EXODOS LIDA LEO

Formatting by Nathan Kasimer

With the Targum, 1917 JPS Translation, and Rashi

©Nathan Kasimer, 2021 (5782). This text may be re-used under the terms of the Creative Commons Sharealike 2.0 license (CC-BY-SA), the terms of which are available here: https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/. This book includes the following texts:

- Migra According to the Masora
- License: CC-BY-SA
- Cource: https://he.wikisource.org/wiki/いつして Source: https://he.wikisource.org/wiki/いっして Source: https://he.wikisource.org/wiki/u.c. Source: https://he.wikisource.org/wiki/u.c. Source: https://he.wikisource.org/wiki/u.c. Source: https://he.wikisource.org/wiki/u.c. Source: https://he.wiki/u.c. Source
- Targum Onkelos, vocalized according to the Yemenite Taj
- License: CC-BY-SA
- TTLL %[[4] NICOTO Source: https://he.wikisource.org/wiki/Olive.https://he.wikisource.org/wiki/Olive.https://he.wikisource.org/wiki/Olive.https://he.wikisource.org/wiki/Olive.https://he.wikisource.org/wiki/Olive.html
- Rashi Chumash, Metsudah Publications, 2009
- License: CC-BY

All these texts were retreived from Sefaria. It was typeset and formatted using IMEX, using the Shlomo font by Shlomo Orbach from https://sites.google.com/site/orlaeinayim/download and the EB Garamond font by Georg Duffner from http://www.georgduffner.at/ebgaramond/index.html. Both of these were used under the terms of the SIL Open Font License.

עשרת הדברות בטעם עליון	
שירת הים ועשרת הדברות שירת הים	203
פרשה ויקרא	201
פרשת ויקרא למנחה בשבת פקודי	201
פרשת פקורי	189
פרשת ויקהל	₽ ∠I
פרשה כי השא	120
פרשת תצוה	132
פרשת תרומה	112
פרשת משפטים	₽ 6
פרשה יתרו	08
פרשת בשלח	28
פרשה בא	36
פרשה וארא	12
פרשה שמות	Ι
Usage Guide	İν
Introduction	Λ

תוכן העניינים

ספר שמות – noisouborsmi

	הפטרת (	<u>a</u> Lal	יון ז	777	_4	(	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	•	•	•	•	٠	•	•	٠	•		•	•	. 74	7
	ברשת פו הפטרת (	<u> ELML</u>	I G			•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	٠	· 54	7
	erun e	LĽ.	• •	٠	•	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	٠	•	•	. £Þ	7
	הפטרת מ	<u>a</u> L@L	z 1⊂	ΊL	1	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	•	٠	٠	•	٠	•	•	· 68	7
	erwn 10	<u>.</u>	• •	٠	•	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	•	٠	٠	•	٠	•	•	· 68	7
	הפטרת (	<u>a</u> Lal		10	۰۲	1	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•		•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•		•	•	. 7E	7
	L'GOLL A	タエピ		Lİ	JL	L /.	۸ ۰	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠ .	•	٠	•	٠	٠	٠	•	•	•	•	•	٠	٠	•	٠	•	٠	•	7
	הפטרת (			70 1	1	١,	٠.	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠		•	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	•	. 28	7
	מפסיר כ	acu,	L%	(4)	Ц	L	7	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	٠	•	•	. 28	7
	הפטרת מ	الماك ~~ح~~		•	•	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	•	•	· 67	7
	ניפטרת ו	كالك	•	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠		•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	•	٠	٠ 87	7
	בפטרת מ	כי המ	28	٠	٠	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	٠	•	•	•	•	· 42	7
	הפטרת ו	ムどに	• •	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	٠	. 22	7
	הפטרת ו		٠ يا	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	٠	. 02	7
	הפטרת (	uaer Laer	1. ~~-~~	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠		•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	•	٠	. 81	7
	realt.	151 1		٠	•	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠		•	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	•	٠	•	٠	• ат	7
	הפטרת נ	ロねんし	1 .	٠	٠	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	٠	•	•	•	•	. II	7
	LEOLL 1	⊏× `	• •	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠ .	•	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	٠	• 60	7
	הפטרת ו	K_X	• •	٠	٠	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠		•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	•	•	· Z0	7
	הפטרת (	うないに	• •	٠	•	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠		•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	•	. 20	7
<u>'</u>	מרות																																		90	

Introduction

This humash is intended primarily for learning Shnayim Mikra veEchad Targum, but to be versatile enough to be usable in a synagogue. To that end, it includes multiple texts used as the "Targum"—Targum Onkelos itself, the commentary of Rashi, and a translation into English. For Haftarot, special Maftir portions, and Shabbat Minha readings, only Hebrew and English are printed, since these sections are included for ease of use in synagogues rather than for study use.

The text of the Torah itself is from the Mikra al pi Masorah project. The text was selected for its open licensing, extensive source documentation, and accuracy in presenting the masoretic text. The text of Targum is the Wikisource Targum, which is based on Yemenite texts (particularly the 1901 edition of the Taj). It was selected for its accurate vocalization. The English translation is the from Sefaria. Data for aliya divisions, haftarot, and lengths of parshiyot was pulled from Hebcal. Information on which special Mastir and Hastavot can occur on which Sabbaths is from the Koren Information on which special Mastir and Hastavot can occur on which Sabbaths is from the Koren Shabbat Chumash. Sedarim data was pulled from Mikra al pi Masorah.

I hope this text will be helpful to those who use it.

Usage Guide

rotes.

This text has minimal notations about various textual differences in the Masoretic text of the Torah. For information where this text varies from others, see the notes of the Mikra al pi Masorah project, or notes in Minhat Shai. The Mikra al pi Masorah project also has information in its notes about variations in customs about where to divide aliyot. Only differences that affect the consonantal text as it appears in a Seder Torah are noted. Kamatz Katan is indicated with a special symbol for the text of the Torah, but not in the text of the Targum. Paseq is indicated with a vertical bat with a space on both sides, but the line indicating a munah legarmei has no space between the line and the preceding word.

To reduce confusion, different numbering systems used for running verse references are numbered differently. Roman numerals are used for chapters, Hindu-Arabic numerals for verses, and Hebrew letters for Sedarim. In verse references in notes, however, chapters are listed in Hindu-Arabic numerals. Where there are attested seder divisions that are not included in the traditional 154-seder count, the number is printed with an asterisk, indicating that it is a seder break but the seder number has not increased. Instances where there are variations in tradition for the start of a seder are in brackets or parentheses.

Names of parshiyor, aliyor, and the number of verses in each parsha are noted in Rashi script. The weekday aliyot can be assumed to end where the second aliya begins. The ending is noted if that is not the case. "Is and saling indicate the weekday aliyot. Aliyot for doubled parshiyot are in parentheses.

Parsha breaks are indicated with a Dor O in parentheses. A petuha is a paragraph break that ends a line, a setuma is a break where a blank space is left mid-line. Keri ukhetiv instances are noted with brackets and letters indicating which text is the keri and which is the ketiv.

Large/small letters are printed in the text. Note that in an actual Seder Torah the large/small letters have the top of the letter aligned with the rest of the text. They are printed aligned with the bottom line here due to typesetting considerations. Other special letters are indicated with parenthetical

(10) הבה נחחכמה לו. כל סבס לשון סכנס וסומנס לְדֶבֶּר סום, כלומר סומינו עלמיכס לכך: נחחכמה לו. לעס, נממכמס

(8) ויקם מלך חדש. רב ושמולל, מד למר מדש ממש, ומד למר שנממדשו גוירומיו (קועס יל.): אשר לא ידע. עשס

(a) ויוסף היה במצרים. והלא הוא ובניי היו בכלל שבעים, ומה בא ללמדנו, וכי לא היינו יודעים שהוא היה במצרים, אלא

(ו) ואלה שמוח בני ישראל. מע"פ שמומן במייסן בשמומס, חור ומומן במימחן, לסידיע הבהן שומשלו לכיכביס, שמולימן

לסידישך לדקמו של יושף, סוא יושף סרושס את לאן אביו, סוא יושף שסיס במולרים ונעשס מלך ועמד בלדקו:

ומכניםן במספר ובשמוסס, שנקמר המוליה במספר לַבְּבָּסֶׁם לְבָלֶם בְּשֵׁם יִקְבָּה (ישעי' מָ, כו. שמו"ר ה, ג):

מגמו כאלו לא ידע:

(ד) וישרצו. שסיו יולדות ששה בכרם מתד:

OI	תָבְּח נִחָּחַפְּטָּח לֵוֹ פָּן־יִרְבָּׁח וְחָיָׁח בֵּי־חָקָהֻאָּנָח מִלְחַמָּח וְנִלְחַם־בָּנּוּ וְעְּלֵח מִן־חָאֵהֶץ:	אַבְׁתְּא:	come, let us deal wisely with them, lest they multiply, and it come to pass, that, when there befalleth us any war, they also join themselves unto our enemies, and fight against us, and get them up out of the land.	OI
6	וּלִּאמֶר אָל־עַמָּוֹ הִנָּה עַם בְּנֵי יִשְׂרְאֵל הָב וְעְצִים מִמֶּנּיּ:	נאָבׁה לְמַפּׁנִע בַּא מַפָּא פַּנֵּנ נאַבֿער לְמַפּּירה הָא עַפָּא פָּנֵי	And he said unto his people: 'Behold, the people of the children of Israel are too many and too mighty for us;	6
ړاډ	אַמֶּר לְאַנְדֵים אָתַיוּסֶף: נְיָקְם מֶלֶּף־חָדֶשׁ עַּלִּ־מִצְּרָיִם	בְּלָא מַלַנִים נְזֵירַט יוָסָר: בְּלָא מַלַכָּא חַדַּטָּא מַּלְ מָצְרָוִם	Now there arose a new king over Egypt, who knew not Joseph.	8
۷	בְאָבֶׁן אָטִם: (פּ) נֵלְהָגְּׁמִׁנִּ בְּמִאָּר מָאָר נִהְשָּבְאָ נְלְנֵוֹ וְמְּׁבְאָרְ פְּבְנִי נִּיְמִּבְׁגִּי נִיְרָבָּׁיִ	וֹאִטְמִלְגְאַט אַבְּמָא מִנְּטִנְוּ: נְסְנִיאַנְּ נִיְלֵיבָּא לְטִבָּא נְבָנִי וֹמְּבָאָלְ נְפָּוֹמָנִּ וֹאִטְנִלְּבִינִּ	And the children of Israel were fruitful, and increased abundantly, and multiplied, and waxed exceeding mighty; and the land was filled with them.	۷
9	ניַטְּת יוֹסֵף וְכְל־אָּהִיוּ וְכִלּ הַדְּוֹר הַהְוּא:	ומית יוֹפַף וְכְל אֲחוֹהִי וְכֹל דְּרֶא תַהוּא:	And Joseph died, and all his brethren, and all that generation.	9
Ş	ַנְיְהִי כְּלִ־נָפָשׁ יִּצְאֵּי יֵרֶהְ־ יַעֲקֹב שִׁבְעַיִם נָפָשׁ וְיוֹסָף הְיָה בְמִצְּרֵיִם:	בְּעֵׁנְעַ בְּמָגֵּבְוִם: בְּנֵגְּעָרַ מִּבְעָּוֹן נַפְּמָּן וְיִיסָר נְתַנְאָרַ כְּלְ נָפְּמָרָא נָפְּמָן וְיִיסָר	And all the souls that came out of the loins of Jacob were seventy souls; and Joseph was in Egypt already.	ς
†	يرا إنوم أن إلا إلا إلا إلا إلا إلى إلى إلى إلى إلى إلى إلى إلى إلى إلى	يَا زِرْضُكِرٍ فِي لَجُمْدٍ:	Dan and Naphtali, Gad and Ashet.	†
٤	نهٔمحُد احدکُا بخثنمًا:	نشِمخد الحدردا بخثثمرا:	Issachat, Zebulun, and Benjamin;	٤
τ	באיבו שִׁמְעִוּן לֵנֵי וִיהוּבֶה:	באיבו שִּמְעוֹן בֵוֹנִי וִיהוּדָה:	Reuben, Simeon, Levi, and Judah;	τ
	וְאֵׁכֶּׁה שְׁמוֹת ְבְּנֵי וִשְׂרָאֵל חַבָּאִים מִצְרְיִמְה אֲת יַעֲלְּב אִישׁ וּבִיתִּוֹ בְּאוּ:	ְּנְבֶר נְאֵנְשׁ בֵּינִיה עָאֵלְוּ: הְּעָאֵלְוּ לְמִצְּרָוִם עָם נְעָלִב הְאָלְוּ הְטְּמִבְים בְּנֵר נִשְּׂרָאֵלְ	Now these are the names of the sons of Israel, who came into Egypt with Jacob; every man came with his household:	I

EXODOS I - TWOLI - FXOID - FXOID - FXOID - FXOID

וֹאָט_בַּגֹּטִסְם: נֹגֹמָּגְעִגְ מַּבְגִּ מָבְיִג מִסְּיִם לַמָּמַּגִּ

نظيا تنظِم بطفئ ختر نهُلهٰج: וכֹאַמָּר וֹמַנִּוּ אָעָוִ כַּוּ וֹבַבּּע וֹכֹוּ

täll: יאנין ווֹהְבַּעוּ טִבּבוֹים אָטַ בַּנוֹ וֹאָבַאָּכ

\$aL_ātL: tio titl: עַבֹּדָה בַשְּׁדֶה אָת כְּל־עַבְּדָהָם [▸] קְשָׁה בְּהֹמֶר וּבִלְבֵּוֹיִם וּבְּכֶל⁻ וַיַטְרְרוּ אָת־חַיִּיהֶם בַעַּבֹדָה

מפַּבְר וְשָׁם הַשָּׁנִת פּוּנְתְר: בְּמִבְרְיָּט אַמֶּר מֶּסְ בַאַעַר יָהַנִינָא דְשׁוֹם חַדָּא שָפָּרָה וּיאֹמֶר מֶלֶבְ מִצְּבְוֹם לַמִּוֹלְבִי וֹאַמֵּר מִלְכָּא בּמִצְרוֹם לְטִוֹטָא

נְחֲיָה: הוא נהַמְמָן אַבְוּ וְאָם בָּת הָוֹא אָם בָּרָא הוּא וְמִקְמָלֵן יָתִיה י יוֹבְאִיטֵׁן הַּלְ_עַאַבְׁלֹיִם אִם בּוֹ יִעִיבִּיִּטָּא וֹטִיבְּיִוֹן הַּלְ מִׁנִיבְרָא וּנְאָמֶר בֹּוֹבֶּוֹבְן אָטַ עַמֹּבֹבוּנְיַנִי וֹאָמַר כַּב טַבַּוֹנֶגוֹ מִוּבְּבוֹן נִי

> لَمْتَاقُو: אוצרי לפַרַעֹּה וַת פַּיתוֹם וַיַּת לפולטונעון ולון לנו. כנע تهجعنرا

לנו וֹמִבְאָב: שׁבְּבֹּגוּ וֹהַבַע בְמִבֵּבִי אָנ מוֹ בַבַע יִבְמָא בַּמְעַנוֹ לְרֵיוֹ בֵּוְ סְנוֹ וְבֵוֹ

בַּלַמָּנו: ַ וְאַפַּׁלַעוּ מִגַּבְאָי וָעַ בָּנִי וֹמְבַאָּב

בַּלַמָּגנ: GIÇTİLI לַמָּגֹא בֹמִגוֹא וּבֹלַבֹנג וּבַכַּל וּאַמַרוּ וָת חַיִּיהוֹן בִפּוּלְחָנָא

וְשִׁוּם מִּנְיִוֹלָא פּוּמָר:

נאם בֿבשא בוא שַׁלּוּמִנּע:

Raamses. Pharaoh store-cities, Pithom and their burdens. And they built for taskmasters to afflict them with Therefore they did set over them

of Israel. were adread because of the children more they spread abroad. And they the more they multiplied and the But the more they afflicted them,

children of Israel to serve with And the Egyptians made the

rigour. wherein they made them serve with in the field; in all their service, brick, and in all manner of service with hard service, in mortar and in And they made their lives bitter

the name of the other Puah; name of the one was Shiphrah, and Hebrew midwives, of whom the And the king of Egypt spoke to the

shall live. but if it be a daughter, then she it be a son, then ye shall kill him; ye shall look upon the birthstool: if of a midwife to the Hebrew women, and he said: When ye do the office

דרשו, כאדם שמקלל עלמו, ומולה קללמו באחרים, והרי הוא כאלו כחב וְשָלִינוּ מן הארץ והם יירשוה: (וסס לא סבינו שעל כל סעולס אינו מביא, אבל סוא מביא על אומס אחם. ברש"י ישן): ועלה בון הארץ. על כרחנו. ורבוחינו מס לטשום לו. ורבוסינו דרשו, נססכם למושיען של ישראל לדונם במים, שכבר נשבע שלא יביא מבול לעולם (שמו"ר א, יא).

אָר פּחום ואַה רעמסס. שלא סיו ראויות מתחלה לכך, ועשאוס חוקות וצלורות לאולר: בסבלחם. של מלריס: שרי מסכנות. כמרגומו, וכן לֶן צֹחׁ שֶׁל סַפֹבֵן סַזֶס (ישעי'כצ, עו), גוצר סממונס על סחולרוח (שמו"ר (11) עליו. על העם: מסים. לצון מס, שרים שגובין מהם המס. ומהו המס, שיבנו ערי מסכנות לפרעה: למען ענותו

בעיני עלמס וק"ל). ורבומינו דרשו, כקוליס היו בעיניהם: ומדרשו, רוח הקודש אומרח כן, אחם אומרים פן ירבה, ואני אומר כן ירבה: – ויקצו. קלו בחייהם. (ויש מפרשים המלרים (בו) וכאשר יענו אוחו. זכל מה שהם נוחנין לצ לענוח, כן לב הקב"ה להרצוח ולהפרין. בן ירבה, כן רבה וכן פרץ.

(EI) בפרך. בעבודה קשה המפרכת הת הגוף ומשברתו:

מינוק סבוכה (סומה יה:): פועה. לשון לעקה, כמו בַּיוֹלֶבֶה מָפְעֶה (ישעי מב, יד): שפרה. זו יוכבד, על שם שֶׁמְשַׁפֶּבֶת הֹת הולד: בויעה. זו מריס, על שם שפּוֹעָה ומדברת והוגה לולד, כדרך הנשים המפיימות (15) - למילדות. סוא לשון מולידות, אלא שיש לשון קל ויש לשון כבר, כמו שובר ומשבר, דובר ומדבר, כך מוליד וקיצַלד:

(16) בילדכן. כמו זסולידלן: האבנים. מושד סאשה היולדם, וזמקום אחר קוראו משבר, וכמוסו עשָה מֶלֶחֹבֶה עַל

تٰذٰذٰہٰ۔□: מַבְבַּׁ מִגְּנִנִם וַשְּׁנִבְיּהֵוֹ אָטַ מַבְבַּׁא בַּמִגָּנִנִם וֹפַנִּמָא נִטַ ַן וֹלָאַ מֹמְוּ כֹּאַמְּׁר בַּבֹּר אַלְיִנוֹן הַבָּרָא כַּמֹא בַּמִּבְיִלְ מִּשִּׁרִוּן رَضَرَكُمَا تَاضَرَخُهُ لِي مُن يَتُمُكُمْ يُونِ اللَّهُ لَالْتُم مَا كُلُهُ مَا يُعْدُونُهُ وَلَيْ اللَّهُ مُن

تَٰذِٰکَٰڵہٰٰٰם: īĿ~~Ĕ~~L ŪΫĽ ביי וַנְאַמֶּר לְטָּן מַדִּיִּשְׁ צְּמִין נַאָּמָר לְחַוֹן מַבְּיִּיִּן رَبْطُكُ مُرْكِ مِجْدَرُتِ كَامْرَخْيِن بَطْدُه مَكْرُفَه لِمَجْدَنَت كِنْبُنْه

فَجُنِهِ هُرَيْلًا يَفِرَقُلُهِ لَرُجُدِ: בְּמְבֶרְהְיָּתְ בְּיִרְחְנְיִתְ בְּמָבֶת בְּמֶבֶת אָּרֵי תַבִּימָן אָנִּין עַּדְ לָאַ עַּלְת ور جِن كِلَمُ حَدَّقِينَ لَا فَاعَلَابُ لَا كُمْ حَدُقِينَهُ مَا خَلَيْنَاهُ الْبِيارِينَ فَا נטאַמָּבוֹן טַמְנַבְּעַטְ אָבְ-פַּבַמָּט נאָמַבָא טַנְסָא לְפַּבַמָּט אָבַי

בַּמֹם נוֹמֹגַמוּ מִאָּב: יי ניישב אָלְהָים לְמִילְדָה ניַבֶּר וְאִישִיב יָן לְחָיָהָא וּסְּוִי עַּמָּא

בְּאֶּבְנַיִם נַיֹּמַמְ בְּנֵים בַּּנַיִם:

וְהָיִר בְּי־יְרְאָנּ חַמְיַלְּלְח אָח־ וַהַנְה פַּד דְּחִילָא חַיְּמָא מִן

נשׁבוּגוֹן אָנוַ פּנִינֹמָא בִיבֵּנוּ וֹפַהַנִּמִּנוּ זִנִי

خُلْطُكِياً كَانُكُمْ تُخْلُلُ:

וטטיפו לַטִּדְא:

בום ון ועבר להון במין:

multiplied, and waxed very mighty.

them houses. midwives feared God, that He made And it came to pass, because the

> midwives; and the people And God dealt well with the

delivered ere the midwife come

women are not as the Egyptian Pharach: 'Because the Hebrew

And the midwives said unto

women; for they are lively, and are

have saved the men-children alive?

Why have ye done this thing, and

the midwives, and said unto them:

And the king of Egypt called for

commanded them, but saved the

But the midwives feared God, and

did not as the king of Egypt

men-children alive.

unto them.

81

קּבְּעַנְּנִינְיוּ שעמיד לסוולד בן סמושיע מומס: וחיה. וממיס: קַּטְּבְנְיַט (ירמי' יח, ג), מושב כלי חומנות יולר כלי חרם: − אם ⊏ן הוא וגר. לח היה מקפיד חלח על הוכרים, שחמרו לו

במו ויסמרו לוכריס, וַמְּדַבְּרְנֶסְ בְּפִיבֶּס (ירמי' מד, כה), לצון דברמס כמו ומדברו לוכריס, וכן וַמְּמַלֶלְנֶס מֹמִי שָׁל עַמִי, (ימוקאל עברים לנקבום רבום, מיבה זו וכיולה בה משמשם לשון פעלו ולשון פעלחם, כגון ומהמכן היש מלרי, (שמוח ב, יע) לשון עבר (17) וחחיין אח הילדים. מַמַּפְּקוֹמ לַסֹס מיס ומוון. (סומס יפֿ:) מכגוס הכפֿעון וָקַיַּימפֿ, והשני וַקַבִּימָפון, לפּי שלעון

סשדם שלינן לכיכום מילדום, וסיכן משולום למיום, גור לכים, ולב ימרף, בכור שורו, לילס שלוחם, ומי שלל נכתב בו, סרי (19) כי חיות הגה. בקימום כמילדום, מרגוס מילדום מַיָּמָם. ורבומינו דרשו, (מומס ימ: ושמו"ר) סרי הן משולום למיום יג, יע) לשון עבר חללמס כמו ומחללו לוכריס:

וילך, וישב, ויכד, ויכל, לפי שלינן מגורמן של ללו, שסרי סיו"ד ימוד בסן, יכד, ינל, ישב, ילך, יו"ד לומ שלישים בו: ויישב (ויקרא י, כ), לשון סוטב, וכן וירב סטס, ומרבס סטס, ויגל יסודס, סגלס יסודס, ויפן כס וכס, פנס לכאן ולכאן. ואל משיבני, ספנס סונבום זו לזו, כל אלו לשון מפעיל את אחרים, וכשסוא מדבר בלשון ויפעל, סוא נקוד סיו"ד בחיר"ק, כגון וַיִּישַב בְּעֵינֶיוּ ים), סרבה מאניה, וכן וַיַּבֶּל סַשְׁבַּרִים (דברי הימים־ב לו, כ), נבוזראדן הגלה את השארית, וַיַבֶּן וַבָּב אָל וַבָּב (שופעים עו, ה), סים נקוד סיו"ד בליכ"י שסים קמ"ן קמן, (מו בסגול שסים פמ"ם קמן)כגון ויימב מלסים למילדום, וַנֶּבֶב בְּבַם יְסִידְסַ (מֹיכַה בּ, (02) ויישב. סמיג לסס, וזס מלוק במינס שימודס צ' אומיום ונמן לס וי"ו יו"ד בראשס, כשסיא באס לדבר צלשון ויפעל, שכמוב כללן, ויברך מומס ועוד כמיב עָס מִּמָּךְ לָבְנָמׁ (ימוקמל יע, ב):

ומלכום ממרים, כדלימה במקכה קועה (יה:): (וב) ויעש להם בחים. במי כסונס ולויס ומלכום שקרויין במיס, ויצן אם בים ס' ואם בים סמלך, כסונס ולויס מיוכבד, אלהים למילדת. מסו סעונס:

ल्त्रांतः (द) תَرْאُרֶת תַּשְּׁלְיּלְיה וְכָלְ-תַבָּת לִיהְיּדָאֵי בְּנַהְרָא תִּרְמִוֹנֵיה س جهزار آنگا

قلے ۲۱٬۰

هُمِينًا لَٰتُنابِם: אחו כי־טַוֹב הוא וַהַּצְפְּנָהוּ וַחֲזָה יָתִּיה צָּרֵי טָב הוא נמֹבוֹע באַמְשׁני נשֹּבְיָע בּלּן נמּבוֹא וֹמּגִּאָם אִטְּטָא וּיִלְיַנִם בּּר

تَقَمُّهُ فَوَيْكُ مَحٍ مُقَلِّ لِنَهُدٍ: יבוּפָת וַמַּשָּׁם בָּה אָת־הַיָּכֶּר לו הַבַת גַּמָא נפּהְמְרָה בַחַמֶּר וְלְאִּיְכְּלְוִר עּוֹדְ הַצְּפִּינוֹ וַהְקָּחִי וְלְאִ יְבֵילִה עּוֹד לְאַטְמֶרוּהַיה

מַבַ ַנְמַמָּב לְנִיּ

: ثَاثَاثُ בְּתַּיִרְ הַסִּירְ נִהִּשְׁלֵח אָת־אֲמֶהָה יַר היָאָר וַמָּבָא אָת־הַמַּבְּל פִּיךְ נַהָּרָא וָחָזָת יָת מַיִּבְּתָא י בּיְאָר וְנַעֲּרֹמֶיהָ הֹלְלָה עַלְ־ נַהְרָא וְשִּילִימְהַהָא מְתַּלְּכָן עַלְ נמָר בַּת־פַּרְעֹּה לְרְהָיִץ עַל־־

> וכל בניש הביימון: עוֹילַוְּע לְמִוּמָר כֹּלְ בֹּבֹא בׁוֹטֹוֹלָיִנ ַ לְבְלַ עַּמָּוֹ וּפַמֵּיד פַּרְעֹה לְבָל עַמֵּיה

לנו לבנו לוג:

נאַמְעַרְמֵיה מְּלְקָא יַרְחִין:

לּוֹהֹבֹא הֹל כּיף נַהְרָא: וֹהוֹאַט בֿע וֹט בַבוֹא וֹהְוֹיִטַע تَلَاقُلَكِ خُلَادُلُمُ يَكُنُونُهُ וּנֹסׁוֹבַע כַוּע שַּׁוּבַּעָא בַּנוְמָא

למבת מא וטמביד ליה: נַמַּתַצָּב צֵּחַהָּוֹ מֵרְחָל לְבַלְּח וְצְּהְעַבּת צֵּחָהֵיה מֵרַחִיק

וּנְסֵיבְתַּה: ליו נֹהְבֹא נֹאוהֵוסִם נָׁם אַפְּטִבּי וּנְחַתַּת בַּת פַּרְעֹה לְמִסְחֵי עַל

> daughter ye shall save alive.' shall cast into the river, and every saying: 'Every son that is born ye And Pharaoh charged all his people,

of Levi. of Levi, and took to wife a daughter And there went a man of the house

him three months. that he was a goodly child, she hid bore a son; and when she saw him And the woman conceived, and

flags by the river's brink. the child therein, and laid it in the slime and with pitch; and she put of bulrushes, and daubed it with hide him, she took for him an ark And when she could not longer

know what would be done to him. And his sister stood afar off, to

handmaid to fetch it. among the flags, and sent her river-side; and she saw the ark maidens walked along by the down to bathe in the river; and her And the daughter of Pharaoh came

לעברים, וסס לא סיו יודעיס שקופו ללקות על מי מריבה: שם מישראל, ורואין אנו שסופו ללקוח במים, לפירך גור אוחו ביום אף על המזרים, שנאמר כל הבן הילוד, ולא נאמר הילוד (22) - לכל עמו. אף עליסס גור, יוס שנולד משה אמרו לו אָלְעַגְּנִינִי, היוס נולד מושיען, ואין אנו יודעיס אס ממלריס

בן שמונים שנס, אם כן כשנמעברה ממנו הימה בם מאה ושלשים, וקורא אומה בם לוי: נספכס לסיום נערם. ובם ק"ל שנס סימס, שנולדס בבואס למלריס בין סמומום, ומאמיס ועשר נשמסו שס, וכשילאו סיס משס קשה משל פרעה, אם פרעה גזר על הזכרים ואמה גם כן על הנקצות. צרש"י ישן) והחזירה ועשה בה לקוחין שניים, ואף היא (1) ויקח אח בח לוי. פְּרוּשׁ סיס ממנס מפני גוירם פרעס, (וחור ולקחס, ווסו וילך, שסלך געלם נחו שממרס לו גורמך

(2) כי שוב הוא. כשנולד נממלה הבית בְּלוֹ הורה (קומה יב.):

בלמ"ו, ודומה לו בנה נמוף במלו (ישעי ימ, ימ, יו): בחמר ובזפת. ופת מנתון ומיע מנפנים, כדי שלה יריה הותו לדיק ריה רע של ופת: - וחשם בסוף. הוה לעון הגם רושי"ל למקומעין, והם בדקו אחריה למוף מי: - גמא. גמי בלשון משנה ובלע"ו יונ"קו, ודבר רך הוא, ועומד בפני רך ובפני קשה: (E) ולא יכלה עוד הצפינו, שמנולס סמלרייס מיוס שסחירס, וסים ילדמו לששה חדשים ויוס ה', שסיולדת לשנעה יולדת

מימס, כמו הָבֶּה קַּנֹכִי סִוֹלָךְ לָמוּמ (ברמֿשׁימ כס, לב), סולכום למום לפי שמיחו בה, והכחוב מסייען, כי למה לנו לכחוב ונערוחיה ְבְּחֹוּ מֶלְבָּחַ יוֹאָב אֶל יָדִי (שמואל־ב יד, ל), והוא לשון יד ממש, שיד האדם סמוכה לו. ורבוחינו דרשו (סוטה יב:) הולכוח לשון (a) לרחץ על היאור. מרם סמקרא ופרשסו, ומרד גם פרעס על סיאור לרמוץ צו: על יד היאור. אלל סיאור, כמו

נְשַּאָמֶׁר מִיּלְדֵי חֵמְּבָרִים זֶּר: וְהְנָה נַעָּר בַבֶּה וַתַּהְעָל עָלִיוּ נאפּסַע נאַראַרי אָר דַּיָּכֶּר

מו הְעִבְרַיָּת וְתִינָל לֶלְּדְ אָתִר מִינִקִּמָא מוֹ יְתִּינִימָא וְתֹּנִילִ ⁷ הַאֵּלֵדְ וְקְרֶאָתִי לְדְּׁ אִּשְׁׁר מִינְּקָת הַאִּינִיל וְאָקְרֵי לִיךְ אִחְּחָא נקאטר אַחֹתוֹ אָלְבַּת פּּרְעֹה נְאָמָרָת אַחָתִיה לְבַת פּרְעֹה

نَازُكُا: װְמְאָמֶר לֶּהְ פַּת פַּרְעָּה לֵכִי נַאֲמַרַת לַה בַּת פַּרְעֹּה אִיזִילִי

נַתְּלֶלְּהְ הֵעַלְּמְּה נַתְּקְרֶא אֶת־אֶם נַאֲזַלַת עילִימָּקְא יּקְרָת יָת

تثكد تظنظان אָשָּׁוֹ אָנַרְשְׁכְּבֵוְךְּ נִתְּקָּוֹ הָאָשָּׁרִ ⁸ אָת הַנֶּלֶר הַזָּהֹ וְהֵנְקָהוּ לֵי נְאָנִי יְתְ רְבָּנָא הָדִין וְאִנִּיקִיהּ לִי נְיַּאְמֶּר כְּוֹה בָּתְ פַּרְעָּה הֵילִיכִי נַאֲמָרָת לַהְ בָּת פַּרְעָּה הָלִיכִי

בְּיִשְׁיִבְיִרוּ: שְׁמוֹ מִשְּׁה וַהַּאִמֶּר בָּי מִן־הַמָּיִם " פּרְעָּה וַיְהִי־לָה לְבֵּן וַתִּקְרֶא פּרִעֹה וַהָּנָה לַה לְבַר וִּקְרָאָת וּנֹנבֹל עַנְּכָּע וּשֹׁבֹאָעוּן לַבַּעַ וּבַבֹא בַבְּנֹא וֹאִיטִימִישּ לַבַּע

מּבוֹנו מֹאָנוֹנו: וַנְרָאַ אָנִשׁ מִצְּרָי מַבֶּה אִישֶׁ־ בְּפִּוּלְחְָנְהוֹן נַחָזָא נְּבָר מִצְּרִי אלישי וַיִּצְאַ אֶל־אָהְיוֹ וַיַּרְאַ בְּסְבְלְתָם מֹשֶׁהְ וּנִפַּס לְנִת אַחוֹהִי וַהַנָּאִ

> מולולא לכי ושפט הלוהי ופֿטַטַע וַטַזָּע זָע בַבְּיָא וָבָא

> ליף ית דביא:

אַמֶּיה דְרֶבְיָא:

אַטַּטָא בַבְיָא נְאַנִיקְמַיַנִי: וֹאַלֹא אָשִׁוּן נִשׁ אַּנְרִיךְ וּנְסִיבַת

מַנְאַ שָּׁחַלְהֵיה: שְׁמֵיה מֹשֶׁה וַצְּמָרָת צָּבֵי מִן

מָהַי לְגָּבַר יְהוּדִי מֵאָחוֹהִי: וַיְהַיו בַּיְמָים הַהַהַם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַהַנָה בִּיוֹמָיִא הִאַנּוּן וּרְבָא

> Hebrews' children.' him, and said: 'This is one of the wept. And she had compassion on the child; and behold a boy that And she opened it, and saw it, even

she may nurse the child for thee?' nurse of the Hebrew women, that daughter: 'Shall I go and call thee a Then said his sister to Pharaoh's

called the child's mother. Go.' And the maiden went and And Pharaoh's daughter said to her:

the child, and nursed it. thy wages.' And the woman took nurse it for me, and I will give thee her: 'Take this child away, and And Pharaoh's daughter said unto

said: 'Because I drew him out of the And she called his name Moses, and daughter, and he became her son. brought him unto Pharach's And the child grew, and she

one of his brethren. saw an Egyptian smiting a Hebrew, looked on their burdens; and he went out unto his brethren, and when Moses was grown up, that he And it came to pass in those days,

וסס דרשו את אממס, את ידס ונשתרבבס אמתס אמות סרבס (קועס שס): סילכים: אח אמוחה. אם שפחמם. ורצומינו דרשו לשון יד, אצל לפי דקדוק לשון סקודש סיס לו לסנקד אמסס מ"ס דגושס,

נער בוכה. קולו כנער: (ש) וחפחה ותראהו. אם מי כאמה, הילד, זהו פשומו. ומדרשו, שכאמה עמו שכייה (מומה שם שמי"ר א, כח):

(ד) מן העברייה. שסמוירמו על מלריות סרבס לינק ולא ינק, לפי שסיס עמיד לדבר עס סשכיים (שמו"ר א, ל. מועס שס):

(8) וחלך העלמה. *הלכה צוריוום ועלמום בעלם:*

(9) היליכי. נמנגאה ולא ידעה מה נמנגאה, הי שליכי (שמו"ר שם קומה שם):

משימי, אינו אלא מגורם חיבה שפעל שלה מיוםד בה"א בסוף החיבה, כגון משה, בנה, עשה, לוה, פנה, כשיבא לומר בהם באשר יאמר מן קם הקימופי, ומן שב השיבופי, ומן בא הביאופי, או משפיהו, כמו ומש פי אָם עַוֹן הַאָּרֶץ (זכריה ג, ט), אבל ולשון סולאס סוא, וכן יַמְשֶׁנִי מִשַּנִס רַבִּיס (שמואל־ב כב, יו), שאלו סיס ממחברה מש, לא יחבן לומר משימיסו אלא הַמִישוֹמִיסוּ, הסירוסיו, כמו לה יַמוּשׁ (יהושע ה, ה) לה משו, כך הזרו מנחם. והני הומר שהינו ממחזרה מש, וימוש, הלה מגורה מָשְׁה, (10) - משיחהו. כמכגומו שְׁמַלְּמִיּשׁ, וסוֹסׁ לעון סולסֿס בלעון סֿרמי, כְּמָשְׁמַל בִּנִּימָטׁ מִמַלְבָּסֹׁ, ובלעון עברי מעימהו, לעון

(II) ויגדל משה. וסלה כבר כתב ויגדל סילד, ה"ר יסודה בר"ה סרהשון לקומס וסשני לגדולה, שמינהו פרעה על ביתו: פעלמי, מבא סיו"ד במקוס ס"א, כמו עשימי, בנימי, פנימי, לוימי:

EULL: אַישׁ וַיַּךְ אָתְרַהַמִּצְּרָי וַיִּמְמְנָהָר בֹית אַנְשׁ יִּמְהָא יָת מִצְּרָאָר וּנֹפּֿן כִּעַ וֹכֶע וּנֹבֵא כֹּּנ אָנן וֹאִטַפּֿוּג לְכֹא וּלְכֹא וֹעַוֹא אָבוּג

לְבְׁמְּת לַמְּע עַכּּע בַמֶּב: אַנְאָנוּ מִבְרָים נַצָּיִם וַיּאָמֶר ניצא ביום השלי והנה שני

ניירא משה ניאמר אבן נודע ירחיל משה נאטר בקישטא אַמֶּר כַּאַמֶּר עַרָרְיָםְ אָתַרְעַמִּצְרָי כִּמָא דָקְעַעַלְמָא יָת מִצְּרָאָר לַּהְלַהְלָּהְ הַלְּבְוֹנִינְ הַלְבְוֹלְהָלָהְ אַנֵּרְ הַלְבְּלָהְאָ הַלְמִלְהָלְרְ אַנֵּ אָמָר رَيْعِمُ لِي مُمْلِي خِغِيمِ مَبْلِ يَعْمَدُمَا مَانِكَ خِنْدَد لَدَ لَيَذًا

מֹבְיוֹ נִיֹמֶב מֹּלְ עַבְּאָב: משֶׁע מִפְּנֵוֹ פַּרְעָּה נֵיִשֶּׁב בָּאֶבֶּץְ י וּיִבְקשׁ לַהַרָּוֹ אָת־מֹשֶׁה וּיִבְּרָח נישׁמַע פּרִעֹר אָת־הַדְּבֶר הַזָּה

\$**±**.₾l: אָתַ בְּוֹבְיִם לְתַהֻּלִוּע הַאָּן נָתַ [%] נְּמְּבָאַנְה נִתְּיְלְגֶנְה נִתְּעֵלֶּאִנְּה נִאָּתַאָּה

נשמביה בְּקַלְא:

4¤±tĿ: וֹאָמֹר לְטַוֹּבֹא לָמָא אַשׁׁ מָטִוּ ווֹפֿל בּיוֹמָא שׁנֹנֹגָא וֹבַא

אַטִּיֹנִת פּטִינֹתא:

באֹבהא במבול ונטוב הכ משֶה מוְ בֶּדְם פַּרְעה וִיתִּיב יבְעָאַ לְמָקְטַלְ יָת מִשֶּׁה וַעַּבַּרָ ושְׁמַע פַּרְעֹה וָת פִּהְנָמָא הָדֵין

הַמְּבֹת בּּנְוְעַ וּלְבַבֹּא בַמִבְוֹן מִבֹת בֹּנוֹן

and hid him in the sand. was no man, he smote the Egyptian, way, and when he saw that there And he looked this way and that

fellow? wrong: 'Wherefore smitest thou thy and he said to him that did the Hebrews were striving together; and, behold, two men of the And he went out the second day,

and said: 'Surely the thing is the Egyptian?' And Moses feared, thou to kill me, as thou didst kill ruler and a judge over us? thinkest And he said: 'Who made thee a

Midian; and he sat down by a well. Pharaoh, and dwelt in the land of Moses fled from the face of thing, he sought to slay Moses. But Now when Pharaoh heard this

water their father's flock. water, and filled the troughs to daughters; and they came and drew Now the priest of Midian had seven

לבימו וסרגיש בדבר, וכשראס אומו מלרי שסרגיש בדבר, סיס מכסו ורודסו כל סיוס: סיס, ונמן עיניו בס, ובלילס סעמידו וסוליאו מבימו, וסוא חזר ונכנק לבית ובא על אשמו, כקבורס שסוא בעלס, וחזר סאיש וסיס מעמידס מקרות סגבר למלחכתס (שמו"ר ה, כח): - מכה איש עברי. מלקסו ורודסו. ובעלס של שלומית בת דברי וירא בסבלוחם. נמן עיניו ולצו לסיות מילר עליהס (שמו"ר א, כו): איש מצרי. נוגש היה, ממונה על שוערי ישראל,

- ללשם ממנו שימגייר: (12) ויפן כה וכה. כאס מס עשס לו זבים ומס עשס לו בשרס. ולפי פשומו כמשמעו: - וירא כי אין איש. שאין איש שמיד
- (13) שני אנשים עברים. דמן ואניכס סס, שסומירו מן סמן: נצים. מריניס: למה חבה. אע"פ שלא סכסו, נקרא
- בפשומו. ומדכשו, דאג לו על שכאס בישכאל כשעיס דֵּילְמוֹרִין, אמר, מעתס שמא אינס כאויין לסגאל: אבן נודע הדבר. (14) מי שמך לאיש. וסרי עודך נער: הלהרגני אחה אומר. מכלן לנו למדים שסרגו בשס סמפורש: ויירא משה. רשע בסרמת יד: רעד. רשע כמותך:
- כואה אני שהם כאויים לכך: כמשמעו. ומדרשו, נודע לי הדבר שהיימי חמה עליו, מה חמאו ישראל מכל שבעים אומות להיות נרדים בעבודת פרך, אבל
- לו זווגו על הבאר: משס, וילילני מחרב פרעס: (וישב בארץ מדין. נחעכב שס, כמו וישב יעקב:) וישב על הבאר. למד מיעקב שנודווג (EI) וישמע פרעה. סס סלשינו עליו: ויבקש להרוג את משה. מסרו לְקוֹמְמֵינֶר לסרגו ולא שלמס זו סחרב, סוא שאמר
- במשניום במכן: (16) ולכהן מדין. כב שבק, ופיכש לו מעבודת אלילים ונידוסו מאללם: אח הרהטים. את בריכות מרולות סמים

מְמֵּעְ נֹּנְאָה טַבְאָנם נֹגָּבְאָנם: מּמִעְ נַנְּאָהְלָּן נַנְאָבְאָנִם:

הְּנְבְּוּן: מְמֵּבְ וּפְּבַלּנִּגן וַאָּמָּלֵג נִינ נִאָּבִי וּפְבַלּנִגן וַאַמָּ And the shepherds came and drove them away, but Moses stood up and helped their

נְּאָמֶׁר מַנֵּינִּ מִנִּרְמִנְאֵלְ אֲבִּינִוֹן " נִקְּאָמֶׁר מָנִּינִּ אָלְ רְעִנִּאָלְ אָבִינִוֹן

ַנְמֵא בֵּנו: נֹאֵמִב מִבֵּנו אִנִטִּנִטִּנו לְמִּנִם: נֹאַמִּא לַנִט בַּמִּצִּל אָבִּנִינִוּ And they said: 'An Egyptian delivered us out of the hand of the shepherds, and moreover he drew

father, he said: 'How is it that ye are

And when they came to Reuel their

come so soon to-day?

water for us, and watered the flock.'

יי נתאמרן אַישׁ מצִּרִי הִצִּילָנּי מיַד הְרֹאָים וְגַם־דָּלָה דָלָה לְנִי נַיִּשְׁקְ אָת־הַצִּאוֹ:

מְּנְא: מְנְלֵא בְּלָא לְנָא וֹאַמְּׁלֵּנִּ נִּעָּ מְנִבְּנָא בִּלְא לְנָא בִּנְתִּנָּא נִאָּב נִאָּמָרָא װִבְּרָא מִצְּרָאָרַ And he said unto his daughters:
'And where is he? Why is it that ye
have left the man? call him, that he
may eat bread.'

ַ וּיִאִּטָר אָל־בְּנָהָיִי וְאַיִּי לְמָּה זְּהִ שְּׁזַבְהָוֹן אָת־הָאִישׁ מִּרְאֵּן לְיִ יְּיִלְ מְּחָם:

וּ וֹלִיאָל מֹמֶת לְמֶּבֶּת אֶת־הָאִישׁ

לְנִשׁ נְגִיכִּנְלְ לְטִׁמֶׁאֵ: בַּנְן אֲבַּלִּטִּנוּ נִיעִ יִּיִּבְׁנָאִ לִּנֵּוּ נִאָּמָר לְבַנִינִי נִאָּן רִיִּאַ לְמָאִ

ויהב יָת צַפּוֹרֶה בְּרַמֵּיה

ואָבו מְמֵּע לַמִּעַב מִם װּבָרָא

And Moses was content to dwell with the man; and he gave Moses Zipporah his daughter.

נַיַּקָּר בְּּן נַיּקְרָא אָת־שְׁטָוֹ גַּרְשָׁם ניַחָּן אָת־צִּפּרָה בִּקּוֹ לִּמֹשֶׁה:

לְמִמֵּׁה: יִלְידָת בַּר יִקְרָא יָת שָׁמֵיה בְּרְשִׁים צְּרֵי צְּמִר דִּיָּר הַוֹּיתִּי And she bore a son, and he called his name Gershom; for he said: 'I have been a stranger in a strange land.'

ַּבָּר אָלְּר גַּר קּיִּרִיִּר בְּאָרֶץ בְּי אָלְּר גַּר קיִּרִיִּר בְּאָרֶץ

גַרְשׁוֹם אַרֵי אַמַּר דַּיָּר חֲנֵיתִי בַּאֲרַע נוּכְרָאָה: נהנה בּינמיא סגיאיא האניו And it came to pass in the course of those many days that the king of Egypt died; and the children of the bondage, and they cried, and their cry came up unto God by reason of the bondage.

د رزمِط پرخاہ معناء دیمنی حیر-بہنے پرخ مار بعنی دیمنی مرا بہنے ہا بہنے کہ دیمنی مرا بہنے ہا۔

לְמָּדֶם וֹ, מִן פּוּלְטִוֹּא: נְאָרְאָנְחוּ בְּנֵי יִשְּׁרָאֵלְ פּוּלְטִוּא צַּהְנִי לְשָׁרִ אֲלִי מִן נְאָרְאָנְחוּ בְּנֵי יִשְּׁרָאֵלְ מִן נְהָנִי מַלְבָּא צַּמִּצְרִיוּן נְהָנִי בְּיִנְמִּיָּא סַנִּיאָנָא הַאָּנוּן And God heard their groaning, and God remembered His covenant with Isaac, and with Jacob.

77

07

бі

81

۷t

יי וּיִשְׁמָע אֱלֹהָים אָת־נַאַקְתָּם וּיִּוְּכָּׁר אֱלֹהִים אָת־בְּרִיתוֹ אֶת־ אַבְרָהָם אָת־יִּצְתֵּק וָאֶת־יַנִּקְבּ:

נְהְּלְבֵי: אַבְרְהָה דְּעָם וְצְּחָל וּדְעָם וּדְבִיר וְיָ יְהָ לְנָמֵיה דְּעָם וּשְׁמִיעַ בְּיִלְם וְיִ יְתַ לְבָּילְהָיוּוּ

(שום מפני סנידוי:

(02) למה זה עזבהן. הכיר בו שהוא מזרעו של יעקב, שהמים עולים לקראמו: ריאבל לחם. שמא ישא אחת מכס, כמה דאם אמר כי אם הלחם אשר הוא אוכל:

(IS) ויואל. כתרגומו, (מ"ח כמשמעו) ודומה לו הוֹחֶל נָחְ וְלִין (שופעים יע, ו), ולו הוחלנו, הוחלמי לדבר. ומדרשו לשון
 מְלָה, נשבע לו שלח יווז ממדין כי חֹם ברשומו:
 ויהי בימים הרבים החם. שהיס משה בֶּר במדין, וימת מלך מלרים והולכנו ישרחל למשועה, ומשה היס רועה וגו'

ובאת משועה על ידו, ולכך נסמכו פרשיות הללו. (בר"י): וימוח מלך מצרים. נלטרע, והיה שוחע תינוקות ישראל ורוחך בדמס (שמו"ר א, לד):

יי וּגֹרֵא אָבְרָנִים אָטַבּבֹּוֹג וֹמְּבֹאָבְ נִּיִּבְ, אֵבָם !! מִהְּבִּוּבָא בּבֹּוּג

למפרקהון יו: ני, בע אָל הָרם: (ס) これはし

and God took cognizance of them. And God saw the children of Israel,

ַהַר הַאֶּלֹהֵים חֹ<u>רֶבְ</u>ה: עצאן אַתַר הַמִּדְבָּר נַיָּבָא אָל־ עללן כִיוֹן מֹגַנֹן וֹנֹלְעַרׁ אָעַ ימשֶׁה הַנֶּה רֹמֶה אָת־צָאוֹ יִהְרָוֹ

ځ⊔ب⊏: لهٰلُاذِر مُحِين، نُكُلُّم لَدرُ בהוא למובלה ואולא למולא וֹבַבַּר וֹטַ מֹּנֹא כַאָּטַר מִפַּר בוטבן שמוני בלא במבלן וממב בוב במי נת ענא

unto Horeb. and came to the mountain of God, the farthest end of the wilderness, of Midian; and he led the flock to Jethro his father-in-law, the priest Now Moses was keeping the flock of

III

עַסְנָר בַּעָּר בְּאָה וְתַסְנָר אֵנְנָנ וַתִּוֹא וְתָאְ אָסָנָא בְּעַר בְּאִישְׁרָא ַ אָמְ מִעַּוֹשׁ עַסְּנְיִׁע וֹנִבֹּא וְעִינִּיִע בְּמָּלְעוִבִּיִע אִישְׁתָּא מִנִּי אָסַנָּא

וֹאַסּלֹא לְנְעוִנִי מִעֹאַכֹּיל:

not consumed. burned with fire, and the bush was looked, and, behold, the bush out of the midst of a bush; and he appeared unto him a flame of fire And the angel of the Lord

אָת־הַמַּרְאָה הַנָּדִל הַנָּּה מַדִּיעַ וַנְאַמֶר מִשֶּׁה אָסֶרָה־נָּאַ וָאָרְאָה XC4:

לאַ־יִבְעָּר הַסְּנֶר:

לא משוקר אַסּנָא: וֹט בּוֹוֹלֹא ב~~ּלֹ~~א בַבוּן מָא בון נאַמַר משָה אָהְפָּנִי כְּעַן וְאָהָזִי him out of the midst of the bush, And when the Lord saw that he

now, and see this great sight, why

And Moses said: 'I will turn aside

the bush is not burnt.'

הַפְּנָה וַיָּאִמֶּר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיָּאִמֶּר ⁺ וַיִּקְרָא אֵלְיו אֱלֹהִים מִתַּוֹדְ ניָרְא יְהְוָה בָּי מָר לְרְאָוֹת

משה משה נאַמר האַנָא: ועבא בוש ול מין אַסּלא נאַמר נחוֹא וֹל אֹבוּ אַטַּפּׁנִּי לַמִּטִוֹיִ

said: 'Here am I.' and said: 'Moses, Moses.' And he turned aside to see, God called unto

נּיֹאָמֶר אַּלְיַשׁפֿרָב דַּלְבְּ הַּלְ וֹאָמֵר לָא שַּׁלִּרָד דַּלְבֹּא הָּרִי ĽËĊ.:

standest is holy ground. thy feet, for the place whereon thou hither; put off thy shoes from off And He said: 'Draw not nigh

كثم بانى: אַאָּהְר אַטִּׁעְ מִנְמֵּׁע מִבְּיֵּע אַבְּטִעַ בּאַטַּ קאָנִים הַּבְנִוָּטִי אָטַר פַּוּיִשִּ رِ يُمُرْنِكِ مُمْرَ لَائِرْنِكَ فَر لَهُجَابً مَنْكُ مُ مَنْكُ مُ مَنْكُ لِمُ لَائِكُ لِمُلْكُمُ لِمُنْكُمُ ا

- (25) וידע אלהים. נמן עליסס לבולה סעליס עיניו: (24) נאקחם. לעקמס, וכן מַעַיר מָמִיס יָנְמְּקוּ (מֹיוּב כֹּד, יבּ): אַה בריחו אַה אַברהם. עס מֹברסס:
- (I) אחר המדבר. לסמרמק מן סגול, שלם ירעו בשדות ממריס: אל הר האלהים. על שם סעתיד:
- בו, מָס מַׁמַלְס לְבָּמַךְּ (ימוקאל מו, ל): מחור הסנה. ולא אילן אחר, משוס עִמּוֹ אָנִי דְּצָבֶס: אבל. נאכל, כמו לא עבד בס, (2) בלבת אש. בעלהצת אע לצו על הע, כמו לצ העמים, בְּלֵב הְמַלְה, (שמוחל־ב ית, יד) וחל תחמה על התי"ו, עיע לנו כיולה
- משר לקח משס:
- (3) אסורה נא. אמורס מכאן לסמקרב שס:
- (a) של. שְלוֹף ומולם, כמו וְנְשַׁל מַבַּרְשֶׁל (דברים ימ, ס), כי ישל וימך: אדמה קודש הוא. סמקום:

מְעַבּׁיִם אֶלְ_עַאֶּלְיַוֹים: וְנְּלֶב וּוֹסְמַּר מִמֶּר פַּּנָּוּו כַּיּוֹנְאַ ، هَٰٓבُلُلُٰۤتُ ڲٛڬِتْ، نَجُتُكُ تَعٰجِيَّا، נַּיָּאָמֶׁר אַנְכֹּי, אֶּכְיֵנֵי, אַּלְיִּנִּ אֵּכְיַנִּי

<u>וֹבְאֹטוֹ אָנוַבַּלֹּאַלֶּוּוּ:</u> ההלטטם התלטי מפול ולהו כנ ַ הוֹלִוּ הַּמִּוּ אַהָּוֹר בּׁמִגַּבְוֹים וֹאָנַרַ וַיְאַמֶּר יְהוְה רָאָה רָאָיתִי אָת־

וְתַּטִוּג וְתַּגְּבוּסֵׁג: تأختمنه ليتان فدالته والمرابطة المرابد וֹלַנוּ טַלְר יגַבְיֹּה אָּלְמַלְוִם אָרֶץ טוֹבְּהֹ וּרְחַבְּה אֶל־אֶבֶץ اذاتةح برقائة ثار تناه هجـــ נאבר להצילוו מינד מצַרוֹם

ŗr⊑rĢ%r: rĢĽ¦%,

: 🗖 🗓 🛠 تَجْتَاءُ كَيْسُدُ مَجْدُرُتُ كِيْتُجْدَ عَدَيْنُكُمْ خُمَجْدُكُمْ خُتَوْدًا خُتِياً: אֹלְוֹ וֹנֹם_בֹאִוּטֹוְ אָטַ וְעַמְּה הְנָה צַעְקָקה בְּנָי־יִשְׂרָצָל

نَشِلَكُمْ فَفَيْدُلُنُو: פּּרְעָּה וְהוֹצֵא אֶת־עַמֶּי בְּנֵי־ פּּרְעָה וְאַפִּיק יָה עַּמִּי בְּנֵי

نفخ الناء: וֹכֹּג אַנְגָּגָא אָטַ בֹּדָנָ נִמְבָאָלְ נַצָּבָּנָ ַ װְ אַנְבֹּי בֵּי אַלְבְׁ אַבְ-פַּבְעָּבִי אָלָא אָבִי אָנִיגַ לַנִּי פּּנִּ מון אָנְבִי בָּי אַלְבִּי אָלְבִי אָלִא אָבִי אָנִיגַי לְנִי פּּנָ וּיָאמֶר מֹשֶׁרֹ אֶלְ־הָאֶלְהִים וֹאַמַר מֹשֶׁר קֵדָם יִיָּ

> מֹלְאָסִעַּכַּלְאִ בֹּהֵית וכבשנון משה לאפוהי אַרי 下におけて アダムアロロ נֹאַמֹּע אַלֹא אֶלְעֹא

> בּוֹבֹגו בּיבִיהוֹ: לבובטעון המנה פובתו מן מְּמֹכוּנִ מַמִּי נַבְמִצְבָנִם ונִע נאֹמֹר וֹוֹ מֹנֹלָא נֹלָ, לֹבֹוֹ בַוֹבַתֹּי

> لْلَالُكُال יובה לאטר לוגואי וחקאי יפּטוֹא כַאָּנַה הֹּבֹיבא טַכִּב אֹבְעָא הַבְּאַ לַאָּבַע עָבָּאַ בְּמִגְּרָאֵי וּלְאַפְּקוּהָהוּן מִוּ ואִטּיִלְיִטִּי לְהָּיִזְבִיּטִבִיוֹ מִיּבֹא

> הֹלָנו לְלֵבְׁנִתְּי וֹאָב וֹלָנִ בְּוֹבְתִּי וְבְשָׁן הָא קְבִילַת בְּנִי וְשְּׁבָּאֵל

וֹמְבֹאֹל מִמֹּגַבוֹם: خُجُب لَيُّهُمُكُنُكُ يُخِي بَحُمَّا يَّذِينِهِ لَيُهُمُكِنَاثِكَ كُرُبِ

אַפּֿגל וֹנו לַנוּ וֹמֻּבַאָּצ

he was afraid to look upon God. Jacob.' And Moses hid his face; for the God of Isaac, and the God of thy father, the God of Abraham, Moreover He said: 'I am the God of

for I know their pains; cry by reason of their taskmasters; are in Egypt, and have heard their seen the affliction of My people that And the LORD said: 'I have surely

Jebusite. Perizzite, and the Hivite, and the Hittite, and the Amorite, and the place of the Canaanite, and the with milk and honey; unto the and a large, unto a land flowing out of that land unto a good land Egyptians, and to bring them up them out of the hand of the and I am come down to deliver

them. wherewith the Egyptians oppress moreover I have seen the oppression children of Israel is come unto Me; And now, behold, the cry of the

children of Israel out of Egypt.? mayest bring forth My people the send thee unto Pharaoh, that thou Come now therefore, and I will

ΟI

children of Israel out of Egypt?' and that I should bring forth the I, that I should go unto Pharaoh, And Moses said unto God: 'Who am

- מאמום את אוני מלעקתם: (ד) בי ידעחי אח מבאיביו. כמו וַיַּדְע מֻלְּהִיס, כלומר כי שמחי לל לחזוון ולדעם אח מכאוזיו, ולא העלמחי עיני ולא
- (10) ועחה לכה ואשלחך אל פרעה. ואס מאמר מה מועיל, והולא אם עמי, יועילו דנריך ומוליאם משם:
- לסם נס ואוליאם ממלרים: (11) מי אנכי. מס אני מעוצ לדצר עס המלכיס: וכי אוציא אח בני ישראל. ואף אס מעוצ אני, מס זכו יעראל שַפַעַשָּ

ग्रेंप: ַ מַּעַבְּרוּן אָת־הָאֱלֹהָים עַל הָהַר בְּהוֹצְיִאֶּךְ אָתְ הַעָּם מִמִּצִּרְיִם בו קְדְּ הָאָוֹת בֵּי אָנֹבֵי שָׁלַחָהֵידִּ וּגַאַמֶּבְ כַּגַבְּשְׁבוֹנִי מֹמָּב וֹנִיבַ וֹאַמָּב אָבַ, וֹבִי מַוּמָבו, בַּסַהֹּבַבַ

מַר־שְּׁמִוֹ מֶר אַמָר אֲבֶהֶם: <u>וֹאֵלֶורוּ לָ</u>ּ נאמנים להם אלתי אבותיקם פּ עַנְּע אָנְכָּׁג בֹאָ אֶלְ_פְּנָג יִמְּבִאָלְ, אָמִג לְנִע בִּנָג יִמְּבָאַלְ וֹאָנִמָּב אַל־הַאָלְהִים נאַמר מֹשֶׁה קָדָם וֹן הָא אַנָּא これなれて

ڲڒڔڟ٦: خِطْرُ نَهْلَةِح جُنْدُك هُجُنَانِ אַטְר אֱהָנֻה נֹּאמֶר כָּה תאִמַר וַנְאָמֶר אֱלְהִים אֶלַ־מִּשֶּׁה אֱהָוֶה

خَمَرُهُ لَيْكَ يَخُدُرُ خَلِد لِبِد:

تقظح شَكْلَانُ كَكَرْدُكُ لَالْهُمُانُ

אַבְרָרָם אֶבְרָרִ וֹאָטַל וֹאַבְרָי

יָהוָה אֱלֹהֵי אַבֹּהַיבֶּם אֵלֹהַי

ממגונם שפלעון פנס וו גר הבשט באפטיטו ווי המא

שָׁמִיה מָאַ אֵימָר לָהוֹן:

نَّمُلُهُمْ هُنْتُكِ مِّكْتِلِدُ كُرُنُحِيلًا: אַבוֹנִע נאַמִּע כּבוֹלו שׁנמִע לַבֹּנִי, נאַמר יִן לְמֹשֶׁר אָהָנֶה אַשֶּׁר

מָמִי לַמַּלַם וֹבֵין בּוּכְבַוֹי לַכָּר בּאַלטַטַכוּן אָלִבוּנה דַּאַּלְרָהָם יְמִּבְאָלְ.. שׁוּמָר לְבִּׁדִּוּ וֹמְּבָאָלְ וֹנֹ אֵלְטִאָ וַיּאַמֶּר עֹוֹד אֵלֹהִים אֵל־מֹשֶׁה וַאֲמַר עּוֹד יָיָ לְמֹשֶׁה פִּדְּנָן

> serve God upon this mountain. the people out of Egypt, ye shall thee: when thou hast brought forth token unto thee, that I have sent with thee; and this shall be the And He said: 'Certainly I will be

nuto them? What is His name? what shall I say unto you; and they shall say to me: God of your fathers hath sent me Israel, and shall say unto them: The when I come unto the children of And Moses said unto God: 'Behold,

Israel: I AM hath sent me unto you. shalt thou say unto the children of THAT I AM'; and He said: 'Thus MA I' :səsoM onto bias bod baA

generations. this is My memorial unto all you; this is My name for ever, and God of Jacob, hath sent me unto Abraham, the God of Isaac, and the God of your fathers, the God of children of Israel: The Lord, the Thus shalt thou say unto the And God said moreover unto Moses:

מפלם קנחריב חסיס לך לאום על סבעחס אחרת, שארלכס חריבס מפירות ואני אברך סקפיחים: שמקבלו סמורס עליו, וסיא סוכות סעומדת לישראל. ודוגמת לשון וס מלינו, וזֶם לֶּךְ סְמֹוֹת אֲכִוֹל סִשְׁנֶס מְפִיּת וגוי (ישעיי לו, ל), עמך, רוס שמללים בשלימופך, לך ספום על סבעמס ספרם שלני מבעיפך, שכשמולילס ממלכים מעבדון סופי על ססר סוס, דבר גדול יש לי על הוצאה זו, שהרי עמידים לקבל המורה על ההר הוה לפוף שלשה חדשים שיצאו מגרים. דבר אחר כי אהיה כאשר ראים הסנה עושה שלימומי ואיננו אַבֶּל, כך מלך בשלימומי ואינך ניזוק, וששאלת מה זכות יש לישראל שילאו ממלריס, כי אם משלי, כי אהיה עמך, וזה המכאה אשר כאים בסנה, לך האום כי אנכי שלחמיך, ומללים בשלימוםי וכדאי אני להליל, (בו) ויאמר כי אהיה עמך. השינו על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון, שאמרם מי אנכי כי אלך אל פרעה, לא שלך היא,

מאמר לבני ישראל אסיס פעס אחת. וכן משמע במקכח ברכוח ודו"ק): לבדו סגיד, ולא שיגיד לישראל, וזסו יפס אמרמ, שגם דעמי ממחלס כך סימס, שלא מגיד לבני ישראל כדברים סאלס, אלא כס מלה שלה הבין דברי השי"ה, כי לה מחשבהו מחשבה השי"ה, שמהו כך היתה דעתו בהומכו יחברך ההיה השר ההיה, למשה לקס לרס אחרם, דיים בלרס זו, אָמר לו יפס אמרם, כס מאמר וגו'. (ברכות ט: שמו"ר ג, ז) (לא שהשכיל מלילס משה ביוחר, (14) אהיה אשר אהיה. אסיס עמס צלרס ואם, אשר אסיס עמס בשענוד שאר מלכיום, אמר לפניו כצש"ע מס אני מוכיר

בום סומכים, שמך לעולם בי זכרך לדור ודור: (15) זה שמי לעלם. מסר וי"ו לומר, העלימהו, שלה יקרה ככחבו (שמו"ר ג, ע): - וזה זכרי. למדו היהף נקרה, וכן דוד

לכם במגבום: فَكِٰدِ فَكِلَـٰنَذِ مُنْجُهَ لَمُن يَثَمُّهُۥ . אַּבֹרְהָה יִצְּהָר וֹנִינִקּלִר לֵאַמָּר אַלְטוּכִּםְ נִרְאָר אָלָוּ ﻣﺮ,ﻣﺮ, ﺯאַמַרְתָּ אֲלַהֶם יִהֹנֶה אֵלְהֵי كِلَّهُ لَمُوفِيُّ هُلَا الْحَرِّدِ نَشِلَهُمْ

نالتْم: וֹעוֹבוּטׁוּ אָּלְאָבוֹא זֹבַע עַלְב التانيد لتهمدر لتغديد لتنشر ダベベニ

<u>בְּלְכְּׁעַבְּיֵּאְ צְּבְּנֵבְ הְּלְהֵּעִ נְמִיםְ נְכִּבּוֹ בְּתִּוֹלְ בְּעַּוֹ מִנְלְנִיאִ</u> בְּמִלְרִיים נִקְרָה עַלְיֵה וִעַּהָה אֶלְהָא דִּיהוּדָאֵי אָהְקָרִי עַלִּנָא וֹאַמֹּבׁעַם אַלְּוּן וֹעוֹבֶע אָּלְתַוֹּ בַּמִּאַבוֹם וֹטִימָבוּוּ לֵוִש וֹיֹ لْنَكَارِّدُ نَشِلُهُمْ هُمْ كَثَرُكُ مَجُنِيْنَ لَأَمْتُدُ نَشِلُهُمْ كَٰلِنَا مَرْخُهُ

ڲٛۮڷڗڹ

מْݣِك مَعْدَنَه كِلْدُكِ لَكِهِ خُنْك تَنْجِيا مَجْهُهُ لَمَعْدُنَه خُمْنَة יּ וֹאֵלָּוֹ יִבְּהְשׁׁנֵּוְ כְּּוֹ לְאִ וְשֵׁבִּוֹעׁ אֲּטִׁכֵּם וּלַבְתּוּ נְּלָ, אָבוּ לְאִ יִּהְבּוִל

: ۩ػڶڰ אממי בקרבו ואַחַרי־בוּן וְשַּׁלָּח ي مُعَلِّنَا خَدِمِ رَفَحُ لِهُمْ لِمُهُلِّدُ لِمُمُّلِّدُ لِمُمُّلِّدُ لِمُمُّلِّدُ لِمُمُّلِّدُ لَ וֹאָבֹטִעֹּג אָטַ גֹֹב, וְטַבּגעָה אָטַ וֹאָאָבָע גֹע מִעַע וּבוּבִעה.

> זטכון ויה דאָקעַעַביר לכון ונהפר למומר מדקר דכירנא

וּיבוּסָאֵי לַאָּרַת מַּבְּרָא חַלָב עַבְּלְהַלֵּי, טִבְּבָׁאָ, כַאָּבַה בַּנְהַנָּאָ, וְשִׁשַּׁאָ אָטַׁכֹּם ַ מָהֵּדָּ, וֹאַמָּנִינו אַפֿיַק יָחָכוּן מִשְּׁעְּבוּד

אַטַ<u>ٰר</u> ועלבלין מוּני וְמִימִי

וֹ אֶלְעַלֹּא: תמון במוברא תובה בום

וֹלָא מוֹ פֿבֹם בַּטִּילִישִּ שַּפֿוּב:

you in Egypt. you, and seen that which is done to saying: I have surely remembered Jacob, hath appeared unto me, God of Abraham, of Isaac, and of LORD, the God of your fathers, the together, and say unto them: The Go, and gather the elders of Israel

91

milk and honey. Jebusite, unto a land flowing with Perizzite, and the Hivite, and the Hittite, and the Amorite, and the the land of the Canaanite, and the out of the affliction of Egypt unto And I have said: I will bring you up

sacrifice to the Lord our God. into the wilderness, that we may go, we pray thee, three days' journey hath met with us. And now let us The Lord, the God of the Hebrews, Egypt, and ye shall say unto him: elders of Israel, unto the king of And thou shalt come, thou and the And they shall hearken to thy voice.

by a mighty hand. will not give you leave to go, except And I know that the king of Egypt

And after that he will let you go. which I will do in the midst thereof. smite Egypt with all My wonders And I will put forth My hand, and

(16) אח זקני ישראל. מיוחדים לישיבה. ואס חאמר וקניס מחס, היאך אפשר לו לאמוף וקניס של ש'רבוא:

כס): נקרה עלינו. לצון מקרס, וכן וַיִּקֶּר טֶׁלַסִיס (במדבר כג, ד), ואַנכי אַקרס כס, אסא נקרס מאמו סלוס: (אַלהר שבלשון זה הם נגאלים, יעקב אמר להם ואלהים פקוד יפקוד אחכם, יוסף אמר להם פְּקֹד יְפְּקֹד אֶלְהִים אֶׁמֶבֶם (בראשים נ, (18) ושמעו לקולך. מאליהם, מכיון שתאמר להם לשון זה ישמעו לקולך, שכבר סימן זה מסור בידם מיעקב ומיוסף

מן קבט דְמִינִה פַּקִיף. משמו של רבי יעקב ברבי מנחס נאמר לי: לשון נמינה הם. וי"מ ולה ביד חוקה. ולה בשביל שידו חוקה כי מהו השלם הת ידי והכימי הח מלכים וגו' וממכגמינן הומו וָלָה לא ימן אמכס לסלוך: לא ידון. לְא יִשְׁבּוֹק, כמו עַל בֵּן לֹה יָמַפִּיךְ (ברחֹשִים ב, ו), לֹה יְמָנִי שֻׁלָּהִיס לְּקַרַע עַמֶּדִי (שס לה, ה), וכלן (19) לא יחן אחכם מלך מצרים להלוך. אם אין אני מראם לו ידי החוקה, כלומר כל עוד שאין אני מודיעו ידי החוקה העבריים. יו"ד ימירס, רמו ליי מכומ. ברש"י ישן):

π

שללי בישם: مَعْدُرُنَا لَمُزَارِ قِر يَتَرَجِهَا كُمْ فِقِينَ مَعْدُمُ اِنتَا هُدَا مِنْحِهَا וֹלִסַטָּג אָטַבְעוֹן עַמָּם בַּמָּנִג פּׁמָנָג בּמָנָג.

וּאָפוּו וַת עַּמָא הַדֵּין לְרַחַמִּין

ye shall not go empty; shall come to pass, that, when ye go, the sight of the Egyptians. And it And I will give this people favour in

17

וֹמַלְבַלְנְיוֹכֶם וֹנֹאַלְטִוֹם אָעַ וְשְּׁאֵכְׁ הַ אָּמֶּׁה מִשְּׁכֵּנְיִמִּה וְמִיּבֶרָ וְהִיּאָצִל אִמְּהִיבְ מִשְּׁיבְבָּתָה

בְּנֵיכוֹן וְעַּל ימוו בבער ילבישון יהשיון ימפויבת ביתה מנין דיסף

יאָמְרוּ לאַ־נְרְאָר אָלֶיף יְתְּוֹה: נאֹלונו לְנִוֹלְאִ וֹמִׁמֹמוּ בֹּלִלְיִ בֹּנִ וֹנִימִּנוּן לְנִוֹלָאִ וֹפֿבּׁלְנוֹ מִנִּי וַנְעַן מֹשֶׁה וַיּאַמֶּר וְהֵן לְאַ־ נַאֲמֵיב מֹשֶּׁה נַאֲמָר וְהָא לָא

אָב, המבון לא אִנוֹינֹל, לַבַּ וֹנֹי

מַת־זָּתן בְּיָבֻדְּ וַּאִמֶּר עַמֶּה: נֹאָמֹר אַלֶּינ יְׁבוֹנְע (כִּ, מוּנִי)[לַ, נֹאַמֹר לֵיה יִיְ מֹא בּוֹן בֹּינַבְּ

נּאָמָר חוּטְרָא:

נינט משֶה מפּּנְיוּ: נישְׁלַבְּרוּ אַבְּבְּרוּ נִינֵי, לַנְּנִוֹשְׁ לְאַבְּבָּא נִנִינִי לְטִוֹיִא נֹהָרַשִּ

משה מן קדמוהי: אָבֹּבֹע וֹאַמִּר בַמוְטִי לִאַּבֹּמֹא יַבַמָּטִי

ريوزم څا رېرد چوها چوها: זָרְ נְאָטְוּ בּוֹלָבִי וֹיִהְלַט יִרִי ְּ וַיְּאִמֶּר יְהְנְׁהֹ אֶלְ־מֹשֶׁה שְׁלַחׁ <u>וַאֲמֵר יִיְ</u> לְמֹשֶׁה אִוֹשִׁים יְדְךְּ

וֹאַטְקוּף בַּיה וַהָּנָה לְחוּטְרָא וֹאִנִיוֹג בֹּבֹלבּוֹנִי וֹאָנָהָּוֹס יִבַ

> Egyptians. daughters; and ye shall spoil the npon your sons, and upon your raiment; and ye shall put them silver, and jewels of gold, and sojourneth in her house, jewels of neighbour, and of her that but every woman shall ask of her

appeared unto thee.' they will say: The lord hath not nor hearken unto my voice; for behold, they will not believe me, And Moses answered and said: 'But,

'boi A' :biss What is that in thy hand?' And he And the LORD said unto him:

and Moses fled from before it. ground, and it became a serpent; ground.' And he cast it on the And He said: 'Cast it on the

-band sid ai bor and laid hold of it, and it became a the tail—and he put forth his hand, 'Put forth thy hand, and take it by And the LORD said unto Moses:

וְדְבַּרְמָם מָל שַמֶּלַע (שם כ, ח), וְלִפַּרְמָם מָח שַבְּיִח (יחוקחל מה, כ), וְלִמֵּרְמָם מֹחָ שָׁמַ בְּנִיכֶם (דברים ית, יע): סיא, ויפוד שם דבר נצול, והוא מן הלשונות הכבדים, כמו דְּבּוּר, כְּפּוּר, לְמִוּד, כשידבר בלשון ופעלמם ינקד בחיר"ק, כמו ימ), וּנְמַמָּס לָבֶס מָׁת מֶבֶן סַגּּלְשֶׁד (במדבר לב, כמ), ונמלחס חת בשר ערלחכס. לכן חני חומר, שוחת הנקודה בחיר"ק מן הימוד כנו"ן של נוגף, נושל, נומן, נושך, כשסיא מדברת לשון ופעלתס, מנקד בשו"א בממף, כגון וּנְשָׂאֹמֶס אָׁת אַבִּיבֶס (בראשית מס, בו, יו), וְנַפַּבְּפֶּס בְּמֹרְבֶּס (ימוקחל כב, כח), ואמרמס ינלנו, לשון נפעלנו, וכל נו"ן שהיח בחיבה לפרקים, ונופלח ממנה, ופעלמס, אלא צלשון ויפעלמס, כמו וְנִשַּׁמְמֶּם מֵעַּל בְּמַבְתֶּה (דבריס כה, פג), וימתס ביד אויב, וְנִגַּפְּמֶם לְפָנֵי אֿיָבֵיכֶם (ויקרא 'לא, ש), אשר סליל אלסים מאבינו, ולא יאמנו דבריו, כי אס לא סימס סנו"ן ימוד וסיא נקודס במיר"ק, לא מסא משמשת בלשון ַזּיִּקְנְּבְּׁרְ בְּגֵי יִשְׁרֶשׁׁלַ מֻׁם עָדְיָס (שׁס לֹג,ו), והגו"ן צו ימוד. ומנחס חצרו צמחצרח לד"י, עס זַיבַּל מֱלֹהִיס מֶׁח מָקְנָה מֲבִיכֶּס (צרחֹשִיח (22) ומגרח ביחה. מאומס שסיא גרס אָשָׁ פּבּימ: - ונצלחם. כמכגומו וּמָכוֹקְפּוּן, וכן וַיַנַּצָּלוּ אָשׁ מַנְבָיַס (שמומ יב, לו),

מודה אמה שוו שלפניך אבן היא, אומר לו הן, אמר לו הריני עושה אומה ען: (ב) מזה בידך. לכך נכמב מיבה אמת לדכום, מוֶהַ שבידך אמה מייב ללקות, שמשדת בכשרים. ופשומו, כאדה שאומר למבירו,

(E) ויהי לנחש. רמו לו שקיפר לשון הרע על ישראל (באומרו לא יאמינו לי), ותפש אומנתו של נמש:

(+) ויחוק בו. לשון פפיום סופ, וסרפס יש במקרפ, וימופו פְּנָבוֹ (צרפשים יש, פון פָפָוִיקָם בְּקָבָשָׁיו (דברים כס,

ים), וְסֶםוֹקְמִי בְּוְקְנִי (שמוסל־ה יו, לס), כל לשון מווק סדבוק לבי"מ, לשון המיוס סום:

هَجُلُكُم يُخَرِّدُ نَجُلُط تَهَرِيدُ يُخْتِيدُ לַלָּהַלּוֹ נֹאֹלְיִנִנִּ בַּּוֹיַנְבְּאַׁבִי אַלְיוֹבְ בַּּבִּיכִ בִּיבִימְנִנּוּ אָבוּ אִטַּנִּלְיִ

رَمُّكُلا: ، "גُلْ خُتَرَظُك رَبْتُم بُلُر خُتَرَظُر نُلُك خُمْمُظُكُ لَمُمْرِ نُلَيك וּנְאַמֶּרְ יְהְוֹּהְ לֵוּ עֹוֹדְ הָוֹבְאַ נְאָמָר יִיְ לִיהִ עּוֹד אַעֵּיִלְ כְּעַוֹּ

מִטִילוּ וְהַנָּת שָׁבָּת כִּבְשָּׁרוּ: נימר ירו אַלְ־חַילֵוּ נּוּנְגֹאִר נְאָטִיר נִדִּיה לְמִּסִפּיה נִאָּפּׁלִה ⁴ נּיִּאמֶר הַמֶּב יְּדְּדְּ אֶלְ־הֵילֵּף נִאַּמִר אָהַיב יְדָּדְּ לְמִּשְׂפָּדְּ

ئڭڭۈرىد خۈح ئىغى ئىقتائىل: יְשְׁמְּמִּנִּ לְלֵבְ עַבְּּאָנִי עַרָאְאָוּן יִפּבְּלִנּן לְפָלְ אָטָא פַּדְּמָאָר וֹטֹנִעְ אִם בַּאָ נֹאָלֵנוּנּ לְבַּ וֹלָאִ וּיִבִּי אִם לָאִ יִבִּילִתּוּ לְבַּ וֹלָאִ

تَنَظُمُكَ אַמֶּב שַּׁפַּׁם מִן בַנִּאָב וְבַנִּי לְבָבַם ומפלט בוּדמוב ובוו בפום خُطِيْك لَحْطَافَ مُقَامَرُ لَانْهِد הָאַלוֹת הָאֵלֶה וְלָא יִשְׁמְעוּן וְחָיְה אָם לָאִ וֹאָּמָינוּ גַּם לִשְּׁנִּי

וּכְבָר לְשִׁוּן אָּלְכִי: يَجُدُكُ هُم مَجُدُكُ فِي خُدِي قُدِي اللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّالِمُ اللَّا اللَّاللَّا اللَّالِمُلَّا اللَّهُ اللَّهُ الللَّا الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الل משמול גם משקשם גם מאָז יי לאַ אָישׁ דְּבְּיִים אָנֹכִי זָּם ניאמר משָׁר אָל־יָרוֹּה בָּי אֲדֹנִי

> בוּאַטַל נאַלִבונע בּוֹאַלב: בּאַבֹרְהַם אֵלִבוּיה ﴿ جُرِيرٌ، جُرِيْتِ جُرِيرٌ، ذِكِ نَرْ جُرْفِي مِجَرَفُ

בונבא כעלגא: וְהְבָּה יָדִי מְצֹרָעָה בִּשִּׁמְפֵיה וָאָפְּקָה וְהָא יָבִיה

ĊĊĠĽ.Ľ: וְהָא מַבָּת הַנָת

וובומוו לפל אַנא בּנוֹבאַני:

رَبُرُم نيدِيا كِلُمُم خَرَقُمُكُم: לַנַבּּמְשׁא ווְעוּן מַנָּא בַּעַסַב מַן נוסב ממוא בלנויבא נטומור אַנוֹא נאַבוּו וֹלַא וֹלַדֹּלָוּו מִנָּנִ וובו אם לא ובומנון אַנ לַטַבון

אַבו וּפֿור מַמָּלַל וָעַּמִיק לִישָּׁן מֹמֹבוֹ בַּמַבַּגַלַטֹּאַ מֹם מּבֹבוֹבַ מאטמלי אַף מדַקמוֹהי אַף ון לא וְבַר דְּמִלוּל אֲנָא אַף נאַמֹר משֶּׁר בֶּרָעוֹ בָּבְעוֹ

> appeared unto thee.' and the God of Jacob, hath God of Abraham, the God of Isaac, LORD, the God of their fathers, the that they may believe that the

as white as snow. it out, behold, his hand was leprous, into his bosom; and when he took thy bosom.' And he put his hand unto him: 'Put now thy hand into And the Lord said furthermore

9

other flesh. behold, it was turned again as his when he took it out of his bosom, hand back into his bosom; and into thy bosom.—And he put his And He said: 'Put thy hand back

of the latter sign. sign, that they will believe the voice hearken to the voice of the first will not believe thee, neither And it shall come to pass, if they

become blood upon the dry land. thou takest out of the river shall the dry land; and the water which water of the river, and pour it upon voice, that thou shalt take of the signs, neither hearken unto thy will not believe even these two And it shall come to pass, if they

`.sugnot am slow of speech, and of a slow hast spoken unto Thy servant; for I neither heretofore, nor since Thou 'Oh Lord, I am not a man of words, And Moses said unto the LORD:

- לי, לפיכך סלקסו בלרעם, כמו שלקמס מריס על לשון סרע: (6) מצורעה בשלג. דרך לרעם לסיים לבנס, אם בסרם לבנס סיא, אף באום זס רמז לו שלשון סרע ביפר באומרו לא יאמינו
- (ע) ויוציאה מחיקו והנה שבה הוי. מכלן, שמדס מופס ממסרם לבל ממדם פורעניום, שסרי ברלשונס לל נלמר מחיקו
- בכך שסמודווגין לסרע לסס לוקיס בנגעיס, כגון פרעס ואבימלך בשביל שרס: (8) והאמינו לקול האות האחרון. משמחמר להס בשבילכס לקימי על שמפרמי עליכס לשון הרע, יחמינו לך, שכבר למדו
- בסויימן, מבל עכשיו מלמדנו, שלמ יסיו דס עד שיסיו ביבשת: . ככאס בעיני, אלו נאמר וסיו סמיס אשר מקח מן סיאור לדס ביבשח, שומע אני שבידו סס נספכיס לדס, ואו כשירדו לארן יסיו מאלסומס ממלס, שסיו עובדיס לנילוק סממיס אומס, וספכס לדס. ברש"י ישן): והיו המים הגר. וסיו, וסיו, שני פעמיס, (פ) ולקחח טמימי היאור. רמו להם שבמכה ראשונה נפרע מאלהוחם, (פירוש, כשהקצ"ה נפרע מן האומות, נפרע

- בורְהַ אַנְ פַּפְּרַ אַנְ מִנְּרָ בַּלְאַ אַנְכָּי בַּוֹרְשָׁאַ אַנְ פְּנִינִיאַ אַנְ מָּנִרָּאַ " לַאָּרֶם אַנְ מִירִינְשָׁיִם אַלֵּם אַנִּ לַאַנְּשָׁאַ אַנְ מַן שִׁנִּי אַלְיִמָּאַ אַנְ
- וביביקיף <u>אַשֶּׁ</u>ר הָדַבָּר: 

  

  إن الْمَثْلَا حُلِد الْهُرْجِر الْمُلَاثِل مَם إِذِلَا الْحَمَا الْمَدَرَ الْمَدَاثِ الْنَادِ مَם إِن الْمَدَادِ الْنَادِ الْمَادِ الْمَادِ الْنَادِ الْمَادِ الْمُعَادِ الْمُعَادِ الْمُعَادِ الْمَادِ الْمَادِ الْمَادِ الْمَادِ الْمَادِ الْمَادِ الْمَادِ الْمُعَادِ الْمُعَادِ الْمُعَادِ الْمُعَادِ الْمَادِ الْمَادِ الْمَادِ الْمُعَادِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُلِيدِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْمُعَادِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُعَادِ الْعُدَادِ الْعُلِي الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُدَادِ الْعُ
- एंक्ट्रेंप: נּאָמֹר בַּנֹ אַבְנֹג הֶלְטַבַּנֹא בַּנֹב נֹאַמַר בַּבֹמוּ נִגְ הַבְּטַ בַּמֹּן בַּנַב
- ىرىم بىرى خۇرىم ئە ئىلاد ئىلادى ئىلاد בּירַבַבָּר יְדַבָּר הְנָא וְנָם הְבָּר בַּרָא יִמְלָא יִמְלָלְא יִמְלָּלְא יִמְלָּלְא יִמְלָּלְא יִמְלָּלְא יִמְלָּלְא +י הַלֹא שַהַרְן אָהִירְךִּ הַלֵּוֹי יַדְשְׁתִיי הַלָּא שַהַרוֹ צָּחִיּךִ לִּינְאָח בְּלִי נַיְּחַר אַּף יְחֹנֶה בְּמֹשֶׁה נַיֹּאמֶר יּהְבֵּיף רוּגִּיָּא צַייִ בְּמֹשֶׁה נַאֲמַר
- עַרְבְרָרִם בְּפָּיִר וְאָנְכִי אֶרְיָה פּהִנְטִיִּא בְּפָּטִיה ימימָרי יָהִי للخلق هجرا لهظق
- אָטַׁכְּם אָט אַהָּג עַגֹּהְעוּ: وم والم إلام فديد المنتابي وم وهد الام وهديد الالألاء
- <u>וֹבבּר הַנּא לְנַ אָּלְ הַמְּהְ וֹנְיָנִר וִימִלְּילְ הוּא לְנַ מִם מַּמָּא וִיבִי</u>

تناثثب_ذب ٢٨٤ ين□:

- בולא אָלא גני ينْخُور بِمَزْد هِٰزَد وَد هِٰلَ هِمَ يَخِود بِ رَبَه وَا هَٰذِ هِٰهِٰ
- قظك لهَذِهَكَ يَنْمَجْرَدُ:
- מן דְּבְשָׁר לְמִשְׁלַח:
- اننتائك اننك خزديد:
- זְטְׁכֵוּן זְתַ דְּתַּמְּבָּרוּן: אָב יטֹמֹכִּיל מִמִּיה יִנִימָּנִי
- ئات، ح، با خُلْد: היא יַהְיָה לְּבֶּּ לְפֶּׁה וְאַמָּה היא יָהִי לְוּ לִמְתּיִרְנְּמֶן וֹאַמִּ

- говъ; or seeing, or blind? is it not I the who maketh a man dumb, or deaf, Who hath made man's mouth? or And the LORD said unto him:
- what thou shalt speak.' with thy mouth, and teach thee Now therefore go, and I will be
- Thou wilt send. Thee, by the hand of him whom And he said: 'Oh Lord, send, I pray
- seeth thee, he will be glad in his forth to meet thee; and when he well. And also, behold, he cometh Levite? I know that he can speak Is there not Aaron thy brother the kindled against Moses, and He said: And the anger of the Lord was
- what ye shall do. with his mouth, and will teach you and I will be with thy mouth, and and put the words in his mouth; And thou shalt speak unto him,
- God's stead. mouth, and thou shalt be to him in to pass, that he shall be to thee a unto the people; and it shall come And he shall be thy spokesman
- פה. בכבידות הני מדבר, ובלשון לע"ו בלב"ו לַּמְּבַׁת לְמַׁם בַּמְּבַרוּ מִלְבָנִם וִדְוּ, (ימוקפֿל בּ, ס) וַמְּמַר מַלְיִסֶם מִיש שִּקּוּיִנִי שִּינִם בּמָברוּ וּמִתַם: - בבר שבבל שפגל בקנג ודו, ' נפוב נשבב קחקג בכבל) שֿללקב ללקיפה שָׁק בּגם שַׁבּגל בַּבּגוּשָׁם בַּבֹלְבָבָם (שבנופָרַשַ בַּי בו)' בוש שבבל ובל בו וקבל עליו. (שמו"ר ג, מז) וכל זה, שלא היה רולה לימול גדולה על אהרן אחיו שהיה גדול הימנו, ונביא היה, שנאמר (הלא סרי שלשס, ושלשס גמין רבויין סס, סרי ששס, וסוא סיס עומד ביוס סו' כשאמר לו ואח, עוד שלח נא ביד משלח, עד שחרס (10) גם מחמול וגוי. למדמ שכל שבעה ימים היה הקב"ה מפחה את משה בתנה לילך בשליחוחו, מחמול שלשום מאז דברך
- נמאמן במלום הריגמך, ואם משרמיו מרשים שלא שמעו בלוומו עליך, וְלָאָםְפַּקְלְמוֹרִין (שבת קת.) ההורגים מי עשאם עוְרִים, (II) מי שם פה הור. מי למדך לְדַבֶּר כשֹסיית הדון לפני פרעס על סמלרי: או מי ישום אלם. מי עשס פרעס חלס שלח
- (EI) ביד תשלח. ביד מי שאמס רגיל לשלוח וסוא אסרן. דבר אחר, ביד אחר שחרלס לשלוח, שאין קופי לסכניסס לארץ שלא כאי כשברחת מן הבימה ונמלעת (תנחומא שמות י): הלא אנכי. ששמי ה' עשיתי כל ואת:
- שבור שיסא מקפיד עליך שאמה עולה לגדולה, ומשם זכה אהרן לעַדִי החשן הנחון על הלב: עַל שַבֶּע סַבְּיִי (דברי סימיס־ה כג, יד): הנה הוא יצא לקראחך. כשמלך למלריס: וראך ושמח בלבו. לה כשהה וסכסונס סיימי אומר לצאם ממך, מעמס לא יסיס כן, אלא סוא יסיס כקן ואמס סלוי, שנאמר ומשָס אִישׁ סָשֶׁלֹסִים בְּנֶיו יִפֶּרֶאוּ שבא עונש על ידי אומו מרון, אמר לו רבי יוסי אף בוו נאמר בו רושס, סלא אסרן אמיך סלוי, שסיס עמיד לסיות לוי ולא כסן, (14) וימר אף. (ובמים קב.) רבי יסושע בן קרמה אומר, כל מרון אף שבמורה נאמר בו רושס, ווה לא נאמר בו רושס, ולא מלינו ולסיות גואלס לעתיד, יש לך שלוחיס הרבה:

הָאָהָת: (פּ) じぶぶし ロ 「袋口」「点倒口

בעהביר ביה ית אָתִיָּא: ניפון וני חוטרא הדין מפב בירך

the signs. this rod, wherewith thou shalt do And thou shalt take in thy hand

수업빛대 국무 수백수년다 עמולם עונים ניאטר יקרו אָלְאַנוֹ, אַמְּנִי בְּטִּגְּנְיִם וֹאָנִאַנִי נִאָּנִיב לְנִנִי אָנִוּ, גַּבְּטִּגִּנִים ניַאָמֶר לוֹ אֲלְבָה נָא וְאָשׁוֹבָה הַמוּהִי נַאָּמַר לִיה אַינִיל כִּעַן رَبْحُكُ مِيهُد رَبُّهُد الْجُحِـ ثُلُادِ لَيْكُرِدِ لَيُعْتَمُ مِهْد يُقِد كُرُن يُقَد

¡תָרוֹ לְמָמֻׁרַ אָנוֹגַל לְמִּלֶּם: וֹאָטוֹג וַמֹּב כֹּמוֹ לַנִּמִוֹ וֹאָמַר

Go in peace.' alive.' And Jethro said to Moses: Egypt, and see whether they be yet and unto my brethren that are in unto him: 'Let me go, I pray thee, Jethro his father-in-law, and said And Moses went and returned to

بَيْ الْمُدَامِينَ مِن الْمُدَامِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّالِي اللَّالِي اللَّا اللَّالِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ב"ש ה"ד מגלנום כו-מנטו פלן שור למגלנום אבו מוטו כל رؤيم بتئب هِל مُשِدَ چَمِهِا

יולבוא גלמן למלמלב: וּאַמֹר וֹן לְמָמָר בֹּמֹדִוֹן אָינוּיל

thy life. all the men are dead that sought Midian: 'Go, return into Egypt; for And the LORD said unto Moses in

and Moses took the rod of God in

he returned to the land of Egypt;

And Moses took his wife and his

sons, and set them upon an ass, and

אַרְצָה מִצְּרָיִם נִיּקָּח מַשֶּׁה אָתַ־ oz בְּנְגוּ נַיּבְׁכִּבִם מָּלְ_חַחֲמֶב נַיּּשֶׁב <u>्र्वं</u>त वंध्नेत श्रुत श्रृष्ट्र । श्रुत

מַמָּה הְאֶלהִים בְּיָּדְוֹי:

ביה נסין מן בדם ין בידיה: משה ית הוטרא דאָקעַבִּירוּ נטב לאַבהא במגבנם ונסוב לווְנוֹ וֹאַנֹכּוֹלִנוּן הֹלַ נוֹמֹנֹא וּדְבַר מֹשֶׁה נָת אָהְתֵּיה וְנָת

נאַמָּר וּנִ לִמְמָּר בַּמִּנִיכַבַּ

hand; but I will harden his heart, the wonders which I have put in thy see that thou do before Pharaoh all When thou goest back into Egypt, And the LORD said unto Moses:

his hand.

אָנַ לְבָּוָ וֹלָאִ וְתַּכִּעׁ אָנַ עַהְמָּם: تقضيك خفتا فلين تغني لامتاك הַמְּבְּתִים אֲמֶּבַ שַּׁמְּטִי בְּיָבְבַּ יז לְשָׁוֹּב מִצְּרַוֹּמֶה רְצֵּה כָּל[ַ] ניאטר יהוה אל משה בקבתף

יָת עַּמָא: אַנפֿוף וָת לְבָּיה וֹלָא וֹשָׁלַח למשב למגנום שני

son, My first-born. Thus saith the LORD: Israel is My And thou shalt say unto Pharaoh:

and he will not let the people go.

77

бі

۷t

וְעוֹטְ בֹּלוֹ, בֹכִנ׳, וֹמִּבֹאֵץ: בולנו בולנו והְבֹּצִק: ผู้สุดได้ หู่ ומיטר לפרעה פדנן אַטר יִי

- יהיה לך לפה. למלין, לפי שלתס כנד פס: לאלהים. לרב ולשר: (16) ודבר הוא לך. בשבילך ידבר אל סעס, ווס יוכיח על כל לך ולי ולו ולכס ולסס ססמוכיס לדבור, שכולס לשון על סס:
- (18) וישב אל יהר חתנו. לימול רשום, שסרי גשפע לו (שלם יווז ממדין כי אס ברשומו). (מכילמה ימרו) ושבעס שמום סיו
- (פו) כי נוחו כל האנשים. מי סס, דמן ולבירס, חייס סיו, ללל שירדו מוכסיסס, וסעני חשוב כמח (נדריס פד:): לו, רעואל, ימר, ימרו, קיני, וכוי:
- עַנִי זְלבֶּג עַלְ מַמֹּוֹר (זכריס מ, מ): וישב ארצה מצרים ויקה משה את מטה. אין מוקדס ומפוחר מדוקדקיס במקרפ: (OS) על החמור. ממור סמיומד, סוף סממור שמבש אברסס לעקידת ילחק, וסוף שעמיד מלך סמשים לסגלום עליו, שנאמר
- שיאמינו לו, ולא מלינו שעשאס לפניו, אלא מופמיס שאני עמיד לשוס בידך במלריס, כמו פִי יְדַבֶּר אֲלֶבֶס פַּרְשֹׁה וגוי (שמומ ז, ממנו: אשר שמחי בידך. לא על שלשם אומות האמורות למעלה, שהרי לא לפני פרעה צוה לעשותם אלא לפני ישראל (IS) בלכחך לשוב מצרימה וגוי. דע, שעל מנת כן מלך, שמסח גבור בשליחותי לעשות כל מופחי לפני פרעה ולח מירח
- (מהלים פע, כח), זו פשומו. ומדרשו, כאן ממס הקב"ה על מכירם הצכורה שלקח יעקב מעשו: (בב) ואמרח אל פרעה. כשמשמע שלצו מוק וימאן לשלוח, אמור לו כן: - בני בכרי. לשון גדולה, כמו אַף אָנִי בְּלוֹר אֶמְנֵסוּ מ), ואל מממה על אשר כמיב אשר שממי, שכן משמעי, כשמדבר עמו כבר שַׁמָפִיס ביידך:

אַנְכָּג עִנְיג אָטַבַּלָּנִבְ בַּׁלָבַי וְיַעְבְּרֵיִי וַהְּשְׁאֵן לְשֵּלְּחִוֹ הְנֵּהְ וְיִפְּלְחִ בְּרָשׁי וְמְסְרֵיב אַהְ

יְהְנְה וַיְבַקֵּשׁ הַמִּיתְוֹ: ÷< וֹיְהָי בַהֶּהֶךְ בַּמְּלֻוֹן וַיִּפְּנְּשְׁהִיּ

וַתְּאִמֶּר כַּי חַתַּן־דְּמָים אַמָּה SZ אָנַבְּלְנִי בַּלְנִי נִעַּנִּה לְנִילְיִוּ एत्र्येत थ्वंट्रेत थॅट

र्वाद्धः (व)

ניְפְּגְשֶׁרוּ בְּתַר הְאֶלְהָים נִישָּק - נְאָנִלְ וְעָּרְעִיה בְּטוּרָא דְאִהְגָּלִי र र्वृत्श्वत वंधृत त्व्रम्द्रत स्वृम् द्वम्यस वंधृत द्वम्द्र्श्

בְּלְ־הְאָהָת אֲשֶׁר צִּוְהוּ: لَّ لَا يَا يَا يَا يَهُمُ لِي الْهُلِ الْهُلِّ فَلَا يُمْ لِي لِي الْمُلْكِ لِي الْمُلْكِ لِي الْمُلْكِ الْمُلْكِ ניגד משה לאַהַרוֹ אָת בָּל וְחַוּי משָה לְאַהַרוֹ יָת כָּל

בובה בוכנה: לְמֻּלְעוּעִיה הָא אָנָא קַמָּיל וָת נֹאָמֹּנ אַבְּיִּב הַּבְּּט אָטַבּלֹנִי נִאָּמָנִינִי לְּנֵי הַּבְּּט יִט בּּנִי

444444 וֹמֹבת בוּשׁ מֹלְאֶׁכֹא בּוֹי וּבֹמֹא נְהַנְה בְּאַנְרְהָא בְּבֵית מְבְהָא

עוֹנוֹא כַּוֹא: בּמְעוּלְטֹּא בַבוּן וֹאַמֹנִע בֹּבְמֹא נֹע הֹבֹע בֹבע וֹלִבוּגַע וַהְּבְרֹתְ וּנְסֵיבַת צִפּוֹרֶה שִּנְּרָא וּנְזַרַת

חַטְנָא קַמוּל: בְּמָא בַּמְרוּלְמָא הָבֵין אָהָחַיִּיב ⁹² נַיֶּבֶׁרְ מְמָּנִהּ אָזְי אֶמְרֶבְי הַתַּוֹ דְּמָים וְנָח מִנִּיה בְּכָּו אֲמַבַת אִלְּיִלֵּי

הקוני ופרא בין ונשיק ביה: رَهُمُد يَدَبُدِ هُمِ هَتَدٍا كَأَكَ نَهُمُد يُدُ خُهَتَدِا ۚ هُنَدِج

אָתַיָּא דְפַקּדִיה:

'Behold, I will slay thy first-born.' thou hast refused to let him go. son go, that he may serve Me; and And I have said unto thee: Let My

met him, and sought to kill him. the lodging-place, that the Lord And it came to pass on the way at

ŧΖ

or nod are thou to it at his feet; and she said: 'Surely a off the foreskin of her son, and cast Then Zipporah took a flint, and cut

of the circumcision.' A' bridegroom of blood in regard So He let him alone. Then she said:

mountain of God, and kissed him. And he went, and met him in the into the wilderness to meet Moses.' And the LORD said to Aaron: 'Go

wherewith He had charged him. sent him, and all the signs of the Lord wherewith He had And Moses told Aaron all the words

מוכסו וממכס בו לשוב: מחבירו, מעלים אם דבריו שלא יבקש הצלה, אבל הקב"ה ישגיב בכחו ואין יכולם להמלט מידו כי אם בשובו אליו, לפירך הוא מפני שסיא קשס, ווס סוא שנאמר באיוב הַן בֹּל יַשְׁבֶּיב בְּלֹּהוֹ, לפּיכך, מִי כָמֹסוּ מֹוּכֶס (איוב לו, כב), בשר ודס המבקש להנקס (32) ואומר אליך. נעלימומו על מקוס: שלח אח בני וגוי. הנה אנכי הרג וגוי. סים מכס המכונה, ונס סמכסו ממלס

נמש, ובולעו מכאשו ועד יריכיו, ומוזר ובולעו מרגליו ועד אומו מקוס, סבינה לפורה שבשביל המילה הוא: סקב"ס לוני לך שוב מלריס, ומפני מס נענש מימס, לפי שומעסק במלון מחלס (במסכח נדריס לה:), וסיס סמלחך נעשס כמין מנים אמר רבי יוסי מ"ו לא נמרשל, אלא אמר, אמול ואלא לדרך, סכנה היא למינוק עד שלשה ימים, אמול ואשהה שלשה ימים, (24) ויהי בדרך במלון. משס: ויבקש המיחו. למשס, לפי שלא מל אם אלישור צנו, ועל שנתרשל נענש עונש מימס.

סממן שלי נכלמ עליך. סוכג אישי אמס לי: (25) וחגע לרגליו. סטליכמו לפני רגליו של משס: וחאמר. על בנס: בי חחן דמים אחה לי. אמס סיימגורס לסיומ

משמשה בלשון על, כמו וְשְׁמֵר פַּרְשֹׁה לְבָּגֵי יִשְׁרָבֵּל (שמות יד, ג). ואונקלום הרגם דמים, על דם המילה: ובזה מחורך גם כן שינוי לשון בחרגום אונקלום בחחן דמים, ודו"ק כנ"ל): רמולה. על דבר המולוח, שם דבר הוא, והלמ"ד . אלא מממלס שברה דוה ווה גורה, מעא המילה ומעא אחר, אמ"כ כשראמה וירף לגמרי, או הבינה דעל דבר המילה לבד בא, (שינה רש"י בלשונו, לעיל כחב אחה הייח גורס, דקשה לרש"י, מה זה אז אמרה חמן דמים, והלא גם לעיל אמרה חמן דמים, (62) וירף. סמלאך ממנו. או, בינס שעל סמילס בא לסורגו: אמרה חחן דמים למולח. חחני סיס נרלח על דבר סמילס.

خْدِاكِارُ خُدْرُ نَهُلُمُ עַּ נַיֵּלֶךְ מֹשֶׁר וְאַנַרְוֹ נַיַאַסְפֹּר אָתַר נַאַזַל מֹשֶׁר וְאַנַרוֹ וּכְנַשׁי יָתַ

בֿל סַבוּ בַּנוּ וֹמִּבַאַנִי

the children of Israel. gathered together all the elders of And Moses and Aaron went and

Moses, and did the signs in the which the Lord had spoken unto

And Aaron spoke all the words

וּנֹמֹתְ עֹאָעִע לִמְנִוֹ, עֹמֶם: אַשֶּׁר־דְּבֶּר יְּחְוָה אֶל־מֹשֶׁת דְּמַלֵּיל ִיִיָּ עִם מֹשֶׁה וַעֲּבַר וּנִיבַבַּר אַבַּיְן אֵט פֿבְ_נַגַּבַיְנִם ימּבִּיבְ אַבַּוּן יִט פֿבְ פֹּטִימִּיּא

אַטַנְאַ לְמֵנֵנ מַּמָא:

אָטַ בְּלְנִים וֹיִפֹּגִי נִיּמִּטַעַוֹנִי: יְהְנְׁה אָתַ בְּנֵי, וֹאָבְאָבְ וְבָּי בֹאִבִ זַיְאָטּוֹ שִׁמְשׁ זַיְּמְשׁמְן בִּיִבְּלֶּע וַבִּינִתוּ מִּפֹּא יָמְטָמוּ אָבִי בַּיִּרָ

rorrr: בְּבְּנְיִנִי, מִּהְבִּיּדְּנִינְן וּבְּרַמּיּ יִי יְנִי בְּנֵי יִמְּבִּאָרָ וַאָּבִי, וּבְּרַמִּיּ

الْمُلِلاد كِالْ فَظِلُظُلِ: ڰٛڮڷؖڒ؞ڹۺؙڶۼڮۦۺٙڮۧٮڔڰٮڂ؋ڣ؞ڰڮ۫ڶۼ؞ڮڹۺؙڶۼڿۺۏٙٮڹؙٮۿڣ؞ عدرس هُكِ قَلَمْك خِل هُمَا

נונבונו שבמו במוברא: נְעוֹנְעִ נֹאַמִרוּ לְפַּרִמְע כֹּבְנֵן אֵמֵר יִי וְאַהַר בָּאִי מֹשֶׁת וְאַהַרֹן וַיֹּאִמְרִי יִבְּחָר בֵּן עָאֵלוּ מֹשֶׁת וְאַהַרֹן

ألاْت عُنا_نَشِلُكُم كِي خُمِيَّانِ اللهُ ַ יִשְׂבָאָל לָא יָדִיעְהָּהִי אָת־יִהֹוֶה ^{*} אָשִׁמְע בָּלְלְוֹ לְשַׁלַּח אָתַר ניאטר פּרְעָה מִי יְהוָה אַשָּׁרַ

ζχ χωζη: לו הְּלֹא בּוֹי וֹאַב וֹנִי וֹהְבֹאֹב ﴿ خُمَادُ مُن اللَّهُ لَكُ خُمْ اللَّهُ خُمُ اللَّهُ خُمْ اللَّهُ خُمْ اللَّهُ خُمْ اللَّهُ خُمْ اللَّهُ خُمُ اللَّهُ خُمْ اللَّهُ خُمُ اللَّهُ عُلَّا اللَّهُ عُلَّا اللَّهُ عُلَّا اللَّهُ عُلَّا اللَّهُ عُلَّا اللَّهُ عُلَّا اللَّهُ عُلِّهُ عُلِّهُ عُلَّا اللَّهُ عُلَّا اللَّهُ عُلَّا اللَّهُ عُلِّهُ عُلًا اللَّهُ عُلِّهُ عُلًا اللَّهُ عُلِّهُ عُلِّهُ عُلِّهُ عُلِّهُ عُلِّهُ عَلَيْ اللَّهُ عَلَيْكُمْ عُلِّهُ عَلَّا اللَّهُ عَلَا اللَّهُ عَلَيْكُمُ عُلِّهُ عَلَّهُ عَلَّا اللَّهُ عَلَّا اللَّهُ عَلَّا اللَّهُ عَلَيْكُمُ عُلِّهُ عَلَا اللَّهُ عَلَّا اللَّهُ عَلَّا اللَّهُ عَلَّا لَا عُلَّا اللَّهُ عَلَّا اللَّهُ عَلَا اللَّهُ عَلَّا اللَّهُ عَلَّا اللَّهُ عَلَا اللَّهُ عَلَّهُ عَلَّا لَهُ عَلَّا اللَّهُ عَلَّهُ عَلَّا عُلَّا اللَّا عُلَّا اللَّهُ عَلَّا اللَّهُ عَلَّا عُلَّا اللَّهُ عَلَّا اللَّهُ عَلَّا عُلَّا عُلَّا اللَّهُ عَلَّا عُلَّا عُلّا عُلَّا عُ אַטַוּלָג לָג בַּאַלַבָּגַק לַמָּגמָבַגַיִּ וֹאַמֹּר פַּרִעֹּה שָׁמָא דַיִּין לָא

בְּעַבְיבּי אַבְנִינוּ פָּוֹ וַפֹּנֹמָנוּ בַּבַבר אָנִ וֹמִים בּמֹוֹבֹר וֹנוֹבְּחַבִי לַיִּבוֹנָר ء מַּבְינוּ וַלְכְּבוּ נְּא בְּבֵבוּ מֻבְבֵמוּם מַּבְלָא וּגוּגַ בּמּוֹ מַנִּבְוּ נַּבְלַשָּ וּגֶאָמִׁרְנּ אֶּבְעֵוֹ, עַמֹּלְנֵים וֹלֵנֵא וֹאָמָרנּ אֶּבְעָא בּירנּדָאֵי אִעָּנִלִי

או בקטול: אֶלְנִילָא בַּלְמָא וֹמֹבְתֹּלִי בּׁמִנְנִי יומין בְּמֶרְבְּרָא וּנְדַבַּח בָּרָם יִי

ځفځديدگه: ※口「口は口 מַמַּמְעַּיִּת לְּמָּה מֹשֶׁה וָאַהַרֶּן תַּפְּרָיעוּ לְמָא מֹשֶׁה וָאַהַרוֹ הְבַּשְּלוּן נַיֹּאָמֶר אָלַהֶם מָלֶלְר מִצְּרָוֹם נַאָּמַר לְרוֹן מַלְכָּא דְּמִצְּרַוֹם

לְבִי זֹנִ מֹּמֵא מִהְּבִּיגִנִינִוּ אֵּנִוּכְוּ

heads and worshipped. affliction, then they bowed their and that He had seen their remembered the children of Israel, they heard that the Lord had And the people believed; and when

sight of the people.

31

67

wilderness. hold a feast unto Me in the Let My people go, that they may saith the LORD, the God of Israel: came, and said unto Pharaoh: 'Thus And afterward Moses and Aaron

not let Israel go.' not the Lord, and moreover I will His voice to let Israel go? I know LORD, that I should hearken unto And Pharaoh said: 'Who is the

'brows upon us with pestilence, or with the unto the LORD our God; lest He fall into the wilderness, and sacrifice go, we pray thee, three days' journey Hebrews hath met with us. Let us And they said: 'The God of the

unto your burdens. loose from their work? get you Aaron, cause the people to break them: 'Wherefore do ye, Moses and And the king of Egypt said unto

- לפלמין, לפי שיראו ללכח (שמו"ר ה, יד), ובקיני נפרע להם, ונגש משה לבדו והם לא יגשו, החזירם לאחוריהם: (1) ואחר באו משה ואהרן וגר. אלל סוקניס נשממו אחד אחד מאחר משם ואסרן, עד שנשמעו כולס קודס שסגיעו
- (3) פן יפגענו. פן יפגעך היו לריכים לומר, אלא שחלקו כצוד למלכות. פגיעה זו, לשון מקרה מות הוא:
- שַׁלְ פַּמַּבְּׁב בְּו (מִאַלִּי גַ- מִנִ)' בִּטְלְּשִׁי וְבַן וַפִּפְּׁבְׁתוּ בְּלְ מַדְּלָב בְּו (מִאַלִי גַ- מְנִי)' בִּטְלִי וְבַן וַפִּפְּבְׁתוּ בְּלְ (+) חפריעו אח העם ממעשיו. מגדילו ומרחיקו לוחס ממללכחס, מצומעין לכס וסצוריס לנוח מן סמללכס, וכן פְּרַעֶּסוּ

- מַפַבְלַנִים: הַם בַאַבוּל וְבַיְמִבַּפַם אָטַם כַּהַן הַפָּא בַּאַבַּהָא יַטַבַּפַלוּן וַנְאַמֶּר פַּרְעָּה הַן־רַבָּים עַמָּה נַאָּטַר פּרִעָּה הָאַ מִדְּסַנִּיאָין
- ۲۵۵۲: וַיְצָו פַּרְעָה בַּיַּוֹם הַהָוּא אֶתַ־ וּפַקּיַר פַּרָעֹה בְּיוֹמָא הַהוּא
- ئته تذرد نطيفية خثو نقدًا:
- לאמר גלבה נוְבְּחָה לאלהוי באלהויי נרפום הם על־בון הם צעקום הַלְיַנְיִם לַאָּ טַּיָּנְרָעִוּ מִמֶּוּוּ בֶּיַ ध्षंत त्यांत थ्रेथंध्षंत वृष्टा וּאָת־עַתִּבֹנֶת תַלְבָנִים אַשֶּׁר הַםֹּ
- بِمُكُلِ: ווה מון בבי וֹאַלְ וּאָמֹנ בֹּבִבֹבוּי ווֹטֹמּסֹמנו בּע וֹלַא וֹטֹמּסֹמנו מַבְבַּר הַעַּבְרָה עַלְ־הָאַנְשִׁים יְהָקַרַ פּּילְחָנָא עַלֹּ נּיּבְרַיָּא

- נְהְהוֹן מִפּוּלְחָנְהוֹ:
- خيرشد: בְּעָּׁם נְאָטַ הַּמְּבֶרֵיוּ יָה מִּלְמִוּנִי עַּמָּא נִיָּה סָרְכּוְהָיִ
- להון הִבְנַא: بظلكوبن، אַנון :.أكِدا نبيْجُحدا ﴿ خُرِفِا ۖ لَا خُرَتِنَا فَكُنَّا لِمُ هُمُ عَنِهُ مَا خُرِفُوا خُرِفُوا فَكُمُ الْمُؤْمِدُ الْمُؤْمِدُ الْمُؤْمِدُ الْمُؤْمِدُ الْمُؤْمِدُ الْمُؤْمِدُ الْمُؤْمِدُ الْمُؤْمِدُ الْمُؤْمِدُ الْمُؤْمِدُ الْمُؤْمِدُ الْمُؤْمِدُ الْمُؤْمِدُ الْمُؤْمِدُ الْمُؤْمِدُ اللَّهُ اللّ
- בוב אַלִבוֹא: מֹגּוֹטִוֹ לְמִוֹמָר דָּוֹוֹגְלְ לָבַבַּע בּמֹלְנוֹן אִפּנּן מַּלְ כֵּן אִפּנּן הֹבִירוֹן לְא שׁמֹּלְתוּן מִנִּיה אָבוּ מאַטמֹלָ, וּמֹבַלמּוָנִי, שַּׁמַנּוֹן ונת סכום לקניא דאנון עלדיו
- בפהגינין בשיליו:

- their burdens?' and will ye make them rest from people of the land are now many, And Pharaoh said: 'Behold, the
- people, and their officers, saying: commanded the taskmasters of the And the same day Pharaoh
- Let them go and gather straw for straw to make brick, as heretofore. Ye shall no more give the people

themselves.

are idle; therefore they cry, saying: diminish aught thereof; for they lay upon them; ye shall not they did make heretofore, ye shall And the tale of the bricks, which

Let us go and sacrifice to our God.

words.' and let them not regard lying men, that they may labour therein; Let heavier work be laid upon the

(פ) הן רבים עחה עם הארץ. שהענידה מועלת עליהה, וחמה משנימים חומה מענלומה, הפעד גדול הוח וה: שסרי משס ומסרן יולמיס ובמיס שלמ ברשומ: לסבלוחיכם. לכו למולפסכס שיש לכס לעשות בבמיכס, אבל מלאכת שעבוד מזריס לא היתה על שבמו של לוי, ותדע לך,

- (6) הגוגשים. מלרייס היו, והשומריס היו ישרחלים, הנוגש ממונה על כמה שומרים, והשומר ממונה לְרֶדּוֹח בעושי
- (ד) חבן. אשמי"כלא, סיו גובלין אומו עם סמים: רבנים. מיוו"לש כלע"ו, שעושים ממים, ומיבשין אומן בחמה, ויש המלחכה:
- (8) ואח מחבנת הלבנים: פכוס משנון סַלְּבֶנִיס שסיס כל אחד עושס ליוס כשסיס המנן נמן לסס, אומו פכוס משימו עליסס ששורפין אומן בכבשן: בחמול שלשם. כאשר סיימס עושיס עד סנס: וקששו. ולקמו:
- מסס, וסס נרפיס ממנה רער"יים בלע"ו מחבבה. ומכן לבניס, ולו נמכנו עלילומ, את הכסף הממוכן, כולן לשון משבון הם: – גרפים. המלאכה רפויה בידה ועוובה גם עחה, למען מכבד העבודה עליהם: - כר גרפים. מן העבודה הם, לכך לבם פונה אל הבעלה ולועקים לאמר נלכה וגו":
- מף כמן מל ישעו בדברי שקר, מל יסיו נדברים בדברי שומ וסבמי: لْوَاصُرِا خُريقُك (במגבר יב, א), סַמַּלְמָלְ בַּלְבֵּר דִּי (זכריה ד, א), לְרַבֵּר בָּס (דבריס יא, יע), לַבַּרָ בָּט בעדבר יב, א), בַּמַלְמָךְ בַּלְבֵּר דִּי (זכריה ד, א), לְרַבֵּר בָּס (דבריס יא, יע), לַבַּרָ בָּע לאחריהם, אבל אחר לשון דבור כמחעשק לדבר בדבר, נופל לשון שמוש בי"ח, כגון שַּנְּדְּבָּרִים בָּךְּ (ימוקאל לג, ל), וַמְּדַבֵּר מִרְיָם (ישעיס יו, ו), וְלֹחׁ שְׁעוּ עַל קְדִּוֹש יִשְׁרֶמֵל (שׁס לֹחׁ, חֹ), וְלֹחׁ יִשְׁעֶה מֶל סַמִוְבְּמוֹת (שׁס יו, ח), ולחׁ מנחמי שמוש של בי"ח סמורה ולפרש אל ישעו אל יפנו, שא"כ היה לו לכמוצ ואל ישעו אל דברי שקר, או לדברי שקר, כי כן גורת כלס, ישְׁעֶה הַאָּדָס עַל עֹשֶׁהוּ ולשנינס ממרגמינן ולְשׁוֹשִׁין, וַיְּמַפֶּר וְסִׁשְׁמָשִׁי, וֹסִי מפשר לומר וסל ישעו לשון וישע ס' סל סבל וגו' וסל קין וסל מנחמו לס שעס, (9) ואל ישעו בדברי שקר. ואל יסגווידלכו ממיד נדברי רומ, לאמר גלכס נובמס, ודומס לו ואשעס במקיך ממיד, למשל

אַמַר פּרְעָּה אֵינֶנָי נֹתַן לְכֶם אָמָר פּרִעָּה לֵיה אָנָא יָהִיב יי וַיּאִמְרִי אָלְ_עַהְטֶּׁם לֵאַנְוֹע בָּע וֹאָמָרִי לְמִּמָּא בְּמִינִת כּּדְנָן וּנְאַאָּנּ נִלְמָּגִׁ עַמְּׁם נְאָמָּבְׁנִוּ נִלְפַּלִּנִּ מִּלְּמִנִּנִּ מַּמָּא וֹסְבְׁכִנְעַיִּ

אַמָּם לְכִוּ לַעוֹוּ לַכִּם מְּבוֹ מֹאַמִּע אַטוּן אָיִוּילוּ סַבוּ לְכוּן מִבְּנָא

שׁמֹאֹאוּ כַּּג אָגן וֹלִבְּה מִהְדְבַעַבְים מִאָּטַב בַּעַהָהַבְּעוּן אָבַג לָא

خُطِشِم كُم حَقْدًا: ײ װֹפֿא בַמֹּם בַּבֹּלְאַבָּאֹ מִאָּבְוֹם וֹאִנִיבּבַר מַמָּא בַּבֹלְ אַבַמֹּא

בּאַמֶּר בִּהְיִוֹת הַמֶּבֶוֹ: וֹטַנְיֹמִים אָבָּים כְאַמְיַר כַּלִּיּ וְמִּלְמִוּנִיּא בַּטִבּיוּ לְמִוּמִר

בַיֵּנִם: בְּהְבְיֹלִילִ שְׁלְשָׁם נַם הַהְלִוֹלִיל נַם־ מַבְּוּמַ כְאַ כֹבִּיִינָם שַׁלַכָּם כַבְּדָּן ÷ שָּׁמוּ עֲבֻהָּם נְּיָשֵׁי פַּרְעָּה בֹאמָר וּנֹכְנּ מִּסְבֹּי, כַּדֹנֹ נִמִּבָּאָב אָּמָבַ

\$\frac{1}{4} \frac{1}{4} \frac אָל־פַּרְעָּה לֵאמָר לְזָמָה תַעַּמֶּה קַנְם פּרִעָּה לְמִימַר לְמָא י וֹבְּבְאֵנ חִּמְבִוּ בְּבֹּנוֹ וֹמִּבִּאְכְ וּבּּגֹמֹלוּ וֹאָבוּ סִבְּבִּי בִּנִּי וֹמִּבִּאַךְ וּצִּנִווּנִ

ثَوْدَه لَيْقُلِي مَقَلِهِ: אַמְרֵים לָנוּ עַשְׁיּ וְהַנָּה עַבְּרֶיף מָבּוֹ אָּגוֹ נִטֹּוְ לַהְּבֹּיְנִיהַ יַלְבַנִים

לכון טבנא:

נטמנה מפולטוכנו מבהם:

لينمثرنا خير خير خير خير خير خير خير خير خير المراجعة

לוומוע למא בעוועון הלבוו

בּג מִטְיְמִיב לְכוּן מִבְּנָא:

אַהְּלִימוּ הַבִּידַהְכִין פּּטִּנָם יוֹם

task, as when there was straw. saying: Fulfil your work, your daily And the taskmasters were urgent,

throughout all the land of Egypt to

So the people were scattered abroad

ye can find it; for nought of your

Go yourselves, get you straw where

Thus saith Pharach: I will not give they spoke to the people, saying:

went out, and their officers, and

And the taskmasters of the people

gather stubble for straw.

work shall be diminished.'

you straw.

٤ī

п

ΟĪ

And the officers of the children of

today as heretofore? making brick both yesterday and fulfilled your appointed task in saying: 'Wherefore have ye not had set over them, were beaten, Israel, whom Pharaoh's taskmasters

thus with thy servants? saying: 'Wherefore dealest thou Israel came and cried unto Pharaoh, Then the officers of the children of

beaten, but the fault is in thine own brick; and, behold, thy servants are servants, and they say to us: Make There is no straw given unto thy

סמבן נפון לכס מוומן מבים סמלך: (11) אחם לכו קחו לכם חבן. ולריכים אמס לילך צוריוות, כי אין נגרע דבר מכל שכוס לבנים שהיימס עושים ליוס בהיות

نن× مَخٰدُك ذِعَا نَفَمَا مُرْدِياِ

וֹלְבֹנוֹא אֹמִבון לָנֹא הֹבוֹבוּ

שבלא לא מטובים למבדר

משמבות לבון למלבנ:

אַן הַמְלִי אַן יוֹמָא דִין:

ולטן סבר לני לני

خخنا خمّىٰ فحر بفه عمين،

אַהְבֹימִשוּן לּזִינִשׁכוּן לַמֹּבְמִי

פּרְעה קמימר מָדֵין קֹא

ぶらいしい

- (21) לקשש קש לחבן. לאמוף אמיפה, ללקומ לקע לנירך מבן המימ: קש. לצון לקומ, על שם שדבר הממפור הוא ולריך
- (51) אצים. דומקיס: דבר יום ביומו. משנון של כל יוס פַלוּ ביומו, כמשר עשימס נסיות סמנן מוכן: לקוששו, קרוי קש בשאר מקומות:
- יום שלפני אממול, וסוא סים בסיות המבן נתן להם: ויכו. לשון וַייִּפְעֲלוּ, סוכו מיד אמרים, הנוגשים הכום: מדוע וגוי, למס ויכו, שסיו אומרים לסס מדוע לא כלימס גם חמול גם סיום, מק סקלוצ עליכם ללבון כחמול סשלישי, שסוא שששו במלריס, כי שם וקני העם ושומריו: - ויבו ששרי בני ישראל. אשר שָמוּ נגשי פרעה אותם לשומרים עליהם, לאמר שנהדרין, ונאלל מן הרוח אשר על משה והושה עליהה, שנאמר אספה לי שבעיה איש מוקני ישראל, מאומן שידעת המובה שהם מלריים, והיה חשר מן השכום, היו מלקין אוחם על שלא דחקו את עושי המלאכה, לפיכך זכו אוחן שומרים להיוח (14) ויכו שטרי בני ישראל. השומרים ישראלים היו, וחסים על הזריקם מלדחקם, וכשהיו משלימין הַלְּצָנִים לנוגשים

בּן אַטָּׁם אָמִבְוּם דַּלְבֶּבׁי דוֹבְּעָבׁי הַלְ בַּן אַטוּן אַמִּבוּן דָּנִזִּגְ رَيْهِمُد رَلَقْ لَا هَنَاهَ رَلَقْنَا مَكِ لِيُعْمَد فَمُكِرَنًا هَفِيا فَمُكِرَنًا

خَدُّه لَبْدًا خَدَرُه فَقَرَبَهُ sı וְעַמְּהוֹ לְכָּוּ עַבְּדְרּ וְתָהֶן לִאְ־ינְנְתֵן וּרְעַּן אִינִילִּרּ פְּלַחוּ וְתִּבְנָא לְא

מַלְבָנוּכֶם בַּבַרַיָּנִם בִּיוֹמָוּ: אָטַׁם בּׁנֵּה כַאַמְּנַ כַאָּבַעוֹנִנְהַה בַּבּוּה לַמִּוֹתַּנַ לַאִּ שֹׁמִּנָהוּוּ *M*AL.

ēĻķĽ: נגּבׁנִם לְפַּנִאְטִׁם בֹּגֵאטָם מִאָּט פַנְמָּנִן לְפַנִּמִנִּטִין בֹּמִפּּפֿיוָן וַיְפְּנְּעֵנִ אָת־מֹשֶׁת וְאֶת־אַהַרֹן וְעָרַעִּי יָת מֹשֶׁת וְיָת אַהַרֹן

خْلَلُة: למי מור ביודם אָנַרַ רַיהַנוּ בְּעָיִנִי פַּרְעָה וּבְעָיִנִינִי ಷ ಗೆರ್ನಲಿದ ಓಡುತ್ತದ ಸ್ಥೆಗೆಗೆ ಗ್ರಧಿಸ್ಥರ್ಥದ رَدِهِمُلُدُ هُمْ يُصِفُ تَلْهُ يُصِبُلُ لَهُمُلِدَ خُلِياً نَصُرُكُمْ نَدُ مُعْرِدِياً

देवंप भेप क्षेद्रंपेवंतः אַדֹּנְי לְמָה הַבַּעַּהִילְ לְמָּם הַנְּה לְמָא אַבְּאֵישָׁהָא לְעַּמָּא הָבִין מפטיר וַיִּשְׁב מֹשֶׁה אֶלְ־יִהְוָה וַיּאִמֻּר וְהָב מֹשֶׁה לִקְדִם יָיָ וַאֲמַר יִיָּ

イメービ売込む 常口」点間上: בְּשְׁמֶּךְ הַרָע לְעָם תַזָּה וְהַצֵּל לְמַלְלֹא בִשְׁמָךְ אַּבְאֵישׁ לְעַמָּא بريعًا جِعْن، عُرْ-هَلَمْن رَبِيوَد بْهُمْدُا بُعْرَبِ ذِنْن هَلَمْن

יטְיָה לְכוּן יִּסְכוֹם לְבְּנִיָּא

מַלְבְנֵיכוֹן פְּחָנָם יוֹם בְּיוֹמֵיה: خُرِّد نَهُدُ هُدِ تَلَيْهِ مُلُدَّد خُرِّد نَهُدُهُم نُفْدِياً

מקנת פּרִעה:

444444 מּבְּבוּהוֹיִי לְמִמַּן חַרְבָּא בְּיַרְבוּוֹ בועלא למנו פלמע ולמנו נוטפות באלאושמון

خُمْم لَـٰذَا شِحَانَفَنَر:

בַבון וְהָוֹבָא לָא הָווּבְבַּשׁא נִע

sacrifice to the LORD. therefore ye say: Let us go and But he said: 'Ye are idle, ye are idle;

bricks. yet shall ye deliver the tale of there shall no straw be given you, Go therefore now, and work; for

bricks, your daily task.' not diminish aught from your mischief, when they said: 'Ye shall Israel did see that they were set on And the officers of the children of

forth from Pharach; who stood in the way, as they came And they met Moses and Aaron,

put a sword in their hand to slay us. and in the eyes of his servants, to be abhorred in the eyes of Pharaoh, because ye have made our savour to LORD look upon you, and judge; and they said unto them: 'The

why is it that Thou hast sent me? hast Thou dealt ill with this people? LORD, and said: 'Lord, wherefore And Moses returned unto the

delivered Thy people at all.' with this people; neither hast Thou speak in Thy name, he hath dealt ill For since I came to Pharaoh to

٤٢

07

QΙ

Źτ

שמך, כאילו כמוב ומעאת לעמך, כמו פְּבוֹאֶנֶה בֵּית לֶמֶס (רוֹם אָ, יע), שהוא כמו לבית לחס, וכן הרבה: סיימי אומר שהוא דבוק, ודבר זה המאה עמך הוא, עכשיו שהוא קמך, שם דבר הוא, וכך פירושו, ודבר זה מביא המאה על (16) ולבנים אימרים לנו עשו. סנוגשים אומרים לנו עשו לגנים כמנין סראשון: וחשאה עמך. אלו סים נקוד פמם,

(40'4): (18) וחבן לבנים. معدון שלגניס, וכן שמ שבשף שתשוף (מלכיס־ ב יב, יב), המנוי, כמו שאמר בענין וַיָּלָרוּ וַיִּמְנוּ שָׁמ שַבֶּשָף

במבודה עליהם לאמר לא הגרעו וגוי: (19) ויראַו שושַרי בַני ישראל. אֿם מצריסס סגרדים על ידס: 🗈 ברע. ראו אומס צרעס ולרס סמולאת אומס, צסכצידס

((5,0: (02) ויפגעו. אנשים מישראל את משה ואת אהרן וגוי. ורצומינו דרשו, כל נלים ונלצים דתן ואצירם היו, שנאמר צהם ילאו

(בב) למה הרעחה לעם הזה. ומס מממר מה מיכפת לך, קובל מני על ששלממני (שמו"ר ה, כב):

(33) הרע. לשון הפעיל הוח, הרבה רעה עליהם, וחרגומו הַבְּהֵישׁ:

וְגְרְשֶׁם מֵאַרְצִּוֹ: (ס) בְּיֵר חֲוְקְה יְשְׁלְחֵם יְבְיֵר חֲוְקְה הַפִּיפָּא יִשְׁלְחָנוּו יְבִיר הַפִּיפָּא קר"ר הראה אַשֶּׁר אַשֶּׁה לְפַּרְעָה בֵּי רְאַנְבִיר לְפַּרִעֹה אַבִּי בְיַר

וֹטַבוּכֹפוּן מָאַבְאָנִיבִי: رَبُّعُونَا بِمَزْمَ هُمُ مَنْهُمَا فِوَلَا يَهُونَا بِرُ خُفَهُمَا جَوَا مَبَيَرً

'bnsl sid to strong hand shall he drive them our shall he let them go, and by a to Pharach; for by a strong hand Now shalt thou see what I will do And the Lord said unto Moses:

The Haftara is Isaiah 27:6 - 28:13 & 29:22 - 29:23 on page 205. Sepharadim read Jeremiah 1:1 - 2:3.

ע אַלְיוּ אָדָּי יְּהַוְּהִי: يودع [بُلَيْد الْجَيْد عَم مِشْك آدِلَاقُك المَامِن بِهُ مُن مِشْك الْهُمْك كِيبَ

יְהְיָה לְאִ נּוֹדַעְּהִי לְהֶם: נֹאֶקַנְהַלִּעַר בֹאֶק הַבֹּנִי וּהָמִנִי וּלָנֹהַלָר בֹאֶק הַבַּנִי וּהָמִי נִיֹ לָאִ ַנְאָבָא אָג_{ַ-}אַּבְּבְנִים אָג_{ַ-}יַּגְּחָק

הודשית להון: أغنائذين كغثتات كنغناط

אָבֶּאְ מִעְּבִינִם אָמֵּבְיַנִּרוּ בָּה: לַנוֹט לַנוֹם אָטַ־אָּנֵּוֹן כַּּנְעָּן אָט וּנְם בֹּלמָטֹּו אָטַבַבּבוּנטֹן אָטָּם

למשו לעון זה אַרְעָּא דִּכְנָעוּוּ וֹאַב אַבוּמִית וָת קַּיָּמִי עִּמָּה עַּיָּ

אַנֿים וֹאַוֹכֹּר אָנַרַבּרוּטִּי: וּמְבֹאָב אַמְּב מֹגֹבוֹם מֹגַבֹנוֹם בֹּוֹ וּמָבֹאַב בַמֹּגֹבאַ מֹפֹבַטוּוֹ וֹנֹם אָנָוֹ הֻמָּהְטִּוּ אֶטַרַנֹּאֶלַטַ בִּדָּנָ וֹאָב עָבֹנִת הָמִנָה וֹט עַבוּנִקָּע

בְּחוֹן וּדְכִירָנְא נָת קְנָמִי:

said unto him: 'I am the LORD; And God spoke unto Moses, and

and I appeared unto Abraham, unto

known to them. Eternal One I made Me not Almighty, but by My name Isaac, and unto Jacob, as God

sojourned. their sojournings, wherein they the land of Canaan, the land of covenant with them, to give them And I have also established My

My covenant. bondage; and I have remembered whom the Egyptians keep in groaning of the children of Israel, And moreover I have heard the

של כרחס של ישראל יגרשס, ולא יספיקו לששוח להס לדה, וכן הוא אומר וחחוק מלריס על העס למהר לשלחס וגו": לומום כשלבילס ללרץ: בי ביד חזקה ישלחם. מפני ידי סחוקס שמחוק עליו, ישלחס: וביד חזקה יגרשם מארצו. ו האתר כך האתרמי לו העלהו לעולה, ולה הרהר החרי אדומי, לפיכך עתה מרהה, העצוי לפרעה תרהה, ולה העצוי למלכי צצעה (ב) עמה תראה וגוי. (סנהדרין קיא.) הרהרת על מדומי, לא כאברהה שאמרתי לו פִי בִּיִּלְמָּק יַּקְבָּא לָבְּ זָרַע (בראשית כא, יב),

שהיא נדרש בכמה מקומות אני ה' נאמן ליפרע, כשהיא אומר אלל עונש, כגון וחללת את שם אלהיך אני ה', וכשהוא אומר אלל נאמן לשלם שכר עוב לממהלכים לפני, ולא למנס שלממיך כי אם לקיים דברי שדברמי לאבות הראשונים. ובלשון הזה מלינו (2) וידבר אלהים אל משה. דְּבֶּר המו משפּמ, על שסקשס לדבר ולומר למס סרעומס לעס סוס: - ויאמר אליו אני ה'.

לא סידעמי אין כמיב כאן, אלא לא נודעמי, לא נִפַּרְמִּי לסס במדת אמימית שלי שעליס נקרא שמי ס', נאמן לְאַמֵּת דברי, שסרי (ε) וארא. אל סמבות: באל שרי. סבעתתים סבעתות, ובכולן מתרתי לסס מני אל שדי: ושמי ה׳ לא נודעתי לחם. קיום מלום, כגון ושמרמס מלומי ועשימס אומס אני ה', נאמן לימן שכר:

מעבידים אחם ואזכוד. אומו הברימ, כי בברים בין הבמרים אתמי לו וְגַס בֶּמ הַגֹּוי הַשָּׁלִי יַעֲבֹּדוּ דֶן בְּנֹכִי (ברחֹשים מו, יד): (a) אם אני. כמו שהלבתי והעמדתי הברית יש עלי לקיים, לפירך שמעחי אח נאקח בני ישראל הנולקים: אשר מצרים באל שדיי, אמרחי ליעקב אַנִי אַל שַדַּי פְּבֵּה וּרְבֵּה וגוי (שם לה, יא), וָאָם בְּאָבֶץ אַשָּׁר וגוי (שם יב), הרי שנדרחי להם ולא קיימחי: לְּךְּ וּלְוֹבְעָּבְׁ מְּשׁׁן מֶׁשׁ כִּּרְ שְׁשְׁבַּעָשׁ שְׁפֶּרְ וַשְׁלַיִּמִשׁ מְשׁ שְׁבַּבְּתִּשׁ מְשָׁבְּ ארץ כנען. לאברסס בפרשת מילס ואתר, שָׁנִי מֵל שַדַּי וגוי וְנְמַפִּי לְּדִּ וּלְוַרְשַׁבְּ שַׁבֶּין מָגָבֶיךְ (בראשית יו, את). לינתק, פִי (+) וגם הקמתי את בריתי וגיו. וגס כשנרמימי לסס במל שדי, סלבמי וסעמדמי ברימי ביני וביניסס: - לחת להם את הבמחחים ולא קיימחי:

※1.2.1

גן בדרש מרשם יבדינין

נאפוט זטכון מנו

לבני ישראל

ئندبا מפبخنائدبا نغفدبط

בְּחוק פּוּלְחוֹן מִצְּבְאֵי וֹאָמֶּינִיב

נְמוּיְה וּבִשְּׁפְּמִים גָּדְלֵים: מֹהְבְבַנִים וֹלִאַלְטֹּ, אָטַבֶּם בּוֹבוָהַ סבלע מאַנום וֹנוּאּלִנוּ אָנוֹכֹם ליי יְהוְהֹ וְהוֹצֵאתֵי אֶהְכֶם מִתַּחַת حُرِيًا كَثَرَب حُركَتَا.. نَشِلُمُحَرِ كَتَارَ

משבע סבלות מצרום: יְּעוֹעִ אֶּלְעַנִּכְּם עַמִּוּגָּנִא אָטַבְּם אָנָא :; אֶלְעַבּוֹן צַאָּפָּנִץ יָטַבּוֹן ر לכם לאלווים וידִישְׁם בַּי אָנִי וֹאָהִנִי לְכוּוֹ לָאֶלְהַ וִּהִדְּשִׁם בַּיּ نْݣُكَانُونْ هُنْݣُو كِرْ كَٰهُو نُكُذُرُنْ. تَهُكُلُدُ لَا تُنْدِيْا كَلُمْ، كَهُو

אָמֶה נְשָׂאָנִי, אָנַר־יָדִי, לְנֵנִת אָלְוּר ڰ۪ڬڎؖڝ ڰٛڔۦڶۼؙڎؙ؞٨

ישראל ניְדַבֶּר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמִר:

רוּחַ וּמִעַּברַה קַשָּה: (פּ)

: ١٤٠١ المان וֹנְתַּשָׁי אַנְהַ לְכָבֶם מוֹרְשָּׁה אֲנָי לְכִוּן יְרוּהָא אָנָא יָיִ: كِمَحُدُدُونَ كِنَمُونُ لِكِنَمُكُم لِكِنَمُونِ لِمُقَالِمُ نَفِيدٍ لَمُقَالِمُ نَفِيدٍ لَمُقَالِمُ نَفِيدٍ لَ בְּמִימָרִי לְמִתַּן יָתַה לְאַבְּרָהָם

נוֹבַבּר מְמִּבְי בּוֹ אָלְ-בִּנְי נִמְבִּילִ נִמְבִּילִ מְמָבִר כּוֹ מִם בּנִי

נאמיל נקכון לאךעא דקיימית

מין בעול פולעו מצראי:

ظهر هَرْبلا: מְמָּנִל רוּחַ וּמִפּוּלְחָנָא דַּהָנִר וְלְא שְׁמְמֵנִ אֶלְ־מִמְּרִ מִקְצֶּר יִשְּׁרָאֵלְ וְלְא סַבּילִי מִן מִשְּׁר

ימַבֶּיל וְיָ עִם מִמָּה לְמֵימַר:

;estnemgbui outstretched arm, and with great and I will redeem you with an deliver you from their bondage, burdens of the Egyptians, and I will bring you out from under the Israel: I am the LORD, and I will Wherefore say unto the children of

Egyptians. out from under the burdens of the LORD your God, who brought you and ye shall know that I am the people, and I will be to you a God; and I will take you to Me for a

you for a heritage: I am the LORD.' Isaac, and to Jacob; and I will give it My hand to give it to Abraham, to land, concerning which I lifted up And I will bring you in unto the

bondage. impatience of spirit, and for cruel hearkened not unto Moses for children of Israel; but they And Moses spoke so unto the

:gaiyses And the Lord spoke unto Moses,

- (שס), וַפַּׁמַבֵּי בֶּן יֵלְמוּ בְּרָלָשׁ גָּלִילִ: סבלות מצרים. מורח משח מלריס: (6) לכן. על פי אומס סשבועס: אמור לבני ישראל אני ה׳. סולמן בסבמממי: והוצאחי אחכם. כי כן סבמממיו
- (8) נשאחי את ידי. סרימומיס לישבע בכקלי:
- (9) ולא שמעו אל משה. לא קבלו מנמומין: מקצר רוח. כל מי שהוא מילר רומו ונשיממו קלרה ואינו יכול להאריך
- בְּבְּרִי בְּמֵׁשׁ נְמֵׁשׁ שׁ, וּבְפַּמִּישׁ יִפֹּבָן שְׁלַע (ירמיה כג, כש), מחחלק לכמה נילולות: . אמור לצני ישראל, לכך אני אומר ימישצ המקרא על פשומו דְּבֶּר דְּבַב עָל אָפַנִּיו (משלי כה, יא), והדרש מדרש, שנאמר הַלוּא לה ס' שַׁשֶׁר סׁוֹגֵּאַמִיךְ מֵאַיר פַשְׁדְּיִס (שס מו, ז), ועוד, סיאַך סממיכה נמשכה בדברים שהוא פומך לכאן וגם אני שמעהי וגוי, לכן . אחם, שלא נאמר ושמי ס' לא שאלו לי, ואם מאמר לא הודיעם שרך שמו, סרי מחלה כשנגלה לאברהם בין הבחרים נאמר שָנִי (בראשים לג, יע), ולא סרסרו אחר מדוחי, ואחס אמרח למס סרעוחס. ואין סמדרש מחישב אחר סמקרא מפני כמס דבריס, קרקע עד שקנה צדמים מרוצים, וכן צינֿמק ערערו עליו על הצחות חשר, וכן ציעקצ וַיָּקן הֶּם הֶלָּקָת הַשָּׁדֶּ לִימִוּם חֹהלוּ . אמרו לי מס שמך, ואמס אמרם מס שמו מס אומר אליסס: - וגם הקימוחי וגוי. וכשבקש אברסס לקבור את שרס, לא מלא . אמר לו הקב"ה חבל על דאבדין ולא משחכחין, יש לי להחאונן על מיחח האבוח, הרבה פעמים נגליחי עליהם באל שדיי, ולא האמנה לטובה. ורבוחינו דרשוהו (שמו"ר ו, ד. סנהדרין קיא.) לענין של מעלה, שאמר משה לֶמֶה הַבֵּעֹמָה (שמות ה, כב), ַ וְמֶׁם דְּבּוּרְמִי וְיִּדְשׁוּ בִּי שְׁמִי סִי (ירמי' מו, כמׁ), למדנו כשהקב"ה מְמַבֵּוּ אֹם דבריו אפילו לפורענות, מודיע ששמו הי, וכל שכן בנשיממו. קרוב לענין זס שמעמי בפרשס זו מרבי ברוך בר' אליעזר, וסביא לי ראיס ממקרא זס, בַּפַּעַס סַוּאֹח אוֹדִישֵס אָם יָדִי

ÜÄLÄL: מֹאַנְיִים וְיְהַבְּעַ אָּטַ בּׁלֵּיִ וְהִוֹּבְאָלְ בַּמִאָּנִים וְהָהַבְּעַ נִים בּּנָּ בָּאִ דַבֶּר אֶל־פַּרִעָּה מֵלֵךְ עוֹל מַלֵּיל עִם פַּרְעֹה מַלְכָּא

نْشِلْهُمْ يُعْلَمْنِكِ:

Israel go out of his land.' Egypt, that he let the children of Go in, speak unto Pharaoh king of

ಭಿತ್ರಭ್ಯದ: (ತ) لْمُنكِ نَمُضُمَّرُنَ فَكَمِن لَمُثَنَّ مُلَاحٍ مِنْ لِمُخْتِنَا نَعَفُنُمِ مِنْ فَكَمِن - בן בְּנֵי יִמְבָּאַלְאִ-מְּמִמֹּהִ אֶּלָוּ הָא בְּנֵּוּ יִמְּבָאֵלְ לָאִ פַבּוּלִוּ

נאלא זפור ממלכן: ניַדְבֶּר מֹשֶׁה לְפְּנֵי יְהוָֹה לֵאמָר יִמִּלֵּיל מֹשֶׁה קֵּדָם יָיָ לְמֵימִרְ

who am of uncircumcised lips? how then shall Pharaoh hear me, Israel have not hearkened unto me; saying: 'Behold, the children of And Moses spoke before the LORD,

מֹאֹבֹּגֹ מֹהֹבֿנִם: (סִ) عُلَا لَتَّادِ الْمُلَكِّ لِمُقْطَعِ הּ אַבֿון וֹגֹּנִם אָּכְבַּדֹנוֹ וֹמִּבֹאָכְ וּפַפֿוּבוּוּוּ לָנִט בֹּנוֹ וֹמִבֹּאַכְ ניְדְבָּר יְהְיָהְ אֶלְ מִמֶּנֵה וְאֶלְ הִמִּלֵּיל יִיְ עָם מִשֶּׁה וּלְאַבַרוֹ

מאַבמא במהבום נו לני מֹאָבְיִם וּלְנִי פּּבְׁמִּי מִלְפֹּא בַּמִּגִּבִים

the land of Egypt. dring the children of Israel out of and unto Pharaoh king of Egypt, to charge unto the children of Israel, and unto Aaron, and gave them a And the Lord spoke unto Moses

מהפוות באיבו: נפּלְנּאִ מַבְּּרָן וְכַרְמָּר אֵלְיִר נִפּלְנָאַ מַבְּרָוֹן וְכַּרְמָּר אָבֶּרֶן ביי ראיבו בכר ישְׁבָּאַלְ שַׁנְּוֹב ראִיבוּ בּיכִּרָא בּישְּׁרָאֵלְ שַׁנְוֹב אַבְּע בַאָהָ, בִּיִע אַבְעָה בִּיָּג אִבְּיוֹ בִיִּהָ, בִּיִע אַבְּטִבׁיוּן בִּנָּג

זַבְעָּיָה רַאִּיבָן:

are the families of Reuben. Pallu, Hezron, and Carmi. These first-born of Israel: Hanoch, and houses: the sons of Reuben the These are the heads of their fathers?

אַכֶּה מִשְׁפְּחָה שִׁמָעִּוֹן: וֹנבׁו וֹאָטַר וֹמֹאַנְלְ בֹּוֹ עַבֹּנֹהֹנִינִי וֹאָטַר וֹנִכּוּ וֹאָטַר וֹמָאוּלְ בַּר بكتر مُمْمِيا نُصِيْحِ لَيُصَالِ يَكِتِ بِكِيْنِ مِمْمِيا يُصِيْحِ لِيُصَالِ

בּׁנֹהְנִישָׁאַ אִבְּין זַבְהְּנִים הָּמִּתְן:

families of Simeon. Canaanitish woman. These are the and Zohar, and Shaul the son of a and Jamin, and Ohad, and Jachin, And the sons of Simeon: Jemuel,

בְוֹנְ מֻּבְׁתַ נְמֶּבְתֻ יִמֶּבְתַ נְמָצְעַ מָּנְיִנִי: ילבמון ילבור ילבובי ישְׁנִי בּיהָר בּיהָר لْجُكُّ لِـ هُمُّانِ حُدِّد حُرْدِ خُرْتَخُ بِبُتِ لِيُحْدِرُ

ינילניון ישְׁבַּת שָּׁנָון: ימבוי ימָנִי בוּי בוּי מֹאַר **WUTT**

and seven years. life of Levi were a hundred thirty and Merari. And the years of the generations: Gershon and Kohath, of Levi according to their And these are the names of the sons

91

71

שבמורה (ב"ר לב, ו): אלכילמו. שָׁלֹשׁ שְׁנִיִּס יִּהְיֶה לְבֶּס שְׁבֵלִיס (שֹס), אמוס ומכוסה ומובדל מלאכלו: ואיך ישמעני פרעה. זה אחד מעשרה ק"ו בְּשֶׁר (ימוקאל מד, ש) שהגיד אמוס ומכוסה בה. וַעַרַלְמֶּם שְרְלָמוֹ (ויקרא ימ, כג), עשו לו אומס וכיסוי, איסור שיבדיל בפני לֵב (שם מ, כה), אֿמומים מהבין. שְׁמֵה גַּם פַֿמָּה וְהַעְּבֹּל (חִבּקוק ב, מו), והאֿמס משכרות כום הקללה (נ"אֿ התרעלה). וְעָבֶל (בו) ערל שפחים. אמום שפתים, וכן כל לשון ערלה אני אומר שהוא אמום. עַבֶּלֶה אָוָנָם (שם ו, י), אמומה משמוע. עַרֶלֵי

ובמי נמימקו: שניים לממר פדר סימם, מלמ ממוך שהזכיר משה ומהרן, הפפיק הענין במלה רמשי בים מבומה, ללמדנו הימך נולדו משה ומהרן, למלוק לו כבוד בדבריסס, זס מדרשו. ופשומו, יְנָס על דבר ישראל ועל שלימומו אל פרעס. ודבר סלווי מסו, מפורש בפרשס ויצום אל בני ישראל. נוה עליהם להנהיגם בנתת ולקבול חותם (שמו"ר ז, ג): ואל פרעה מלך מצרים. לָּנֶם עליו (13) וידבר ה׳ אל משה ואל אהרן. לפי שלמר משס ולגי ערל שפחיס, לירף לו סקצ"ס לח לסרן לסיוח לו לָפֶס ולמלין:

כחן לבדם, לומר שחשובים הם): מולדומס מראובן. (וצפסיקמא גדולה ראימי, לפי שֶׁקְנְמֶרֶס יעקב אבינו לשלשה שבמים הללו בשעת מותו, חור הכתוב ויתפס (14) אלה ראשי ביח אבוחם. ממוך שסווקק לימם שבמו של לוי עד משס ומסרן בשביל משס ומסרן, סממיל לימםס דרך

וְאֶתַ־מִּמֶת וּשְׁנֵּי תַּנֵּי עַנֵּי עַמְרֶם שֶׁבַע יָת אַבַרֹן וְיָת מֹשֶׁה יִשְׁנֵי חַיֵּי oz לוּ לְאִמְִּׁע וֹשֵּׁלֶג לְוִּ אֶׁעַ־אַּנִּרְלִּ المحالة المراكبة المراجعة المر וּיַפְּׁט מַּמִּבְּׁם אָטַ־יוֹכֶּבֶּר דְּיִבְתוֹ יּנְסִיב עַּמְּרָם יָת יוֹכָבָר אָחָת משְפְּחָת הַלֵּוֹי לְתֹלְדִקָּם: זְוֹבְאָנִים בוֹוּג לִנוּנְלִבְוֹנִינְוֹי · י יִבְדָּי, מִבְבַי, מִנְבַי, יִמִּיְמָה אָבֶּו יבִדָּי, מִבְרָו, מִנַבְי, ימוּמָה אָבָּוּ שְׁלָתֵּ וּשְׁלְתֵּיִם וּמְאָׁם יִּשְׁלָתִי מְאָר וּהְלְהִין וּהְלָת שָׁנִין: لْسُخُدُيا لَمُعْيَجٌ بِمُثَرِ لَتَّذَ كَاتِٰكَ الْسُخْدِيا لَمُعَيَّجُ بِمُثَرَ لَيَدَ كَانَكَ ילו. לבינ המבם נוגבינ र्पंप्रंख्नांद्राच : לַזַבְעָּלִינָל: ۲۲۲ خ~~ذ~~نہ וְמִּטְמֵּג בֹנג r, wit

غزرا: מּמִינִם מֹאַנו וּטַּבְטָּגוּ וּהָּבַמ

تت بختر مُنهَمْ مُرمُهُمْ لَهُجُمُقًا بختر مُنهُمْ لَهُجُمُقًا

ילני יצְהַר לַנַח וָנָפָּג וְיִּכְּרִי:

אַיקְטֶר: ווֹט אַבוּבונא וֹט אָלַמֹּוֹב וֹנֹט לְאָשׁׁנּ וֹנְלֵיגַע לִנִּצִּ זְעׁ לֹגַב בּ עַמִּינְהֶבְ אַחְוֹתְ נַחְשִׁין לֵוֹ לְאִשֶּׁה עַמִּינְרַב אַחָתִיה דְּנִחְשׁוֹן לֵיה וּיּפְּׁח אַבַּרְּן אֶת־אֶלִישֶּׁבַעּ בַּתַ־ יּנְסִיב אַבַּרוֹ יָת אֶלִישֶּׁבַעּ בַּת

מְשְּׁפְּׁעָתְ נַאְּבִיאָסְׁךְ אָבֶּין זַרְעֵּיָה מִנְתִי: יּבְנֵי לַנַח אַפִּיר וְאֶלְקְנָּה ڶۿڂڟڗٛٮ

> Shimei, according to their families. The sons of Gershon: Libni and

years. were a hundred thirty and three And the years of the life of Kohath and Izhar, and Hebron, and Uzziel. And the sons of Kohath: Amram,

generations. Levites according to their Mushi. These are the families of the And the sons of Merari: Mahli and

a hundred and thirty and seven the years of the life of Amram were bore him Aaron and Moses. And his father's sister to wife; and she And Amram took him Jochebed

Nepheg, and Zichri. And the sons of Izhar: Korah, and

and Elzaphan, and Sithri. And the sons of Uzziel: Mishael,

Ithamar. him Nadab and Abihu, Eleazar and of Nahshon, to wife; and she bore daughter of Amminadab, the sister And Aaron took him Elisheba, the

the families of the Korahites. Elkanah, and Abiasaph; these are And the sons of Korah: Assir, and

שעצוד, שנאמר וַיְמֶמ יוֹמֵף וְכֶל שֶׁמִיו (שמות אֹ, ו), ואח"כ וַיָּקֶס מֶלֶךְ מָדָשׁ, ולוי האריך ימיס על כולס: (16) ושני חיי לוי וגוי. למס נמנו שנותיו של לוי, לסודיע כמס ימי סשעבוד, שכל זמן שאחד מן סשבמים קייס, לא סיס

של משס, לא ממלאס ד' מאות שנס, וסרבה שנים נבלעים לבנים בשני האבות: שלא בארץ מזרים לבדה היו, אלא מיום שנולד ינחק, שהרי קהם מיורדי מזרים היה, חשוב כל שנוחיו ושנוח עמרם ושמונים (18) ושני חיי קהח. ושני חיי עמרם וגרי. ממשנון וה אנו למדים על מושב בני ישראל ארבע מאום שנה שאמר הכמוב,

(20) יוכבד דדתו. לחם לצוסי, צח לוי לחוח קסח:

正点上出:

نفكيد

אָנוַאָלְהֹוֹר וֹאָנוַאִינִיםֶּוֹר:

יי ילני יצְהָר קַרַח נָנָפָּג וְזִּכְּרֵי:

יִשְׁלְשֵׁים יִמְאָת שְׁנֶה:

נַתַּלֶר לוֹ אָת־נְדְבׁ וְאָת־אַבִּיהוֹא

(33) אחות נחשון. מכלן למדנו, סנושל משס לריך לבדוק בלמיס (ב"ב קי. שמו"ר ז, ד):

הַלְוּנִים לְמִּמֶּפְׁחִטֶּם: كِن هُلا ـ فَرَنْكُ مِ هُذُكِ لَـ هُمُّا، هُجُنِكِ

וֹהְבֹאָב מֹאָבוֹן מֹאָבוֹם הַּגַ_ ⁶² יְהוְהׁ לְהֶם הוֹצִּׁיאִי אָת־בְּנֵיְ הוא אַהַרְן וּמֹשֶׁר אַשֶּׁר אַמֶּר הוא אַהַרן וּמשֶּה דַּאַמַר

نقتلا!: ْ بَשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם הָוּא מֹשֶׁה בְּנֵי יִשְׁרָאֵל מִמִּצְרָיִם הוּא נאַהרוּ: מִשֶּׁה וָאַהֵּרוּ: מֶלֶבְ מִאַּבְוֹם לְעוִגִּגא אָט בַּנוֹ. מַלְפָּא בַּמִאָנוֹם לָאַפַּפֹא זִט \$4_@ĻģĽ

בַּבְאַנֶּם:

בְּאָבֶלְ מִאֶבֶוֹם: (סִ) ג ניְהִי בְּיֹוֹם דְּבֶּר יְהְנְהְ אֶל[ְ] מֹשֶׁה נַהֲנָה בְּיִּיִמְא דְּמַלֵּיל יִיָ עִם

څڅرك: מְמֶּלֵי: מְאֶלִים אָת כְּלִרְאָמֶׁר אָנִי דְּבָר דְּמָעְּרִים יָת כָּלְ דַאָּנָא מְעַבֶּילִ אַלְיְהְּיִ عنظر المناب وقد هِذَ هِلَا اللهِ اللهُ عَلَى اللهُ عَلَى اللهُ اللهُ اللهُ اللهُ اللهُ عَلَى اللهُ الل נַיְבַבַּר יְהַנְּהַ אֶּלְ מֹאֶה בַּאִמְר יַמִּלֵּיל יְיָ עָם מֹשֶׁה לְמֵימַר

ਫੁਿਪ੍ਰ⊓: (ਫ) מְבַבְ מִפְּעָנִם וֹאָגְנֵי וֹמְמָת אָבְי וֹפֵּגֶרַ מִמְבְבְ וֹאִבֹּדֵוּן וֹפַבּּגִ ניאָמֶר מֹשֶׁה לְפְּנֵי יְהְוְהַ הֵן אֲנִי נִאָמַר מֹשֶׁה בֵּרָם יִי הָא אַנָאַ

אַטור יהנה נִבִיאָר: ַ נְּטַמֵּׁנֵה אֶבְעַנִים לְפַּבְעָּׁיִ וֹאַנֵּבְוֹ נְבֵבְלָפָּבָּעִ וֹאַנִבוּ אָטִוּרִ יָבִי

> خَمَلُـمُّـمُـلُـدُ אַכּֿוּל בֿוּמָּג אַבֿבּבע בוּנֹאָנ לאָשוּ וֹּלְיּגַע לִיִּשׁ זְּע פּֿוֹנָעַם פוטיאַל ליה

> וֹמְּבֹאֵב מֹאַבֹּמֹא בַמֹּגִבוֹם מֹב אַפֿיקו יָח בָנֵי

> אַנוּן דַּמְמַלְּלִין עָם פַּרָעֹה

מְמֵּע בֹאַבְעָּא דָּמִצְּרָיִם:

جُندند لِنجُرَالِكِ: $_{
m mv}$ ניאָמֶר יְהְנְתֹ אֶלְ מֹשֶׁה רְאֶה נַאָּמַר יִיִ לְמֹשֶׁה הַזִּי דְּעַנִּיִּתְּדְּ

> their families. houses of the Levites according to These are the heads of the fathers' wife; and she bore him Phinehas. on e of the daughters of Putiel to And Eleazar Aaron's son took him

of Egypt according to their hosts.' the children of Israel from the land whom the Lord said: Bring out These are that Aaron and Moses, to

Aaron. Egypt. These are that Moses and out the children of Israel from Pharaoh king of Egypt, to bring These are they that spoke to

in the land of Egypt, when the Lord spoke unto Moses And it came to pass on the day

that I speak unto thee.' unto Pharaoh king of Egypt all saying: 'I am the Lord; speak thou that the Lord spoke unto Moses,

cəm ornu and how shall Pharaoh hearken 'Behold, I am of uncircumcised lips, And Moses said before the LORD:

shall be thy prophet. to Pharaoh; and Aaron thy brother 'See, I have set thee in God's stead And the LORD said unto Moses:

TΤΛ

82

(as) מבנוח פוטיאל. מורע ימרו שֶׁפְּמֵס עגליס לענודת אליליס, ומורע יומף שפעפע נילרו (נ"נ קע:):

במרבכם: על, שלינו אלא במקוס אות אחת, וְעַל מַרְבְּּךְּ מִּקְנֶה (בראשית כו, מ), כמו בחרבך. עַעַדְּמֶס עַל מַרְבְּבֶּט (יחוקאל לג, כו), כמו אסרן למשס ויש מקומום שמקדים משה לאסרן, לומר לך ששקולין כאחד: - על צבאוחם. בלבאומם, כל לבאם לשבמיסם, יש (62) הוא אהרן ומשה. אלו שהווכרו למעלה שילדה יוכבד לעמרס. הוא אהרן ומשה אתר סי, יש מקומות שמקדים

(82) ויהי ביום דבר וגוי. ממובר למקרא שלאמריו: (קב) הם המדברים הר. פס שנלמוו פס שקיימו: הרא משה ואהרן. פס גשלימומס וצלדקמס מממלס ועד מוף:

(92) וידבר הי. סוא סדצור עלמו סאמור למעלס בא דבר אל פרעס מלך מזריס, אלא ממוך שספסיק סענין כדי ליחסס, חור

(30) ויאמר משה לפני הי. סים האמירה שהמר למעלה הן בני ישרהל לה שמעו הלי, וְשָׁנָה הכחוב כהן, כיון שהפסיק הענין, סענין עליו לסמחיל בו: אני ה׳. כדמי מני לשלמך ולקיים דברי שלימומי:

וכך סים סַשְּׁיעֶם, כמֹדם סמומר נמוור על הרמשונות:

ÜXLXI: قَلْمِتْ لَمْكِّل عُلَا خُدْرِ نَمْلُكُمْ قَلْمِت لَيْمَكِي ثَنْ خُدْرَ نَمْلُكُمْ هُمُثَادً لَمُسَالًا مُسْرِكِ نُلَقَدَ هُمِا لَمُسْلِا مُسَادِ نُمَوْرِمِ مُص אַמַּוּר הָרַבּּר אָת כָּל־אַשָּׁר אַהְ הָעַבּלִיל נָת כָּל רַאַפַּקּרַנָּדִּ

out of his land. that he let the children of Israel go brother shall speak unto Pharaoh, command thee; and Aaron thy Thou shalt speak all that I

בְּאָבוֹא מִאַבוֹנִם: וְנִינִבְּינִי, אָנַרְאָנְנִי, וֹאָנַרַמוְפַּנוֹ, וֹאָסִוּ, וֹנִ אָנִוֹנַ, וֹנִי מִופַּנַ, נְאָנִי אַקְשֶׁר אָת־לֶב פּרְעָּה נְאָנָא אַקְשִׁי יָת לְבָּא דְפּרִעֹה

באבלא במגבום:

wonders in the land of Egypt. and multiply My signs and My And I will harden Pharaoh's heart,

الأبكرات: THE LA הּבֹאָעָּר אָּעַרַהּמָּר בֹדוֹירַוֹמְבָאָלְ וֹאָפָּוּט נִע עִי עוֹכְּר נִע הַמָּנִ زَّالِمِ ـ زَهُرَّمَ مُّكِرُصُ هَلَـمِت زَبْتِيْنِ ﴿ نَامُمْ نَافُدُمْ فِنُدِياً فَلَـمِت نَمُنَا ا

בְּדִינִין בַבְּרָבִין: בהפסים בני ישראל מארשא דמצרים

judgments. out of the land of Egypt, by great My people the children of Israel, Egypt, and bring forth My hosts, you, and I will lay My hand upon But Pharaoh will not hearken unto

בושובים: ニュニャンド וֹנֹבְתֹּנִ טִּאֶבְנִם כַּנִבְאָנָנוּ וַבְנֵבִי וַנִּבַּתוּן טִּאָבִנִּאָנִאָנִנִּ אַנִּנִּאָנִי אָנָא נִוֹ כַּבַ

אָטַ בּׁדֹּנְ וְמְּבְׁאָלְ מְגֵּבְוֹם וֹאָפּּגַל נִטְ בַּדֹּנְ וְמְּבָאֵלְ אָּעַ_יָּבְיִּ מַּלְ_מִּגְּבְׁיִם אָבֵים יָתַ מָּחַת וֹּבִּינְתִי מַלְ

from among them. bring out the children of Israel forth My hand upon Egypt, and I am the Lord, when I stretch And the Egyptians shall know that

יְהְנָה אָמָם בֵּן עִשְׁוּ: » ניַנְשְׁשׁ מִשְּׁה וְאַהְרָן כְּאֲשֶׁר צִּוְּה נִעְּבִר מִשָּׁה וְאַהַרֹן כְּמָא

בפנה גל לטבון כן מֹכַבוּי:

LORD commanded them, so did And Moses and Aaron did so; as the

%<-@[\\dagger\\dagger\) چן שְׁלְשׁ ישְׁמִנִים שְׁנְוִ בְּדַבְּרֶם וֹצִּהַרֵן ימשה בּוֹ־שְׁמֹנֵים שְׁנָה וַאַבַרוֹן ימשָה

שָּׁנִין בְּמַלְּלְיּהָּדוֹן עִם פַּרְעֹד:

Pharaoh. years old, when they spoke unto and Aaron fourscore and three And Moses was fourscore years old,

ר אַהַרְן לַאַמָּר: ַ (בּיִּמִּי וַיַּאַמֶּר יְהַלֶּה אָלְ־מִמֶּה וְאֶלֶ וַאָּמָר יִיָּ

and unto Aaron, saying: And the Lord spoke unto Moses

מִסְמַנַבּוֹת דשמואל (שמואל־הֹי, יג), ובלע"ו קוראין לו פרידי"גר לשון נבוחה, אדם המכריז ומשמיע לעם דברי חוכחוח, והוא מגורם גיב שְׁפְּמִיִם (ישעי'נו, יש), נֵגוּב מָבְמֶה (משלי י, לא), וַיְכַל (1) נחחיך אלהים לפרעה. מופע וכודס לכדומו נמכות ויסוכין: יהיה נביאך. כתכגותו יָסֵי מְתּוּרְנְּמֶנֶן, וכן כל

(2) אחה הדבר. פעס אחם כל שליחום ושליחום כפי ששמעם מפי, ואסרן אחיך ימליננו וימעימנו באוני פרעס:

דבור המחחיל בלכחך לשוב עד שמחים בידך, וכדלעיל בפרשח שמוח בפסוק בלכחך לשוב ע"ש): (שס ז), ואף על פי כן בחמש מכוח הכאשונוח לא נאמר ויחוק ה' אח לב פרעה, אלא ויחוק לב פרעה. (ועיין ברא"ס שגורם כאן . אליליס, כדי שישמעו ישראל וייראי, שנאמר הְרְרַמִּי גויִס נְשַמּוּ פִּנּוּמָס וגוי (לפניה ג, ו), מְעַרְמִּי מַןּ מִירְאִי אוֹמִי מִקְמִי מוּמֶר לי שימקשה לבו, למען הרבות בו אומותי ותכירו את גבורותי, וכן מדתו של הקדוש ב"ה, מביא פורענות על האומות עובדי (5) ואַני אַקשה. מחמר שהרשיע והתרים כנגדי, וגלוי לפני שחיץ נחת רוח בחומות עובדי חלילים, לתת לב שלם לשוב, עוב

(+) אח ידי. יד ממש, להכות בהם:

خظر قلم نثر خنادا: אַבְרוֹ קָח אָת־מַשְׁףְּ וְתַשְׁלֵךְ לְאַבֵּרוֹ סָב יָת הְיִשְׁרָךְ יִּרְמִי ַכּיְ יָדַבֶּּר אֲבֻבֶּם פַּרָעֹּה לֵאמָר אַדִּי יִמִּלָּיל עַמָּכוּן פַּרַעֹּר

خَاتَةُ، إِ: פּוֹמָנִ וֹלְפֹּנִׁ מַּבְּנִי וֹיִנִי נישְּלֵךְ אַהַרְׁן אָת־מַשָּׁהוּ לְפְּנֵי וּרְשָּׁאַ אַהַרֹן יָתֹ חוּשְׁרִיהִ קֵּדְם סי וַיַּעַשֹּׁי בַּן כַּאֲשֶׁר צַיָּה יְהֹוְה וַעְבָּרוּ בַן בְּמָא דְּפַקּיר رَبْحُهُ طَهِمَ إِيْهِيدًا هُمْ قَرَفُمَ إِنْهِمُ طَهُمَ إِيْهِيدًا كِٰزِمَ فَرَفَهِ

سَلْمُقْدَ مَعْدَنَا خَرَبُمُنْكُم قَلْ: سُلْمَدَ مَعْدَنَا خَرَبُمُنَا قَلْ: ٢٠٨٨ וּנֹפֿבאַ וּם-פּבֹקַר לַנַוֹכֹמִים יּפֿבֹא אַב פּבֹקר לַנוֹכֹימִוֹא

\$4_4040: לְתַּנִּינְתַם יַנִּיְבְעָע מַמֵּח־אַהַרְן לְתַנִּינִין וּבְעַע חוּטָרָא דְּאַהַרֹן אַת־מּמֹתם: נַנַּאָבְּיכוּ אָישׁ מַמַּהוּ נַנְּהָיוּ וּרָמוֹ גָּבָר הוּשְרֵיה נַהָוֹוֹ

אַבְנִים כּאַמֶּר גַּבֶּר יְּחְיָׁה: (ס) - פַבּיל מִנְּחִוּן בְּמָא דְּמִבְּיל יִיָּיִ נוֹנוֹנוֹל לֵב פּבֹנְמָע וֹלְאֵ מֻּמֹלֵת וֹאִשַּׁפֹּנוּ לְבָּא בּפֹּנִמְע וֹלְאַ

פּרְעָה מַצֵּוֹ לְשַׁלַּה הַעֶּם: נְּאִמֶּר יְהֹנְתֹ אֶלְ־מֹשֶׁׁה פְּבֶּר גַר נַאֲמַר יִיְ לְמִשֶּׁה אִהְיַפַּר לְבָּא

جَزِيَتُ مَجِمَ جَزِيَاتِ: שְׁפַּת תַיְאָר וְתַמַּמֶּת אַׁשֶּׁרֹ נֶהְפָּךְ לְקּדְמִיּתִיה עַל בֵּיךְ נַהְרָא י הַפּֿוֹמִׁר וְנִצְּבְהָ לְלֵּרָאִנִוֹיִ תַּלְ- הַא נָפָּיִק לְעָּנָא וְהָהְעַּרַ

קָדֶם פַּרְעָה יָהֵי לְתַּנִינָא:

ڂ۪**ٮ**ٙڎ؞ڎؙ؉؞ מט ילבס מלצוני, ובוני

נִם_יָם ילְטַבְשָּׁהָא וֹהָבַרוּ אַּר אָנוּן

דְפַּרְעֹה סָרֵיב לְשָׁלָּחָא עַמָּא:

يراء هِذَ - وَדِقَدَ بِفِجَدَ بَيْنَا بُونِهِ خُرَبًا جُرِبًا جِوْبًا جَوْبًا

ייַסַב בּירָד: iuidės kšūtēik žūlės

> serpent. before Pharaoh, that it become a Take thy rod, and cast it down then thou shalt say unto Aaron: you, saying: Show a wonder for you; When Pharaoh shall speak unto

became a serpent. and before his servants, and it cast down his rod before Pharaoh LORD had commanded; and Aaron Pharaoh, and they did so, as the And Moses and Aaron went in unto

did in like manner with their secret they also, the magicians of Egypt, wise men and the sorcerers; and Then Pharaoh also called for the

Aaron's rod swallowed up their rods. rod, and they became serpents; but For they cast down every man his

as the Lord had spoken. and he hearkened not unto them; And Pharaoh's heart was hardened,

refuseth to let the people go. Tharach's heart is stubborn, he And the LORD said unto Moses:

Þτ

٤t

71

shalt thou take in thy hand. rod which was turned to a serpent river's brink to meet him; and the water; and thou shalt stand by the morning; lo, he goeth out unto the Get thee unto Pharaoh in the

(9) מופח. מומ, לסודיע שיש לורך (לרוך) במי ששולם ממכס:

(01) **रा**ताः, तवः

- ממהפכמ על ידי למש: (11) בלהטיהם בְּלְמַשֵׁיסוֹן, ומֿין לו דמיון צמקרמֿ, ויש לדמוח לו לַסַע סַמֶּבֶּצ סַמִּמְסַפֶּבֶּח (צרמֹשִים ג, כד), דומס שסימ
- (שנח אהרן. מלמר שמור ונעשה מעה בלע למ כלן (שנת לו):
- (EI) הנה יצא המימה. לנקניו, שסיס עושס עלמו אלוס, ואומר שאינו לריך לנקניו, ומשכיס ויולא לנילוס ועושס שס לרכיו (14) כבד. מרגומו יַקְיר, ולם המיקר, מפני שהוה שם דבר, כמו כִּי בְּבֵּד מִמֶּךְ בַּדְּבָר (שמוח יה, יה):
- (dar"(a, 1):

ĹĽĔĽ <¾_ĠĠĠĠĠĠĠĸŢ_ĠĽ; הַּבְּעִ אָּטַ הַּמְּיִ נְוֹהְבֹּבְנִי בּמִּבְבַּנִ הַמִּי נִוֹפַּבְעוּן צוֹבִתְ בַּמָּבַבָּנִאִ م، لَيْمَكُلُمُ شَمُّ لَكُنْدُ يَكُمْ لِمُ كَمِّيدًا فَكُلِكُمْ خُلْنُكُ خُمَّاتُمُ شَمِّ لِيَنْهُ ل نَهُمَالِنَ هَجْرِر نُسِيْنِ هُجِيتَر نُعَمَد جَبِه نَهُجْلُه فِيسِيْنَهُ،

אַמֶּר בּוֹאָר וֹנִהַפָּכִוּ לְבֶּם: בַּמַמָּר אֲשֶׁר־בְּיָדִי עַל־הַמָּוָם ^{קי} קי אַנִי יְתֹּוְהַ הִנְּה אָנֹכִי מַבֶּהוּ ַכֿר אַעַר יְהוָה בְּוַאָת תֵּדַע כְּדְנָן אַעַר יִי בְּּדָא תִּדִּע אֲרֵי בּי אַני יהוֹה הַנָּה אַנֹבי מִכּהו צֵּנְא יִיָּ הָא צַּנְא מָחֵי בְּחִיּטְרָא

מַנִם מִן־הַנְאָר: (סֹ) עּלְאָּר נְגִלְאָּנִ מִאֹרְנִם לְהִשְּׁנִים בְּעַבְּׁאָנִ נִלְאָנִן מִאָּבָאָנ לְמִהְּשִּׁי.

ובֿמֹאַנם ובֿאַבֿונם: וְתְוָה דָם בְּכְל־אֲבֶץ מִצְיֹוִם בַּלַ מִלֵוֹנִי מִימִיהָם וֹיִרְיִיּדְיָם מַּגְ_נֹאָבׁונִיםׁ וֹמַגְ_אַנְמִוּנְים וֹמַּגַ מַּגַ_מִּימֶי מִצְּבְוֹם מַּגַ_וֹנִבְנַםוּ אָל־אַהַרֿן קַח מִשְּׁרַ יִּנְשֶׂה־יָדְרְּ رنهور بدزت هِام تفق هِفرا

حُر_نَقْنَا كَيْمُد_حَنْهُد كُلَّاه: פּבְעוּ ילְמִינֵי עְּבְלְיִוּ וַיִּנְיָפְבָּיוּ אַני_הַמַּנִם אַמָּר בּנֹאָר לְמִנֹנַ os ענַר יְהֹנָה וַיָּבֶם בַּמַּטָּה וַיַּרְ נוּגַשְׁיבּן משָה וָאַהַרוּ כַּאַשָּׂרוּ

וֹנִא לָא לַבּּגלִטַא מַּב בַּמֹּנ:

ווטבפכון לדמא: בּבְּיִבוּ מַלְ מִיָּא בּבְנַנְיַבָּא

מֹגֹא מו נֹבוֹב'א: וֹטַבְּלִיׁ אַמְּב בּוֹאָב שֹׁמִיּט וּבֹאָמ וֹנוּנִ, גַּבֹּוֹטַבֹא וֹמוּטוּוּ וֹנִסָבוּ

ΧΕ̈́ΕΧ: בְּמִאְנֵנִם וְבַמִּנִּוּ אִמָּא וּבְמִנִּנ במא ניבני במא בכל אַבמֹא בְּלְ בֵּית בְּנֵישָׁת מֵימֵיהוֹן וִיהוֹן אַבשובון וֹמּכְ אַלְּמִיבוּוְן וֹמַבְ מֹנֹא בַמֹּבְבֹּבְאִי מַכְ נַּבִּיבִינִן מַכְ סב שומבש נאבים גדף על נּאַמִר יִיְ לְמִשָּׁר אֵימִר לְאַבַּרוֹ

マアログス: נאטובוכי כָל מיָא דְּבָנַהָרָא למונו פוער ולמונו מבדורו בפקיד ון ואַרים בָחוּטָרָא וֹאַבוּ כֹּן מְמֵּטִ וֹאַנִיבוּ כֹּמֹא

> hitherto thou hast not hearkened; Me in the wilderness; and, behold, My people go, that they may serve hath sent me unto thee, saying: Let Lord, the God of the Hebrews, And thou shalt say unto him: The

> they shall be turned to blood. waters which are in the river, and the rod that is in my hand upon the LORD—behold, I will smite with shalt know that I am the thus saith the LORD: In this thou

> to drink water from the river.' foul; and the Egyptians shall loathe shall die, and the river shall become And the fish that are in the river

> wood and in vessels of stone.' the land of Egypt, both in vessels of there shall be blood throughout all that they may become blood; and and over all their ponds of water, their streams, and over their pools, of Egypt, over their rivers, over stretch out thy hand over the waters Say unto Aaron: Take thy rod, and And the LORD said unto Moses:

boold. were in the river were turned to servants; and all the waters that of Pharaoh, and in the sight of his that were in the river, in the sight up the rod, and smote the waters LORD commanded; and he lifted And Moses and Aaron did so, as the

- (16) עד כה. עד סנס. ומדרשו, עד שמשמע ממני מכם בכורום, שלפחח בס בכס פֹס פָֿמַר ס' פָּחַנֹת סַפַּיִלֶּס:
- . אם יכאמס ואמר כך הלקה אומס: (דו) ונהפבו לדם. לפי שאין גשמיס יורדים במלרים, ונילום עולה ומשקה את הארן, ומלרים עובדים לנילום, לפיכך הלקה
- (18) ונלאו מצרים. לנקש רפואס למי סיאור שיסיו ראויין לשמות:
- מים שבכלי ען ובכלי אבן: מומדין במקוס אחד, וקורין לו אשמנ"ק: בכל ארץ מצרים. אף במרחלאות ובאמנת שבבתים: ובעצים ובאבנים. לשדומ, ונילוש מימיו ממברכים ועולס דרך סיפורים ומשקס סשדומ: – אגמיהם. קבולם מיס שפינן נובעין ופֿין מושכין, פֿלפֿ . לסכן: - נהרוחם. סס נסכות סמושכיס כעין נסכות שלנו: - יאוריהם. סס בכיכות נגכיס מעשויות בידי לדס משפת סנסכ (91) אמר אל אהרן. לפי שהגין סימיר על משה כשנשלך למוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בלפרדעים, ולקה על ידי

עַבְּם בְּבֶּלְ אֲבֶאָ מָאָבֶוֹם: خِشْفَيْنِ قُنْتِ مَالِيَنْهُدِ يَنْتُ، خَفِشْقِ، مُنْهِ مَا يَتُنْهِ يَتَنْتِ יי וּיִבְאָה עַיִּאָר וֹלְאָר וֹלְייִייים וֹיִייים בּיייים בּייים בּייים בּייִים בּייִים בּיִיים בּיִיים בּיִיים בּיִיים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּייים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּייים בייים י

במא לכל אבמא במגבום: מְעַבן וֹנונג צַבְנַנְיַבְאַ מִגַעוּ וּסָבַג

throughout all the land of Egypt. from the river; and the blood was the Egyptians could not drink water died; and the river became foul, and And the fish that were in the river

בב-פּוֹמִע בֹבַנַהָּגִינוּן

מֹאַבוֹם וֹאַבוּ בֹּן שַׁבָּאָנוֹם מֹאַבוֹם

as the Lord had spoken. and he hearkened not unto them; and Pharaoh's heart was hardened, like manner with their secret arts; And the magicians of Egypt did in

וֹלאִ־שֶׁת לְבָּוֹ נַּם־לָּוֹאָת: יי ווֹפֹּן פּבְעָּר ווֹבֹאָ אָבְבּוֹעַוְ וֹאִטִּפּוֹו פּּבַעָר וֹמָאַבְ לְבִּיתִיִּר

الأم شنر كين ها كإلم:

this to heart. his house, neither did he lay even And Pharaoh turned and went into

עוֹאָר מַנִּם לְמִּשְׁנִע בּּנּ לְאִ זְּכֹּלְנִ זְּעִבְאַ מִנִּא לְמִמְּשִׁנ אַנִּנ לָאִ ⁺² וּיִּחְפְּרָוּ כְּלְ מִצְּרָנִם סְבִּיּבָת וַחֲפַּרוּ כְּלְ מִצְּרָאֵי סַחְרָנוּת

أخرد خظفي ظهزي يكتنكي:

water of the river. for they could not drink of the about the river for water to drink; And all the Egyptians digged round

לְהִשְׁע מִמִּימִי בּוֹאָב:

יּ וֹנִמְּלְא הַּבֹׁמֹּנ וֹמִנם אַנֹוֹנו נִהָּלְנִמוּ הַּבֹּמֹּא נִמָּנוֹ בַּעַב

that the Lord had smitten the And seven days were fulfilled, after

ניַאַמֶּר יְהְנְהַ אֵל־מֹשֶׁה בָּאַ אֵל־ נַאֲמַר יָיָ לְמֹשֶּה עּוֹל לְנָת הַכּוֹת־יְהֹוֶה אֶת־הַיְאֶׁר: (פּ)

בּמֹבֹא וֹנֹ נִעַ נַּבְיבֹא:

And the Lord spoke unto Moses: TIVET.

יְחְנְׁח שְּׁלַח אָת־עַּמָּי וְיִעְּבָּרָי: قلمْت الْمُمْلِيِّ هَذِين حَت هُمْل قلمِ أَنْ مَد ذِين حَلَيْ هُمْل

people go, that they may serve Me. him: Thus saith the Lord: Let My Go in unto Pharach, and say unto

בְּבְּמָנ: בְּיִ מְּבְּטִ נִינִ תְּמָּנִ וְנִפְּבְּטֵנֵן

with frogs. behold, I will smite all thy borders And if thou refuse to let them go,

Lτ

Sz

77

17

f561 . 70: קב וְאָם־מְאֵן אַמָּה לְשַׁבֵּיְהַ הַנָּה וְאָם מְסְרֵיב אַהְּ לְשַּׁלְהָא הָא

אָטַ כּֿבְ יַּנְּדִוּלְנַ אָנֹאַ מִטוּ, זִט כַּבְ טַּטוּמָנַ

מז:): ויהזק לב פרעה. לומר על ידי מכשפות אמס עושיס כן, מבן אמס מכניםין לְעַפְּרָיִיס (מנמות פּס.) עיר שכולס מבן, (22) בלטיהם. למש שלומרין לומו בלט ובמשלי. ורבומינו למרו, בלטיסס מעשס שדיס, בלסטיסס מעשס כשפיס (סנסדרין

(33) גם לואח. למופח המטה שנהפך לחנין ולה לוה של דם: אף אמס מביאין מכשפות למלרים שכולה כשפים:

בקס (שמו"ר ט, יצ): (as) וינולא. מנין שבעם ימיס שלה שב סיהור לקדמוםו, שסיחס סמכס משמשם רביע חדש, ושלשס חלקיס סיס מעיד ומחרס

לְמָלְיִּבְ) יוּלְמָבוֹן נְגָּיף (יִשְמִיִּימִלִּיִּיִּ): וכן וְנְגָּבְיּ מְשָׁם בְּבָה (שמוח כח, כב) חינו לשון מיחה, וכן וּבְעָבָה יִמְנִגָּפוּ רגליכס (ירמי' יג, מי), פֶּן הִגּף בְּבֶּבֶן רַגָּלֶךְ (ההלים (ירמים מח, יא), פר וְשָׁף (מלכים -א ב, מג): נגף אח כל גבולך. מכה, וכן כל לשון מגפה אינו לשון מיחה אלא לשון מכה, (עב) ואם מאן אחדו. ואס סרצן אמס. מאן כמו ממאן, מסרצ, אלא כינה האדם על שם המפעל, כמו שָלֵו (איוצ מו, יצ) וִשֹקַע

نْخُرْشُكُّدِينَّالِكِ: بخلتانثيك ťĊËίĽ ŀĘÜĽL

וֹהֹלוּ נַבְּבַּבַבַּבַבַּ وم انجر انجون انجون انجرك الجيارة انجة انجون انجوذ فجراة

מַּגַ_אָּבֶא מִגִּבונם: הָּבְעַנִּלְּעָנִי הַּבְעַנִּאָעִים וֹהַבְ דַּנִּעְנִהָּא הַבְ אָנִנהָּא וֹהַבְ אֵנְהִנֹּא אַ אָבְאַנְיוָן נְמֶּנִי אָנִי יְדְוּ בְּמַמֶּנִ אָבִים יָנִי יְדָרְ בְּחִיּמְבָרְ עַּבְ رَيْعُوْد بْدَنْدُ هُرَّ مَنْهِدُ هُوْدَ يَهُوْد بِيْ جِٰمَاهِد هِيوْد جُهِيَدَا

אָנוַ_אָבוֹ מִאָבוֹנִם: מֹאֹבְוֹים וֹשַׁמֹּלְ עַאֹּפֹּבֹבְּהֹ וֹשֹׁכֹס בַּמֹאֵבֹנִאָּ וּסְלָּיִלוּ מוּבַבַּתֹּנִיֹּא נים אַבַּוּן אָט יִּדְיִ מֹלְ מִימֵּי וֹאָבִים אַבַּוּן יִט יִבוּי מּלְ מִיּאַ

אָבוֹא מִבּּבוֹנם: נימלי אָרַהַבְּבְּבְּנִים על־ וֹאַסִּיקי נָה עוּרְדִּעְנִיא על رَزُمُمِيكُا بَالِكُمُوْرِهِ خُرُمُرِيُّهِ تَمْحَدِهِ بَالْمِنْجِ خُرِلَمِيدِيا

۲۰۳۲: 「窓点され」 ※口_口貸口 ಓರಿದ ಗಳಿತ್ರಗಳಿಗೆ ರಚಿಕೆ ಕಿರ್ದಿಗಳಿಗೆ + וֹנְאַמֶּוֹן וַהֹמֹנוֹנונו يجرنه وبئد إظهِد بَرَّهِ بَا

حَنْهُد نَهُمَٰذُلَٰت: rateria de la constante de la باخجفا ڂڟڷٙ؞١ 必なほこし ينهيد ظهِر جُورِفَتُ بَهِمِد يَهِمِد عَهِم عَنْهِمَا

> بخلاتانكك מַהַּכֹּבוֹשׁ וֹהַכְ הַנַסְטַשׁׁ יִבְבַינִע וניער לביקף וקאדרון בית אַפֿבוּבּיים וירבי נהָרָא עירָדִיעָנוּסְקוּן

יַסְקוּן עוּרְדְּעְנַיָּא:

וַנְיַפוּ יָתְ אַרְעָּא דְּמִצְּרָיִם:

אַבְעָא דָּמָצֶרָים:

יקָרָא פַּרְעֹה לְמִשֶּׁה יּלְאַהָרֹן

וווֹבּעוּ זֹט מּמֹא ווּדַבּעוּן צוֹבם וֹנִי: מובב מוני ומשמי ואַשּלח נאמר צלו בדם ין ויקדי

And Moses said unto Pharach:

sacrifice unto the LORD.'

let the people go, that they may

that He take away the frogs from

me, and from my people; and I will

Aaron, and said: 'Entreat the LORD,

Then Pharaoh called for Moses and

drought up frogs upon the land of manner with their secret arts, and

frogs came up, and covered the land over the waters of Egypt; and the

And Aaron stretched out his hand

and cause frogs to come up upon

over the canals, and over the pools, hand with thy rod over the rivers,

Say unto Aaron: Stretch forth thy

And the Lord said unto Moses:

upon thee, and upon thy people,

And the frogs shall come up both

and upon thy people, and into thine

and into the house of thy servants,

bed-chamber, and upon thy bed,

into thy house, and into thy frogs, which shall go up and come

And the river shall swarm with

and upon all thy servants.

kneading-troughs.

ovens, and into thy

And the magicians did in like

of Egypt.

 $III\Lambda$

67

the land of Egypt.'

and remain in the river only? destroyed from thee and thy houses, thy people, that the frogs be thee, and for thy servants, and for against what time shall I entreat for Have thou this glory over me;

(82) ועלו. מן סיפור: - בביחך. ופמר כך צבמי עבדיך, סופ הממיל בעלה ממלה, ויפמר פל עמו, וממנו הממילה הפורענות

خزك بخفك كبير يحزنائه

נעל עמף לשיצאָה עוּרְדָּעְנָיָא

בְאָמִּטִי, אָבָּבִי, הַּבְּשָׁ וֹהַבְ הַּבְּשַׁוֹי

CELAL WXC

(92) ובכה ובעמך. למוך מעיסס נכנסיס ומקרקרין: (קומה יה. שמו"ר י, ד):

לומר, שרוך הלפרדעים קורה לשון יחידות, וכן ומהי הכנה, הרחישה גדוליר"ה בלע"ו, ואף ומעל הלפרדע גרינולי"רה בלע"ו (2) וחעל הצפרדע. לפרדע המה היחה, והיו תַבְין הוחה והיה מחוח נחילים נחילים, והו מדרשו (שמו"ר י, ה). ופשומו יש

30

ڲٛڔڷؚڗڹ: לְמַמֹּלו שַבְּת כֹּנִ־אָּגוֹ כֹּנִבוֹנָע בַּנִגַל בַּעַבָּת אָבוּ, כִנִע כּנִי رَبُهُمُ لِ خُمُلُا لِ رَبِهُمُ لِ خَلَالًا لِهُمَا خِمُلَا لِهُمَا خُطَائِمُا

there is none like unto the LORD word; that thou mayest know that And he said: 'Be it according to thy .worrom-or reniszA' :bise and haA

בּוֹאָר הִשְּׁצִּרְנְרָ: רישה המעברה. המעמור בק המעבור המעמור המעבור המעמור בי המעברה המעמור בקנהרא ישימיירי.

ממש נוגבון מינ במנג מנב ימבטב

בְּבֶּבְרְרָּמִים אֲמֶּרְ־שָּׁם לְפַּרְעָּה: ربعوم طهر هائم بالمراجور هرفد بعود طهد هوا البادة ريوم طهر بهيرا موع هرؤد ببعم طهر بهيدا مؤره

הכ הוסט הולבהוא בהוו

ניַעשׁ יְהֹוְה כְּרְבָרְר מֹשֶׁה נִיְמָתוּ נִעָּבר יִיְיָ כְּפְּהָנָמָא דְּמֹשֶׁה

בַּבַבְרַת יִּמִּוְ־הַשֶּּרָת: עַּגְפּרְדְּעִים מִוֹ הַבָּמָים מִוֹ

בַּבְיםֹא ימִן חַקְלְהָא: ומושו הובבהללא מו לשלא מו

[过去效应 计数字符: or ניִּצְּבְּרָוּ אָטָם שַׂמְּרָם שַׁמְּרָם וּכְּנָמִוּ יָהְיִּהוּן דְּגִּיִרִין דְּגִּיִרִין

יטָריאי על אַרְעָא:

נירַ אַ פּּרְעָּה כַּי הֶיְנְקָה הֶרְנְהָה נִהָּיָא פּּרִעָּה אָרֵי הָנִיף רְנִהְהָא

מּנְרוֹן בְּמָא דַּמַבֶּיל יְיָ: ונפר יח לביה ולא סביל

هُجَيْنَ وَهُهُد يَجُد نُعِيْد: (٥) וֹעַכְבָּעְ אָעַבַלְבָּוְ וֹלָאָ אָתֹּתֹת

" אֶל־צַּהַרוֹ נְמַה אֶת־מַמְּלְּ וָהַךְּ צָּבִים יָת חוּשְּרָדִּ וּמְָחִיְ יָת ارْبُعُوات بِمَزْمَنُ هُمَّ مَنْهِمَ يُهُمَّا يَهِمِد بِي خِٰمَنِهِم هِبَوْد خِهِيَانًا

בַּבְרַאֶבֶל מִגְּבָוֹם:

בְּבֶלְ אַבְּאָבְ בְּעִבְּלִים: אָט הְפָּר הְאָנֵין וְהְנָה לְכָנָם מַפְּרָא דִּאַרְטָּא וִיהֵי לְכַלְמָהָא

Pharaoh. noqu nguord bad brought upon unto the Lord concerning the from Pharaoh; and Moses cried And Moses and Aaron went out

people; they shall remain in the from thy servants, and from thy thee, and from thy houses, and

And the frogs shall depart from

river only.

and out of the fields. out of the houses, out of the courts, word of Moses; and the frogs died And the Lord did according to the

in heaps; and the land stank. And they gathered them together

and hearkened not unto them; as was respite, he hardened his heart, But when Pharaoh saw that there

And the LORD said unto Moses: the Lord had spoken.

throughout all the land of Egypt.' that it may become gnats rod, and smite the dust of the earth, Say unto Aaron: Stretch out thy

סרבימס: וסרבימי לשון ספעיל, כך יאמר, אעמיר סעמירו וסעמרמי דבריס, ואב לכולס וַשַּעְּהַהָּשָׁם עָלַי דְּבְּבֵינֶס (ימוקאל לה, יג), אשמיר העמירו והעמרמי, ולא נאמר אעמר עמרו ועמרמי, מפני שכל לשון עמר הרבוח פלל הוא, וכאשר יאמר הרבו ארבה עכשיו שנאמר למחי, משמע אני היום אחפלל עליך שיכרחו הלפרדעים לומן שחקצע עלי, אמור לאיזה יום חרלה שיכרחו. הלפרדעים, לממי מרלה שיכרמו, ומרחה הם אשלים דברי למועד שמקבע לי. אלו נאמר ממי אעמיר, היה משמע ממי אמפלל, שלי, סשמבת לסממכס ולשאול דבר גדול ולומר שלא אוכל לעשומו: - למחי אשחיר לך. אם אשר אעתיר לך סיוס על סכרמת (5) החפאר עלי. כמו הַיִּמְפְּהַׁר הַגַּרְאַן עַל הַמֹּנְצִּ בּו (ישטי'י, מו), משמבת לומר הני גדול ממך ונמי"ר בלט"ו, וכן התפאר

(3) ויאמר למחר. המפלל היום שיכרמו לממר:

- (8) ויצא. ויצעק. מיד, שיכרמו לממר:
- (10) חמרם חמרם. לַבּוּרִיס לָבּוּרִיס, כמרגומו דְּגוֹרִין, וַבּּיוֹן:
- בַּמֹלְסִיס (שמוחֿל־חֿ כבּ, יג), סַבַּס וּבָּצֹע (מלכיס־חֿ כ, לו): באשר דבר ה׳. וסיכן דבר, ולהֿ ישמע חֿליכס פרעס: (11) והכבד אח לבו. לעון פעול סום, כמו סָלוּךְ וְנָמוֹעַ (ברחֹשׁים יב, ע), וכן וְסַבּוֹח אָח מֹוֹטָב (מלכיס־ב ג, כד), וְשָׁמֹּוֹל לֹד
- (21) אמר אל אהרן. לא סיס סעפר כדאי ללקום על ידי משם, לפי שסגין עליו כשסרג אם סמלרי ויטמנסו במול, ולקס על

בַּבְרַאָבוּן מִגִּבוֹים: פָּל־עַפַּר הָאָרֶץ הְיָה כִּנִּים נקהי הפנָם בְּצָּדֶם יבַבְּהַמָּה װ בְּטַמַּהוּ וַיַּךְ אָת־צָפָּר הָאָּרֶץ ווְעֲשׁוּ־בֶּוְ וַנִּשׁ אַהַרֹּן אָת־יָדָוֹ

رَفُنِ لِوَدُو جَعُلُه بِحَفْتِمُنِ: לִבוְגָּגא אָנַבַיבֹּלִּיִם וֹלָאָ וֹכְינִי נَنْهُمِدِ جَا بَابَالُهُ فَأَنْ فَحُرْمَيْتُ لَا يُؤْجِدِ جَا بَالْمِنْ خَرِيْمِينَا

٣ಫ٢ יְהַנְּה: (ס) פּרִעה וְלְאִ־שְׁמָעַע אֲלֵהָם כַּאֲשֶׁר אַהְבָּע אֶלְעַוּם עַוֹא וֹנִשְׁוֹלַ כִּבַ ניאַמְרָוּ הַחַרְטְמָּם אֶל־פַּרְעָה נַאֲמָרוּ חָרָשַׁיָּא לְפַּרְעֹה מַחָא

ֻכֹּה אָמַר יְהוָֹה שַׁכַּח עַמֶּי ענים ווצַא הַפָּוְיָטְה וְאָמַרְהָּ אָלָיוֹ ر قوڭل ئىنىتى خۇتر قلىمىد ניאטר יְהוָה אָל־משָה הַשְּבָּם

וֹלִם בַאַבְבֹּנִנ אַמָּב בַיַם הַּלֶּינִי: וּמָלְאָנּ בַּשׁנּׁ מִבְּבַוֹם אָּעַבַעוֹהַבֶּב עז בונוי משלים קף ובעברדיף בּׁנ אִם_אַנּלִּבְ מִׁהֻבָּנוֹ אָנוַ הֹמִנִּ

> בּאַבְעָא הַנְת מַלְמָּטָא בָּכִילָ בּאָנֹחָא וּבֹבֹתֹוֹא כֹּלְ תַּפֹּבֹא מּפֹּבְא בַּאַבְעָא וַבַּוֹנִי עַלְמִנִא יַביה בְּחוּטְבִיה וּמְקֹא יָת וֹהֹכֹעוּ כֹּל וֹאַבוֹם אַנַבוּל וֹטַ

> וֹכוֹלוּ מַלְמִּׁשֹׁא בַּאָּנָהָא לַאָּפֿלַא וֹט לַלַמְטָא וֹלָא

> בפּבׁקְע וֹלָא פֿבּיל מִנְּתוֹן כְּמָא מן מָדָם יִי היא וֹאִהַפּף לבָּא

> ביא לפול למוֹא וֹשׁומָר לְוִצ בְּצַבְּיה וְאִטְעִיתַ בְּיבִים פּוֹעָרַ くななし ダムア・ロ

מְבְּיִבְבְּמָבְ יָתְ עְּבִרְבָא בּבְּעָבְים בָּרְ יִבְעַבְרָרָרְ אָבׁוּ אָם לַנְיָלִוּ מִשְׁכַּוו נִת עַּמִּי

> the land of Egypt. earth became gnats throughout all and upon beast; all the dust of the and there were gnats upon man, and smote the dust of the earth, stretched out his hand with his rod, And they did so; and Aaron

gnats upon man, and upon beast. they could not; and there were secret arts to bring forth gnats, but And the magicians did so with their

as the Lord had spoken. and he hearkened not unto them; and Pharaoh's heart was hardened, Pharaoh: 'This is the finger of God'; Then the magicians said unto

serve Me. Let My people go, that they may unto him: Thus saith the LORD: cometh forth to the water; and say stand before Pharaoh; lo, he Rise up early in the morning, and And the LORD said unto Moses:

whereon they are. swarms of flies, and also the ground the Egyptians shall be full of into thy houses; and the houses of servants, and upon thy people, and Hies upon thee, and upon thy go, behold, I will send swarms of Else, if thou wilt not let My people

'T' GGC!:

- (13) וחהי הכום. קַרְמִישֶׁס, פּדוליר"ה צלע"ו:
- (15) אצבע אלהים היא. מנה זו הינה של ידי כשפים, מהת המקום היה: 🛚 באשר דבר ה׳. ולה ישמע הליכם פרעה: מכשמונט: (14) להוציא את הכנים. לגראומס (נ"א ולהוליאס) ממקוס אתר: ולא יכלו. שאין השד שולע על גריה פחומה
- ומריעין בשופרום ליראס ולבסלס, וכן סלפרדעיס מקרקריס וסומיס וכוי, כדאי' במדרש רבי מנמומא (בא ד): בטכסיסי מלחמום מלכים בא עליהם, כסדר מלכוח, כשלרה על עיר, בחחלה מקלקל מעיינוחיה, ואחר כך חוקעין עליהם מיני מיות רעות ונחשים ועקרבים בערבובים, וסיו משחימים בסם. ויש עעם בדבר באגדם בכל מכס ומכס למס זו ולמס זו, (TI) משליח בך. מגרס נך, וכן וָשֶׁן בְּהֵמֹת חֲשַׁלַת בְּס (דנריס לנ, כד), לשון שמוי הינלימ"ר נלע"ו: אח הערב. כל

שובה כני אולני ליטוב ליטוב לְבֹלְטֹּג בַּיֹנִעַ הָּמִם הֹגָב לְמָהַוֹּ א גַּמֵּו אַׁמָּר עַמִּי עַמֵּר עַלָּר עַלָּיך ... إبروكرم حذات يأده هماهره

לְמְּחָר יִהְיֶה הְאָׁת תַזֶּה: عم، إَضَمْكَ، فَيُلِ قِرْا مَقَا، بَرِّرا مَقَاكِ لَغُمَةِ، هَارِجًا خُمَقِا بَعْرَ مَقِكَ

בַאָּבֶא מִפַּנִג בַיּגַלְבַ: بخُخُدٍ \$ُدُلًا مُمُدُنُه ىاللھن ٥٠ چِنْمِہ ُ فِرِقُہ ُ بَجِنْہُ عِجِہِرا ניַעַשׁ יְהוְּהֹ בֵּן ניִּבֹאִ עְּרַב כְּבֶּר

באלַבונפֿם בֿאָבוּא: וֹלַאַעוֹעָן וֹנְאַמֶּע לַבָּנוּ וֹבַעוּ וֹאָמָּע אָנוֹגַנִּ וַבַּעוּ שָבַע

מגבנים למיניקם ולא יסקלנוי אֶלְנַנְינוּ עַן וּוְבֶּע אֶט מּוֹמָלָט וֹסָבִין לְנַבָּחָא מֶּדָם וְיָ אֶלְנַוֹּא בּ בִּי תּוֹעֲבָת מִצְּבְיִם נִוְבָּת לִיהנְת דְּחֲלִין לִיה מִנֵּיה צֵּנְחְנָא رِيُعَمِّد طَفِّدَ לِمُ دِحَارُ كَيِّـٰ فِاتَ خِلَا

יאַבור אָבַינוּ: ﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿
</p

> וֹן שַּׁלִים בְּגוֹ אַרְעָא: מַרוּבָא בָּריל דְּתִּיבִי אַנִי אַנָא לבוק בלא למטנו אֹבְמֹא בַּיְמֵּן בַּמֹּטִי מָבִי הַבִּע וֹאַפֹּבוּתְהְ בּוֹנִתְאִ בַּבוּאָ נִינ

וֹהֹבֹע גֹֹי כֹּן וֹאִטֹא הֹעוִבֹא ئاتىل: אַנְקּי מַהָא לְמָחַר יָהֵי אָהָא

בּגבוב'א: אַטְהַבַּלַה אַרְעָּא מִן בָּרָם מּבְדּוֹה וּבְּכָל אַרְשָּׁא דְּמִצְּרַוֹם הקיף לבית פּרְעה ילבית

אָלְבַבוּן בָּאַבְעָא: אָל־מֹשֶׁה יקְרָא פַּרָעֹה לְמֹשָׁה יּלְצַּהַרֹן

בלא "ימרון למרומנא: בְּחַלִין לֵיה וְאָנוּן יְחוֹן חָזוֹן עא וֹבַבַּע וֹט בֹּהִירָא בַּמִּגְרָאִי כן אָנו בֹמוֹנא בַמֹּגֹנאִי נּאָמִר מִמֶּר לָא שַׁבִּין לְמִּמֶּבִּר

אֶלְעַוֹא כֹּמֹא בַּוֹמִב לַנֹא:

in the midst of the earth. mayest know that I am the Lord shall be there; to the end that thou people dwell, that no swarms of flies land of Goshen, in which My And I will set apart in that day the

And the LORD did so; and there to-morrow shall this sign be.' Wy people and thy people—by

And I will put a division between

reason of the swarms of flies. of Egypt the land was ruined by servants' houses; and in all the land the house of Pharaoh, and into his came grievous swarms of flies into

07

бі

sacrifice to your God in the land.' for Aaron, and said: 'Go ye, And Pharaoh called for Moses and

they not stone us? Egyptians before their eyes, will sacrifice the abomination of the the Lord our God; lo, if we abomination of the Egyptians to do; for we shall sacrifice the And Moses said: 'It is not meet so to

command us. LORD our God, as He shall the wilderness, and sacrifice to the We will go three days' journey into

- למען חדע כי אני ה׳ בקרב הארץ. מע"פ ששכינתי בשמיס, גורמי ממקיימת במחמוניס: (18) והפליחי. והפרשמי, וכן וְהְפְּלֶם ה' (שמום ע, ד), וכן לֹהׁ נְפְּלֵחׁם הִיחׁ מִמְּךְ (דברים ל, יחׁ), לה מובדלם ומופרשת היח
- (19) ושמחי פדוח. שינדיל בין עמי ובין עמך:
- (02) תשחת הארץ. נשממס סמרן, מממַבְּלַמ מַרְשָׁמ:
- (וב) זבחו לאלהיכם בארץ. נמקומכס, ולא מלכו נמדבר:
- יש לומר בלשון אחר חועבת מלרים, דבר שנאוי הוא למלרים וביחה שאנו וובחים, שהרי יראחם אנו וובחים: ולא יסקלנו. (שב) חועבח מצרים. יראה מלריס, כמו ולְמָלְפֹּס מֹוְעַבַה בְּנֵי עַמֹּון (מלכיס־ב כג, יג), ואלל ישראל קורא אותם מועבה. ועוד

בטעים:

: الْمُثَا כאַ עַבְּעַרְ בְצְבֶבֶי בַהְּעָּרִי בַּבְּעָרָי בַּבְּעָרָי בְּבָרָבִי בַּבְּיִבָּי בַּבְּיִבָּי בַּבְּיִבִּי אֶּלְיֵינֶכֶׁםְ כַּמִּוֹבְנָּר וַנֵע תַּוֹיוַע בַּמִּוֹבְּנִא לְעוִוּ אַנְטִּעֹא לָא tz ÄÜÖ□ וַיְאַמֶּר פַּרְעָה אָנֹכֶּי אֲשַׁלָּח

جَابِكِ : خُخذُن، هَذَٰت عُن لَمُ مَا خَلَجُتَ מְחָר רַׁק צַּל־יַּמָף פַּרְעָּה הָהֵל בְּעִבְּ מִפַּבְעָהַ מִעְּבְבָרֵיו וּמִעַּמִּיוֹ ⁵² מְּמְמֵּׁבְ וְעַהְמַבְּנֵי, אֶּבְ וְעַנֶּע וְסֶׂר וַיַּאמֶר מֹשֶׁה הַנָּה אָנֹכִי יוֹצֵא וַאַפַר מֹשֶּׁה הָא אָנָא נְפֵּיק

هِارِانِين: ್ಜ ಚಿತ್ರಸ ದೆಜ್ಞಗ ದೆಜ್ಞರ ತ್ರಾಳಗ ಚಳಗ

לא נְאָאָר אָבוֹר: הַמְּרֵב מִפּּרִעָּה מִעְּבְבָּרֵיו וּמִעּמִוֹ ניגעש יְהוְהֹ כְּרְבָּר מֹשֶׁה נִיָּסָר

다셨다: (년) בַּפַּעָם דַּוַאָּת וְלְאִ שִׁלָּח אָת־ בִּזִּטְנְא חָרָא וְלָא שַׁלַּח יָת ניקבר פּרְעה אָת־לְבּוֹ גַּם

הּפוֹר וְיַנְיבּ בְּעֲבָר: بْسَائِسِ هُجِيتَ، يَامُخُبِيهِ مَقَطِه هُلات هُمَاد يُدْ هُجُنُهُ لِمَادِئِهُ، هَجَتَ י פּּרְעָּה וְדְבַּרְתָּ אֵלְיוּ כְּהַ־אָעָר פּּרִעָּה וּהָעַבֵּיל עַמִּיה כִּדְּנָן

מְחַזֶּיִל בָּם: ב כֵּג אִם מִאָּן אַטַּע לְהֵּכְּעַ וֹתְגַּלֵב אַנג אִם מִסְנגר אַטַּ לְהֵּלְטַא

> וטבלטון צום גו אָלִנֹכוּן تغفد قدمد غزم غفدت بجدار

컨토크 ::: לְהַבְּעֹא נִע הַמַּא לְגַבּעֹא פּוֹמִני לְמִּפֿוֹא בּוֹיִלְ וֹּלְאִ ימעמיה מְחַר לְחוֹד לָא יוֹסִיף מֹמֹפֹּׁ נֹאָבּבִּי פֿבֹּם נֹי נֹוֹמִבִּי

なるサドドド בפוולמא דמשה ::. a أيَّا

וּנְפַל מֹשֶׁה מִלְנָת פַּרְעָה וְצַּלִי

XWRXL UT:

עַּמָא: וְיַקַר פַּרְעָה יָת לְבֵּיה צַּרִּ

נּיֹאָמֶר יְהְנָתְ אֶבְ מַמְּהַ בֹּאָ אֶבְ נֹאָמֵר יִיִּ לְנִתְּהָׁ מִיִּבְ לְנִתַּ

נת עמיי וִיפְּלְחוּן בֶּדְמָי:

וֹמֹב בֹמוֹ אַנֹי מִנִיבוֹנוּ בַּעוֹנוּ:

for me.' shall not go very far away; entreat your God in the wilderness; only ye that ye may sacrifice to the LORD And Pharaoh said: 'I will let you go,

the Lord. letting the people go to sacrifice to deal deceitfully any more in nor tomorrow; only let not Pharach servants, and from his people, depart from Pharach, from his LORD that the swarms of flies may from thee, and I will entreat the And Moses said: 'Behold, I go out

and entreated the LORD. And Moses went out from Pharaoh,

there remained not one. his servants, and from his people; swarms of flies from Pharaoh, from word of Moses; and He removed the And the Lord did according to the

the people go. this time also, and he did not let And Pharaoh hardened his heart

87

77

that they may serve Me. the Hebrews: Let My people go, Thus saith the LORD, the God of Go in unto Pharaoh, and tell him: Then the Lord said unto Moses:

and wilt hold them still, For if thou refuse to let them go,

(25) החל. למו לקמל:

- בלשון ויפעל, משמע וירבה להמפלל: (26) ויעחר אל הי. נמאמן במפלס, וכן אס בא לומר ויעמיר, סיס יכול לומר, ומשמע וירבס במפלס, עכשיו כשסוא אומר
- (27) ויסר הערוב. ולא ממו כמו שממו הלפרדעים, שאם ממו יהיה להם הנאה בעורות:
- (82) גם בפעם הזאה. אנ"פ שאמר אנכי אשלה אתכס, לא קייס הבעהתו:
- (2) מחזיק בם. מומו לס, כמו וְסָמֵוּיקֶס בִּמְצַבְּיו (דלרים כה, ימ):

בּנֹמַלָּנִם בּבֹּלֵער וּבַאָּאָן צַבר י אַשֶּׁר בַּשְּׁבְּר בַּפּוּסִים בַּחֲמֹרִים בִּבְּעִירָוּ דִּבְּחַקְּלֵא בְּסוּסָוֹהָא הְבָּה יַדְ־יְהְנְּה הִיֹּנְה בְּמָקְנְךְ הַא שִּׁהָא שִּׁן אֱדָם יִיָּ הְוִיָּא

מוֹתָא סַגִּי לַהְדָּא: בּשׁמֹנו בּוֹמֹלֵן בַּעוָנו וּבֹמֹנֹאַ

יבו מפני מגנים ולא ימים نيوچر بيئ چرا مجير بهدهر انورس

לְבְנֵי וֹמְבֹאָל מִבְּמִם: בׁמֹגַּבֹאִ וֹלֵא וֹמִינִ מִכְּלַאִ では、「人名 ڐڔٳ はないしゃ

יַנְעָּטְיִי יִינְהָ הַנְּבֶּרְ הַנָּהְ בְּאָּבֶּץ: ַ נַיָּשֶׂם יְהוָה מוֹצֵּר לֵאמָר מָחָׁר

בְאַרְעָא: ئڌرا וֹמֵוֹ וֹנֹ וֹמֵלֹא לְמִוּמֹר מִנוֹר

לאֹ־מֶת אֶחֶר: מֹגֹלוֹם וממֹלוֹנִי בֹנוֹ_וֹמִּבֹאֹץ , מְמְּנִוֹיְנִי נַּיֶּמִנִי כִּבְ וּנְּהַתְּהְ יְּרְנְּיִרְ אָּעִרְתַדְּבֶּרְרְ תַּנְּרְ וְנִיְנְיִהְבֶּרְ יִיְ נְיִבְּרָרְ יִנְיִּרְ

מלנה קיומא דְבְּחָרוֹהִי וּמִית כַּל

%ਪ_<u>।</u> ਪ੍ਰਧਾ: (ਫ) נוּכְבָּר לֶבְ פַּּרְמָּר וְלָאְ מִּלְּוּ וֹאָלִיפּר לִבָּא וּפּרִמָּר וֹלָא **MEXS** ַנִיּשְׁכַּח פַּרְעָּה וְהַנָּה לֹא מֶת יִּשְׁלַח פַּרְעֹה וָהָא לָא מִית

מַּגַ אָּטַוֹּג מִּבּׁמִּנִגֹא גַּנִמְּּנִאָּכְ מַּגַ טַגַ

בּמַּמִּנֹמִע לַמָּנֵגָ פַּבַּמַע: نأأخل **ֶ אַּנִּירוֹ ְ לֵּעַוֹּ לְכֵּם ְ מֶלַאִ עַשְׁפּוֹנִיפְ**ם סַבוּ לַכִּוּן מֶלֵּגִ עוּפּׁוֹנַכוּוֹ פּׁיִעַ رَبْهُوْد يُدَرُنِي هُمْ مَنْوِلَ إِيْهُمْ يَهُودُ بِيْ كُِمْفِد يَرْهَلِدَا

שְׁמִיָּא לְמֵינֵי פַּרְעֹה: קמָב בּאַטוּנֹא נוּוְרְקנִיה מֹטָה לְצֵּית

בַּבְלַגְאַבְאָ מִגִּבְוֹים: تخترف كهندا هتن لاحمدهم خمرنا كرهندا خدر الاحمدية الم ¿ מִאָּבְׁוֹם וְעַלְעַ מִּבְ_עַאֹּבְׁם וֹמַבְ בַּמִאָּבוֹם וּנִיוּ מַבְ אֵּנְמָא וֹמַבְ اْنَازُل كَمْجُط مَر خُرِيُرُكُمْ الله كُمْخُطُه مَمْ خُمْ هَلَامُهُ

בְּבֶלְ אַבְעָא בְּמִגְּבִוֹם:

shall be a very grievous murrain. herds, and upon the flocks; there asses, upon the camels, upon the field, upon the horses, upon the upon thy cattle which are in the behold, the hand of the Lore is

belongeth to the children of Israel.' shall nothing die of all that and the cattle of Egypt; and there division between the cattle of Israel And the Lord shall make a

do this thing in the land.' saying: 'Tomorrow the Lord shall And the Lord appointed a set time,

children of Israel died not one. Egypt died; but of the cattle of the the morrow, and all the cattle of And the Lord did that thing on

he did not let the people go. heart of Pharaoh was stubborn, and cattle of the Israelites dead. But the there was not so much as one of the And Pharaoh sent, and, behold,

Pharaoh. throw it heavenward in the sight of of soot of the furnace, and let Moses unto Aaron: Take to you handfuls And the Lord said unto Moses and

throughout all the land of Egypt. nbou wsn and upon beast, boil breaking forth with blains all the land of Egypt, and shall be a And it shall become small dust over

כולה, כועה: (ε) הנה יד ה׳ הויה. לשון סוס, כי כן יממר בלשון נקבס, על שעבר סימס, ועל סעמיד מסיס, ועל סעומד סווס, כמו עושס,

(+) והפלה וקנדיל:

שהחויק קומלו של משה מלא חפנים שלו ושל אהרן, ואחד שהלך האבק על כל ארך מלרים: לשון ספחס, שסרום מפימן ומפרימן: וודקו משה. וכל דבר סנורק בכם, מינו נורק מלה ביד המם, סרי נפיס סרבס, המד (8) גולא חפניכם. ילויינו"ש בלע"ו - פיח כבשן. דבר הָנָפֶּח מן הגחלים עוממים הנשרפים בכבשן, ובלע"ו אולב"ש. פיח

(9) לשחין פרח אבעבועות. כמרגומו לשמין שַנִי, שַׁבַּעְבּוּשִין שעל ידי לוממין בּסן בועומ: שחין. לשון ממימום, וסרבס

פּבנו בֿאַב'ם נַבַּבַּנַמְנִי: עַשְּׁמְיִנְיִּהְ הַּטִּין אָבּגְּבָּמָע י לפְּנֵי פַרְעָּה וַיִּזְרָל אָהָוֹ מֹשֶּׁה ניקחו אָת־פָּיחַ הַכְּבְשֶׁן נַיַעַמָּדוֹ וֹנְסִיבוּ

מֹלֵבֶה בּי בְּיָרְ הַשְּׁהָיוֹ בְּחַרְשָׁמֶם יּבְּכְלַ " לְפְּנֵי מֹשֶׁה מִפְּנֵי הַשְּׁחָין בִּיִ וֹלְאָ_וֹכְלָנִ עַעַרְשָּׁמָּיִם לַמְּמָּר

炎^{スー}な資口: (0) שְׁמֵלֵע אָבְעָנִם כַּאְמֶּב צַבֶּּב וְהַנְיִם פַבּּנִלְ מִנְּהַוּן בְּמָא צַמַנְּנִלְ יִיָּ וַנְחַזַּאַ יְחַנְּחַ אֶּתַ בֶּבַ פַּרְעָּה וָלָאִ וְחַפֵּיף יִיְ יָה לִבָּא דְפַּרְעֹה וְלָא

אָלְעַיִּ בְּמִבְּרִים שַּׁלָּע אָנַ־עַּמָּי וְאָמַרְתָּ אֵלְיוֹ בְּה־אָמָר יְהוָהֹ ה פֿקַער וְנִיטְיַגַּגָּר לִפָּנָיִ פּּרְעָּנִי ניְאַמֶּר יְהוָהֹ אֶל־מֹשֶׁה הַשְּׁבֶּם

 خطن خخر_ن\$ثه:
 וּבְשָּׁמֵשׁ בַּמְּבַוּר מַבְּעַ בָּי אָין וּבְשַּׁמַשׁ בְּרוֹלְ דְּתָבַע אָבוּ לְנִי بر כْح ـ مَتَوْتَر \$ ح حَدَٰذٍ بحَمَّدُ لَا خَر مَانَ لَا خَرْدُك بحَمَّدُ لَا يَعْمَدُ لَمْ يَعْمُ لَا يَعْمَدُ لَا يَعْمَدُ لَا يَعْمَدُ لَا يَعْمَدُ لَا يَعْمَدُ لَا يَعْمَدُ لَا يَعْمَدُ لَا يَعْمَدُ لَا يَعْمَدُ لَا يَعْمَدُ لَكُ عَلَيْكُ لِللّهُ عَلَيْكُ لِللّهُ لَا يَعْمَدُ لَا يَعْمَدُ لَا يَعْمَدُ لَكُ عَلَيْكُ لِللّهُ عَلَيْكُ لِللّهُ لَكُمْ يَعْمُ لِعْلَالُ لِللّهُ لَكُونُ لَكُمْ يَعْمُ لَعْمُ لَا يَعْمِلُوا لِمُعْلِقًا لِمُعْلِقًا لِمُعْلِقًا لِمُعْلِقًا لِمُعْلِقًا لِمُعْلِقًا لِمُعْلِقًا لِمُعْلَمُ لَعْلَالُهُ لَعْلَالُهُ لَعْلَالُهُ لَعْلَمُ لَعْلَالُهُ لَعْلَمُ لَعْلَالًا لِمُعْلِقًا لِمُعْلِقًا لِمِنْ لِعْلَمُ لَعْلَمُ لِعْلَمُ لَكُمْ لَعْلَمُ لَا يَعْلِقًا لِمُعْلِقًا لِمُعْلِمُ لَعْلَمُ لَعْلِمُ لَعْلَمُ لَعْلَمُ لِعْلَمُ لِعْلَمُ لَعْلِمُ لَعْلَمُ لَعْلِي لَعْلَمُ لَعْلِمُ لَعْلِمُ لِعْلَمُ لِعْلِمُ لِعْلِمُ لِعِلْمُ لِعِلْمُ لِعُلِمُ لِعِلْمُ لِعِلْمُ لِعُلِمُ لِعُلِمُ لِعُلِمُ لِعُلِمُ لِعُلِمُ لِعُلِمُ لِعُلِمُ لِعُلْمُ لِعِلْمُ لِعِلْمُ لْعِلْمُ لِعِلْمُ لِعِلْمُ لِعِلْمُ لِعِلْمُ لِعِلْمُ لِعِلْمُ لِعْلِمُ لِعِلْمُ لِعِيلًا لِمُعْلِمُ لِعِلْمُ لِعِلِمُ لِعِلْمُ لِعِلْمُ لِعِلْمُ لِعِلْمُ لْ בַּיו בַפַּעַם הַיָּאָת אָלִי שׁלֶהַ אָת־

אוטְךְּ וְאֶת־עַּמְּךְ בַּדְּבֶר וַתִּפְּחֵר בּ עַמָּה שָׁלַחָּמִי אָת־יָדִי נַאָּרְ

بخطما مقد هُمُا خُخُرِيْكُا: נאגלם פֿמֿבור זאָט בממדמיף

שוון אַבֹּהֹבוּהֹוֹן סִנִּי בַּאַנֹּשִׁאַ

مِنْ لَهُ خُنْكُمُ لَهُ لَا يُحْكِمُ مِنْ خُنْكُمُ لِمُنْكُمُ لِمُنْكُمُ لِمُنْكُمُ لِمُنْكُمُ لِمُنْكُمُ لِمُ משֶׁר מוֹ בֶּרִם שִׁהְנָא צָּרֵי הַנְה וֹלָא וֹכׁילִוּ שַׁבְׁהַּוֹּא לַמִּׁלִם צַּבִׁם

أنظك الما كالمرا: אֶּכְהָא דִּיהוּדְאֵי שַׁלַּח יָת עַמִּי ושומר לוה כדון אַמר יי בְּצַבְּרָא וֹאִטְעַתְתַּר בְּרָבִי למשה אַקדִים

אָבׁוּ בּוֹמָלָא בַּוֹבָא אָלָא הָבַע

ימִבוני זמָד וְיָם עַּמָּד בְּמִוּמָא דְשְׁלַחִית פּוֹן יָת מַחַת גָּבוּרָתִי كالـ∟⊏ ئائات בלונו ללג אַבֹּגא:

וֹאַמִּטֹגִנוֹאַ מִּוֹ אַבְׁמֹּאִ:

הְּמִׁנְ עַבְּלָ אַבְמָא: ילגיל היהון משמען גבורת خدر خيمنانينك نه تارخر ילבם לביל דָא קַיִּימְטָּרְ

> moqu bas asm angu saisld driw it became a boil breaking forth Moses threw it up heavenward; and and stood before Pharaoh; and And they took soot of the furnace,

Egyptians. magicians, and upon all the for the boils were upon the before Moses because of the boils; And the magicians could not stand

spoken unto Moses. unto them; as the Lord had of Pharaoh, and he hearkened not And the Lord hardened the heart

that they may serve Me. of the Hebrews: Let My people go, him: Thus saith the Lore, the God stand before Pharach, and say unto Rise up early in the morning, and And the LORD said unto Moses:

none like Me in all the earth. that thou mayest know that there is thy servants, and upon thy people; plagues upon thy person, and upon For I will this time send all My

hadst been cut off from the earth. people with pestilence, and thou hand, and smitten thee and thy Surely now I had put forth My

earth. be declared throughout all the My power, and that My name may I made thee to stand, to show thee But in very deed for this cause have

אלל וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵמֹוֹת בֶבֶב בְּחוּר (שמות יד, ו): אלא על אומן שבשדות כלכד, שואמר בְּמִקְנְךְ אֲשֶׁר בַּשְׁבֶה, וסִיְבֵא אָם דְּבַר ס' הַנִים אָם מִקְנֵסוּ אָל סַבְּמִיס. וכן שנויה במכילתא (10) באדם ובבהמה. ואס מאמר מאין היי להם הצהמות, והלא כצר נאמר ויַמָּמ צֹל מִקְנֵה מִנְּרָיִם, אלא לא נגורה גורה ים בלשון משנס, שנס שמונס:

עם סבסמום: וחכחד מן הארץ. אבל בעבור ואם סעמדמיך וגוי: (פו) כי עחה שלחחי אח ידי וגוי. כי אלו רלימי, כשסימס ידי במקוך שסכימיס בדבר, שלממיס וסכימי אומך ואם עמך (14) אח כל מגפחי. למדנו מכאן, שמכת בכורות שקולה כנגד כל המכות:

نَوْرُيْنِ:

בְּמִצְּרַוֹם לְמִן־תַּוֹּוֹם הַנְּסְּדֶר of בְּבָּר מְאָר אֲשֶׁר לֹאַרְהָיָה בְּמֹה בִּרְיָּדְאִ תַּקּר לַאַרְהְיִּהְ בְּמִרְלִּ מְתַרְבָּרָדְאִ תַּקּרך

הַבְנִים עַבָּרָר וָמֶתוּ: tạt làx làck uțitu lith בַאָּבֶׁם וְבַּבַּבַמָּב אַמֶּבַוּמָּאַ ه لَجُن خُر جُمُل كِكَ فَهُلُن خُر _ וֹמּשֹׁע הַבְּעׁ עַבְּמִן אָעַבַּמְלֵוֹלְיִּ וְכִּמָּן הָבְעַ בְּנִיָהְ זִּעַ בְּמִּנִנִּ

מלונו אַגַעַבוּפֿטִים: פַּרְעָׂה הַנִיס אַח עַבְּדְרִי וְאָהֹ פַּרְעֹה בִּנְשׁ יָה עַבְּדִּיֹהִי וְיָה עַנְיָב אָנַי בְּבָּר יְרְנָיִר מִמְבָּרָי.

यंद्रीयाः हर्ष्युद्रीयः (ब) וֹבוֹנִע זוּהֹנָּב אָטַ הַּבְּבָּנוּ וֹאָטַ. וֹאָהֶת לאָ חָׁם לִבֹּוּ אָלְ בַּבֹּר

עַשְּׁבֶּר בְּאָבֶץ מִצְּבֶוֹם: וֹמַּלְ עַבְּׁעַמָּע וֹמָּלְ כָּלְ_מָּמָּר לכל אָבוֹן מֹגֹנוֹם הַגַעַיּאִנִם על װּבּׁב מָבְעַהְאָהָוֹם וּגָנֵיּה בֹבוֹר · בּבוֹר י ್ಣಿಜರ್ಥ ೈಗ್ಗೆಗೆ ಜ್ಞರ್ ಬೆಳೆಗ ಭರ್ಗ ಜ್ಞರ್ಗ

בְּדִיל דְלָא לְשָׁלְּחוּהְהוֹן: שנים, עוֹרְךְּ מִסְתּוֹלֵלְ בְּעַמָּי לְבִלְהָי עַר בְּעַן בְּבִישְׁהָ לֵיה בְעַמִּי

יומא דאשׁמַּכְלַלַת וְעַּד בְּעַוֹּי בונה דקומיה במצרים למו עַנְנְיָּנְ מַמְּמָתִי בְּמָּנִי מְטְיִר בְּרֶרִ הְאָנָא מָטִית בְּעָּנְיָּא הָבִין

נימותון: إربالك بتزيابا בּׁעַלֵּאְ וֹלָאְ וֹעַבּׁנִיהָ לַבִּיעֹאִ itu és kék édéés és

בְּעִירָה לְבְּעַיָּא: בבבונלא בנו מהלבנ

±ū₫¢%: מְּבַל נְת מַבְּרְוֹהִי וְנְת בְּעִירִי וובלא מווי לבוה לפטומא דיי

ئىڭدُنە: לַן הֹסְבָּא בַּעַבְלָא בַאָּנַהָּא הַלְ אַנְּהָא וֹהַלְ בַּהִירָא וֹהַלְ לבבא לכל אבלא במגנום וֹבוֹ מֹלַ בֵּנִים מִּמִּנֹא וַנְבֵּי נאַמר וּן לִמשָה אַבּים וָת

> them go? My people, that thou wilt not let As yet exaltest thou thyself against

.won litnu since the day it was founded even hail, such as hath not been in Egypt will cause it to rain a very grievous Behold, tomorrow about this time I

shall die. come down upon them, and they not be brought home, the hail shall shall be found in the field, and shall field; for every man and beast that cattle and all that thou hast in the Now therefore send, hasten in thy

cattle flee into the houses; Pharaoh made his servants and his LORD among the servants of He that feared the word of the

his cattle in the field. of the LORD left his servants and and he that regarded not the word

17

07

Zτ

land of Egypt.' herb of the field, throughout the and upon beast, and upon every all the land of Egypt, upon man, heaven, that there may be hail in Stretch forth thy hand toward And the LORD said unto Moses:

בוים (דניפל ז, מ): של עיקר, כגון וו, וכגון וְיִמְפַבֵּל שֶׁמְּבָב (קְסִלֹם יב, ס), מגורם סבל. פִי מִשְׁמְּבַר שָבֶינוּ (דניחל וּ, מגורם שר ונגיד. וכן מִשְׁמַפַּל פירשמי בפוף ויסי מקן, כל מיבה שממלם יפודה פמ"ך והיה באה לדבר בלשון מתפעל, נותן התי"ו של שמוש באמלע אותיות (TI) עודך מסחולל בעמי. כמרגומו פְּבֵישָׁמ בֵּישׁ בְּעַמִי, וסים מגורם מסלס דממרגמינן אוֹרַם פְּבּוּשָׁא, וצלע"ו קלקי"ר וכבר

ב, ס), וַיַּנְדַע (הֿסְתַר ב, כב), וַיַּנְלֵּך כְּיוֹמֵף (ברחבית מו, כ), בְּדְבָרִיס לֹחׁ יַנְמֶר עָבֶּד (משלי כע, יע): מיצה שמחלת יפודה יו"ד, כגון יפד, ילד, ידע, יפר, כשהיה מתפעלת, תצה הוי"ו צמקום היו"ד, כמו הופדה, הַנְלְדָּשׁ (הושע (18) בעה מחר. כעם הואם למחר, שרע לו שריעה בכוחל, למחר כשחגיע חמה לכאן, ירד הברד: הוסדה. שנחיפדה וכל

הביתה. לשון סכנקס סים: (19) שלח העו. כמרגומו שלמ פְנוֹשׁ, וכן ישְׁבֵּי סַבֵּבִיס בַשִׁיוּ (ישעיס י, לה), סְשִיוּ בְּנִי בִּנְיָמֶן (ירמיס ו, ה): ולא יאסף

(02) הניס. סברית, לשון וינק:

(22) על השמים. ללד סשמיס. ומדרש הגדס, סגציסו סקצ"ס למשס למעלס מן סשמיס:

בָּבֶר עַל־אָבֶץ מִצְּבֶוֹם: تقبيح المنافرة المنافرة المنابد השְּמֵּים וְיהוָֹה נְתַּן לִלֹת ּיבְרְֹד וַנְּט מֹשֶׁר אָת־מַמֶּהוֹּ

מאו היהה קגוי: קיָה בְּמָהוּ בְּבְל־אֲבֶץ מִצְרַוֹם ** הבְּרָ*ד* כְּבָ*ד* מְאָד אֲשֶׁר לְאַ־ וּגְיָב בְּבְב נְאֶה מִטְלַצִּטִים בְּנַיִּנִּ

يرًا بَهِٰدُا بَهُدُا: הַשְּׁבֶּר הַבְּּר וְאָת־כְּלִ- עִּסְבָּא דְּחַקְּלֹא מִחָא בַרְדָּא וְעַרְבְּהַמְּה וְאָה אַ אָת כְּלְאַשֶּׁר בַּשְּׂבֶוֹר מֵאָבֶרם דִּמִּצְרֵים יָת כְּלְ דִּבְחַקְלָא וְנְּנֵׁ עַבּּׁלְגַ בַּכֹּלְ אָבֹוֹא מִגִּנְוִם נִמְטַא בַּנְבָּא בַּכֹּלְ אַנְמָא

نَشِلَةٌ ﴿ كُمْ لَأَنُكَ قُلَّا اللَّهُ لَا يُمْ

בַרְשָׁמֶּים: עַפְּעָם יְהְוָהְ תַּצְּּהְיִּלְ נַאָּנִי וְמַנֵּא יַנְיִאָ הַנָּא יִנְ זִכְּאָה וַאָּנָא וְעָּנִי לי וּלְאַהַרֹּן וַיִּאִמֶּר אֲלֹהָם חְשָּׁאִמִי יִלְאַהַרֹּן וַאַמַּר לְהֹוֹן חַבִּית

هْنَجُם لْأِيْ مَوْطَيا كَيْمِنْك: ללְת אֶלְהִים יבְּרֶד וֹאֵשִׁלְהָה ַ עַמְּעִרוּ אָּכְ יִּעוָֹע וִנַּב מָטִיּנָע

ליהוָה הְאֶּרֶץ: לָאְ וְחְנֶת עֹּוֹד לְמָעַן מַבְּע בָּר לֵא יָהֵי עּוֹד בְּּדִיל דְּתִּדַע צָּבִי بْسَبِّب سَطِكْيِت يُسْتُكِذِا لِسَحُثِي كُلُهِ يَرْ خُرَيْم يَضْمُثُمُوا بَحَنْتُم ⁶² בְּלָּגֶר אֶבְׁבְעָה אָנַרַבַּפּּר אֶבְ וַיְּאִמֶּר אֵלְיוֹ מֹשֶׁה בְּצֵאִהִי אָת־

> נֹאַמְטָתְר וֹנִ בַּרְבָּא מַלְ אַרְמָא וּמִוֹבַלְכֹא אִימָּנֹא הַלְ אַבְׁהֹא גוע הַמּגֹא וֹנוֹ וִנִד שַׁלַנוֹ וּבָּבַע נאַבים מֹשֶׁה יָת חוּשְבִיה עַל

ממדן דַהָּנָת לַמַם: בכושוב בכל אַבְעָא בַּעָּגַנום はいるはと

וֹנִי כֹּלְ אִּגְלָוֹ, וַוֹלֵלָא עַבַּר: בּלְ_מֹמִּב מֹאַנֹמָא וֹמִּב בֹּמִנֹא וֹנִי בֹּלְ

וֹמְבֹאֹכְ לֹא בֹוֹנִי בַּבֹבֹּא: عَ `لَا خَيْلُا لِيهُا لِمُهَلِيهُا خَيْلًا لِنِهَا لِمَالِ خَيْلُمُ لِيهَا لِمَقَا خَتْلًا

בַּיִּיִבָּין: رَبُهُرُا هَرَفُت رَبَهِٰ إِمْضِ بَهُرُا هَرِفُ بَعْرِهِ خِلْهُتَ

גלו בדם יי וסגי בדמוהי

كْݣْلْمْخْدُمْ خْلْمْدْ נֹאָהַבַּע נֹטַכוּן וֹלָא שׁנספוּן בלום לאכון מו צבם וו ולבר בנט בלא יבון הלהא ללין

לבשא אפרוס יה ידי בצלו נאַמר ליה משָה בְּמִפְּקִי יָת

> Egypt. To based to hail upon the land of unto the earth; and the LORD thunder and hail, and fire ran down toward heaven; and the Lord sent And Moses stretched forth his rod

of Egypt since it became a nation. such as had not been in all the land up amidst the hail, very grievous, So there was hail, and fire flashing

and broke every tree of the field. hail smote every herb of the field, field, both man and beast; and the the land of Egypt all that was in the And the hail smote throughout all

there no hail. the children of Israel were, was Only in the land of Goshen, where

97

S٦

people are wicked. LORD is righteous, and I and my them: 'I have sinned this time; the Moses and Aaron, and said unto And Pharaoh sent, and called for

you go, and ye shall stay no longer.' thunderings and hail; and I will let enough of these mighty Entreat the Lord, and let there be

the earth is the Lord's. hail; that thou mayest know that neither shall there be any more LORD; the thunders shall cease, spread forth my hands unto the as I am gone out of the city, I will And Moses said unto him: As soon

(24) מחלקחח בחיך הברד. נס זמין נס, סאש וסברד מעורבין, וסברד מיס סוא, ולעשום רלון קונס עשו שלוס ביניסס

(82) ורב. דילו במס שקוריד כבר:

ترباهدا باجزر بالإب الإحرابات: ° נְאַטְה נְעְּבְּרֵיְרְ יִבְּהְטִּה בָּר שָׁנָם

تَهُمْرُتُ لِ هُٰذِيدَ يُتَعَمِّنُكُ لَا يُخْرِدُ . هُذِيدَ يُخِيدُ يُخْرِدَ يُخِيدُ يُخْرِدُنَا: $_{\mathrm{r}}$ įūė $\dot{\mathrm{q}}$ ūu į $\dot{\mathrm{q}}$ ūu į $\dot{\mathrm{q}}$ ūu į $\dot{\mathrm{q}}$ ūu č

אָפֿילִת הַנְּה: בּ וְתַחִּמְְת וְתַכְּּסֶמֶת לָא נְכָּוּ בִּי

זַיַּהְדְּלְיִּ הַמְּלְוָתְ וְתַבְּרָׁר יִמְטָּר מפטיר הְעִּיר וַיִּפְּרִשׁ כַּפָּיו אֶל־יְהוְגַה ניַצַא מֹשֶׁה מֵעָם פַּרְעֹּהֹ אָתַ־ וּנְפַּק מֹשֶׁה מִלְּנָה פַּרְעֹה יָה

וּגֹלבע לְבַּוֹ הָוֹא וֹמַבְּרָוֹיוּ וְהַבְּבֶר וְהַפִּלְת וַיָּמָר לַהַמָּא _{+ε} יַיַרָא פַּרְעָה בִּי־חְדַּל הַמְּטָר

೯<u>۲</u>۲−ಬೆÿಗ: (ಡ) בְּנֵי יִשְּׁרְאֵלְ כַּאָּמֶהׁר דְּבֶּר יְהְוֹיִה שִׁכְּהְ יָהְרָאֵלְ כִּמָּא त्त्र र्ृत्य हिंदित र्िक्ष प्रतिष्ठ केंद्रित क्षत । क्षत्रित रिक्ष हिंदित रिक्ष

> %<<u>\</u>\\∟\\□: בהן לא אַטַבּנהשנן מו פֿבם וֹנ וֹאַטַ וֹמּבֹבוֹנַ גֹנַמֹּלָא אָנַו מַּב

וֹכֹטַּלֹא וַסְׁמְבוֹ, לַלוַ אָבו, סַׁמְבוֹא

אַפֿלָטֹא אָנּגו: النهزي إديزيزي جي خطفي لات.

ומהבא בּבוֹנִי נְבִית לָא מִּהָא שבום ג' וֹאִנְעוֹנָהוּ שַׁלָּגָא וּבַּבָּבָא לַנְיִם יְדִוֹנִי בַּצְלְוִ

למטמי ויקביה ללביה הוא מהבא יברדא וקליא ואיסיף וֹשְׁוֹא פּוֹמִנִי אָנוֹ, אַטְמָוֹה

Lord God.' know that ye will not yet fear the But as for thee and thy servants, I

ear, and the flax was in bloom. smitten; for the barley was in the And the flax and the barley were

mot smitten; for they ripen late.— But the wheat and the spelt were

rain was not poured upon the earth. thunders and hail ceased, and the hands unto the Lord; and the from Pharaoh, and spread forth his And Moses went out of the city

and hardened his heart, he and his were ceased, he sinned yet more, rain and the hail and the thunders And when Pharaoh saw that the

4٤

31

30

had spoken by Moses. children of Israel go; as the LORD hardened, and he did not let the And the heart of Pharaoh was

ree 232. The Hastara is Ezekiel 28:25 - 29:21 on page 207. On Rosh Hodesh, read the Mastir and Hastara on

(92) כצאחי אח העיר. מן סעיר, אבל במוך סעיר לא המפלל, לפי שהימה מלאה גלולים (שה יב, ז):

ד), עד לא שכיבו. עֶרֶס יְצְׁמָח (שס בֹּ, סֹ), עד לא צמח. אף זה כן הוא, ידעחי כי עדיין אינכס יראים, ומשחהיה הרוחה חעמדו (30) שרם חיראון. עדיין לא מיראון. וכן כל מרס שבמקרא עדיין לא הוא, ואינו לשון קודס, כמו שֶבֶס יִשְׁבָּבוּ (בראשים ימ,

השערה אביב. כבר ביכרס ועומדת בְּקַשְׁיָס, ונשמברו ונפלו, וכן ספשמס גדלס כבר וסוקשס לעמוד בגבעוליס: השעורה ה"א לפרש נכחה כמו הוכחה, נכו כמו הכו, אלא הנו"ן שורש בחיבה, והרי הוא מגורת ושַפּוּ עַלְמִהַיוּ (איוּב לג, כא): 🥏 בר (IE) והפשחה והשעורה נכחה. נשנרס, לשון פרעס נכס, נכליס, וכן לל נכו, ולל ימכן לפרשו לשון סכלם, שלין נו"ן במקוס בטקטוקכם:

יש לפרש פשומו של מקרא בעשבים העומדים בקלחם הראויים ללקוח בברד. ומדרש רבי מנחומא (וארא עו) יש מרבוחינו (22) כי אפילח הנה. מאומרומ, ועדיין סיו רכומ, ויכולומ לעמוד בפני קשס, ואע"פ שנאמר ואמ כל עשב סשדס סכס סברד, אביב. עמדס בהביס, לשון בְּהָבֵי סַנְּחַל (שיר השירים ו, יה):

ترزيط لوقراد خري والمرابع المرابع والمرابع من المرابع ומגיע עלינו. ומנחס בן סרוק חברו בחלק בְּסִפּוּך בֶּמֶף (יחוקאל כב, כב), לשון יליקח מחכח, ורואס אני אם דבריו כחרגומו (33) לא נחך. לה סגיע, והף הומן שסיו בהויר לה סגיעו להרן, ודומה לו וַ מִּמַּן שָלִיני סְפָׁלֶה וַ הַשְׁבָעָה (דניהל מ, יה) דעורה, שנחלקו על ואח, ודרשו כי אפילוח, פלאי פלאוח נעשו להם שלא לקו:

68

אָנִנֹּג אֶבֶנִ בַּבַּוֹבַנִי: לכן וֹאָטַבְלֶב הֹבֹּבָוּוּ לַמָּהֹוֹ חִטָּי פֹּנְאָנִי בִּיִאַנִּי נִכְבָּנְהָיִי אָנִרַ ניַאַמֶר יְהוָהֹ אֶל־מֹשֶׁה בָּאַ אֵלַ־

<u>. בלוב:</u> בוֹם וֹגבֹהמֹטֹם וְאָר אַרַנוּי בְּמִגַנִום ¿ יבֶּן בַּנְךְּ אֲת אֲשֶׁר הַהָעַלְּהָי بخريتها يتوهد جهزن

حَمْزُك بَافِئْدٌ مِكْك مَقَادُ لَأَمْخُكُنْدُ: אָבְעַנוּ עַמְּלְנִים מַּגַעַמָּנִי מָאָּנִים ָּ וּאָמִבוּ אֵלֵיו כִּעַ־אָמָר יְּהֹוָע נַיָּבֹא מֹשֶׁה וָאַהַרֹּן אֵל־פַּרִעֹהֹ

خلائكيك: מּמִּׁג עַלָּג מָבָּנא מִעָּב אַנְבָּע בּ אִם מָאָן אַטָּר לְהַּבָּהַ אָּנַרַ

הצמח לכם מו־השָּבֶה: מו_עַבּיָר וְאָכַלְ אָנַ בָּלְ עָמָּאַ رْيُد بَوْجُوْن بَوْمُهُرُب خُرُط ַ ሩַבְאָּט אָטַבַּטְאָבֿאַ נֹאָכַּבוּ אָטַב וְכִּסְׁהַ אָתַ־צֵּיוֹ הָאָהֶץ וְלָאִ ייכַל

עַנְיָה נִיפָּן נִיצָא מִמָּם פּּרִעְּה: הַיוֹקם עַל־הָצָּבְטָה עָד הַיַּוֹם אַבְמָּגְבְּ נֹאַבָּנָע אַבְמָגִב מֹנִים ٥ ובְּשׁׁוּ בְּלִי בְּלִבְיִנֹקְ צִוֹּהְבָוֹם צִּהְּבָר לְאָרַבְאָנ

יי למשה עול לות

בוו וְיוֹבַיעוּן אָבוּי אָנָא יִי: במגבום ווט אטוט. במוטי יבר בָּרָהְ יָת נַסִּין דַּעְּבַרִית יבויל המשמי קדם ברך

كَلُور: בובלי שלח עמי ויפלחון הְסְבוּר אַהַ לְאָנִכּוֹהָא מִוּ אָבְבוֹא בּיהוּדָאֵי עַר אָמָהָי נאַמרו ליה פּדְנָן אַמר יִי וְעָאל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְנָת פַּרְעֹה

נְת עַמִּי הְאָנָא מִיתִי מְחַר גּוֹבְא אָבוּ אָם מֹסָבוּר אַטִּ לָהַּלַּטֹּאַ

לכון מו שללא: וֹנוכוִל וֹנו כֹּלְ אִּגְלָוֹא בַאַּגֹּמִע באַמִּטֹאַנע לכוָן מוֹ בּּוֹבֹא וֹלֵא וֹכוִלְ לַמִּטְוֹוּ זִּטְ אַבְתֹּא ווֹטִבּוּ וֹטַ מֹוֹ מִמֹמֹא בַּאַבֹּמֹא

בַבון וָאָנִפָּנִי וּנְפַּל מָלַנִע מבוניבון מכן אַבְעָא מַד יוֹמָא אַבְהָהָהָ וַאַבְּהָה אַבְהָהָהָ מִיים ולט, כֿל מֹצְּרָאָּי בַּלָא שַׁוּוְ بظَمْهِ، حُشِبَكِ بَحُقَ، حُمْ مَحُدُدُ إِنْ يُنْظِيرِا خُشَكِ بَحْنَ، حُمْ مَحْدُكِ

> these My signs in the midst of wods servants, that I might show hardened his heart, and the heart of in unto Pharaoh; for I have And the LORD said unto Moses: 'Go

X

that I am the LORD.' among them; that ye may know and My signs which I have done what I have wrought upon Egypt, of thy son, and of thy son's son, and that thou mayest tell in the ears

people go, that they may serve Me. to humble thyself before Me? let My Hebrews: How long wilt thou refuse saith the Lord, the God of the Pharaoh, and said unto him: 'Thus And Moses and Aaron went in unto

locusts into thy border; go, behold, to-morrow will I bring Else, if thou refuse to let My people

which groweth for you out of the the hail, and shall eat every tree which remaineth unto you from residue of that which is escaped, see the earth; and they shall eat the earth, that one shall not be able to and they shall cover the face of the

from Pharach. day.' And he turned, and went out they were upon the earth unto this fathers have seen, since the day that neither thy fathers nor thy fathers? the houses of all the Egyptians; as the houses of all thy servants, and and thy houses shall be filled, and

- (I) ויאמר ה׳ אל משה בא אל פרעה. וסמרס זו: שחי. שִׁיְמִי, שֹׁמֹזיִם מִני:
- ו שינו לשון פועל ומעללים, שמ"כ היה לו לכמוב עוללמי, כמו וְעוֹבֶל לְמוֹ פַּמַשֶׁר עוֹלַלְמָּ לִי (מֿיכה אֹ, כב), מַשֶׁר עוֹלַל לִי (שם יב): (2) החעללחי. שמקמי, כמו פִי הִקעַנַלְּמ בִּי (במרבר כב, כע), הַלוּח פַחֲשֶׁר הָתְעַלַל בַּהֶס (שמוחל-ה ו, י) החמור במנריס,
- (E) לענות. כמרגומו לְמִּמְּבְּנְשָׁמֹ, וֹסִוֹםׁ מגוֹרִמ עני, מִפַּנְמָ לִסִיוֹם עני ושפל מפני:
- (5) אח עין הארץ. אם מכלס סלרן: ולא יוכל וגר. סכולס, לכלום לם סלרן, ולעון קלכס דבר:

אַבְרֶר מִצְּרֶנִם: ىعدەر ۋېرىن بېۋى ۋى چىن چىنچى ھىمىد بىد يىر خىچ چىرىچى ניאָמִרוּ עַּבְרָי פַּרְעָר אֵלָיוּ עַּדְ נַאָמָרוּ עַּבְרֵי פַּרְעָר לֵיה עַּד

יְחְוָה אֱלֹהִיהֶם הַשָּׁרֶם מַדַּעּ כָּי הַבְּע אָע בְּעֹאֶלְהְּיִם וְיִמְבְּרִיּ אָת בְּעִי יָהְ בִּיִהְ וְיִפְּלְּחִיּן בְּיִהְ

עְבְרָוּ אֶתְ־יְהְנְהַ אֱלֹהֵיכֶה מָי פְּלֹחָי בֵּדִם יִיְ אֶלְהַכּוֹן מַן יִּמַן אָל־פַּרְעָּה וַיֵּאמֶר אֲלֵהֶם לְכִוּ לִנְת פּּרִעה וַאַּעַר לְהוֹן אִיוִילוּ וַיּוּשְׁב אֶת־מֹשֶׁה וָאֶת־אַהַרֹן וְאָמָתַב יָת מֹשֶׁה וָיָת אַהַרֹן

נמ, הַבִלְכָּים:

٩٢٠ (a)

غڌرگם:

מֹבֹלַמֹּוֹם וֹנֹלֹנֹת אִנֹם מִאָּנִי פֹּנֹוּ

" וְעְבְּרֵוּ אָת־וְהֹנְה בָּי אֹמָה אַמָּם

וֹאָטַ מּפַבֹּטׁם וֹאֵנִ כַּג וֹבֹמֹטַ זֹנִיב

ं एकंट्रंच द्रुव्या श्रृंप्यूंग श्रृंप्ट्रंच

יִבְבְּקְרֵנִי נֵלֶבְ בָּי חַנִּיוֹחַלְתַ לֶנִי: וּגַאָמֶר מַמֶּר בּנְעָּרָנוּ וּבִּזְקָנוּנוּ

וַנְאָמֶר אֲלֵהָם יְלִי בֵּן יְהְוֹיִר נִאָּמֶר לְהַוּן יָהִי בֵּן מִיִּמֶּרְאִ זִּיִּי

בְּעְּנִלְא יִבְתְּוֹנִא נִיזֵילְ אָבִי بخودته تنتر خختته بخختنه

להן וטבוב וטבען מן פובס

יפלטו לבם גל אבי לסה אמון

گڌ، ۾ هَڌ دِيا جُهُونُيْلُدُهِ:

אַטוּן סְבִירוּן לְמִמְבָּר בְיִנִי

וני שפּלכון הוו אַני בישָא

בְּסִמְּבְׁכִוּן כַּר אֶהְבָּט וֹטִׁכִוּן

עַנְּבָּבוּים לָא בוּ אִיזִילוּ בְעַנִּ הְעַנְי הַנְּבְרַיָּא

במולימנא

we will go; for we must hold a feast with our flocks and with our herds

unto the LORD.' our sons and with our daughters, our young and with our old, with And Moses said: 'We will go with

from Pharach's presence.

is before your face.

desire.' And they were driven out

serve the Lord; for that is what ye

Not so; go now ye that are men, and

and your little ones; see ye that evil

LORD with you, as I will let you go,

And he said unto them: 'So be the

that shall go? he said unto them: 'Go, serve the And Moses and Aaron were

LORD your God; but who are they bra ; doerad otan untega thguord

destroyed? knowest thou not yet that Egypt is they may serve the LORD their God, snare unto us? let the men go, that him: 'How long shall this man be a And Pharaoh's servants said unto

- (8) ויושב. הושנו ע"י שליה ששלהו ההריהם, והושינום הל פרעה:
- (10) באשר אשלח אחכם וגרי. אף כי אשלמגס את סלאן ואת הנקר כאשר אמרתם: דאו בי רעה נגד פניכם. כתרגומו.
- שמל יסושע אומס, וזסו שנאמר סַיּוֹס גַּלוֹמִי אָמ מֶרְפַּמ מִלְרַיַס מָעֲלַיִּכֶס (יסושע ס, ע), שסיו אומריס לכס דס אנו רואין עליכס בְּבְשְׁם הֹוֹלִימָּם (שמות לב, יב), זו היא שאמר להם ראו כי רעה נגד פניכה, מיד וַינְמָם ה' עַל הְבְשָה, והפך את הדם לדם מילה במדבר, והוא סימן דס והריגה, וכשחמאו ישראל בעגל ובקש הקב"ה להרגה, אמר משה במפלחו, לְמֶה יֹאֹמֶרוּ מִצְרַיִּם לֵאמֹר ומדרש הגדה שמעתי, כוכג החד יש ששמו רעה, המר להם פרעה, רוהה הני בָּהִינְעַנְנִינִה שלי הותו כוכג עולה לקרהתכם
- שבודס) בקשמס עד סנס, נובמס למלסינו, ומין דכך סמף לובומ: ויגרש אוחם. סרי זס לשון קלר, ולמ פירש מי סמגרש: (11) לא כן. כאשר אתרמס לסיליך סעף עתכס, אלא לכו סגבריס ועבדו אח ס": כי אוחה אחם מבקשים. (אומס EULEL:

וֹבְמִטֹא אָבוּ אָבֹבַע מִאָּבוֹם:

ון אֶלְהַרוֹן הַעַּר בְּעָן לָא

װְשְׁאֶנְרְ תַּבְּרֶרִי: בֿלְ מַּשְׁבֵּא אָנו בָּלְ אַמָּה וְיִיכוּלְ יָה בָּלְ מִסְבָּא דְאַרְטָּא מּלְ־אָבָין מֹאָבְיִם וֹיאַכַלְ אָנִים יַּיִבָּא וֹיַפֿע מֹלְ אַנְמֹא בַמֹאָנִים מי מַּלְאַבּוֹע מִאַבוֹם בַּאַבְבָּיִי וֹנֹמַלְ מַלְ אַבַּמֹּא בַּמֹאַבוֹם וֹנִינִי يِّ بُحَيْد بِمَزْمَ هِكَ مَنْشِم بِشِم بِهِ إِنَّ مِ

עַקְּרִים נָשֶא אָת־הָאַרְבֶּה: הַכְּיְלְה הַבְּּקֶר הְיְה וְרִוּהַ הַהוּא וְכָל לִילִיִא צַפְּרָא הַוָּה בְּאָבֶא בָּלְרַהַיִּנְם תַּעִיּא וְכָּלְרַ פּ מִאְבַוֹם וַיְהֹלָה נִהָג רְוּחַ־קְּדִים צַּרְשָּׁא דְּמִאָבַוִם וַיִּיְ דַּפָּר רוּחַ يثُم ظَوْرَت هِمَ طَفَّادَاً وَلَا يَهِدُ بِمَ طَوْدَتِهِ وَلَا

אַרְבָּה בְּמֹהוּ וְאַחֲרָיוּ לְאַ יְהְיֶהַ בְּבֶּר מְאָר לְפַּנְוּו לאַ־הָנִה בֵּוֹ + מֹאֹנְוֹם וֹלֶּנָע בֹּכֹלְ צְּבוֹנִק מֹאֹנֻוֹם בַּמֹאָנוֹם נְאָנֹא בֹכִלְ טַּעוּם ييوك يهجنف بوك چك پيرا

לכֿן אָבֶא מֹגַּבוֹים: לַבְיִנְבַׁל לַהָּא יִלְהָּמֶּב עַמָּבָע אַּמָּר בוּהָיר הַבְּּרָד וְלאַ־נוֹהָר مِرْهُد بَهْدُا لِهُن جَارِ فَذِ فِدًا بَرْمًا י נמֹשׁלָהֵלְ שְׁאָבֶלְ אָנוּבְלָ אַנוּבְלֶבְ אַבְּלָאַ הַאָּבֹלְ אָנוּבְלֶבְ אַבְּלָאַ הַּאָבָלְ אֶנוַ_הָּל

אֶלְתַוּכֶם וֹלַכֶּם: וְּלְאַנֵּיֹגִוֹ וַיְּאָמֶׁר טִמְאָמִי לַיְהֹוָה יִלְאַנַּרוֹ נַאֲמָר חַבִּית בֶּוָה יִי يزفير פּרְפֹּה לקּרָאׁ לְמֹשֶׁה וָאוֹחִי פּרְפֹה לְמִקָּרֵי לְמֹשֶׁה

מְּלְּלֵּי רָלְ אָתְרַהְּמָּנֶת תַּנֶּר: لْلَامُكَادِد ذِيدِيْكَ كَبُرَيْدُكُ لَنُهُدِ يَشَوُّهِ يَتَدِي كَيْتِ يُزْدِ

> נְתְ כָּלְ דְאַשְׁאַר בַּרְדָּא: וּאַמַר וֹן לִמֹשָׁה אַבִּים וְדָרְ

> וְרוּחַ קְּדוּמָא נְשַל יָת גוּבָא: לעולא באַבלא כַּל ווָלא

> וּבְּקְרוֹה לְאִ יְהֵי בֵּן: לא עונה כן גובא דקנמיה מגלנם שפול להדא קדמוהי יסְבִיק מִוּבְא מַלְ כָּלְ אַנְעָא

ילמסלא בעללא ללג אבמא וֹלָא אָהִשֹׁאַר כּֿלְ זִבוִל בֿאַנִלָּוֹא GLL XLÁÍN ÞÁÁÐL ŒLÍN נְטַ כַּלְ מִסְבָּא בַאַבְעָּא וֹנִטַ כַּלְ בַּלְ_עַאָּבַאַ וַשַּׁפֹּא זִט הוּן הַּטִּהָּא צַּכִּלְ

אָלְבַבוּן יַלְבוּן:

מוקא קדין: אַּבְעַבוּן וְיַמְבִי מִנִּי בְעוָב יִנִי יַ ְיְעַהְּה שָּׁא נְאָ חַמְּאִהִי אַךְּ הַפְּעַם יִּבְעַן שְׁבוֹק פְעַן לְחוֹבִי בְּרַם

> land, even all that the hail hath Egypt, and eat every herb of the may come up upon the land of of Egypt for the locusts, that they Stretch out thy hand over the land And the LORD said unto Moses:

the east wind brought the locusts. night; and when it was morning, the land all that day, and all the LORD brought an east wind upon over the land of Egypt, and the And Moses stretched forth his rod

them shall be such. such locusts as they, neither after they; before them there were no borders of Egypt; very grievous were land of Egypt, and rested in all the And the locusts went up over all the

field, through all the land of Egypt. thing, either tree or herb of the and there remained not any green the trees which the hail had left; herb of the land, and all the fruit of darkened; and they did eat every whole earth, so that the land was For they covered the face of the

and against you. sinned against the Lord your God, Aaron in haste; and he said: 'I have Then Pharaoh called for Moses and

QI

take away from me this death only. the Lord your God, that He may my sin only this once, and entreat Now therefore forgive, I pray thee,

(13) ורוח הקדים. כוח מזכחית נשל לת סלרבס, לפי שבל כנגדו, שמלכים בדכומית מערבית סיתה, כמו שמפורש במקוס (בו) בארבה. נשניל מכת הארנה:

משס, (כי של יואל סיס) ע"י מינין סרבה, שסיו יחד ארבה, ילק, חסיל, גוס, אבל של משס לא סיס אלא של מין אחד, (כ"ג רא"ס (+1) ואחריו לא יחיה כן. ומומו שסיס נימי יומל, שוממר פמסו למ נְסְנִס מִן סָעוֹלָס (יומל ב, צ), למדנו שסיס כנד משל

(SI) כל ירק. שְלֶם ירוק, וירדור"ל צלע"ו:

יש"ש) וכמוסו לא סיה ולא יהיה:

" נוגא ממם פרעה נועקר אל "נפק מלות פרעה וצלי קדם

and entreated the LORD. And he went out from Pharaoh,

אָבוֹע בַּכִּלְ גַּבוֹנִל מִאָּבוֹנִם: וָמָּה סִּיּף לָאׁ נִשְׁאַרֹ אַרְבָּה קי וּיִשְׂאָ אָט_נִיאַבּׁנִי וּיִּהְקָּעוּ ניהַפֿר יְהנָה רִיּתַ־יָם תְּזָק מָאָר

חַד בְּכֹל הְחוּם מִצְּרָיִם: كِرَشِّع لِـُـونِكَ كُمْ هُمُنْهُدِ يَبِحُمُ בְשַׁבְּא וּנְמַבְ יָם וּנְבָא וּבְמָבִי, וְנַבַּבּ גָּלְ בַנְיִם מָהְבָּלִא טַפּֿגָלַ

one locust in all the border of the Red Sea; there remained not the locusts, and drove them into strong west wind, which took up And the Log turned an exceeding

מַבְּע אָנַרַבְּנָנִי נִשְּׁבְאָבִי (פּ) הַ וֹנְחַזָּל יְהֹנְה אָם־לֵב פַּרְעָה וְלְא וַתַּקְּר יִי יְהַ לְבָּא דְּפְּרְעֹה וְלְא

הַּלַּט וֹט בֹּנֵ, וֹהִבְּצִּל:

And the LORD said unto Moses: children of Israel go. heart, and he did not let the But the Lord hardened Pharach's

مَجُدُرُتُ لِزَمُم لِمُكَانِ مُنْ مُنْ لِمُنْ ل مِحْ ـ بَهُمْ: ◘ رُبُرُ بَهُكُ مِحْ ـ هُٰذِهُ ا ينخود بدزت هِكَ طَفِّد دِوِد بِهِ إِهِ ﴿

₫~~Ⴀ~~Ҁ ζιζί%: אֹבֹהֹא בַמֹּהֹבוֹם בַּעַב בַנֹהֹצִי בות שְׁמִיָּא וִיהֵי הַשְׁוֹבְא עַל וּאַמֹר וֹן לְמָמָּע אַנוּים וָדָרְ עַּלְ

darkness which may be felt.' over the land of Egypt, even heaven, that there may be darkness Stretch out thy hand toward

מֹבְּבְוֹם מִּלְמֵּע וֹמִים: ניה השף אַפּּלָה בְּכְלְ אָנֶץ שְׁמִּיָּא נִהָנִה הַשִּׁיִּ קְבָלְ וַיָּם מְמֶּנִר אָת־יָרְוֹ עַל־הַשְּׁמְנִים וַאֲבִים מֹשֶּׁה יָת יְדִיה עַל צֵית

אַבְעָא דִּמִצְרַיִם הָּלָהָא יוֹמִין:

למו אָלָה משטועוני שַלִּטֹא

Egypt three days; thick darkness in all the land of toward heaven; and there was a

And Moses stretched forth his hand

77

07

бі

لْذُحُدِ خُدُّدُ نَشِلَهُمْ لَأَنْكَ كَبُلِكَ بَرَضَا لَأَخُدُ خَدُدُ نَشِلَهُمْ لَأَنْكَ לא רָאׁר אַישׁ אָת־אָהַיר וְלֹא לָא חֲזוֹ גְּבָר יָת אֲחוּהִי וְלָא

בְּמִנְשֶׁבְעַם:

had light in their dwellings. days; but all the children of Israel rose any from his place for three they saw not one another, neither

פְּלָשְׁמִּיס (שמוח כג, לה), ממורה למערב, שיס פלשמיס במערב היה, שנהמר בפלשמיס ישְׁבֵּי מֶבֶל הַיָּס גֹּוי כְּרֵמִיס (לפניה ב, ישראל, לפיכך רוח ים מקעו לארבה בימה סוף כנגדו, וכן מלינו לענין מחומין שהוא פונה ללד מזרח, שנאמר מַיַּם סוּף וְעַד יָם (19) רוח ים. כוח מערבי: ימה סוף. אומר אני, שַיַס מוף סיס מקלמו במערב כנגד כל כוח דרומים, וגם במזרח של ארן

לעולא למוטלנועון:

ומדרש הגדה פוחרו, לשון מְמַשֵּׁשׁ בַּבְּבֶּבִיס (דברים כח, כמ), שהיה כפול ומכופל ועב עד שהיה בו ממש: בְּמַר דְּיַשְׁרֵי קְבֵּל גֵילְנָח, כשיגיע סמוך לחור סיוס. חֿבל /חֿין הדבור מיושב על הוי"ו של וימש, לפי שהוח כחוב חֿחר ויסי חשך. יג, כ), כמו לא יאהל לא יעה אהלו. וכן וַשַּוְבֵיִי שַיִּל (שמואל־בּ כבּ, מ), כמו וַשִּּאַבִּיִי. ואונקלוש חרגם לשון השרה, כמו לא ימיש מיצום סרצה חסרום אל"ף, לפי שאין הצרם האלף נכרם כל כך אין הכחוצ מקפיד על חסרונה, כגון וְלֹהׁ יַבֵּל שֶׁם עַבְּצִי (ישעיי (IS) וימש חשך. וימשיך עליסס משך יומר ממשכו של לילס, ומשך של לילס יממיש וימשיך עוד: וומש. כמו ויממש. יש לנו ק): לא נשאר ארבה אחד. אף סמלומיס שמלמו מסס (שמו"ר יג, ו):

של ימיס: ראימיו בבימך ובמקוס פלוני הוא (שס): - שלשה ימום. שלוש של ימיס, מרליי"וא בלע"ו, וכן ז' ימיס בכל מקוס, שמיי"וא שם לוקין כמונו. ועוד, שמפשו ישראל וראו את כליסס, וכשילאו וסיו שואלין מסן וסיו אומריס אין בידינו כלוס, אומר לו, אני שסיו בישראל באומו הדור רשעים, ולא היו רולים ללאמ, וממו בשלשת ימי אפלה, כדי שלא יראו מלרים במפלמם ויאמרו אף מוכפל על זה, שלה קמו היש מחחמיו, יושב הין יכול לעמוד ועומד הין יכול לישב (שמו"ר יד, ג). ולמה הביה עליהה חשך, (בב) ויהי חשך אפלה שלשה ימים וגוי. משך של מופל שלה לים הת המי גי ימים, ועוד שלשה ימים המרים משך

ἀ₫ሮ□: بظكك ألخلا لأم مفكم تكك אַניִם, לְכוּ ְמֹבְרֵוּ אָת־יִּרוֹדֶת רָק צאִנְבֶּם וַיּקַרְאַ פַּרְעָּה אָל־מֹשֶׁה וַיּאַמֶּר יּקָרָאַ פַּרָעָה לָמֹשֶׁה וַאֲמָר

حَنلِلْك لِمُحَلِّلَانَة בּנְבֵנוּ וְבְּנַוֹים וְמְלְנִי וְמְּמְּנִוּ בּיִבּוֹּא וְכָסִנִי טִוּדְאָוּן וַמְּלְנִוּ וַנְאַמֶּר מֹשֶּׁה גַּם־אַמֶּה הָתֵּן נַאֲמָר מֹשֶּׁה אַף אַהְ הָתַּיִּן

ثِينَاتِ: מַּבְיַבְּאַנִי אָנַיַיִנְיִנְ עַּבְּבָּאַנִּי יְחְנָח אֶלְהַיִּנוּ וַאֲנָחָנוּ לְאִ־נֵדַע قد פַרְסְׁה בֻּי מִמֶּנּי נִקֹּח לַעֲבֶׂר אֶחַ־

₩₽₽ ₹₩₹₽₽: ב נְיָחַנָּט יְהֹנְה אָת־לֶב פַּרְעָֹה וְלָא וְתַּפֵּרִי יִי לְבָּא דְּפַּרְעֹה וְלָא

כּו בְּוֶם בְאַטְבַ בַּנוֹ מַמִּנִי: הَשְׁמֶר לְדְּ אַל־הֹסֶךּ רְאַנֹת פְּנַי تَنْهُمُد كِنْ قَلْمُد كُلَّه مَمْكُرْ يَهُمَد كِينَ قَلْمُد يَرِي مُمْكِرُا.

אַסָר עִיֹר רְאָוֹת פָּנֶיף: (פּ) נְאַמֶּר מִמֵּר בֵּוֹ דְבַּרְהַ לֹא נַאָּמַר מִמָּר יִאָּיִר מַבְּילְהַא לָא

אָרְכֶם מִזֶּה: מֹאֹנְוֹם אַשְׁבוּגַבְין וֹהְבַּעְׁ אַשְׁכֵּם מִאָּנִאָּג בִּטַב בּּן וֹהָבַּע וֹשְׁכִּוּן ַ װַ אָּבוֹעְ אַבֿגאַ מַּלְבַּבּבוֹמָעְ וֹמַלְ עַב עַר אַנְטָּנִ מַלְ פּּבוֹמָע וֹמַלְ

במילה קלי קלי בקי זקב: אַישׁו מַאַת רַעַּרוּ וָאִשְּׁרוֹ מַאַת

> שפְּלְכוּן ביציל שִּמְכוּן: מֹלכנו ועוביכון שִבולו אַב אַנוּנְנְ פַּׁלְטִוּ צְּבָׁם וֹנִ לְטִוָּגַ

> וֹנֹהְבֹּנִג בֹּבֹם !! אֶּלְעַנֹּא:

נים מליני ילְבּ מֹפְׁנִי לְאִ שֹׁמֵּאֹב, נֹאַב בּׁמִנַנֹאַ יִיוֹגַ מְמִּנֹאַ לָאִ

מִיתַנְאַ לְתַמָּן: לבתו מא נפלח קרם ון ער גֹל אֶלְטַלֹא נֹאָנֹטֹלַא לְנִע אַנֹטֹלַא אַנטֹלא לַסְבְין לְמִפְּלָטְ בַּעָרָ נְשְׁאַר מִנְּיה מִדְּעָם אָרֵי מִנִּיה

אָבְא לְשַּׁלְּחוּהָהוֹן:

אַפּֿג אָבוּ בּוּנמֹא בַּטִבוֹוּ אַפּֿג אַסְהְעַר לְךְ לְא תּוֹסֵיף לִמְהָוֹיֵי

ناتانات:

אוסיף עוד לְמָחָזֵי אַפְּּך:

رنْهُ فِد יِהَزَّا هِا مَنْفِ وَنِهِ يَرِم رَهِود بِرِ خِطَفِي مِنَه وَجِمِنَ

שׁבְבֹא וֹשִׁבוּנְבַ וֹשִׁכוּוֹ מִכֹּא: בְשַׁלְּחוּתֵיהַ הַ

:בַעַבַי שברתה עניו דקסף ימניו נַבר מן חַבְרֵיה וִאָּחָטָא מוֹ בּבּבּבוֹא בֹאֹנוֹנ בֹמֹם נוֹמָאֹקֵנ מִבְּיִלְ כֹּמֹן בֹבִם מַּמָּא נוֹמָאַלְנִן

> with you. be stayed; let your little ones also go only let your flocks and your herds and said: 'Go ye, serve the LORD; And Pharaoh called unto Moses,

sacrifice unto the LORD our God. burnt-offerings, that we may give into our hand sacrifices and And Moses said: 'Thou must also

know not with what we must serve serve the Lord our God; and we behind; for thereof must we take to there shall not a hoof be left Our cattle also shall go with us;

the LORD, until we come thither.'

And Pharaoh said unto him: Get

heart, and he would not let them

But the Lord hardened Pharach's

Lτ

97

Sz

77

thou seest my face thou shalt die.' see my face no more; for in the day thee from me, take heed to thyself,

more.' well; I will see thy face again no And Moses said: 'Thou hast spoken

altogether. surely thrust you out hence when he shall let you go, he shall afterwards he will let you go hence; upon Pharaoh, and upon Egypt; Yet one plague more will I bring And the Lord said unto Moses:

jewels of gold. neighbour, jewels of silver, and neighbour, and every woman of her and let them ask every man of his Speak now in the ears of the people,

(42) יצג. יהא מולג במקומו:

(25) גם אחה חחן. לא דייך שמקינו ילך עמנו, אלא גם אמה ממן:

(32) פרסה. פרסח רגל פלנמ"ה צלע"ו לא נדע מה נעבד. כמס מכנד סענודס, שמה ישהל יומר ממס שיש נידינו:

(92) בן דברח. יפה דברם ובומנו, דברם המם שלה הוםיף עוד רהות פניך (שמו"ר יד, ד):

(ו) בלה. גמירא, כלה כליל, כולכם ישלמ:

다쳤다: (0) ati. Glal לבול מאד באבין 口がら ניפן יהנה אָר־בון הַעָּם בְּעִינִי

וּבֹמֹנוֹ, מֹבֹבו פּבֹקַ וּבֹמֹנוֹ מֹפֹּא: ַ כַּעַבַּא בַּאַבַמֹא בַּעָּבַוֹם בַּמָנִינ מִצְרָאֵ אַל װּבְרָא מִמָּר רַב וְיַהַב יִי יַת עַּמָּא לְרַחֲמִין בִּעָינִי

the sight of the people. sight of Pharaoh's servants, and in great in the land of Egypt, in the Moreover the man Moses was very favour in the sight of the Egyptians. And the Lord gave the people

פּעַלְינית בַּיִּלְיִג אָנָי יוֹצֵא בְּתְוֹיִה בְּפַּלְינִית בִילִיִא אָנָא מִתְּנִּלְי רביעי וַיַּאִמֶּר מֹשֶׁה כָּה אָמַר יְהוֹּגָה

וּאָמַר מֹשֶׁה כִּדְנָן אֲמַר יָיָ

out into the midst of Egypt; LORD: About midnight will I go And Moses said: 'Thus saith the

הַבְּתְיִם וְלָלְ בְּלָוִר בְּהַמֶּת: ער בְּכָוֹר הַשִּׁפְּחָה צִּשֶׁר צַּחָר ל מבְכָוֹרְ פַּרְעֹּדִ תַּיּשֶׁב עַל־כִּסְאֹּוֹ بقل خُدِ خُدِيرٍ خُهُدُا مُعَٰذِنَاتٍ

בֹלבּעוֹר וְשִׁיְאׁ וֹכִלְ בּוּכֹּנֹא מַלְכוּנגוּ מַר בּוּכְרָא בְּאַמְהָא בּהֹעיר לְמִתַּב עַל כּוּרָסֵי במגרום מבוכלא בפרעה וומונו פֿל בוכָרָא בַּאַרָעָא

mill; and all the first-born of cattle. the maid-servant that is behind the throne, even unto the first-born of of Pharaoh that sitteth upon his Egypt shall die, from the first-born and all the first-born in the land of

וְבְּמְעוּ לְאָ תַּמֶּף: מצְרָיִם אֲשֶׁר בְּמָעוּ לָאִ נִהְיָּמָת ئٽئڻد جُمُكِد بُيكِد خُخُرِ ﷺ ا

הַנְת נְדְכְנְתַה לָא תּוֹסֵיף: אֹבֹתֹא בַמֹּגֹבוֹם בַכֹּנִטַעַ לָא וּטַבׁי אַנַטַּטַא בַבַּטַא בַּכַב

nor shall be like it any more. such as there hath been none like it, throughout all the land of Egypt, And there shall be a great cry

בון מגלנים יבון ושְׁבָּאָן: خُرَمَا لِيَهُم مِنَا لِمُهَارِ رَفَكُك نِدِيُك ے چڑے לְשׁנִוּ לְמֵאֵישׁ וְעַּדִּ־בְּהַמְּהִ نَجْدِرَا خُدْرَ نَهُدُجُمْ جُهُ تُقَدِّلًا _

מֹגֹּבְאֵׁ וּבֵּוֹ וֹמִּבְאֵבְ: לְמֵאֹנְהָא וֹתֹר בָּתִּירָא בִּרִילְ בֹלִישֶׁנִיה ולָכִלְ דֹּנוֹ וֹמִּבֹאָלְ לָא וֹנֹוֹע

Egyptians and Israel. doth put a difference between the ye may know how that the Lord tongue, against man or beast; that Israel shall not a dog whet his But against any of the children of

- בסס, ואמרי כן ילאו ברכוש גדול לא קייס בסס (ברכות ע.): (2) דבר גא. אין נא אלה לשון בקשה, בבקשה ממך הוהירם על כך, שלה יאמר אומו לדיק אברהם, ועבדום וענו אומם קיים
- שמר במלומ: לאחריו, ולא אמר בחלוח, שמא יטעו אלטגניני פרעה ויאמרו, משה גַדָּאִי הוא (ברכוח ד.), אבל הקב"ה יודע עחיו ורגעיו, שאיץ חלות שם דבר של חלי. ורבותינו דרשו, כמו כבחלות הלילה, ואמרו שאמר משה כחלות, דמשמע סמוך לו או לפניו או הלילה. כהמלק הלילה, כמלומ כמו פַעֲלוֹת (שופּמיס יג, כ), צַּמֵלוֹת פֿפָּס בְּנוּ (מהליס קכד, ג), זהו פשומו לישנו על חופניו, (+) ויאמר משה כה אמר ה'. זעמדולפניפרעס נלמרס לו נזולס זו, שסרי משיל מלפניו לל סוסיף רלום פניו: כחצות
- נפרע מאלקיק (מכילמא פי"ג): סיו משעבדים בסס ושממים בלרמס: וכל בכור בהמה. לפישסיו עובדין לם, וכשהקב"ס נפרע מן האומה עובדי כוכנים, פרעה עד בכור השפחה. כל ספמומיס מבכור פרעס ומשוביס מבכור סשפמס סיו בכלל. ולמס לקו בני סשפמום, שאף סס (5) עד בכור השבי. מה לקו השניים, כדי שלא יאמרו יראמס מצעה עלצונס, והציאה פורענום על מלרים: מבכור
- ְנַיַר מְרוּלָים מַּעֲשְׁיר (שׁס י, ד), מריפיס, קומריס שנוניס: אשר יפּלה. ינדיל: שנן. פֿוּ מָשֶבֶרְן (שמופֿל־בּ ה, כד), משמנן. לְמִירַג מְריּן (ישטי' מפֿ, טו), שנון. עַקּשָׁבִּוֹת מְריּן (משלי כפֿ, ה), פֿדס חריף ושנון. (۶) לא יחרץ כלב לשונו. מומר מני שהוא לשון שנון, למ ישנן. וכן למ מַכַן לְבְּנֵי יִשְׁבְמֵׁל לְמִישׁ מֶׁמ לְשׁוֹנוֹ (יִסוֹשׁע יִ, כֹמ), למ

פּרְעָה בְּחֲרִי־אֶף: (ס) נאַטְרַרַ כֵּן אָצַאַ נַיַּצָאַ מַעָּם־ בּן אָפּוּס וִנָפַס מִלְנִת פּרַעֹּה י וְהִשְּׁמְּחְוּיִרְלֵי לֵאמֹר צֵאָא אַמְּרֹ לְנְתִי וִיִּדְעוֹן מִנִּי לְמִימַר פּוֹל וֹנֹבֹבוּ כֹּלְ הַּבֹבַוֹּנִי אֲכֵּנִי אָלָנִ וֹנִינוֹנוּוּ כֹּלְ הַּבֹבוּ אַלָּנִוּ

בלוט מופֿטֿו בּאָבוֹא מֹגַּבוֹים: ישְׁמָע אֲלֵיכֶם פַּרְעָּה לְמָעַן מִנְּכִוֹן פּרִעֹה בְּרִיל לְאַסְנָּאָה ניְאַמֶּר יְהְנְתְ אֶלְ־מִשֶּׁה לֹאְ נְאָמֵר יִיְ לְמִשֶּׁה לְאֻ יְקַבֵּיל

מַאַרְצְוֹי: (ס) ניְחַזָּק יְהֹנְהֹ אָתְ־לֵבְ פַּרְעָה וְתַפֵּיף יִיְ יָה לִבָּא הְפַּרְעֹה וְלָא or הַמִּפְּׁהָיִם הָאֵּלֶּה לְפָּנֵי פַּרְעָה מוּפְּהַיָּא הָאַלֵּין קֵּדָם פַּרְעֹה ימשֶׁר וְאַהַרֹן מְשִׁי אָת־כָּל־

אַנוֹעוּ בּאָנוֹם לַאִמְנוֹ: בּאַנֹהֹא צַמִּגִּנוֹם לַמִּנִמָּנ:

ĽÁŤĽ:

אָבְע מִּע לַבָּוֹע: וְיִקְחָוּ לְהָם אֵּישׁ שָׂת לְבֵּיתַ ً לאמר בעשר לַחָּדָשׁ הַנָּּיָר يَخُرِهُ \$ حُرُمُ لَهُ لَا نَهُلُكُمْ مُؤْرِدُهُ

אַמָּב בּבּנֹלְגְיִב אָהַ וֹכֹּלְ הַמָּא בְּהַמָּנִב וּכִּיב

מופֿעֿו בֿאַבֿאָ בַּמֹגַבוֹים:

אָטַ בּׁנִّוֹ וֹמִּבְאָׁכַ מָּבְע זִט בּׁנִוּ וֹמִּבָאָכְ מָאָבֹהִישִּיּ ימשָׁה וָאַהַרֹן עֲבַרוּ יָת כָּל

א ניאָמֶר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה וָאֶל נַאֲמַר יָן לְמֹשֶׁה יּלְאַדַּרֹן

ענאַ לַכְּם לְחַבְשָׁוֹ עַבְּשָׁג ענאַ לַכִּוֹן לַנְבַּחַוּ הַקְּבָשׁ הַנָּה לְבֶּם רַאָּשׁ מֵדְשִׁים יִרְחָא הָדִין לְכוֹן בִישׁ יַרְחַנָּא

ינבֿר אַמַּר לְבַיוֹע אַבָּא אָמִרָא לַנְרְחָא הָבֵין וָיִסְבוּן לְחַוֹּן $\alpha\Box$

> hot anger. And he went out from Pharach in thee; and after that I will go out. out, and all the people that follow down unto me, saying: Get thee come down unto me, and bow And all these thy servants shall

multiplied in the land of Egypt.' you; that My wonders may be Pharaoh will not hearken unto And the LORD said unto Moses:

Israel go out of his land. and he did not let the children of LORD hardened Pharaoh's heart, wonders before Pharaoh; and the And Moses and Aaron did all these

:Sarives and Aaron in the land of Egypt, And the Lord spoke unto Moses

ПX

the first month of the year to you. beginning of months; it shall be This month shall be unto you the

ponsepold; their fathers' houses, a lamb for a every man a lamb, according to this month they shall take to them of Israel, saying: In the tenth day of Speak ye unto all the congregation

עס כל סעס מארלך: ויצא מעם פרעה. כשגמר דבריו ילא מלפניו: בחרי אף. על שאמר לו אל מוסף ראות פני: שַמִי, ולַ אַמר לו משס מממלס וירדם אלי וסשממוימ לי: אשר ברגליך. ססולנים אמר עלמך וסלוכך: ואחרי בן אצא. (8) וירדו כל עבדיך. חלק כצוד למלכוח (ובחים קב.), שהרי בסוף ירד פרעה בעלמו אליו בלילה ואמר קומו אָאוּ מִמוֹן

(9) למען רבות מופתי, מופתי שְׁנֵיִס, רנות שלשה, מכת בכורות וקריעת יס סוף ולנער את מלרים:

(10) ומשה ואהרן עשו וגוי. כבר כחב לנו ואח בכל המופחים, ולא שנאה כאן אלא בשביל לממכה לפרשה של אחריה:

לא המפלל במוך הכרך, לפי שהימה מלאה גילולים, דבר חמור כזה לא כל שכן (מכילמא פקחא פ"א): עס מעס בדבור: בארץ מצרים. מון לכרך, מו מינו מלה במוך סכרך, מלמוד לומר כלהמי הם סעיר וגוי, ומה מפלה קלה (I) ויאמר ה׳ אל משה ואל אהרן. נשניל שלסרן עשס וערת בתופתיס כתשס, חלק לו כנוד זס בתלוס רלשונס, שכללו

בַיּוֹס מַבְּבְי בְּיָּס ס'יְסְלְמָׁס (במדבר מו, כג), מׁלֹח ׁ ממוך לשקיעת החמה נאמרה לו פרשה זו, והראהו עם חשבה: וקדש. וכילד הראהו, והלא לא היה מדבר עמו אלא ביום, שנאמר ויהי בְּיִים דְּבֶּר ה' (לעיל ו, כח), בְּיִה בַּוֹּמֹ (ויקרא ו, לח), מן נמקשה משה על מולד הלבנה, באיזו שעור מראה ומהיה ראויה לקדש, והראה לו באלבע את הלבנה ברקיע, ואמר לו כוה ראה פטומו, על מדט נימן אמר לו, זס יסיס ראט למדר מנין סמדטיס, טיסא אייר קרוי טני, סיון טליטי (מכילמא טס): - הזה. (ב) החדש הזה. סכאסו לבנס במדושס (שמו"ר טו, כח), ואמר לו, כשסירת מממדש יסיס לך כ"מ. ואין מקלא יולא מידי

אַלְלְוְ עַלְפוּ עַלְ עַיִּ שְּׁבִי עַלְ בּיה בְּמִבְּסָה וְּפְשְׁהַ אָיִשׁ לְפָּי בְּקְבִיתִיה בְּמִּנִין נִפְּשְׁהַא * וְלְקַח הוֹא וּשְׁבֵנֵוֹ הַקְּרְב אֵלִ- עַל אִמְּרָא וִיסַב הוֹא וְשִׁיבְבֵיה

לְבְּיִם מִן הַכִּּלְהָהִם וּמִן הַמְּנִים יְהֵי לְכִיוֹ מִן אִמֶּבּוֹא וּמִן בִּיִּנ שֶּׂה קְמָים זְבֶר בֶּן־שְׁנָה יִהְנָה אִמָּר שְׁלִים דְּכַר בַּר שַׁהֵיה

نَّمُلُّكُمْ قَبَا لِمُلَّقِّنَا: וְאָשׁבְּטִּהְ אָטָוְ כָּלְ לֵבְלַלְ מִּבְתַּ הַבֵּון וִיכִּסוּן יִמִיהַ כַּלְ לִּנִלְאִ ⁸ אַרְבְּעָה עַשְׂר יִים לַחַבֵּשׁ הַזָּה אַרְבְּעַה עַסְּרָא יוֹמָא ְלִיַרְחְָא וְהְנֶה לְכָּם לְמִמְּמֶבֶנה עַּר וִיהֵי לְכוּן לְמַשָּׂרָא עַּר

עَבُשְׁיִם אַמְּרִריאַכְלְוּ אָעִוּ בְּחָם: בִּשִּׁיִּא דְּיִיכְלְוּן יָתִיה בְּחִוּן: אָשׁׁ עַפּּיָא וֹמַלְ עַפֿאָ מַלְ אָבֵין סִפּּיָא וֹמַלְ אָלַפָּא מַלְ ל נֹלְטַׁעִי, מִנְעַדְּם נֹלִטַּנִי הַּכְ נִיפִּבוּו מו בַּמֹא נִיטִׁנוּו הַּכְ

מַלְ אִמֶּבְא: ינבר לפום מיקליה הקטנון נאם־ומעעט הפֿור מהְוֹח משֶׁר וֹאָם וִעִּיר בּיהָא מִלְאָהָטְמָנְאָר

בּׁלְהָשֹׁא בּוֹהְבַאָּב בּוֹן הַמִּהָהֹא:

the lamb. eating ye shall make your count for souls; according to every man's one according to the number of the neighbour next unto his house take for a lamb, then shall he and his and if the household be too little

from the goats; shall take it from the sheep, or blemish, a male of the first year; ye Your lamb shall be without

congregation of Israel shall kill it at and the whole assembly of the fourteenth day of the same month; and ye shall keep it unto the

wherein they shall eat it. on the lintel, upon the houses and put it on the two side-posts and And they shall take of the blood,

dusk.

לבית אבות. למשפחה אחת, הרי שהיו מרובין יכול שה אחד לכולן, חלמוד לומר שה לביח (מכילחא פ"ג): - סיוס בראש מודש, שיקמוסו בעשור למודש (שס): - הזה. פסח מלריס מקחו מבעשור, ולא פסח דורות (פסחיס לו.): - שה וסדבור יולא מבין שניסס כאלו שניסס מדבריס (מכילמא פקמא פ"ג): אל כל עדת ישראל וגרי בעשור לחדש. דברו (E) דברו אל כל עדת. וכי אסרן מדנר, וסלא כנר נאמר אחס מדנר, אלא מולקין כנוד זס לוס, ואומריס זס לוס למדני,

פּמ:): במכסח. משבון, וכן מִכְּשַׁמ סְשֶׁרֶפֶּך (ויקרא כו, כג): לפּי אַבלו. הראוי לאכילה, פּרש לחולה ווקן שאינו יכול שם אחר, אך אם באו למשוך ידיהם ולהחמעע מהיוח משה, יחמעעו בעוד השה קיים, בהיוחו בחיים ולא משנשחע (פסחים וגו', זסו משמעו לפי פשומו. ועוד יש בו מדרש, ללמד שאחר שנמנו עליו יכולין להחמעט ולמשוך ידיהס הימנו, ולהמנוח על (+) ואם ימעט הביה מהיוה משה. ולס יסיו מועמין מסיום משף לחלי, שלין יכולין ללכלו ויבל לידי נומר, ולקם סול ושכנו

(3) חמים. בלא מוס: בן שנה. כל שנמו קרוי גן שנה, כלומר שנולד בשנס זו: מן הכבשים ומן העזים. או מוס או לאכול כזים (מכילמא פ"ג): חבסו. מִּמְמְנוּן:

מוס, שאף עו קרוים שם, שנאמר ושה עוים (דברים יד, ד):

שְׁמִׁמְטִ (ישׁמִי כֹּדְ, יהֿ): הלילה, עריבת היום בתחלת שבע שעות מכי יינמו לללי ערב, ועריבת הלילה בתחלת הלילה. ערב לשון נשף וחשך, כמו עָרְבָּה כָּל קרוי בין סערבים, שהשמש נומה לבית מבוחו לערוב, ולשון בין הערבים נרחה בעיני, חותן שעות שבין עריבת היום לעריבת כמות זו אתר זו, נכנקת כת ראשונה נגעלו דלתות העזרה וכו', כדאיתא צפקתיה (מד.): בין הערבים. משש שעות ולמעלה אדס כמומו (מכילמא פ"ס קידושין מא:): - קהל עדה ישראל. קסל ועדס וישראל, מכאן אמרו פסחי לבור נשחמין בשלשה משבר יקסו לבס, משבו ידיכס מאליליס וקסו לכס לאן של מלוס: – ושחשו אחד וגוי. וכי כולן שומעין, אלא מכאן ששלומו של ו), בשני דמים, וחומר גַּם חַׁמְּ בְּדַם בְּרִימַךְ שְׁנַּקְמָּי מֲמִירַיְךְּ מִבּוֹר מֵלְיךְ מִיִם בֹּוֹ (זכרים מ, יא), ושסיו שמופיס באלילים, אמר לסס שנאמר וְשַׁמְּ עֵרֹס וְעֶרְיָס (שס ז), ונתן להס שתי מלות, דס פשח ודס מילה שמלו באוחו הלילה, שנאמר מִקְּצוֹשֶׁשָׁ בְּדָּמָיִך (שס עַמ דְּדִיס (ימוקאל מו, מ), הגיעה שבועה שנשבעמי לאברהם שאגאל את בניי, ולא היו בידם מנות להמעמק בהם כדי שיגאלו, לשמיעמו הרבעס ימיס מס שלה נוס כן בפסמ דורום, סיס ר'ממיה בן מרש הומר, סרי סוה הומרן הֶשֶׁבֶר שָלִיךְן הֶהֶהַ שָמַךְּ (6) והיה לכם למשמרת. זה לשון בקור, שמעון בקור ממוס ארבעה ימים קודם שמימה. ומפני מה הקדים לקיחמו

מכאן: המשקוף. הוא העליון, שהדלת שוקף עליי כשמוגרין אוחו, ליימ"ל בלע"ו ולשון שקיפה, הצמה, כמו קול עֶלֶה נִדְּף (ד) ולקחו מן הדם. זו קצלם סדס, יכול ציד, מלמוד לומר אשר בסף: המווזוח. סס סוקופום, אמם מכאן לפמם ואמם

بېڭڭلان: בּבְיבַאָּה וּמִּאָוִט מַּבְבַמִּבְינִים בַּבַוּן סָנֵי נוּב וּפַּסִיר עַּב וֹאַבְׁלְוּ אָשַ עַּבְּאָבְ בַּלְוֹלְעַ עַזִּיִּעַ וֹוּוֹבְלְוּן זִע בַּסְבָּא בַּלְוּלְוֹא

لبهمه مَر خَلُمُن لَمَر كَلُخُهُ: מְבָּשֶׁלְאַ מִּבְוּשָּׁלְאַ מִבְוּשָּׁלְאַ מִבְוּשָּׁלְאַ מִבְוּשָּׁלְאַ מִבְוּשָּׁלְ

ني العرب الم נְוֹנַפְּעָּׁר מְמֶּפִּנִּ מַּגַ בַּבְּעָר בָּאָמְ נְגַוֹמֶּטַאָּר מִנִּיה עַּגַ צַּבָּרָא

בְּחִפְּזֹּוֹן פֵּסָח הָוּאַ לַיהֹוֶה: بقظيك خثلكت تقحيقه بهدير לֹגִּלְיִכְם בֹּבִּנְלָיִבְם וֹלֶבְעַ שִאָּבְלָוּ אָעוַ מִּעִוֹנִיכֶּם

מְפַּמִים אֲלֵוּ וְעַלְּעִי: بخخر אָלְעָה מֹאָנָיִם אָהֶּמֶּע מֹאֹנִם מֹאִנִם נֹתַּגַבַּבַמֹּעַ ፲਼ੈਪੂ ਪੇਪੁਫੈ, ਪੈ, ਫੈく_ਫੈਟ੍ਰਾਪ੍ ਫੈਲੈਂਪੈ \ لمُحَلَّنَ، حُمُّلًا لِمَعْلِينَ فَذَلَكُ لِهِ المُحَلِّنَ فِي خَذَلَكُ لِهِ المُعْلَيْنَ فِي فَعَلَيْكُ لِلهِ

מבוון הכלונים:

כֹבְמוְנִי, וֹמַלְ זָּוֹיִנִי: אָּלִבוּוֹ סִנֵּי נוּר בִישִּׁיה עַּל אַל־האַכְלְוּ מִמֶּנוּוּ בְּא וּבְשָׁל לָא מִיכְלְוּוּ מִּנִּיה פִּד חַי וְאַרִּ

בְנוּרֶא מֵיקְדוּן: ַ עַּעָּפוּ הַּגַבַבַּעַב וַלָא עַהָּאָבוּן עִנּיִנִי הַּגַ בַּבַּב

הוא קרם ינ: نتدخيا نتيد فخندي ففنه בהלביכון וחושביכון בידכון *arry ילבון שולכון ושוש עובציכון

ÄĖX !!: סהוט מגוא. אהביר דינין מֹאַנֹאָא וֹתֹּב בֹתֹנֹא ובֹכֹּב לבגלגא טבון נאלמול כל באַבלא דמצרים

> they shall eat it. unleavened bread; with bitter herbs night, roast with fire, and And they shall eat the flesh in that

inwards thereof. head with its legs and with the with water, but roast with fire; its Eat not of it raw, nor sodden at all

feet, and your staff in your hand; loins girded, your shoes on your And thus shall ye eat it: with your morning ye shall burn with fire. which remaineth of it until the

remain until the morning; but that

And ye shall let nothing of it

and ye shall eat it in haste—it is the

LORD's passover.

against all the gods of Egypt I will Egypt, both man and beast; and all the first-born in the land of Egypt in that night, and will smite For I will go through the land of

execute judgments: I am the Lord.

שמבן ובבים שַבְּקֶר, שמין דרין במוכו: (ויקרס כו, לו), עַרְפָּס דְּשְׁקִיף. מַבּוּרֶס, עַשְׁקוֹפֵי: - על הבחים אשר יאכלו אוחו בהם. ולס על משקוף ומוווות שנבית

(8) אח הבשר. ולהגידיס ועלמות (מכילתה פ"ו): על מררים. כל עשב מר נקרה מכור, וליוס להכול מרור וכר לוימררו

ברשיו ועם קרבו, ובני משיו נומן למוכו אמר הדחמן (שם שד.). ולשון על כרשיו ועל קרבו, כלשון על לבְּמֹשָׁם (שמומ ו, כו), כמו במלום עשס, וכאן הופיף עליו לא העשה, אל האכלו ממנו כי אם ללי אש: דאשו על ברעיו. לולהו כולו כאחד עם ראשו ועס מא:): במים. מנין לשאר משקין, חלמוד לומר ובשל מבושל מכל מקוס (פסחיס מא.): כי אם צלי אש. למעלה גור עליו (9) אל האבלו ממנו נא. שלינו ללוי כל לרכו קורלו ול בלשון ערבי: ובשל מבושל. כל זס בלוסרם לל מלכלו (פקחים

וכך מדכשנו, וסנומר ממנו בבקר כאשון, עד בקר שני מעמוד ומשרפנו: ובא סכמוב לסקדים שאפור באכילה מעלום השחר, זהו לפי משמעו. ועוד מדרש אחר, למד שאינו נשרף ביו"ע אלא ממחרם, (10) והגוחר ממנו עד בקר. מה מלמוד לומר עד נקר פעם שניה, לימן נקר על נקר, שהנקר משמעו משעת הנן החמה, בלבאומס כמומ שסן, אף זס כמומ שסוא, כל בשרו משלס:

וקפילה, זכר לשמו שקרוי פסח, וגם פסק"א לשון פסיעה: ישראל מבין במי מלרים, וקופך ממלרי למלרי וישראל אמלעי נמלט, ואמם עשו כל עבודומיו לשם שמים (דבר אמר) דרך דילוג קְּבְלְיכוּ בְּבֶּהְ בְּבָהְ בְּבָהְ בְּבָהְ (מלכיס־בּוּ, מוֹ): פסח הוא לה׳. הקרבן הוא קרוי פפה, על שם הדלוג והפפיחה שהקב"ה מדלג בתי (II) מחניכם חגורים. מוומניס לדרך: בחפוון. לשון נסלס ומסירום, כמו יַנְיָסִי דָּוִד נֶמְפָּוּ לְגֶבֶם (שמואל-א בג, כו), אַשָׁר

מצרים. אף בכורות אתרים והם במלרים, ומנין אף בכורי מלרים שבמקומות אתרים, תלמוד לומר לְמַבֶּה מָלְרַיִם בְּבְּלוֹרֵיהֶם (בו) ועברהי. כמלך סעובר ממקום למקום (מכילםה פ"ו), ובסעברה החת וברגע החד כולן לוקין: בל בכור בארץ

בְּתַכּטִי בְּאָבֶא מִגִּבְיוֹם: וְלְאֵרֵיְהְנָה בְבֶּם נֶגֶף לְעַשְׁהְיֵה בְכוּן מוֹהָא לְחַבְּלָא בְּמִקְטִּלִי בְּחַבְּהֵי בְּאֲרֵץ מצרים: בְּאַרְטְּא דְּמִצְרִים: יה עַבְּקּיִם אֶּמֶהָ אַבֶּה מְּבָר וְגִיאָנִי, בִּהָיָא גַּאָטוּן הָשָּׁוּ וֹמָהָ וֹמָהָ בִּיּ וְחָיָה הַבְּּם לְאָם לְאָם מָלְ וִיהֵי הַמָּא לְכוּוְ לִאָה עַל

לְּדְרָתִיכֶּם חַקָּת עוֹלָם הָחָנֶּתוּ: וְהְיָה תַּיּוֹם תַזֶּה לְבֶם לְזִּבְּרֹוֹן

מונים בוראשו עד־נים השבעי: וְנְכְּרְתְּׁה הַנֶּפָשׁ הַהִּוּאַ מִיִּשִּׁרָאֶל מבּשׁנכִּם בַּנוּ בָּלְ־אַבָּלְ חָמָּא אַ בּוֹנִם בַּבֹאמָנוֹ טַמְּבָּנִינוּ מָאָר מְבַּעוּ מִאַבָּעוּ אַבַּ

הקלכם במא נאטום הליכון ולא ים.

שמולא מלשוכון אבו לכ בְּרַם בְּיוֹמָא קַרְמָאָר הְבַּטְּלוּן הְבֹּהֹא וְנְמִוֹ פַּמִּוֹבָא שַׁוֹכַבְוּן יניקגונניה: שבם וו לבבוכון שנם גלם

לְרוּכְרָנְא וְתֵּיחָגוּן יָתֵיה חַנָּא

לַבְׁמְאָׁנִ מָּבְ יוֹמָא מֶּבְיִנְאָנִי:

אַנְשָׁא הַהוּא מִיִּשְׁרָאֵל מִיּוֹמָא

smite the land of Egypt. be upon you to destroy you, when I over you, and there shall no plague and when I see the blood, I will pass token upon the houses where ye are; And the blood shall be to you for a

by an ordinance for ever. generations ye shall keep it a feast feast to the Lord; throughout your memorial, and ye shall keep it a And this day shall be unto you for a

off from Israel. seventh day, that soul shall be cut bread from the first day until the for whosoever eateth leavened put away leaven out of your houses; bread; howbeit the first day ye shall Seven days shall ye eat unleavened

ען נרקבת, ושל מחכם נמקם ונחכם לחרן: אעשה שפטים אני ה׳. חני בעלמי, ולח על ידי שלים: (מסליס קלו, י): מאדם ועד בהמה. מי שסממיל נענירס ממלס ממנו מממלמ ספורענומ: ובכל אלהי מצרים. של

ילקס כמומו, מלמוד לומר ולא יסיס בכס נגף (מכילמא פ"ו): ישראל יכול ימלט, מלמוד לומר ולא יסיה בכס נגף, אבל הווה במלרי שבבסיכה. הרי שהיה ישראל בביחו של מלרי שומע אני פסוח וסמליט, מדלגו וממלטו מבין סמומחיס: - ולא יהיה בכם נגף. אבל הווה סוא במלרים. הרי שהיה מלרי בביחו של מלריס, שהיו שרוים זה בתוך זה, וכן פֹּמְמִים עַל שְׁמֵּי הַמְּעְפִּים (מלכים־ה יה, כה), וכן כל הפתחים הולכים כקופלים, וכן ודומה לו פסוח וְהְמְלִישׁ (ישעיה לא, ה). ואני אומר, כל פסיחה לשון דלוג וקפינה, ופסחחי, מדלג היה מבחי ישראל לבחי סכל גלוי לפניו, אלא אמר סקד"ס נומן אני את עיני לראות שאתם עתוקים במנותי, ופוסח אני עליכם: וופסחתי. וחמלתי, (EI) והיה הדם לכם לאוח. לכס לאוח ולא לאחריס לאוח, מכאן שלא נחנו סדס אלא מנפניס: וראיחי אח הדם.

הור. שומע אני מעוע דורות שניס, תלמוד לומר מקת עולס מחגהו (מכילמא פ"ו): (במדבר לג, ג), סוי אומר יום מ"ו בנימן הוא של יו"ע, שהרי ליל מ"ו אכלו את הפסח ולבקר יצאו (מכילתא שם): דדר חיכם לומר זְבֹוּר שֶׁמ סַיּוֹס שַאָה אֲשֶׁר יְנְאַשָׁס, למדנו שיוס סיניאס סוח יוס של וכרון, וחיוס יוס ינחי, מלמוד לומר מִשְּׁמַבַם סַפְּשַׁח יָלְחֹוּ (14) לזכרון. לדוכום: וחגחם אוחו. יום שסוא לך לוכרון אמה מוגגו (שם), ועדיין לא שמענו אי והו יום הוכרון, מלמוד

שומע אני מכרה מישראל ומלך לה לעם אחר, הלמוד לומר במקום אחר, מלפני, בכל מקום שהוא רשומי: קמן, לא משמע ספסמ ועדיין ממן קייס: הופש ההוא. כשסיא בנפשס ובדעמס, פרע לאנוס (מכילמא פ"מ): מישראל. ראשון, כמו בַּרָאִישוֹן אָדֶס מִּנְלֵּד (איוד מו, ז), הלפני אדס נולדמ, או אינו אלא ראשון של שבעה, מלמוד לומר לא מִשְׁמַט עַל קב.): אך ביום הראשון השביחו שאור. מערב יוס מוב, וקרוי כאשון לפי שהוא לפני השבעה, ומלינו מוקדס קרוי מס שביעי רשוח אף ששה רשוח, יכול אף לילה הראשון רשוח, חלמוד לומר בערב חאכלו מנוח, הכחוב קבעו חובה (פסחים ששם ימים. זו מדה בחורה, דבר שהיה בכלל וילה מן הכלל ללמד, לה ללמד על עלמו בלבד ילה הלה ללמד על הכלל כלו ילה, (דברים מו, מ), למד על שביעי של פסח שמינו חובה למבול מלה, ובלבד שלה יהכל חמץ, מנין אף ששה רשוח, חלמוד לומר (31) שבעה ימים. שליי"לא של ימיס: שבעה ימים מצוח האכלו. וזמקוס אחר סוא אומר ששׁם ימיס מֹאכַל מַזֹּוֹת

וּבֵיוֹם הָרִאִּטִּוֹן מִקְרָא־קֹדָשׁ וּבֵיוֹם הַשְּׁבִימִּי מִקְרָא־קֹדָשׁ יִהְיֵה לְבֶח בְּלִ־מָלִאְכָּהֹ לֹאִ־ יִשְׁשָׁה בְהֶם אֲּךְּ אֲשֶׁרִ יִאְבֵל לְבֶל־נְּפִשׁ הָוּא לְבַדְּוֹּ יִשְּשֵׁר לְבֶם:

יִשְׁמַרְמָםׁ אָת־הַמַּצּוֹתֹ כִּי בְּעָצָם הַיַּוֹם הַזָּה הוֹצֵאִתִּי אָת־צִּבְאוֹתַיכֶם מַאֲהֶץ מִצְּהָיִם יִשְׁמַרְמֶם אָת־הַיִּנִם הַזָּה לְדֹרֹתֵיכֶם הֻמָּת עוֹלֶם:

בְּעֵרֵאשׁן בִּאַרְבְּעָה עִשְּׁר יִוֹם עַּד יַוֹם הָאָהָר הִאָּכְלִּי מַצִּׂת " לַחָהָשׁ בְּעָּרֵב הִאָּכְלִי מַצִּׂת " מַשְׁרֵב:

שׁבְעַּת יָמִים שִׁאֵּר לָא יִמְּצֵא " בְּבְהֵיכֶם בֵּיו כְּל־אֹבֵל עַהְמָצֶת וְנְכְרְתְּה הַנָּפָשׁ הַהִוּא מִעְּדָת יִשְׂרְאֵל בַּנֵּר וּבְאָוֹרָח הָאֶרֶץ:

> מְקְרָאַ קֹבֶשׁ וּבְיוֹמָא קַרְמָאָה מָעָרַע קַדִּישׁ מְקְרָאַ קַּבְשׁ וּבְיוֹמָא שָׁבִיעָאָה מָעָרַע אֲשֶׁר יִאָבֵל לְא יִהְעֲבֵיר בְּחִוֹן בָּרַם מָא דְּמְהְאָבֶיל לְכָל נְפָשׁ הוּא בְלְחוֹדוֹהִי יִהְעֲבֵיר לְכִלוֹ

לְבְבֵיכוּן לֵיִם מִּלְם: וְטִּמְׁבוּן נִים וְתָּמְּ בִּבֵּוּן בִּלְבוּן תָמְּאַ בְּבֵּוּן אָפָּיִלִּים בְּבַּ וְטִמְּרוּן יְנִים בְּמִּינִאַ אָבִּין וְטִמְּרוּן יְנִים בְּמִּינִאָּ

ְלְנְנִׁטְא בַּנַמְּמָא: עְבְׁתְּ בְּמִנִיא מָר וִמָּא חַד וְעַּסְרִין תַּאָּׁת לְנְנִׁטְא בַּנַמְמָא הַיִּכְלְיִּן נְנְם בְּנִיסָן בְּאַנְבְּעָּת עַּסְרָא יִנְמָא

בׁאַבְׁהָא: בְּיִהְּבְׁאֵלְ בְּנִינְבַנְּא נְבְּנְאָנְבֵּיִּא אֲנְהָא בַּנְהְיִא מִפְּנְהָשׁי בְּיִבְינְלְ מִּנִימִהְא נִיהְשִׁיִּא הְהָהָלְם בְּבְהַתְּיבוּן אָבִי כְּלְ הָהְבָּהָא נְמָנן בְּבְיִ

And in the first day there shall be to you a holy convocation, and in the seventh day a holy convocation; no manner of work shall be done in them, save that which every man must eat, that only may be done by you.

And ye shall observe the feast of unleavened bread; for in this selfsame day have I brought your hosts out of the land of Egypt; therefore shall ye observe this day throughout your generations by an ordinance for ever.

In the first month, on the fourteenth day of the month at even, ye shall eat unleavened bread, until the one and twentieth day of the month at even.

Seven days shall there be no leaven found in your houses; for whosoever eaterh that which is leavened, that soul shall be cut off from the congregation of Israel, whether he be a sojourner, or one that is born in the land.

61

(91) מקרא קדש. מקרא שם דבר, קרא אומו קדש, לאכילס, ושמייס, וכמות (מכילמא פ"ש): לא יששה בהם. אפיי
על ידי אתריס: הוא לבדו. (יכול אף לעובד גלוליס, מלמוד לומר סוא לבדו יעשה לכס, לכס ולא לעובד גלוליס) הוא ולא
מכשיריו שאפשר לעשותן מערב יוס מוצ: לכל נפש. אפילו לבהמה, יכול אף לנכריס, מלמוד לומר לכס (נ"א אך) (צילה
כת:):

(TI) ושמרחם את המצוח. שלא יבאו לידי ממוץ, מכאן אמכו, קַפַּמ, קַּלְמוֹשׁ בּלוּנן. כבי יאָשִיס אומכ, אל מסי קוכא אֿם בּ קַפַּצּוֹמ, אלא אֿם קַפָּצְּוִמ, כדכך שאין מממילין אֿם סמנום כך אין מממילין אֿם סמנוום, אֿלא אֿס באס לידך עשס אומס מידי ושמרחם את היום הזה. ממלאכס: – לדרחיכם חקת עולם. לפי שלא נאמר דורום ומקת עולם על סמלאכס אלא על סמגיגס, לכך מור ושנאר כאן, שלא מאמר, אוסרם כל מלאכס לא יעשס, לא לדורום נאמרס אלא לאומו סדור: (פו) עד יום האחד ועשרים. למס נאמר, וקלא כבר נאמר שבעם ימיס, לפי שנאמר ימיס, לילום מנין, מלמוד לומר עד

יום סמתד וגר:

(e1) לא ימצא בבחיכם. מנין לגבולין, מלמוד לומר בכל גבולך. מס מלמוד לומר בבמיכס, מס בימך ברשומך אף גבולך ברשומך, יצא ימצא בבחיכם. מנין לגבולין, מלמוד לומר בכל גבולך. מס מלמוד לומר בבמיכס, מס בימך ברשומך אף גבולך ברשומך, יצא ממצו של נכרי שסיא אצל ישראל ולא קבל עליו אמריומ: בי בל אוכל מחמצח. לענוש כרמ על סשאור, וסלא כבר עוש על סממן, אלא שלא מאמר, ממן שראיי לאכילס עוש עליו, שאור שאיר למרילס לא יעוש על ימון אחריס לא יעוש עליו, לבך השארר ולא עוש על הממן, סיימי אומר, שאור שהיא מממן אחריס עוש עליו, מתן שאינו מממן אחריס לא יעוש עליו, לבך המאור ולא מיני (מכילמא פ"י): בגר ובאזרח הארץ. לפי שהים נעשל לישראל, סולרך לרבות את הגריס:

מַצִּיִת: (פּ) $\dot{c}$ $\dot{c}$ ਪ $\dot{a}$ ਪ $\dot{a}$ ਨੇਪ

האקלו מוקבניכון מיקלון פַּטִּירָא: עאָכֿגן. פֿג מּשׁמֹמֹא לָא שׁיכָלוּו בֿכַג

unleavened bread. your habitations shall ye eat Ye shall eat nothing leavened; in all

לכם אַאן לְמִּמְּפֹּׁשִׁיִנִיכֵם וְמִּשְׁמֹה לְכֵּוְן מִן בֹּוֹ, מִּלָא לְזָנְהַנִּיִּנִיכִוּן ممرعر ريخوا يرخيا يانها المهد الهاد الإيواد أحادا هميدرات إودا

וְכוּסוּ פִּסְקְא: رَبْطُكُ مِيْمُنِكُ خُرْجٍ بِكَاثِرٌ نَشِلُكُمْ يَكُلُمُ مِيْمُنِ خُرْجٌ فَتَرْ نَشِلُكُمْ

passover lamb. to your families, and kill the out, and take you lambs according of Israel, and said unto them: 'Draw Then Moses called for all the elders

And ye shall take a bunch of hyssop,

ناڭ: עַבְאָר אָישׁ מְפְּתַח־בֵּיהָלוֹ עַר עַנָּם אָמֶּנִר בַּפָּר וֹאַטָּם לָאָ הַמַּשְׁקּוֹךְ וְאֶלְ־שְׁתֵּי הַמְּזּיוֹת מִוֹ ילקהמם אַגַּבַר אַוּב ישְבַלְמָם וָהִפְּבוּוּ

ZĢĻX: טפֿלון אָנְשׁ מִטְּרַע בּימִיה עַר מו במא בלמלא ואשוו לא انتدبا خمفظفه اخنتا فقنه ロアロジ 下口位にお ※777以

For the Lord will pass through to until the morning. shall go out of the door of his house is in the basin; and none of you two side-posts with the blood that basin, and strike the lintel and the and dip it in the blood that is in the

לַלָּאָ אֶּלְ_בָּשׁוּכִּם לַנִּיָּנִבּ: מَحْ ـ لَهُ ثَمْ لَا لَا لِمَا لِمَا لِمَا لِمَا فَلَا مَا خُرِّهِ الْجُهِ فَلَا خَرِّهِ الْجُهِ فَلَا خَرِّهِ ְּוְעֵּלְ שְׁתֵּיִי הַמְּיִנּיְתִי וּפְּסָח יְהֹנְתְ הְּבֵין סִפּּיָא וְיֵיחוּס יִיָּ עַלְ בּ וֹבְאָב אָטַבַיַבְם הַּלְבַנַתְּשְׁלְּוֹך וְיִחָיִגִּיִם בְּלַבְתַּשְׁלְּוֹךְ וְיִחְיֵגִי יָט דְּמָא עַלְ שְׁקְבָּא וְעַלְ

خقدهم خخقدحبا خظفتان וֹמְבַּר יְחְנְתְ לְנִינָּוֹב אָטַ מִאַבְוֹת וֹנִינִּלְ, וֹי לְמִמְּחַוּ זִט מִאָּבָאִי

your houses to smite you. suffer the destroyer to come in unto will pass over the door, and will not on the two side-posts, the LORD seeth the blood upon the lintel, and smite the Egyptians; and when He

⁺² וְהֵׁמְּבְׁיִם אָּטַרַהַדְּבָּרָ

לְּבְּ וְלְבְּנְבְּ עֵּבְ עִּלְתָא: בַנְיַע וֹטִמְּבוּוֹ זִע פֹּטִינִמֹא טִבּגוֹ לְצִׁיָם

sons for ever. an ordinance to thee and to thy And ye shall observe this thing for

77

07

ישׁן יְהְוָה לְכֵּם כֹּאֵמֶה צַבֶּר צִימֵּו :; לְכִוּן בָּמָא צַמּבִּיל יַּ וְהְיְהְ בִּיִי הְבָּאִי אֶלְ הְאָהֶץ אֲשֶׁר וִיהֵי אֲבֵי הֵיעֵלוּן לְאַרְעָּא خَتَاط_خَكْ نِخ~~َدُثُ~~كُ مَهــمِبَخُت:

ישְׁמַרְמָם אָת־הָעַבְּרֶה הַוֹּאָת:

keep this service. He hath promised, that ye shall LORD will give you, according as be come to the land which the And it shall come to pass, when ye

לסמכל בכל מושבות מלא בירושלים): ַמַצַּוּחַ. זּסְ בַּא ללמד שַמַּאַ רַאַוִיָּה ליאַכל בַּכל מושבמיכס, פרט למעשר שני וחלום חודה (מכילחא פ"י ע"ש) (שאינה ראויה (01) מחמצח לא האכלו. אוסרס על אכילמ שאור: כל מחמצח. לסביא אם מערובמו: בכל מושבחיכם האכלו

נטמבנו גט פולִטֹּנֹא בַבַּגוֹ:

(IS) משכו. מי שים לו למן ימשוך משלו: וקחו. מי שלין לו יקח מן סשוק: למשפחותיכם. שם לצים מצום:

(23) ופסח. וממל וי"ל ודלג: ולא יחן המשחיח. ולא ימן לו יכולת לבא למי נְמֹרָ מֶּלָהְיַט לָּסְרַע שָמֶּדִי (בראַםים לא, לדיק לרשע, ולילה רשות למתבלים היא, שנאמר בו תרמש בֶּל תַימוּ יָעַר (תהלים קד, כ): מן סדס אשר בסף, על כל סגעס עבילס: ואחם לא חצאו וגרי. מגיד, שמאחר שנחנס רשום למשחים לחבל, אינו מבחין בין הדם אשר בסף. למה חור ושנאו, שלא מאמר מצילה אחת לשלש המתנות, לכך נאמר עוד אשר בסף, שמהא כל נמינה ונמינה (22) אווב. מין ירק שיש לו גבעולין: אגדה אווב. ג' קלמין קרויין לגודה: אשר בסף. בכלי, כמו ספום כסף: מן

(25) והיה כי חבאו. מלס סכמוב מלוס זו בבילוסם לארן, ולא נממייבו במדבר אלא פסח אחד שעשו בשנה השנית על פי 1):

סדבור: באשר דבר. וסיכן דבר, וְמַבַּמְמִי מֶּמְבֶס מֶל סְמֶבֶן וגוי (שמום ו, מ):

עָה הְעָבְרָה הַוּאָת לָכֶם: ⁹² וֹבְיְנִ בֹּנְ..ִאְמִׁבִּנִ אַבְנְכֵם בֹּנִוכֵם וּנִבּנ אָבָּנִ הִמְבֵנוּ בַּנִנְכִוּן

מָא פּוּלְטַנְא הַבֵּין לְכוּן:

ווֹט בּטֹנֹא מָגוּגֶד וּכְבֹבֹת תַּמֹּא בּׁמֹגַּבוֹם כַּב מִבֹּא נִנ מִגַּבֹאַ. יו בחס מל בה בני ושראל נמימרון דיבח חיס הוא קרם

נּוֹמִשַּׁבַוֹנוּ: וֹאָטַ בַּשָּׁתוּ טִאָּגַל וּיִּקָּע טַמָּם خمر فرن عنا معران المرابع الم ح المُمْلِ فِوْلِ مَح فَيْ فَرَادُ خُرِي فَيْ الْمُلْعَ فِي الْمُلْعَ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِقِي فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعَالِقِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعَالِ فِي الْمُلْعِينِ فِي الْمُلْعِقِينِ فِي الْمُلْعِينِ فِي الْمُلْعِينِ فِي الْمُلْعِينِ فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِينِ فِي الْمُلْعِينِ فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِينِ فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلِي فِي فِي الْمُلْعِلِي فِي الْمُلِي فِي فِي الْمُلْعِلِي فِي مِلْمُلْعِلِي فِي مِلْمُلِي مِلْمُلْعِلِي فِي الْمُلْعِلِي فِي مِلْمُلْعِلِي مِلْمِلْعِلِي فِي مِلْمُلْعِلِي ف رְּצְׁמָרְמֶּׁם זֶבַח־פֶּּסָח הُוּא לֵיהֹנָה

ψψ: (σ) בּנְיָה יְהַנְיָה אָת־מֹשֶׁה וְאַהַרָוֹ בֵּוֹ تَنْذُرُدُ تَالْمُمُو خُدُّا نَمُلَكُمْ حَكَمُول تَكْتَرِدِ تَمْحَدِ خَدْدُ نَمُلَكُمْ خَمُه

ולא בלור בהמה: לבור הַאָּבִי אָאָר לַבָּינִי הַבַּוֹנִי פּרְעֹה הַיּשָׁב עַל־כָּסָאָוּ עַר ממ, כֹלַ-בַּכוּנְ בַּאַבוֹ מֹאַנִים מֹבַּכַּנ בּלָ בּוּבָנִא בֹאַנֹאָ בַמֹּגַנִם וַיְהָיו בַּחֲצָי הַלַּיְלְה וַיהֹנְה הְבָּה וַהָּנָה בְּפַלְגוּת לֵילְיָא וַיִּיְ קְשֵׁל

בַּנִע אֲמֶב אֶנְ_מֶם מֶנִי: אַמְקָה גִּרְלָה בְּמִצְרָיִם בְּיִרצֵּיוֹ ^₀ מְּבְּבֹׁגוּ וְבְּלְ_מִאֹנְוֹם וֹנְלֵם פֹּבְמָּנִ לַנְלְנִ עַנּא וֹכֹּלְ ַ וֹלֵם פּבַמָּנַ בַּלְגָּא נַנָּא וֹכִּלְ

מְבְרָוּ אֶת־יְרוֹנְת פְּרַבֶּרְכֶּם: נּם_אַטַּם נּם_~~כ~~ּדָּג וֹאָבָאַץ וּלַכָּנּוּ ַ נּיָאמֶרַ לַוּמוּ צְּאוּ מִהַּוּ עַּהָּיּ

בְּפַבּיִר יְיִ יְתְשֶׁה וְאַבְּוֹרְן בֵּן

אַסׁנְבוּ וֹכָלְ בּוּכִּבָא צַבְּמִּנָבָא: מֹג פוּכְרָא בְּמִבְיָא בַּבְבָּוּנוּ לְמִשַּׁד מַּלְ כּוּנִיסָי מַלְכוּתַיה מִכּוּכִבְא בְּפַּבְעוֹ בַּאָנִי, בַ

לית ביקא פפון דלא הנה ביה אַנוֹשִׁמַא בּבּטֹא בַּמֹאָנִים אָנִי נְהְהָי עַבְּדּוֹהִי וְכָל מִצְּרָאֵי וַהְוָת

פֿלְטוּ בוֹבׁם וֹוֹ כַּמָא בּטַוּנטוָן אַשוּו אַנ בּנו וֹמְבַאָּב וֹאָנוֹגַנּי נֹאָמֹר לומו פולו מון מֹמוֹ אָב تظلع خطشت اظهتبا جنجت تظنه خطشت تظهتبا فجنظنه

> What mean ye by this service? your children shall say unto you: And it shall come to pass, when

97

worshipped. people bowed the head and delivered our houses.' And the He smote the Egyptians, and children of Israel in Egypt, when passed over the houses of the the LORD's passover, for that He that ye shall say: It is the sacrifice of

did they. commanded Moses and Aaron, so did so; as the Lord had And the children of Israel went and

and all the first-born of cattle. the captive that was in the dungeon; on his throne unto the first-born of the first-born of Pharaoh that sat firstborn in the land of Egypt, from that the Lord smote all the And it came to pass at midnight,

where there was not one dead. in Egypt; for there was not a house Egyptians; and there was a great cry he, and all his servants, and all the And Pharaoh rose up in the night,

go, serve the Lord, as ye have said. ye and the children of Israel; and forth from among my people, both by night and said: 'Rise up, get you And he called for Moses and Aaron

(22) ויקד העם. על בשורת הגאולה, וביאת הארן, ובשורת הבנים שיהיו להם:

כאלו עבו (מכילמא פי"ב): - וילבו ויעשו. אף ססליכס מנס סכמוב, לימן שכר לסליכס ושכר לעשייס: - באשר צודו דו אח (82) וילבו ויעשו בני ישראל. וכי כבר עשו, והלא מראש חודש נאמר להם, אלא מכיון שקבלו עליהם, מעלה עליהם הכתוב

סשפחס בכלל סיס, שסרי מנס מן סחשוב שבכלן עד ספחות, ובכור סשפחס חשוב מבכור סשבי: (שמות מ, מו): עד בכור השבי. שהיו שמתין להידם של ישרהל, ועוד שלה יהמרו ירהמנו הביהה הפורענות זו. ובכור . אחרם והוא במלרים: – מבכור פרעה. אף פרעה בכור היה ונשמייר מן הבכורים, ועליו הוא אומר פַעַבוּר וֹאָם הָעֱמַדְּמִידְ (92) והי. כל מקום שנאמר וסי, סוא וצימ דינו, שסוי"ו לשון מוספם סוא, כמו פלוני ופלוני: - הכה כל בכור. אף של אומס משה ואהרן. להגיד שנמן של ישרחל שלה הפילו דבר מכל מנום משה וההרן, ומהו כן עשו, הף משה וההרן כן עשו:

לסס בכורות סרבס, פעמיס סס חמשס לאשה אחת, כל אחד בכור לאביו: בכור, שנאמר אף אָנִי בְּכוֹר אֶמְנֶסִיּ (מסליס פּמ, כח). דבר אחר, מלריוח מונוח חחם בעליסן ויולדוח מרווקיס פנוייס, וסיו סוא מחזר על בתי עבדיו ומעמידן: - כי אין ביח אשר אין שם מח. יש שם בכור, מם, אין שם בכור, גדול שבבים קרוי (92) ויקם פרעה. ממעמו: לילה. ולה כדרך המלכים בשלש שעות ביום: הוא. מהלה, והמר כך עבדיו, מלמד שהיה

点口 _ 次口 . נֹם באַלֹכָם נֹם בֹּלַנְבֹכֹם לַנֵוֹנִ אַנְ מִּנִכוּוְ אַנִּ עִנְבוּכוּוְ גַּבוּנִ

פֿאָמֶּׁר בּבּרְמָּם וֹלְכִי וּבָּרַכְּמָם בּּמָא בַּמִּכְּילְטוּו וֹאִיזִילְיּ וֹגַּלְוּ

لَثُلْكُذُ فَجُدُرُ مِ مَحٍ لِثَمِّتِ لِأَمْادِ لِثُمْرِهِ فَجُدُهُمْ مَحٍ مَقْعِ خلا لإحراد

כַּלְנוּ מִעוֹים: אֹבֹמֹא אֹבֹו אַמֹבוּ כּוּבַלֹּא خْمَخْتُه مَا ـ بَكَيْدُا خَر يُمْدُه خِينَهُد خِمَخْدِنَدِيا

₾₼₵₭₵₫◘₭₭₵₽₽ בּלְבוּשִׁיהוֹן עַּל כַּהָפִיהוֹן: +€ ;∏ÇĬŸ ははないに בְּבְרָת הַמַמִּ מוְתַּר אָבְּוֹנְהָרוֹן צְּרִיר נישָא הְעָם אָת בְּצָקוֹ מָנָם וּנְטַל עַנְּשָׁא יָת לֵישְׁהוֹן עַּדְ לָא

יְבֶלֵּי זְבֶוֹב יִשְּׁמָלְיִם: رينه المراب مولا أنا جيات المراب بهدرا مولا إن وبرا " וּבְרָיִ יִּשְּׁבְׁאַכְ הֹּשְׁוּ כִּבְבַרָ מְמָּעׁ וּבְרָיִ יִּשְּׁבְאַן הֹבְּבוּ כִּפִּטְּוֹמָא

מֹבְבֹנִם וֹנְתְּאֹלְנִם וֹנִוֹבָּגְנִי אָטַ מִבְּבֹאָנ וֹאַהָאִגְנָתּוּן וֹבוְלֵנתּ וֹטַ זִרְהַנְּׁה נְעָוֹ אֵמְ הֵוֹ הַמְּה בְּעִּנְה הַהְּיִּה בִּעִּיְה בִּעִּיְ הַהְּיִּה בְּעִה בְּעַה בִּעְה בְּעַה בִּעְה בְּעַה בִּעְה בְּעַה בִּעְה בְּעַה בִּעְה בְּעַה בִּעְה בְּעַה בִּעְה בְּעַה בִּעְה בְּעַה בִּעְה בְּעַה בִּעְה בְּעַה בִּעְה בִּעְה בְּעַה בִּעְה בְּעַה בִּעְה בְּעַה בִּעְה בְּעַה בִּעְה בִּעְה בִּעְה בִּעְה בְּעַה בִּעְה בִּעְה בְּעָה בִּעְה בְּעָה בִּעְה בְּעָה בִּעְה בְּעָה בְּעָה בִּעְה בְּעָה בִּעְה בְּעָה בִּעְה בְּעָה בִּעְה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעְה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעְה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעָה בְּעְה בְּעָה בְּעְה בְּעה בְּעְה בְּעְה בְּעְה בְּער בְּעִבְּי בְּער בְּבְּער בְּער ער בְּער בְּער בְּער בְּער בְּער בְּב

ದಸ್ಥೆಗಿದ: (ಡ)

הַנְּבָרִים לְבָר מִמֶּף: עלבא בילאָב פֿב מַמַּפֿלָא:

יּבְקְר מִקְנֶת כְּבֶר מְאָר:

'We are all dead men.' of the land in haste; for they said: upon the people, to send them out And the Egyptians were urgent

herds, as ye have said, and be gone;

Take both your flocks and your

and bless me also.'

in their clothes upon their kneading-troughs being bound up before it was leavened, their And the people took their dough

jewels of silver, and jewels of gold, and they asked of the Egyptians according to the word of Moses; And the children of Israel did spoulders.

they asked. And they despoiled the so that they let them have what favour in the sight of the Egyptians, And the Lord gave the people and raiment.

on foot, beside children. about six hundred thousand men journeyed from Rameses to Succoth, And the children of Israel Egyptians.

herds, even very much cattle. also with them; and flocks, and And a mixed multitude went up

98

4٤

33

78

אחם. הגבריס: - גם בני ישראל. העף: - ולכו עבדו וגר בדברכם. הכל כמו שאמרחס, ולא כמו שאמרחי אני, בעל לא (13) ויקרא למשה ולאהרן לילה. מגיד שסיס מחור על פתחי סעיר ולועק, סיכן משס שכוי, סיכן מסרן שכוי: גם

مَفِيدِا لَمَّتُهُ لِعِيدٍ، خُمِّرَهِ مَنِي

בּבְסַב ימָאָנוֹ בַבְעַב יַלְבּיִמָּוֹ:

<u>ζήټ</u>%:

אשלח, בעל מי ומי ההולכים, בעל רק לאנכם ובקרכם ילג:

(28) גם צאנכם גם בקרכם קחו. מסו כאשר דלרמס, גַּס פַֿמָּס מָמַן בְּיָבִינוּ וְצָּמִיס וְעַלוֹמ (שמות י, כס): וברכתם גם

(33) כלנו מחים. אמרו, לא כגורם משה הוא, שהרי אמר ומם כל בכור, וכאן אף הפשומים מחים, ה' או י' בביח אחד (שם): אותי. המפללו עלי שלה המות, שהני בכור (מכילתה פי"ג):

(45) שרם יחמץ. המלריים לא הנימום לשהום כדי מימוך: משארחם. שירי מלה ומרור (שם): על שכמם. אע"פ

(35) בדבר משה. שלמרלסס במלריס, וִישְׁמַבוֹ מִשׁה בַשְׁבר משה. שלמרלסס במלריס, וִישְׁמַבוֹ מִשׁה בַשְׁבר משה. שלמרלסס במלריס, וִישְׁמַבוֹ מִשְׁה בַבר משה. שלמרלסס במלריס, וִישְׁמַבוֹ מִשְׁה בַשְׁבר משה. בהבר משה. שלמרלסס במלריס, וִישְׁמַבוֹ מַבְּים במשה. שבהמות הרבה הוליכו עמהם, מתבנים היו את המלות (שם):

(35) וישאלום. אף מס שלא סיו שואלים מסס סיו נומניס לסס, אתה אומר אחד עול שניס ולך: וינצלו. ורוקינו: ומן סוסב, וסמלומר בפפוק חשוב (מכילמא שם):

מגן משרים שנה ומעלה: (עב) מרעמסס סכחה. ק"ך מיל סיו, וכלו שם לפי שעה, שולמר נֶטֶׁשֶׁל טֶׁמֶבֶם עַל פַּנְפֵי נְשֶׁרִים (שמות יע, ד): הגברים:

(85) ערב רב. מערונות מומות של גרים:

זְנְדִין לָא עֲבַדוּ לְהַוֹּן:

באַ_הֹהָוּ בַבְּיִם: יְבְּקְלְּעְ קְׁנִיְהְשְׁנְיִם וְנִּם <u>צְּרֶה וְלְאִ וְכִּילוּ לְאִהְעְּבְּבְא וִאַר</u> הְהֵא בְּיִּ לְאֵ חֲמִּתְ אָבִר אִהְרִים וְלָא לִאְ חֲמִתְ אָבִר אִהָּרִכוּ מִמְּצְּבִים וַיּאַפּוּ אָת־תַּבְצֶּל אַשֶּׁר הוֹצָיאוּ וַאָפוּ יַת לֵישָא דְּאָפִּיקוּ

מאנע הַּנָה: בְּמִגְּנִים מְּבְמֵּנִם מְּנְּע וֹאַבְׁבֹּמ בַּמִגִּנִים אַבַבּמ מִאָּע וּטַבְטָּנִוֹ נמוְאַב בּנוֹ וֹאָבֹאָב אַאָּה וֹאַבוּ נמוִעַב בּנוּ וֹאָבֹאַב בּוּעִיבוּ

הַנְּהְׁר נָצְאָנּ כְּלִ־צְּבְאָנִת יְהְנָה הָבֵין נָפַּקּנּ כְּלִ הֵילַנְאִ דִּיִי מאָות שְּׁנְה וַיְהִי בְּעַּבֶּם הַיִּוֹם וּהְלְהִין שִׁנִין וַהַנָה בִּכְרַן יוֹמָא ניָהִי מִקּץ שְׁלֹשֶׁים שְׁנְּה וְאַרְבָּע נַהַנָה

רְוּאַ־תַלַּיְלְה תַנָּּה ääll מֹאָבֶא מֹאַבֶּוֹם:

מִמְבַוֹנוּם לְכַּלַ בַּנִוֹּנ

نَشِدَهُم كُحُم خُدْ، نَشِدُهُم كَنُدَ، يِنِا: ליהנה הוא ליליא הבין קרם ין נטיר מֹבְּנִים לְאַפַּׁלִינִים וְאָפָּׁלִינִים וְאָבּּלִינִם הוא ליהוֹה לילי נמיר הוא קרַם יִיָּ

מסוף אַרְבַּע מָאָה

לאַ־יָאַבַל בוֹי: בישהמד לא ייכול ביה: וֹאָע נוֹפֿע נוֹפָּסְׁע כַּלְבֵּלְ בַּלְבַלֵּר לְּזִינִע פַּסְׁנַאָּ כָּלְ בַּר יִשְּׁנָאָל יְּאַמֶּר יְחֹנְחֹ אֶלֹ־מֹשֶׁהְ וְאַחֲרֹן יַצִּמֵּר יִיְ לְמֹשֶׁה וְאַחֲרֹן דְּא Ÿヹ゙ヸヸ゚**ヹ**: (ॿ)

> themselves any victual. neither had they prepared for out of Egypt, and could not tarry, leavened; because they were thrust forth out of Egypt, for it was not of the dough which they brought And they baked unleavened cakes

hundred and thirty years. Israel dwelt in Egypt was four Now the time that the children of

out from the land of Egypt. that all the host of the Lord went the selfsame day it came to pass, four hundred and thirty years, even And it came to pass at the end of

throughout their generations. LORD for all the children of Israel sa night of watching unto the the land of Egypt; this same night Lord for bringing them out from It was a night of watching unto the

thereof; passover: there shall no alien eat Aaron: 'This is the ordinance of the And the LORD said unto Moses and

٤4

07

ַ פְּלוּלֹמִין לֶכְמֵּן מַתְּבַי בַּמֶּדְבָּר בְּמֶבֶן לֹח וְרוּעָה (ירמיה ב, ב), ומה שכר מפורש חמריו קֹדֶש יִשְׁרָמֵל לַה' וגו": שלא אמרו סאיך נלא למדבר בלא לדס, אלא סאמינו וסלבו (מכילמא פי"ד), סוא שמפורש בקבלס וַבַרְמִּי לֶךְ מָמֶד נְעוּבַיִךְ שַׁבַּצַמ (פצ) עגוה מצוח. מרכס של מלס. בלק שלם סממין קרוי מלס: - וגם צדה לא עשו להם. לדרך. מגיד שבמן של ישרסל,

(ב+) ליל שמרים. שסיס סקפ"ס שומר ומלפס לו לקייס ספעחחו לסולים ממרך מלריס: הוא הלילה הזה לה'. סומ בניםן באו מלאכי השרם אלל אברהם לבשרו, בע"ו בניםן נולד ילחק, ובע"ו בניםן נגורה גוירה בין הבחרים (מכילחא פי"ד): (וד) ויהי מקץ שלשים שנה וגר ויהי בעצם היום הזה. מגיד, שכיין שהייע הקן, לא עכצן המקום כהרף עין, צמ"ו מרבע מאום שנה משנולד ילחק, המלא מביאחן למלרים עד יליאחן ר"י שנה, וזה אחד מן הדברים ששינו לחלמי המלך: לס, כו), ומומר בे ב בקרן קגביקס בשלר גרו בְּ (שמום ו, ד), לפיכך המה לריך לומר כי גר יהיה ורעך, משהיה לו ורע, וכשממה וסוזקקם לומר על כרחך שאף שאר הישיבות נקראו גרות, אפילו בחברון, כענין שנאמר שַּׁשֶׁר בָּר שָׁס אַבְּרֶהֶס וְיִיבְּמַק (בראשית משנום עמרס נצלעים בשנום קסם, וסרצס משמונים של משס נצלעים בשנום עמרס, סרי שלה מתנה הרצע מהום לציהם מצרים, שנומיו וכל שנות עמרס בנו ושמניס של משס, לא המלאס כל כך, ועל כרחך סרבס שניס סיו לקסם עד שלא ירד למלריס, וסרבס גוירם בין סבחרים עד שנולד ילחק. ואי אפשר לומר בארך מלרים לבדה, שהרי קהח מן הבאים עם יעקב היה, לא וחשוב כל משנולד ילמק עד עכשיו היו ארבע מאות שנה, משהיה לו זרע לאברהם נמקיים כי גר יהיה זרעך, ושלשים שנה היו משנגזרה (0+) אשר ישבו במצרים. אתר שלר מישינות שישנו גריס בתרן לא לסס: שלשים שנה וארבע מאוח שנה. בין סכל,

מנשמב וֹלָשַ יִפּוֹ בַּעַּבְשׁנִים ורו: סלילם שאמר לאברסס בלילס סוס אני גואל את בניך: שמרים לכל בני ישראל לדרחם. מָשָׁמֶרוּבאַ מן סמויקין, כענין

וּמַלְמָּה אֹהוֹ אָז יָאכַל בְּוֹ: ** וֹכֹּלְ מְּבֵּר אֵנְתָּ מִלֵּוֹעַבַלֹּסֵב וֹכֹלְ מָבַר וַּבָּר וַבָּוֹ כַּסִׂפֹּא

ושלזר ימיה בבין ניכול ביה:

s+ שֹּוְאֶׁב וֹאָכֿיִר לְאָרֵיאָכֿלְ בֹּוִ:

שַּוְעַבְאַ נַאָּנִירָאַ לָאַ הִכוּלְ בָּיה:

וֹמֹמֹם לְאָ שַׁמִּבְּרוּיַבְוּי ヿ゙ゖ゙゙ヹゖ בַבְּנֵית אָבִיר יַאְבְילְ לְאִרְעוּגָּיִא בַּנִוּבִינִא נִוֹנִא יִנְאָבִילְ לָאִ

לְבָּבָא וֹנַבְמָא לָא טִטְבָּבוּוּ עפלען מן בולא מן בּהֹבא

¿¿ בֿבְ הַּבַע הֹהַבְאָב הֹהַהָּוּ אָטַוִי

כֿל כַּנְאָשֹׁא בַּנִאָבָאָל וֹמִבַּבוּנוּ

בְּאָבֶא וֹבָּלְ מָבֵלְ בַּוֹיִ יקנב לעשמו והנה جאונה 8+ 2・ロばれ ロばけく えょ こくしょさし はれ וְבֶּי יְגְּוּר אָחְּלְּ גַּר וְעְשְׁה פֶּסָחׁ וַאָּרֵי יִתְּנִיר עִמְכֹוֹן גִּּיוֹרֶא

וֹכֹא מֹבֹא אַ הִיכוּץ בּיה: לְמָּהְבָּׁבִינִי וֹנְבִי בַּנָהָּנִדָּי אַבְּהָא ליה בל דְרוּרָא וּבְבוּן יִקְרַב וֹנֹהְבָּנִג פַׁסְׁטַאַ צְּבָׁם נִּוֹ מִעִּנַנ

עַגָּר בְתוֹכְבֶם:

دخُدُ،بِدَءُ لا نَاتِرَهُ لا فَرَدُر اللهِ اللهِ عَالِمُ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ

צְנְהְ יְהְנָהְ אָתִּ־מִשֶׁה וְאָת־אַהַרִין רְפְפֵּיר יִיִ יִתְ מֹשֶׁהֹ וְנָה אַהַרֹּן בֵּן עְשָׁוּ: (ס) בַן עַשְׁר: (ס) °° נּוֹמְתְּׁהְ כֹּלְ בֹּדָנְ וֹמְּבִאֵץ כַּאַמְּב נֹמְבַבוּ כֹּלְ בֹּנִג וֹמְבַאֵץ כֹּמֹא

Thus did all the children of Israel;

thereof. circumcised him, then shall he eat bought for money, when thou hast but every man's servant that is

shall not eat thereof. A sojourner and a hired servant

thereof. neither shall ye break a bone flesh abroad out of the house; shalt not carry forth aught of the In one house shall it be eaten; thou

keep it. *۷*۲ All the congregation of Israel shall

shall eat thereof. land; but no uncircumcised person shall be as one that is born in the him come near and keep it; and he males be circumcised, and then let passover to the LORD, let all his with thee, and will keep the And when a stranger shall sojourn

Lhat sojourneth among you. homeborn, and unto the stranger One law shall be to him that is

and Aaron, so did they. as the Lord commanded Moses

٥S

84

97

tt

ואחד נכרי ואחד ישראל מומר במשמע (מכילתא פע"ו): (5+) זאח חקח הפסה. בי"ד בנימן נאמרס לסס פרשס זו: כל בן גבר. שנמנכרו מעשיו לאביו שבשמיס (פסחיס לו.),

אליעור אומר, אין מילם עבדיו מעכבתו מלאכול בפקח, א"ר מה חלמוד לומר או יאכל בו, העבד: (44) ומלחה אוחן אז יאכל בו. רבו, מגיד שמילת עבדיו מעכנתן מלחכול נפסח (יבמוח ע:), דברי רבי יהושע. רבי

ערבי מסול וגבעוני מסול וסוא מושב או שכיר: (S+) חושב. זה גר מושב: ושביר. זה הנכרי, ומה מלמוד לומר, והלא ערלים הם ונאמר וְכָל שְבֵל לֹה יֹאַלַל בֹּו, אלה כגון

השברו בו. סראיי לאכילס, כגון שיש עליו כוימ בשר יש בו משוס שבירם ענס, אין עליו כוימ בשר או מוח, אין צו משוס שבירם ימכלו מומו בסס, מכמן שסמיכל, מוכל בשני מקומות (מכילמה פע"ו): - לא הוציא מן הביה. מן סמבורס: - ועצם לא . אלא בבים אחד כמשמעו, וללמד שאם המחילו והיו אוכלים בחזר וירדו גשמים שלא יכנסו לבים, חלמוד לומר על הבחים אשר (6+) 🗷 בביה אחד יאבל. במבורס אמת, שלא יעשו סנמניץ עליי שמי מבורום וימלקוסו, אמס אומר במבורס אמם או אינו

של פסט דורום כן, מלמוד לומר כל עדם ישראל יעשו אומו: (פף) בל עדה ישראל יעשו אוהו. למה נאמר, לפי שהוא אומר בפסח מלרים שה לבים אבום, שנמנו עליו למשפחום, יכול

,456 21: בארבעה עשר: - וכל ערל לא יאכל בו. להביא אם שמתו אחיו מחמת מילה, שאינו מומר לערלות ואינו נלמד מבן נכר לא (8+) ועשה פסח. יכול כל סממגייר יעשה פסח מיד, מלמוד לומר והיה כאורם הארן, מה אורם בארצעה עשר אף גר

(פ4) חורה אחת וגרי. לסטוות גר למורת מף לשמר מלות שבתורס (מכילתמ שם):

מֹבְבֹוֹם מַּלְבַבְּבֹּאָטֶם: (פּ) נְתְּלֶר אֶתְּבְּנֵּרְ וְשְׁרָאֵלְ מֵאֶרֶץ וְיִ נְתִּ בְּנֵּר יִשְׂרָאֵלְ מֵאֶרֶץ יִּי דְּמִצְרֵיִם עַּלְ חֵילֵיהוֹן: וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיַּוֹם הַנָּּהְ הוֹצִּיא וַהָּנָה בִּכְּרַן יוֹמָא הָדֵין צַּפִּיק

Egypt by their hosts. children of Israel out of the land of that the Lord did bring the And it came to pass the selfsame day

אַל־מֹשֶׁה לֵאמֶה: וּמַלֵּיל יִיְ עָם מֹשֶׁה לְמֵימַר:

And the Lord spoke unto Moses,

IIIX

יבְבְּהַמְּה כִי הִיא: ثرڤاص ڂڂڗڷ نۿؙڶۼ۪ٚۮٕ ڂٙۼؙڷ۩ ڂڔڗڋؚؽۼڂڂڗڷڹۿؚۮۼڔڂۼڗۿۼ كَلْيُمِ خِرْ خُرِ فَرِيدٍ قَمْدٍ خُرٍ مَخَلَّةٍ بِمَ كَلِّيْمِ كَلِيْدُ خُرِ فَنَخَلَهُ فَيَنِهِ

יִבְבְּעִירָא דִּילִי הוּאָ:

and of beast, it is Mine.' the children of Israel, both of man whatsoever opens the womb among Sanctify unto Me all the first-born,

מוּצִׁע וֹלַאִ וֹאַכֹּל שׁמֵּא: בְּחָזָק יָר הוֹצָיא יְהוָנָה אֶהְכֶם ממּאַבוּים מִבָּיה עַבְּיִרָם בִּי מִמָּאַבִים מִבָּיה מִבְּיִרִים אַבּייִ ַּ אָת־הַיִּוֹם הַזָּה אֲשֶׁר יָצָאהָם וַ^{נְּ}אַמֶּר מֹשֶּׁה אָל־הַעָּׂם זָכּוֹר

מפא ולא וטאכוב שמוה: בשמול זר אפול זו ישכון נו ומא בבון בּנַפַלַטוּן נּאָמַר מֹשֶׁה לְעַּמָּא הַוֹוֹ דְּכִירִין

leavened bread be eaten. from this place; there shall no of hand the Lord brought you out house of bondage; for by strength came out from Egypt, out of the Remember this day, in which ye And Moses said unto the people:

ַבְאַבֶּיב: הַאָבְיב: [†] בּוֹנִם אַּטָּׁם וָגֹּאָנִם

下没口,口が: בַּעוֹבְת וְמִא בון אַטוּן וֹפַּלוּן בַּוֹנִעֹא This day ye go forth in the month

אָת־הְעָבֶרָה הַוּאָת לַטַּע לָבַ אָּבָא זָבָע טַלָב וּבַּבָּהָ لْلَالْحَافِ، كَيْهُد نَهُوْمَ كِكَاتِكِنِكِ י עַכּׁנְעָּנִי וְתַחִמִּי וְתַאֶּמְרָי וְתַחָנֵי וְהְיָה בְּי־יְבִּיצְהַ יְהֹוֹה צֶל־צֶּבֶיץ

עָרָא בְּיַרְחָא הָבֵין: יובש והפלח ית פילחנא למטן לַבְּ אָנַת הַּבְּבָא שַׁלִּב ווכוסאו בלוום לאַבְּנִים בוּהֹלִאָּג וֹשִׁשַׁאָּג נֹאָמוָבָאָג וֹשִׁנֹאָג ווני אנו ומולד וו לאנמ

Seven days thou shalt eat month. shalt keep this service in this with milk and honey, that thou fathers to give thee, a land flowing Jebusite, which He swore unto thy Amorite, and the Hivite, and the Canaanite, and the Hittite, and the shall bring thee into the land of the And it shall be when the LORD

تَשِّٰجَنڤِر بَادِ كِنتلِب: ° מִּבְעָּה יָמִים הֹאַכַּל מַאָּה וּבַּיּוֹם שִׁבְעָא יוֹמִין הַּכִּוֹל פַּמִירָא seventh day shall be a feast to the unleavened bread, and in the

יפתחו שפתים: לי הוא. לעלמי קניתים, ע"י שהכיתי בכורי מלרים: (2) פטר כל רחם. שפתת את הכתם תתלה, כתו פֿועֵר עַיִם בַאָּשְׁיִת מֶּדִוּן (משלי יו, יד). וכן יַפְּעָירוּ בְּשֶׁבֶּה (תהלים כב, ת),

וּבְּוּמָא מְבִינְאָר חַנָּא בָּוֹבֶם וֹנִי:

- (3) זכור את היום הזה. למד, שמוכירין יליחת מלרים בכל יום:
- פָּשַׁר לנחֿמ, לחֿ ממה, ולחֿ לנה, ולחֿ גשמיס, וכן הוחֿ חֿומר מוֹנִּיחׁ חֲׁמִירִיט בַּפּוּשָׁרוֹת (מהליס מח, ו), חֹדֶשׁ שהוחֿ כשר לנחֿם: (+) בחדש האביב. וכי לא סיינו יודעין באיוה מדש ילאו, אלא כך אמר להם, ראו מסד שגמלכם, שהוליא אמכם במדש שהוא
- שלת הלב: שסולים את עלמו מן סכלל, וכאן וסגדת לבנך בבן שאינו יודע לשאול, וסכתוב מלמדך שתפתח לו אתה בדברי אגדה המושכין שנמחדש בה, בפרשה ראשונה נאמר וְסְיָה פִּי יֹאֹמֶרוּ מַלֵלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מֶה סְעֲבֹדֶה סַאֹּח לָכֶם (שמוח יב, כו), בצן רשע הכחוב מדבר העבודה הזאח. של פסח (פסחים לו.), והלא כבר נאמר למעלה והיה כי מבאו אל הארץ וגוי, ולמה חור ושנאה, בשביל דבר עַלֶּיסָ וּגוי (שס כת, יג): − זבת חלב ודבש. תלב זב מן סטויס, וסדבש זב מן סממריס ומן סמלניס (רש"י מגילס ז.): − אח ם, פֿמ פֿבְּבָס וגוי (בכסשימ מוי, ים), ובילמק סיס פומכ גויר בְּפַבְרָ סַאֹמ וגוי (שס כו, ג), וביעקב סוס וומר סַפַרָן פַשָּׁ שַבַּב הס, ואחח ממשפחם כנען היחה שלא נקרא לה שס, אלא כנעני: נשבע לאבחיך וגר. באברסס הוא אומר, צַּיוֹס הַהוֹא בְּרַחַ (א) אל ארץ הכנעני וגרי. אע"פ שלא מנה אלא המשה עממין, כל שבעה גוים במשמע (הנהומא בא יב), שכולן בכלל כנעני

44 44 444 لَّذِي يَتُجُد ذِلِهِ بَشِمْ لَذِي يَتُقِبَ يَبْضًا لَخُهُ يَصَاءً، ذِكَ يُضِمُ لَجُهِ ע מַצּיִת 'אַבְיֹלְ אֵׁנִ הְּבְעָּנִי בּוֹנְתִי בּּפִּירָא יִהְאָבִילְ זִּנְתְ הַּבְּעָּאַ

نقفتر څك تغيد څخح فيښك:

אַפֿלַב !! מִמָּגָרִום:

לֵו בֹּגֹאנוֹו מִמֹּגַבוֹוֹם:

בְּמִפַּׁלוּ מִמָּגַרוֹם: לאַמְר בַּעְּבַּוּר זֶּה עַּמְּה יְהֹנְה לְמֵימֵר בְּדִיל דָא עַבַּד יִי לִי וְהַנַּרְתָּ לְבְנָוֹדְ בַּיִּנֹם הַהָנּא וּהְחַנֵּי לִבְרָדְ בְּיוֹמָא הַהַנּא

בוֹלִבר הוּצְאַרְ יְהנָה מִמָּצְרֶ יִהנָי מִמְצְרֶ יִם: מורָת יְהוָה בְּפִיף בִּי בְּיָרְ דִּיִיְ בְּפִּיִּשְׂרְ אָרֵי בְּיֵּרְ הַמִּיִּפְׂאַ <u>ۃے ڈاپ</u> نہتہ ڈك ڈ&ٹ ھے ڈك بڈگڈڈٹ ا

إِمْنَقِيْتِ مِنْفِرَتُ بِوْنِوْتِ: (פَ) مِبْقِا ذِبْوَا: עּוּאָט וֹטִמּר זָה קְנָמָא הָדֵין בְּוֹמָנִיה

וֹלְאֶׁבְמָוֹנִ נִּיֹלִנִי לָנִי: ĬĠŔĠĊĠĿĬijĠŒĠĿ: עלבולוי פּאָמֶּר וֹמְבָּמ לְנִי בּנְאָמָּר בַּמָאַ וֹבְיֹבֶר בְּירוֹבְאַבְ יִבְיְבִי אָבְאָבָה וּנִבּי אָבִי יַמִּילָפָּוּ וֹוֹ לַאָּבַה

هَمْد نَازُن ذِلْ ثَافِرُدُه فَرَبِيْنَ: ﴿ يَحْدَرُا فَعُدَمْ كَلُهُ لَذِي رأدمزير إجِائِ وَمِ وَهُمَا نِهِرْهِ جَمَاثِلًا إِجَاءٌ فِمِا رَحِٰهِ جَدِياً! حُر_قُمْد_ثِثَو الْمَمْدَد خُرِ فَمَا لَذِذُهِ كَذُه اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ

> borders. be leaven seen with thee, in all thy seen with thee, neither shall there there shall no leavened bread be throughout the seven days; and Unleavened bread shall be eaten

came forth out of Egypt. which the Lord did for me when I day, saying: It is because of that And thou shalt tell thy son in that

brought thee out of Egypt. with a strong hand hath the LORD the Lord may be in thy mouth; for between thine eyes, that the law of upon thy hand, and for a memorial And it shall be for a sign unto thee

ordinance in its season from year to Thou shalt therefore keep this

and to thy fathers, and shall give it Canaanite, as He swore unto thee shall bring thee into the land of the And it shall be when the LORD

De the Lord's. thou hast coming of a beast, shall every firstling that is a male, which LORD all that openeth the womb; that thou shalt set apart unto the

ולא לך, שאלו סיים שם לא סיים כדאי ליגאל (מכילמא פי"ו): (8) בעבור זה. בעביר שמקייס מלימיו, כגיון פסח מלס ומכור סללו: עשה ה׳ לי. רמו חשובס לבן רשע לומר, עשס ס'לי

שם מנמות לו.): ומקשרס בראש ובורוע: על ידך. יד שמאל, לפיכך ידכה מלא בפרשה שנייה (פסוק מו), לדרוש בה יד שהיא כהה (מכילמא (9) והיה לך לאות. יליאת מלכים מסים לך לאות: על ידך ולוברון בין עיניך. רולם לומר, שתכתוב פרשיות סללו

(10) מימים ימימה. משנה לשנה (שם לו:):

שַׁשֶׁר נָשְׁמִמִּי וגו' (שמום ו, ה): - ונחנה לך. ההא בעיניך כאילו נהנה לך בו ביוס, ואל ההי בעיניך כירושה אבוה (מכילהא מקיימוסו במדבר, מוכו ליכנם לארץ ומקיימוסו שם (מכילמא שם): - נשבע לך. וסיכן נשבע לך, וְמַבֵּאֹמִי אֶמְבֶט אֶל סְמֶבֶץ (11) והיה כי יבאך. יש מרצומינו שלמדו מכלן, שלל קדשו צכורות סנולדים במדבר, וסלומר קדשו מפרש בילם זו, לם

ופירש במקום אחר בְּבְּקְרֶךְ יִּבְיֹאֹנְךְ. לשון אחר יש לפרש וסעברם כל פער רחם, בבכור אדם סכחוב מדבר: שְׁבַּר שֲׁלְפֶּיף, חֹבל זה לחׁ בחׁ חֹלחׁ ללמד על הנפל, שהרי כבר כחב כל פער רחס, וחֹס חחׄמר חֹף בכור בהמה עמחֹה במשמע, בח̀ גַפֶּל, ששגרמו אמו ושלממו בלא עמו, ולמדך סכמוב שסוא קדוש בבכורס לפעור אם סבא אמריו, ואף שאינו נפל קרוי שגר, כמו (בו) והעברה. פין וסענים פלפ לשון הפרשה, וכן הופ פומר וָהַעַבַרְמָּס פָׁמ נַמַלְמוֹ לָבָמֹו (במדנר כו, מ): שגר בהמה.

خذرد كثلت خختنك ينخين: נאָם לְאַ תְפְּהֶה וַעֲּרָפְתָּיִ וְלֵלִ בְּאִמְּרָא וָאָם לְאַ תִפְּרוּק إجِاعِهِ بَيَمْدَ مِوْيِدَ جِهُد إَجَاءُ عَدَدِيْهُ يَامِدِهُ مَوْدَامَ

خخئك يتورير: וְטַלְפָּגְעַ וְכָלַ בַּוּכְבָא בַּאָנָהָא

ממגבום מבנע גבונם: نظأت גו בוציאָנוּ מפמיר לַאַּמָּר מַּרְ־זָּאָת וְאָמַרְמָּ אֵלֶיו לְמִימָר מָא דָא וְמִימָר לִיהּ

מְבָּית עַבְרוּהָא: בהקלא ין מפּקנא ין ממצרים ئىۋر خىنۇھۆك خىڭ ھىڭ نىتى تختى نۇتخىڭ خىك ھىند

בְּבֶוֹר בְּנֵי אֶפְּהֶרוּ: خْدِ هُمْد ثِيْنَ يَاذِبُهِ لَخُدٍ. كَلُو نُنْ خَمْ هُنَا لَمْدَ لَذَكِ لَاذَٰذِهُ בְּהַמְּה עַל־בּן אֲנִי וֹבְתַ לִיהֹנָה דִּבְעִירָא עַל בּן אֲנָא דָבַה מֹאַבְוֹם מִּבַּׁלָב אָבָם וֹתַּבַבְּבַּנָנַ יי ויַהַרג יְהוָה בָּל־בָּכוֹר בָּאָבֶץ ַנְיָבְי בֶּי־הַקְשֶׁה פַּרְעֹה לְשַׁלְהֵוֹנִי יַהְנִי

וכל בוכבא גבנו אפרוק: בוכבא באבלא ドロギーバロ לְתַּלְעוּעוֹגֹא וּלַתָּלְ וּוֹ כּבְ

ויהי לאָת על ידָךְ וְלְהָפָּלִין

shalt thou redeem. first-born of man among thy sons shalt break its neck; and all the thou wilt not redeem it, then thou shalt redeem with a lamb; and if And every firstling of an ass thou

the house of bondage; brought us out from Egypt, from By strength of hand the Lord is this? that thou shalt say unto him: thee in time to come, saying: What And it shall be when thy son asketh

sons I redeem. males; but all the first-born of my that openeth the womb, being therefore I sacrifice to the LORD all of man, and the first-born of beast; land of Egypt, both the first-born LORD slew all the firstborn in the would hardly let us go that the and it came to pass, when Pharaoh

Egypt.' the Lord brought us forth out of your eyes; for by strength of hand hand, and for frontlets between And it shall be for a sign upon thy

The Haftara is Jeremiah 46:13 – 46:28 on page 209.

במקום למר: ספסיד ממונו של כקן לפיכך יפסיד ממונו (מכילחל פי"ח): וכל בכור אדם בבניך חפדה. חמש פלעים פדיונו, קלוצ בשה. נותן שה לכהן, ופער המור מותר בהנאה והשה חולין ביד כהן: - וערפחו. עורפו בקופין מאחוריי והורגו, הוא ישראל ביליאמן ממלריס, (שאין לך אמד מישראל שלא נעל הרבה חמורים) טעונים מכספס ומוסבס של מלרים: 👚 חפרה (13) בַּשַר ַ חמוד. ולה פער שהר בהמה עמהה, גורָת הכָתוּב היה, לפּי שנמשלו ברורי מלרים לחמורים, ועוד שםייעו הת

כשת, ושמינו יודע לשמול, וסשומל דרך מכמס: הוא אומר עָס קעַלח וְסַקְּקִיס וְסַמְּשָׁפְעֵיס וגוי (דבריס ו, כ), הרי ואח שאלח בן חכס. דברה חורה כוגד ארבעה בוניס, חס, כב, כו), דבני גד ובני כאובן: מה זאח. זה מינוק מפש שלינו יודע להעמיק שללמו, ומומס ושולל מה זאח. זה מינוק מפש (FI) בי ישאלך בגך מחר. יש ממר שסים עכשיו ויש ממר שסום לממר ומן, כגון וס, וכגון מָמָר יֹמֹמֶרוּ בְּגַנְיבֶס לְבָּגֵינוּ (יסושע

סאמורם בפרשה ראשונה, שהרואה אומה קשורים בין העינים, יזכור הנס וידבר צו: (סנהדרין ד:). ומנחם חברו עם וְהַשֵּׁף אֶל דְּרֹוֹם (יחוקאל כא, ב), אַל חַמִּיפוּ (מיכה ב, ו), לשון דבור, כמו ולוכרון בין עיניך (16) ולטוטפות בין עיניך. הפילין, ועל שם שהם ארצעה צהים קרוין ממפה, מט בְּבַּהָפֵּי שהים, פה צאפריקי שהים

نخڙ دُنيَٰ ١ בְּלֵם בְּרְאָנָם מִלְחַמֶּר וְאָבוּ ځکې⊏ י^{מנס} וְלֹאֻ נְּחָם אֶלְהַיִּם ׳בֶּבֶּרְ אֶבֶּיִּ ניְהִי בְּשַׁלְּח פַּרְעֹה אָת הַעָּם נִהָנְה כַּר שַּׁלָח פַּרְעֹה יָה

לַנְרֵיִמְּבְאָרָ מִאָּבְאַ מִאָּבָא מִאָּבָוֹם: עמושר ים סוף וחַמָּשָׁים עַלָּוּ رَرْفِح الْمُركِرُونِ الْمُعَالِمُونِ الْمُعَالِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعِلَّمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعِلَّمِ الْمُعَالِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِمِ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمِ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمِ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمِ الْمُعِلِمِ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِم

מּגַמנוֹ. מוּב אַשַּׁכֶּם: אָלהים אָהָכֶם וְהַעַּלִיהָם אָת־ בני ישראל לאמר פַּלָּד יפַּלָּד פּ עַמְּוֹ כִּי הַשְּׁבֶּעַ הָשִּׁבָּעַ אָתַר ווקח משֶׁר אָת־עַצְּמָוֹת יוֹסֶךּ

خَكَٰمُ لِا لَامَٰلُـٰ كُلِّـ: יי וּיִסְעִּי נִיּסְבָּר נִיּחֲנָיּ יי נִיסְבָּר נִיּחֲנָיִּ

לַבְבְישׁ יוִמֶּם וֹלְיִלְנִי: نْكِرْنُكِكِ خَمَوْنِكِ هُمْ خُكِيْنِكِ خُكُمَا

> **≟ظڴڎ**ڶڡ٠ מַּמָא בַּמִטְוֹגִיהוֹ לַבְבָא וִיתִּיבוּוֹ אָבְנִים פּֿוֹנְנִים נֵיִאָ אָבִּרְ אָמָרַ נִיָּ גַּלְמָא נִוּנְתִּוּן ענא אָנה פֿלְהָשֹׁאָ, אָנָ, פֿנִילָא ממא ולא בּבֹרנון וֹנ אוָבע

لَـٰ لَٰ كُذُكُ لَٰ لَٰ كَا لَٰ كُنَّ كُنَّ لَٰ لَٰ كَا لَٰ كُنَّ كُنَّ لَٰ لَكُ لَا لَٰ كُنَّ كُنَّ كُنَّ كُن סליקו בני ושובאל מארעא מֹבְבָּבֹא לְנַמֵּא בְּסֵוּך וּמִזְרָזִין וֹאַסְׁעַר וֹן נְתְּ עַּמָּאַ אַנְרַע

ג' ג'טכנו ונוסטון ג'נו זיבמו מפא וֹאָבֹאָג לַמִּימִר מִּגַּבׁר גַּבִיר המוע אבו אומאע אומו וע לנו וַאַפַּיק מֹשֶה וַת גַּרָמֵי יוֹסָף

בֹּסְׁמַר מַגְבַבְּאַ: בְאֶלֶם וּנְמַלוּ מִסּוּכוֹת וּשָׁרוֹ בָאֵיתָם

למוגל בוממא ובלולוא: **S**ATLLX לאוָבוֹא ולבנגוֹא למּמוּבֹא בּהמוּבֹא בּהֹלֹלא לִבּבּניטִׁנוּן מֹבַבֹּר בוֹבְמִיהוּן בִּימִמֹא

> return to Egypt.' regret when they see war, and they near; for God said: 'Lest the people the Philistines, although that was them not by the way of the land of had let the people go, that God led And it came to pass, when Pharaoh

Went up armed out of the land of Red Sea; and the children of Israel the way of the wilderness by the But God led the people about, by

with you. shall carry up my bones away hence will surely remember you; and ye the children of Israel, saying: 'God with him; for he had surely sworn And Moses took the bones of Joseph

in the edge of the wilderness. Succoth, and encamped in Etham, And they took their journey from

oz

бі

might go by day and by night: fire, to give them light; that they the way; and by night in a pillar of day in a pillar of cloud, to lead them And the Lord went before them by

מסופכים, ועיין ברא"ס ובג"א ובמ"י ישוב נכון ע"ו): פן ינחם. ימשבו ממשבס על שילאו, וימנו לב לשוב: ראש וְנְשׁוּבְּס מִנְּרֶיְמֶס, אס סוליכס בפשומס על אחם כמס וכמס (מכילחא פסחא פי"ח). (לפי סדר סכחוב נראס הרשימות צַבֶּבֶּץ בְּשְׁמְבֶּלֵץ וְהַפְּנַשְׁנִי וגו' (במדבר יד, מב), אם הלכו דרך ישר היו חוזרים, ומה אם כשהקיפם דרך מעוקם אמרו נִּשְּנָה ו, כג): כי קרוב הוא. ונוח לשוג באוחו סדרך למלריס. ומדרש אגדס יש סרבס: בראוחם מלחמה. כגון מלחמת (עבל) ויהר בשלח פרעה וגר ולא נחם. ולא נסגס, כמו לף נִמַס מָת סָעָס (שמות לב, לד), בְּסִתְּסַלֶּבֶף מַנְמָס מֹמָךְ (משלי

מחומשים, אחד מחמשה ילאו, וארבעה חלקים מחו בשלשח ימי אפילה: שַעַבְּרוּ מַמֻשְׁיִם (יהושע חֹ, יד), וכן מרגס אונקלום מְזְרָוִין, כמו וַיָּרִק אָם מַנִּיבִיו (בראשים יד, יד) ווריז. דבר אחר חמושים במלחמת עמלק ובמלחמת סיחון ועוג ומדין מסיכן סיו להם כלי זיין שהכו ישראל בחרב. ברש"י ישן) וכן הוא אומר, וַשַֿשָּ לקנים שם מה שילערך, הבל כשהיה פורש למדבר לריך לומן כל הלורך. וכחוב זה לה נכחב כי הם לשבר הם האיון, שלה ההמר, לסס שעלו ממושים, שאילו היה דרך ישוב לא היו מחומשים להם כל מה שלריכין, אלא כאדם שעובר ממקום למקום ובדעמו ַ וַמְשֶׁס בַּפוּף (שמום בֹ, ג), קַנֶּס ְּלַפוּף קַמֵּלוּ (ישעיס ימ, ו): וחמשים. חֿין חמושיס חֿלח מווייניס, (לפי שסמיבתן במדבר גרס (18) ויסב. הפיצם מן הדרך הפשומה לדרך העקומה: ים סוף. כמו לים פוף. ופוף הוא לשון אגם שָגְדֵלִים בו קנים, כמו

עמסס, שנאמר אמכס: שישלוסו (מכילמל פי"מ): והעליחם את עצמותי מזה אחכם. ללמיו סשביע כן, למדנו שלף עלמות כל סשבמיס סעלו יוסף, אני שליט הייחי במזכריס והיה ספוק בידי לטשוח, אבל בְּנִי לא יניחוס מזכריס לטשוח, לכך השביעס לכשיגאלו וינאו משס, (91) השבע השביע. השביעם שישניעו לנייסס, למה לא השניע נייו שישאורו לארך כנען מיד, כמו שהשניע יעקנ, אמר

(02) ויסעו מסכות. ביוס השני, שהרי ברחשון בחו מרעמסם לסכות:

다셨다: (절) לַאַ וֹטֶׁוּתְה הַּמִּוּנִג בְּהֹלֹנְ וִנְלָם לָא הַנֵּו הַמִּוּנִא בַּהֹלֹנֹא בַּוֹמִלָּא

ליי ניְדַבֶּר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמָר:

נְבְּחָוֹ תַּחֲנוֹ עַלְ־תַיֶּם: مُنْابُح بِجْدًا لِنَبُلُ كِفُتْرِ خَمْحِ يُجِا ۽ نيپيدر ظوڍر ۾، تيريام چرا בּבֶׁר, אֶּלְבַלוֹּוֹ וֹמִּבַאֹלְ, וֹנְמִבוּו מִלְוּלְ מִם בֹּנִוּ וֹמִבֹּאֵלְ וִוַנִּבוּוֹ

IQLËL: נְבְּבָׁנִם נִוֹם בַּאָנֵגְאַ סְׁנָב הַבְּנִנִים הָתִּנְבַּבְּגְו אָנִּנוּ בָּאַבְּנָא אָנִב لْغُمَّات قَلَمَتِ ذِكْثَرَ نَشِلَةٍ ذِينَمَت قَلَمَت مَمْ خَيْدَ نَشِلَهُمْ

בי אָנָי יְרוֹנְה נִינְעָה בּוֹנִי בּוֹיִנְים בּוֹי الأحُر للرجاب أنْلُمْه ದ≉್ದೇ¤ [→] אַחַרִיהָם וְאִכְּבְדֶר בְּפַּרְעֹּר וֹיִיּ

אָנוַ וֹאָבֹאָל מִהֹּבֹבוֹנוּ: מַע_וּאָט מֹמֻינוּ בֶּי־שָׁכַּוְחָנוּ ※ヘーロダロ ישרסל העטף וַיַּהְפַּרְ לְבָב פַּרְעָה אָרֵי אַנַל עַמָּא וָאָהְהַפֵּיךְ ווּצּּרְ לַמֶּלְבּ מֹאַרָוֹם כַּּוּ בַּרָט וֹאִטְׁטַנַּא לַמַּלְכָּא בַּמֹאַרוִם

> בּבְּגַלְגֹא מִן בַּבְם הַמָּא: לְיֹלְע לְפֹּנוֹ וֹאַנֹּ לְא הֹמִינִא בַּאִּיִהֶּטֹא

וּמַבַּיל וְיָ עִם מִמֶּה לְמֵימַר:

ַטָּא: אפון לקבליה השירון על מינבול ומא שבם בעיל נישְרון בבם פום הירָתָא בּין

מְּבִיבוּוֹ מַבְּבָּרָא:

נְאָבַעוּ בוֹ: וובמון מֹבֹבאו אָבו אָנֹא ווֹ أنابَكُانَ، هُنَا كُمْ هَلَامِينَ أَلُيْلًا يَهُنَيَّالُ ثَن كَافِح لَحَلَمِنَا

ַ הַּבַּטִוֹא נִט נֹהַבָּאַ, מִפּּילָטִוֹנֹא: וֹאַמֹרוּ מֹא בֹא הַבֹּבֹנֹא אָנַיּ ניאָמְרוּ לַבָּא דְפַרְעֹה וְעַבְּדּוֹהִי בְּעַמָּא

> from before the people. pillar of fire by night, departed not the pillar of cloud by day, and the

:Buives And the LORD spoke unto Moses,

ΛIX

77

encamp by the sea. Baal-zephon, over against it shall ye Migdol and the sea, before before Pi-hahiroth, between that they turn back and encamp 'Speak unto the children of Israel,

wilderness hath shut them in. entangled in the land, the children of Israel: They are And Pharaoh will say of the

LORD.' And they did so. Egyptians shall know that I am the and upon all his host; and the I will get Me honour upon Pharaoh, and he shall follow after them; and And I will harden Pharaoh's heart,

from serving us? done, that we have let Israel go they said: 'What is this we have was turned towards the people, and heart of Pharaoh and of his servants that the people were fled; and the And it was told the king of Egypt

שענן סכין לסנחוסס על ידו, שסרי על ידי עמוד סענן סס סולכיס. עמוד סענן אינו לאורס אלא לסורומס סדרך: לסראומכס, אף כאן לסנמומס ע"י שלימ, ומי סוא סשלימ, עמוד סענן, וסקצ"ס בכצודו מוליכו לפניסס, ומכל מקוס את עמוד (IS) לנחתם הדרך. נקוד פמח, שסים כמו לסנחומם, כמו לַרָּמֹמְבֶם צַּבֶּרֶךְ מֲשֶׁר מֵּלְכוּ צָּשִּ (דִּנִרִּים ה, לג), שסים כמו

שנאמר ואמר פרעה לבני ישראל וגוי: - ויחנו לפני פי חחירות. הוא פימוס, ועכשיו נקרא פי המירות, על שה שנעשו שה (2) וישבו. לאמוריהם, ללד מלרים היו מקרצין כל יום השלישי, כדי להטעום את פרעה, שיאמר מועים הם צדרך, כמו לעמוד סענן, שעד שלה ישקע זה עולה זה (שבה כג:): (22) אי ימיש. סקנ"ס את עמוד סענן יומס ועמוד סאש לילס, מגיד שעמוד סענן משליס לעמוד סאש ועמוד סאש משליס

נְּסְרוֹח (חُיוב כח, יח), נְבְּבֵי יָס (שֹׁס לֹח, מו). נבכיס סס, כלוחיס סס במדבר, שחינן יודעין לנחח ממנו ולסיכן ילכו: הדה (ברחשים כ, יג), חמרי עלי: נבבים הם. כלוחים ומשוקעים, ובלע"ו שיר"יר כמו בּעַמֶק סַבְּבָה (חהלים פד, ז), מִבְּרִי (3) ואמר פרעה. כשישמע שסס שָׁבָּיס לחֿמוריסס: לבני ישראל. על בני ישראל. וכן ס' יַּבְּמַס לְבֶס, עליכס. חְמֶרָי לִי שְׁמִי יבשלר מכל אלסי מלריס, כדי להטעימן, שיאמרו קשה יראמן (שם), ועליו פירש איוב משגיא לגויס וַיְּשָׁבָּדֶם (איוב יב, כג): בני חורין (מכילחא בשלח פ"א), והם שני קלעים גבוסיס וקופיס, והגיא שביניהם קרוי פי הקלעים: לפני בעל צפון. הוא

שמכו שין לנו שלם דברי בן עמרס (שם): (מכילמת פ"ת): ויעשר בן. להגיד שבתן ששמעו לקול משה, ולת תמרו היתך נתקרב תל רודפינו, תנו לריכים לברות, תלת עו, דב), ואומר נודע ס' מִשְׁפְּע עָשְׁה (שׁס מ, יו): בפרעה ובכל חילו. הוא המחיל בעבירה וממנו המחילה הפורענות ַנְׁטְׁמַלְּגַּבְּׁמָּ נְׁטְׁמַׁלַבְּּבָּׁמָּ נְנְיַבַּהַּמֹּ נִידְוֹ, (ימוּקְמַלְ כַּבַּרָי), ומוּתר שָׁמָּי שָׁבַּר רָשָׁבָּי וַשְׁמַר בּךְ נִידָע בּּיִסְוּבָּט מַמָּבָים (מִסְלִים (4) ואכבדה בפרעה. כשהקצ"ה מהנקם צרשעים שמו מהגדל ומהכצד, וכן הוא אומר וָנִשְׁפְַּמְפִּי אָפֹּוּ וגוי, ואֿהר כך

خٰذٍ: لْحُمْ لَآثُت مَمَّلُنَات لَهُمْهُات هَمْ لِ نُحِمْ لِنُحْدِ مَمَّلَهُمْ لَاخُلِياً וּיַפַּט מָּמְבְמָאָנִט בְּבֶב בַּשְׁיִּב יּגַבר מָּיִט מָאָט בְטִבּין בְּטִיבֶן

ÇÇL: نَمُكُعُمْ بِخُدْرَ نَمُكَعِمْ بِجُعُبِ حَدْثُ خَدْرَ نَمُكَغُمْ بِخَدْرِ نَمُكَعَمْ دُخَعَرا אַ מֹלְנִ מֹּגֹּנְיִם וֹיּנִבְנֵּב אֹשׁנֵי, בֹּלֹוֹ מַלְכֹּא בַּמֹּגֹנִם יּנִבנּ בַּעֹרַ וּנְחַנֵּל יְתְנָׁר אָת־לֶב פּרְעֹר וְתַפִּיף יִי יָה לְבָּא הְפּרְעֹר

פּׁ, נַוֹנוּרְנוּ לְפָּנֵי בַּעָּל צְפָּן: בכב פּבְעה ופָּבִשְׁיוּ וְחֵילִוּ עַּלִ איקם הגים על־הַיָּם בֶּל־סוּס وبالها والإثام لايات بثم ويهرد الرحود

מערוםו נפע אַחַריהָם ניִירָאוּ מִעְּרָאֵי or iÀĻŸŚ אָת־עֵינֵיהֶׂם ופּבֹקְי בְקְּרִי נִיּמְאַנְ בְנֵין וּפּּרִעָּה קָנֵין וּקְּקָה הָנֵין

אַט_וֹכְבָּוֹ וֹאָטַ_מַּמִוֹ וֹמַפּֿיַס יָּחַ וַּחָבָּיַה יָּיָחַ וֹאָמַ בַּמַּיִּ

ממול על כוקהון:

בונה גלו:

טולטא צַלבם בּמִּיל צָפּוּן: ופְּרָשׁוֹהִי וּמַשְּׁרְיָהִיה עַל פֹּם נְמָא כָּלְ סִוּסְנְת בְתָבֵּי פַּבְעָּב וֹאַבְבֹּיקוּ יָהְבוֹ מַבְ מֹאֹנְאֵּג בַּעַבוּגעון

نَمُلَّٰكُم كُلُه لَٰذَ: מאַר וּיִּבְשְׁלֵּי בְּנִי־יִשְׁרָאֵל אָלִ־ וּדְחִילוּ לְחָוָא וּוְשִׁיקוּ בְּנֵי ڋۿڂ؞ڵ ځنتدبابل لْلَاقِّلَ نَصْلَهُمْ נו מנגיהון והא

> and took his people with him. And he made ready his chariots,

Egypt, and captains over all of chariots, and all the chariots of And he took six hundred chosen

with a high hand. for the children of Israel went out pursued after the children of Israel; of Pharaoh king of Egypt, and he And the Lord hardened the heart

Baal-zephon. Pi-hahiroth, in front of encamping by the sea, beside his army, and overtook them Pharaoh, and his horsemen, and them, all the horses and chariots of And the Egyptians pursued after

Israel cried out unto the LORD. were sore afraid; and the children of were marching after them; and they eyes, and, behold, the Egyptians children of Israel lifted up their And when Pharaoh drew nigh, the

מפוף עמי (שמוח יב, לא), ונהפך לבב עבדיו, שהרי לשעבר היו אומרים לו עד קטי יהיָה זֶה לָנוּ לָמוֹחָשׁ, ועכשיו נהפכו לרדוף שירס, וסוא יום שביעי של פסח, לכך אנו קורין השירה ביום השביעי: ויהפך. נהפך ממה שהיה, שהרי אמר להם קומו בְּאוֹ שלינן מרוכין למזכיס, באו וסגידו לפרעה ביום הרביעי, ובממישי ובששי רדפו אחריהם, וליל שביעי ירדו ליס, בשחרית אמרו (a) ויוגד למלך מצדים. פֿיקְמיּרִיןִשלה שמסס (מכילהה פ"ה), וכיון שסגיעו לשלשה ימיס שקצעו לילך ולשוב, וראו

שנאמר פַֿפַּנְק שָׁלָנ: וּפַרְעֹס הַקְרִיבּ, הקריב עלמו מיהר לפני חיילוחיו, דרך שחר מלכים לימול ביוה ברחש כמו שיבחר, הני חשוה עמכם בחלק, בואו עמי, ואני לא אתנהג עמכס כשאר מלכיס, דרך שאר מלכיס עבדיו קודמין לו במלחמה, ואני אקדיס לפניכס, שנאמר (6) ויאסר את רכבו. סוח בעלמו (מכילחה פ"ה): ואת עמו לקח עמו. מְשֶׁבֶס בדבריס, לקינו ונעלו ממוננו ושלחנוס,

הרוג, מוב שבנחשים רלוץ אח מוחו (מכילחא פ"א): ושלשים על כלו. שרי לבאום כחרגומו: וסלא נאמר וְגַם מִקְנֵנוּ יֵלֶךְ שָׁמֶנוּ (שׁם י, כו), מָשֶׁל מי סיו, מסירא אם דבר סי, מכאן סיס רבי שמעון אומר, כשר שבמלרים ומסיכן סיו סבסמום סללו, אם מאמר מָשֶׁל מצרים, סרי נאמר וַיַּמֶח כֹל מָקְנֵים (שמום ע, י), ואם מאמר מָשֶׁל ישראל, (ק) בחור. נפחרים, פחור לשון יחיד, כל רכב ורכב שבמנין זה היה פחור: ובל רכב מצרים. ועמהם כל שהר הרכב,

(מכילמה פ"ה): (8) ויהוק הי את לב פרעה. שסיס מולס אס לרדוף אס לאו, ומוק אמ לצו לרדוף: ביד רמה. בגבורס גצוסס ומפורסממ

(מנמומה בשלח יג): - ויצעקו. מפשו הומנות הבותם (מכילתה פ"ב). בהברהם הוה הומל, הַלְ הַשְּׁקוֹם הַשָּׁבֶר עֲשַׁר שֶׁם (ברהשית בסע אחריחם. בלב אחד כאיש אחד. דבר אחר והנה מלרים נוסע אחריהם, ראו שר של מלרים נוסע מן השמים לעזור למלרים (10) ופרעה הקריב. היה לו לכתוצ ופרעה קרצ, מהו הקריג, הקריצ עלמו ונתאמן לקדה לפניהם, כמו שהתנה עמהם:

לקרוע לסס היס (מכילמא פ"ג):

בני ישראל ויסעו. אין לסס אלא ליסע, שאין היס עומד בפניהס, כדאי זכום אבומיהס, והס, והאמונה שהאמינו בי וילאי, בלרס. דבר אחר מס מלעק אלי, עלי סדבר מלוי ולא עליך, כמ"ש לסלן, על בְּנִי וְעַל פֹעַל יָדִי מְלַנִּי (ישעיס מס, יא): דבר אל

- (EI) מה הצעק אלי. למדנו, שסיס משס עומד ומתפלל, אמר לו סקב"ס, לא עת עתס לסאריך בתפלס, שישראל נתונין שְׁעַשְׁמְ מְּבִיִּבוּוּן לְבַּעַל (שופּמיס ו, לֹח):
- (١٤) ١٦٠ بركا حرص ععد دردم ، درا دِد م ، دَرُقِم فِهم ، درا فهم فَقَر في ديد ، م ، درا يفهد بود فر (ود معد م در ، ١) ، درا
- (13) כי אשר ראיחם את מצרים וגור. מס שכלימס לומס לינו ללל סיוס, סיוס כול שכלימס לומס ולל מוקיפו עוד: שמשוב:

(שמוחל־ב ימ, ימ) דחבשלום, שחמוח. כמו לְיוֹם קוּמִי לְעַד (נפניה ג, ח), עַד שוּבִי בְּשֶׁלוֹם (דברי הימים־ב יח, כוי) שחקום פסוק פן יפרוץ) היה נבאר ממיחמנו, עכשיו שנקוד בשורק, נבאר מאשר נמוס. וכן מִי יִפָּן מוּמֵנו, שנמוס. וכן מִי יִפָּן מוּמִי

נמוח, ואס היה נקוד מלאפו"ס, (ר"ל חול"ס, כנודע לבעלי דקדוק שקראו חול"ס מלאפו"ס, ועיין לקמן פרשח יחרו ברש"י (בו) אשר דברנו אליך במצרים. וסיכן דברו, יבֶח ס'עַבְיבֶס וְישְׁפּוֹע (שמות ס, כה מכילהה פ"ב): ממוחנו. מהשר

- בינו"ן פושי"ם:
- (11) המבלי אין קברים. וכי מחמת חסרון קבריס, שלין קבריס במלריס ליקבר שס, לקחתנו משס. שיפו"ר פלינלם"ת

ימ, כו). בילחק, לְשׁוּת בַּשְׂבֶה (שם כד, פג). ביעקב, וַיְפְנַּע בַּמֶּקֹוֹם (שם כח, ימ):

וֹמְבֹאֹב וֹוֹפֿמנּ: א שֹלֵּמֹל אֹלְוֹ, וַבְּבֶּר אָלְ בַּנוֹי הַלְנִים בּלְנִים בּנוֹים בּנִי וֹמָנִאָלְ

that they go forward. speak unto the children of Israel, Wherefore criest thou unto Me? And the LORD said unto Moses:

אַנישִי וַיָּאַמֶּר יְהֹנְהֹ אֶל־מֹשֶׁה מַה וַאַמַר יִיָּ לִמֹשֶׁה קַבֵּילִיה

shall hold your peace.'

ڂڎڡ

ַטְּמִּטִׁם גָּ גָּנִנִוּ לְכִּוּן לִבֶּרָ נִאַּטֵּנּוּ נְאַטֶּם גָּ גָּנִנִּים לְכִּוּן לַבֶּרָ נִאַּטֵּנּוּ

The Lord will fight for you, and ye

מוד עד־עוקם:

474%: לא היספון למחזיהון עוד עד

more for ever. to-day, ye shall see them again no whereas ye have seen the Egyptians will work for you to-day; for salvation of the Lord, which He Fear ye not, stand still, and see the And Moses said unto the people:

מגבנם ביום לא מספי לראַטָם בּוֹנִם בְּּג אַמְּב בֹאִנטָם אָטַ בַּטַוּנטוּן נְט מָגָּבָאָג וַמָּאִ דֵּין יְשׁוּעָת יְּהְנְּה אֲשֶׁר־יִּעְשֶׁה לְבֶם דִּיִּעְבִיר לְכוֹן יוֹמָא בֵין צִּבִי ⁶¹ שׁגַּבֶּאנֵ בְּעַלְּגֹּּבְנִּ נְבַאנְ אָנַב אִטְעָּשַׁבוּ נְבַוּנְ זָנִ פּנְרַקְּנָא בַּגִּ

رَبْهُوْد مِنْوُلَ هُمْ ـ بَامُلِي هُمْ _ يَهُوْد مِنْهُ لِأَمْ فَهُ بَالِيَامُ الْ

מֹצׁנְמִנְעַ בַּמַּבְבַּבְאַ:

should die in the wilderness.' Egyptians? For it were better for us

ממשנו במבבר: מָנִר לְנִוּ הַּבָּר

אָעַ מִּאֹבִוֹם מֹּב לַנָּא צַּנִפַּלָע נִט מִאָּבָאִי

to serve the Egyptians, than that we alone, that we may serve the unto thee in Egypt, saying: Let us Is not this the word that we spoke

ממוני וֹלמּבֹבֶר אָטַ מִאַבְנֹים בּּנִ מִנּוֹא וֹנִפַּבָט זֹט מִאַבָּאָנ אָבַנִּ ת אָבֶּוֹשׁ בֹמֹאֹנְוֹם בַאִמֶּנַ שַוֹבֹּל הֹמֹשׁ בֹּמֹאֹנוֹם לַמִּוֹמַנַ הַּבוַעַ הַלֹא זָה הַדְּבֶּר אֲשֶׁרֹ דִּבָּרָנוּ הַלָּא בּין פְּהָנָטָא דְּטַלֵּילָנָא

בְאַפּּבוּנוֹנֹא מִמָּגַבוֹם:

out of Egypt? dealt thus with us, to bring us forth wilderness? wherefore hast thou thou taken us away to die in the there were no graves in Egypt, hast

And they said unto Moses: 'Because

לַנוּ לַעוָּגוּאָנוּ מִמָּגַבוֹנם: לְלֵנוּנִי בּמִּבְבְּיִׁבְ מִעְבַּיִּאָעְ מְמָּנִיִּ בּּמְבַבִּיִּא מָא בָא מַבְּבִּיִּהְ לָנָא .. און שלבנים במגנים לשטטו במגנים

ַ בַּמְבַּלָ, וֹאַמָּרוּ לְמָמָּר בַמִּבַּיִת לַבָּרוּן

لْنْجُهِ، خُرْدَ نَمْدُهُمْ خُنْنِكَ يَتَنُهُ خُرْدَ نَمْدُهُمْ خُرْدَ نَمْهُ خُنْفُمُنَهُ:

نخفَلَشَٰر: לפֿבקט יבכל־חילו בַרָּבָנוֹ 必旦に、口口 וֹאָנִי שׁנְיָּנְ מְשׁבִּיְלִ אָשִׁ בֶלֶּב מִאֹּנְיִם

rççç ür: ווֹבְענוּ מְצְּבוֹים כִּי־אָּנִי וְבוֹנִי

מפּניהָם נוֹגַמָּע מִאַּטַבוּנטָם: מֹאַנוֹנוֹם נוֹפַּה הֹפֿוּגַ נוֹמֹהֹלוֹ ⁶¹ לִפְּנִי מִחֲנֵה יִשְׂרְאֵּל رِبْوَلا لِإِيْرِابَاتِ بَيْجِابَاتِ بَارَجُ

ً طُلَٰ⊂ ثُلُ \$ٰج_ثُل څٰج_بَخُٰذُب: וְתַּאָבְוֹיִ אָּר אָת תַּלְּיָלָת וְלֹאַ ° מַחֲנֵה ישְׂרְאֵל ניְבֹא בֵּיןו מִחָנַה מִצְרַיִם יבֵּין

Ū₫ί□: ڲڷۦڷڔؙٛٙڟ קַדִּים עַּנְּהוֹ כָּלְ־הַלַּיִלָּה וַיָּשִׂם

> بخفقتين بثك مَم تقع بخيمَن، نتمَميا נאַק טול נת הוטְרָךְ נאַבִּים נָת

ıĖĠĹ@LĽL: יבכל משריהיה בְּאַבֹּאַ

EGLAL

בּהְּנִיֹא מוֹן בַּבְמִיהוו וּשְּׁרָא נאַטא מבֿטבירון ונסל עמודא וּנֹמּל מֹלְאַכֹּא בּוּנִ דְּמִבַּרַ

٢,५,४: אַטַלַבוּ בון לַנָּט בון כַּב بذنهُلهٰ في الله في ذرني لأجه נטוֹע הֿללא ופֿלא אַ אַמֹּגוֹאַ はないにはメ וֹמֹאַכְ כַּוּוֹ מַמְּבוֹנִיאָ בַּטִּגַּבָּאָנִ

לַנֹבּהְטֹא וֹאִטֹבּוֹמוּ תֹּוֹא: שפוש פֿל לולְנָא וָשִּוּי וָת וֹמָא וְדַבַּר יִיְ יְתְּיִא בְּרוּתַ קְּדִּיִּטְא נאַבים משָה נְת יָדִיה עַל נַמָּא

> sea on dry ground. Israel shall go into the midst of the and divide it; and the children of stretch out thy hand over the sea, And lift thou up thy rod, and

and upon his horsemen. upon all his host, upon his chariots, Me honour upon Pharaoh, and shall go in after them; and I will get hearts of the Egyptians, and they And I, behold, I will harden the

chariots, and upon his horsemen.' Me honour upon Pharach, upon his I am the Lord, when I have gotten And the Egyptians shall know that

them, and stood behind them; pillar of cloud removed from before and went behind them; and the before the camp of Israel, removed And the angel of God, who went

near the other all the night. night there; and the one came not darkness here, yet gave it light by there was the cloud and the Egypt and the camp of Israel; and and it came between the camp of

07

81

divided. sea dry land, and the waters were wind all the night, and made the the sea to go dack by a strong east over the sea; and the Lord caused And Moses stretched out his hand

שסים רגיל לספחלק ערבית לגמרי, אלא נפע וַ הלך לו מאחרי הם, להחשיך למצרים: אם להאבד עם מלרים: – ויסע עמוד העון. כשחשיכה, והשלים עמוד העון את המחנה לעמוד האש, לא נשחלק העון כמו . אומר מלאך הי, וכאן מלאך האלהים, אין אלהים בכל מקום אלא דין, מלמד שהיי ישראל נחונין בדין באוחה שעה, אם להנצל (19) וילך מאחריחם. לסבדיל בין מחנס מלריס ובין מחנס ישראל, ולקבל חליס וּבְּלִישְׁעְבְאוֹח של מלריס. בכל מקוס סוח

כל סלילס, וסמשך של ערפל לצד מצרים: ולא קרב זה אל זה. ממנס אל ממנס (מכילמא פ"ד): יַלועקיו (סושע ילי, ג): - ויהי הענן והחשך. למלכיס: - ויאר. עמוד סלש למ סלילס לישרלל, וסלך לפניסס כדרכו ללכת ואב מאחריו, נחנו לפניו, באו לסטים לפניו וואבים מאחריו, נחנו על זרועו ונלחם בהם. כך וְאָלִכִּי מְּרְגַּלְמִי לְאֶפְרַיִם קְמָם עַל (02) ויבא בין מחנה מצרים. משל למסלך בדרך ובנו מסלך לפניו, באו לסטיס לשבוחו, נעלו מלפניו ונחנו לאחריו, בא

(וב) ברוח קדים עזה. לכוח קדים שסים עום שלכוחום, סום סכום שסקל"ם ופכע לס מן סלשנים, שנחמר בְּרַיַּח מְדִיֹם

מומונם ומשמאלם: جِنِجِשָׁת וְתַמָּיִם לְהָםֹ חוֹמָה جِنِجָשְׁמָא וּמִיָּא לְחוֹן שׁוּרִין וֹנְבְּאֵנְ בְּנֵרְ וֹמְבְאֵבְ בְּעַוְנֵבְ עַנְּם נִמְּאֵבְנִ בְּנִגְ וֹמָּאִ

מוּמוּנִבון וּמִמּמֹאַלַבון:

and on their left. wall unto them on their right hand, dry ground; and the waters were a into the midst of the sea upon the And the children of Israel went

%ح_بنا برن□: ַבּל סָוּס פַּרְעָּה רְבְבָוֹ וּפְּרָשָׁיוּ בִּחָבִיהוֹן כֹל סוּסָוָת פַּרְעֹה נירְדְפִּי מִצְרַיִם נִיְבָאִי אַחֲרִיהָם יּרְדַפּיּ

בוסבוהי ופרשוהי לגו ימא: これしがい

chariots, and his horsemen. of the sea, all Pharach's horses, his went in after them into the midst And the Egyptians pursued, and

٤٦

מֹאַב'ום: אָה וֹהֹּדֹוֹ וֹיִבֹם אָנו מִנֹדֹנִי וּנְהִי בְּאַמְׁמָבֶר הַבְּבֶּר הַמְּבָר בּיִמְבָר

והניה וֹנו מֹהֹבוֹנוֹא בַּמֹגֹּבֹאָני: ドロガロが וְנַינִר בְּמִמְּרָת צַפְּרָא וְאָסְתַּכִּי

the Egyptians. cloud, and discomfited the host of through the pillar of fire and of upon the host of the Egyptians watch, that the Lord looked forth And it came to pass in the morning

زخْلْم خْلُم خُمْمُدُّام: (ھ) אַנוּסָה מְפְּנֵי יִשְׁרָאָל בָּי יִהְנָה יב זְיְנְיַנְהְיִבְיִינְ בְּּכְבְּבְּרָתְ נַיְּאָמֶר מִצְּרִיִם בּהֹבֹר לְעִוּן לַבְבֹּוֹ בַּמִהֹבוֹם: אָב, בא פוא נְבוּנִנִיא בּ... מגבאו נגבוק מן פדם ושבאל نمْنَحُدْدا كِيا خَنْمِيكَ رَجُمَّالِهِ ואַמֹּבּי יָח גּּלְגָּבִי רָחִבּיהוֹן

against the Egyptians. for the Log nghteth for them Let us flee from the face of Israel; heavily; so that the Egyptians said: wheels, and made them to drive And He took off their chariot

بنيزيا مِذ ـ نجة إنم عرفة المُن المرابعة المراب יְרְךְ עַלְּיִם וְיִגְשְׁ וְיִנְשִׁ עַפְּנִים עַּלִים בְּרָ בְּיִבְ עַכִּאָ וְיִתְּיִבוּוֹ עַנָּאִ רַנְּאַמֶּר יְהְנְׁהֹ אֶל־מֹשֶׁה נְמָה אֶת־

מַל מִצְּבַאָּי מַל דְתַבַּיהוֹן וְעַלַ נְאָמַר יָן לִמֹשָׁה אַרֵּים יַת chariots, and upon their horsemen.' upon the Egyptians, upon their that the waters may come back Stretch out thy hand over the sea, And the LORD said unto Moses:

קַדְיס (ישעיס כו, מ): ויבקעו המים. כל מיס שנעולס (מכילמה פ"ד): ַ שַׁפִּינֻס (ירמי' ימ, יו), יְבֹּחׁ מְדְיִס רוּתַ ס' (סושע יג, עו), רוּתַ סַמְדְיִס שְׁבֶּרֶךְ בְּלָב יַמִּיס (ימוקחל כו, כו), סָגָס בְּרוּמֹו סַמֵּשְׁם בְּיֹוֹס

(23) כל סוס פרעה. וכי מום אחד היה, אלא מגיד שאין כולס חשובין לפני המקוס אלא כמום אחד:

ר' יוסי הגלילי, כל מקום שנאמר בו מהומה, הרעשם קול הוא, וזה אב לכלן, ויַרְשֵׁם ה' בְּּלִוֹל גָּדִיל וגו' עַל פְּלְשָׁמִים וַיְּהָשֵׁם (מכילמה פ"ה): ויהם. לשון מהומה, השמורד"ימון בלע"וערבבה, נעל בְּגְנִיוֹה שלהם. ושנינו בפרקי ר' הליעור בנו של יד), לְמַקַל מְבוּמָה: 🗈 בעמוד אש ועגן. עמוד ענן יורד ועושה הוחו כמימ, ועמוד אם מרחיחו, ומלפי סוסיהם משחממות מַמְרַמ: וישקף. ויצע, כלומר פנה אלניסם להשמימם. ומרגומו וְמְּםְּמְבֵי, אף הוא לשון הצמה, כמו שָׁדֵה צֿפִים (צמדצר כג, . אני, לפי שהלילה חלוק למשמרוח שיר של מלאכי השרח, כח אחר כם לשלשה חלקים, לכך קרוי אשמורם, וזהו שחרגם אונקלום (PS) באשמרת הבוקר. שלשת חלקי הלילה קרוין אשמורת, ואותה שלפני הבקר קורא אשמורת הבוקר (ברכות ג.). ואומר

בכבדומ: בלחם לחם במצרים. במלרייס. דבר אחר במלריס, בארן מלריס, שכשס שאלו לוקיס על סיס, כך לוקיס אומס וינהגהו בכבדות. בסנסגם שסים כבדם וקשם לסס, במדם שמדדו וַיַּכְבֵּד לָבֹּוֹ סוּם וַעֲבֶדְיוּ (שמוח ע, לד), אף כאן וינסגסו (פג) ויסר אח אופן מרכבוחיו. מכם האש ושרפו הגלגלים, והמרכבות נגררות, והיושבים בהם נעים ואבריהן מתפרקין: (¤αιάζ-à 1, '):

(62) וישובו המים. שוקופיס ועומדיס כחומה, ישונו למקומס ויכקו על מלריס: שנשקרו במלרים:

יְהְנֶה אָת־מִצְּרָיִם בְּתָּוֹךְ הַנֶּם: ומגבום לסום לקדאטו וונגר ¿ וֹלְּמֶּׁר עַלְּם לְפָּׁנִוּע ְבָּצֶּׁר לְאֵּיִּתְנְּוּ ريض ظرق المجربة وحاربه

נְשְׁאָר בְּהָה עַר אָהָר: עַבָּאָים אַחַרִיהָם בַּיָּהָ לְאַ רְאָבְעָ בַּּהָרָיוֹן בַּיִמָּא לָא 82 بهم تورنيات جحرا يربط ورقد וֹנְאֲלֵבוּ עַמִּוֹם וֹנְכַסַׁוּ אָטַעַבַעַבְּבֶבְ וֹטִבוּ מּוֹא וַשִּׁפּוְ זִטַ בַעַכּוֹא וֹנִעַ

בונות וכושמאלם: בְּתַּוֹךְ הַנְּיָם וְהַמֶּנִם לְהֶם חֹמֶּה בְּגוֹ יַמָּא וּעַנָּא לְהוֹן שׁוּרִין بختر نَمْدُمْ بَاذِدُ حَيَّةُمُك بَحْدَ نَمْدُمْ بَغِيدِ فَيَقَمُنُهُ

שַּׁבַּע עַיָּבַי: ه نَشِلُكُمْ مُنْكُ مُمْثُلُنُكُ لَيْدُكُمْ نَشِلُكُمْ مُنْكُمْ يُمْثِلُكُمْ لَيُتَالِّمُ لَيْنَاكُمُ لَيْنَاكُمُ لَيْنَاكُمُ الْمُتَاكِمُ لَا يُعْلَمُ لَا يُتَاكِمُ لَا يُعْلَمُ لَا يُتَاكِمُ لَا يُعْلَمُ لِمُعْلَمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلَمُ لِمِنْ لِمُعْلَمُ لِمُعْلِمُ لِمِنْ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمِنْ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعِلَمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمِنْ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمُ لِمُعْلِمُ لِمِنْ لِمُعْلِمُ لِمِنْ لِمُعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمِنْ لِمِعْلِمُ لِمِعْلِمُ لِمُعْلِمُ لِمِعْلِمُ لِمُعِلِمُ لِمِنْ لِمُعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلَمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعْلِمُ لِمِنْ لِمِعْلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِنْ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِنْ لِمِعِلِمُ لِمِنْ لِمِعِلَمُ لِمِعِلَمُ لِمِعِلَمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِنْ لِمِعِلِمُ لِمِنْ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِنْ لِمِعِلِمِ لِمِعِلِمِ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِمِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِمِعِلِمُ لِمِعِلَمُ لِمِعِمِ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِلِمُ لِمِعِمِلِ ניושע יְהוֹה בַּיִּוֹם הַהָּוּא אָתַרַ

בִּיחנְה יבְמִמֶּה עַבְּדְּוֹ: (פ) נַיִּירְאָנּ הַעָּם אָת־יִּהְוָה נַיִּאָמִינּוּ ¹⁵ צַשָּׁר עַשָּׂר יְהֹנְהֹ בְּמִצְּרַיִם וּוֹרָא וֹמִּבְאָב אָנוַ עַיִּּנָע עַנְּיַבְעַ

> מֹאַבְאָי בַּוּו נַמָּא: ומֹאֹבֿאָג ומא וֹטֹר וֹמֹא לַמֹבוֹ אַפֿבֹא נאָבים מֹשֶׁה יָת יָדִיה עַל

> פְּרִשְׁנְאַ לְכִלְ מִשְּׁרְיָה פּּרְעֹה

מַנַּמִּינָרוֹן וּמִסְּמָאַלְרוֹן:

ביף יַמָּא: ופְּרַק יְיָ בְּיוֹמָא תַהוּא יָת

יבְנְבִיאות משֶר עַבְּרֵיה: בכּבא בּהֹבּב גוֹ בֹמֹהֹבאוּ וְנוֹנוֹא וֹמְנֹאָן וֹנו נִבוּנִנוֹ וֹבֹא

> the Egyptians in the midst of the against it; and the LORD overthrew appeared; and the Egyptians fled gninzom sha nshw hagnaras sai over the sea, and the sea returned to And Moses stretched forth his hand

upon dry land in the midst of the But the children of Israel walked much as one of them. into the sea; there remained not so Pharaoh that went in after them horsemen, even all the host of covered the chariots, and the And the waters returned, and

their left. them on their right hand, and on sea; and the waters were a wall unto

upon the sea-shore. and Israel saw the Egyptians dead out of the hand of the Egyptians; Thus the Lord saved Israel that day

30

87

LORD, and in His servant Moses. the LORD; and they believed in the Egyptians, and the people feared which the Lord did upon the And Israel saw the great work

passage, see page 203. For brevity, all notes of breaks in the Song of the Sea are omitted. For the proper formatting for this

9,70: ומשמברין ביס, ונמן סקב"ס בסס מיות לקבל סיפורין: - וינער. וַשַּנִּיק, וסוח לשון מרוף בלשון ארמי. וסרבס יש במדרש ורלין לקראת סמיס: - ויגער הי. כאדס שמנער את הקדירה והופך סעליון למעס והתחתון למעלה, כך היו עולין ויורדין (קב) לפנוח בקר. לעם שהנוקר פונה לגה: לאיחנו. למקפו הראשון: נסים לקראחו, שהיו מהוממים ומעורפים

(82) ויכסו אח הרכב וגרי לכל חיל פרעה. כך דרך סמקרלום לכמוז למ"ד ימירה, כמו לְכָל בֵּלֶיו מַעֲשֶׁה נְמִשֶׁה (שמום

מלד אמר רמוק ממנו, וירדפו אמרינו: (30) וירא ישראל אח מצרים מח. שפלמן סיס על שפחו, כדי שלה יהתרו ישרהל, כשם שהנו עולים מלד זה, כך סם עולין בוי ד)י וכן לְכִן פֹּלְּי שַׁמְשִׁפּׁלִי בִּכְיְ תַּבְּבַׁמִו (שִם ימ)י וִימִּבְשָׁם וּמִימְבִייִם לְכָּלְ פִּלְישָׁם יִנִינִם שָׁלָוּ לְבִוּלִּ

פל, והמפרשו ימקן הלשון מתר ענין הדבור: (וצ) אח היד הגדולה. את סגבורס סגדולס שעשמס ידו של סקנ"ס. וסרבס לשונות נופלין על לשון יד, וכולן לשון יד ממש

בְּאָב סִיּס וְרֹכְבִוֹ רָמָה בַיָּם: לאמֶר אָשָׁירָה לַיהוָה בְּי־נָצָּה יא הַשִּׁירֶה הַוּאָת לֵיהוָה וַיּאָמֶרָוּ אַז יִשְׁיר־מֹשֶׁרֹ וּבְנֵּי יִשְׂרָאֵׁל אָת־

וֹבְבְבִיה רְמָא בְיַמָּא: וניאולא ביליה היא סוסיא שבׁם גֹוֹ אַבוּג אַטַּוּאָג הַכְ וּגוֹטַוּגֹאָ וֹאַמֹרוּ לְמִימָר וֹמָבַּע וֹנוְגַיִּ נט שנמכּטטא ביבא פבר נוֹ לכן שַּבַּע מְשָּׁע יַלַנָּי וִשְּׂרָאָּל

thrown into the sea. The horse and his rider hath He the LORD, for He is highly exalted; and spoke, saying: I will sing unto of Israel this song unto the LORD, Then sang Moses and the children

 ΛX

וֹאָבְמִמְנִינִי: זַר אָלִי וֹאַנוֹרוּ אָלִבוּ אָבָּי

נאפלח קדמוהי: קיה מקדש אָלְהָא דַאָּבְהָהָי خْطْدرط قرا گُخْد، لَمُحْدَد ון אַמַר בָּמִימָרִיה וַהָוָה לִי udė, tuaėdu, buds

exalt Him. Him; My father's God, and I will This is my God, and I will glorify And He is become my salvation; The Lord is my strength and song,

ו), מלמעלה למעה: . אגדס, כמוב אמד אימר רמס, וכמוב אמד אומר ירס, מלמד שסיו עולין לרוס ויורדין למסוס, כמו מִי יָרֶס אֶבֶן פְּנָשָפ מעלין אוסס לכוס ומוכידין אוסס לעומק ואינן נפכדין: 💎 רמה. סשליך, וכן וּבְמִיוּ לְּגוֹא שַׁפּוּן נוּבָא (דניאל ג, כא). ומדכש שאקלס בו, עוד יש בו מוספס, ולא כמדה בשר ודס, שמקלסין אוחו ואין בו: - סוס ורכבו. שניסס קשוריס זה בזה, והמיס שוי וומרם יה ויהי לי לישועה, ה' היש מלחמה ה' שמו, וכן כולם. ברש"י ישן). דבר החר כי גהה גהה, על כל השירוח וכל מה ביס, וכל שאי אפשר לעשות על ידי וולתו נופל בו לשון גאות, כמו כי בֵּאוֹת עָשָׁה (ישעיה יב, ה), וכן כל השירה תמלא כפולה, לומר שעשה דבר שהי הפשר לבשר ודם לעשות, כשהוה נלחם בחבירו ומחגבר עליו, מפילו מן הסום, וכהן סום ורוכבו רמה שמיד ובין לשון עבר, אבל זה שלא היה אלא לשעה, אינו יכול לישבו בלשון הזה: - כי גאה גאה. כתרגומו. (דבר אחר, בא הכפל בְּבְּם יַמְשָׁם מְּיִּוּב (מְיִוּב מִי, ס), עַלְפִּי ס' יַמְנִי (במדבר מ, כג), וְיֵם מִׁשָׁר יִהְיָה בֶּשְׁרָן, לפי שחן דבר חחווה ממיד, ונופל בו בין לשון מרן משל שלמס שפירשוסו בקש לבנום ולה בנה. והין לומר וליישב לשון סוס כשהר דברים הנכתבים בלשון עתיד והן מיד, כגון שסיו"ד על שם סממשבס נאמרס, זהו ליישב פשומו. אבל מדרשו אמרו רז"ל, מכאן רמז לממיים הממים מן המזרה, וכן בכלן, פירש אחריו שַלִי בְּחֵׁר שֶנוּ לָש. אַז יִבְנֶה שְׁלֹמֹה בְּמֶה (מלכים־א יא, ז), פירשו בו חכמי ישראל שבקש לבנוח ולא בנה, למדנו כשראם הנם, אמר לו לצו שידצר, וכן עשה, וַ יּאֹמֶר לְמֵינֵי יִשְׁרֶאֵל. וכן שירם הצאר, שפחח צה אַו יָשִׁיר יִשְׁרֶאֵל (צַמִּדִּבֹר כֹח, יו), (מלכיס־ס ז, ח), חשב בלבו שיעשה לה. אף כאן ישיר, אמר לו לבו שישיר, וכן עשה, ויאמרו לאמר אשירה לה'. וכן ביהושע (I) או ישיר משה. חו כשר הס הנם, עלה בלבו שישיר שירה. וכן חו ירבר יְהִישַׁע (יהושע י, יב). וכן וּצַיִּח יַעַשֶׁה לְבַּח פַּרְעֹה

שפחם על סים מה שלה ראו נביהים: דאנוהו. הונקלום חרגם לשון נוה, נוֶה שַׁהַּגָּן (ישעיה לג, כ), לְנִיִה נֹחֹן (שם סה, י). דבר לمَ שְׁס לְבֹּו מֶּל דְּבַּר סִירַיַּשִׂוֹב (שמוח ט, כח), סיס לו לומר עוב: - זה אלי. בכבודו נגלס עליסס וסיו מרחֿין חוחו בחלבע, רחֿחס ק'וגר'יניקְּמָטַס (במדבר יד, מז), קיק לו לומר שחמס. וְקְמֵּלְיָנִיס מֵשֶׁר שֶׁלַח תשֶׁה וגר'ינִיְמָחוּ (שׁס לולו), מחו היה לו לומר. וַמַשָּׁלִי וּבְּגִי יִשְׁבְׁטֶּךְ כַּיִּשְׁבִּיִם בְּשְׁבֵי, יְסִוּבְּס וַיִּמְלְבַּ תְּלְיִסְם בְּשַבְּשָׁה (רְבַרי סימים־ב י, יו), סיס לו לומר מלך עליסס רמבעם. מִבְּלָמִי יְכֹלֶמ זס, וזס דוגממר, שָׁמ קילומ הַצַּיִמ שָבִיבּ לְהֵיכֶל וְלַדְּבִיר וַיַעֲשׁ לְלָשׁוֹמ שָבִיבּ (מלכיס־א ו, ס), סיס לו לומר עשה ללעות שביצ. וכן וכריסה, עוזו ונקממו של מלסינו סיס לנו לישועה. ואל מממס על לשון ויסי, שלא נאמר סיס, שיש לנו מקראות מדבריס בלשון יח), על דְּבְּבַת בְּנֵי סְמְׁדֶס (קסלֹם ג, יח). ולשון וומרם, לשון לֹח מִוְמוֹר (ויקרח כה, ד), וְמִיר עָרִינִים (ישעיה כה, ה), לשון כםוח ששבת, עוי וומרת יה, הוא היה לי לישועה, וומרת דבוק הוא לתיבת הי, כמו לָשֶׁוְרַת ה' (שופעים ה, כג), בְּשֶּׁבְרַת ה' (ישעיה ע, אלא עזי שם דבר הוא, כמו הַיִּשְׁבִּי בַּשְּׁמָיִם (שם קבג, א), שֹׁבְנִי בְּמַגְוִי מֶלַע (עובדיה א, ג), שֹׁבְנִי מָנֶה (דברים לג, מז). וזהו . אלא וומרת, וכלס סמוך לסס ויסי לי לישועס. לכך אני אומר ליישב לשון סמקרא, שאין עזי כמו עוזי, ולא וומרת כמו וומרתי, ושלישים על כלו. ואלו שלשה עוי וומרת, של כאן ושל ישעיה ושל מהלים, נקודה בחמף קמ"ן, ועוד אין באחד מהם כתוב וומרתי, שלישים ואין השניה (בשו"א) במעף, הראשונה נקודה בשור"ק, כגון עו עוי, רוק רוקי, מק מקי, על עולו, יסור עולו, כל כלו, (ירמים טו, יט), שַּוֹּי בֻּלֶּיךְ הֶשְׁמִּרֶה (תּהלים נט, י), וכן כל מיבה במ שמי חומיות הנקודה מלחפו"ם, כשהיה מחרכת בחות שמין לך כמוסו בנקודמו במקרמ, מלמ בשלשה מקומות שהוח ממוך מלל וזמרת, וכל שמר מקומות נקוד שור"ק, ס' שַּיִּי וּמֶשַיִּי (2) עזי וזמרה יה. אונקלוס מרגס פוֹקְפִי וְמָשְׁבַּמְפִי, עזי כמו עזי בעור"ק, וזמרם כמו וזמרמי, ואני ממס על לעון סמקרא,

- יִרוֹּןָר צִיִּשׁ מִלְחְמָֻר יְרוֹּןָר שְׁמִוֹּ:
- בַּיָּם וּמִבְּחַר שֶׁלְשֶׁיוּ שָבְּעָּוּ בִיַּמָא וּמֹבְחַר וִּּבְּרוֹהִי אִשְּבַעוּ בְיַם־סוּף: מַרְכְּבָת פַּרְעָּה וָהֵילִוֹ יָהֵה רָהִכֵּי פַּרְעָה וּמִשָּרִיָהִיה שָּׁרִי
- בְּמִוַ אֶבֶּן: י הְּהֹמָת יְבַסְיְמֵנּ יְרְדְרִּ בִמְצִוֹלְת הְּהִוֹמִיָּא חֲפֹּוֹ עַלֵּיהוֹן נְחַתִּּ
- יְמֶינְהַ יְחְנֶׁת נִאְנְּבִי.יְמִינְהַ יְמִינְהַ יְמִינְהַיְמִינְהַ יְמִינְהַ
- שְׁמִבְּעִ עַבְּלֵהְ יִאָּבְבְעִוּ בַּקִּמִּי ל יבְרַב גָּאִינְהָ הַהְרַס קָמֶיִרְ

- מאבו נגטו פרבוא וו
- לְמִנְטְׁלַנְאׁ בַּאַבְּנָאִי
- ין קברת קוָאָה: זמולב ול אבובא בבולא זמולב
- לְדַלְמִוּ מֵּלְ מַּמֶּוֹ שִׁכְּטִיהָ בוּגְּוָוֹב いばは

שׁיצִינוּן בְּנוּרָא לְקַשְׁא:

- LORD is His name. The LORD is a man of war, The
- chosen captains are sunk in the Red hath He cast into the sea, And his Pharaoh's chariots and his host
- down into the depths like a stone. The deeps cover them— They went
- dasheth in pieces the enemy. in power, Thy right hand, O LORD, Thy right hand, O Lord, glorious
- consumeth them as stubble. sendest forth Thy wrath, it that rise up against Thee; Thou excellency Thou overthrowest them And in the greatness of Thine

gela: אלהר אבי. סוא זס, ואכוממנסו. אלסי אבי, לא אני מחלם סקדושס, אלא מוחזקם ועומדם לי סקדושס, ואלסוחו עלי מימי . אחר ואנוהו, לעון נוי, אספר נויו ועבחו לבאי עולס, כגון עה דודף מדוד, דודי צח וַאָדוֹס (עיר העירים ה, עי), וכל הענין:

- אם כל באי עולם, ולא כמדת מלכי אדמה, כשהוא עוסק במלחמה פונה עלמו מכל עסקים, ואין בו כח לעשות זו וזו: בְּבְּמֹוּם (שמואל־אַ יו, מס). דבר אחר ס' שמו, אף בשעס שסוא נלסס ונוקס מאויביו, אוחו סוא במדחו לרחס על ברואיו ולווך (מלכיס־ס ב, ב), לגבור: ד׳ שמו. מלחמוחיו לה בכלי זיין, הלה בשמו הוה נלחס, כמו שהמר דוד וְפָׁנִכִי בָּח בֻּלֶּיךְ בְּשֵׁם הי (3) די איש מלחמה. בעל מלחמה, כמו הֿישׁ נַשְׁמִי (רום הֹ, ג), וכל היש והֿישך מחורגמין בעל, וכן וְחַזַּקְמָ וְהַיִימַ לָהִישׁ
- בְּיוַן מְנִּוּלֶם (חַסְלִים סַמְ, ג), וַיְּמְבַּע יִרְמְיָהוּ בַּמִימ (ירמיה לח, ו. מכילחה פ"ד). מלמד שנעשה הים עיט, לגמול להם כמדחם באלו במקום המפעל: ומבחר. שם דבר, כמו מרכב, משכב, מקרא קדש: שבעו. אין עביעה אלא במקום טיט, כמו עַבַעָּהָי (+) רהה בים. עַבְּי בְּעַמְׁל, עדי לעון ירייה. וכן סוס סומכ סוֹ יַלְס יִנְּכֶס (עמוס ימ, יג), סוֹ סִּעְּקָבָס סִיעַׁקָבָע, וסִמי"ו מעסמע
- אבן. ובמקום אחר ללנו כעופרה, ובמקום אחר יאכלמו כקש, הרשעים כקש, הולכים ומטורפין עולין ויורדין. בינונים כאצן, יכסיומו, אין דומה לו במקרא בנקודמו, ודרכו להיום בנקודמו יכסיומו במלא"פוס (גס כאן מוכח להיום חולם כמ"ש): 🗈 כמו מָדֶּשֶׁן בֵּימֶך (מַסְלִיסְ לוּ, עו), וסיו"ד כחשונה שמשמעה לשון עמיד, כך פרשוהו, מצעו ביס מוף כדי שיחורו המיס ויכמו חוחן. (E) יכסימו. כמו יכסום, וסיו"ד האמלעים ימירה בו, ודרך מקראים ברך, כמו ובְּקָרֶךְ וְלֹפֹנְךְ יִרֶבָּיִן (דברים מ, יד), יִרְיִן ששעבדו את ישראל בתומר ובלבנים:
- ודומס לו וַיִּכְעֲבֹּוּ וַיִּכְבְּבׁוּ מֹח בְּנֵי יִשְׁבְבֵּבֹל, בשופטיס (י, ח). (דבר חחר, ימינך סנחדרם בכח סיח משברם ומלקס חויב): כמו רַבְּמִי עַס, שְׁרֶמִי בַּמִּדְינֹים (חֹיכס חֹ, חֹ, גְנְבְמִי יוֹס (ברחֹשימ לחֹ, למ): - חדעץ אויב. ממיד סיח רועלמ ומשברת החויב, שׁבְׁמִׁשְׁבֶּׁי בְּנִיְ כְנִיְלְ, חְּלְ, (יִשְׁעִיה בו, ו), וְנְמַן שַׁרְנְס לְנִמַּלְה נְמַלְה לְנִלְה עָבְלָה לָנִמַלְה נִמַלָה לָנִמַלְה נְמַלְה לָנִלְה עָבְיר (מהלים קלו, כחבל: באדרי: היו"ד יחירה, ד) ' לְּבְלֵי שׁ, ודו, לְבְלֵי שׁ, אֲשְׁלִישׁ לְנִי בֹּשִׁישׁ הֹלְיִנוּ שְׁבַשׁ (משלים קרד, מוּלִי עוּדִי עוּדִי עוּדִי עוּדִי שַּבִּי שִׁירִ (שופמים ש' יב) ' (שם לג, ג), לה לַני ה' ל ה לַני (שם קעו, ה), פֿשָנֶה נְאָם ה' פֿשָנֶה פֿת הַשְּׁמִיִם (הושע ב, כג), פֿגֹרִי לַה' פֿגֹרִי פְשִׁינְה (שופעים ה, פִּי הִפְּּה מֹיְבֶּיִךְּ יֹחְבֵּרִוּ (מהלים לבּ, י), עַד מְמַי רְשְׁשִׁים ה' עַד מְמַי רְשְׁשִׁים ב' עַלוּ (שׁס לד, ג), נְשְׁחֹּי יְּהֶרֹוֹת קֹולָם . אמם. ופשומו של מקרא, ימייך סיאדרת בכח מס מלאכמס, ימייך, סיא חרשך אויב, וכמס מקראות דוגממו, פִי הַנֵּס מֿיָבֶיך ס' . אם ישראל, וימינך השנית תרען אויב. ולי נראה, אומה ימין עלמה תרען אויב, מה שאי אפשר לאדם לעשות שתי מלאכות ביד (6) ימינך. ימינך. שני פעמיס, כשישראל עושין רלונו של מקוס השמאל נעשים ימין: ימינך ה׳ נאדרי בכה. להליל וסכשרים כעופרם, שנמו מיד:

בְלֶבַ_וֶּם: בְמִוֹרְנֵיִר נִוְּלְיִם מְפְּאָנּ הְחִוֹמָת קְמֵנִּ בְּשׁנִר אָוְלִיִּא קְפֹּוֹ הְחֹוֹמֵי بجراب אַפֶּּיוּ גָעָרָ מוּ מִיִם נְצְּבָר יִבְּמִיעַר פּוּמָּך חַבִּימוּ עַיָּא

せんせん ドバロン:

of the sea. deeps were congealed in the heart floods stood upright as a heap; The the waters were piled up—The And with the blast of Thy nostrils

עובי הורישמו ידי:

שמיצינון יְדִי: מוּבון וּפֹמָן אָמְּכְוָל עוֹבִין הְּלְיְלְ שׁמִׁלְאָמוּ נַפְּאָּנ אָנִיבְ אַנִּיר אָנִיב אָנִיב אַמָּר פְּוָּחָא חִסְבַּעּ אַמָּר אֹנִיֶּב אָרְדִּרְ אַשְּׁיג אַנִיבֶּל יַּנְיִנְיִּה אָמַר סְנָאָר אָרְדִּרְּ

ιάχ χρύδαι δάτιχ ταιί

in the mighty waters. sea covered them; They sank as lead Thou didst blow with Thy wind, the destroy them.

will draw my sword, my hand shall

lust shall be satisfied upon them; I overtake, I will divide the spoil; My The enemy said: 'I will pursue, I will

לַמִנפּבְע בַּטָּנִם אַבִּירָים: י נְשָׁפְּׁעִ בְּרוּחֲךְ כִּפָּמוּ יָחַ צֵּלְלְוּ אֲמֵרְהָ בַּמִימִרָּךְ חֲפָא צֵּלִיהוֹן

קורא אומס אויביו של מקוס:

تظر**ف**را:

על ישראל, וכן הוא אומר, פי הגה אויגיף גקמיון (חהלים פג, ג), ומה היא ההמיה, על עמף יער ישר אור (שם שם, ד), ועל זה

כנאד, וכונם לשון הכנסה, היה לו לכחוד מכנים כצנאד מי היה, אלא כונם לשון אומף ולוצר הוא, וכן קמו גַד אָמָד (יהושע ג, לַבוּר וכנום, כמו גַד קַלִּיר בְּיוֹס גַתַּלָּס (ישעיס יו, יאֿ), פֹּגַם פַגַּד (מסליס לג, ו), לאֿ כמב כונם כנאד אלא כנד, ואֿילו היס כנד כמו מאפך יבשו המיס, והם נעשו כמין גלים וכריום של ערימה שהם גבוהים: - כמו גד. כמרגומו בְשׁוּר, כחומה: - גד. לשון לשון ערמימות, ולשון לחות המקרה כמו עַרֵמַח הַשָּים (שיר השירים ז, ג), ונלצו כמו גד יורים: נערטו מים. ממוקד רוח שילה ממימום, על כן סוא אומר וַמַמָמֹוּ בְּעַבְס בֹוּ (אֹסְמר אֹ, יג), ובנוח החמה אומר, ומקררה דעמו: נערמו מים. אונקלום מרגס ל, ל), לשון שרפה ומוקד, שהנהירים מחחממים ונחרים בעם הקלף וחרון, מגורם חרה, כמו רלון מגורם רלה, וכן חמה לשון במעס, בממכם שבה (נה:), כך נרפה בעיני. וכל אף והרון שבמקרה אני אומר כן, הרה אף, כמו וַעַּלְמִי מְרֶה מָנִי הֹרֶב (איוב ֶשְׁמֶשֶׁס לֶךְּ (שֹס), ולמען מהלמי אֿשים מעם באפי, לסמוס נחירי בפני האף והרוח שלא ילאו. לך, בשבילך. אחמס, כמו נאקה "ד, ש), וזסו שממר לְמַשַן שְׁמִי מַּבַּיְרַיְךְ מַּפִּי (ישעיס ממ, ש), כשועפו נמס נשיממו מֿרוכס, וכשסו מֿרושם נשיממו קלרס. וקַבּלָּמִי ַכפּי ססוס, שיוכלו לסבין דבר. כשאדס כועם יולא רוח מנחיריו, וכן עֶלֶם עָשֶׁן בְּחַפּׁו (חִסליס יח, מ), וכן ומֶרוּחַ חַפּׁו יִכְלוּ (אֿיוב (8) וברוח אפיך. סיולא משני נחירים של אף, דְּבֵּר סכמוב כביכול בשכינס דוגמח מלך בשר ודס, כדי לסשמיע אוון סבריוח

על היין, וכן וְהֵהִיקוּ מַרְצֹוֹמָס עַל יְפִי מְּרְמְמַהְ (ימוּקמֹל כמ, ו), דמירס: - חורישמו. לשון רישומ ודלומ, כמו מֹוּרִישׁ וּמַעֲשָׁיר ג), וְלֹה שורַק מִפְּלִי (נְרְמִיִם מִח, יה). לה הורק הכלי הין כחיצ כחן, הלה לה הורק היין מכלי הל כלי, מלינו הלשון מושצ מרבי כלשון וַיְבֶק אָמ הַנִיבְיו (בראשית יד, יד), אודיין בתרבי, מלינו הלשון מוסב אף על היולא, שָמֶן מורַק (שיר השירים א אין לשון ריקום נופל על היולה, אלה על המיק ועל השק ועל הכלי שילה ממנה, הבל לה על החרב ועל היין, ולדחוק ולפרש הריק בשליפסו ונשאר ריק, נופל בו לשון הרקה, כמו מריקים שַקַּיִּהֶם (בראשים מב, לה), וְבֵלִיוּ יֶרִיקוּ (ירמיה מח, יב). ואל מאמר, (איוב לא, לז), כמו אגיד לו. אף כאן ממלאמו, ממלא נפשי מהם: 🏿 אריק הרבי. אשלוף, ועל שם שהוא מריק אם המער במו נמח לי. וְלֹחׁ יְבְלוּ דַּבְּרוֹ לְשְׁלֹם (ברחֹשׁים לו, ד), כמו דבר עמו. בָּנִי יְנְחֻׁלִי (ירמיה י, כ), כמו יצחׁו ממני. מִמְפַּר לְעְדִי חַבִּּייִבְיִּרּ ורלוני, ואל מממס על מיצה המדצרת צשמים, ממלאמו ממלא מהם, יש הרצה כלשון הוה, פִּי שֶׁבֶן הַנֶּגֶב נְמַשָּנִי (שופמים א, מו), (9) אמר אויב. לעמו, כְּשֶׁפְּמֶס בֹּדְבַרִיס הֹרְדוף והמיגס והחלק שלל עס שרי ועבדי: המלאמו. המלה מסס נפשי. רוחי ודרך המקראות לדבר כן, עד גַב שַשְׁמַיִם (דברים ד, יאֹ), בְּגַב שָבַּבֶּה (שמואל־ב ית, יד), לשון עקרו ותקפו של דבר:

ו), שסוקשו ונעשו כאבנים, וסמים זורקים את סמלרים על סאבן בכח וגלחמים בס בכל מיני קושי: 👚 בלב 🗀. בחוזק סיס, (מול"ס), כמו שַׁימֶס דָמֶשֶׁמִי בְּנֹסְבֶף (מסליס נו, ט), סֶׁם נֹמוד סֶסְלָב (שופטיס ד, כ): – מפאו. כמו וְבַבְּבִינֶס שַּקְפִּימֵכִי (מֿיוב י, מו), וַיַשַּמְדוּ גֵד שֶׁסְד (שם יג), ומֿין לשון קימה ועמידה בנמדום חלה בחומות ולבוריה, ולח מלינו נחד נחד חלה במלחפו"ם

εςα..ι: (10) נשפח. לשון הפחה, וכן וְגַס נְשַׁף בְּהָס (ישעיה ת, כד): צללו. שקעו, עתקו לשון תלולה: בעופרח. הלבר, פלו"ס $(a\alpha i d c - d c c, 1)$:

तृत्रंत थ्थंत द्वंशः מִי־כְמָכַה בָּאֵלִם יִהוָה

לַמְיַנְלְ יְמֵרְלְבְּ מִבְּלְמֵּמוּ אֲבֶץ:

تتذف خمنك عجرئت كلهك: יי לְחָיף בְחַסְיְּךְ עַם־זָּי גָּאָלְקָּ

بهٰد، فَكُهُن: שְׁמְמְנֵּנְ עַמֵּנִם יִרְּמָּוּן חַיֵּלְ אֲחַוּ

מוֹאָב יְאִנוֹנִמוּ רְיַעַּר נְמֵינוּ כָּל אַן נְבְּהַלְיִּלְיִּ אַלְּוּפֵּיִ אֲדְוֹם אֵילֵי בְּבֵּן אִהְבְּהִילִי רַבְּרְבֵּי אֶדוֹם

ישְבֵּי כְּנָעַוֹּ:

תַּם_וֹנ בֿוֹנִינֹי: יַשְׁלַר שַּּקְּר יְהָנָה שַּׁרְיַנְעַ بمقح بإجابها يدبنمتا بقوب

مَظُلُم خُلِدُر حِيدُونِ نَكُيكِ: מכון לשבחף פעקה יהוה ^ע שְׁבְאָמִוּ וְׁטִּמִּמְתֵּוְ בִּתַּרִ נְּחַלְטִּׁלְּ

> جَارِيًا: לַלוּגַאָּ גַּטוּכ טוּאָבָטוּ מָבִיג וֹל בְינו אֵלְנִי אֵלְא אַנֹּי אַבִּיר לית בָּר מִנָּף אַהָּ הוּא אֶלִהָא

אַרְעָא: كالتريان تظيئك خريزررا

לבולא בעיבה: rētāra rēļi, ķrīdēr בּבּבוני בַּמַבְוֹטִבּ לַגַּמָּא בַּוֹן

ÄLLLICH מְּטִׁמִּ מֹטִמֹיִא נוֹמוּ בַּטַבְא

خۈځ۵۲: خلتاب

جے تیاترہ XUTL שַּׁלִיפָּי מוֹאָב אָחַדִּפּוּן רְחֵיחָא

ناهيح הביהוץ בֹבְבַבְּתוֹ:

מַמָּא בַּנְן בַּפַבַלַטַא נִע נַבְּבַנָּא: מּמַּב וֹנ נִע אַבנונא מִב בּוֹמִבַּנ והטטטו פֿאַבוא הּג בּוֹהֹבּנ ناقاناتا にエロとはぬ ĘĠŰ **%.**СССТ

שמגלנון ושמבינון בַּמוּרֶא

ئ لانكائن ئيك: הכולטב אַניפונטא וו מעבהא が丘し

> Fearful in praises, doing wonders? unto Thee, glorious in holiness, among the mighty? Who is like Who is like unto Thee, O LORD,

Thou stretchedst out Thy right

hand— The earth swallowed them.

to Thy holy habitation. hast guided them in Thy strength that Thou hast redeemed; Thou Thou in Thy love hast led the people

the inhabitants of Philistia. tremble; Pangs have taken hold on The peoples have heard, they

Canaan are melted away. them; All the inhabitants of Moab, trembling taketh hold upon affrighted; The mighty men of Then were the chiefs of Edom

pass over that Thou hast gotten. pass over, O LORD, Till the people are as still as a stone; Till Thy people By the greatness of Thine arm they Terror and dread falleth upon them;

91

Þτ

٤ī

Lord, which Thy hands have LORD, which Thou hast made for Thine inheritance, The place, O plantest them in the mountain of Thou bringest them in, and

established. Thee to dwell in, The sanctuary, O

יראוי מלהגיד מהלומיו פן ימעמו, כמ"ש לְּךְ דֻּמִיֶּה מְהַלֶּה (שם סה, צ): (11) באלים. נמוקיס, כמו וֶמֶׁם פַּינֵי סְפַבֶּן לְּמֵח (ימוקסל יו, יו.), פֻיַלוּמִי לְעַוְבָמִי מוּשָׁה (מסליס כב, כ): - נורא תהלה.

וס' יַשֶּׁס יָלִי וְכָשַׁל שׁוֹב וְנְשַׁלְ שָׁוֻר (ישעיה לֹה, ג), משל לכלי וכרכית הנתונים בידי אדם, משה ידו מעע והן נופלין ומשתברין: (בו) נשיח ימינך. כשקקי"ה נומה ידו, הרשעים בֶּלִים ונופלים, לפי שהכל נחון בידו ונופלים בהמיימה, וכן הוא אומר,

(13) בהלה. לשון מנסל. ומונקלום מרגם לשון נושל ומובל, ולל דקדק לפרש אמר לשון העברים: חבלעמו ארץ. מכאן שוכו לקבורה, בשכר שאמרו ה' הלדיק:

(+1) ירגוון. ממרגוין: ישבי פלשת. מפני שסרגו למ זני לפריס, שמיסרו למ סקן ויללו זמוקס, כמפורש זדזרי סימיס,

(15) אלופי אדום אילי טואב. והלא לא היה להם לירא כלוה, שהרי לא עליהה הולכיה, אלא מפני אנינות (מכילתא שירה וסכנום לושי גמ:

סם במיס, לכלומינו ולירש מת מרלנו: פ"ש), שהיו ממחוננים ומלטערים על כצודם של ישרחל: – בנזוגו. נמסו, כמו בְּרְבִּיבִּים מְּמֹבְנָבֶּם (מהלים סה, יה). חמרו, עלינו

שמביב על האדם: ב, י. מכילמה שירה פ"מ): עד יעבור. עד יעבור. כהרגומו: קניה. הצצה משהר הומות, כהפן הקנוי צדמים יקרים (16) חפול עליהם אימחה. על הרמוקים: ופחד. על הקרונים, כענין שנאמר פִי שָׁמַעְנִי אָם מֻשֶׁר הֹוּנִישׁ (יהושע

। יִנְיִלְיַבׁ וֹמְלְבַבׁ לְמְלֶם לְמֶב:

다.'ㅁ: (ਫ਼) וֹמְבֹאָב עַבְׁבֹנ בּוּבֹמָע בַּעָוֹע פּי וּבְפְּבְשְׁיוֹ בַּיְּם וֹנְיֵשֶׁב יְהְוָהְ בִּרְתִּכּוֹהִ וּבְפְּרָשׁוֹהִי בִּיִמְא

بجياباج ته: حُدِيثَةُ مِن الْمُعَالِّةِ الْمُعَالِّةِ الْمُعَالِّةِ الْمُعَالِّةِ الْمُعَالِّةِ الْمُعَالِّةِ الْمُعَالِّةِ oz אַהַרֶּן אָת־הַקּּף בְּיִּדְה וַמִּצֶאן. וּשׁפֿע מֹבוֹם עַוּּבֹיאָּע אָעַוִע וּנִסִּבַּע מָבוֹם וַבִּיאָטֹא אָטַנִינִי

בַּיָּם: (ס) בֶּי־נְאָׁה נְאָׁה סָוּס וָרֹכְבָוֹ רֶטֶׂה روولا לֶהֶם מְרְיָם שָּׁירוּ לֵיהוֹה יִמְעַּנִיא לְהוֹן מְרָיָם שַׁבַּחוּ

וֹלאַבמֹּגֹאִ מָנֹם: تَنْكُرُدُ مُكِيمُكِ نُمْنِكَ فَطَلَقُكَ لَيُخْتَذِهِ فَكُمْ عَبِمَنَا خَمَلَحُنَهُ וַיַּסַּע מֹשֶׁר אָת־יִשְׂרָאֵל מִיַּם־ וָאַמֵּיל מֹשָׁר וָת יִשֹּׁרָאֵל מִיַּמָּא

בו קרא־שְמָה מָרֶה: מַנִם מִמְּבְׁע בָּי מְרָים הַחַ עַּלִי- לְמִשְּׁהֵי עַנָּא ִ מִמְּרָת צֵּרֵי

> מַלְמִנָּא: וֹן מַלְכוּנִינוּ לְהַּלְמָא וּלְהַּלְמָוּ

ילו וֹמְבֹאָן וַלָּיִכוּ בֹוֹבַאָּטֹא נאַמיב יִיְ עַלִּיהוֹן יָח מֵי יַמְּא בֵּי בָא ׁ סֹוּס פַּרְעָׁה בְּרַכְבָּוֹ אֲרֵי עָאלוּ סוּסְנָת פַּרְעֹה

בּאַברן יָת תּוּפָא בִּידַה וּנִפַּקא

סַנְּסְנָא נְבְבְבִיבִ בְּמָא בְּנַמָּא: צּגוֹשׁנֹגא וֹנגאַנשׁא בַּגַגע עֹגאַ נאנרו בדם ין אַרי אַהָּיִאָּי עַל

וֹלְא אַהְּכַּעוּ מִּוֹא:

מָבונגו אַפּוּן מַּלְ כַּוֹ טַּבֹא מָמַעַ נּבּּבְאַנּ מִבְעַב וֹבְאָ יִבְבְנְ בְּמִּשִׁע נַאָּעוָ בְמָבִב וֹבְאָ נִבּיִבְנִּ

The LORD shall reign for ever and

midst of the sea. of Israel walked on dry land in the the sea upon them; but the children Lord brought back the waters of horsemen into the sea, and the with his chariots and with his For the horses of Pharaoh went in

with dances. out after her with timbrels and her hand; and all the women went sister of Aaron, took a timbrel in And Miriam the propheress, the

hath He thrown into the sea. exalted: The horse and his rider ye to the Lord, for He is highly And Miriam sang unto them: Sing

and found no water. went three days in the wilderness, the wilderness of Shur; and they the Red Sea, and they went out into And Moses led Israel onward from

Therefore the name of it was called of Marah, for they were bitter. they could not drink of the waters And when they came to Marah,

לעמיד לבא שכל המלוכה שלו: מחח, שנאמר שַׁף יָדִי יְמְּדֶּס מֶׁבֶן (ישעיס מח, יג), ומקדש בשחי ידיס, ואימחי יבנס בשחי ידיס, בזמן שס' ימלוך לעולס ועד, שמעם עליו וקף גדול, לספרידו ממיבמ ששם שלאחריו, סמקדש אשר כונמי ידיך ס'. מביב בים סמקדש, שסעולם נברא ביד מקוס ניבא ולא ידע מס ניבא. מסרש"ל): מכון לשבחך. מקדש של מעס מכוון כנגד כפא של מעלה אשר פעלם: מקדש. יש נוחלין (בבה בסרה דף קי"ש:) ובמכילחה (שם פ"י), הבנים יכנסו ולה ההבות, הף שלה נגורה גזירם מרגלים עדיין, מכל (עב) חביאמו. נמנבא משה שלא יכנם לארך, לכך לא נאמר מביאנו, (נראה שלא יכנםו לארך וכו', והכי אימא בהדיא פרק

בו שמוש, קמולה היא: (13) לעולם ועד. לשון עולמית סול, וסוי"ו זו ימוד, לפיכך סול פתוחה, לצל וְמְּנֹכִי סִיּוֹדֵע וְעֵד (ירמיה כמ, כג), שהוי"ו

(91) כי בא סוס פרעה. כמשר גמ:

ומכ: בחופים ובמחולות. מוזמחות סיו לדקניות שזדור שסקז"ס עושס לסס נסיס, וסולילו מופיס ממלריס: כדלימל בקומה (יב:). דבר לחר לחות להרן, לפי שמקר נפשו עלים כשנלמרעה, נקרלת על שמו: אח החף. כלי של מיני (0s) וחקח גורים הגביצה. סיכן נמנצאס, כשסימס אמות אסרן קודס שנולד משס, אמרס עמידס אמי שמלד צן וכוי,

מומס ביס, וגדולה הימה ביות היס מביום מלרים, שנאמר פוֹרֵי וְהָבּ נַעֲשֶׁה לָךְּ עָס נְקֵלְוֹח הַפָּמָף (שיר השירים אֿ, יא. מכילתא (22) ויסע משה. הסיען בעל כרחס, שעמרו מלרים את סוסיהם בתכשימי זהב וכסף ואבנים מובות, והיו ישראל מולאין (IS) וחען להם מרים. משה אמר שירה לאנשים, הוא אומר והם עונין אמריו, ומרים אמרה שירה לנשים (מכילמא פ"י):

פמחה פוף פי"ג), לפיכך הולרך להמיען בעל כרחם:

÷ב וַיִּקְׂנִי הַעְּטֵׁ עַל־מֹשֶׁה קֵאמִר וְאִהְרַעַּהִי עַּמָּא עַל מֹשֶׁה

לְמִׁנְמַר מָא נָהִשְׁנֵי:

تَقِيْتُ كُلُو كِلْ رَاحَ ادْبُقُوهُم اللَّهُ حَرْبُ عِنْتُ إِنَّا اللَّهُ الْمُعْلِقِينَ اللَّهِ الْمُعْلِقِينَ اللَّهُ اللَّهِ الْمُعْلِقِينَ اللَّهُ اللّلْلِي اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللّلْمُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا لَلَّهُ اللَّا اللّل ر מְּא נַנְּאֶבְוּ אֶבְ עַמְּנִם נֵיּמִשׁׁצִוּ וּבְׁמִּיִא וּבְּסִימוּ מִיָּא תַּמָּוֹ ניּצְעָּל אָל יְהְנְה נַיּוֹרֶהוּ יְהֹנְה וְצְלִי קְּנְם יְיִ וְאַלְפִּיה יְיִ אָעָא

「母談下: (0) בְמָגְּבְנִםְ לָאָר نهمَنُكُ خَمِينُكُ، خُمِيمَتُحُين ڂڟڴڹڮ۫ٮڔ بمزر هِاكَتُره بِمَنْهِد جَعِيدِيرُ נַּאָמֶר אָם_שָּׁמִוּה שַּׁשִּׁהַ לַלוּלוּ

למומבא בוו אלבב ובלשר נאמר אם פבלא הפביל

שׁמֹבִים הּבַונוּ מָּם מֹבַ בַּפּוֹים: מּמְבַינִע מּגַיָּע מַנִים וְמִבְּמֹנִם מִבּוּמִּגוֹ בַּמִּגוֹ וֹמִבֹמֹגוֹ בַּבַּנְגוֹ אַילְמָׁה וְשָּׁם הְשִּׁיִם וֹאַבוּ לְאִגַים וִׁטַמָּן שַׁבֵּי הַּסַב

לְבָּאִטֶּם מִאֶּבֶא מִבֶּבוֹים:

בַּחַמִּשְּׁה עְשֶׂר יוֹם לַחָּהָשׁ הַשִּּנִי

هُمِّد قدا هنگا نقدًا فيئًا

ınx فَدْرِ نَشِلُعْمِ عُمْرِ مُلْكَدِ فِيلًا

יומא לַיַרְרָהָא שִּׁנְיָנָא לָמִפַּלַבְיוּן יבון סוני בּחַמוּשִׁשׁ מַסְרָא خمَلَحُدُم لَوْمَا لَحَمَا مُرْبِهِ نشلةح וּוֹסְׁמוּ מֵאִילָם וֹּלְבָאוּ כַּלְ_הֹֹדִע וּנִמַלִּוּ מָאִילִום וֹאָעוִ ישְׁרוֹ תַּמָּן עַל עַיָּא:

לא אַהַנונון הַּלָּשׁ אָבוּו אָנֹא נוֹ

encamped there by the waters. score and ten palm-trees; and they twelve springs of water, and three And they came to Elim, where were

the diseases upon thee, which I have all His statutes, I will put none of

to His commandments, and keep

right in His eyes, and wilt give ear

And the people murmured against

the Lord that healeth thee.' put upon the Egyptians; for I am

departing out of the land of Egypt. of the second month after their Elim and Sinai, on the fifteenth day wilderness of Sin, which is between the children of Israel came unto the Elim, and all the congregation of And they took their journey from

מפני שנפמכת אל הוא"ו הנוספת. וכן עבד ואמה, הנה אַמָּמִי בְּלְהָה (בראשית ל, ג). לְנֶפֶּשׁ מַיָּה (שם ב, ז), וְזְהַמֵּפֹּוֹ מַיָּמוֹ לָהֶם ממספך למי"ו בסמיכמס. כמו מַמֶס פֿין לִי (ישעיס כו, ד), וַמַמֶמוֹ צְּעַרֶס בֹו (אֿסמר א, יב), סרי ס"א של שורש נספכת למי"ו ובסמיכסה כשהיה ודבקס לה"ה שהיה מוסיף במקום הלמ"ד, מהפך הה"ה של שרש למי"ו, וכן כל ה"ה שהיה שרש במיבה (23) ויבאו מרחה. כמו למרם. ס"א בסוף חיבה במקום למ"ד בחחלחה, והחייו היא במקום ס"א הנשרשת בחיבת מרה,

מאַבמא במהבום:

(24) וילנו. לשון נפעל סוא, וכן סמרגוס לשון נפעל סוא, וָאָמְבְשְׁמוּ, וכן דרך לשון מלונס לספג סדנור אל סאדס, מחלונן, (מיוד לג, כ). בַּין מְרָמֶה (שופּמיס ד, ה), וּמָשְׁבָּמוֹ מְרָמֶמָה (שמומל־ה ז, יו):

בסהר. לעס, ורפה קשי ערפן, שלה נמלכו במשה בלשון יפה, בקש עלינו רחמים שיהיו לנו מים לשחוח, אלה נחלוננו: (as) שם שם לו. במרס נמן לסס מקלם פרשיום של מורס שימעסקו בסס, שבם, ופרס אדומס, ודינין (סנסדרין נו:): ושם ממכרועס, ולא אמר לונן, רועס, וכן יאמר הלועו דקומפ"ל ישנ"ק שי"י מוסב הדבור אליו באמכר שי"י:

מאכל דברים שממזירים אותך לידי מולי, וזכו איוון מלומ, וכן הוא אומר רפאים אָהי לְשֶׁבֶּךְ (משלי ג, מ): וישע פ"א), והו מדרשו. ולפי פשומו כי אני ה' רופאך, ומלמדך חורה ומלוח למען חנלל מהם, כרופא הוה האומר לאדם אל ואסילם חזיר ופרס אדומס וכיולא בסס: לא אשים עליך. ואס אשים, סרי סוא כלא סושמס, כי אני ס' רופאך (מכילתא דברים שאינן אלא גזירם מלך בלא שום טעס, וילר הרע מקנטר עליהם, מה איסור באלו, למה נאסרו, כגון לבישת כלאים (62) אם שמוע חשמע. זו קבלס שיקבלו עליסס: חעשה. סיל עשייס: והאונה. ממס לוניס לדקדק בסס: כל חקיו.

τΖ

(קב) שחים עשרה עינה מים. כנגדי"ג שנמיס וזרמנו לסס: וע׳ המרים. כנגד שנעיס וקניס:

77

the Lord showed him a tree, and And he cried unto the LORD; and Moses, saying: 'What shall we

tpem: ordinance, and there He proved made for them a statute and an waters were made sweet. There He he cast it into the waters, and the

thy God, and wilt do that which is hearken to the voice of the Lord and He said: 'If thou wilt diligently

Lτ

IΛX

هَلَالًا خَمْلُحُد: בַּנֵי־יִשְּׁרָאֵלְ עַּלִּ־מִאָּהַר וַעַּלִּ יִשְּׁרָאַלְ עַלְ מִשָּׁר וְעַלְ אַהָרוֹ (כ, וגל,נון)[ל, וֹנְלְוָנוּ] בֹּלְ הַנֹּעׁ וֹאִטְבֹהַמוּ בֹּלְ בֹּנָהָשֹׁא צַבֹּנוּ

הַנֶּה בְּרְעֲב: (o) <u>ַהַּיָּה לְהָמֶית אָת־בָּל־הַמְּהָ</u>ל בּּירהוצאמָם אַתְנוּ אֶלְ־הַמְּרְבָּר לְחִמָּא וְסְבִּעִּין אֲבִי צַּפִּיקְתּוּן עַבְּשְּׁר בְּאָבְלְנִוּ לְטִׁם לְמֻבָּמ בְּיִבֵּוּ בִשְּׁרָא פַּר עַוֹנִינָא אָבְלְּיִן מֹאֹנְיִם בְּמִּבְׁשַׁנִין מַּלְ-סַיִּר בַּמִּאַנִים כּּר שַׁנִינָא נִיָּבִין מַּלְ מורימן מומנו בידריה באָרָע דְּמָרָיִ אַ דְּמִיהָנָא בַּיִרָם יִיִּ בְּאַרָעָּאַ رَيْهُ وَلِي الْحَرْثِ الْمُثَالِةِ كَاللَّهُ الْمُقَالِةِ خُلِياً خُرِّةً لَا يَشْلُهُمْ كُرْزًا

בְּתִוֹבְתֵי אִם_לְאָ: خُرَيْمًا هُرَوْدِ تَارَكِكِ خِررةِرِي נוֹגָא שַׁמְּם נַלְפַׁמִנְ שַׁבַּעַנִים מַפָּא נוֹלַפָּמוּן פּטַנָם נוָם رح مَثَمَرَ كُرُّه كُلُه مَا لِيَهُمُّنُه خُرِيا جَنُمُ مَا هُمَنَٰ انْفَعَيا ניַאַמֶּר יְהְנְׁהֹ אֶלְ־מֹשֶׁה הַנְּנָי נַאֲמַר יָיְ לְמֹשֶׁה הְאָנָא מַהַיה

אַמֶּבוּבוֹלְלַמֹּנִ נִוֹם ו נִוֹם: אַּאָר־יָבְרָאַר וְהְיָרָה מִּשְׁנְּה עַלְ יָתְ דְּיִנְיִּלִיוֹ וִיהֵו עַלְ חַד מְּבִין וֹבֹוֹנִ בּוֹנְם נַמִּמָּג וֹבֹבֹנוּ אָנוּ וּיִבִּי בִּינִמֹא מָטִיטִאָּב וִינַפֿוּוּ

نې ۱۵ نام יהנה הוציא אַהְכֶם מַאֶּרֶץ צֵרֵי יִי צַּפִּיק יָהְכוֹן מַצַּרְעָּא ، בנו ישְׁרָאֵלְ מְּבֶר וֹינַהְמְשֶׁם כַּי בַּנִי ישִׁרָאֵלְ בַּנַתְּשָּׁא וֹעַבַּהוּן נּגְאָמֶר מִמֶּרְ נֹאַנְדֶן אֶּלְ-כָּלְ נֹאָמָר מִמֵּר נֹאַנִרן לְכֹּלְ

בְּעַרְבְּרָא:

נע פַֿגַ פֿעַכֹּא עַבַּגן פֿכּפּֿנֹא: נסלא למובליא טיוו לפמלא

עַנְעַבוּן בָּאַנְבוֹעִי אָם לָאִי

מל דילקטון יום יום:

the wilderness; against Moses and against Aaron in children of Israel murmured And the whole congregation of the

this whole assembly with hunger. forth into this wilderness, to kill the full; for ye have brought us flesh-pots, when we did eat bread to of Egypt, when we sat by the the hand of the Lord in the land them: 'Would that we had died by and the children of Israel said unto

in My law, or not. prove them, whether they will walk day's portion every day, that I may people shall go out and gather a from heaven for you; and the Behold, I will cause to rain bread Then said the LORD unto Moses:

gather daily. shall be twice as much as they that which they bring in, and it sixth day that they shall prepare And it shall come to pass on the

land of Egypt; hath brought you out from the then ye shall know that the Lord the children of Israel: 'At even, And Moses and Aaron said unto all

- **बरत (दाः)**: שחכלו משירי הבנק (חו משירי המלה) ששים וחחת פטודות, וירד להם מן בפ"ו בחייר, ויוס ח' בשבת היה, כדחיתה במפכת (ו) בחמשה עשר יום. נמפרש היום של מנייה זו, לפי שבו ביום כלמה המררה שהוליאו ממלרים והולרכו למן, למדנו,
- (2) וילונו. לפי שכלה הלחם:
- למות אנתנו. ותרגומו לְוַי דְמִימְנָאָ לו מתנו, הלואי והיינו מתים: (3) מי יחן מוחנו. שנמות, ולינו שם דבר כמו מותנו (בתולם), ללה כמו עשותנו, תנותנו, שובנו, לעשות הנתנו, להנות הנתנו,
- בחורחי. אס ישמרו מנום המלויום בו, שלא יומירו ממנו, ולא יגאו בשבת ללקוע: (+) דבר יום ביימו. לורך אבילם יוס ילקטו ביימו, ולא ילקטו סייס ללורך מחר (מכילחא ויסע פ"ב): למען אנסנו הילך
- יומים: לחס משנה, וזהו על פון הוא לפון לבֶס בַּיּוֹס הַשְׁשִׁי לְמָס יוֹמְיִס, נומן לכס ברכה (פויש"ן) בבית, למלאות העומר פעמיס ללחס וסיס משנס, לאחר שיביאו ימלאו משנס במדידה, על אשר ילקטו וימדו יוס יוס, וזסו לקטו לֶהֶס מִשְׁנֶס, בלקיטחו סיס נמלא (a) והיה משנה. ליוס ולמחרם: משנה. על שהיו רגיליס ללקוע יוס יוס של שחר ימוח השבוע. וחומר חני חשר יביחו
- אנחנו המוליאים, אלא הי הוליא אחכם שיגיז לכם את השליו: (a) ערב. כמו לערנ: וידעחם כי ה' הוציא אחכם מארץ מצרים. לפי שלמרמס לנו כי קוללמס לומנו, מדעו כי לל

עלונו)[ל, עַּלָּינוּן מָּלִינוּ: מַּלְיְרְוֹּהְ וְנַהְוֹנִי מְּה בָּי (כִי

עַלְנָּעַיכֵּם כָּי עַּלְ־יָהְוָה: וֹנֹטַנוּ מְּט אַ_מֹּלֶתוּ שׁבְּנִיכִּם אַּמָּב_אַטָּם מּבְּנוֹם בַּבַער לְאָבַג בֹאָלָג וֹעוָע אָע_ * בֹּמְּנֵב בֹמֹּנַב לִאֹכָן וֹלְטִם בֹנמִמָּא בֹסֹנִא לְמִנכֹן וֹלְטַמֹּא וַנְאָמֶר מֹשֶּׁה בְּתַּה יְהוֹה לְבֶּם וַאֲמַר מֹשֶׁה בְּדִימֵין יָן לְכוֹן

ڬڂڗؾڔڟ٥: לבו לפְּנֵי יְהְוָה בָּי שְׁמָת אָת ⁶ אֶּלְ-פָּלְ-עָּדָּרָעִ בְּנֵינִ ניּאַמֶר מֹשֶׁרוֹ אֱל־אַהַרוֹן אֱמֹר

נְרְצֶּרְ בָּעְנֶלְ: (פּ) הַמְּרְבָּר וְהְנֵּה ְבְּנִיד יְהְנְה וֹאִהְפִּנִיאוּ לְעַרְבָּרָא וִהָא יִקְרָא ى مُلَالِ خُدْرِينَمُكُمْ لَيْظَالُ كُمْ حُدِم خُدُمُنُهُ لِحُدْرِ نَمْلُمُ וּוֹיהִי בְּדַבֶּר אַהַרֹן אֶל־כָּל־ וַהָּנָה כַּד מַלֵּיל אַהַרֹן שָם

ععد يَزْبَيْدَ زُبَائِنَ هُجُ مَنْهُنَا جُهُمُنَا: قَمَرْدَ بُرُ فِلَ مَنْهُنَا خُمْرَهَا:

יְהְוָה אֱלֹהֵיכֶם: שׁמִּבֹּמוּ בִּנְשׁם וֹגַבֹּמַם כֹּנ אָדָּנִ בות שאַלגוּ באָר וּבַבּצר XÇÜD ZI ĒĒL ַ מְּלָמֹשׁ אָּע שַׁלְנִינְעַ בַּוֹנֹי וֹמְבַאָּב, הָמִנה לֹיבַתוּ וֹע שוּבֹהֹמִע בּוֹנִ

> אָבׁוּ מִטִבְאָנוּ הַבְּנֹא: שובהמטכנו הב זו ונטוא מא ולגפלא וטטוון זט ופלא

> מומבא דונ: הבלא שונהמטכון אבעון הב מטבמטו מבוטי ונטלא מא לא خمرفتم خليفندا

زشِلَهُم كِحُمْ خُرْشُفُهُ لِأَدِّرُ نَشِلُهُمْ וַאַמַר מֹשֶׁה לַאַּהַרֹן אֵימַר

בּוֹ אַטִוּלִי בַּמַּנֹנֹא:

וויבמון אָבו אָלָא וֹן אָלְנִבון: בון שְּמִשְׁיִא הַיִּכְּלוּן בַּסְרָא בין ישְׁבֹאֵל מִלֵּיל עִּמִּילִ עִּמִימִר

> that ye murmur against us? against the LORD; and what are we, He hath heard your murmurings see the glory of the Lord; for that and in the morning, then ye shall

> nurmurings are not against us, but against Him; and what are we? your murmurings which ye murmur the Lord heareth your morning bread to the full; for that the evening flesh to eat, and in the when the Lord shall give you in And Moses said: 'This shall be,

against the LORD.

your murmurings. before the Lord; for He hath heard children of Israel: Come near unto all the congregation of the And Moses said unto Aaron: 'Say

the cloud. the glory of the Lord appeared in toward the wilderness, and, behold, children of Israel, that they looked unto the whole congregation of the And it came to pass, as Aaron spoke

:gaiyses And the Lord spoke unto Moses,

know that I am the Lord your be filled with bread; and ye shall flesh, and in the morning ye shall them, saying: At dusk ye shall eat the children of Israel. Speak unto To sgnirumrum ohr braed ovan I'

71

π

OI

(9) קרבו. למקום שהענן ירד: בלה בשר, לפיכך נתן לסס בשעת עורת שלה כסוגן: אשר אחם מלינים עליו. הת ההחרים, השומעים החכם מתלוניים: שסלמס שאלו כסוגן, שאי אפשר לו לאדס בלא למס, אבל בשר שאלו שלא כסוגן, שסרבס בסמום סיו לסס, ועוד שסיס אפשר לסס (8) בשר לאכול. ולה לשובע, למדה מורה דרך הרך שלין הוכלין בשר לשובע. ומה רחה להוריד לחם בבקר ובשר בערב, לפי . מפרשו לשון ממלוננו, עכשיו סוא משמע מלינו את אמרים, כמו במרגלים <u>ויל</u>ינו עָלִיו אֶׁם כָּל סָעֵדֶה (במדבר יד, ב): רפה, הייתי מפרשו בלשון הפעילו, כמו וַיָּלֶן הָעֶם עַל משֶׁה (שמות יו, ג), או אֿס היה דגוש ואֿין בו יו"ד ונקרא מלונו, הייתי סכל, את בניכס ונשיכס ובנותיכס וערב רב. ועל כרתי אני וקוק לפרש תלינו בלשון תפעילו, מפני דגשותו וקרייתו, שאילו סיס בקופסא: הלנוחיכם על ה'. כמו אשר על ס': ונחנו מה. מס אומנו משובין: כי הלינו עלינו. שמרעימו עלינו אמ בירידמו, לבקר מראו את כבוד אור פניו, שיורידוהו לכס דרך מבה בבקר, שיש שעות להכינו, ועל מלמעלה ועל מלמעה כמונת לימן מאומכס, ובער ימן, אך לא בפניס מאירומ ימננה לכס, כי עלא כהוגן עאלמס אומו, ומכרם מלאה, והלמס עעאלמס לצורך (∀) ובקר וראיחם. לא על סכציד שנאמר וְהַנֶּס פְּצִיד סִי נְרְטְׁס בְּעְנֵן נאמר, אלא כך אמר לסס, ערצ וידעמס כי סיכולת צידו

شَرِير بَفِح وَجُرِد كِفِيَارُب: **אֶת**־הַמַּהַנֶּה נְיָהָרְ בְּמְּבֶר נַתַּעָלְ הַשְּׁלְוּ נִהְבָּס

حَخْطِد مَحِـكَٰڴڎ٨٠ פּׁנֵי הַמִּדְבָּר בָּק מְחָסְפָּס בַּק رَفَعَم שُجِيرَت بَهِم إِبَيُّت عِدًا _ ـ

₹₹₹₽ הוא הַכְּמִם צַּמֶּר נְתַּן יְהוֹנֶה לָכֶם מַה־הָוּא וַיָּאִמֶר מֹשֶׁהֹ צַּלֵהֶם אַל־אַַחִיוֹ מָן הוֹא בֶּי לְאַ יְדְעַּיּ לְאַחִיּהִי מַנְּאַ הוֹא צַּבִּי לְאַ آذِلُهُ خُرِّدً نَصْلُهُمْ آدِيهُمُ لِذِيهُمُ آلَيْهِ خُرِّدٌ نَصْلُهُمْ الْقُرَادِ فُحَلَا

לְאָהֶׁר בֹּאֹבֻלְוְ טֹפֿעוּ: حَلَاكِيْكِ لِمُفَالِ رَفَمُ لِنَارِكُ لِكُنَّ الْمُفَالِدِ الْمُفَالِدِ الْمُفْتِدِ اللَّهِ الْمُفْتِدِ الْمُفْتِدِ الْمُفْتِدِ الْمُفْتِدِ اللَّهِ الْمُفْتِيلِ اللَّهِ الْمُفْتِيلِ اللَّهِ الْمُفْتِدِ اللَّهِ اللَّهِ الْمُفْتِيلِ اللَّهِ الللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ الللَّهِ الللَّهِ الللَّهِ اللَّهِ الللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ الللَّهِ الللَّهِ الللَّهِ اللَّهِ الللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ

בּמּוֹבְבַּיר וְהַמַּמִּגִיים: נוֹלְמָהַ בֹּן בֹּלֹנְ וֹמְלַצִּגְ וֹנְלַלַמְהַ וֹלְבֹרַהְ בֹּן בֹּנְ וֹמְלַצִּגְ וּלְלַמִהּ

> לְמָּהְוֹרִיהָא: הַנְת נְחֲתַת שַלָּא סְחוֹר סְחוֹר נְעַפְּע נְע מָמֻבּוֹעִא נְבָּגַפָּבָא וְהָוֹע בְרַמְּמָא וּסְלֵיקת שִׁלִיו

> ダレダス: בּהֹבַע בַּנִיר בָנָלִידָא הַּכַ אַפּּי מִדְבְּרָא דַּעְּדַל מָקַלַּף וּסְבֻּיקַת נְחֲתַת שַּבָּא וְהָא עַּב

> לְּחִוֹן הוּאַ לַהְמָאֵׁ דִּיהַב ֹּיָיָ לְבוֹן לְמֵיכַל: יַּדְשְׁלִי מָאַ הוּא נַאָּמַר מֹשֶּׁר

נפשהכון גבר לדבמשפניה 4444444 מניה גָבר לְפוֹם מֵיכְלֵיה זָה הַדְּבֶר ֹאֲשֶׁר צְיְנֵה יְהֹוְה לְקְטָוּ בֵּיוֹ פִּתְּנָטִא דְפַפֵּיר יִיָּ לְקוּטוּ

דַאַסְגִי יִדְאַזְעַר:

was a layer of dew round about the camp; and in the morning there quails came up, and covered the And it came to pass at even, that the

ground. thing, fine as the hoar-frost on the the wilderness a fine, scale-like gone up, behold upon the face of And when the layer of dew was

given you to eat. is the bread which the LORD hath was. And Moses said unto them: 'It is it? —for they knew not what it it, they said one to another: a'What And when the children of Israel saw

in his tent.' take it, every man for them that are number of your persons, shall ye an omer a head, according to the every man according to his eating; hath commanded: Gather ye of it This is the thing which the LORD

and gathered some more, some less. And the children of Israel did so,

Zτ

שַּׁשַל וגוי (במדבר יח, ט), סעל יורד על סחרן, וסמן יורד עליי, וחוזר ויורד על עליי, וסרי הוח כמונח בקופסח (יומה עה: (13) השליו. מין עוף, ושמן מלד (יומל עס.:): היחה שכבה השל. סעל שוכב על סמן, ובמקום לחר סול לומר וּבְּבֶבֶת

שמרגם אונקלום, מוספת הוא על לשון העברית, ואין לו מיבה בפסוק: כקרם על הארץ, וכן פירושו דק ככפור, שמוח קלוש ומחובר כגליד. דק מינב"ש בלע"ו שהיה מגליד גלד דק מלמעלה, וכגיר גיר, וסוא מין לצע שחור, כדאמרינן גצי כסוי הדם, הגיר וְסַוּרָנִיף. דַּשְּׁדַק בְּגִיר בְּגָלִידָא עַל שַׁלְשָׁל במוכו בין שמי שכבום סעל. ואונקלוס מרגם מקלף, לשון מחשוף הלבן: - ככפור. כפור גליד"א בלע"ו דַּשְׁדַק כגיר, כאבני לו במקרא, ויש לפרש מחוספס, לשון חפיסה וּדְלוּמְקְמָאׁ שבלשון משנה, כשנחגלה משכבת הטל, ראו שהיה דבר דק מחוספס באייר, וכעלות שכבת העל נתגלה המן, וראו והנה על פני המדבר וגוי: דק. דבר דק: מהוספה. מגולה, ואין דומה . המלא שפופרה של בילה על, ומסמוס את פיה ומניחה בחמה, היא עולה מאליה באויר. ורבותינו דרשו, שהעל עולה מן הארך (14) וחעל שכבה השל וגוי. כשהחמה וורחם, עולה העל שעל המן לקראת החמה כדרך על עולה לקראת החמה, אף אם מכילמא ויקע פ"ג):

(aı) בון הוא. סכנם מוון סול, כמו וַיְמַן לְכֶס סַמֶּלֶן (דנילל ל, ס): בי לא ידעו בה הוא. שיקרלוסו צשמו:

(עב) המרבה והממעים. יש שלקעו הרבה ויש שלקעו מעע, וכשבלה לביחם, ומדדו בעומר ליש ליש מה שלקעו, ומללה (16) עומר. שם מדה: מספר נפשוחיכם. כפי מנין נפשוח שיש להיש בההלו, מקחו עומר לכל גולגולם:

שנמשט בו: שהמרבה ללקוע לא העדיף על עומר לגולגולם אשר באהלו, והממעיע ללקוע לא מלא חסר מעומר לגולגולם, וזהו נס גדול

אָהְהְ לְפִּׁוֹ_אָבְלְוָ לְצַׁמִנִי הַפּּרְבֶּה וְהַפַּמְעָיִים לְאַ הָהְסְיִר דְּאַסְיִּיִי יִרְאַנְעַר לְאַ הַסָּר וְּבָר וֹלֹמָצוּ בַּמְמָב וֹלַאָ מַהֹּצוּלַ וֹכֹלְוּ בֹתוּמִבֹא וֹלָא אִוַטַב

יותר ממנו עד בקקר: נַיַּאַמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִיִּשׁ אַלֹר נַאֲמַר מֹשֶּה לְהוֹן אֵנְשׁ לְא

は殺し: הוֹלְמָּים נִיּבְאָשׁׁ נִיּקְצְּרְ עֲבֻהָה בְּחָה בְחֲשָׁא יִּסְרִי יִרְנִיז עֲלֵיהוֹן ر אֵנְאָנִם מִמֶּנִנְ מֹגַ קַבֵּבוֹנ וֹיֹנִם עִּבְּנוֹגִא מִנִּנִי מַגַ <u>הַפּ</u>ֹנֹא יַנְיַנִישָּ لْرِيح مِثْمُمْ الْمُرْ مِثِينَ لَا يَرْبُلُوا لَا لَمُ عَظِيرًا مِنْ لِمَيْكِلًا لِمُمْكِلًا

خَفْر لِمُحْزِرِ لَيْنَ لِيَهُمُ مِي لَأَمُّومِ لَأَمُّومِ لَأَمُّومِ لَأَمُّومِ الْأَمُّومِ لَأَمُّومِ الْأَمْ יי וֹגְלְעַמֹּוּ אָעוַ בַּבָּעָר בַּבָעָר אָנִמָּ

נَיْבָאנְ פֿלְ לֹמִיאָּג עַמֹּלְע נֹיּנֹיגני מּימִנוּן לְעַר נֹאָעוּ פֿלְ נַבְּנַבָּ ב משְנֶּה שְׁנֵי הִשְּׁמֶר לְאָּחָר رَزْلُرَا حَزْنِهِ لَهُهُد كُمُّونَ كُمُونَ كُمُونَ يَكُزُك خَرَمُهُ هُمَانِهُكَ خُمَّمَةً

देवंभ्रुप:

הַעַּבְּלְ הַנְּּיְחִי לְכָּהַ לְמִּהְמָבִית כָּלְ מִיְהָרָא אַצְנִעִּי אַמְּעַ פּֿבְ. בַּמְּבִנּ נִאָּעַ כֿבְ מְחָרַ אַת אֲשֶׁר האָפֿוּ אָפֿוּ וְאָת בּ יְהוְה שַּבְּתַּוֹן שַבַּת־קָּדֶשׁ לַיהוָה ניאמר אַלהָם הוא אַשָּׁר דּבָּר

לפום מוללוג ללמו:

יַּאָאַר מִנֵּיה עַר עַפָּרָא:

עקלא פַר חַמָא עַלוֹהִי שִׁמְשָׁא 下は役に対し בפום מיכליה ומא ולַלַמוּ וֹנוּנִי כֹּגָּפָּר כַּגָּפָּר

בְּנְאֶשׁא וְחַוּיאוּ לְמִאָּה: קטמא מכן עד פבין פבין

לְמַמְּבְא מַר צַפְּבָא: מֿטיבון לַבֿמּלָא בֿמּילִי וֹנִים לְמֵיפָא אֵיפוּ וְיָה דְּאַחּוּן וֹ מִנוֹ בֹע בַּאַעוּן הַּנִיבִּין הַבּא הַבּטֹא לוּוֹהַא בוֹנִם נאַמר לְהוֹן הוּא דְּמִבְּיִל יִי

> every man according to his eating. little had no lack; they gathered nothing over, and he that gathered omer, he that gathered much had And when they did mete it with an

> man leave of it till the morning. And Moses said unto them: 'Let no

бі

81

was wroth with them. bred worms, and rotted; and Moses left of it until the morning, and it not unto Moses; but some of them Notwithstanding they hearkened

hot, it melted. his eating; and as the sun waxed morning, every man according to And they gathered it morning by

congregation came and told Moses. one; and all the rulers of the much bread, two omers for each sixth day they gathered twice as And it came to pass that on the

kept until the morning.' remaineth over lay up for you to be which ye will seethe; and all that which ye will bake, and seethe that sabbath unto the LORD. Bake that To-morrow is a solemn rest, a holy which the Lord hath spoken: And he said unto them: 'This is that

(OS) ויוחירו אנשים. דמן ולפירס (שמו"ר כס, י): וירם חולעים. לשון רמס: ויבאש. סרי זס מקרל ספוך, שבממלס

בסס מעס מן (מכילמא ויסע פ"ד), ויודעיס מה שבחן של ישראל. ונמס, פשר, לשון פושרים, ע"י השמש מחחמס ומפשיר: (12) וחם השמש וגמס. סנשלר בשדס נמוח ונששס נחליס, ושומין ממנו ליליס ולבליס, ולומוח קעולס לדין מסס ומועמיס סבאיש ולבסוף סמליע, כענין שנאמר וְלֹה סְבְּמִישׁ וְרָמֶס לֹה סְיְמֶס בּוֹ, וכן דרך כל סממליעים:

סיוס נשמנה לשבח ברימו ומעמו (מכילמא ויקע פ"ב), (שאס להגיד ששנים היו והלא כחיב שני העומר לאחד, אלא משונה (בב) לקשו לחם משנח. כשמדרו את לקימתם באהליהם, מנאו כפלים שני העומר לאחד. ומדרש אגדה, להם משונה, אותו ונמס. דישמנ"פריר (לו גיין לו שמעללען), ודוגממו במנסדרין במוף ד' מימות (מז:):

ששמר לו עַד פְּנָס מֵפַנְּפָּס, ולה סוליהו מן הכלל: לומר לסס וְקְיָם בַּיּוֹס סַשָּׁשָׁי וְהֵבִינוּ וגוי, עד ששחלו חם וחם חמר לסס סוח חשר דבר ס' שנלעויםי לומר לכס, ולכך ענשו סכחוב, במעס ורימ): - ויגידו למשה. שאלוסו מה היום מיומים, ומכאן יש ללמוד שעדיין לא הגיד להם משה פרשת שבת, שנלמוה

(33) אח אשר חאפו אפו. מה שחמס רולים לחפות בתנור, שפו היום הכל לשני ימים, ומה שחמס לריכים לבשל ממנו במים,

לאַ הָיִהָר בְּוֹי עְנָה מֹשֶׁה וְלְאׁ הִבְאִּישׁ וְרְמָּה דְּפְּקּיר מֹשֶׁהוְלְאִ סְרִי וְרִחְשָׁא ניניחו אתו ער הבקר כאַשָּר

וֹאֹגוֹמוּ וֹטוֹצוּ הֹר צַפְּרָא כְּטָא

neither was there any worm therein. as Moses bade; and it did not rot, And they laid it up till the morning,

נַלְּגַאָּבוּ בַּשְּׁבֶּוּי: שַבְּת הַיָּוֹם לַיהוָהָ הַיּּוֹם לָאֹ ניַּאמֶר מֹשֶׁׁהֹ אָבְּלֶהוּ הַיּוֹם בֶּיִ

בְּחַלְלְאֵ: נְיָּנְ יִנְמֹּא בֵּנוֹ לָא שַּׁהְּבָּׁשִׁנִּיִּנִי אָבׁוּ הֻבַּבֹּטֹא וְנִמֹא בׁוּלִ בַּבַבֹם נְאָמַר מִמֶּר אָכְלִיּהִי יוֹמָא דֵין

the field. LORD; to-day ye shall not find it in for to-day is a sabbath unto the And Moses said: 'Eat that to-day;

עַּמְּבִׁנְגִּי מְבָּע לָאִ 'וֹבִינִבַ בַּנְי שַׁשְׁם יַבְּיִם שַּׁלְבְּשְׁבִי וּבַיַּוֹם שִׁפָא יוִמִין הַּלְקְּטִוּנִיה וּבְיוֹמָא

שְׁבִיעָאָה שַׁבְּקָא לָא יְהֵי בֵיה:

there shall be none.' the seventh day is the sabbath, in it Six days ye shall gather it; but on

הְעָם לְלְלָּמ וְלְאָ מָצְאַנּ: (ס) ב וְיְהִי בַּיַּוֹם הַשְּׁבִישִׁי נְצְאָוּ מִן־ נִהֵנְה בִּיוֹמָא שְׁבִישָּאַה נָפַקוּ מִן

מַמָּא לְמִלְכַם וֹלָא אַמִּבּעוּ:

found none. the people to gather, and they day, that there went out some of And it came to pass on the seventh

מֹאַנֹשְּׁם לְמִּמֹר מֹגִּוֹעֹי וֹעוִרִעָּי: יַג וַיָּאַמֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַ*ד־אָ*נָה

אַשוּן מְסַבְּבוּן לְמִמָּב פַּפוּבוּי וֹאַמֹּר וֹן לְמָמֵּר עַּר אַמַּטִּי

See that the Lord hath given you commandments and My laws?

How long refuse ye to keep My

And the LORD said unto Moses:

בּוֹם עַמִּבׁוּמִׁ: تههد څيت بنټنت هخدا پخيم oz מַּלְ-בֶּן הַוּא יָהָן לְבֶּה בַּיִּוֹם

נפול אות מאטונע בוומא מִּטׁנִיטֹּאַב לִבוּים הָבֵין יוֹמִין מַל בון הוא יָהִיב לְכוֹן בְּיוֹמָא רְאַּוּ ְבְּירִיְהֹנְתְ נְתָּן לְבֶּם תַשְּבְּתְ הַוּיִ צָּבִי וְיָ וְהַבַ לְכִּוֹן שַּבְּתָא

on the seventh day. place, let no man go out of his place two days; abide ye every man in his you on the sixth day the bread of the sabbath; therefore He giveth

שַּׁבְּיַבְיַבְּאַ אָנָהַ מִּמְּלְמִוּ

וְמְבַעוּ הַמָּא בּוְנָמָא מֻבִּנִהֹאָנִי:

So the people rested on the seventh

30

97

מֹן וְהִיא בֹּזֶרַת זַּרְ לְלְן וֹמַמְּמִוּ מִּנָּא וְהִיא בַּבָר וְרַע זְּבָּ וְמַמְּמֵוּ וּנְבְּרְאָּנִ בֵּיתְיִהְּלָאֵלְ אָתְהָמִוְ נְבַּרוּ בִיתְ יִהְּרָאֵלְ זָתְ הִמִּיהִ

בְּצַבְּיוֹע בַּלְבֶּה:

ומהמוע לאַסְלונוּמִוֹן בּוֹבַמּיּ

honey. taste of it was like wafers made with like coriander seed, white; and the name thereof Manna; and it was And the house of Israel called the

. אבלו. לערב חזרו לפניו ושאלוהו מהו ללאת, אמר להם שבת היום, ראה אומם דואגים שמא פמק המן ולא ירד עוד, אמר להם (25) ויאמר משה אכלהו היום וגר. שמרימ שסיי רגילין ללאמ וללקומ, באו לשאול אס גלא אס לאו, אמר לסס אמ שבידכס בשלו סיום. לשון הפייה נופל בלחס ולשון בישול בתבשיל: למשמרת. לגניוה:

gg): (62) וביום השביעי שבח. שנת סול, סמן לל יסיס נו. ולל גל סכמוג ללל לרצות יוס סכפורים וימים עוצים (מכילתל היום לא ממלאיהו, מה מלמוד לומר היום, היום לא ממלאיהו אבל מחר המלאיהו (מכילהא ויקע פ"ד):

(82) עד אַנה מאַנחם. משל סדיום סוח, ַּבַּמַדִי סוּנְחְ לְּמֵי בַּרְבָּחׁ (ב"ק לב.), ע"י סרשעים מחגנין סכשרין:

אלפיס אמה של מחום שבת, ולא במפורש, שאין מחומין אלא מדברי סופרים, ועיקרו של מקרא על לוקעי המן נאמר: חחחיו. מכאן סמכו הכמים ד' אמות ליוצא מון להחום, ג' לגופו, וא' לפישוע ידים ורגלים: אל יצא איש ממקומו. אלו (92) ראר. בעיניכס כי ס' בכבודו מוסיר אחכס על השבח, שהרי נס נעשה בכל ערב שבח, לחח לכם לחם יומים: שבר איש

ניאמר משָה אָל־אַהַרֹּן קַח נאַמָר מֹאָבֶא מֹאַבֶּוֹם: אַנוֹכֹם בַּמִּגְבָּר בְּרוֹגִיאָי אָנוֹכָם יְרְאָּנְ אֶשְׁיִרְ עַבְּקְטִׁם אַמְּרְ עַאֶּכֹּלְטִּי בְּיִּהַנְוֹן נִי לְטִמָּא בַּאִנְכִּילִים خُمْشَقُدُه خُبِيدَيْدُ خُمْمَا خُمْمَاءُ خُمْمَاءُ בּ צְּנְרְ יְהְנְׁה מְלְא הַעַּמֶר מִמֶּנוּ הְפַּמִּיד יִיְ מְלֵי עוּמְרָא מִנִּיהְ וַנְאַמֶּר מֹשֶּׁה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר וַאַמַר

正だ: (回)

೭ದಭಿದ್ದರು:

לַמְאָמְבִינ לַאַרְעַיכִּם:

لإهرارا

مَــ حِهٰۤם אُح ـ كَقُبُ هُدُا خُرُمًا:

に没に

משָב לאַבוּרוֹ

Egypt. drought you forth from the land of fed you in the wilderness, when I they may see the bread wherewith I throughout your generations; that Let an omerful of it be kept which the Lord hath commanded: And Moses said: 'This is the thing

generations. LORD, to be kept throughout your therein, and lay it up before the jar, and put an omerful of manna And Moses said unto Aaron: 'Take a

Testimony, to be kept. Aaron laid it up before the As the LORD commanded Moses, so

†ξ

unto the borders of the land of eat the manna, until they came came to a land inhabited; they did the manna forty years, until they And the children of Israel did eat

ebpsh. Now an omer is the tenth part of an

גד אלא לענין סעגול כזכע גד סיס, וסוא לצן: - כצפידות. בלק שמעגנין אומו בדבש, וקורין לו שַׁמְּקָרִימוּן בלשון משנה, וסוא (וב) והוא כזרע גד לבן. עשל ששמו קוליינד"רי (קאריאדער) וזרע שלו עגול ואינו לצן, וסמן סיס לצן, ואינו נמשל לזרע

קאַין הוא:

אָבֶּץ נִישְׁבֶּה אָת־תַּמֶּן אֶבְלֹיף לַאָּרַע נְחִיבְּהָא יָָה עַנְּנָּא אַבְלֹיּ

بختر بَهْدُ يُحْدُدُ عُلَـ لَقِالِ بِجَدْر نَهُدُمُ خُدَدِ بَن مَهُم

رَفُرَتُكُ لَا كُولِرُ لِمُمْكِلًا لِهُجُبُونَا يَعْتُلًا كِيْكُ فِيَالِيَا كُولِرًا لِمُعْلَمُ لِمُ

حَيُّاثِهِ عِبِرَ رِبَالِهِ هُرَ مُنْهِرً جِهِم جِوَمِي اللَّهِ رِنْهُد

הְשָּׁמֶר מָן וְהַנַּה אַתוֹ לְפְּנֵי יְהוֹה עימְרָא עַנְּא וְאַצִּׁנַע יָהִיהֹ קֵּדְם

¾ אַרְבְּעַיִם שְּנְה עַד־בֹאָם אֶל־ אַרְבִּעִין שְׁנִין עַד דְּעְּאַלִיּ

בְאֵבֶפְׁע וֹמִימִבֹא עַר מִן מַּמְבָא בִּעַבְעַ

!! לְמַּמִּבֹא לְבַבוּכוּוֹ:

אומרים נגיח מלאכחנו ונעסוק בסורה מהיכן נחפרום, הוליא להם לנלנס המן, אמר להם אַפֶּס רֶאוּ דְצַר ה' (ירמיהו דּ, לא), (28) למשמרת. לגניוס: לדורותיכם. בימי ירמיסו. כשסיס ירמיסו מוכימס למס פוץ אמס עוסקיס במורס, וסס מרגום של אונקלום:

שמעו לא נאמר, אלא ראו, בוה נמפרנסו אבומיכה, הרבה שלומין יש לו למקום להכין מוון ליראיו:

(εε) צוצוח. ללוחים של מרם כמרגומו: והנה אוחו לפני π'. לפני סמרון, ולמ נממר מקרם וס עד שנצנס מסל מועד,

שַיַרְקְן (דבריס ג, כס), ומרגוס של נושבת יְמְבְּמָח, ר"ל מיושבת. רש"י ישן): אל קצה ארץ כנען. בתחלת סגבול, קודס סיכידן (קידושין לח.). (מ"ח, שהוחס שבעבר סיכידן מיושבת ומובה, שנהמה שָׁבְּבָה בָּהְ וְשָׁרָשָׁה שָׁמַבֶּדְ סַּמוּבָה אַשָּׁבַ (יסושע ה, יב), אלא מגיד שהעוגות שהוליאו ישראל ממלרים שעמו בהם שעם מן: -- אל ארץ נושבח. לאחר שעברו את (פּב) אַרְבַעִים שַנַה. וסלמ מַמַרלייוס, שַסרי בַמ"ו בּמייר ירד לסס סמן ממלס, ובַמ"ו בנימן פַמַק, שנאמר וַיִּשְׁבּוֹמ סַמֶּן מִמֶּמֶרָמ אלא שנכתב כאן בפרשת המן:

בילים ומומש בילה, והוא שיעור למלה ולמנמות: (95) עשירית האיפה. האיפה שלש פאין, והפאה ו' קבין, והקב ד' לוגין, והלוג ששה בילים, נמלא עשירית האיפה מ"ג 9,49): ונסחפקו ממן שלקטו בו ביוס, עד שהקריבו העומר בששה עשר בנימן, שנאמר נ'אקלו מעבור הַפָּבֶרן מִמְּמֵרַת הַפֶּבַח (יהושע

שעברו אם הירדן והוא ערבות מואב, נמלאו מכחישין זה את זה, אלא בערבות מואב כשמת משה בז' באדר פתק המן מלירד,

ספר שמות – פרשת בשלח – שביעי – Exodus XVII

दंखतित पृथ्वः יְהְוָה וַיַּהַנּי בְּרָפִּידִים וְאֵּין טָיִם ממֹוּבַבַבַּנוֹ לְמַסְׁמִּנִיםׁם מֹּלְבַּּנִ ַנּיּסְׁמֵּנּ פֹּלְ_מֹּדְע פֿלג_יִּמְּבֶׁנִי יָּנְּמָּבְנִי ·

מַר הְנַסָּין אָת־יְרֹנֶה: לָהֶם מִשְּׁה מַה־הְּרִיבוּן עִמֶּלִי לְחִיוֹ מִשֶּׁה מָא נַצַּן אַחוּן עִמָּי ֶ שׁנוּ לְנוּ מֹוֹם וֹנִהִּשֹּׁע וֹגֹאָמֶר וֹנְיֵבׁ בַעְּשְׁ מִם מַשָּׁב וַנְאָמִרְנּ נִנְצָא עַמָּא עָם מֹשֶּׁה וַאֲמַרַנּ

لْمُن خَذْرُ لَمُن مَكْلَرُ خَدُمُّهُ: בְּמָלִיתָנוּ מִמְּאֶבִוֹם לְבַמָּוֹע אָנָיוּ י הְעָם עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְמָּה זָּה עַמָּא עַל מֹשֶׁה וַאַּמַרוּ לְמָא נוגלא מֿם בֹלם כַפָּוֹם נוֹבֶן

نفظ کُرُدُر: בְּתְּ אֶנְמֶשְׁע לְמָנֶם תַנְּיָה עִיּר מְעָם אַנְּבִיר לְעַּמָּא תְּדֵין עּוֹד וְעִיר ניּצְעָּל מְשָׁר ְאָלְיִיהְנָה בֵאִמֶּר וְצָּלִי מִשֶּׁה קַדָּם יִיְ לְמִימַר מִאִ

ڠִנַיהַנְאָר קָה בְּיִדְרָ וְהָלֶּבְהָי וּמְבֹאָל וּמִמֹּוֹבְ אָמָּב עַכֿוּטַ בּוֶ ू देवर्रा पंक्रेच रिया अयेथि सार्वर्रा तवित्र विन तविष्ट रिवेटर रिवेटर ينْعُوْد بِمَزْمَ عِجَامَنُونَ عِجَدَ يَهِود بِرِ خِطَهُم عِجِد جِبَامِ

i⇔Ľ%<: נינשש בן משה לעיני וקני וֹגֹאַ טִמָּנוּ סִוֹם וֹמִּלַנִי עַגַּמֹ עַבְּינוֹ בְּעִנְרֵ וְעִבְּנִינִי בְבְּינוֹ בְבְּינוֹ

> לְמָמִשׁׁ מַּמָא: ומָרוֹ בַּוֹפַּידִים וַלֵית מַיָּא למֹסֹלְנִירוֹן מַּלְ מִימִרָא בַּייַ בַּלְ כַנִשְׁתַא

מא מנפו אַשון בַּרָם וָיָ: עבו כַלֹא מֹנֹא וֹנֹחָשׁו וֹאֹמֹר

בַּעוּנוֹא: לַלַמּמֹלָא וֹנִי וֹנִינִי בַּוֹנִי בַּוֹנִי אַסוּקהַנָּא יגַּבוּ, שַּמֶּן מַמָּא לְמָנָא נָאָטַבַרַמַם

פון וְרַגְמִנִנִי:

זַבְיבָא סַב בּידָדְ וְתֵּיזֵיל: וְחוּשְׁרָךְ הִשְׁמִיתָאִ בֵּיה יָת

נְצְבָר בַּן מִמֶּר לְצִינִי סָבֵי נופטנו מנוש מנא נוחשו השא מּנֹבא בּעובר וֹטִמְעוֹ, בּמֹנֹבא

> drink. was no water for the people to encamped in Rephidim; and there commandment of the LORD, and stages, according to the the wilderness of Sin, by their children of Israel journeyed from And all the congregation of the

ΙΙΛΧ

wherefore do ye try the Lord? unto them: 'Why strive ye with me? we may drink.' And Moses said Moses, and said: 'Give us water that Wherefore the people strove with

and our cattle with thirst?' Egypt, to kill us and our children To tho que ut the broad he are of against Moses, and said: 'Wherefore water; and the people murmured And the people thirsted there for

stone me.' people? they are almost ready to sint otnu ob I llans tanW' : gniyes And Moses cried unto the LORD,

the river, take in thy hand, and go. thy rod, wherewith thou smotest with thee of the elders of Israel; and Pass on before the people, and take And the LORD said unto Moses:

so in the sight of the elders of Israel. people may drink.' And Moses did shall come water out of it, that the thou shalt smite the rock, and there there upon the rock in Horeb; and Behold, I will stand before thee

- (ב) מה חנסון. לומר סיוכל למת מיס בתרך ניס:
- (+) עוד מעט. אס אמחין, עוד מעט וסקלוני:
- במלרים ועל סים, לכך נאמר אשר סכים בו אם סיאור, יראו עמס שאף לעובה סוא מוכן: בכים בו אם סיאור, אלא שסיו ישראל אומרים על המטה, שאינו מוכן אלא לפורענום, בו לקה פרעה, ומזרים כמה מכום, המים יולהים מן הלור, ולה יהמרו מעינות היו שם מימי קדם: - ומשך אשר הכיח בו את היאור. מה הלמוד לומר השר (a) עבור לפני העם. וכאס אס ימקלוך, למס סולאת לעו על צני: וקח אחך מוקני ישראל. לעדות, שיכאו שעל ידך
- (6) והכיה בצור. על הלור לא נאמר, אלא בלור, מכאן שהמעה היה של מין דבר הוק ושמו שַנַפִּירָינוֹן, והלור נבקע מפניו.

ä:[: (₫) נסֹתֶם אֶת־יָהוְהֹ れなれて

tla:La: ° (בְּבְאָ הְּמְבְעַ וּבְּלְטִם הִם וִמְּבִאַרָ וֹאָבֹא הַמְבַע וֹאָנִים קַבְבָּא פִם

עּיִּבְעָּׁר יִשְׁמָּר קַאָּלְהָים בְּיָּדֶי: אָנְכֹּג נֹהֵּבְ הַּגְ_בַאָּחָ ⁶ לְנוּ אֹּנְמְּוֹם נֹגֵא בִּלְנִוֹם בֹּגֹּמָבְ'לַ ניאמר משֶת אֶל־יָהוֹשִׁעַ בָּחַר־

אַבְּרָן וְחִוּר עְּלָוּ רָאָשָׁ תַּנָּבְעָר: משֶׁה לְהַלְּחֵם בַּעֲּמָלֻלְ וּמִשֶּׁה נילמה יחושת כּאַשָּׁר אָמָר־לוֹ

וֹלַבַר הַּמִבַב: וֹלַבַּׁר וֹמִּבֹאַבְ וֹכֹאָמָב זֹנִים זֹבִי

אָמוּנָר עַר־בָּא הַשֶּׁמָש: אָקד וּמִזְּה אָקד נאַבַנן וַחוּר מָמְכַּוּ בְּיָדָיוֹ מִזָּה בּ וֹגֹאָהו עַוֹעַהוּ ווֹהָאָר גַּבְּיוֹים וידי משה פבדים ניקחר צבן

> עאַנע מַכֹּנוֹעֹא בַּנוֹ כּנוֹנֹא אַם למל דנסיאי קדם ין למימר עַסָּר יקְרָא שְׁמֵיה דְּאַחָרָא נַסִיתָא

נאָמר משָה ליהושִעּ בְּחַר نشِلْهُم خلفندت:

באטהדירו ביה נפין מן קדם ביש במקא וחוטרא בּהַמַבע מטַר אָנָא לַאָּים בְּנֹא נּוּבְרוֹן וּפּוָט אָנִינוֹ טַבְבָא

לְבְיִהְ בַּמְׁעַבְאַ: ימשה אַהַרן וָחוּר סָלִיקוּ קמָע לְאִנֹטִא לַבְבָא בּהָּמָלַל וּהְבַּר יְהוֹשְׁעַ כְּמָא צַּאָמָר לֵיה

لِمُرْدُر: מַנָּע יִרוֹה מִתְנַבָּרוֹן דְבַירת מטוּלבוו בבים ושָּבָאַכ וֹכַּב וְהְוֵי כַּד מְרֵים מֹשֶׁה יְדוֹהִי

ידוהי פריסן בצלו עד דעאל מכא עד ומכא עד נהואָה נאַבון נטנר סמידין בידוהי וֹמִּוֹיאַוּ טֹבוַנַנַוֹיוֹ וֹנִנִיבַ מֹּלַבִּ וובו קמָר וֹלַבְא וּלָסִוֹרוּ אַבְּלָא

> LORD among us, or not? tried the LORD, saying: 'Is the children of Israel, and because they because of the striving of the called Massah, and Meribah, And the name of the place was

with Israel in Rephidim. Then came Amalek, and fought

rod of God in my hand.' stand on the top of the hill with the fight with Amalek; tomorrow I will Choose us out men, and go out, And Moses said unto Joshua:

the top of the hill. Moses, Aaron, and Hur went up to him, and fought with Amalek; and So Joshua did as Moses had said to

hand, Amalek prevailed. prevailed; and when he let down his held up his hand, that Israel And it came to pass, when Moses

π

the sun. Were steady until the going down of on the other side; and his hands one on the one side, and the other and Hur stayed up his hands, the him, and he sat thereon; and Aaron they took a stone, and put it under But Moses' hands were heavy; and

כאים אם אבא, אמר לו אביו, אינך יודע סיכן אני, סשליכו מעליו ובא סכלב ונשכו: . אומו סבן כואס מפן ואומר, אבא עול מפן זס ומן לי, וסוא נומן לו, וכן שנייס, וכן שלישים, פגעו באדס אמד, אמר לו אומו סבן . אם אין, חייכם שהכלב בא ונושך אמכס, ואמס לועקים לי ומדעו היכן אני. משל לאדם שהרכיב בנו על כמפו וילא לדרך, היה (8) ויבא עמלק וגוי. סמך פרשה זו למקרה זה לומר, המיד הני ביניכם ומזומן לכל לרכיכם, והמם הומרים היש ה' בקרבנו

ממא, שמהא זכומן מסייעמן. דבר אחר בחר לנו אנשים, שיודעין לבטל כשפים, לפי שבני עמלק מכשפים היו: הלחם. לא מן סענן וסלמס בו (מכילמא עמלק פ"א): מחר. בעם סמלממס, אנכי נלב: בחר לנו אנשים. גבוריס ויראי מנין, שנאמר אַלנִי מאָס פְּלָהֵס (שס יא, כח), כלס מן סעולס, חייבין סס כלייס, סמורדיס דך כאילו מרדו בסקד"ה: דצא ַ בּיּפֿמֶר פַּבַּרן אָל משֶׁה בִּי אַדֹּלִי (במדבר יב, יאֹ), והלא אהרן גדול מאמיו היה, ועושה את חברו כרבו. ומורא רבך כמורא שמים (9) בחר לנו. לי ולך, סשוסו לו, מכאן אמרו, יסי כבוד מלמידך מביב עליך כשלך, וכבוד מברך כמורא רבך מנין, שנאמר

(II) באשר ירים משה ידו. וכי ידיו על מעס נולחום סיו סמלחמס וכו', כדמימם צר"ס (כע.): מיס, וכלב בעלה: (10) ומשה אהרן וחור. מכמן למענית שלריכיס שלשה לעצור לפני המיצה, שצמענית היו שרוים: - חור. בנה של מריס

עמוי קפי־קרב: (פ) ניַבְלַחֵּ יִבוּיִמְּהֹ אֵּטַבְהֹמִלְלַ וֹאָטַבַ וֹטַבַּב יַבוּמָה יִנַי הַמְלַלַ וֹיִנַי

עַּמְלֵל מִתְּחָת הַשְּּמֶנִם: יְהוֹשֶׁעַ בְּי־מְחָה אָמְחָה אָמִחָה אָת־זַבֶּר מפמגנ וֹאָנו וֹכֹּבוּוֹן בַּפְפָּב וֹמִּוִם בֹּאִוֹנָ וַיּאמֶר יְהוְּה אֶל־מֹשֶׁה כָּתֹב וַאֲמַר יָיָ לְמֹשֶׁה כַּתוֹב דָא

יְהְנָה ו נְסֶי: اِدْچَا طَهُا طَائِجَا اَدْجَالِهِ ضُمَا نَجَدُهُ طَهُا طَائِجَاهُ نَجَرًا

₫テ゚८ デ८: (፭) אחת) מִלְחַמָּה לַיהֹוָה בְּעָּמֶלֶק קש"ו ארם צובה היה כתוב בַּסְיָה בתיבָה נַיּאָמֶר בֵּי־יָד עַל־בַּס יָה (בכתר

עמיה לפּהְנָם דְּחָרֶב:

\$\$ דוּכְרָנִיה דַּעַּמְלֵל מִהְּחוֹת נְהְישָׁמֹ אֲבֵוּ מִמְּחָא אָמְחֵוּ נִת דוּכְרָנָאְ בְּסְפָּרֶא וְמִּוּ צֵּלְם

toll: הֹלְנְינִי בוֹבׁם וֹלְ בַּהֹּבֹּב לֵינִי

לְהֵּגְּנִינִינִוּן מִבְּנִי מְּלְמָא: לובא לום וו לובוע המכל כּוּבְׁסֵּ, וְלַבְא בַּאָּטִיִר בְּיִּהְנָּוֹ קָרְם דְּחִילָא דִּשְׁכִינִתִּיהׁ עַלֹ וֹאַמֹּב בֹּהֹבוּהֹב אָמִוֹבָא בַא מוֹ

> and his people with the edge of the And Joshua discomfited Amalek

under heaven. the remembrance of Amalek from Joshua: for I will utterly blot out book, and rehearse it in the ears of Write this for a memorial in the And the Lord said unto Moses:

the name of it Adonai-nissi. And Moses built an altar, and called

generation to generation.' have war with Amalek from throne of the Lord: the Lord will And he said: 'The hand upon the

The Hastara is Judges 4:4-5:31 on page 211. Sepharadim read Judges 5:1-5:31.

ದದಸ್ಥೆ ದಿ בְּירהוֹצְיֵא יְהְוְהָה אָת־יִשְׂרָאֵל אַפִּיק יָיָ יִיִּ יִשְׁרָאֵל מִמְּצְרָיִם: אָלְהִים לְמִמְּה וּלְיִמְּבֹאל מַמִּוֹ יִי לְמִמָּה וּלִימִּהָ וּלִי מַמִּיה אָביי تَنْهُمِّم نَضُرِدِ حِتَالَ صَلَّالًا بِإِنَّا لِهُمَّم نَضُدِيدِ لَقَع لَهُمُنَّا

אָתְ בְּלְאֲשֶׁר עְּשֶׂר וְמָשָׁר הַמּהָר דְּמִשֶּׁר יָח בָּל דַּצְּבַר

Lored had brought Israel out of for Israel His people, how that the that God had done for Moses, and Moses' father-in-law, heard of all Now Jethro, the priest of Midian,

 $III\Lambda X$

٤t

- באיוו שעה הם נולחים, והעמיד להם משה חמה וערבב את השעות: באמונס, פרושות השמים בתפלה נאמנה ונכונה: עד בא השמש. שהיו עמלקים מחשבין את השעות באילערו"לוגיאה, חחחיר. ולא ישב לו על כר וכסמ, אמר, ישראל שרויין בלער, אף אני אסיס עמסס בלער: ויהי ידיר אמונה. ויסי משס ידיו (12) וידי משה כבדים. נשניל שנתעלל במלוס ומנס אמר מחתיו, נתייקרו ידיו: ויקהו. אסרן וחור: אבן וישימו
- למדיס, שעשו על פי הדבור של שכייה: (13) ויחלש יהושע. ממך כאשי גבוריו (מנמומא בשלח כ"מ) ולא השאיר אלא מלשים שבהם, ולא הרגם כולם, מכאן אנו
- מחה אמחה. לכך פני מוסירך כן, כי מפך פני לממומו: שמכנים אם ישראל לארן, שיצוה אם ישראל לשלם לו את גמולו, כאן נרמו לו למשה שיהושע מכנים את ישראל לארן: בר (14) כחב זאח זכרון. שבא עמלק לסודווג לישראל קודס לכל סאומוח (מכילחא עמלק פ"ב): ושים באזני יהושע.
- את סנס שעשה המקום, ה' הוא נס שלנו: (EI) ויקרא שמו. של מובה: ה' נסי. סקב"ס עשס לנו כאן נם גדול, לא שסמובה קרוי ס', אלא סמוכיר שמו של מובה, ווכר
- פְּמְמֹוֹ, הרי הכמה שלם: גַּלַח (עמום חֿ, יח), נְעָרִיס נַמַשְׁמָּ מְּצַד וְּכְרֶס בַּמֶּס (תּסליס שס), מסו מומר מתריו, וַס' לְעוֹלֶם יֵשָׁבּ, סרי סשס שלס, פֿוֹגַן לַמִּשְׁפָּע וכשימחס שמו, יסיס סשס שלס וסכמח שלס, שנחמר קחוֹיג פַּמּוּ מֵּרְבֹּוֹח לְנֶצַׁח (חסליס מ, ו), וסו עמלק שכחוד צו וְעֶבְּרָחוֹ שְׁמֶרֶ סִ ומסו כם ולא נאמר כסא, ואף השם נחלק לחליו, נשבע הקב"ה, שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו, (16) ויאמר. משם: כי יד על כס יה. ידו של סקב"ס סורמס לישבע בכספו, לסיום לו מלחמס ואיבס בעמלק עולמים,

بَمْدِنثَابِتَ: נַיּקְּח יִתְרוֹ חֹמֵן מֹשֶׁה אָתַ־ יַּדְבָּר יִתְּרוֹ חֲמִיהִי דְּמֹשֶׁה

*म्*खंद्रांतः אַהַר יָת צִפֹּרָה אִתַּת מֹשֶׁה בָּתַּר

he had sent her away, took Zipporah, Moses' wife, after And Jethro, Moses' father-in-law,

ַלְבְיֵׁבְיֵּבִיּ זיבאָם בֿי אַמָּר זיַר הָיִיהִי בָּאָבֶץ נאט הָלוֹ, כֹלוֹנִי אַהָּב הַּסֹם עַמִּטֹב וֹנִים טַבּון כֹּנִיבַא בַּהָּוָם עַב

בּאָבת נוכִבאָר: ינומום אבו אמר בזור בנותי

strange land'; he said: 'I have been a stranger in a name of the one was Gershom; for

and her two sons; of whom the

والبالا: אָבֹי, בֹּמִּוֹבְי, ווֹאַלְוֹי, מִשְׁבֹר בַּאָבֹא בַוֹנִי בַּסְמָּבְ, וְמֶּוִבְּנִי, וֹמֶם בַאָּטַב אֶבוֹמֹזֶב בַּראֶבְנַי, וֹמִים בַּב אֶבִוֹמֹב אָבוּ אֶבְנִינִי

מְעַרְבָּא דְפַּרְעֹה:

the sword of Pharaoh.' was my help, and delivered me from Eliezer: 'for the God of my father and the name of the other was

لْ\$ٰ<,ڬ،□: ^{לוי} וּאִשִׁקּוֹ אֵל־מֹשֵׁה אֶל־הַמִּדְבַּׁר ניבא יקרו חמן משֶת וּבָנֶיוּ

לַמוּבֹא בֹאַטוּלִי הַלְוָנִי וֹלַבֹּא נאָקא יִתְרוֹ חַמוּהִי דִּמֹשֶׁה unto thee, and thy wife, and her father-in-law Jethro am coming and he said unto Moses: 'I thy

where he was encamped, at the unto Moses into the wilderness

came with his sons and his wife

And Jethro, Moses' father-in-law,

בְנֶיהַ עִּמֶּה: نككب لجه هكرك لهفيك بفتر ניאמר אַל־מֹשָׁה אָנָי הֹמָנְךְּ

בְּנָבְא עִמָה: אָטָג בַוֹטֹב וֹאַטַּטַב וּטִבוּוּ וּאַמִּר לַמְמָּר אַנָא חַמוּבּ וֹטַרוֹי

ינבר לחבריה לשלם ועאלו

they came into the tent. each other of their welfare; and and kissed him; and they asked father-in-law, and bowed down And Moses went out to meet his

two sons with her.

mount of God;

خُلَمُكِيْكِ يَبْكُمُدُ لِكُمُ لِكُمُ لِكُمُ لِكُمُ لِكُمُ لِكُمُ لِكُمُ لِكُمُ لِكُمُ لِكُمُ لِكُمُ لِكُمُ لَ ودنهم المرابط والمورا المرابط المراب المهام المرابط المهام المرابط الم र्वृत्थत तंत्रं एंडव वंक्षत र्वद्वावाव व्यवक्त

משס מולס סגדולס בממיו, שנאמר וַיָּשָׁבּ אֶל יֶמֶר מֹמְנִוּ (מכילמא שס): רמשה ולישראל. שֶׁקוּל משס כנגד כל ישראל: אח קורין לאבי אביסן אבא. בספרי (בסעלוסך עמ): – חורהן בושה. כאן סיס ימרו ממכבד במשס, אני מומן סמלך, ולשעבר סיס (שופטים ד, ים). ויש אומרים רעואל אביו של ימרו היה, ומהו אומר וַמָּבֹאֹנָה שֶׁל רְעוּאֵל אֲבִיקָן (שמוח ב, יה), שההינוקות לכשנסגייר וקייס סמצום, סוסיפו לו אום אחם על שמו. חובב, שחבב אם סמורס, וחובב סוא יחרו שנאמר מְבְּנֵי חֹבֶּב חֹמֵן משֶׁס רעואל, ימר, ימרו, מוצב, מבר, קיני, פומיאל, (מכילמא ימרו פ"א). מר, ע"ב שֶׁיֶמֶר פרשה אחת במורה, ואמה מחזה. ימרו, (I) וישמע יחרו. מס שמיעס שמע ובל, קריעת יס פוף ומלחמת עמלק (ובחיס קטו.): יחרו. שבע שמות נקרלוו לו,

אמר לו למלרים, אמר לו על סראשונים אנו מלטערים ואמה בא להוסיף עליהם, אמר לה לכי אל בית אביך, נעלה שני בניה לקראמו ויפגשסו בסר סאלסיס, אמר לו מי סס סללו, אמר לו זו סיא אשמי שנשאמי במדין ואלו בני, אמר לו וסיכן אמס מוליכן, (ב) אחר שלוחיה. כשממר לו סקב"ס במדין, לף שַב מָלְרֶיס, וַיִּפַח משֶׁס מֶׁח מִׁשָׁל יָמֶם בְּנִיי וּגִי (שמוח ד, ישכ), וינים מסרן בל אשר עשה. לסס בירידם סמן, ובבמר, ובעמלק: בי הוציא הי וגרי וו גדולס על כולס (מכילמת שם):

(+) ויצלני מחרב פרעה. כשגילו דמן ואבירס על דבר המולרי, ובקש להרוג את משה, נעשה לוארו כעמוד של שיש (שמו"ר וטלכט לס:

(a) אל המדבר. אף אנו יודעים שבמודבר סיס, אלא בשבחו של יחרו דְבֶּר סכחוב, שסיס יושב בכבודו של עולס, ונדבו לבו g'(l):

משמך למ בגין שני בניס (מכילמת שס): (6) ויאמר אל משה. ע"י שלים: אני החגך יהרו הרי. אם אין אחס יולא בגיני לא בגין אשק, ואס אין אחס יולא בגין ללאם אל המדבר מקום מהו, לשמוע דברי מורה:

בּבְּבֶב וֹנַגַּבֶם וֹעוֹנִע: אָט פּֿלְ-הַהְּקְּאָר אָאָר מְצְאָנִם הְּקְּהָה וְמִּיִּנְכִּוּן יְנְּ: מְטְ בְּלִ-הַהְּקְּאָר אָאָר מְצְאָנִם הְקְּהָה בְּאָרְהָא ילְמֹגֹּרְוֹם מֹּלְ אִינִוֹנוּ וֹמִּבֹאֹלְ מַלְ מִנסַׁלּ וֹמִּבֹאָלְ זָנוֹ כֹּלְ

הצילו מיַד מצְרֶים: אַמָּב הֹמָב יִבוֹיָב לְנִמִּבְאֵלְ אַמָּב בּהַבּב וֹנ לְנִמָּבִאָץ בַּמִּנִוּלִפּוּן וַיְּחַדְּ יִתְּרֹוֹ עָּלְ כְּלְ־תַּמוֹלְת וַחָדִּי יִתָּרוֹ עַלְ כָּלְ שָבָתָא

משבת הבמללום: פּרְעָּר אֲשֶׁר הִצִּיל אָת־הְעָּם עַבְּיִלְ אָנִיבֶּם מִיּנִר מִצְּבְוֹם יִמִיּנָר וּגֵאָמֶר וֹטַרוֹ בָּבוֹוּ יְרוֹנִי אַמֶּר וֹאָמָר וֹטַרוֹ בָּרוֹב יִי בְּאַמִּיב

מכֿל_באָאָקַנַיוּם כּֿי בֹּבַּבָּר אָּמֶּר מַמָּה יְבְּמְטִּי בְּי־גְּדָוֹלִ יְהְנָה בְּעָּן יָדִעְּנָה בְּעָן יִדִּעְּהָ בְּעָּ

עם־חֹתֵן מֹשֶׁה לְפָּנֵי הָאֶלֹהִים: لْخِرَا نَظَالًا نَهُلُهُمْ كُهُٰخُمْ كُثُلُهُ יי וּוְבְחָים לֵאלֹהָים נַיָּבֹא צַּהַרְוֹ <u>ृत्या द्रिप प्रति प्रति व्र</u>

ניספר משה לְחַהְנִי אָתְ כְּלְ וְאִשְׁתַּמִּי מִשֶּהְ לַחֲמִיהִי יָה כְּלִ

מֹנֹבְא בַמֹּגֹבָאנ:

משבונו מבונו מגבא:: נטכנו מובא במגבא ימובא

וּאָבְאָל בֵּיה דְּנִינוּן: בּטַמִּיבוּ מִצְּבְאָי לִמְבָּן וָתַ אָלַע פֿר מִנּיה אָרִי בְּפִּקְיָנִמְא

דמשה קדם ין: למוכל להקא עם המוהוי تَقَلَعُ عَلَالًا لَحِمْ فَدْ، نَشِلُعُمْ הֹלוֹן וֹנֹכֹסֹנוּ לוּוֹבְמֹוֹן בוֹבֹם וֹוֹ וְקְרֵיב יִהְרוֹ הֲמוּהִי דְּמֹשֶׁה

> how the Lord delivered them. come upon them by the way, and Israel's sake, all the travail that had Pharaoh and to the Egyptians for all that the Lord had done unto And Moses told his father-in-law

the Egyptians. delivered them out of the hand of done to Israel, in that He had goodness which the Lord had And Jethro rejoiced for all the

under the hand of the Egyptians. hath delivered the people from out of the hand of Pharaoh; who of the hand of the Egyptians, and LORD, who hath delivered you out And Jethro said: 'Blessed be the

they dealt proudly against them. greater than all gods; yea, for that Now I know that the Lord is

π

God. with Moses' father-in-law before the elders of Israel, to eat bread for God; and Aaron came, and all took a burnt-offering and sacrifices And Jethro, Moses' father-in-law,

משָׁה (מכילמה שם): ולא ילא: וישחחו וישק לו. איני יודע מי סשממוס למי, כשסוא אומר איש לרעסו, מי סקרוי איש, זס משס, שנאמר וְסָאִישׁ (ק) ויצא משה. כבוד גדול נמכבד ימרו בלומס שעס, כיון שילל משס, ילל לסרן נדב ולביסול, ומי סול שרלס לת ללו יוללין

שם): החלאה. למ"ד אל"ף מן סימוד של מיבס, וסמי"ו סוא מיקון וימוד סנופל ממנו לפרקים, וכן מרומס, מנופס, מקומס, (8) ויספר משה לחוחנו. למשוך את לנו לקרנו למורס (מכילמא שס): אח כל החלאה. שעל סיס ושל עמלק (מכילמא

. אינשי, גיירא עד עשרה דרילא מבזי ארמאה באפיה (מנהדרין לד.): − על ⊂ל חשובח. עובת המן והבאר והמורה (מכילמא (פ) ויחד יחרו. וישמם ימכו, זמו פשומו. ומדכש אגדה, נעשה בשכו חדודין חדודין, מילר על אבוד מלכיה, היינו דאמרי acida:

רבוק (מכילמק שם): שס), ועל כולן אשר סלילו מיד מלריס, עד עכשיו לא סיה עבד יכול לברוח ממלריס, שהיחה הארך מסוגרח, ואלו ילאו ששים

רדוי ומרומ, סיד שסיו מכבידים עליסס, סיא סעבודס: (10) אשר הציל אחכם מיד מצרים. מומס קשס: ומיד פרעה. מלך קשס: מתחח יד מצרים. כמכגומו לשון

לאבדס והם נאבדו במים: – אשר זדו. אשר הרצימית. ורבומינו דרשוהו (סומה יא.) לשון ויזד יעקב נזיד (בראשים כה, כמ), אלילים שבעולם, שלא הניה עבודה אלילים שלא עבדה (מכילהא שם): 🗈 בי בדבר אשר זדו עליהם. כהרגומו, במיה דָפּוּ (TI) עחד ידעתי. מכירו סיימי לשעבר, ועכשיו ביומר (מכילמה שס): מכל האלהים. מלמד שסיס מכיר בכל עבודת

(21) עולה. כמשמעם, שסים כולס כליל: זבחים. שלמיס: ויבא אהרן הר. ומשס סיכן סלך, וסלם סום שילם לקרםםו בקדרה משר בשלו בה נמבשלו:

מְןְיַהַבְּמֶר עַּרִיהְעָהְיָהָ אָר־הַעָּה וַיַּעַלָּד הַעָּם עַל־מֹשֶׁה عر, ויְהִי מְמְּחֵבְׁת וַיִּשֶׁב מֹשֶׁה לִשְׁפָּׁט

וֹכַּٰלְ_חַמָּם וֹאֶּב מַּבְיוֹשׁ מִוֹ_הָבַּׁע לַלְּם מִּבְיָה אַטַּר יוֹשֶׁבַ לַבַבָּבַּ תַּבְּבֶר תַזָּר צַּשֶּׁר צַּתָּר עַיָּר עַשָּׁר → הוא עֹשֶׂה לְעָהַ וֹּיֹאמֶר מְהַ⁻ ניַרְאַ חֹתַן מֹשֶׁה אָת בָּל־אַשָּׁר־

هَٰذِ، بَهُ عَالِيهِ هُٰذِيَاءً عَالَىٰ اللَّهُ عَالَىٰ اللَّهُ اللَّهُ عَالَىٰ اللَّهُ اللَّهُ عَالَىٰ اللَّهُ יי וּנְאָמֶר מְמֵּר לְעִינִינִי בֹּי־יָבְאָ נַאָּמַר מִמָּר לְעַמִּיהִי צָּבִי אָתַן

וּאָט_טוָרַטָּגו: וְהוֹדִעְמָּי אָת חַמֵּי הַאָּלְהַים ין וֹמָפֹסְטִּי בָּוֹן אָנְהַ וּבָּוֹן בַמַּעִי לְנִטִּי וֹבָאַנִּאַ בּוֹן װּבְּבָּאַ יִבּוֹן בְּיִיוֹהְנְה לְהָה דְּבְר בָּא אָלַי בַּד הָנִי לְהוֹן דִּינָא אָתַן

עַבְּבֶר אֲמֶב אַמָּר עַמֶּה. ת ניְאַמֶּר חֹתֵן מֹשֶׁר אֵלְיִוּ לֹאׁ־שוֹבֹ נַאֲמַר חַמוּהִי דְּמֹשֶׁר לֵיה לָא

- תַּבְּרַ לֹאַ תַּנְכַל עֲשֶׁהוּ לְבַּדֵּף: הזה אַשֶּׁר שִּמֶּךְ בְּירְכְבֶּר מִמֶּלְ הַבֵּין דִּעִּמֶּרְ אַבִּי, יַקִּירׁ מִנְּּרְ נְבָל תִּבֹּל נַם־צַּמְּה נַם־הַעָּם

> בְּמֶתְא: עקווהי דמשה מן עפרא עד קַהָּע לִמְגַּן יִת מַמָּא וֹלֵם מַמָּא נְהַנְה בְּיוֹמָא דְבְּהָרוֹהי וִימִיב

> הֹלִנְעַ מִן צַּפַּרָא הַּעַ נַמִּהָא: לבעוגב וכב המא פומון מַבוּג לַמַּמֹּא מִבוּגוֹ אַטַּ וֹטַוּב ئلقىڭ لىتىڭ בווא מבוד לעמא ואַמר נְחָזְא חֲמוּהִי דְּמֹשֶׁה יָת כָּל

> :<u>ئ</u>ا 🗖 🚉 : לַנְינוּ הַמַּא לַמִּטְבַּה אִילַפַּוֹ מִוּ

לוֹמֹוֹא בּוֹג וֹנִינ אַנבוֹנִינִי: ַ עַבְרֵיה יִמְהוֹדִעְנָאַ לְהוֹן יָת

שמון פּשׁלמֹא בַּאַשׁ הַבּיגב:

: خالبلك: פּטׁלמֹא לֹא טֹכּוִלְ לְמֹמֹבֹּבוֹנִי ַ מִלְאַב עַלְאָּג אַב אַטַ אַב הַמָּא

> evening. from the morning unto the and the people stood about Moses that Moses sat to judge the people; And it came to pass on the morrow,

stand about thee from morning thyself alone, and all the people to the people? why sittest thou all that he did to the people, he said: And when Moses' father-in-law saw

"sneve oran What is this thing that thou doest

come unto me to inquire of God; father-in-law: 'Because the people And Moses said unto his

God, and His laws. make them know the statutes of man and his neighbour, and I unto me; and I judge between a when they have a matter, it cometh

not good. him: 'The thing that thou doest is And Moses? father-in-law said unto

/.T

ςτ

thyself alone. thee; thou art not able to perform it thee; for the thing is too heavy for thou, and this people that is with Thou wilt surely wear away, both

מסובין בס, כאילו נסנס מזיו סשכינס (ברכוח סד.): וגרס לו את כל הכבוד, אלא שהיה עומד ומשמש לפניהם: - לפני האלהים. מכאן שהוהנה מתעודה שתלמידי תכמים

שנטמר בו וַיְּהִי עֶּבֶבּ וגוי (שבת י.): . אמם לאמימו אפילו שעה אמת, מעלה עליו הכמוב כאילו עוסק במורה כל היוס, וכאילו נעשה שומף להקב"ה במעשה בראשית, וסוכימו על כך, שנאמר מדוע אמס יושב לבדך וכלס נלביס: מן הבקר עד הערב. אפשר לומר כן, אלא כל דיין שדן דין ד, יא): רישב משה הור וישמוד השם. יושג כמלך וכולן עומדיס, וסוקשס סדבר לימרו שסיס מולול בכבודן של ישראל, ואס מאמר שם לא נאמר ימרו אלא מוצב ובנו של ימרו היה, הוא מוצב הוא ימרו, שהרי כמיב מִבְּנִי מֹבָב מֹמֵן משֶׁה (שופעים משס נְמְמִיס מְּלַמְיּה מֶל סַמְּקֹוּס וגוי שַׁל נְחְ מַעֲוֹב חֹמָני (במדבר י, לח), וחס זס קודס ממן מורס, מששלמו וסלך סיכן מלינו שחור. מורס בא, שילוחו אל ארצו לא סיס אלא עד שנה שניים, שהרי נאמר כאן וישלח משה את חוחנו, ומנינו במסע הדגלים שאמר לו זיכד ביום הכפוכים. ואין פרשה זו כמובה כפדר, שלא נאמר זיהי ממחרת עד שנה שנייה, אף לדברי האומר יחרו קודם מתן יום סכפורים לא ישב משה לשפוע את העם, שהרי בי"ו בתמוז ירד ושבר את הלוחות, ולמתר עלה בהשכמה ושהה שמונים יום . אפשר לומר אלא ממחרת יום הכפורים, שהרי קודם מתן חורה אי אפשר לומר והודעתי את חוקי וגו', ומשנתנה חורה עד (13) ויהי ממחרת. מוללי יום סכפורים סיס, כך שנינו במפרי, ומסו ממחרם, למחרם רדמו מן ססר. ועל כרחך לי

- (EI) בי יבא. כי בל, לשון סווס: לדרש אלהים. כמרגומו לְמִמְבַּע מוּלְפַּן, לשמול מלמוד מפי סגבורס:
- (16) כי יהיה להם דבר בא. מי שסים לו סדבר בא מלי:
- (17) ויאמר חחן משה. דרך כבוד קוכלו סכמוב מומנו של מלך:

אָנַרַ בַּבְּרָיִם אָלַ בַבְּאָלְיִים: מול הַאָלהוֹם וָהַבָּאתָ צַּתְּּה אָלְהָים עִּמְּוֹדְ הָיֵהָ אַמָּה לַעָּׂם

אמר יעשיו: ַבַבֶּרְ בֶּלְכוּ בָּה וָאָת חַמַּעֲשָׂה וְאֶת־הַמּוֹרָת וְהוֹדַעְמָ לָהֶם אֶת־ וְהִוְהַרְמָּה אָמְהָם אָמ־הַהָּאָים י

וֹמִבׁוּ הֹמֹבׁני: אַלִפּים שָּׁבַיִּי מֵאָנִת שָּׁבַיִּי חֲמִשָּׁים מַּנֹאֵי בֿצֹּת וֹמַטִּטַּ הַבְּטִם מָּבִיּ וְאַמָּר מָהָגֶר מִכְּל־הָעָּם אַנְשִּי־

نَاتَاحَ مِنْ مُرْدِيكُ لَا ثُمْهُمُ هُنَاكَ: וֹכַל הַבַּבְרָ הַפַּטִּן יִשְּׁפַּטוּ הַהָם ي خُرِينَا خُرِي نَتْدِي نُتْرِي يُرْكِ عَرْبِكَ خَرِ هَنْاتُ لَدَ يَنْابِلَا ذَائِكَ لَخُرِ لْهُخُولَا هُلا بَاهُم خُخُم هُلا لَنَائِد اللَّه لَا لَا هَوْم خُخُم هَٰذَا لَيْتَالًا

בְּמֶּלִוִם: בְּלְ הְשָּׁם הַנְּהְר עַלְ־מְּלִמִי יָבָא בְּלִ עַמָּא הָבֵין עַלְ אַהְבִיה יְהָךְּ و لَمَاكُ الْمُرْبِرَ الْأَكْمِ لَا لَهُمْ لِلْآمِ الْمُطْلِقِالِيْ الْمُورِمُ ذِمْكُم لَمْكَ אָם אָת־הַדְּבֶר הַנְּוֹה הַעַּעַשׁה אִם יָת פִּהְנָמָא הָדֵין הַעַּבִּיר

וֹּלְ יִּנְיִבְיִגְ מִּנְיֵנִגְ אִּנְּלְ נִוֹ פְּנִיְנְתִּוֹּא לְמַּפָּא טַבַּמ אִנְלְפָּן מִן צְּנִבִּם מֹּמֹבֹא בַּוֹּ בַּסַהְּבַב בּוֹנִ אַשַּׁ מַשְּׁר שְׁמָשׁ בְּּלִלְי אִימְצְּיְ וְיהָר בְּעָן קְבָּיִר מִינִי אָמְלְבִּיָּךְ וִיהֵר

אוֹרְחָא דִּיתָכוּן בַּה וְיָת עוּבְּדָא אוְבֹוֹטֹא וּטֹבוְבַה לבוָן וֹט וֹטוֹבַר וֹטַבוּוֹ וֹט לַנְמִּוֹא וֹנִט

וֹבַלָּנִי הַּמִוּבוֹיִנִאַ: בבני מאומא בבני שמהו וטמנו מּלובון בבנו אַלפֿו בלמוס בסנן לַלַבָּלָא מִמוּן בְּחֵילֵא בְּחַלִּיִּא בַּיִּנְ נִיּבְרִין וֹאַשׁ שַׁבְוֹיו מִכָּל מַמָּא װּבָרון

מלב ויסובריו עמר: פֹטִילִם גֹמֹיִב גֹצִינוּן אָנוּוֹ נִגִּילַבְנוּן

במלם:

unto God. God, and bring thou the causes thee: be thou for the people before give thee counsel, and God be with Hearken now unto my voice, I will

op 1snm must walk, and the work that they show them the way wherein they statutes and the laws, and shalt And thou shalt teach them the

rulers of tens. hundreds, rulers of fifties, and be rulers of thousands, rulers of gain; and place such over them, to God, men of truth, hating unjust all the people able men, such as fear Moreover thou shalt provide out of

burden with thee. make it easier for thee and bear the shall judge themselves; so shall they thee, but every small matter they great matter they shall bring unto seasons; and it shall be, that every And let them judge the people at all

peace.' people also shall go to their place in be able to endure, and all this command thee so, then thou shalt If thou shalt do this thing, and God

כב יומר מכמך: לד, ד), שסים כמוש ע"י ממס וע"י קרם, וכמו מש ונלפס: - גם אחה. לרצום פסרן ומור וע' וקניס: - בר בבד בונוך. כוצדו (18) נבל חבול. כמרגומו. ולשונו לשון כמישה פלייש"מרה, כמו וֶהֶשְׁלֶה נְבֵּל (ירמיה ה, יג), פְּנְבֹל שֶׁלֶה מִבֶּפָן וגו' (ישעיה

(91) איעצך ויהי אלהים עמך. בעלס, אמר לו לא סמלך בגבורס (מכילמא פ"ב): היה אתה לעם מול האלהים.

פירושו שהזכיר ופרט סכום מנין השרים, לא וחשוב, וכשחדקדק במנינם ולגבייהו אחי שפיר, מספר המועט חחלה ואח"כ למטה, ר"ל המספר מרובה קודם מספר המועט, ולא הל"ל אלא מחחלה שרי עשרוח בראשונה, ואח"כ בהדרגה כולם, ולפי (מס שפירש"י על כל סשרים כמס סיו. וסוא לכאורס ללא לורך, וסנס באמת מיקן בזס ומירץ קושיא בפסוק, דקמשיב מלמעלס לשש מאות אלף (מנסדרין ית.): שרי מאות. ששת אלפיס סיו: שרי חמשים. י"ב אלף: שרי עשרות. ששים אלף. דאמרינן, כל דיינא דמפקין ממונא מיניס בדינא, לאו דיינא סוא (בבא בתרא נמ:): שרי אלפים. סס סיו שש מאות שריס בעלי הבעחה, שהם כדאי לממוך על דבריהם, שע"י כן יהיו דבריהם ושמעין: שנאי בצע. ששוואין אח ממונם בדין, כההיא (12) ואחה חחוה. ברוח סקדש שעליך: אנשי חיל. עשיריס, שלין לריכין לסחניף ולסכיר פניס: אנשי אמה. אלו שלים ומלין בינוסס למקוס, ושואל משפטיס מאמו: הדברים. דברי כיבוסס:

מופָב (מלכים־בּ ג, כד), לשון הווה: (22) ושפטו. וידונין, לשון לווי: והקל מעליך. דבר זה להקל מעליך. והקל, כמון הַבְּבָּד מֶׁם לָבֹּו (שמום ה, ימ), וְהַבּוֹח מֶׁם **EGTCLG, Cf ("2 (Cff 171"q):**

جَٰ لِمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ _{שלישי} וַיִּשְּׁמָע מֹשֶׁה לְקַוֹּל חֹקְנָוֹ וַנִּעַשׁ וְקַבֵּיל מֹשֶׁה לְמֵימַר חֲמוּהִי

هٰڐ؞ ڶڟۿ؞ؗڡ ڶۿڐ؞ ڴۿڶٮ: בְּלְבָּים שָּׁבֵּי אָּלְבִּים שָּׁבֵּי מָאָוַע المُلَّمِ النَّا عِنْتِ لَعِمْنِ مَرْ - مَحْرِ نَمْلَعْرِ نِمَدَ نَنْسُلِا تَامِياً ניִבְחַׁר מֹשֶׁר צַּנְשִׁי־חַיָּל מִבְּלְ־

וְכְלְרַתַּבְּבֶר תַקְּטִּוֹן וִשְּׁפּוּטִוּ הָם: תַּבְּבֶּר תַּפְּשָׁתְ יְבִיצִּין אֶל־מִאָּה פִּהְנָם קִשִּׁי מִיתַוּ לְנִת מִשָּׁר

עַנְּע פֿאַ מִבַּבר סִינְי: וֹמְבֹאֹב מֹאָבוֹן מֹגַּנוֹם בּוֹנִם בּּנְנְבְּתְּ נַמְּּלְיִמְּיִ לְגָּאֵט בֹּנִי בּּנָנְטָאִ טַּלְיִטָּאָנ לְמָפַּע בֹּנִי

אָלְ-אַרְעִּיִּי: (פּ)

نَّمُلُمُ لَيُدُ لِيُلِّ لِيَلِّالِ: סִינָּי וַיַּחַנִּי בַּמֶּרְבָּרָ וַיִּחַן־שָׁם לְעַּרְבָּרָא ניסְעַּי מֶרְפִּידִים נִיָּבָאוּ מֶדְבָּר

וֹעַדּוֹג לִבְנָי וֹמִּבְאָל: לאמר כָּה תאמר לְבָּנִת יַמְּלֶב מִימָר לְבָּנִת יַמְּלָב וּהָחַנֵּי לְבָּנָת ¿ וּיקְלָא אֶּלֶת יְהְוָה מִן־הְהָה לִיה יִיְ מִן שִּירָא לְמֵימַר בְּּדֵין

נעבר כל דאמר:

מַנוֹנוֹטָא: מאומא בפונ שמהו ובפונ מֹל עַמְּא רַבָּנוֹ, אַלְפָּוּ רַבָּנוֹ, וּבְחַר מֹשֶׁה גּוּבְרִין דְּחֵילָא

וכל פּטֹלִם זֹמִיר בַּוֹלִין אַנּוּן: الْمُخْمَد אُنِ لِنَمْنَ خُخُرٍ مَنَا אُنِي الْلَّذِيا بُنِ مَقَاءَ خُخُرٍ مَيًا بُنِ

ב נַיְשַׁצָּח מֹשֶׁה אָת־הֹתְנְוֹ נַיֵּלֶךְ לֵוֹ וְשַׁצַּח מִשֶּׁה יָת חֲמוּהִי נַאַזַל

בּׁוּמָא בַבוּן אָנוּ לַמַּבְבָּבָא וֹמִּבֹאֵב מֹאַבֹּלֹא בַּטֹּלֵבוֹם

לַלְבָּגַלְ מִּוּבָאִ: בֹּמֹוֹבֹּרֹא וְהִוֹא טַמֹּן וֹהְרָאִכ rwri äĽĠ.Ľ.□ INLI

מְּלְיִר אֶלְיִהְאָלְיִים וּמְאֵּר סְלֵיל לְמָּדֶם וֹיִ וּמָּרָא

he had said. his father-in-law, and did all that So Moses hearkened to the voice of

and rulers of tens. rulers of hundreds, rulers of fifties, over the people, rulers of thousands, all Israel, and made them heads And Moses chose able men out of

themselves. small matter they judged brought unto Moses, but every seasons: the hard causes they And they judged the people at all

own land. depart; and he went his way into his And Moses let his father-in-law

of Sinai. day came they into the wilderness out of the land of Egypt, the same children of Israel were gone forth In the third month after the

XIX

Lτ

77

encamped before the mount. in the wilderness; and there Israel wilderness of Sinai, they encamped Rephidim, and were come to the And when they were departed from

tell the children of Israel: thou say to the house of Jacob, and the mountain, saying: Thus shalt the Lord called unto him out of And Moses went up unto God, and

(מכילמא פ"ב): וגם כל חעם חזה. אסרן נדב ואביסוא, ושבעיס וקניס סגלויס עמס עמך (מכילמא שס): (ES) וצוך אלהים ויכלה עמוד. המלך בגבורה, אם ילוה אומך לעשות כך מוכל עמוד, ואם יעכב על ידך לא מוכל לעמוד

מעברי. ומרגומו דְּיִינִין פֿינין. מקרפֿום סעליונים סיו לשון לווי, לכך ממורגמין וִידִּינוּן, יַימוּן, יִדִּינוּן, ומקרפֿום סללו לשון (62) ושפטו. וְדְיִינוּן יָמ עַמְּמֹ: יביאון. מֶיִימִין: ישפוטו הם. כמו ישפטו (נמולס) וכן לֹה מַעַבּוּרִי (רוֹת בֹּ, תֹ), כמו לֹה

(עבילמה פ"ב): (מבילמה פ"ב):

(2) ויסעו מרפידים. למה הולרך לחור ולפרש מהיכן נסעו, והלה כבר כתב שברפידים היו חונים, בידוע שמשם נסעו, כלילו היום נימנו: (1) ביום הזה. ברמש מדש (שבת פו:). למ סיס לריך לכמוב מלמ ביוס ססות, מסו ביוס סוס, שיסיו דברי מורס מדשים עליך

. אלא לסקיש נסיעסן מרפידיס לביאמן למדבר סיני, מס ביאמן למדבר סיני במשובס, אף נסיעמן מרפידיס במשובס (מכילמא

ההר. למזרמו, וכל מקוס שממס מולמ נגד, פניס למזרמ (מכילממ שס): במדש פ"א): ייחן שם ישראל. כאיש אמד גלב אמד, אבל שאר כל התניות בתרעומות ובמתלוקת (מכילתא שם): נגד

SQ

כּלִפָּׁוּ לָּמְבְוּם נֹאַבָּא אָנַבֶּם אָלָו:

点常广4: סְנְּלְּדִן מִפְּלְ_תָּמְּמִים כִּי_לֶי כֶּלְ_ ַ וְּמְּמְרַעִּׁם אָּעַרַ בּּרוּעָי וֹבְיְנִעָם בָּי בְמֵנִמָּרוּ וֹטִמְרוּן זֹעַ בַּוֹמִי لْمَكِٰكِ אָם_شَמْنِمَ שَشَمُمْرِ خُطِيْرٍ.

كَلَّدُ \$ حِـ خُرْرُ نَهُلِّكُمْ: וֹנִיִּנְ לַצְׁנְחָ אֶׁבֶּׁעַ עַבְּבְּבִים אֶּהֶבּ נאַשָּׁם שַּׁבְּינִבְילֵגְ מַמְלֶכְפַע כְּבַוֹנִתַם

דְאָבֶּר אֲמֶׁר צַּנְּרוּ יְרֹנְר: رَزُّشُو رَفَرْنِو \$0 فَح ـ لَكُ لَكُ لَا مَا مَقِيم نُولَا لِ قُلْمُ بِنِ فَح וּנְבָא מִמֶּט וּנִקְרָא לְוּקְנֵי הְעָּה וַאָּהָא מִשָּׁה וּקְרָא לְסָבֵי

<u>. בלוב:</u> الْبُهُا لِيَهُا لِمُنْ لِي الْأَوْلِ لِلْمُنَا فُكِي لِيهُا لِنَا فَنَازُمْا مَقْعُ ذِكَانُنَا لِنَا ⁸ چَرَ <u>لِاَسْ بَــِجَ</u> إِبَالِيا لِلِاَشِارَ حَرَّ بِـَوْجَرَّ إِنْ لِهِجَابَ لِلِاَمَارَةِ عِنْ الْمُعَادِةِ الْمُعَادِةِ الْمُعَادِةِ الْمُعَادِةِ الْمُعَادِةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَدِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِةِ الْمُعِلَّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِةِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعِلَّةِ الْمُعَادِّةِ الْمُعِدِّةِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِّةِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِينِ الْمُعَادِ ניגוני כל הגים יהדי ניאמרי

> זְטְׁכֵּוּלְ לְפוּלְטִוֹיִ: מג יושו ואבון ואבולים

מּמִׁמִּגֹּא אַבוּג צַּגַלְג בֿבַ אַבַּמֹאַ: וטבון פובירו מפל ולהן אם פֿבּלא שפֿבּקון

₩₩4: פֿטוֹמוֹא בַטַמַבַּיַב מַם כַּנָי ίŒΠ נאַטון טַבון בַּבַמו מַלַכון

פּטׁלמּוֹא טַאַבָּוֹ גַּפּפֿעַנִישַ וֹנֹ:

נאַטִּיבוּ כָל עַמָּא כַּהְדָּא נַאָּטִרוּ

unto Myself. eagles' wings, and brought you Egyptians, and how I bore you on Ye have seen what I did unto the

peoples; for all the earth is Mine; own treasure from among all covenant, then ye shall be Mine unto My voice indeed, and keep My Now therefore, if ye will hearken

speak unto the children of Israel.' are the words which thou shalt of priests, and a holy nation. These and ye shall be unto Me a kingdom

Lord commanded him. them all these words which the elders of the people, and set before And Moses came and called for the

people unto the Lord. Moses reported the words of the LORD hath spoken we will do.' And together, and said: 'All that the And all the people answered

וכסדר סוס: - לביח יעקב. אלו סנטים, מאמר לסס צלטון ככס: - וחגיד לבני ישראל. עונטין ודקדוקין פירט לוכרים, (3) ומשה עלה. בייס סטני, וכל עליימיו בסטכמס סיו, שנאמר וַיַשְׁבֵּס משֶׁס צַבֹּקֶר (שמומ לד, ד): בה האמר. בלטון סוס

זורקים חלים ואבני בְּלִישְׁמְרֶאוֹת, והענן מקבלם: ואבא אחכם אלי. כחרגומו: יכנס סחן בי ולא בבני, אף אני עשימי כן, ויפע עללף סָבֶלֹסִיס וגו' וַיָּבֹא בַּין מַבַנֶס הָלַרַיִס וגו' (שמות יד, ימכ), וסיו מלריס אבל סישר סום אינו ממירא אלא מן האדם שמא יורוק בו מך, לפי שאין עוף פורח על גביו, לכך נוסנו על כנפיו אומר מועב כנשר הנושה גווליו על כנפיו, שכל שהר העופות נומנים הת בניהם בין רגליהם, לפי שמתירהין מעוף החר שפורת על גביהם, פ"ב). ואונקלום מרגס ואשא, וַשַּׁמְלִים יָמְכוֹן, כמו ואסיע אחכס, מיקן אם הדבור דרך כבוד למעלה: על כנפי נשרים. שבאו ישראל לרעמסם, שהיו ישראל מפוזרין בכל ארץ גושן, ולשעה קלה כשבאו ליסע וללאח, נקבלו כלם לרעמסם (מכילתא עשימי למלריס, על כמה עבירות היו הייבין לי קודה שנודווגו לכה, ולה נפרעתי מהם הלה על ידכה: אשא אחבם. זה יום (+) אַחַם ראַיחם. לא ממורת היא ביידכה, ולא בדברים אני מעגר לכה, לא בעדים אני מעיד עליכה, אלא אחם ראיתם אער דברים סקשין כגידין (שבת פו. מכילמה בחדש פ"ב):

גרנוים אומם, כך אמם מסיו לי קגולס משאר אומות, ולא מאמרו אמס לצדכס צלי ואין לי אחרים עמכס, ומס יש לי עוד שמסא שאכרות עמכס על שמירת התורה: - סגלה. אולר תביב, כמו וְּפְגָּלַה מְלָבִיס (קהלת ב, ת), כלי יקר ואבנים עובות שהמלכים (a) ועחה. אס עמס מקבלו עליכס, יערב לכס מכאן ואילך, שכל סממלומ קשומ (מכילמא פ"ב): ושמרחם אח בריחי.

לה פחות ולה יותר: (6) ואחם חהיו לי ממלכת כהנים. שליס, פְּמֶס דְפַׁפְּ מְׁמַר, וּבְּנֵי דָוִד פֹּבַנִיס בְּיוּ (שמומל־צ מ, ימ): אלה הדברים. מבמכם וככם כי כי כי בל הארן, והם בעיני ולפני לכלום:

(8) וישב משה את דברי העם וגרי. ביום המחרת שסוא יום שלישי, שסרי בסשכמם עלם. וכי לכיך סים משס לסשיב, אלא

בא הכחוב ללמדך דרך ארן ממשה, שלא אמר הואיל ויודע מי ששלחני, איני צריך להשיב:

نبات: עמְּוּ וְנִם־בְּוּ יַאֲמָינוּ לְעוֹלֶם עִמָּוּ וְאַרְ בָּוּ יִהִימְנוּוּ לִעָּלִם ניגַר משׁה אַת־דְּבַרי העם אַל־ וְחַוּי משֶׁה יָת פְּחָנְמֵי עַמָּא בּהֹבֵוּר יִשְׁמַת בֹּהֹם בְּבַבְּרָיִי בְּרִילִּ בְּיִהְ בְּיִשְׁתְּתְ מַּמֵּא בְּתַּלְרָיִיִּי יּ אַנְכִוּ פֿאַ אַכֵּוּשַׁ בַּמֹּב בוֹמֹלוּ מִטַּוּכִּוּ כַּוּ בַּמִּבֹא בַמֹּלוֹא וַיּאַמֶּר יָחַנְּח אֶל מֹשֶׁה חַבָּּח וַאֲמַר יִיְ לְמִשֶּׁה הָא אֲנָא

أخفأن شِمْرِينُه: בַבְּּמֶׁם נְּלֵבַהְמִּטֵּם בַּיּנְם נַמְבַוֹר מַמָּא נִינְיָמָתְנָנֵּנוּ נִימָא דֵנו נִמְנִיר ניאמר יְהוָה אָל־מֹשֶׁה בֶּךְ אֶל־

בְּלְ_הָעֶם עַּלְ_הָר סִינְי: בַּנִים הַשְּׁלְשָׁי יֵבְד יְהְנָה לְעֵּינֵי نَاثِنَ لَٰحِثَنَٰتَ كَيْنِتَ لَاهُٰخُنِهُۥ خَيَا

: ئاڭا: בְּקְבַבְינִגָּהַ בְּקַרַ מָנְעַ י השְּׁמְרֵוּ לְכָּם עַּלְוּת בְּּהָר וּנְגָּעַ וְטִוֹּבַלְטֹּ אָטַ עַהָּם סָבָּיב לַאָמָר

<u>הַמְּר יַעְּלִי בְּהַר:</u> אָישׁ לַאַ יִחְיָה בִּמְשׁרְ הַיּבֶּל ^{ει} אֹרְיְרֶה יִּיְּהֶה אָם־בְּהַמָּה אָם־

نىتأندىا كحيقىديا: וֹאַמֹּר וֹן לִמְמָּר אִיזִיל לְנָת

וֹן לַמְוֹנוּ כֹּלְ מַּפֹּא מַלְ סִוּנֹא אָבׁוּ בּוּוֹמָא שַּׁלִיתָאָר יִתְּנָּלִי نبيبا نضننا كبيقه فكنفهد

אִטְלַמְּלָא וִטְלַמִּוּלִי: לַסְוְפָּגִע כַּלְ בְּוֹלֵבֶר בַּמִּוֹבֶא מבמפֿל במורָא ובמפֿרב סְחוֹר לְמֵימֵר אָסְהְמָרוּ לְכוֹן کاڼ מַנַא סָעור

אַנוּן מוּרְשׁוֹ לְמִסַׁל בַּמוּרָא: לא וטלוים במינד שופרא וֹמִשְׁבוּ אִם כֹּמִוֹבָא אִם אַנֹּמֹאַ אַטובוּמֹא וטבונים או אַמּטֹבאַב לא הגיע בי בְּרְ בְּרִי בְּרִי בְּרִי בְּרִי בְּרִי בְּרִי בְּרִי בְּרִי בְּרִי בְּרִי בְּרִי בְּרִי

> the Logn. told the words of the people unto believe thee for ever.' And Moses speak with thee, and may also that the people may hear when I I come unto thee in a thick cloud, And the LORD said unto Moses: 'Lo,

them wash their garments, to-day and to-morrow, and let unto the people, and sanctify them And the LORD said unto Moses: 'Go

people upon mount Sinai. come down in the sight of all the for the third day the Lord will and be ready against the third day;

the mount shall be surely put to border of it; whosoever toucheth up into the mount, or touch the heed to yourselves, that ye go not people round about, saying: Take And thou shalt set bounds unto the

shall come up to the mount. ram's horn soundeth long, they man, it shall not live; when the through; whether it be beast or shall surely be stoned, or shot no hand shall touch him, but he

לשומע מפי המלך, רלוננו לראות את מלכנו: רביעי למדש: - אח דברי העם וגוי. משובה על דבר זה שמעתי מהם, שרלונם לשמוע ממך, הינו דומה השומע מפי שלים (9) בעב הענן. צמעלס סענן, וזסו ערפל: הגם בך. גס לגליליס סלליס לחריך: היגד משה הור. ביוס סמחרת שסול

- (10) ויאמר הי אל משה. אם כן שמוקיקין לְדַבֵּר שמם, לך אל סעם: וקדשהם. ווימנמם, שיכינו עלמם סיום וממר:
- שהר ושמים עשרה מלבה (מכילמה שם), כל הענין ההמור בפרשת והלה המשפטים, והין מוקדם ומהוחר במורה: – לעיני כד (11) והיו נכונים. מוצדליס מאשה (מכילמא פ"ג): ליום השלישי. שסוא ששה צמדש, וצממישי צנה משה את המוצמ ממת
- וסלסס, ואמס מוסירס על כך: ונגע בקצהו. אפילו בקלסו: (12) והגבלה. קבע להם שחומין לסימן, שלא יקרבו מן הגבול והלאה: - לאטר. הגבול אומר להם השמרו מעלות מכאן
- ילמק סיס: שקרל, וכיון שנסמלק שם רשמין לעלומ: - היובל. הוא שופר של מיל, שכן צערציא קורין לָדְּכֶבֶא יוֹבֶלָא. ושופר של מילו של למעה להרץ, כמו יְרֶה צַּיָּם (שמות מו, ד): במשך היובל. כשימשוך היוצל קול הרוך, הוא סימן פלוק שכינה והפפקת (13) ירה יירה. מכאן לנסקלין שסס גדמין לממס (סנסדרין מס.) מצימ ססקילס שסיס גצוס שמי קומום: יירה. יושלך

شِمٰدِ بِنُاتِ: בְּלְמִׁם נִוֹלֵבְתְּ אֶשְׁבְעַבְּלְתְּם נִוֹכְבָּלְטִוּ הַפָּאֵ נִוֹמָנוּ זִי הַפָּאֵ נְעַנְּנוּ נַבְּבֶר מְמָּב מֹן בַּנְבַיר אָבְ נִּנִבִּי מִמָּב מוֹ סִּנִבּא לְנִיב

לְהַּלְתֵּע וֹמִים אֹלְ-שִׁיּהִוּ אֶלְ- לִעַלְטַא וִמִּוּן לַאִּ עַלַּבְּעוּ וּיָאמֶר אָלְבוֹמֶּם בוֹוֹי וֹכְוֹוֹם וֹאַמָּר לְמַמָּא בֿווִ וֹמִוֹנוֹן

EGÜÜL: . מַאָּב וֹּיִּנְוֹבְרַ בַּלְרַנְתְּמֹם אַּמֶּב <u>הַפֹּגָל בְטִּבְּא וֹזִמּ</u> בַּלְ מַּמָּא ختر مَر بثبات لَظِم مِقت بأنَّظ فَعْرَا مَذِ مِنْهُ لَظُمْ مِينَةً * יי עַבֶּטִׁר וֹגִינִ מְצְנֵי יִבְּבֹׁמִים וֹמֹנוֹ גַּפֹּבֹא וֹנִיוִ מַבְּנוֹ יִבֹּבֹמוֹ וֹמַנֹּגֹא يرب حذات توارئة چېزى يېزە چىزىم ورئىم يېزىمېد چەبير

خَتَكُنُ لَا يُكُلُّلُ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ האֵלהִים מוֹ הַמַּהְנָה נַיְּהְיַצְּבָר מִימְרָא בַּייָ מִן מַשְּׁרִיהָא ַנּיּוֹצֵא מֹשֶׁה אָת־הָעָם לקָרָאת וְאַפּיק מֹשֶׁה יָה עַמָּא לְקַּדְּמוּת

خَمْهَا بَوْخُهُا رَبْقُالِهِ خُمْ لِثَلَالِ خَمْهُمُهُ نَوْمٌ مَاثِرَكِ خَمَاثُهُ لْلَالِ مُدرَر مُهَا كَذِرٍ بَرَهَٰزِر لِحَهُمُ لَمِيلَهِ لَـُمُدَرِ. فَرَا دِيرَبِ

تزبر ونك بتفؤد تنجه بميو يميد وتبي وتبيه والمعرفية ÜŻL:

וֹמֹננוּ בֹלוָג:

לַגַּר אָטִׁטְאַ:

דְבְנַשְׁרִיתָא:

וֹאִטְעִּיהַ בְּשִׁפּוְלֵי מִינָא:

בְאַמּוּנְא וְזְע כָּל מוּרָא לַחָרָא:

וֹוֹ מִנֹאַנוֹ בַנִע בֹּלַכִי מָאָר מֹשֶׁה יָדַבֶּר וְהָאֶלֹהָים לַחָּדְא מֹשֶׁה מִמָּלִיל וּמִן בֵּדָם

> washed their garments. sanctified the people; and they mount unto the people, and And Moses went down from the

not near a woman. ready against the third day; come And he said unto the people: 'Be

the camp trembled. loud; and all the people that were in and the voice of a horn exceeding and a thick cloud upon the mount, there were thunders and lightnings day, when it was morning, that And it came to pass on the third

part of the mount. God; and they stood at the nether people out of the camp to meet And Moses brought forth the

mount quaked greatly. smoke of a furnace, and the whole smoke thereof ascended as the descended upon it in fire; and the smoke, because the Lord Now mount Sinai was altogether on

spoke, and God answered him by a waxed louder and louder, Moses And when the voice of the horn

(15) היו ובונים לשלשה ימים. לפוף שלשה ימים, סול יום רביעי, שהופיף משה יום לחד מדעחו, כדברי רבי יוםי (שבה (▶1) מן ההר אל העם. מלמד שלה סיס משס פונס לעסקיו, הלה מן ססר הל סעס:

ימיס, שמא מפלוע האשה שכצת וֶרע לאחר עצילחה וחחוור וחעמא, אצל מששהחה שלשה ימים כצר הורע מחריה ואינו ראוי אל אשה. כל שלשת ימים הללו, כדי שיהיו הנשים מובלות ליום השלישי ותהיינה עהורות לקבל תורה, שאם ישמש תוך ג' פו.), ולדברי האומר בששה בחדש נימנו עשרת הדברות, לא הומיף משה כלוה, ולשלשת ימים, כמו ליום השלישי: אל חגשו

(16) בהיות הבקר. מלמד שקקדים על ידם, מה שלין דרך בשר ודם לעשות כן שיהה קרב ממחין לחלמיד, וכן מלינו קום להוריע, ומהור מלממא את הפולמת:

מכילמא פ"ג), ולא נאמר לסיגי בא: – בחחחיה החר. לפי פשומו ברגלי ססר. ומדרשו, שנמלש ססר ממקומו ונכפס עליסס (17) לקראת האלהים. מגיד שסשכינס ילאס לקראתס כחמן סיולא לקראת כלס, ווס שנאמר ס' מָפֶינַי בָּא (דבריס לג, ב. בְּטְ מָרְ סִבּּלְשָּׁם וּדוּ, (ימוקאל ג, כב), וְמְקוּס וְמַבְּאַ מָל סַבּּקְשָּׁם וְסִבֶּס שָׁס בְּבֹוּד ס' עֹמֶד (שס כג):

סום, ואמס מכנס אומו לדמומו לבריומיו כדי לַשַבַּר אֿמ סאוון: לבריומיו, כדי לַשַבַּר אַם האוון מה שיכולה לשמוע. ביולא בו וְקולוֹ פְּקוֹל מַיָּם רַבִּיִּם (יחוקאל מג, צ), וכי מי נמן קול למים והלא לסס. כיולא בו פְּעַּרְיֵּה יִשְׁאָג (הושע יא, י), וכי מי נמן כה בארי אלא הוא, והכחוב מושלו כאריה, אלא אנו מכנין ומדמין אומר לומר בוער באש עד לב השמים, ומה מלמוד לומר כבשן, לַשַּבֵּר אֹח האוזן מה שהיא יכולה לשמוע, נותן לבריות סימן הניכר ולא מרגס פְנְנָא, וכל עשן שבמקרא נקודיס קמ"ן, מפני שהס שם דבר: - הכבשן. של פיד, יכול ככבשן זה ולא יומר, מלמוד (18) עשן כלו. אין עשן זה שם דבר, שהרי נקוד השי"ן פח"ח, אלא לשון פעל, כמו אמר, שמר, שמע, לכך חרגומו פָגַן בָּנִיה כגיגית (שבתפת.):

במקף, משמנה הנקוד למטף קמ"ן:

אָל רָאַשׁ הָהָר נַיָּעַל מֹשֶׁה: ממי ניבֶר יְהְנָה עַלְ הַר סִינֵי אָלְ וְאָהְנְּלִי יִיְ עַל שוּרָא דְּסִינֵי

tz וֹמֹלֵוֹטֹ אַטֿע וֹאַבֿוֹן מֹמִּצֹּ

אָנַרַ בְּבָרָ וְּלֵבַהְשִּׁיִּ

آبېشد څځاد ندند څهاته

ننٰكيُّه، فإ نجرًا جِهُم بَرَلَد:

ية إينٍ مَحَاثِرُتُ مَوَةٍثِهِٰتُ هِٰذُ 'بِمَانُاتِ ا

לְבְאָנִע וֹלָפַּלְ מִמֶּנִנּ בֶּב:

לְבִישׁ מוּרָא וּסְלֵיק מֹשֶּׁה: רַאַּשׁ הְהָרַ וַיִּקְרָׁא יְהֹנְהַ לְמִשֶּׁה לְבִּישׁ פּיּרָא יִּקְרָא יָן לְמִשֶּׁה

עַמָּר בְּעָּה פּּן־יָהָרְסָר אָלְ־יְהְנִיתְ בְּעָּמָא רַלְמָא יִפּּנְרוּן בָּנִים יִיָּ ניִאְמֶר יְהֹנְתֹ אֶלְ־מֹשֶׁת בֶד נִאֲמֶר יִיְ לְמֹשֶׁת חוֹת צַּסְהֵיד

DEL WOLL - ELWR 'RLI - WW' - XIX SUDOXE

למחזי ויפול מנהון סגי:

ולמול בהון ין: שבר וו ושפרשון דלמא lāL ČŪTA LŽLICI ĻĀŪĀX

נּיִאמֶר מִמֶּרְאֶלְיִי יְהְלָּה לֵאִינּבָלְ נַאָּמָר מִשָּׁר מִדֶּר הְיִ לְאִיבּוּלִ

עמום זת מורא ושבישהי: אַהְי הַעֶּרְהָה בְּנִי לֵאמֶר הַנְּבֶּלְ בּ הְעָּׁם לַעַּלְת אָלְ־הַר סִינְיִ בְּיִ־ עַמָּא לְמִפַּק לְטוּרָא דְּסִינָי

נאַמַר לַיה ין אָיזִיל חוֹת וִתְּפַּל

ַלְעָלָע אָלְיִרְיּהְוֹּה פָּוְיִפְּרָץ' בּ בּלְמָא נְקִמוּל בָּהוֹן:

لْلُحِلَالْتِ لَلْمُو هَمِـالْثُلُودِ حُمْ نُوَدُرِدِا خُمُوَط خِطْلُو نَتْ אַט נאַברן אַפּר וֹכִבוּנִא נַאַפֿאַ

ÄÄÄÜ□: (Q) יּ וֹנֵבֶר מְמֵּׁנִ אֶבְ עַהֹמֹּם וֹגְאָמָר וּנָחַם מָמֵּנִ לָנָט מֹמֵּא וֹאָמָר

(19) הולך וחוק מאד. מנסג סדיוע כל ומן שסוא מאריך למקוע קולו ממליש וכוסס, אבל כאן סולך ומוק מאד, ולמס כך,

people, and told them.

So Moses went down unto the

LORD, lest He break forth upon

let not the priests and the people

up, thou, and Aaron with thee; but

get thee down, and thou shalt come

And the LORD said unto him: 'Go,

us, saying: Set bounds about the

And Moses said unto the LORD:

themselves, lest the Lord break

And let the priests also, that come

gaze, and many of them perish.

break through unto the Lord to down, charge the people, lest they

And the LORD said unto Moses: 'Go

to the top of the mount; and Moses

mount; and the Lord called Moses

mount Sinai, to the top of the And the Lord came down upon

near to the LORD, sanctify

mount Sinai; for thou didst charge The people cannot come up to

mount, and sanctify it.

forth upon them.'

.qu answ

break through to come up unto the

Sz

t7

77

17

07

(02) וירד הי על הר סיני. יכול ירד עליו ממש, מלמוד לומר פִּי מָן בַשְּׁמַיָּס דְּבַּרְפִּי שָמֶבֶס (שמות כ, יע), למד שֶׁבְּרָפִין דבר סקול, כמו <u>ה</u>שֶׁנֶה נַשַנֶה בָהֵשׁ (מלכים־ה יה, כד), על דבר ההש להורידו: הגבורה אלא אנכי ולא יהיה לך, והקדוש ברוך הוא מסייעו לסס בו כה להיות קולו מגביר ונשמט: − יעננו בקור. יעננו על מממלה לַשַׁבֵּר חוניסס מה שיכולין לשמוע: – משה ידבר. כשהיה משה מדבר ומשמיע הדברום לישרחל, שהרי לח שמעו מפי

(וב) חעד בעם. המרה נהם שלא לעלות נהר: פן יהרסו וגוי. שלא יהרמן את מלנס, על ידי שֶׁפַּאַנָס אל ה' לראות, שמיס עליוניס ומחמוניס, וסליען על גבי ההר כמלע על הממה, וירד כקא הכבוד עליהס (מכילחא פ"ד):

סריפה מפרדה אפיפה הבנין, אף הנפרדין ממלב אנשים הורפים את המלב: ויקרבו ללד ססר: ונפל ממנו רב. כל מס שיפול מסס, ואפילו סוא ימידי חשוב לפני רב (מכילתא שס): יהרסו. כל

(22) וגם הכהנים. אף הצכורות שהעפודה בהם (ובתים קמו:): - הגנשים אל ה׳. להקריב קרבנות, אף הם אל יממכו על

(24) לך רד. ופעד בסס שנים, שמוכוין אם סאדס קודס מעשס, ומורין ומוכוין אומו בשעם מעשס (מכילמאשס): - ועלית (23) לא יובל העם. איני לריך לסעיד בסס, שסרי מומרין ועומדין סס סיוס שלשם ימיס, ולא יוכלו לעלום, שאין לסס רשום: משיבוסם לעלוס: - יחקדשו. יהיו מוומנים להחילב על עמדן: - פן יפרץ. לשון פרלה, יהרוג בהם ויעשה בהם פרלה:

אל סי: פן יפרץ בם. אף על פי שסיא נקוד העף קמ"ן, אינו זו מגורמו, כך דרך כל מיצה שנקודהה מלאפו"ס, כשהיא צאה לעלמו, והכהנים מחילה לעלמה, משה נגש יוחר מההרן, וההרן יוחר מן הכהנים, והעם כל עיקר הל יהרשו הח מלבה לעלות אחה ואהרך עמך והכהנים. יכול אף סס עמך, מלמיד לומר ועלים אסס, אמור מעמס, אסס ממילס לעלמך, ואסרן ממילס

עּגְּלְנִים עַּאֶלְּנִי אָמִיר: (ס) הָאָבְּּיוֹ לְמִימָר: ** וּיִּדְבָּר אָלְיָוֹם אָת כְּלִ יּמִלִּילִ יִּיָּ יָּח כָּלִ פִּהְוָמִיּאִ

And God spoke all these words, saying:

es

before Me.

The Ten Commandments are presented here in Ta'am Tahton. For the Ten Commandments in Ta'am Elyon, see page 204.

הְּבָּרִים: הוְהָאִטְּיִּהְ מִאָּבְּלְ מִאָּבִיוֹם מִבָּיִנִי מִאָּבְאָה בְּמִאָּבִים מִבָּיִנִ אָרְכִּי וְחַוְּיִם אֵבְחַיִּרִּ אָהָב אִנִּא וֹן אָלְחַבּ בִּאָפּוּטִמִּרִים

I am the Lord thy God, who brought thee out of the land of Egypt, out of the house of bondage.

Thou shalt have no other gods

מּלְ פּּנֵי: מּלְאֵיִיִּהְ אָבְיִּיִּה אָּבִוּרִים לָאִיִּהִיּלִּדְּ אָלְּהִי אָּבִּוֹרִוּ בָּרִ

לֵאַ עַעָּהָ בְּעָּוֹם מִעַּטִעַר לְאַבְּי מִּמְּתַּלְ נַאֲשֶׁר בָּאָבֶץ מִתְּטַ דְּמִי דְּבִּשְׁתֵּיִא מִלְנַת וְדִּבְּתִּיִּא וְכְלִ טְּמִוּלְּנִי אֲשֶׁר בַּשְּׁמָנִם דְּמִי דְּבִשְׁמִיָּא מִלְנַת וְדִּבְּמִּיִּא בְּמָבְיִ אָשְׁרִי בְּאָבִיּץ מִּמְּבִיר לְּדִּ צִּילִם וְכָּלְ בִּמָּבִי מִינִּיִם מִינִּיִם בְּלָבִּי בִּמְּבִי מִּבְּיִם בְּלָבִי מִּבְּיִם בְּלִבִּי בִּיִּבְם וְכָּלְ Thou shalt not make unto thee a graven image, nor any manner of heaven above, or that is in the earth beaven above, or that is in the earth you that is in the earth above above, or that is in the water heaven above, or that is in the water heaven above, or that is in the water and earth;

- (32) ויאמר אליהם. סמרמס זו:
- (2) אשר הוצאחדר מארץ מצרים. כרמי סיל ססולסס, שמסיו משועבריס לי. דבר אחר, לפי שנגלס ביס כגבור מלחמס ונגלס כאן כוקן מלא רחמיס, שנאמר וְמַשַׁם בְּגָלִי בְּמַשֲׁם לִבְּנָת סַפַּפִּיר (שמתם כד, י), זו סימס לפניו בשעת סשעבוד, וכעלס סמולס משנגאלו, סואיל ואני משחנים במראת, אל מאמרו שתי רשויות סן (מכילמא פ"ס), אנכי סוא אשר סולמתן ממלריס משנגאלו, סואיל ואני משחנים במראת, אל מאמרו שתי רשויות סן (מכילמא פ"ס), אכי סוא אשר סולמתן ממלריס ועל סיס. דבר אחר, לפי שסיו שומעין קולות סרבס, שנאמר אם סקולות, קולות באין מד' כומום ומן סשמים ומן סחרן, אל מחשר ללמד מניגוריא במעשה סעגל, וזס סוא שאתר מאמרו רשויות סרבס סן. ולמס אמר לשון ימיד אלסיך, לימן פחחון פס למשס ללמד מניגוריא במעשה סעגל, וזס סוא שאתר בעיים שבייתם עבדים לו, או אינו אומר אלא מבים עבדים שהיו עבדים למסריס, אלא לי לבדי: מביח עבדים. מבית מרעם שבייתם עבדים לו, או אינו אומר אלא מבים עבדים שהיו עבדים למבדים, מלמוד לומר ויפדך מבית עבדים מיו רלק עבדים לעבדים לעבדים, מלות מחקה, עבדים למלך היו, ולא עבדים לעבדים:
- (ε) אֵא יהיה אַך. למס נאמר, לפי שנאמר לא מעשס לך, אין לי אלא שלא יעשס, סעשיי כבר מנין שלא יקייס, מלמיד לומר למ ימיס לך (מכילמא פ"ו): אַלְהִים אַחִרִים. שאינן אלא אמריס עשאיס אלסיס אלסיס עליסס (מכילמא שס). ולא ימכן לפרש אלסיס אמריס וולמי, שגנאי סיא כלפי מעלס לקרומס אלסים אללי. דבר אמר אלסיס אמריס, שסס אמריס לעובדייסס, ניעקיס אליסס ואינן עוניס אומס, ודומס כאילו סיא אמר שאינו מכירו מעולס: על פני. כל זמן שאני קייס, שלא מאמר לא נצעוו על עבודת אליליס אלא אומו סדור (מכילמא שס):
- (+) פסל. על שם שנפקל: וכל חמונה. המונה כל דבר אשר בשמים:

(10) אמס ובנך ובמך. אלו סקעניס, או אינו אלא גדוליס, אמרמ, סרי כבר מווסרין סס, אלא לא בא אלא להוסיר גדוליס על (9) ועשיה כל מלאכחך. כשמנה שנה, יסה בעיניך כהילו כל מלהכהך עשויה, שלה מהרהר החר מלהכה (מכילמה פ"ו): ובְּכֹס (שמואל־בּג, מו), וכן פמרונו מנו לבּ לוכור ממיד אֹם יוס השבת, שאס נודמן לך מפץ יפס, מהא מומינו לשבת (בילה מו): ההא שנאמר שַׁמַּמ דְּבֶּר מֻבֹּיִס שְׁמַיִס זוּ שְׁמֶעְמִּי (תּהליס פב, יב). זכור לשון פעול הוא, כמו אָכוֹל וְשָׁמֹו (ישעיה כב, יג), קְנֹוּךְ ıcl (نَ مَرَدِّعَ غَيْمِينِ، بِدَرْءَ هَيِغُهُ ذِلَّهِ (דَدَّهُ حَدَّ، مُدَّدً), ادا پِرَيِي غُهُم مُونَادٍ (ديرَادَمُ دَمَ, ما) بِدِيرِه بِذَمَ بِرُدُ (דَدَّرَهُ حَدَّ، مُرَّدً), ادا پُرِينَ غُهُم مُونادٍ (ديرَادَمُ دَمَ, ما) بِدِيرِه بِذَمَ بِرُدُ (تَخَدِّهُ حَدَّ، مُرَدًا لِأَنْ (8) זכור. זכור ושמור בדבור אחד נאמרו, וכן מְחַלְלֵיה מוֹח יוּמָח (שמוח לא, יד) וּבְיוֹח הַשַּבְּח שְׁנֵי כְבָשִׁים (במדבר כח, ע),

(ד) לשוא. (סשני לשון שקר, כמרגומו) פְמֶס דְּמֵימַר מי זהו שבועת שוח, נשבע לשנות את סידוע, על עמוד של אבן שהוא של

(6) נוצר חסד. שאדס עושה, לשלם שכר עד לאלפיס דור, נמלאת מדה עובה ימירה על מדת פורעניות אתת על ממש מאות,

(5) אר קנא. מקנא לספרע, ואינו עובר על מדחו למחול על עון עבודם אליליס. כל לצון קנא איפרי"מנע בלע"ו (אייפערוד)

שבימם הקטנים, ווה ששנינו (שבה קכה.)קטן שבה לכבום, הין שומעים לו, מפני ששביחחו עליך:

וסב, (סכאשון לשון מגן, כמכגומו) וס סנשבע למנס ולסבל על של עץ עץ, ועל אבן אבן (שבועות כמ.):

נומן לב ליפרע: לשנאי. כמרגומו, כשמומוין מעשה אבומיהם בידיהם (פנהדרין כז:):

וֹמַל_ובׁמֹנם לַמֵּנֹאֵנ: スメーバ学の行にて

and fourth generation of them that visiting the iniquity of the fathers LORD thy God am a jealous God,

º וֹמְמִּע שׁמֹע כַאַּבְפּֿים לַאָּעַבֿוּ וֹמִבּיוּ מִיבוּ לַאַּלָפֿוּ בַוֹוּן

بَرْمِمُدٍّ، مَعْبَكُ، :(٥)

לְאָּוֹא כַּנִי לְאִ וֹנַפַּע וְעוֹבֶע אָנו לְמִּנִּיּא אָנו לָאִ וֹפַנ וֹוֹ וֹע לِي نَشِم يُنَا يُبَالًا يُكِرِينَكَ خُي تَنَمَّا فَمُثَمَّةً خَيْنَاكُ خُي تَنَمَّا فَمُثَمَّةً خَيْنَاكُ

 זְבָוֹר אֶמְרַיִּנִם תַּשְּּבֶּת לְלַדְשְׁנִי

י מָמָט וֹמִיםְ טַּהְּבֵּע וֹהַמָּטִ מִּשִּׁא יִמִּין מִפָּלְעוֹנִהַהְּבִיע כִּלְ

· אַלהֶּיף לְאֹ־תַּעֲשֶׁה כָל־מָלָאלָה שַּבָּת לַיהוָה ניום השביעי

that: וּאַמוֹשׁבּ וּבְּמִמְמַבּ וִדּגְבּ אָמֶב מֹבֹוֹגא אַטַּ וּבְּבַבָּ וּבְבַנַטַּבַּ וֹן אֶּלְטַבּ לַא עַהַּבוּג כַּב וווְמֹא מִבֹוּמֹאִנו מִבֹּטֹא בֹבַם

שוו לארבעה דורות, ווו לאלפים (מוקפתא קומה ד, א):

מַהַּלְמִוּן בַּנוֹאַ לַמִּטִׁהָּוּ בַּעַר ומל דַר רְבִימָאִי לְסָנָאִי כַּד בֿר הַלָּינוֹאִי מַסְמָּר חוֹבֵי אֲבְּחָן עַלְ בְּנִין äl. äta ii äjil s, dta رُم بَوْدِيد كِتِيا لُكِم بَوْكِيَةِنَا

לְבְוֹשְׁמָּה וּלְנְמֶבה פּפוּבָה:

בוומו בשמוה לשקן א:

בְּכִיר יָת יוֹמָא דְשַׁבְּתָא

देवंद्रेक्षायाः :

: ئاڭلە خىتى

all thy work; Six days shalt thou labour, and do

nor thy stranger that is within thy

thy maid-servant, nor thy cattle, daughter, nor thy man-servant, nor

shalt not do any manner of work, unto the Lord thy God, in it thou

thou, nor thy son, nor thy

but the seventh day is a sabbath

gates;

6

it holy. Remember the sabbath day, to keep

that taketh His name in vain. LORD Will not hold him guiltless the Lord thy God in vain; for the Thou shalt not take the name of

commandments. that love Me and keep My thousandth generation of them and showing mercy unto the

hate Me; upon the children unto the third

them, nor serve them; for I the thou shalt not bow down unto

בּבַרְ יְהְנֶהַ אָת־וִּם הַשַּּבָּת ווֹנִע בּוֹנִם עַמִּבוֹמֹּג מֹלַ בָּנִ וֹאָעַבַלַּגְאַמָּגַבַּיַם " אֶת־הַשְּׁעַנִים שַׁמֶּנוֹ בַּיִם מַּמָּנו

رقا ځك:(٥) בְאָבְלָּהְ אֲמֶבְיִרְיִנְהַ אֶּבְנֵירְ ئىڭلا_كىۋائ

<u> ಇ</u>ರ್ದ: (೦) לא טינוב לא טהוו בבהב מר טינוב לא טסטור בטבור לְאִ עִּרְצֶּׁעִ (סִ) לְאִ עִנְאָוֹב (סִ) לְאִ עַלְּמִוּלְ נְּפָּמִּ לָאִ עִּיוּוּ לְאִ

تَلَمَبِ لَحُمْ لِأَمُّكُ خُلِمُكُ :(בَ) אָמִּט בַמָּב וֹמּבֹבוּו וֹאָמִטוַ וֹמִוּבוּן לא תַחְמִּר בֵּית רַעֶּהְ לְאַ־תַחְמֵּר לֵא תַחְעֵּיר בִּית חַבְּרָךְ לְאַ

تَرْهَٰكُهُ تُلَالُكُ: لْعُنكِ بَاثِلًا مُقِمًا لَنَّكُمُ يَامُصِ لَنْزُمِنَا וֹאָטַ עַלְפֹּידָם וֹאָעַ לַוֹּלְ עַהָּפָּׁר בַּמִנִיּא וֹנִט לַלְ הַוֹּפָּבֹא וֹנִט أَجُرُ הَשָּׁם ' הֹאָים אָת הַפּּוֹל"ה וְכָל שַּמָּא חָזוַ יָה קַלִּיָּא וְיָה

אָל'הַים פָּן־נָמִית: מֹמֹנוּ וֹנְאָמֹמֹתְ וֹאַכְ ַיֹּבְבֹּר מֹמֹנוּ וּנִפֿבּיִכְ וֹלְאִ יִטִׁתּכְּכְ מִמּנֹא מִוֹ וַיְאַמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה וַבְּבַראַמָּה וַאֲמַרוּ לְמֹשֶׁה מַלֵּיל אַהְּ עִּמַנְא

> ىر بايك لا يُحَالِم الْكِلَامُ بِينَا لِهِ بِينَا لِهِ بِينَامُ الْكِلِّمُ بِينَا لِي الْمُرْكِ الْ המוֹא וֹנו אֹבֹהֹא נו נמֹא אָבוּ שָׁשַׁאַ וְעָנוֹ הַבַּב נוֹ וֹעַ

> %\$\delta\curve ביירכון יומף על אַרְעָא דַייָ ופֿר וָת אַבוּף וְיָת אִמֶּף בְּדִיל

סְבַּרוּהָא דְשִׁקְרָא:

ĿĠŪ~~Ċ~~ĊĿ: נאַמְמַיה וְתוֹביה וּחָמֶביה וִכֹל עהמיד אַתַּת חַבְּרֶךְ וְעַבְּיִרִי

וֹלַמִוּ מִבַעוֹע: מובא בעלו נעוא המא נותו

בְּבַב וֹנִ בַּלְמָא נְמוּנִי:

hallowed it. blessed the sabbath day, and seventh day; wherefore the Lord that in them is, and rested on the heaven and earth, the sea, and all for in six days the LORD made

giveth thee. land which the LORD thy God that thy days may be long upon the Honour thy father and thy mother,

witness against thy neighbour. not steal. Thou shalt not bear false not commit adultery. Thou shalt Thou shalt not murder. Thou shalt

thing that is thy neighbour's. nor his ox, nor his ass, nor any man-servant, nor his maid-servant, covet thy neighbour's wife, nor his neighbour's house; thou shalt not Thou shalt not covet thy

stood afar off. people saw it, they trembled, and mountain smoking; and when the and the voice of the horn, and the thunderings, and the lightnings, And all the people perceived the

let not God speak with us, lest we thou with us, and we will hear; but And they said unto Moses: 'Speak

91

(11) וינה ביום השביעי. כניכול סכמיב נעלמו מנוחס, ללמד סימנו קל וחומר לאדס שמלאכחו נעמל וניגיעס שיסא נוח

(בו) למען יאריכון ימיך. אם מכבד יאריכון ימיך, ואם לאו יקלרון, שדברי חורם נועריקון הם נדרשים, מכלל הן לאו בשבם: _ ברך. ויקדשהו. ברכו במן לכופלו בשבי לחס משנס, וקדשו במן שלה סיס יורד בו:

ממון ולהלן בגונב נפשום, אמרם, דבר הלמד מענינו, מה לא הרלה לא הנאף מדבר בדבר שהייבין עליהם מיחה ביה דין, אף . אַישָׁסְ מְּקַם אֶם זְרִיס (ימוקאל עו, לב): - לא חגנוב. בגונב נפשות סכמוב מדבר, לא מגנובו בגונב ממון, או אינו אלא וס בגונב (13) א הגאף. פֿין ניפֿוף פֿלפֿ בפֿשַמ פֿיש, שנפֿמר מוֹם יוּעַמ בַּנֹפָף וְבַּנֹפְּשָׁמ (ויקרפֿ ב, ו), ופֿומר בָפָשָׁב בַּתְנָפָשָׁם פַּתַמ ומכלל לאו הן (מכילמא פ"מ):

(מסלים פח, יג. מכילחה שם): לאחרריסם שנים עשר מיל, כאורך מחניסם, ומלאכי השרח באין ומסייעין אוחן להחזירס, שנאמר עַלְבֵי לְבָּאֹוֹח יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן במקום אחר (שם): - אח הקורות. היולאין מפי הגבורה: - ויגעו. אין נוע אלל זיע (שם): - ויגעהרו מרחוק. היו נרמעין סיס בסס מרש, מלמוד לומר נעשס ונשמע (מכילמא פ"ע): רואים אח הקולות. רואין את סנשמע, שאי אפשר לראות (EI) וכל חעם רואים. מלמד שלא סיס בסס אחד קומא, ומנין שלא סיס בסס אלס, חלמוד לומר ויענו כל סעס, ומנין שלא לא מגנוב דבר שמייב עליו מימח ביח דין (סנהדרין פו.):

װְמָמֵאָנ: בַּא הַאֶּלְהַיִם וּבַעַּבֹוּר הַהְיָהָ אָהָנְּלִי לְכוֹן יָקָרָא דִּייִ וּבְדִיל בּ שׁיבֶּאנֶ כִּי לְבְּלֹמְׁבוּנִתְ וֹפַּוּע אֲשַׁבְּם אַבִּי. בּּצִילִ לְוֹפֹאִע וֹשִׁכִּוּ ַנְּאָמֶר מֹשֶׁר אֵלְ־הַעָּם אַלְ־ נַאַמָר מֹשֶׁה לִעַּמָּא לָא הַדְּהַלִּוּן

בָּדִיל הַלַא תָחוּבוּוֹ:

before you, that ye sin not.' you, and that His fear may be Fear not; for God is come to prove And Moses said unto the people:

וּיַעַּקֹר הַעָּם מִרְחָל וּמֹשֶׁר וְקָם עַּמָּא מַרַחִיק וּמֹשֶׁר קָּבִיב

אָבְ_עְהֹּבַבְּבָּ אָּהְבַבְהַשׁם לַבָּב אָמָסִּטֹא בַּטַפּוֹן נַלַבַּאַ

darkness where God was. Moses drew near unto the thick And the people stood afar off; but

בַּבַבְּבַבְי لَّهُرَبُّت كُر مَالِ تَهْمِرَت يَكُلُّنَر مَا هُمَنَّهُ مَجْرَبِ مَفْدِياً: מפמגר עאַמִּר אָּבְ-בֹּדָנֹ וֹמְּבֹאַבְ אַטֹּם בְּבֹדָנ וֹמְבַאַבְ אַטוּן עַזִּגעוּן אַנּי וַיָּאַמֶּר יְהוָהֹ אֱל־מֹשֶׁה כָּה

נאַמר יִן לְמֹשֶׁה פִּדְנָן חֵימִר

of silver, or gods of gold, ye shall Ye shall not make with Me—gods you from heaven.

have seen that I have talked with

children of Israel: Ye yourselves Thus thou shalt say unto the

And the LORD said unto Moses:

not make unto you.

נאל'הַי זְהְב לְא תַעַּשִׁי לָבֶם: ٥٠٠ ﴿ لِم لَا لَمْ لِهُمُ لِم اللَّهُ مِنْ لِم اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِن

הַבּׁנִלְטִי, לְעַפָּׁן אָהָלַע בּוֹבְטִי, ימן שוֶבוֹב בַּכֹב אָעַר בַּאַמָּב, ונת ולסת מובאב מו אלב יטָבי בַּבַע בַּגַיָני, יָת בַּלָוֹמָרַ מֹוַבַּע אַנַמִּטֹא שַּהַבָּיג צַבַּנַת, تخديا خربا:

יהקסף ודהקלו הדהב לא

לא עהבון פובה. בטלן

will come unto thee and bless thee. cause My name to be mentioned I thine oxen; in every place where I peace-offerings, thy sheep, and thy burnt-offerings, and thy unto Me, and shalt sacrifice thereon An altar of earth thou shalt make

אַבָּוְא אַבְיוֹב יִבְרַבְּמִינִבּ: עַמְּלִים אֲמֶּר אַנְבָּיר אָת־שְׁמָי אָנַ גאָלנַ וֹאָנַ בַּלַנְנַ בַּלַב ··· מְלֵּנו אָּטַ מְלַנִּוּ וֹאָטַ הַאַלְמָּנִּיּ مَاٰكِمَ كَالْمُرِي فَلَمُمِد فِي لَاٰحَاٰفُ

יראחו. על ידי שכלימס אומו גַכאוי וּמְאָנָס, מדעו כי אין וולמו, ומיכאו מפניו: וגדולס, כמו סָרִימוּ גַם (ישעים פב, י), סָרִיס גַפַּי (שס מט, כצ), וַכַנַּס עַל סַגְּבְּעָס (שס ל, יו), שסוח וקוף: 👚 ובעבור ההיה (17) לבעבור נסוח אחבם. לגדל אחכם בעולס, שילא לכס שם באומות שהוא בכבודו נגלה עליכה: נסוח. לשון הרמה

(דבריס ד, יא). ערפל הוא עב הענן, שאמר לו הנה אָנֹכִי בָּא הַבֶּירְ בְּעַב הָעָבֶן (שמות ימ, מ): (18) נגש אל הערפל. לפניס משלש מחילוח, חושך, עון, וערפל, שנאמר וְקָּקָר בּעֵר בְּמָשׁ עַד לֵב קּשָׁמֵיִס חֹשֶׁךְ עָגָן וְעַרְפֶּל

כנקיות ובבתי מדרשות כדרך שלני עושה בבית עולמים, לכך נאמר לא מעשו לכם: בא לסוסיר שלא יומיף על צי, שאס עשית די, סרי קן לפני כאלסי וסב: לא חעשר לכם. לא מאמר, סריני עושס כרוביס בבמי הכרובים, שאמה עושה לעמוד אחי, שלא יהיו של כסף, שאם שניתם לעשומם של כסף, הרי הן לפני כאלהות: האלחד זהב. (02) לא חעשון אחי. לא מעשון דמום שמשי המשמשים לפני במרום (מכילתא פ"י): אלחי בסף. בא להזסיר על המרך. דבר מחר, הרפין השמים ושמי השמים, והלימן על ההר, וכן הוא אומר <u>וי</u>מ שְמִים וַיֵּבְד (חהלים יח, ו. מכילחא פ"ט): ביניסס, מן סַשְּׁמַיִס סִשְׁמִישַ בְּמִיס, וֹמְשׁ הַנִּי לְיַשְׁכֶּךְ וְשַׁלְ סְמְבֶּן סֶרְבָּוֹלְ מָתְמֹשׁ הַבְּיִלְים (דבריס ד, לו), כבודו בשמיס, ומשו וגבורמו על לו פעמיס שלצו חלוק מלסאמין: - בי מן השמים דברתי. וכמוב אחר אומר, וַיֵּבֶד ס'עַל אַר מִינִי, בא אכמוב השלישיו אכריע (פו) כה האמר. גלשון סוס: - אחם ראיחם. יש ספרש גין מס שלדס רולס למס שלחרים משימין לו, שמס שלחרים משימין

יב, כו), ואין שחיעה בראש המובח (מכילחא פי"א ובחים נח.): אח עולחיך ואח שלמיך. אשר מלאיך ומבקרך. אם לאיך עליו. מֿצֿלו, כמו וְשָּלְיו מַשֵּׁס מְנַשֶּׁס (במדבר בּ, כ), ו מֿינו מֿלמֿ עליי ממש, מלמוד לומר סַבְּשָׁר וְסַדְּס עַל מִוְבַּמ סִ' מֻלֹּסֶייְדּ (דבריס שקיק ממלף אם פלל מובם קנפושם הדמק בשעם הניימן (מכילםף שם): - העשה לי. שמקף מחלם עשייםו לשמי: - ודבחת (וב) מזבה אדמה. ממוצר באדמה, שלא יבננו על גבי עמודים או על גבי כיפין (נ"א בסיס) (מכילמא פי"א). דבר אחר,

تتظف ھٰڈ، ב تفتاخ ڴِب: إאִם מִוְבָּח אֲבָנִים מִעֲשֶׁת־לִּי إليَّلِيَّ خُرِيِّتِ:

tool upon it, thou hast profaned it. hewn stones; for if thou lift up thy stone, thou shalt not build it of And if thou make Me an altar of

מַלְיווּ (פּ) طَاخِتُ، هَمْد جُهِ صَوْرُكِ مُدَانِكُ لَهُ جُمْهِ صَابَوْجَ، مَدَانِكَ مَجِينَ، וֹלְאָ_עֹהֹֹלְע

בְּמִהְּלְעִ הַּלְ בְּ וֹלְאִ עִפַּל בְּדַבְוּגִּוֹ הַּגְ הַבְּבַּטִּי

be not uncovered thereon. unto Mine altar, that thy nakedness Neither shalt thou go up by steps

The Haftara is Isaiah 6:1 - 7:6 & 9:9 - 9:6 on page 216. Sepharadim read Isaiah 6:1 - 6:13.

مر خودیتات: معومره لَجْذُلِ لَاقِمُهُمُ مِن كَيْمُكُ لَا يُعْذِلُ الْمُعْرِلُ لَا يُعْدِلًا لَا يُعْدِلًا

which thou shalt set before them. Now these are the ordinances

IXX

ഥ[[교: نَمُّدُ٢ لِرَهُٰخَمِٰنَ يَمَّع كِٰلَافَهُل هَلِنَ هُٰذِلَ لَحُكِنَا لِحَهْجَلَمَٰنَهُ בּׁנִ טַבְּלְנִעְ הַּבְּבַע הַבְּבַנְ, הַּהָה הָּוֹנִם אָבוּ, טַוֹּבוּן הַבְּבַא בַּב וֹהָבָאַכְ

יפול לבר חורין מגן:

nothing. seventh he shall go out free for years he shall serve; and in the If thou buy a Hebrew servant, six

באס שס, ווסו בית סבתירס, שס ניתן רשות לכסניס לסוכיר שס סמפורש בנשיאת כפיס לברך את סעס: שלי, שם אבוא אליך וברכמיך, אשרה שביינתי עליך, מכאן אתה למד, שלא ניתן רשות להזכיר שם המפורש אלא במקום שהשביינה ואם בקרך. ירוש לאם עולמיך ואם שלמיך: - בכל המקום אשר אזכיר את שמו. אשר אם למן לך רשום לסוכיר שם סמפורש

איש לאשמו, בין משפחה למשפחה, בין אדם לחבירו, על אחח כמה וכמה שלא חבואהו פורענות: . אבנים שאינם רואות ולא שומעות ולא מדברות, על ידי שממילות שלוס אמרס תורס לא תניף עליסם ברול, סממיל שלום בין מ"ד). ועוד, שהמובח מטיל שלום בין ישראל לאביסם שבשמים, לפיכך לא יבא עליו כורם ומחבל, והרי דברים קל וחומר, ומה שהמובח נברא להאכיך ימיו של אדם, והברול נברא לקלר ימיו של אדם, אין זה בדין שיונף המקלר על המאכיך (מדוח פ"ג עליה. סרי כי זס משמש בלשון פן, שסום דילמם, פן מניף מרבך עליס: ותחללה. סה למדם, שהם סנפה עלים ברול מללה אין אס סללו מלוין, אלא ודאין, וצלצון כאצר סס מצמציס: - גזיה. לצון גויים, צפופלן ומכממן צברול: - בי הרבך הנפת משמש צלשון כאשר. וכן וָאָס מַּקְרִיצּ מִנְמַת בְּפּוּרִיס (ויקרא ב, יד), זו מנחת סעומר שסיא חודה (מכילתא פּי"א), ועל כרחך שְׁלֶמֹוֹת מִּבְּנֶס (דבריס כו, ו). וכן מְס בֶּמֶף מַלְנֶס (שמות כב, כד), תובה הוח, שנחמר וְסַעַבֵּע מַעַבִּיעָמּי (דבריס מו, ת), וחף וה משמש בלשון כאשר, וכאשר מעשה לי מובת אבנים לא מבנה אחהן גוית, שהרי חובה עליך לבנות מובת אבנים, שנאמר שַׁבְּנִיס (22) ואם מזבח אבנים. רבי ישמעלל לומר, כל לס ולס שבתורס רשות, תוץ מג', ולס מובת לבניס תעשה לי, הרי לס וה

בסס מנסג בויון, מבירך שסוא בדמות יולרך, ומקפיד על בויונו, על אחת כמה וכמה: בזיון, וסרי דברים קל ומומר, ומס מבנים סללו שמין בסס דעת לסקפיד על בזיוגן, ממרס מורס סומיל ויש בסס נורך לא מנסג ערוס ממש, שהרי כמיב ועשה להם מכנמי בד, מכל מקום הרחבת הפסיעות קרוב לגלוי ערוה הוא, ואתה נוהג בהם מנהג אלה מלוק יסה ומשופע: אשר לא הגלה ערוחך. שעל ידי המעלות ההה לכיך להרחיב פביעותיך, והף על פי שהינו גלוי (33) ולא חעלה במעלות. כשלמס בונס כבש למובח, לא מעשסו מעלוח מעלוח, אשקנו"ש בלע"ו (שמופען שמאפלען)

להמשיבה), שנאמר כי לא כלורנו לורם ואויבינו פלילים (דברים לב, לא), כשאויבינו פלילים זהו עדות לעלוי יראמם: ישראל, אל מביאסו בערכאות שלהם, שהמביא דיני ישראל לפני ארמים, מחלל את השם ומיקר שם האלילים להשביחם (פ"א ומוכן לאכול לפני האדם: – לפניהם. ולא לפני עובדי אלילים (גיעין פה:), ואפילו ידעת בדין אחד עהם דנין אותו כדיני שדורה בפיהם כמשנתה, ואיני מטריח עלמי להבינם מעמי הדבר ופירושו, לכך נאמר אשר חשים לפניהם, כשלחן הערוך חשים לפניהם. אמר לו סקצ"ס למשס, לא מעלס על דעמך לומר, אשנס לסס ספרק וססלכס צ' או ג' פעמיס, עד שמסא מסיני אף אלו מסיני. ולמה נסמכה פרשה דינין לפרשה מובה, לומר לך שהשים סנהדרין אלל המקדש (מ"א המובה): אשר (I) ואלה המשפטים. כל מקוס שנהמת הלה, פפל הה הרהשונים, והלה, מופיף על הרהשונים (שמו"ר ל, צ), מה הרהשונים

אִם־בְּנַפִּוֹ וָבָאׁ בְּנָפַּוֹ וַצֵּאִ אִם־ בַּעַל אִשְּׁרֹ הוֹא וְנְצְאָר אִשְׁתִּוֹ עְמֵּוֹ:

אִם־אַדֹּנִיל יִמָּן־לָוֹ אִשָּׁה וָיִלְבָּיה לְוֹ בְּנִים אַוֹ בְּנִוֹת הָאִשָּׁה וִילְבָׁיהָ מִּהְיָה לֵאדֹנֶיה וְהָוּא יֵצֵא בְנַפְּוֹּ:

לְאַ אָבֵא טַבּּאָנ: אָטַ־אָּנְיָנ אָטַ־אָּאָטִּי וֹאָטַבּּנְיָּ וֹאָסַ־אָלִיר יִאָּטִר טַמְּבָר אָטַבָּטִּיִּ

> אָם בָּלְחוֹדוֹהִי יִיעֹּלִ בְּלְחוֹדוֹהִי יִפּוֹק אָם בְּעֵילִ אָהְּהָא הוּא וְחָפּוֹק אָהְחֵיה עַמֵּיה:

> אַם רְבּוֹנֵיה יִמֵּין לֵיה אָהָטָא וּהְלִיד לֵיה בְּנִין אוֹ בְנָן אִהְּטָא וּבְנַהָא הָהֵי לְרְבּוֹנַה וְהוּא יִפּוֹק בְּלְחוֹדוֹהִי:

> וֹנְט בְּנֵג לְא אָפּוָל בַּר חוֹרֵין: רְחֵימְנָא נְט רְבּנֵנִי נְט אָהְּחִי נְאָם מִימֶר יִימֶר מַּבְּרָא

ניהר ליה עבורה לעלם: רבוניה יה אידניה בערצעא דייניא ויקרבניה לוח דישא היקרבניה רבוניה לקח בישא

If he come in by himself, he shall go out by himself; if he be married, then his wife shall go out with him.

If his master give him a wife, and she bear him sons or daughters; the wife and her children shall be her master's, and he shall go out by himself.

But if the servant shall plainly say: I love my master, my wife, and my children; I will not go out free;

then his master shall bring him to unto God, and shall bring him to the door, or unto the door-post; and his master shall bore his eat through with an awl; and he shall serve him for ever.

(2) כי חקנה עבר עברי. עבר שסים עברי, מו מינו מלם עברו של עברי, עבר כנעני שלקממו מישרמל, ועליו סום מומר שש שניס יעבוד, ומס מני מקייס ן סְמָנַמַלְמֶּס מֹמֶס (ויקרם כס, מו), בלקום מן סכנעניס, מבל בלקום מישרמל ינה בשש, מלמוד לומר כי ימכר לך ממיך סעברי (דבריס עו, יב), לם מתרמי מלם בממיך: כי חקנה. מיד בים דין שמכרוסו בגנבמו, כמו שנמת מֹס מֵין לו וְנְמָפַר בְּגְנְבֶמֹו (שמום כב, מֹ), מינו מלה במוכר עלמו מפני דומקו, מבל מכרוסו בים דין לה ינה בשש, כשסים מומר היי ימרך מְמִיךְ עִמֶּךְ וְנִמְבּר לְךְּ (ויקרה כֹס, לע), סרי מוכר עלמו מפני דומקו ממור, ומס מני מקייס כי מקנס, בנמכר בבים דין: לחפשי. למירום:

 אם בגפו יבא. עלה סיס נעוי אשס, כמרגומו אס בלמודוסי. ולעון בגפו, בכנפו, עלה בה הלה כמות שסוה, ימידי במוך לבועו, בכנף בגדו: בגפו יצא. מגיד, עאס לה סיס נעוי מתמלס, הין רבו מוער לו עפחס כנענית לסוליד ממנס עבדיס (קידועין כ.): אם בעל אשה הוא. יערהלית (מכילמה פ"ב): ויצאה אשחו עמו. וכי מי סכניעס עמלה, הלה מגיד סכתוב, עסקונס עבד עברי חייב במזונות העתו ובניו (קידועין כב.):

(+) אם אדניו יחן לו אשה. מכלו, שסרשות ביה כבו למסור לו שפחס כנענים לסוליה ממוס עבדים. לו לינו ללל בישר ללמי למדונים, סל להיו מדבר ללם בכנענים, שסרי סעברים לף סיל יוללס בשם, ולפילו לפני שש לס ס סבילם בממנין יוללס, שנלמר לַּמִיף סְעַבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי לֹוֹ סִעְבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי לֹוֹ בְּעַבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי לֹוֹ בְּעַבְּרִי לֹוֹ סְעַבְּרִי בּיֹם מוֹ (יבּריס מו, יבּ) מלמד שלף סעבריס יוללס בשם:

(5) את אשתי. סמפמס:

לְאַ שַבּאַ כַּבָּאַנו עַהַּבַּעַים: ﴿ لَٰ إِذِ رَفَٰ فِل هُنِهِ هُلِ خَلِهُ لَٰ لِهُ فَلَا لَا مُؤْلِدًا

בְבְּלֶרוֹ בְּהַ: לְעָם נְּבְרֶר לֹאַ־יִמְשָׁל לְמְבְרֶה אָחֲרָן, בֹיה בֹיה רְשׁי לִזְבּוֹנִה الارم المارة المعالم ا אִם_בֹמֹּנִ בַּמֹנֵגֹּ אַבְנָגֹנִ אַמָּבַ אִם

הבְּנְוֹת יַעֲשֶׁת־לֶּה: וֹאָם לַבְּנוֹנְ "נְמְּצֵׁלֵנִי בַּמְמֻפַּמֹּ נֹאָם לַבְבֵּנִי נְלַנִּנְעַ בְּנִלְבַּעַ

בְּסִוּמָה וְעַנְמָה לָאִ יְגְרֶע: ין אָם־צַּהָרָת יָקַּח־לָוֹ שָׁצֵּרֶה אָם אּיּחְרָנָהָא יַפַב לֵיה זִּיּינַה .

װְצְּאָר חָנָּם אֵין בְּסֶר: (ס) " וְאָם_מְּלָתַ-אָבֶּנִי לָאִ זֹהַמֶּנִי לְנִי וֹאָם טַּלְנִי אִבֶּוּן לָאִ זַּהְבִּיִר לַנִּי

יולסס ברסשי מיברים, אף סוא אינו יולא בראשי איברים:

は 口にない לאַמִרוּ לא טפּוָל כַּמַפּּלַתוּט וֹאָבׁוּ וֹזַבּוּן עַּבַר וֹטַ בַּבַעַינִי

בִּמִמְלַמֶּיה בַּה: בּוּמָּט בֹמִנוּ בַבוּוֹש

בְּסִוּתַה וְעְּנְתַה לָא וְמְנַע: בְּנְתְּ יִשְׁרָאֵלְ יַנְעָּבִית לְעִיּ

ניפול מגן דְלָא בְּסָר:

as the men-servants do. a maid-servant, she shall not go out And if a man sell his daughter to be

deceitfully with her. have no power, seeing he hath dealt her unto a foreign people he shall shall he let her be redeemed; to sell hath espoused her to himself, then If she please not her master, who

manner of daughters. he shall deal with her after the And if he espouse her unto his son,

rights, shall he not diminish. food, her raiment, and her conjugal If he take him another wife, her

nothing, without money. her, then shall she go out for And if he do not these three unto

כעבדים כנענים, יכול סעברי יולה ברהשי היברים, מלמוד לומר סעברי הו סעבריה, מקיש עברי לעבריה, מה סעבריה הינה יליאומיו, מס עברי יולא בשש וביובל, אף עבריס יולאס בשש וביובל, ומסו לא מלא כלאת סעבריס, לא מלא בראשי איבריס או אינו אלא לא מלא כלאת סעבדים בשש וביובל, מלמוד לומר כי ימכר לך אחיך סעברי או סעברים, מקיש עבריה לעברי לכל בשן ועין, אלא עובדת שש, או עד היובל, או עד שתביא תימנין, וכל הקודם קודם למירותה, ונותן לה דמי עינה או דמי שינה, אינו דין שלא ממכר (ערכין כע:): - לא חצא כצאח העבדים. כיליאת עבדים כנענים שיולאים בשן ועין, אבל זו לא מלא ומס מכורס קודס לכן יולאס בסימנין, כמו שכסוב וילאס חנס אין כסף, שאנו דורשים אומו לסימני נערום, שאינס מכורס (ד) ובי ימבר איש אח בחו לאמה. בקמנס סכמוב מדבר (מכילמס פ"ג), יכול ספילו סביסס סימניס, סמרס קל ומומר, שנה קרוים עולם, ולה שיהה עובדו כל המשים שנה, הלה עובדו עד היובל, בין במוך בין מופלג:

מאללך: לעם נכרי לא ימשל למכרה. שאינו רשאי למכר לאחר, לא האדון ולא האב (קידושין יה:): בבגדו בה. שנה, נמולה שקנית עבודת כל שנה ושנה בששית המנה, ועשתה אללך כ' שנים, הרי שלישית המנה, עול שני שלישיות המנה ותלה אללו כאילו היא שבורה אללו, כילד, הרי שקנאה במנה ועשמה אללו צ' שנים, אומרים לו, יודע היית שעמידה ללאת למוף שש ימן לה מקום להפדום ולנאמ, שאף הוא מסייע בפדיונה, ומה הוא מקום שנומן לה, שמגרע מפדיונה במספר השנים שעשמה לאשס, וכמף קניימס סוא כמף קדושים. וכאן רמו לך סכמוב שמלוס ביעוד, ורמו לך שאינס לריכס קדושין אמריס: והפדה. (8) אם רעה בעיני אדניה. שלא נשאס מן בעיניי לכנסס (מכילמא פ"ג): אשר לא יעדה. שסיס לו ליעדס ולסכניסס לו

(9) ואם לבנו ייעדנה. סאדון, מלמד שאף בנו קס מחחיו ליעדס אס ירלס אביו, ואינו לריך לקדושין אחריס, אלא אומר שם בא לבגוד בה, שלא לקיים בה מלום יעוד, וכן אביה, מאחר שבגד בה ומכרה לוה:

לס, סרי אם מיועדה לי בכמף שקיבל אביך בדמיך: במשפש הבנוח. שאר כמות ועונה:

מו:): כסוחה. כמשמעו: ענחה. משמיש: (10) אם אחרת יקח לו. עליס: שארה כסוחה ועונחה לא יגרע. מן סממס שייעד לו כבר: שארה. מזונות (כמובות

לרצוח יציאח צגרוח, ואס לא נאמרו שניסס, סיימי אומר ויצאס מנס זו צגרוח, לכך נאמרו שניסס שלא לימן פחחון פס לצעל שאם קדמו סימנים לשש שנים מלא בקן (מכילמא פ"ג), או אינו אומר שמלא אלא בבגרום (קידושין ד.), מלמוד לומר אין כסף, קודס מימנין, כבר למדנו שמלה, שנהמר קעבְרִי מוֹ קעבְרִיָּה וַעַבְּרָיְ שֵׁשׁ שְׁנִיִּס (דבריס מו, יב), ומסו ההמור כהן וילהה הנס, ממס שריבה לעבדים, ומס היה היליהה, ללמדך שחלה בסימוין, וחשהה עמו עוד עד שחביה סימוין, והם הגיעו שש שנים מפדיונס ומלק, וזס לא יעדס לא לו, ולא לבנו, וסיא לא סיס בידס לפדומ את עלמס: ריצאה חום. כיבס לס יליאס לזו יומר (II) ואם שלש אלה לא יעשה לה. מס ממת משלש מלס למ יעשס לס, ומס סן סשלש, ייעדנס לו, מו לבנו, מו יגרע

ζΧίΩ

ויקטלניה

ישיא מַבֶּה אָיש נָמָת מָות יומָת:

91	ְנְנְבְ אָנִשׁ וּמְכְרָוֹ וְנִמְצָא בְיָרָוֹ מְוֹח יּנְמְח: (ס)	אַטַבְּקְא יַהְקְמָּ וּתְבְּנְנֵיה וְיִשְׁהְבָּה וּדְיְנְנִית נְפְּשָׁא מִבְּנֵי יִשְׁרָאֵלְ	And he that stealeth a man, and selleth him, or if he be found in his hand, he shall surely be put to death.
ςī	ױמַבָּה אָבָיו וְאָמָּוֹ מָוֹת יימֶת: (ס)	אַטַקְטְטְיֵּא יִהְקְטְּטִיר וּלְאָמֵיה װְדִינְהְחֵיר לְאֲבוּהִי וּלְאָמֵיה	And he that smiteth his father, or his mother, shall be surely put to death
† ī	ְלְמִיּת: (ס) בְּעְּרְת: (ס)	שׁבְבְּרְנְיִהְ לְמִלְּמֵּלְ לְמִלְּמִלְיִהְ בְּנְבִילִּהְ מִּן מִּבְבְּיִה נְאָבֵרִ וְבְשָׁמֵּ יִּבְרַ מִּלְ חַבְּבִיהִ	And if a man come presumptuously upon his neighbout, to slay him with guile; thou shalt take him from Mine altat, that he may die.
_	1) 111	ۼڹڟ۪ڎڹڂڔؙؿۺٳ: ۼۻڟ۪ۅڎڔڎڹڋڒۼڟڎڔڮڰۺڎ	And if a man lie not in wait, but God cause it to come to hand, then I will appoint thee a place whither he may flee.
םרמ נ	ر الشريع المستراد المستراد المستراد المستراد المستراد المستراد المستراد المستراد المستراد المستراد المستراد الم	***************************************	dieth, shall surely be put to death.

91

Þτ

٤ī

He that smiteth a man, so that he

קדין למלוק:

(21) מכה איש ומח. כמס כמוציס נאמרו צפרשת רולחין, ומס שצידי לפרש למס צאו כולס, אפרש: מכה איש ומח. למס כמוציס נאמרו צפרשת רולחין, ומס שצידי לפרש למס צאו כולס, אפרש: מכה איש ומח. למס נאמר, לפי שנאמר וְאָלִישׁ פִּי יַפֶּס בֻּלְ נֶפֶשׁ שַׁדְּס מִים יוּמֶת (וִיקְרָאֹ כִּדְ, יוֹ), שומע אני סכאס צלא מימס, מלמוד לומר מכס איש ומח. מלמוד לומר מני מלמוד לאינו מניצ אלא צסכאס צל מימס, מלמוד לומר פי יכס כל מכד איש ולא נאמר בלא מימס, מלמוד לומר מני הלא ולא ולא ולא הלאוד לא מרול הלא בל השנה האיש ומח. במס בלא מימס, מלמוד לומר מני סלמר מכס איש ולא מפילו קמן הסכס במילו מלמוד לא מרול למוד לומר לימר בי יכס כל נפש אדס, ופילו קמן שסכס. ועוד, כי יכס לל נפש אדס, אפילו קמן שסכס. ועוד, כי יכס כל נפש אדס אפילו קמן שסכס. ועוד, כי יכס ליש, שלינו חייצ עד שיכס צן קיימא, סראיו לאים למיד למת מכס איש, צלה לאינו הייצ עד שיכס צן קיימא, סראיו לאים למים (מכילמא פ"ד):

(31) ואשר לא צדה. לא אכד לו ולא נמכוין. לדס לשון אכב, וכן סוא אותר וְאַמָּס לֹגָס אָמ נַפְּשִׁי לְאַמָּמָס (שמואל-א כד, מא). ולא ימכן לומר לדס לשון סלד ליד, שלידת מיום אין נופל ס"א בפועל שלה, ושס דבר בס ליד, ווס שס דבר בו לדיים ופועל שלו לודה, ווסו פועל שלו לד. ואומר אני פסרונו כמכגומו ודלא כמן ליס. ומנחס מברו במלק לד ליד, ואין אני מודס לו, ואס שלו לודה נוסר פועל שלו לד. ואין אני מודס לו, ואס שלו לודה באמח ממחלוקם של לד, נמברנו במלק על לַד מְּצָשׁׁ (ישניס מו, יב), לְדֶּס אוֹנֶס (שמואל-א כ, כ), וּמִּלְין לְלַדְּ עַלְּשְׁׁכּ וְמִבּלְּ (דניאל ו, כס), אף כאן אשר לא דה, לחד למליד למלי לו על פּר למלי לו על פּר למלים לו שנה לד מיה לה ואי מל הסר למדו לא קוני מקלים לא לי בסיל לו על מלים לא יו, לא יַאָבָּ שַּנְיָּ לְנֵי עְלָשְׁר ישׁנִה לִידוו. ומן לידוו. ומן לידו, לשון לא מָאָנָס מִּלֶּי בְּיָבְי (מסליס לא, י), לא יָאָבֶּ לַבַּיִּי קְבָּלְ אָוֶן (משלי יב, כא), מִמְשַׁנֵּס סִיּח לִידוו. ולמס מצא ואמה למיו למצוא למצוא לימון לַמֹּלְי שְׁנָה בַּיְּיִי בּי לוֹ הוֹאל היבו, ומשל בין, ומשל הקדעור באדה ולמר מלא ואמ מלפניו, בחל שלמר דוד, פַּשְׁיִר ישׁנֵר מִבּי בה ווּאל היבו, ומשל בקר ווה להדוו. ולמס מנא ואמ מלפניו, מול שלמר דוד, פַּשָׁי מִיּי לִידון. בול מסול סיום ליבו, ומשל המונה לבחור באר במיל אמונן לפונה מונה למונה באבי אונה ואל הקר הבג באונה וול לה באבר באויה ווס לא במר במיה ווס לא במדבר באייו ושירו לידוו. ושל מיח למי הבל הידו באבה באונה גולה הידו שלוח להרב במויה ווס לא במור בחירה ווס לא במדבר ביוויה ושלה ווס שסרג במויה ושירו לידון מוס שלום הוא שלום הידו באור במויה ווס שלום באבר באייו ווס שלום הוא שלום הוא שלום הלמי ווס שלום קול שלום ווס שלה במויד ווס לא במדבר ביוון לחירה מיות לידון מיים למים למון המוחלל ביון באבר באייון מוחל לפונה הידים למי המיל למון המיל המוחלל הידון. באבר במויד באבר במויד ביוון באבר במויד וס לא במדבר במויד וס לה במיל הייל וס שלום הידון שלום מומיל למים לוי הידון מים שלום הידי וש להידון באין הידון מיבי לחים ביון במים ליי ווס לי מיבי לידון באיל הידון מיל מיל לידון במים מיל הידון מיל מיל הידון מיל מיל ליי מיל לידון במים לידון במים לידון ביון מיל מיל לידון במיל לי מיל לידון ביון ביון מיל מיל לייי ליי ליי לידון

(+1) וכר יויד. למס נלמכ, לפי שנלמכ מכס ליש וגוי, שומע לני לפילו רופל שסמים, ושלים בים דין שסמים במלקום לרבעים, וסלב סמכס לם בנו, וסרב סרודס לם מלמידו, וסשוגג, מלמוד לומר וכי יויד ולל שוגג, לסרגו בערמס ולל שלים בים דין וסרופל וסרודס בנו ומלמידו, שלף על פי שסס מוידין, לין מערימין: מעם מזבחי. לס סיס כסן ורולס לעבוד עבודס, מקסנו למום (מנסדרין לס:, יומל פס.):

 (31) ומכה אביו ואמו. לפי שלמדנו על המוצל צמצירו שהיא צמשלומין ולא צמימה, הולרך לומר על המוצל צאביו שהיא צמימה. ואינו חייצ אלא צהכאה שיש צה חצורה (סנהדרין פד:): אביו ואמו. או זה או זה: מוח יומה. צמנק:
 (31) הגוב איש ומכרו. למה גאמר, לפי שגאמר פִי יְמְצָא אָישׁ וֹנְבַ יְפֶשׁ מֵשְׁמֶי (דבריה כד, 1), אין לי אלא היש שגוצ נפש, אשה

יומֶת: (ס) לי ומֹלַבָּץ אָבוֹו

וֹמִינוּ וֹנִפַּל לַמִּהַבֹּר: אָט בַמְּטִי בַּאָּבוֹ אַן בֹאַנְגַע וֹלָא בָּכוּנְבְּמִיזָא וֹלָא יִמוּט וִיפּוּלְ

نقا ألفي ألقي (٥) מְאָּגִּוֹטִוְ וֹנְפַּע עַמַּבְּעִי עַלַ אָבְעָּוֹ

::20: אַמְּטוּ בַּשְּׁבֶט וּמֵט תַּוֹט יְדְוֹ נְקְם אֵי נָת אַמְמִיה בְּשִּילְטָן וִימוּת איי וְקְירַיַבֶּהְ אִישׁ אָתַ־עַבְדְּרֹוּ אַוֹ אָתַרַ נַאֲבֵרִ יִּמְתֵּרְ נְתָּ עַבְּדֵּיהִ

יַשָׁם בָּי כַסְפַּוֹּ הְוּא: (ס) צַּן אִם־װָם אַּוֹ יוֹמָיִם יַעַּמְדַ לַאַ פְּרַם אִם יוֹמָא אִו מְּבֵין יוֹמִין

> אַנוֹלַמֹּלָא וִנוֹלַמִּוּלִי: מורת ודילוט ムジロドレィ 一次はこに

441441: לּבֿר וָת חַבְּבוּיה בְּאַבְּנָא או וֹבְירִיבְן אֲנְשְׁים וְהִבְּהִי אִישׁ וֹאֵבֵי יִנְצִּוֹן הּיִּבְרִין וְיִמְהַוֹּ

דוּהֹלְנִוּע וֹשֵׁוּן וֹאָנָר אַסְנֹאַ בּבוניה ויהי וָכָא מָחָיָא לְחוֹר אם לאים וביקה בהוא על־ אם יקום ויהציף בברא על

ישונים ג'בוש אשבלא ישבן:

口が: نظمته לא نشأ لألاد حفقت

> his mother, shall surely be put to And he that curseth his father or

fist, and he die not, but keep his the other with a stone, or with his And if men contend, and one smite

shall cause him to be thoroughly pay for the loss of his time, and smote him be quit; only he shall upon his staff, then shall he that if he rise again, and walk abroad

surely be punished. he die under his hand, he shall or his bondwoman, with a rod, and And if a man smite his bondman,

punished; for he is his money. day or two, he shall not be Notwithstanding if he continue a

לקללה, ומר סבר לא מקשינן (שם): סיא. וספסיק סענין וכחב וגונב איש בין מכס אביו ואמו למקלל אביו ואמו, ונכאס לי סיינו פלוגחא, דמר סבר מקשינן סכאס עדים שגופו ומכרו, וומלא פידו כפר קודס מכירס (פוסדרין פס:): – מוח יומח. פסוק. כל מיסס סאמורס בסורס פסס, סוק אשס מנין, מלמוד לומר וגונג נפש (שס), לכך סולרכו שניסס, מס שחסר זס גלס זס (מכילחא פ"ס): ונמצא בידו. שראוסר או טומטוס או אידרוגינוס שגנבו מנין, חלמוד לומר וגונב איש ומכרו. ולפי שנאמר כאן וגונב איש, אין לי אלא גונב איש, גונב

(שם כ, כו), ובמקלל מביו וממו נממר דְמִיו בּו (מ"כ פּי קדושים קידושין ל:): לסוליא אם הקען: - מודז יומה. בסקילה. וכל מקוס שנאמר דמיו בו, בסקילה, ובנין אב לכולם, בָּאֶבֶן יִרְנְּמוּ אֹמָם דְּמֵימֶם בָּס . אביי, אשה שקללה אם אביה מניץ, מלמוד לומר ומקלל אביו ואמו, סמס, בין איש ובין אשה, אס כן למה נאמר איש אשר יקלל (דו) ומקלל אביו ואמו. למס נאמר, לפי שסוא אומר איש אָישׁ אָשׁר יִקְלָל אָם אָבִיו (ויקרא כ, ע), אין לי אלא איש שקלל את

(18) וכי יריבון אנשים. למס נאמר, לפי שנאמר עין מחם עין, לא למדנו אלא דמי איבריו, אבל שבה ורפוי לא למדנו, לכך

יד רגל מחם רגל: ורפא ירפא. כמרגומו, ישלם שכר סרופא (צגא קמא פס:): שומר קשופין, שסרי פף לפטר סמולי פינו רפוי למלפכם יד ורגל, וסופ כבר נמן לו מסמס נוקו דמי ידו ורגלו, שנפמר יד מסמ נקס סמכס: - רק שבחו. בעול מלאכמו מממס החולי, אם קעע ידו או רגלו, רואין בעול מלאכמו מחמס החולי, כאילו הוא שמובשים אומו עד שנראה אם ימרפא זה, וכן משמעו, כשקם זה והלך על משענמו, אז ונקה המכה, אבל עד שלא יקום זה, לא (91) על משענחו. על צוריי וכחו (מכילחה שם): ונקה המכה. וכי חעלם על דעתך שיסרג ום שלה סרג, הלה ללמדך כהן, נאמרה פרשה זו (מכילמא פ"ו): ונפל למשכב. כמרגומו ויפל לצועלן, למולי שמבעלו ממלאכמו:

אבר שסוא כדי למוח בסכאס זו, עבד סקל לא כל שכן: בקם ינקם. מיחח סייף (סנסדרין נב: מכילחא פ"ו), וכן סוא אומר גירשם כא"ש) הכהו, והלא דברים קל וחומר, מה ישראל חמור אין חייב עליו אלא אם כן הכהו בדבר שיש בו כדי להמיח, ועל מפילו אין בו כדי להמים, מלמוד לומר בישראל, וְאָם בְּאָבֶן יֶד מֲשֶׁר יָמוּם בָּה (במדבר לה, יו) (או בכלי עך יד אשר ימום בו. גדון בדין יוס לו יומיס, שלס גל מת תחת ידו ושקק מעת לעת פעור: − בשבש. כשיש בו כדי לקמית קכתוב מדבר, לו לינו מס כספו קנוי לו עולמים, אף עבד סקנוי לו עולמים, וסרי סיס בכלל מכס איש ומם, אלא בא סכמוב וסוציאו מן סכלל, לסיום (20) וכי יכה איש אח עבדו או אח אמחן. בענד כנעני סכמוב מדבר, לו לינו ללל בעברי, מלמוד לומר כי כמפו סול,

(IS) אך אם יום אי יומים יעמוד לא יוקם. אס על ייס אחד הוא פעור על יומיס לא כל שכן, אלא ייס שהוא כיומיס, מַבְבּ נְמַמֶּט נְּלַם בְּבִיִּט (ויקרה בו, כה):

لَّذِي يَرْضِ لَرُبُطِهِ لِمُشْكِ يَمُكِدُ يَثِمِنِا لِالْجَلِيا لِيَضْكِيا لِيَظْكِيا لِيَظْكِيا ل

97	וְבְירִיַבֶּה אִׁישׁ אָת־עֵין עַבְדָּוֹ אִּוֹ־ אָת־עֵין אַמָּהָוֹ וְשְׁחָהָה לַחָפְּשָׁי יְשַׁלְּחָנּוּ תַּחַת עֵינְוֹ:	נאַבי נִמְחַי הָּבָר נִת עִינָא הְעַבְּרַה אוֹ נָת עִינָא הַאַמְחַיה הַעְבְרַה אוֹ נָת עִינָא הַאַמְחַיה הַעְבְּרָה הַמְּיִה הַבְּיַ	And if a man smite the eye of his bondman, or the eye of his bondwoman, and destroy it, he shall let him go free for his eye's sake.	Ģ
ST	פְוּיָּהֹ מַּחַת כְּוֹיָּה פָּצִע מַחַת פָּצַע חַבּוּרֶּה מַחַת חַבּירֶה: (ס)	פִּרִעָא מַשְׁקּוֹפִי חֲלֶּף מַשְׁקּוֹפִי: פְּרְעָא מַשְׁקּוֹפִי חֲלֶף מַשְׁקּוֹפִי:	burning for burning, wound for wound, stripe for stripe.	S
† 7	מַּחַת יְּר בֵגֶל מַחַת בֵגֶל: מַחַת יְּר בֵגֶל מָחַת בֵּגֶל:	נילא: ג'א טַלְוּב ג'גא נילִא טַלְוּב ה'לא טַלְוּב ה'לִא הַלָּא טַלְוּב הָלָּא	eye for eye, tooth for tooth, hand for hand, foot for foot,	,
٤z	מַחַת נְפָשׁ: מַחַת נְפָשׁ:	בְּלֶבְ לַפְּׁמֵא: בְּאָם מִנְטָא נְבֵי, נְטִיטֵּון לַפְּמָא	But if any harm follow, then thou shalt give life for life,	٤
77	הָרָה וְיִצְאָּוּ יְלְגִּיִיהָ וְלִאָּ יִשְׁיח עְלִיוֹ בָּעַל הָאִשָּׁה וְנְתַּן בְּפְּלְלֵים:	בְּאִטְּטְא וְיִמֵּין מִמֵּימִר בַּיִּינְיָּא בְּמָא בִּישָׁוֹי עַלְא אָרְיָּבָּא בַּיִּעָר רְלָא יְתִי מִוְחָא אָרְיָּבָּאָר יִחָּיָּבִּי אַתְּחָא מְעַבְּיִּא וְיִפְּאָרִ	nure a woman with child, so that her fruit depart, and yet no harm follow, he shall be surely fined, according as the woman's husband shall lay upon him; and he shall pay as the judges determine.	1

97

Sz

77

٤٦

hurr a woman with child, so that

And if men strive together, and

ואיזס, זה מעם לעם (מכילמא פ"ז): - לא יוקם כי כספו הוא. הא אחר שהכהו, אף על פי ששהה מעם לעם קודם שמת, הנידי

(25) ואם אסון יהיה. באשם: - ונחה נפש החה נפש. רבומינו מולקין בדבר (מנסדרין עמ.), יש אמתריס נפש ממש, ויש אמתריס ממון אבל לא נפש ממש, שסממרוין לסרוג אם זה וסרג אם זה פעור ממימה, ומשלס ליורשיו דמיו כמו שהיה נמכר

בשוק: (24) עין תחת עין. סימא עין מביכו, נומן לו דמי עינו כמה שפחמו דמיו למכור בשוק, וכן כולם, ולא נעילת אבר ממש, כמו

שדרשו רבומינו בפרק המובל (בבא קמא פד.):

(32) בויה חחח בויה. מכומ אש. ועד עכשיו דבר במבלה שיש בה פתת דמים, ועכשיו בשאין בה פתת דמים אלא לער, (32) בויה חחח בויה. מכות אש. ועד עכשיו דבר במבלה שיש בה פתת דמים, ועכשיו בשאין בה פתת דמים אלא לער, כגון כוואו בשפוד על לפרניו, אומדים כמה אדם כיולא בזה כולה לימול להיות מלעער כך: פצע. היא מכה המוליאה דה, שפלע את בשבוד, נפר"דור בלע"ו (אפענע וואונדע) הכל לפי מה שהוא, אם יש בו פתת דמים נותן נוק, ואם נפל למשכב נותן בפלע את בשרול, נפר"דור בלע"ו (אפענע וואונדע) הכל לפי מה שהוא, אם יש בו פתת דמים נותן נוק, ואם נפל למשכב נותן לבת ורבות הבעול אות ולשנר לומר, הואי על היש שהיה לפילו במקום נוק, שאף על פי שנותן לו השירו הליון מבורה, היא מכח שהדם נלרר בה ואינו יולא, אלא שמאדים הצער כנגדו, ולשון מבורה עק"א בלע"ו (פפלעקן) כמו וְנְמֵּר מֵבְּרְבְּיִי (ירמיה יג, כג), ותרגומו משקופי, לשון מבעה, בעדור" הלשון מבורה הין וְעֵל הַמֵּלְהְף (שמות יב, ו), על שם שהדלת נוקש עליו:

(32) אח עין עבדר. כנעני, אבל עברי אינו יולא בשן ועין, כמו שאמרנו אלל לא מלא כלאם סעבדים: החח עינו. וכן בכ"ד כאשי אבריס, אלבעות הידים והרגלים, ושתי אונים, והחועה, ורלש הגויה שהוא גיד האמה. ולמה נאמר שן ועין, שאם נאמר

Wir: (a) نَظِيرُ كِلْنَاهِٰمُ، يَٰمَذِٰثَافِ فَيَلِنَ لِيَمَرُفِينَ يَظِيرُ خُجِد بَائِدِياً נֹאָם הָהֹוֹ הַבְּבַבוּ אַנְ הָהוֹ אַבְּהָוֹ וֹאָם הָהָגֹּא בַּהַבַבוּב אַנְ הָהָנֹאַ

بيهرر زير: וֹלָאִ יֹאֹכֹלְ אָנוַ בֹּתֹּרְוִ וּלֹתֹל 82 אַשָּׁה נְמֶת סָלִּוֹל יִסְבֵּל הַשֹּׁוֹר

עַשִּוּרְ יִסְבְץ וֹנִם_בְּגִּבְיִּרִ יִּנְמֶׁנִי: וְמִּמֹנְנִי וְעִימֹנִע אָנִמָּ אַנְ אָמֵּגַע oz שׁלְשָּׁם וֹעוּמֹג פֹּבְעָּלְיוּן וְלָאָ וַאַּם שׁוֹרְ נַגָּה הוֹגא מִהְמָל וָאִם חוֹר נַגָּה הוֹא מֵאֶהְמֶלִי

נַפְשׁׁוֹ פְּכָל אֲשָׁר־יוּשָׁת עַלְיוּ: יי אִם_כִּפָּר ווּאָזו מָלָוו וֹלִנוֹן פֹּדְוֹן

לַאַּבְּוֹּנִוּ וְנַנְּמִּוְנָה וֹפַבַּלַבְ: (ס) בَّوْلًا שֶׁלְמָּנִם שֶׁלֵלְנִם נְשֵׁלְ לְאַמְּטִא בּּסְפָּא שָּׁלְטִּגוֹ סִלְמָּגוֹ אַם עָבֶּר יַגַּח תַשְּׁוֹר אַוֹ אָטָה אָם לְעַבְּדָּא יַנַּח תּוֹרֶא אוֹ

יפְּטְרְנֵיה חֲלֶךְ שָׁנֵיה:

נת בסביה ומביה דתוךא יהי ימרגים הורא ולא יתאכיל אַן וֹט אַטַּטֹא וומוּט אַטַבּוֹלָא וְבֶּיִר יַּצְּׁח שְׁוֹר אֶח־אֶישׁ אָוֹ אָחַר יַצְּבֵּר יַצָּּח תּוֹרָא יָת הּבְּרָא

زنظم،ح: אַטֹּא טוּבֿא וֹטַבוּיִם וֹאַב מָבוִיִּ ולא וֹמֹבוּיה ווֹקמוּל גָּבָר אוֹ ומֹבְקמוֹהי וְאָתַסְתַר בְּמֶבוֹיה

פוןקן נפְשִׁיה כְּכֹל הִישִׁיוֹן אָם מְמוּן יְשִׁנּוֹ עֵּלְוָהִי וִיִּהֵין

יוקעביד ליה: לְבַּע וֹמִּבְאֵבְ וֹנִּע בַּבְּוֹלָא עַבִּוּן ינ אוֹ בָן יְגָּח אוֹ־בָת יְגָּח פַמִּשְׁפָּט אוֹ לְבַר יִשְׁרָאֵל יִנַּח תּוֹרָא אוֹ

ימין לְובוּנִיה וְתוֹבָא יִתְּרָבּי

tooth's sake. he shall let him go free for his tooth, or his bondwoman's tooth, s'nambnod sid tuo ətims əd li bnA

ox shall be quit. not de eaten; dut the owner of the be surely stoned, and its flesh shall woman, that they die, the ox shall And if an ox gore a man or a

death. and its owner also shall be put to or a woman; the ox shall be stoned, kept it in, but it hath killed a man given to its owner, and he hath not time past, and warning hath been But if the ox was wont to gore in

laid upon him. redemption of his life whatsoever is then he shall give for the If there be laid on him a ransom,

this judgment shall it be done unto have gored a daughter, according to Whether it have gored a son, or

and the ox shall be stoned. their master thirty shekels of silver, bondwoman, he shall give unto If the ox gore a bondman or a

מיימי אומר, אפילו שן מינוק שיש לה חליפין, לכך נאמר עין (מכילמא פ"ע): שין ולא נאמר שן, הייתי אומר, מה שין שנברא שמו אף כל שנברא שמו, והרי שן לא נברא שמו. ואם נאמר שן ולא נאמר שין,

נקי מנכשיו ואין לו בהם הנאה של כלום, זהו מדרשו (פשחים כב:, בבא קמא מא). ופשומו כמשמעו, לפי שנאמר במועד, וגם שלפילו שחמו לאחר שנגמר דינו אסור באכילה, בהנאה מנין, חלמוד לומר ובעל השור נקי, כאדם האומר לחברו יצא פלוני ממשמע שנאמר פקול יפקל השור, איני יודע שהוא נצלה, ונצלה אפורה באכילה, אלא מה פלמוד לומר ולא יאכל את בשרו, (82) וכי יגח שור. אחד שורואחד כל בסמסוחיס ועוף, אלא שדבר סכחוב בסווס (בבא קמא נד:): ולא יאכל אח בשרו.

מניין, פלמוד לומר והמים: - וגם בעליו יומה. בידי שמים, יכול בידי פֿדס, פלמוד לומר מוח יומַם הַמַּבֶּה רֹצָם הוּפֿ (בראשים מג, ג): והמיום איש וגוי. לפי שנאמר כי יגח, אין לי אלא שהמיחו בנגיחה, המיחו בנשיכה, דחיפה, ובעיעה, (92) מחמל שלשום. סרי שלש נגיחות (תכילתא פ"י): והועד בבעליו. לשון התראה צעדים, כמו קעד בעד בָּנוּ קָאִישׁ בעליו יומת, סולרך לומר בתם ובעל סשור נקי:

(30) אם כופר יושה עליו. אם זה אינו מלוי, והרי הוא כמו אם כמף מלוה, לשון אשר, זה משפעו, שישימו עליו בים דין לס, מו), על כליחחו אחם סורגו, ואי אחם סורגו על כליחח שורו (קנסדרין מו:):

(15) או בן יגח. כן שסים קמן: או בח. שסים קמנה, לפי שנהמר והמים היש הו השה, יכול הינו חייב הלה על הגדולים, כופר: ונחן פדיון נפשו. דמי ניוק, דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבא אומר, דמי מזיק (בבא קמא כז.):

(28) אם עבד או אנוה. כנעניים (מכילחא שם): - שלשים שקלים יחן. גוירם הכחוד הוא דיץ שהוא שוף אלף זוו, דיץ מלמוד לומר או בן יגח וגוי, לחייב על הקטנים כגדולים (מכילחא נויקין פי"א):

שְׁמְּׁה שִּׁוֹר אָוֹ חֲמִוֹר:

 <</td>

הַחַי וְחָצַי אָת־כַּסְפֹּוֹ וְגָם אָת־ لَكْ.. نَبِّكَ بِمُرِب هُنِم هُن مُرِب تَهُدُ، نَبِكَ عَبِد يَبَرُد بَنَ عَبِدُهِ

កថ្លាក ;;ដូឌុកេះ

<u>השור וְהַמֶּת יְהְיֶה־לְּוֹ: (ס)</u> בְּעְּלְיִו שַׁכֶּם יִשַּׁכֶּם שוֹר מַחַתַּ ود من الله المنافع الم אַנ נוֹדָע בֶּי שָׁוֹר נַגָּח הוּאַ אֹוֹ אָהָיָדִע אָבִי חּוֹר נַנְּח

ትዩ ፎጵቫ ፲፰፻፫ ነሣቫם ፎርዮ ነሢ፻፫ ቫ፫፻፫ ፫፻፪ጵ ነሣ፫¹ם פַּסְפְּא ונפוב שמו שובא או שמבא: نْحُدُدُ لِهُ لِمَ هُدُدُ لَكُمْ يُحَفِّقِ لِزُهَمٍ _ نِحُدِدٍ يُخِدِدِ لِكِمْ يُحَفِّرُنِهِ וְבֶּי־וִפְּתָּח אָישׁ בֹּוֹר אֹוֹ בֵי־ נִאָרֵי וִפְתַּח גְּבָר גּוּב אוֹ אֲרֵי

نابكبك זְנִיב לְמָרוֹהִי וּמִיתַא יָבִי

so that it dieth; then they shall sell And if one man's ox hurt another's,

owner of them, and the dead beast

good; he shall give money unto the the owner of the pit shall make it

and an ox or an ass fall therein, man shall dig a pit and not cover it,

And if a man shall open a pit, or if a

divide. it; and the dead also they shall the live ox, and divide the price of

shall be his.

beast shall be his own. surely pay ox for ox, and the dead owner hath not kept it in; he shall wont to gore in time past, and its Or if it be known that the ox was

כשור, ולה נהמר שור והמור הלה שור ולה הדם המור ולה כלים (שם נג:): שנאמר למען ינוח שורך וחמורך, מה להלן כל בהמה וחיה כשור, שהרי נאמר במקום אחר וכל בהמחך, אף כאן כל בהמה וחיה סכמוב (שס ג.): שור או חמור. סול סדין לכל בסמס ומיס, שבכל מקוס שנלמר שור וממור, לנו למדין לומו שור מור משבם, שכן, אלא להביא כורה אחר כורה שהוא חייב (בבא קמא נא.): ולא יכסנו. הא אם כסהו פעור, ובחופר ברשות הרבים דבר (33) וכי יפחח איש בוד. שהיה מנוקה וגלהו: או כי יכרה. למה נאמר, אם על הפתימה הייצ על הכרייה לא כל שמינו שוס מלמ דינר. וסשקל משקלו ד' וסוביס, שסס מלי מונקימ למשקל סישר של קלוני"מ:

שוְבֹא שַׁלָב שוָבֹא וּמִוּטֹא וֹבִי

נְטְרֵיה מָרֵיה שַׁלְמָא יִשַּׁלִים

בוא מאַטמלי ומדקמוהי ולא

ואַב זָת בַּמִי מִיהָא וִפַּלְנִיוֹ:

שוָבֹא עַנִא וִיפְּלְוּוּן יָת כַּסְפָּיה

בולבוני וומוט ווזלמו לט

ندرين

לא מודבן סכא מודבן סכא): - והמת יהיה לו. לניוק, שמין את סנבלס וניטלס בדמיס, ומשלס לו סמויק עליס משלומי נוקר מירך בגמ' בפרק קמא דבבא קמא רב סוגא בריס דרב יסושע, דוסו אם בא לגבות קרקע, אבל מעלעלי כל מילי מיעב סוא, דאי בסף ישיב לבעליו. ישיב, לרצוח שום כסף ואפילו סוצין (שם ז.), (וסא דכחיצ מיעצ שדסו וכחב רש"י שהניוקין מן סעידים, (48) בעל הבוד. בעל המקלה, אף על פי שאין הבור שלו, שעשאו ברשות הרבים, עשאו הרמוב בעליו להתחייב עליו בנוקיו:

(35) וכר יגוף. ידמוף, בין בקרניו, בין בגופו, בין ברגליו, בין שנשכו בשיניו, כולן בכלל נגיפה הם, שאין נגיפה אלא לשון (מכילמה פי"ה בבה קמה י:):

שור שוה מנה שנגם שור שוה המש מאום זוו, אינו נוטל אלא את השור, שלא נתחייב החם לחייב את בעליו לשלם מן העליה (בבא ללמד שאין החם משלם אלא מגופו, ואם נגח ומח אח"כ, אין הניוק נועל אלא הנצלה, ואם אינה מגעח לחלי נוקו יפסיד. או שמין לו אם הנבלה, ומה שפחחו דמיו בשביל המיחה נועל חלי הפחח והולך. ולמה אמר הכחוב בלשון הוה ולא אמר ישלם חליו, ממועד. על כרחך לא דבר סכחוב אלא בשוין, ולמדך שסחם משלם חלי נוק, ומן סשוין חלמוד לשאינן שוין, שסמשחלם חלי נוקו, שהניוק נועל הרבה יותר מדמי נוק שלם, שחלי דמי שור המויק שוה יותר מכל דמי שור הניוק, ואם אמרת כן הרי חם חמור כשהנצלה שוה לימכר לעוצד כוכצים הרצה יוחר מדמי שור המזיק, ואי אפשר שיאמר הכחוצ שיהא המזיק נשכר, או פעמים יומר. או יכול אף בשאינן שוין בדמיסן כשהן חיים אמר הכמוב וחלו אם שניהם, אם אמרת כן, פעמים שהמויק משחכר הרבה, כוק שסויקס המימה, למדנו, שהמם משלם חלי נוק, שמן השוין אמה למד לשאינן שוין, כי דין המם לשלם חלי נוק לא פחום ולא בין שסובלס שום סרבם בין שסים שום מעמ, כשנומל זס חלי סחי וחלי סמח וזס חלי סחי וחלי סמח, נמלח כל חחד מפסיד חלי מכה: שַור איש. שור של מיש: ומכרו את השור וגוי. בשוים הכמוב מדבר, שור שום ממתים שהמים שור שום ממתים,

שלס: והמה יהיה לו. לניוק, ועליו ישליס סמויק עד שישמלס ניוק כל נוקו: (18) או גודע. או לא היה מה, אלא נודע כי עור נגח הוא, היום ומחמול עלעוה, הכי עלש נגיחוה: שלם ישלם שור. נוק **dαd** αι:):

IOI

ಥ್ರಗ ಗಳ್ಳಗ: וְשָׁבֶּם ְעַּחַת הַשְּוֹר וְאַרְבַּע־צָּאוֹ الشجابات بخذ بتجربت بيضوض جهرا

וֹאַבְׁתַּ מֹּלֹא שַׁלָב אִמֶּבוֹא: עוְבִין וְמָּבִים שַׁבָּלָב שוָבָא ווּכְּסְנֵיה אוֹ יַזְבְּנְנֵיה חַמִּשָּא אַן־שָּׁר אַר יגנוב גַּבַר הור או אָמַר

oxen for an ox, and four sheep for a kill it, or sell it, he shall pay five If a man steal an ox, or a sheep, and

וְהַבְּר וָמֵת אֵין לוֹ דְּמִים: IIXX XD_EQUÜLU

ווים ביה ביה ביה ביה ביה ביה: עַנּפָּר אָם בַּמְטְמַבְמַבְאַ נְמָּטְכַב נַּפָּבָא shall be no bloodguiltiness for him. be smitten so that he dieth, there If a thief be found breaking in, and

IIXX

لنظحَد خلاخكإ: לו שַּבֶּם וַשְּבֶּם אָם־אָנוֹ לְוָי אִם זְרְחָר הַשָּׁמָשׁ עַּלְיוּ דְּמָים

בַּגְנוּבְתֵּיה: וְאַבֶּים אָם בִינו בִינוּ וְוֹוֹצַבֹּן הַלְנִינִי בְּמָא לִיה שַׁלְמָא אָם הֹנְא דְּטְהָרָיָא נְפָּלָת

sold for his theft. he have nothing, then he shall be him—he shall make restitution; if shall be bloodguiltiness for If the sun be risen upon him, there

מְנְוֹם וְמִבְם: (ס) <u>ִּמְשְׁיִר עַּדִּ־חֲמָּוֹר עַדִּ־שֶׂה חַיִּיִם</u> אָם־הִמְּצֵאׁ הִמְצֵאׁ בְיָרוֹ הַגְּּנַבְּה אַמָּר אַנּנוֹ חַנִּין עַל חַד הְבָּוֹן לוולטא משור עד המר עד אָם אָמִשׁכֹּבוֹא נומִשַּׂכַנו בּוֹגוּנִי

sheep, he shall pay double. alive, whether it be ox, or ass, or If the theft be found in his hand

^{שליםי} וְשֶׁקַּׁהְ אָתַ־בְּעִירֹה וְבָעָר בִשְּׁרֵה וִישִּׁלַה יָת בְּעִירֵיה וְיֵיכוֹל בְּי יַבְשָּׁר אִישׁ שְׁבֶּר אוֹ־בָבֶה אֲבִי יוֹכִיל גְּבַר חַקל אוֹ כְרַם

ˈm͡ζ□: (a)

ישָפַר כַּרְמֵיה ישָּלִים: אַבוֹר מִיטָב שְׁבַרוּ ימִיטָב כַּרְאָוֹ בַּחַבֵּל אָחָרָן שִׁפַּר חַקְּלֵיה

shall he make restitution. and of the best of his own vineyard, field; of the best of his own field, loose, and it feed in another man's be eaten, and shall let his beast If a man cause a field or vineyard to

שחין מדת משלומי ד' וס' נוסגת חלח בשור ושה בלבד (שם סו:): מלאכס, עור עצעלו ממלאכמו, אמשס, עס עלא בעלו ממלאכאו, ארצעס: - החח השור חחח השה. עלאן סכאוצ לומר, של כמפו, משלס ממשס, שס שנושלו על כמפו, משלס ארבעס, סואיל ונמבוס בו. אמר רבי מאיר, בא וראס כמס גדולס כקס של (γε) חמשה בקר וגרי. ממר כייומון כן וכמי, מם סמקוס על כבודן של בריומ, שור שסילך ברגליי, ולמ נמבוס בו סגוב לנושמו

על מנח כן בא, שאם יעמוד בעל הממון כנגדו, יהרגנו (פנהדרין עב.): בא לסרגך סשכס לסרגו, רוס לסרגך בא, שסרי יודע סוא שאין אדס מעמיד עלמו ורואס שנוטלין ממונו בפניו ושומק, לפיכך, (I) אם במחחרה. כשסיס מומר אם סבים: אין לו דמים. אין וו רלימס, סרי סוא כמת מעיקרו. כאן למדתך מורס, אם

כואים לו, אין הגוב הזה בא על עפקי נפשום, ולא יהרוג אם בעל הממון: מנאוסו עדים קודם שבא בעל הבית, וכשבא בעל הבית נגדו המכו בו שלא יהרגהו, דמים לו, חייב עליו אם הרגו, שמאחר שיש ישלם. הגוב ממון שגוב, ואינו חייב מיחה. ואונקלום שחרגס אס עינא דמהדיא נפלח עלוהי, לקח לו שמה אחרם, לומר שאס בא על עסקי נפשוח (מכילחא פי"ג, סנסדרין עב.): דמים לו. כחי סוא חשוב, ורליחס סיא אס יסרגנו בעל סביח: שלם פשוט לך שלינו בל לסרוג לפילו יעמוד בעל סממון כנגדו, כגון לב סמומר לגנוב ממון סבן, בידוע שרממי סלב על סבן ולינו (2) אם זרחה השמש עליו. מין זה מלמ כמין משל, מס ברור לך סדבר שיש לו שלוס עמך, כשמש סוס שסימ שלוס בעולס, כך

ישלם. ולה ישלם לו מתים, הלה היים הו דמי היים: כוח חיים בין שאין בו רוח חיים, שהרי נאמר במקום אחר על שֶׁה עַל שַׁלְמֶה עַל בָּלְ אֲבַדָּה וגו' יָשׁבָּם שְׁנַיִם לְרֵעֶהוּ: חיים שנים (E) אם המצא חמצא בידו. ברשומו, שלה עבה ולה מכר: משור עד חמור. כל דבר בכלל השלומי כפל, בין שיש בו

שלם הכוק, ואם בא לשלם לו קרקע דמי נוקר, ישלם לו ממימצ שדומיו, אם היה נוקו פלע, ימן לו שוה פלע מעידית שיש לו. למדך נוקי מדרך כף כגל, וצער סול נוקי סשן סלוכלם ומצערם: בשדה אחר. צשדה של ליש למכ: מישב שדהו ישלם. שמין בשדם וכרס של מבירו, ויזיק אומו באמת משתי אלו, או בשלות בעירה, או בביעור, ופירשו רבותינו (בבא קמא ב:), ושלת סוא (+) כי יבער. אח בעירה. ובער. כולס למון נסמס, כמו שַׁנַמְנוּ וּבְּעִיכנוּ (נמדנר כ, ד): כי יבער. יוליך נסמומיו בי סום זם, ללמד שלין מחייבין לוחו שבועם אלה אם כן סודה במקלח, לומר כך וכך אני חייב לך, והמוחר נגנב ממני (שם קו:): הם וירשיעוהו לשומר זה, ישלם שנים, ואם ירשיעו אם העדים שנמלאו זוממין, ישלמו הם שנים לשומר. ורפומינו ז"ל דרשו, פשומו, אשר יאמר העד כי הוא זה שנשבעת עליו הרי הוא אללך, עד הדיינין יבא דבר שניהם וימקרו את העדות, ואם כשרים למעה שליחות יד שָׁבַּעַת ה' מַּהְיֶה בֵּין שְׁנִיּהֶה הַסׁ לֹה שָׁלַת יָדוֹ, מה להלן שבועה הף כחן שבועה: – אשר יאמר כי הוא זה. לפי אַינו אֿלאַ לדין, שכיון שבא לדין וכפר לומר נגנבה, מיד ימחייב בכפל אם באו עדים שהוא בידו, נאמר כאן שליחוח יד, ונאמר שנשבע ואחר כך באו עדים. שכך דרשו רבוחינו, ונקרב בעל הביח אל האלהים, קריבה זו שבועה היה, אחה אומר לשבועה או שנים לרעהו. למדך סכמוב, שסטוען בפקדון לומר נגנב סימני, ונמלס שסום עלמו גנבו, מעלס מעלומי כפל, ואיממי, בומן (8) על כל דבר פשע. שימנה שקרן נשבועחו, שיעידו עדים שהוה עלמו גובו, וירשיעוהו הלהים על פי העדים: ישלם בבנו:

(ד) אם לא ינוצא הגוב. ובא השומר הוה שהוא בעל הבית: - ונקרב. אל הדיינין, לדון עם זה, ולישבע לו שלא שלח ידו

(a) דגוב מביח האיש. לפי דנריו (שס קג:): אם ימצא הגוב. ישלס הגנג שניס לנעליס:

אף על פי שהדליק במוך שלו, והיא ילאה מעלמה על ידי קולים שמלאה, חייב לשלס, לפי שלא שמר את גמלמו שלא מלא ומזיק: לגדיש או לקמס סממוברם בקרקע: או חשדה. שלימכס אם נירו, ולריך לניר אומס פעס שניס: שלם ישלם חמבעיר.

(פ) כי הצא אש. אפילו מעלמס: ומצאה קוצים. קרדו"גש צלע"ו: ונאכל גדיש. שלימכס בקוליס, עד שסגיעס הכמוב, שהנוקין שמין להם בעידית (שם ו:):

לְשְׁמֶר וּמֶת אוֹ־נִשְׁבָּר אוֹ־נִשְׁבָּה לְמִּשֵּׁר וְמִית אוֹ אִהְבַר אוֹ אַ אַיִּשְׁר אַיִּשְׂה וְכָלְ־בָּהֵמֶה אִי חּוֹר אִי אָמַר וְכָלְ בְּעִירֶא בּי־יִמִּן אָישׁ אֵל־בַעָּהוּ חַמֹּוֹר אֲבִי יִמִּין גָּבָר לְחַבָּבִיהִ חַמָּר

אָמִטֹלִי בִינוֹ בַּנוֹיִנִי:

or driven away, no man seeing it; beast, to keep, and it die, or be hurt, an ass, or an ox, or a sheep, or any If a man deliver unto his neighbour

ځ۵۲ (۵) נרשיען אָלהום ישקם שנום בַבַר־שְּנֵיהָם ⋢╬Ҁӷ҅ӷ□ 4T על־כַל־אַבֶּדָה אֲשֶׁר עַל־חַמוֹר עַל־שָּה עַל־שַׂלְמָה

ַּיִּשְׁבֶּיִם עַּלְ חַד מָּבִין לְחַבְּבִיה: בין תַּרְנִיהוֹן דִיתַנְּבוּן דַּנְינַנְּאַ ענא בון לקדם דייניא ייעול מֹלְ כָּלְ אֲבֵּידְהָא בְּיִימָר אֲבִי מַלְ שַׁמַּר מַלְ אָמַּר מַלְ כַּׁמִּי מל כָל פַּהָנָם דְּחוֹב עַל תּוֹר

double unto his neighbour. whom God shall condemn shall pay parties shall come before God; he saith: 'This is it,' the cause of both manner of lost thing, whereof one sheep, for raiment, or for any whether it be for ox, for ass, for For every matter of trespass,

לא שְּׁלָם גֹבוּ בּמִלְאַכִּט בּמִבוּי: למגעבליט אָגעב'אָגעַניים אָם... אָם_לָאָ וֹמָּהָאָ עַזַּּלָּכ וֹנֹלַעַב

דְּמְטַר לֵיה חַבְרֵיה: אָם לָא אוֹשֶׁיט וְדֵיה בָּמָא מְבֵיה דְּבֵיהָא לְקְּדֶם דַּיִּינָיָא אָם לָא וֹמִשׁכֹּט וּוֹּבֹא וֹוֹטֹלַוֹב

neighbour's goods. not put his hand unto his unto God, to see whether he have master of the house shall come near If the thief be not found, then the

אִם ַנֹּמָּגֹא עַנּנִּב וֹהָבָּם הָּנִוֹם: כלים לשְמֹר וְנָנָב מִבֵּית הָאָישׁ چי־יִמַן אָישׁ אָל־בַעָּהוּ בֶּסֶף אָוֹ־

וְהַבְּוֹם מָּכְ עַד תַּבוּוֹן: יובר אם וְמַשַּׁבַע יוּוּבֹא או ענין למער ויהנגבון מבית אָב, ימין וְּבָר לְחַבָּבִיה בְּסַר

thief be found, he shall pay double. stolen out of the man's house; if the money or stuff to keep, and it be If a man deliver unto his neighbour

9

אָת־הַבְּעֵרֶה: (ס) رَهُٰثِهِ فَكُمْ إِنْ فَيْ لَا لَا يَعْدُمُ الْعَرْبُ الْعَرْبُ الْعَرْبُ الْعَرْبُ الْعَرْبُ الْعَرْبُ الْعَر ֻ וֹנָאֶכַלְ גַּּדְיִשׁ אָוִ הַפְּּמָה אַוֹּ

נו דַלִּקְיקָׁוֹא: נווכול גדושין או קמא או בְּרְחַצְּא אֵשׁ וּמְצְאָר קֹצִים אֲרֵי יִחַפַּק נוּר וַיַשְׁבַּח פּוּפִין

fire shall surely make restitution. are consumed; he that kindled the or the standing corn, or the field thorns, so that the shocks of corn, If fire break out, and catch in

تقند زَرْف خَمْرُد زَرِه نِهَقِت: فتد متقت متفته نَرْه אָם־לְאִ שְׁלַה יָדִוּ בִּמְלֵאַכֶּה שְׁבְעָת יְהֹנֶה מִהְיָה בֵּין שְׁנִיהָם

نهذرت: בּאַפֿר לְיה חַבָּרִיה וִיקַבָּיל אָם לָא אוֹשִׁיט וָדֵיה בְּמָא מומושא בּוֹג שַׁבוּ בּגן שַּבוּנוּעוָן

" נֹאָם ַנֹּלָב נֹלַנֹב מִמֹמַנִ נַמַּבְם נַאָם אַטַּנִּלָּב נִטַּנִּנִב מִמִּמָּנִי

יְמָּבִים לְמֶּרוִנִי:

ַ הַמְּבַפַּר לָאִ יְשַׁלֵם: (פּ) אַם שְּׁרֶלְ 'יִשְּׁבֶלְ 'יִבְאָּרוּ צֵּדְ אִם אִמְּבָּרָא יִמְּבָר יִיִמִּי סְּנֵדִּין

4444

בעליר לא ישלים:

הַבֶּם וֹהַבַּם: וֹנְהֵּבַּׁב אִיַבְעִׁי בַּהְּלֶוּ אֵנוֹ_הֹפֵּוּ וְנִטְּבַר אִי נְמִוּט מָבֵוּטִ כְּנִי וֹב'...וְהָאַב אָנְהַ מִמֹּם במֹשׁנ וֹאָבוּ וֹהָאַבְ וֹּבַּר מוֹן טַבְּבוֹנִי

ַהְמֵּיה שַׁלְּמָא יְשַּׁלֵּים:

שְׁכֵּיִר הְוּא בָּא בִשְּׁכְרְוֹ: (ס) אַנִּירֶא הוּא עָאל בְּשַּׁנְרֵיה: י אִם בְּעְּלֵוּ עִמְּוֹ לָאִ וְשָׁבְּׁם אִם אִם מָבִוּה עִּמִּיה לָא וְשָּׁבִּוֹם אִם

بېترپوت جان جېښت: לא־אֹרֶשֶׂה וְשְׁכַּב עַמְּהְ מְהָר דְּלָא מְאָרְסָא וְיָשְׁכּוֹב עַמָּה וֹב'..'פּטַּׁע אָנְהָ בַּעוּלָנִע אָהָה נֹאָנוּ, וֹהָבּיִלְ וֹבֹע בַּעוּלְטֹא

לוֹנֹא וֹלוֹנִעוּנִי לִגִּעוּנִי

עַבְּתוּלְת: (ס) دیمریاح בְּלִנְעַר לְמִשְׁנַע לִיִע כַּסְפָּא יִהָקוּל אָם מָאָלוּ וֹמָאָּן אַבְּינִים לְטַטָּׁה אָם מִאָּבָּא לָא וֹאָבּוּ אָבוּיִנִאַ

according to the dowry of virgins. her unto him, he shall pay money If her father utterly refuse to give

not make restitution. thereof shall accept it, and he shall neighbour's goods; and the owner he have not put his hand unto his between them both, to see whether the oath of the Lord shall be

owner thereof. shall make restitution unto the But if it be stolen from him, he

good that which was torn. it for witness; he shall not make If it be torn in pieces, let him bring

he shall surely make restitution. the owner thereof not being with it, neighbour, and it be hurt, or die, And it a man borrow aught of his

hireling, he loseth his hire. shall not make it good; if it be a If the owner thereof be with it, he

be his wife. shall surely pay a dowry for her to not betrothed, and lie with her, he And if a man entice a virgin that is

או נשבה בחוקה על ידי לקטים, ואין רואה יעיד בדבר: בשומר שכר, לפיכך אינו פטור אם נגובה, כמו שכחוב אם גנוב יגוב מעמו ישלם, אבל על האונם, כמו מת מעלמו, או נשבר, כמו שכחוב וגונב מבים סאיש אם לא ימלא סגנב ונקרב בעל סבים, לשבועה, למדם שפוער עלמו בשבועה זו, ופרשה זו אמורה (9) בי יחן איש אל רעהו חמור או שור. פרשס ראשונס נאמרס בשומר מנס (בבא מליעא לד:) לפיכך פער בו את סגנבס,

במיהרירי בתילקא:

מייב באונקיס: ולקח בעליו. סשבועס: ולא ישלם. לו סשומר כלוס: (10) שבעה הי ההיה. ישבע שכן סים כדבריו, וסים לם שלם בס יד לסשמתש בס לעלמו, שם שלם בס יד ולחר כך ולונסס,

ושבים שלין יכול להליל: ואב ארי ודוב ונחש אינו משלם, ומי לחשך לדון כן, שהרי כחיב ומח או נשבר או נשבה, מה מיחה שאין יכול להליל, אף שבר אומר טרפה לא ישלס, אלא הטרפה, יש טרפה שהוא משלס ויש טרפה שאינו משלס, טרפם החול ושועל ונמיה משלס, טרפת (12) אם טרף יטרף. על ידי מיס רעס: יבאהו עד. יביא עדים אנערפס באונס ופעור: הטרפה לא ישלם. אינו

ustad 20): (EI) וכי ישאל. בא ללמדך על השואל שחייב באינסין: בעליו אין עמו. אם בעליו של שור אינו עם השואל במלאכחו (בבא

(BI) וכי יפחה. מדבר על לבה עד ששומעת לו, וכן מרגומו וארי ישדל. שדול בלשון ארמי כפחיי בלשון עברי: מהר שכר, לפיכך נחלקו בו חכמי ישראל, שוכר כילד משלס, רבי מאיר אומר כשומר חנס, רבי יהודס אומר כשומר שכר: כל הנאה שלו, שהרי על ידי שכרו נשממש, ואין לו משפט שואל להמחייב באונסין. ולא פירש מה דינו אם כשומר הנה או כשומר בשעת שבורס ומתס (שס לס:): - אם שכיר הוא. אס סשור אינו שאול אלא שכור, בא בשכרו ליד סשוכר סוס ולא בשאלם, ואין (14) אם בעליו עמו. בין שהוא באוחה מלאכה בין שהוא במולהכה אחרת, היה עמו בשעת שאלה, אינו לריך להיות עמו

ימהרנה. יפקוק לה מוהר כמשפע היש להשמו, שכומב לה כמובה וישהנה:

וּבְנֵיכֶם יְתְמִים: (פּ) children fatherless. ילניכון זַטְמָון: wives shall be widows, and your حُلْاُلُم لَيْلًا تُشِيرُوا هَذِفْتِينَ خُلَلُوْمُ لِنَالِنًا تُشْرِياً هَلَفُكًا kill you with the sword; and your וְבְרָרָ אָפָּ, וְבְרַגְיָהָ, אַשַבּם וֹישַׁפַּר בוּגוֹו וֹאָפַמוּג זַשַּׁכוּוֹ My wrath shall wax hot, and I will אַלבּיל קבילהיה: نخْمَطِ جَحْدِ شِكْمَ جُشِكَم خَمَّكُكُ لِنَا الْعَالَمُ خَمَّكُ لِنَا الْعَالَمُ خَمَّلًا لَهُ لَا الْعَالَمُ I will surely hear their cry— אַם מִלַבַּׁלְ וְלַבַּלְ בַּבְׁלָּאִ wise—for if they cry at all unto Me, אם הנו טהני אטן כּי אם ההלל If thou afflict them in any אָם הַפָּאַר הָעַנֵּי יָהָרָי אָרֵי fatherless child. ב בְּלַ־צַּלְמֶּנְת וֹנְתִּים לַאֵּ תְּעָּים: בלא אַבַמְלָא וֹנִינִם לָא שַׁתַּנָּוֹי: Ye shall not afflict any widow, or land of Egypt. זבנם בונסם לאָבוֹן מֹלֶבנום: him; for ye were strangers in the אָבוּ בּוֹנְנוֹ בַינִנוּנוֹ בֹאַבֹּהֹא wrong, neither shalt thou oppress ° וֹצֶׁר לאַ תוֹנֶת וְלָאִ תִּלְחַבֶּּנִנִּ בֶּיר ילייירא לא שונון ולא שהיכון And a stranger shalt thou not EÇTİTİÇ: <u> ۲۰۲۱٬۲۲ کو ۲۰۲۲</u> utterly destroyed. ننځمرح څڅترا خهٔمٔه ترز save unto the Lord only, shall be יי וְבָּחַ לְאֵלְחָים יְחֲרָם בָּלְתָּי דִּיֹרַבָּח, ٢٥٩٤١٦ He that sacrificeth unto the gods, רמָת: (ס) אַטַבְּשָׁהַלְאִ יִטְבָּשָׁהִילִּיִּ surely be put to death. 81 Ç7-WÇC マロードログト לוְנַעַ כֹּבְ גַּוֹמָבּוָב מֹם בֹמֹנגֹא Whosoever lieth with a beast shall T ÇÜÜĞL ÇX ÇÜÜL: יוֹרְאָא לֹא עַנוּג: Thou shalt not suffer a sorceress to

61

- (1) במהר הבחילות. שהיה קלוצ המשים כסף הלל החופם הם הצחולה ושוכצ עמה צהונם, שנהמר וְנְמַן הְהִישׁ הַשְׁבֵּצ עִמֶּה
- לַמַבִּי סִנְעַרֶּס מַמִּשָׁרִ לְאֵ חִחִיח. אׁלֹא מומת צבית דין, ואֿמד וכריס ואֿמד נקבות, אֿלא שדבר סכמוב בסווס, שסנשיס מנויות (ΣΙ) מכשפה לא חחיה. אׁלֹא מומת צבית דין, ואֿמד וכריס ואֿמד נקבות, אֹלא שדבר סכמוב בסווס, שסנשיס מנויות
- מכשפות (פגדרין מו:): (18) (מ"א כל שוכב עם בהמה מות יומה. נמקילה, רוצע כגרצעת, שכתוצ זהן דמיהם זה:
- (91) לאלחרם. לעבודת גילולים. מילו סיס נקוד למלסים (סלמ"ד בליכ"), סיס לריך לפרש ולכמוב ממרים, עכשיו שמתר למלסים, מין לריך לפרש הלרים, מכל מ"ד ובי"מ וס"ה סמשמשות ברמש סמיבה, אם נקודם בממף, כגון למלך, למדבר, לעיר, לכלסים, אין לריך לפרש המרים, שכל למ"ד ובי"מ וס"ה סמשמשות ברמש סמיבה, אם נקודם בממף, כגון למלך, למדבר, לעיר, לכיד לפרש למיום מלך, למיום מדבר, למיום עיר, וכן למלכים, ולרגלים, במיר"ק, לריך לפרש למיום, ואם מיני מפרש, כל מלכים במשמע, הפילו קודש, הבל כשסיה נקודה פתח, כמו למלך, למדבר, לעיר, (פמ"ח וקמ"ן ענין אחד בענין וה, וגם יש לומר בדרך אחר כמ"ש בדקדוקי רש"י יעויין בו) נודע במיום מלך מדבר, וכן לעיר נודע במיום עיר מדבר, וכן למלסים למתן שכווהרתם עליסם במקום אחר. כיולה בו מימה במיום מלך מדבר, וכן לעיר נודע במיום עיר מדבר, וכן למלסים לחתן שכווהרתם עליסם במקום אחר. כיולה בו מימה במקום אחר וליבה פו, מ), לפי שלה פירש, הלל הבר נהמרה בו מימה במקום אחר ולהלה, בה ופירש לה להקשה ההיה במיום במיום הוו מן, לפי שלה פירש לה ושנה המיב במקום המר כל עבודות במימה, בה ופירש לה וובת להלהים ימרם, לומר לך, מה ובימה עבודה הנעשיה בפנים למתים, הף הלי מרבה המקעיר והמנתן שהם עבודות במימון וובת להלהים ימרם, לימר לך, מה ובימה עבודה הנעשית בפנים לממים, הף הלה היר המימך בהים עבודות
- וסמרבץ וסמגשק וסמגשק, אינו במימס אלא באוסרס: (20) הגד לא חונה. אונאת דברים, קונטרליאר"ר בלע"ו (סעסנען) כמו וָשַּאֲבַלְמִּי אָם מֹנִיַּף אָם בְּשֶׁרִם (ישעים מע, כו): ולא חלחצנו. בגוילם ממון: - בי גרים חייחם. אם סונימו, אף סוא יכול לסונותך, ולומר לך אף אתס מגרים באת, מוס שבך אל מאמר למברך. כל לשון גר, אדם שלא נולד באומס מדיים, אלא בא ממדיים אתרים למרם לגור שם:

בפניס, וחייבין עליסס לכל עבודת אליליס, בין שדרכס לעבדס בכך בין שאין דרכס לעבדס בכך, אבל שאר עבודות, כגון סמכבד

(וב) כל אלמנה ויחום לא חעורן. סיא סדין לכל אדס, אלא שדבר הכמוב בסווה, לפי שהם משושי כמ ודבר מנוי לענומס:
 (בב) אם ענה חעוה אחו. הרי וה מקרא קלר, גוס ולא פירש עושו, (והא דכתיב והיו ושיכה וגו', והו אם לעוק ילעק, אבל לא ילעק לא פירש, וק"ל) כמו לְבֵּן כְּל הֹבֵג קַיִן (בראשית ד, מו), גוס ולא פירש עושו, אף כאן אם ענה מענה אומו, לשון גווס, כלומר מופך לימול את שלך, למה, כי אם לעק ילעק אלי וגו':

לאַ השׁתְּינוּן מְּלֵיוּ נָשֶׁבּ: پرپرز بولم که به بریر کا چانها ، وقود چه بود، خانه چونهره אָם_כַּסָלוּו מַלְנֵוֹר אָת־עַמָּי אָת־ אָם כַּסָפָא תּוֹזיף בְּעַמִּי לְעַנְיָא

¾ם חַבָּל מַחְבָּל שַּלְמַּת בַמֵּן

次に (0) ליוגעע אַלִי וְשְׁמַעְּהָשׁי בִּי חַנָּין ³⁵ שַׂמְלְהָוֹ לְעֹרֵוֹ בַמֵּה יִשְׁבְּב וְהַיְה הִיֹא הּוּהְבִּיה לְעַשְׁבֵּיה בְּמָא בַּי הַוּא כְסוּתֹּה לְבַדְּה הָוּא

לָאַ עֹאָב: ددره، الأَجِينَات كِه بَاطَخَرْ لَرُشِه جَمَعَكَ يَعَدَدُه كِم بَطَاحِ لَلَّهُ خَمَعًكَ

خذرد خثرك نفا خر:

לְא הְשִׁוּוֹן עֲלוֹהִי הִיבוּלְיָא:

بهراجونا جرباء בְּחַבְּרֶבְ מַב מֵנמַל שָׁמָשָׁא אָם מָמֻכּוָנֹא טַסַּב כֹסוּטַא

נאַלבּגַ לַבֹּגַטִישַ אָבַוּ עַוֹּדָא ואָכוִד וונו אָנו ופֿבּץ פֿבֹמוּ אָבי היא בְסוּתִיה בִּלְחוֹרַה

לְא שׁלְנִם:

דוכוֹא גַּבְנָרְ מַפָּרִישָׁ צַּבְנָרָי: ⁸² מִבְאָּטִׁבּׁ נְבַמָּהַבּׁ בָּאִ טַאָּבַוֹרַ בַּכּוּבָבּ נְבַמָּהַבָּ בְּאִ טַאָּבַרַ

> him interest. creditor; neither shall ye lay upon thou shalt not be to him as a people, even to the poor with thee, If thou lend money to any of My

goeth down; restore it unto him by that the sun garment to pledge, thou shalt If thou at all take thy neighbour's

hear; for I am gracious. when he crieth unto Me, that I will he sleep? and it shall come to pass, garment for his skin; wherein shall for that is his only covering, it is his

give unto Me. first-born of thy sons shalt thou outflow of thy presses. The fulness of thy harvest, and of the Thou shalt not delay to offer of the

curse a ruler of thy people.

Thou shalt not revile God, nor

שלא ינימוס בימ דין לירד לנכסי אביהם, לפי שאין יודעים אם ממו אם נשבו: מחרמ, שיסיו סנשים לרורות כאלמנות חיות, שלא יסיו עדים למיחת בעליקן וחסיינה אסורות להנשא, והבנים יסיו יחומים, (23) והיו נשיכם אלמנוה. ממשמע שנאמר וסרגמי אמכס, איני יודע שנשיכס אלמנות ובניכס ימומיס, אלא סרי זו קללס

מרגיש ואינו ניכר עד שהרבים עולה ומחקרו ממון הרבה: רבים, שסום כנשיכם נמש, שנמש נושך מבורס קענס ברגלו ופינו מרגיש, ופמפוס סום מבלבן ונופח עד קדקדו, כך רבים, פינו ממבענו במוקס, אס אמס יודע שאין לו, אל מסי דומס עליו כאילו סלוימו, אלא כאילו לא סלוימו, כלומר, לא מכלימסו: בשך. מנסוג בו מנסג בזיון בסלוסס שסוס שמי. את העני עמך, סוי מסמכל בעלמך כסילו סמס עני): - לא תהיה לו כנשה. לס שם כשף מלוה, אם עמי מלוהו קודם לעובד גילולים, ולאיזה מעמי, אם העני, ולאיזה עני, לאומו שעמך. (ד"א את העני, שלא ונכרי, עמי קודס. עני ועשיר, עני קודס. עניי עירך ועניי עיר אחרח, עניי עירך קודמין (בבא מליעא עא.). וזה משמעו, (24) אם כסף חלוה את עמי. רבי ישמעלל לומר, כל אס ואס שבתורס רשות, מוץ מגי, ווס אחד מסן: את עמי. עמי

G("a): לו עד בא השמש, וכבוא השמש החוור והמלנו עד שיבא בקר של מהר, ובכסום יום הכחוב מדבר שאין לריך לה בלילה (מכילהא דין ומשבון ומסמייבס לפני, ואני מסזירס לך, אף אסס מול וסשב מול וסשב): עד בא השמש חשיבנו לו. כל סיוס משיבנו (חבול מחבול כפל לך בחבלה עד כמה פעמים, אמר הקב"ה, כמה אחה חייב לי, והרי נפעך עולה אללי כל אמע ואמע ונותנת (25) אם חבול חחבל. כל לשון מצלה מינו משכון צשעת הלומה, אלם שממשכנין את הלוה כשמגיע הזמן ומינו פורע.

(62) כי הוא בסוחה. זו עלימ: שמלחו. זו מלוק: במה ישכב. לרצות אם המוע:

(קב) אלהים לא הקלל. סרי זו מוסרס לגרכם סטס, ומוסרס לקללם דיין (מנסדרין מו.):

בו ל, יום יופטר כך נוטנו לכסן: מעשה לשורך, מה בכור הדם להחר ל' יום פודהו, שנהמר ופְדוּנִיי מִבֶּן חֹדֶשׁ מְפְבֶּה (במדבר יח, מו), הף בכור בהמה דקה ממפל למרומס: - בבור בניך חחן לי. לפדומו נחמש פלעים מן סכסן, וסלא כבר לוס עליו במקום אמר, אלא כדי לפמוך לו כן דמע: לא חאחר. לא משנה פדר הפרשמן, לאמר אם המוקדה ולהקדים את המאומר, שלא יקדים מרומה לבכורים, ומעשר (82) בולאחך. מונס המועלה עליך כשמהמולה הנוחהך להחבשל, והם בכורים: ודבועך. ההרומה, והיני יודע מהו לשוך

בּוֹנֶם בַּאֵּמִנוֹ, טַטַּנָן בֵי: שׁבְעַת יָמִים יִהָיָה עִם־אָמּוֹי **42827**

ַבְבֵּבְבְ עַהָּגִלְבִוּן אָטִוּ: (a) בַשְּׁבֶּה מְבַפְּה לַאַ תאַבֶּלוּ יִּבְשָׁר מָלִישׁ מָן הֵינְאַ חַנָּאַ לָא لْعَبْمَد كِلْمَ فَكَلْهَا كُنِّ بِكُمِّد يَعْبُمِنا كَيْمِنا فَكِيا كَلْمُن

יַּלְהְ מִם_בְשָּׁמ כִבְיָה מָד חָמֶס: א יומא מוֹמה מוֹנא אַלְ-שַּׁמִּט לְא טַּפַבּּוּלְ מִּוּמָת בַּמְּלֵּע לְאִ

בקים להמה:

> كَلُور: בוומא שמולאב שפומניב מֹבֹתֹא וומון וֹבוּו מֹם אֹמִוּצוּ בן הַצְּבוּיד לְתוּרַהְ לְעוּרָ

> <u>יולקון לכללא שלמון ושוש:</u>

رْبَة وَبَرْهِ هُوَّدٍ: שׁמִּנִּ גֹבֵע מִם שַנִּגִּבֹא לְמִעִינִ

שַּׁבְים בִּינָא: בבהולף על הינא בתר סגיאי וֹלָא שַׁשְׁמַלָּה מִלְאַלָּפָא מֹא

> eighth day thou shalt give it Me. days it shall be with its dam; on the oxen, and with thy sheep; seven Likewise shalt thou do with thine

shall cast it to the dogs. that is torn of beasts in the field; ye therefore ye shall not eat any flesh And ye shall be holy men unto Me;

to be an unrighteous witness. put not thy hand with the wicked Thou shalt not utter a false report;

IIIXX

30

67

a multitude to pervert justice; witness in a cause to turn aside after to do evil; neither shalt thou bear Thou shalt not follow a multitude

וביום סשמיני אמה רשאי לימנו לי: מה שמיני האמור להלן להכשיר משמיני ולהלן, אף שמיני האמור כאן להכשיר משמיני ולהלן (מכילתא פי"ט), וכן משמעו, ביום השמיני חחנו לי. יכול יסא מובס לבו ביוס, ואמר כאן שמיני וואמר לסלן ומיוס הַשָּׁמִינִי וְסְלְּאָס יֵכְבֶּס (ויקרא כב, כו), (92) שבעה ימים יהיה עם אמו. וו לוסרס לכסן, שלס בל למסר לת קרבנו, לל ימסר קודס שמונס, לפי שסיל מחופר ומן:

בכל סנאום א"כ מס מלוד לומר לכלב למדך סכמוב שאין סקב"ס מקפח שכר כל בריס, שנאמר ולָכל בְּגִי יִשְׁרָאֵל לֹא יֶמֶבַץ כֶּלֶב לָשׁנֹוּ בסייה: - לכלב חשליכון אחו. אף הוא כוי או אינו אלא כלב כמשמעו בנבלה או מכור לנכרי קל וחומר לערפה שמוחרם (ואונקלום מרגם) ובשר דמליש מן מיוא מימא, בשר שנמלש על ידי ערפת ואב או ארי (או) מן מיה כשרה או מבהמה כשרה מְּלְּשָׁשׁ (דבריס כב, כו), וכן שַׁשֶׁר לֹחׁ יִסְיֶס מְסֹור מִקְּרֵס לְיָלְס (שס כג, יאֿ), סוא סדין למקרס יוס, אלא שדבר סכמוצ בסווס. ובשר בשרה שרפה. אף צנים כן, אלא שדבר סכמוצ נסווס (מכילמא פ"כ), מקוס שדרך נסמות לימרף, וכן פִי צַּשָׁדֶס (30) ואנשי קודש חהיון לי. אס אמס קדושיס ופרושיס משקולי נגלות ומרפות, סרי אמס שלי, ואס לאו אינכס שלי:

(I) לא חשא שמע שוא. כמרגומו לא מקבל שמע דשקר, אוסרס למקבל לעון סרע, ולדיין שלא ישמע דברי בעל דין עד שיבא (שמום יל, ז), למר הקב"ה מנו לו שכרו (מכילמל פ"כ):

המשפט מאמימו, אלא אמור את המשפט כאשר הוא, וקולר יהא חלוי בלואר הרבים: חענה על ריב לנמוח וגר. ואס ישאלך הנדון על אומו המשפט, אל מעננו על הריב דבר הנומה אמך רבים להמום אם לא חהיה אחרי רבים לרעות. אס כאית כשעיס ממין משפמ, לא תאמר סואיל וכביס סס סנני נועס אתריסס: - ולא מענה לנעום לגד אחד ולסלק עלמך מן הריב, אלא הוי דן אוחו לאמימו. ואני אומר לישבו על אופניו כפשועו וכך פחרונו. מס דבעינך על דינה, ולשון סעברי לפי סמרגוס כך סוה נדרש: לא חענה על דיב לנטוח, הס ישהלך דבר למשפע, לה היה עמהם לעובה, מכאן אמרו דיני נפשוח מעין על פי אחד לוכוח ועל פי שנים לחובה. ואונקלום חרגם לא חחמנע מלאלפא יאימסי, בומן שהן שנים המכריעין במחייבין יוחר מן המוכין. וממשמע שנאמר לא חהיה אחרי רבים לרעוח, שומע אני אבל ולא חענה על רב. לנמות מדבריו, ולפי שסול מסר יו"ד דרשו בו כן. אחרי רבים להשת. ויש רבים שלמס נומס למריסס, דברי רבומינו כך פמרון סמקרל: לא חדוד אחדי דבים לדעת. למייב מימס בשביל דיין למד שירבו ממייבין על סמוכין. שקין חולקין על מופלה שבבים דין, לפיכך מחחילין בדיני נפשוח מן סלד, לקעניס שבקן שוהלין חחלס שיהמכו הח דעחס. ולפי יוחר על המוכין, העה הדין על פיהם לחודה, ובדיני נפשוח הכחוב מדבר. ואמלע המקרא דרשו, ולא חענה על ריב, על רב, דרשו שלין מעין לחובה בהכרעת דיין אחד (מנהדרין ב.), וסוף המקרא דרשו, אחרי רבים להטום, שאם יש שנים מחייבין (ב) לא חהיה אחרי רבים לרעות. יש נמקרם זם מדרשי מכמי ישרםל, סבל פין לשון המקרם מיושב בקו על פופניו. מכפן בעל דין חבירו: אל חשה ידך עם רשע. סמוען את חבירו מביעת שקר, שסבמיתסו לסיות לו עד חמם:

٤ וֹבְׁלְ לְאָ שُٰנִיבַּׁר בָּנִיבְוּיִ (Q)

ומק מספולא לא עובשום

man in his cause. neither shalt thou favour a poor

עַמְּע הְשָׁב הְשִׁיבֶנּי לְוִ: (o) יי בַּי תִפְּנֵּע שָׁוֹר אָיִבְּךְּ אָוֹ חֲמֹרָוֹ ·

نابات בַּמְבוּיה דְּטְעֵי אָהָבָא הָהִיבִּנִיה אָב, טֹפּוֹת טובא בּאָנֹאָב או

surely bring it back to him again. his ass going astray, thou shalt If thou meet thine enemy's ox or

עַּלְב תַעַּלָב עִמְּוֹ: (ס) שַּׁטִּע מַמָּאָן וְטִבְלַטַּ מִהֹּוָּד לַוָּ קי־תְרְאֶה חֲמָוֹר שׁנַצִּּדְּ רֹבֵץ'

ಭರ್ಷ: מא גלללג מקוני יניפריק מלמאַלַל ליה משְבָּל השָבוּל בול שבונו סוגוובי וטטמוג אָב, טַטַוּ, טַמָּבא בַּסָנֹאַב

thou shalt surely release it with him. thou shalt forbear to pass by him; hateth thee lying under its burden, If thou see the ass of him that

مردعد كلا بيون بالإنون هجائز إل جاراجان

לא עֿגֿלָי דִין

of thy poor in his cause. Thou shalt not wrest the judgment

ל מוּבר_מָפֿר מִרְחָלָ וֹלָם וֹלָם, וֹבּהַיִּלְ מפּטׁימֹא בַּמִּלֹבֹא בוֹנ בטול

thou not; for I will not justify the and the innocent and righteous slay Keep thee far from a false matter;

فكنيت تروكك يحتد لتدركرت י וְשִׁתַר לָאִ תִּקְת בָּי תַשָּתַר יְעַוֹּר

אַלַ עַּעַרָּ בָּי לא אַצַּצָּרָיק רָשֶׁע:

שׁלַמוּגְ אָבוּ גָא אָוֹכּׁוּ שַוֹּוֹבֹא: וֹבוֹכֹּי וֹבוֹפַל בַבִי מוֹ בִּינֹא לָא

and perverteth the words of the gift blindeth them that have sight, And thou shalt take no gift; for a

וֹצֶר לַאָּ תַּלְחָוֹא וָאַמֶּם יָדַהְּמָם

ילְנִיּוְבֹא לָא שַׁמִּילִיוּ וֹאַשוּוּ نظظظدر فكثما فديغراء מוטבא ממנר מיני הכימין וֹמִוּטֹבֹא לֵא טַׁלַבּֿיִלְ אָבוּי

אָבו בּהובון בַּוּנעון ~~בַּ~~אַבְעָּאַ

בְּלְטֵינִ נְבַּמָּא בַּיִּינְבָא

righteous.

באבו מגבום: אַנוַנְפָּׁמְ וַנְּיָר בְּיִרְנִים בַּוֹנִנֶם

the land of Egypt. stranger, seeing ye were strangers in oppress; for ye know the heart of a And a stranger shalt thou not

(E) א חהדר. לא ממלוק לו כבוד לוכומו בדין ולומר, דל סוא אוכנו ואכבדנו:

בְּמָגֵרָים:

(בבא מליעה לב:), וחדלת: עוב חעוב עמו. לפרק המשה, מלמשקל ליה, מלימול משאוי ממנו: פעמים שאחה חודל ופעמים שאחה עוזר, הא כילד, זקן ואינו לפי כבודו, וחדלם, או בהמח עובד כוכבים ומשאו של ישראל שַּבּוֹיִס סְמַבֶּׁק מִמֶּנִי וגו' (דבריס ז, יו), שמח מחמר כן, בממיס, לח מִירֶח מֵהֶס. ומדרשו כך דרשו רבומינו, כי מרחס ומדלם, י), וכן וַיַּעַוְבִּי יְרוּשְׁלַיִס עַד סַמֹוּמֶס (נממיס ג, מ), מלמוס עפר לעווב ולקייע מֿס מווק סמומס. כיולמ בו, פִי מֹמַתַר בִּלְבָּבָּךְ רַבִּיס ממוכו כוצן ממס משלו: וחדלת מעזוב לו. בממיס: - עזב חעזב עמו. עזיבס זו לשון עזרס, וכן עַנֿיכן עַזיב (מלכיס־אֿ יד, (a) כי חראה חמור שונאך וגוי. סרי כי משמש צלשון דלממ, שסוא מדי לשונים של שמושי כי, וכס פתרונו, שמא תראס

(a) אבינך. לשון מובס, שסום מדולדל ומחב לכל מובס (שס קים:):

- (ד) ונקי וצדיק אל חהרג. מנין ליולא מבים דין מייב, ואמר אחד יש לי ללמד עליו וכום, שמחירין אומו, מלמוד לומר ונקי
- סרבס לסמימו במימס שנממייב בס: שנפעדק בבים דין: בי לא אצדיק דשע. אין עליך להחזירו, כי אני לא אצדיק ובאי, יש לי שלוחים מבים דין וכאי, ואמר אחד יש לי ללמד עליו חובה שאין מחזירין אוחו לבים דין, חלמוד לומר ולדיק אל חסרג, ווס לדיק הוא אל מסכוג, ואף על פי שאינו לדיק, שלא נלעדק בבים דין, מכל מקום נקי הוא מדין מימה, שהרי יש לך לזכומו. ומנין ליולא
- ויסלף. כמכגומו ומקלקל: דברי צדיקים. דבריס המלודקים, משפטי אמת, וכן מכגומו פמגמין מרילין, ישריס: יעור פקחים. ואפילו מכס במורס ונומל שומד, פוף שממרף דעמו עליי, וישמכת מלמודו, ויכסס מאור עיניו (מכילמא פ"כ): (8) ושחד לא חקח. אפילו לשפוט אמת, וכל שכן כדי להטוח את הדין, שהרי כדי להטוח אם הדין ואתר כבר לה מטה משפט:

108

(פ) וגר לא חלחץ. בסרבס מקומות סוסירס תורס על סגר, מפני שמורו רע (בבא מליעא נע:): אח נפש הגר. כמס

ַנְאַסַפַּהָ אָת־הָבוּאָקה: וֹמֵּמִ מִּנְיִם שֹּוֹבֵׁת אֵע_אַבֹּגֹב וֹמֵיִם מִּנִין שַּׁנִּוֹ שִׁנִּבִּים בּיִּבּבּבּים בּיִּבּבּ

خدَلظك خيرتكك: תאכל חַיַּת הַשְּׁבֶּה בַּן־תַּעֲשָה

אַמִּעה: tro mile orațe lităm el ַ יבֹּיִם עַמִּבׁימִּי שַּׁמִּבַּעׁ לַמָּמֹן ימים העשה העשיר

رِي بَاخِيدِ رِي نِهُمُم مَرِ قِيكِ: שַׁמַבוּ וַמָּם אָבְעַנִם אָּעַבוּם יִבְבָּבְ אָּמֶגַרְאָלֵוֹנִינִ אָּבִוּכֶם

÷ מָלְמֵּ וֹנְלְּיִם מָּחָגִּ לֵּי בַּשָּׁנְּה:

וֹבְאַנּ פּֿנֹג בַנִּשׁם: בּוֹבְן וֹאָאַטֹ מִמֹּאִנִים וֹלָאָ_ ĊŸÄL אַ וֹמוֹם שֹאַכְּל אַר־חַג הַמַצּוֹת הִשָּׁמֹר שָבִעָּת

וְמִבְּנִימִ זְתְ הַּלְלְמַצִי:

خةرثك: בֿרָא בּוֹ תַּמְבֵיר לְכַרָּמָרָ نبتر منهوب نتنخلانا للفقيته これにはいばと השָׁמִטְנַה

בינים הורף יהטטרף וישקום יבִיוֹמָא שָׁבִיעַאָר הָנוּחַ בָּדִיל מְּטֹא וְמִוֹן שַׁמַּבוֹר מוּבֹבוֹב

וְמִשׁמַת הַלְ פּוּמָכוּן: שָׁעְּנָע iala 45,1

בְּמַּטַא: שלט ומנון שושנון

ترځزرا: ממגלום ולא וטטוון שלתו בְּמָא בְּפַבּירְמָךְ לִזְמָן יַרְחָא שְׁבְעָא יוֹמִין הַיכוֹל פַּמִירַא ŪέΧ

> thereof; land, and gather in the increase And six years thou shalt sow thy

ΟĪ

oliveyard. thy vineyard, and with thy In like manner thou shalt deal with leave the beast of the field shall eat. thy people may eat; and what they rest and lie fallow, that the poor of but the seventh year thou shalt let it

be refreshed. handmaid, and the stranger, may have rest, and the son of thy that thine ox and thine ass may on the seventh day thou shalt rest; Six days thou shalt do thy work, but

mouth.. neither let it be heard out of thy mention of the name of other gods, unto you take ye heed; and make no And in all things that I have said

unto Me in the year. Three times thou shalt keep a feast

appear before Me empty; out from Egypt; and none shall month Abib—for in it thou camest thee, at the time appointed in the unleavened bread, as I commanded thou keep; seven days thou shalt eat The feast of unleavened bread shalt

קשה לו כשלומלים אומו:

(10) ואספח אח חבואחה. לשון סכנקס לבית, כמו וַמְּשַׁפְּמוֹ מֶל מוֹךְ בֵּימֶךְ (דבריס כב, ב):

בשדה הלבן, כמו שאמר למעלה הימנו חורע את ארלך: . הביוניס אוכליס בלה מעשר, מכהן המרו הין מעשר בשביעיה (מכילהה פ"כ): – כן . חעשה לכרגוך. וההלם המקרה מדבר ונטשמס, מלובל ומלקשקש: ויתרם תאבל חית השדה. לסקיש מאכל אביון למאכל מיס, מס מיס אוכלמ בלא מעשר, אף (11) השמטנה. מענודס: - ונטשחה. מלכילס לחר ומן סביעור. דבר לחר השמטנה, מענודס גמורס, כגון חרישס ווריעס.

ודגר. זק גר מושנ: שקרקע, או אינו אלא יחבשנו בחוך הבים, אמרם, אין זה נייח אלא לער: בן אמחך. בעבד הערל הכחוב מדבר (שם): קרוים שבת, לה תנהג בה שבת ברחשית: - למען ינוח שורך וחמורך. תן לו ניית, להתיר שיסה תולש וחוכל עשבים מן (21) וביום השביעי חשבת. אף בענס סטניעית לא מעקר טנת נראטית ממקומס (טס), טלא מאמר, סואיל וכל סטנס

מובדי כוכביס, וישבע לך בעבודה אלילים שלו, נמלאה שאהה גורם שיוכיר על ידך: עבודת אליליס כנגד כל המלות כולס, והנוסר בה כשומר את כולן: - לא ישמע. מן הנכרי: על פיך. עלא תעשה שותפות עם עמי ביום עבודם אלילים פלונים. דבר אחר ובכל אשר אמרחי אליכם משמרו ושם אלסים אחרים לא חוכירו, ללמדך, ששקולה (יל"ש שנה, בשם המכילמא): לא הזכירו. שלא יאמר לי, שמור לי בלד עבודת אלילים פלונית (קנהדרין סג:), או מעמוד (13) ובכל אשר אמרחי אליכם חשמרו. לעשות כל מלות עשה באוהרה, שכל שמירה שבתורה אוהרה היה במקום לאו

(+1) רגלים. פעמיס, וכן פִי הְפִימְנִי זֶה שׁלֹם בְנְבָלִים (במדבר כב, כח):

מַגַּמֶּנְהַ מִּוְ־הַשְּׁבֶּה: בְּצָאָנו הַמְּּנְוּו בְּאָסְפְּּוּ אֶנוּ "בְּאַ אָ אָהֶר שִּוֹרֶע בַּשְּׁבֶּר וְחַגְּ הַאָּסְרְ בַּחַיִּרָע בַּחַקְּלֵא וְחַנָּא בַּבְּנָהָא

إَكِرَالُهُ هُمْ فِينَ لِهُلُا الْمَأْلِا: ہ مُذِي فَمُنْ لَا فَهُلُا تَلَعُلِ خُذِا فَكُلِ افْرُنَا فَمْنَهِ نَفَلَيْنًا خُذِ

نْحْجِـنْخْنِا تَاكْدِ بَابُر مَبِـ خِكْدِ: לא הוְבָּח עַל חְמֵץ דַם וְבְחָי, לְאֵ תִפּיֹס עַל חֲמִיעַ דַּם פְּסְחִי

נָּבְי בַּחַלֵר אָמֶּוִ: (פּ) ڴۥڽۦڹؙۑڷؚڽۦڰٛڔؿؙڹڂۦڂ؉ۦڽؙڂۿڂۦ۩ۼڋۿ؉ڎۥڹۼٛڂ۪ڽڐڂ؉ڽۥڿڂڐ تهمِين خصتر هَلَمْنَادِ فَجُرِه ترم خصت هَلَمْك فَرْقَد ذِحْرَنَا

הַמְּלִוִם אֲמֶוֹר הַכִּלְתִי: الله خير الله المناه ال

בּׁנְ מִּמְנִ בַּעַבַּנִי שַּׁמֵּר בָּוּ כָּיּ לָאִ יִשְּׁאַ לְפִּשְׁתַּבְּם

מובדר מו חקלא: tatedu kada tatak וווֹע עַפּֿגִיב, פֿפובו. מַמַּמֶּוּב וְעַנָּא בַעַבּגֹע פַפובו מַנְבָּבַנַ

בנובב שביו הלמא :::

שַּׁבְּי נְכְּסָע עַנְּאָ מָר צַּפְּּרָאָ: וֹלָא וֹבֹינוּוֹ בָּר מִמָּגַבְּטִא

בְשָׁר בַּחַלְב:

לְאַנִירָא בְּאַנִילֵינִינִי: عَمْرُ بَاؤُا هُٰزَجُرُ لَمُكِلَا لِأَرْكُمُكُ أَخْفِرُكَ بَلَّهُ هُٰذِهُ لِمُحْلِمُ لِمُخْفِرَهُ كَالِهُكَ

לעוביכון אבי בשמי מימביה: ללבליה אבי לא ישבוק עַהְּמֹת מִפּׁלֵנו נְהְמָתֹת בֹּלִלְוְ אָּלְ- אָהְטַּתְר מִן צֹבְׁמְנְיַנִי וֹשַבּּגִּ

> thy labours out of the field. the year, when thou gatherest in Teast of ingathering, at the end of thou sowest in the field; and the first-fruits of thy labours, which and the feast of harvest, the

shall appear before the Lord GoD. Three times in the year all thy males

remain all night until the morning. neither shall the fat of My feast My sacrifice with leavened bread; Thou shalt not offer the blood of

seethe a kid in its mother's milk. the Lord thy God. Thou shalt not To seuod shalt bring into the house of The choicest first-fruits of thy land

have prepared. I daidw sald sho oini sadi gaird to keep thee by the way, and to Behold, I send an angel before thee,

.mid ni your transgression; for My name is against him; for he will not pardon unto his voice; be not rebellious Take heed of him, and hearken

כשמבאו לראות פני ברגלים, הביאו לי עולות (תגיגה ז.): (15) חדש האביב. שהמצואה מהמלאת צו באציה. אציצ לשון אב, בכור וראשון לבשל פירות: וולא יראו פני ריקם.

באספך אח מעשיך. שכל ימום החמה החבואה מחייבשה בשדוח, ובחג אוקפים אוחה אל הביח מפני הגשמים: שמדש למנחות ולסבית בכורים למקדש, שנתמר וּבְיֹוֹם שַבְּפּוּרִים וגו' (במדבר כח, כו): והג האסיף. סות מבוכות: (16) וחג הקציר. סום מג שנועות: בכורי מעשיך. שסום ומן סבלם בכורים, ששמי סלםם סבלין בעלרם, סיו ממירין

זכורך. סוכרים שבך: (TI) שלש פעמים וגרי. לפי שסענין מדבר בשביעים, סולרך לומר שלה יחעקרו שלש רגליס ממקומן (מכילחה פ"כ): כל

מקומום במוכס שכמוב גדי וסולרך לפרש אמריו עויס, כגון שְׁנֹכִי שֲׁשַׁלַּמ בְּדִי שִׁנִּים (בראשים לה, יו), שֶׁמ בְּדִי סְשִׁוֹים (שם כ), שָׁנֵי ישׁעַבֶּס וגוי (דבריס מ, מ): לא חבשל גדי. אף עגל וכצש בכלל גדי, שאין גדי אלא לשון ולד רך, ממס שאמס מולא בכמס שדיבו, רואה חאנה שבכרה, כורך עליה גמי למימן ומקדישה. ואין בכורים אלא משבעת המינין האמורין במקרא אֶבֶן הִשָּׁה (19) ראשיח בכורי אדמחך. אף סשניעיה היינה בבכורים, לכך נאמר אף כאן בכורי אדמחך. כילד, אדם נכום למוך (ויקרא ו, ב): ולא ילין. אין לינה אלא בעמוד השחר, שנאמר עד בקר, אבל כל הלילה יכול להעלוחו מן הרלפה למובח: חלב חגי וגוי. מוץ למוזמ: - עד בקר. יכול אף על המערכה יפסל צלייה, מלמוד לומר על מוקדה על המוצמ בל הבלילה (18) א חזבח על חמץ וגוי. לא משמע את הפסח בי"ד בניסן עד שמבער המתן (מכילחא שם פסחים סג): ולא ילין

שלומרים שבים המקדש של מעלה, מכוון כנגד בים המקדש של מעה: הכגוחי. אשר ומנמי לשם לכס, זפו פשומו. ומדרשו, אל המקום אשר הכינותי כצר, מקומי ניכר כנגדו, וזס אחד מן המקראות (OS) הנה אנכי שולה מלאך. כאן נמצערי שעמידין למעוא ושכיינה אומרת להס פִי לֹה אָשֶנֶלֶה בְּקַרְ בָּךְ (שמות לג, ג): אשר אַכילס, ואַמד לאישור סנאס, ואַמד לאישור בעול (מולין קעו:):

בְּדְיֵי שִּיִּס (שׁס כו, מ). ללמדך שכל מקוס שנאמר גדי סמס, אף עגל וכצש במשמע. ובג' מקומוס נכמב במורס, אחד לאיסור

אָּע־אָּגֹרָּגִּבּ וֹגּבׁעֹג אָע־בִּבְבַנִינִבּ: لَمْشِينَ خَمْ كَيْشُد كَلَّدُد لَكُنْتُنْ خِرْيَمْتُيْك בּר אָם־שָׁמָוֹעַ הָשָׁמָעַ בָּקלוֹ אָּרֵי

נגמום לבממופון לב:

unto thine adversaries. thine enemies, and an adversary speak; then I will be an enemy unto unto his voice, and do all that I But if thou shalt indeed hearken

نْلَاكُلَالُى لَالِيَالِينَا لَا لَيْلِينَا لَا لَيْلِينَا لَالْمِينَالِينَا لَا لَا لَا لَا لَا لَا لتختقب <u>шііі,</u> <u>וְעַיְבוּסֵי</u> ق هِا يَهُمَادُ الرَامَةِ الرَوَاءِ إِنْ هِمَادِهِ اِنْ وَهِا اِنْ وَهِي الْمُعَالِقِينَا وَمِنْ الْمُعَالِقِينَا وَمِنْ الْمُعَالِقِينَا وَمِنْ الْمُعَالِقِينَا وَمِنْ الْمُعَالِقِينَا وَمِنْ الْمُعَالَقِينَا وَمِنْ الْمُعَالِقِينَا وَمِنْ الْمُعَلِّقِينَا وَمِنْ الْمُعَلِينِ وَمِنْ الْمُعَلِينِ وَمِنْ الْمُعِلَّقِينَا وَمِنْ الْمُعَلِينِ وَمِنْ الْمُعَلِينِ وَمِنْ الْمُعِلَّقِينَا وَمِنْ الْمُعِلَّقِينَا وَمِنْ الْمُعِلِينِ وَمِنْ الْمُعِلَّقِينِ وَمِنْ الْمُعِلَّقِينِ وَمِنْ الْمُعِلَّقِينَا وَمِنْ الْمُعِلَّقِينِ وَمِنْ الْمُعِلَّقِينِ وَمِنْ الْمُعِلَّقِينِ وَمِنْ الْمُعِلَّقِينِ وَمِنْ الْمُعِلَّقِينِ وَمِنْ الْمُعِلَّقِينِ وَمِنْ الْمُعِلَّقِينِ وَمِنْ الْمُعِلَّقِينِ وَمِنْ الْمُعِلَّقِينِ وَمِنْ مُعِلِّقِينِ وَمِنْ مُنْ مُعِينِ وَمِنْ مُنْ مُعِلِي مُعِلِقِينِ وَمِنْ مُنْ مُعِلِي وَمِنْ مِنْ مُعِلِقِينِ وَمِنْ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ وَمِنْ مُعِلِمُ مِي مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مِنْ مُنْ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مِنْ مِنْ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مِنْ مُعِيمُ مِنْ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلَّامِ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مُعِلَّمِ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلَمُ مُعِلِمُ مِ

ופֿבוֹאָן וכַנֹּמֹלָאָן שׁנָאָן וִרַנַּסָאָן אָבוּ, וֹבִיבְ מִלְאָּכִי, צֹוֹבֹמִיבַ

cut them off. Hivite, and the Jebusite; and I will Perizzite, and the Canaanite, the Amorite, and the Hittite, and the and bring thee in unto the For Mine angel shall go before thee,

מַבֶּבְעַיבִים: ל, בְבַסְ שִׁנְבַבְּם נְחָבָּב שַּׁחָבָּב ⁺² הְשְּׁבְרֵׁם וְלְאֵ תַּעַּשְׁת בְּמָעַשְׁיהַ לאַ השָׁמַבוֹנִי לַאַלְיִנִינִיםְ וֹלָאַ לַאַ

ולא טפלטנון ולא סהדיר

sickness away from the midst of and thy water; and I will take God, and He will bless thy bread, And ye shall serve the Lord your

overthrow them, and break in

their doings; but thou shalt utterly

gods, nor serve them, nor do after

Thou shalt not bow down to their

pieces their pillars.

77

نبوذبر قبيرُ من جربهد: (ס)

נֹאַמְבׁי, מָנַמֹּגוֹ בִּיְמֵּגוֹ מִבֹּגֹּנִ: بقتك \$ע_كَامُكَ لَهُلِ مُنْكُلِكُ نَخْدَنِكَ بَن مُنْكُلِكُ لَيْنُ مُهُلِكًا ريود بمن بمزت هِجُندية المعجَادا عِبِه بِجَيْدِنا

I will fulfil. in thy land; the number of thy days None shall miscarry, nor be barren,

মূর্ব্রম: ^{שניעי} לא תקנה מְשַׁבֶּלֶה וַעַּקְרָה לָא

۸۵۲۱۵:

«نَّدُنَكُ هَايُهُ طَالُهُ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْمُنْ الْ jaķit ir

مَنانِد، كلاح: זנו כֿל בֹּגַלְ, בַּבַּבַּבַ בַּבַּבַבַ אָטַ-פּֿלְ- לְאִנֹטִא בּטֵוּן פֿנִר וֹאָמֶסָר אַשֶּׁר נְאֶשׁנִּישׁ יָח כָּלְ עַּמָּא דְּאַהָּ אָתֵי ېنمند څېمخپ ځلفك

backs unto thee. make all thine enemies turn their whom thou shalt come, and I will and will discomfit all the people to I will send My terror before thee,

- כי שמי משומף בו. ורבומינו למרו, זה מטטרו"ן, ששמו כשם רבו, מטטרו"ן בגימטרים שדי: מן סכם שפין מומפין, ועוד, שהופ שלימ, ופינו עושה פלפ שלימומו: - כי שמי בקרבו. ממוצר לרפש המקרפ, השמר מפניו (IS) אל חמר בו. לשון המכחה, כמו שַׁשָׁר יִמְרֶה אָה פִּיךּ (יהושע ה, יה): בי לא ישא לפשעכם. הינו מלומד נכך, שהוה
- (בב) וצרחי. כמרגומו ולעיק:
- (44) הרס חדרסם. למומס מלסומ: מצבוחיהם. מבנים שסס מליבין לסשממות לסס:
- (62) לא חהיה משכלה. אם מעשה רלוני: משכלה. מפלח נפלים או קוברת את בניה, קרויה משכלה:
- בלא מי"ו, וסאחרת משמשת כמו אמרתי, חמאתי, עשיתי. וכן ונתתי, התי"ו מודגשת, שהיא באה במקום שתים, לפי שהיה (פֿלירי) כגון וְהַעַּמָּה הֶּם בְּעֶה (בּמדבר יד, מו), והחי"ו מודגשח לפי שחבה במקוס ב' חוי"ן, החחח נשרשח לפי שהין מיחה ו הקעל, מועה הוה, שהלו מגורה מיהה היהה, הין ה"ה שלה בפה"ה, ולה מ"ס שלה מודגשה, ולה נקודה מלהפו"ס. הלה וְהַמַפִּי מגורח הְקְקֵי לֵבּ (שופטים ה, טו). הֶה מִי רַצְּוֹהִי (שמוחל-ה יב, ג), מגורה רָצַץ שָוַבּ דַּבְּיִם (חֿיוּב ב, יט). והמתרגם והמוחי, ְוְמַבּׁוֹמִי, מגורמ וְמָבַּב בֵּיִת מֵל (שמואל־אֹ ז, מו). דַּלֹוּמִי, מגורת דְּלֶלוּ וְמָרְבוּ (ישעיה יע, ו). עַל בַּפַּיִס מַּלְמִיךְ (שֹס ממ, מו), מקומום שנוטל פום הכפולה ומדגיש פם הפום ונוקדו במלפפו"ה, כגון והמוחי, מגורה וְהָמַם גִּלְבַּל עֶגְלָמֹו (ישעיה כח, כח). (TS) והמוחי. כמו וסמממי, ומרגומו ואשגש. וכן כל מיצס שפועל שלס צכפל אום אמרונס, כשמספוך לדצר צלשון פעלמי, יש

וֹאָהְלַע וֹנו מֹנַמִּיתָא לַבַמִּנַ

עַנְּבְוֹר בָּיו אָמַן בְּיֶרְכֶם אָת ישְבָּי ינ ים פְּלְשְׁהִים וּמִמְּרְבֶּר עַר־ דְּסִירְ וְעַיִּ יַמָּא דִפְּלְשְׁהָאֵי لْهَنَّ، אُن لِأَكَّاكِ مُنْت صلاح لُمْت الْخَهْرَ، אַּמָּר הִפְּרֶה וְנְחַלְהָּ אָת־הָאֶרֶץ: طم طمق علالهذ طفئنك مر بر البيرة بالإلا بالإلانة المرابعة الم ھِا مَبِيْنَ بَعْدٌلاً שُمْمِنَ لِيجِبَ לِهِ هُٰڑֶרְמֶׁנִּנִ מִפְּנֵירִ בְּמֻׁנָּרַ אָּטָרַ إهِم تبيور فرخورا: וֹנִינְׁמֵּׁע אָשַ עַשׁוֹיִּגְ אָשַ עַבְּלְּכָּוֹמְגָּגְ וְשָׁבַיִּגָּגְ וְשַׁ בַּנְמִּנְאָ, إشربور هما معالية المرافرة المرافرة المرافرة المرافرة المرافرة المرافرة المرافرة المرافرة المرافرة المرافرة المرافرة المرافرة المرافرة المرافرة المرافرة المرافزة الم

בְאָבֶא וְגִרַהִּטְּמִו מִפּּנִירָ:

אַרְעָּא: מְּרְעָּא: كظتارتوا

אַבְעָּא אַבְיָא וְטִסְּנִי, הַּלְבַ עַזָּע

בְּשָּׁהַא בַּלְתָא עַבַרָּ

לא אַטבולפון מן פֿבַמַּשַ

ונת הקצי מו בדמף:

بنئت نحتبا ما گلمك: אמסר בידכון יח יהבי ארשא יִמְמָּגַבְּבֹרָא מָגַ פַּּבְנִע אָבוּ

בּ לְאִ־תִּבְרָת לָהֶם וְלֵאלְהֵיהֶם לָא תִּנִיר לְחִוֹן יִלְשָׁצֵּוְהְחִוֹּן בּרִית:

בובא:

ਵੇਕਾਵਿਕ: (**ਫ**) בּייִהְיָהָ לְּךְּ יָהְ שְׁמִּיִּהְוֹ אָבִייִ יְהִיּוֹ לְנִי אָת־אֶלִ'הַיהֶם נְעַשְׁהַ אָעַלְבַּ לְיִר כַּנִּר עַהַבְּרָ יְעַהְיִבְּוּן וְמָדְּ שִׁבְּרָוּ הָבָּוּן ĊΆĹŔĿ פֿן לָא וֹטַׁבוּן בַּאַּבֹּמֹּב בַּלָמָא

ישְּׁבִאָּגְ וְבִישְּׁטַבוֹונים מִבְּוֹלִי: מּנִּלֵלוֹ נְהַבֹּהֹוֹ מִפַּבוֹ הַהְבֹאֵלְ וֹטִפְּיָבוּוֹ וְמִּבֹּמֹים 「没口」に必 לב אַט נאַבון לבר נאַביענאַ هَفَدِ لَهَٰذَاذِا וָאֶל מֹשֶׁה אָמָר צְּבֶרָה אֶל וּלְמִשֶּׁה אַמָּר סַקּ לְקָדֶם יִי

> Hittite, from before thee. Hivite, the Canaanite, and the thee, which shall drive out the And I will send the hornet before

the field multiply against thee. become desolate, and the beasts of before thee in one year, lest the land I will not drive them out from

increased, and inherit the land. out from before thee, until thou be By little and little I will drive them

them out before thee. your hand; and thou shalt drive the inhabitants of the land into unto athe River; for I will deliver Philistines, and from the wilderness Red Sea even unto the sea of the And I will set thy border from the

them, nor with their gods. Thou shalt make no covenant with

gods—for they will be a snare unto against Me, for thou wilt serve their land—lest they make thee sin They shall not dwell in thy

And unto Moses He said: 'Come up

afar off; the elders of Israel; and worship ye Nadab, and Abihu, and seventy of unto the Lord, thou, and Aaron,

 ΛIXX

שינוסו מלפניך ויספכו לך ערפס: ' בריך שלשה חוי"ן, שחים לימוד כתו בְּיוֹם מַח ה' (יהושע י, יב), עַמַח אֱלָהִים הִיח (קהלח ג, יג), והשלישים לשתוש: עורך.

(סומה לו.): והחחי והכנעני. הם ארך מימון ועוג, לפיכך מכל ז' אומום לא מנה כאן אלא אלו. ומוי, אף על פי שהוא מעבר (82) הצרעה. מין שרך סעוף, וסימס מכס אומס בעיניסס, וממילס בסס אכם וסס ממיס. וסלרעס לא עברס אם סירדן

(92) שממה. ריקנים מבני אדס, לפי שאמס מעע ואין בכס כדי למלאים אומס: ורבה עליך. ומרבה עליך: הירדן והלאה, שנו רבומינו במסכת סומה (שם), על שפת הירדן עמדה וזרקה בהם מרה:

(05) עד אשר חפרה. מרנס, לשון פרי, כמו פרו ורנו:

וגרשתמו. ומגרשס: (18) ושחי. לשון סשמס, וסמי"ו מודגשמ מפני שבאס מממ שמיס, שאין שימס בלא מי"ו, וסאמם לשמוש: – עד הנהר. פרמ:

וגס מלינו בסרבס מקומום אס משמש בלשון אשר, כמו וָאָס פַּקְרָיב מִנְּקַם בָּפּוּרָיס (ויקרא בּ, יד), שסיא חובס: (33) כי חעבד וגרי. סרי אלו כי משמשין במקוס אשר, וכן בכמס מקומום, ווסו לשון אי, שסוא אחד מדי לשונים שסכי משמש,

(I) ואל משה אמר. פרשה זו נחתרה קודה עשרת הדברוח, ובד' בקיון נחתרה לו עלה:

לְאִ יֹנְיְׁמֵּנְ וְבִוֹקְּם לְאִ וֹהְלְנִ הֹפִּוֹיִ: <u>ַ וְנְגַּשׁ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֱל־יָהוְה וְהָם</u>

וְעַמְא לָא וִסְקוּן עַמֵּיה: לפֿבם וֹן וֹאַנוּן לָא וֹשׁפֿברוּן משה בלחודוהי

נְעָּבֶיר: וֹאָמָרוּ כָּלְ פַּטִּׁלְמִיֹּא בַּמִּלְיִלְ יִי וֹאֲטֵּגֶר כַּלְ הַמַּא לַלְא טַר פֿל פֿטִינְמִנֹא בַּנגֹ וֹנִט פֿלְ בַּנגֹּגֹא נְיָבָאָ מְמֶּע נִיִּסְפָּׁע לַמָּם אָנו נֹאָטֹא מִמָּע וֹאָהַשַּׁמֹּג לְמַּמֵּא יָּע

אַמֶּר דְבָּר יְהַנְת נְעַנָה נְעַנָּה יִי אָטִר וּיָאִמֶּרְיּ כָּלְתַדְּבָּרֶים המשפטים ניַען כָּל־הַעָּם קוֹל ַּ פֿל<u>ַגַיּלְהַי</u> יְּעוָֹע וֹאָע פֿלַ

למא לשני ההר הבהיא לְּמִפּוְלָ, מוּנִא וֹעֹנִעֹא מֹמִנִי נאלבים בעפרא ובנא מרבהא יְלַעַב מָמֶּע נִע כַּלְ פַּעָּנְמִיּא צַּיִי

نَصُلُـٰٰٰكُذِ: מַבֶּּלְע לַמִּנִים מַּמָּר מִּלְמִּי קַחַת הַהָר יִּשְׁמֵּים עָשָּׁרֵה + וֹבוֹבֵב נּוֹמִׁבֶּם בּבֵּבֶב נּוֹבֵּן מוֹבֵּם ניִכְתַּב מֹשֶׁר אָת כְּל־דִּבְרֵי

לובהו לבם גל שונון:

שְׁלְמֶים לַיהֹוָה פָּרִים: נוֹהֹלִנ הַלְנוֹ וֹנּוֹבֹעֵוּ וֹבְעוֹנִם וֹאַפֹּנִלוּ הֹלָנוֹ וֹנְכַּנִם נִכְּסַנִ

ַניַקַּח מֹשֶׁהֹ חֲצֵּי הַדְֹּם נַיֶּשֶׂם וּנְסִיב מֹשֶּׁה פַּּלְגוּת דְּמָא וְשִּוּי

Tai~~l~~u: בּאַנְּיָׁנִי נִעְּהָ נִעְּהְיִם זְנֵעׁ מַּלְ בּמִּוֹנִעְּהָא וּפּלְיִנִי גַּמָא זָנַע

מַל מַדְבָּחָא:

יובוב נעשה ונשמי ונשמי בְּלֵם נַגְּאָמִרְנִּ כָּלְ אְּמֶּבְ בַּבָּר בֵּבָם מַּפָּא נַאָּמָרְנִּ כַּלְ בַּמִּנְיִלְ ² נּיּפַּׁעְ סֵפָּׁר תַּבְּיִרְית נִיּקְרָא בְּאִוֹנָיִ נִּסָּיִב סִפְּּרָא דִּקְיָּטְאַ נּקְּרָּא

וֹ וֹהֹבוֹע וּלִפֿבּיג:

<u>ײַדְּבְרִים הָאֵּלֶה:</u> אַשֶּׁר פָּרָח יְהוֹה עִמְּכֶם עַלְ כְּלִ- וַאֲמַר הָא דַם קֹוָמָא דְּגִּוֹרְ יִיִ לבפָּרָא עַל עַמָּא הְנָה דָם־הַבְּרִיתֹ עַל עַּדְבָּהָא לְכַפָּרָא עַל עַמָּא דְּבַבָּּ וַיִּקַּח מֹשֶׁהֹ אֶתְּדְּם וַיִּזְּרְק עַלְ־ יּנְסִיב מֹשֶׁה יָת דְּמָא יּזְרַק

مَفُرِيا مَح دُح فَكُرُمَنِهِ لِهُجْرا:

".mid driw qu og come near; neither shall the people unto the Lord; but they shall not and Moses alone shall come near

Lord hath spoken will we do.' and said: 'All the words which the people answered with one voice, and all the ordinances; and all the people all the words of the LORD, And Moses came and told the

tribes of Israel. pillars, according to the twelve under the mount, and twelve morning, and builded an altar the LORD, and rose up early in the

And Moses wrote all the words of

peace-offerings of oxen unto the burnt-offerings, and sacrificed children of Israel, who offered And he sent the young men of the

blood he dashed against the altar. and put it in basins; and half of the And Moses took half of the blood,

do, and obey.' that the Lord hath spoken will we of the people; and they said: 'All covenant, and read in the hearing And he took the book of the

words.' you in agreement with all these which the Lorp hath made with Behold the blood of the covenant, sprinkled it on the people, and said: And Moses took the blood, and

- (ג) ונגש משה לבדו. אל הערפל:
- שנלמוו בני נח, ושבח, וכבוד אב ואס, ופרה אדומה, ודיניון, שנימנו להס במרה (מכילחא בחדש פ"ג): (3) ויבא משה ויספר לעם. נו ניוס: אח כל דברי ה' מנות, פרישק, ומגנלס: ואח כל המשפמים. ז'מנות
- (5) את נערי. סנכולומ: (+) ויכחוב משה. מבללשים ועד ממן מולס, וכמב מלום שגלמוו במלס (שס): וישכם בבקר. בממעס במיון:
- לסוום אוםם על סעס. ומכאן למדו רבוחינו, שנכנסו אבוחינו לברים במילס ומבילס וסואם דמיס, שאין סואס בלא עבילס: (6) ויקח משה חצי הדם. מי מלקו, מלאך בא ומלקו: באגנות. שמי אגנות, אמד למלי דס עולה, ואמד למלי דס שלמיס,
- (ד) ספר הבריח. מברמשים ועד ממן מורס, ומלום שנלמוו במרס:

וְמִבְאָנִם מִוּלֵדָנִ וֹמִּבְאָנִי נינעל מֹשֶׁה וְאַהַרְוֹן נְדְרַ נַאֲבִיהוֹא

الجريون تنتهدات حضتا: ַבּיִּלְיוּ בְּמִנְשָׁהֹ לְבְנָתְ הַפַּבּוּר וּוֹבְאֵי אָר אֶלְבָיוֹ, וֹמִּבְאָלְ וֹנַעַר

ניאַבְלוּ נִיּשְׁהָּוּ: (ס) שְׁלַח יָדִוֹ וַנְּחֲוּוֹ אָת־הָאָלֹהִים لْعُرْ لِمُعْدَرْرِ خُدْلًا نَشِلْكِمْ لَهُ لَذِلْكِلْكَ خَدْ نَشِلْكِمْ لَهُ لَائِلًا

خ∟ببتٰם: ئتىيئى ئىمغزى غَمْد خَنَحُن. تِهِم بِهِمِدُم جَابُ هِم جَرَامَ مِهُدِا ت لِالْكِلا لِمُكِارِدِ الْمُكَارِدِ الْمُكَارِدِ الْمُكَادِدِ الْمُعِيدِ الْمُكَادِدِ الْمُكَادِدِ الْمُكَادِدِ الْمُكَادِدِ الْمُكِادِدِ الْمُكَادِدِ الْمُكَادِدِ الْمُكَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعِدِدِ الْمُعَادِدِ الْمُكَادِدِ الْمُعَادِدِ نَادِي الْمُعَادِدِي الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِي الْمُعَادِدِي الْعُمَادِدِي الْمُعَادِدِي الْمُعَادِدِي الْمُعَادِدِي الْمُعَادِدِي الْمُعَادِدِي الْمُعَادِدِي الْمُعَادِدِي الْعَادِدِي الْعَادِي الْمُعَادِدِي الْعَادِدِي الْعَادِي الْعَادِي الْعَادِي الْع ※4」は海口

يرتوح ظهِم هِكَ بَرَد بِهُكَ بَرَهِ : ני ניָקם מֹשֶׁר וִיהוֹשֶׁעַ מְשֶׁרְתֻּוֹ

להג גלנים ווּהָ אַנְטִם: וְהַבֶּּה צַּהַלְן וְחִוּרִ עִּמֶּבֶּם מִי־ נֹאֶּלְ עַנִּיּׁלְנֹּיִם אָמָּעְ הֻּבְּיַבְּלֵנִי וּלְסָבֹּיֹּא אָמָּע אִנְגִיכִי לְנֹא

ושבעין

ושׁוּן זֹט וֹפֿר אֶּלְשֹא בּוֹשִּׁבֹאַ **MEX4:**

4£L,L;: הַחְחוֹת בּוּרְסִי יְקְבִּיה בְּעִּיבָּר אָבֶן מְבָא וּכְמִחְזֵי שְׁעַיָּא

خُمُدِهِ مُحُدِّرًا لَهُلَال: טבן באובבויון האטפבלי לוֹלֹא וֹשׁוּוְ זֹט וֹלֹבֹא בּוֹגֹ וֹשׁוּן

Ç∦Çİ@'Tİİ: لنظظيلين נט קוט. אֹבֹלא וֹאוָבׁוֹטֹא לַמּוּבֹא וֹבַוֹּוּ עַמָּוֹ וֹאָטֵּגוֹ לַבַּ וֹאַמֹּר וֹן לַמְמָּנִי סַל לַלַבְמָּי

יסְלֵיק מֹשֶׁה לְשִּירָא דְּאָּהְנְּלִי וְקְם משֶה וִיהושִׁעַ מִשׁוּמִשָּׁנִיה

הֹּלְנְעִׁי וֹלֵבֶא בַּינִי:

ליה דינא יקקרב לקדמיהון: אַבון וְחוּר שִּקְּכוֹן מַן דְאָית

> the elders of Israel; Nadab, and Abihu, and seventy of Then went up Moses, and Aaron,

clearness. the like of the very heaven for a paved work of sapphire stone, and there was under His feet the like of and they saw the God of Israel; and

did eat and drink. hand; and they beheld God, and children of Israel He laid not His And upon the nobles of the

them. written, that thou mayest teach the commandment, which I have the tables of stone, and the law and and be there; and I will give thee Come up to Me into the mount And the Lord said unto Moses:

the mount of God. minister; and Moses went up into And Moses rose up, and Joshua his

them.' cause, let him come near unto Hur are with you; whosoever hath a unto you; and, behold, Aaron and ye here for us, until we come back And unto the elders he said: 'Tarry

(8) ויזרוק. ענין סואס, ומרגומו וזרק על מדבחא לכפרא על עמא:

(II) ואל אצילי. סס נדבו מביסו מוסוקנים: לא שלח ידו. מכלל שסיו כמויים לסשמל מבסס יד: ויחוו אח האלהים. וכשצם השמים לשהר. משנגאלו סיס אור וחדוס לפניו: וכשצם. כתרגומו לשון מראס: לשהר. לשון ברור וללול: שבממנס: _ במעשה לבנת הספיר. סיא סימס לפניו גשעת השעבוד, לוכור גרמן של ישראל שסיו משועבדים במעשה לבנים: לנדב ואביסוא עד יוס מנוכת סמשכן, ולוקניס עד וַיְּסִי סְשָׁס פְּמִמְּאֹנְנֵיס וגו'וַמִּבְּעַר בָּס אָש ס'וַמֹּאַכַל בָּקְגַס סַעַּמֵנֶנֶס, בקליניס (10) ויראו אח אלהי ישראל. נסמכלו וסלילו ונחמייבו מיחם, אלא שלא כלס סקב"ס לערבב שמחת סמורס, וסממין

כמו ומַפַּגילֶב לַבְסְמִיךְ (ישעים מס, ט), וַיִּסֹגֶל מִן בְּרִים (במדבר יס, כה), שֵׁשׁ חַמִּוֹם חַבְּילָה (ימוקחל מס, ח): סיו מסמכלין בו בלבגם, ממוך אכילס ושמייס, כך מדרש מנמומא (בסעלומך מ"ו). ואונקלום לא מרגס כן, אלילי, לשון גדוליס,

אשר בחבחי להורוחם. כל שש ממומ ושלש עשרה מנים בכלל עשרם הדברום הן. ורבינו קעדיה פירש במוסרום שיםד, לכל (בו) ויאמר ה׳ אל משה. לממר ממן מורס: - עלה אלי ההרה והיה שם. מ'יוס: - אח לחת האבן והתורה והמצוה

מחומי ההר, שאינו רשאי לילך משם והלאה, ומשם ויעל משה לבדו אל הר האלהים, ויהושע נמה שה אהלו ונחעכב שם כל מי (₹!) ויקם משה ויהושע משרחו. לל ידעתי מס מיצו של יסושע כלן, ולומר לני שסיס סמלמיד מלוס לרב עד מקוס סגבלת דבור ודבור מלום המלויום בו:

(14) ואל הזקנים אמר. צלאמו מן הממנה: שבו לנו בזה. והמעכצו כאן עם שאר העם צממנה, להיות נכונים לשפוע יוס, שכן מלינו כשירד משה, וישמע יהושע אח קול העם ברעה, למדנו שלא היה יהושע עמהם:

מפעיר נינעל משטה אַל־הְהְרְיִר נִיכָס הַעָּגָן יִסְלֵיק משָה לְשִּירָא נַהְפָּא

מַלָּא נָת שוּרָא:

and the cloud covered the mount. And Moses went up into the mount,

څاپ باتات :

אָל־מֹשֶׁה בַּיִּוֹם הַשְּׁבִיעֵי מִתְּיִּה יִקְּיֵבְא לְמִשֶּׁה בִּיִּנְטִא שְׁבִיעָּאִה יי ווְכַּסָּהוּ הֶעְּנָן שֵׁשֶׁת וְמִים וּיִקְרָא דְּסִינִי וַהֲפָּהִי עַּנְנָא שִׁקָּא יוֹמִין וַנִּשְׁכַּן כִּבוִּע_נִעוָּע מַּלְעַר סִינָּי יִשְּׁרָא נִקָרָא צַּיִי עַלְ שִּירָא

מְצִּוֹ מְלֵנָא:

midst of the cloud. day He called unto Moses out of the covered it six days; and the seventh upon mount Sinai, and the cloud And the glory of the Lord abode

בּבָאָהֻ בִּיבִי בְּהֵנוֹ בּדֹנ וֹמְבִאָּבְ: יִמְּבֹאָבְ: אַבְלָאִ בִּבוּהָ מִּוּבָא לְהֵנוֹ בִּדֹנ ײַ װְמָרְאָרֹ פְּבָּוֹדִי יְהְוֹהְ פְּאָשׁׁ אַכֶּלֶת וְחֵיוּ יְקְרָא דִּייִ פְּאִישְׁאַ

of the children of Israel. on the top of the mount in the eyes the Lord was like devouring fire And the appearance of the glory of

בּּבְיר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים משֶׁה לְשוּרָא וַהֵוָה משָה בְּשוּרָא וְעָאַלְ מִשֶּׁה בְּגוֹ עֲנְנָאֵ וּסְבֵּיק

mount forty days and forty nights. mount; and Moses was in the of the cloud, and went up into the And Moses entered into the midst

the Hastara on page 235 the Maftir and Haftara are on page 232. On Erev 'Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, read the 7th aliya for Shabbat Resh Hodesh on page 232. On Resh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, Shekalim is 'Rosh Hodesh, read as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read Exodus 30:11 - 16 on page 150, and the Haftara is the special Haftara on page 237. When Shabbat The Hastara is Feremiah 34:8 - 34:22 & 33:25 - 33:26 on page 218. On Shabbat Shekalim, Mastir is

מרומס וַיְדַבֶּר יְהֹזֶה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמָר: ימַלָּילְ וֹיָ מִם מִמָּה לְמִימַר:

And the Lord spoke unto Moses,

 ΛXX

יְבַבָּנִי בַבְּנִי שַׁבְּטוֹ אָעַבַשַּׁרוּמָטִיי:

דְיִהְרְשִׁי לְבֵּיה תִּסְּבוּן ְיָת אַפְּרְשׁוּתִי: בְּבֶּרְ אֶּבְ-בִּדְּרְ וֹמְּבִאְבְ וֹנִלְּטִוּ מִבְּנִבְ אִם בִּּרָ וֹמְבִאָּבְ וֹנִלְּטוּ מִבְּנִבְ אִם בִּרָּ וֹמְבִאָּבְ וֹנִלְּטוּ מִבְּנִבְ אִם בִּרָּ וֹמְבִאָּבְ וֹנִלְּבִּוּ

willing ye shall take My offering. every man whose heart maketh him that they take for Me an offering; of 'Speak unto the children of Israel,

ב, יע), אפרם זו מריס, כדאימא בקומה (יא:): מי בעל דברים. מי שיש לו דין: לכל איש ריבו: – חור. בנס של מריס סיה, ואביו כלב בן יפנס, שנאמר וַיַּקַמ לו כָלָב אָם אַפְּרָת וַמָּלָר לו אָם חור (דברי סימיס־אֿ

יוס שעלה משה לקבל הלוחות, ולמדך שכל הנכנק למחנה שכינה מעון פרישה ששה ימים (שם): עומדים, אלא שחלק הכחוב כבוד למשה. ויש אומרים, ויכשהו הענץ למשה ו' ימים, לאחר עשרם הדברוח, והם היו בחחלת מ' מורס. רש"י ישן): דיכסהו העגן. לסר: דיקרא אל משה ביום השביעי. לומר עשרת סדברות, ומשס וכל בני ישראל (16) ויכסהו העגן. רצומינו מולקים בדבר (יומא ד.:), יש מסס אומרים אלו ששה ימים שמראש מדש (עד עלרת יום ממן

(13) בחוך הענן. ענן זה כמין עשן הוא, ועשה לו הקב"ה למשה שביל (נ"א מופה)במוכו:

כשמדקדק בסס: מרומת המשכן, נדבת כל אחד ואחד שהתנדבו. י"ג דברים האמורים בענין, כולם הוצרכו למלאכת המשכן או לבגדי כהונה שנעשו מסס סאדנים, כמו שמפורש באלה פקודי, ואחם חרומם המובח בקע לגלגלם, לקופום, לקנוח מהן קרבנוח לבור, ואחם מוב, פיישנ"ט בלע"ו (געשענק) – חקחו אח חרומחי. אמכו רבומינו, ג' מרומות אמורות כאן, את מרומת בקע לגלגלת (2) ויקחו לי חרומה. לי, לשמי: חרומה. ספרשם, יפרישו לי מממונס נדבס: ידבנו לבו. לשון נדבס, וסוא לשון רלון

چאפֿר ולַהְשָׁוּ: לָהַפּֿלָא בֿאָפּוָבָא יַבְּעוּהָלָא: ĹŸĊĨĹ בוסְמַיָּא: הַמִּשְׁהָה וְלִקְשָׁרֶת הַסַּמְּים: לְמְׁמָּט בְרִיּטָא נְלְלַמְבִיני ر، שُمْا كَفِيْد جَשْمِن كَيْصَمَا ರೂಗಿಗಳ ಗೆತ್ತರಗಳ ಕಾಂದ್ಯಕ್ಷ שַׁבַּבְּים נַלְּגָּי הַמָּבִים: סְסִגוֹנָא נִאָמָי שִׁמָּין: י וֹמְנֵע אֵגְלֶם מֹאֹבׁמֹנם וֹמָנִע נמֹחֵכּּג בַּבַבנו מַסוּפָּבו נמֹחַכּּג نظم نظياء: ובוץ ומַעָּזֵי: י יִטְבַבְּטִ וֹאַבְנְמֵוֹ וֹעוַכְמַע מֻמֹּנְ, וַעַבְלָא וֹאַבְנְּוֹלְא יִאָבַת וַעוֹבְי, מאַטַּם זְהָב נְבֶּסֶר וּנְחְשֶׁת: נואַע בשבומָר צַּמֶּר שַקְּחוּ נְדְאַ צַּפְּרְשׁוּחָא דְּחִסְּבְּוּן מִנְּחוֹן

מֹבְאָׁים אַבְּוֹי בוּבְלָא וֹאַבְּוֹי אַחֶּלְמוּטִא

מְּכִּוֹטִּגְ פְּנְגְּנְנְנְיִּ בְּמְבְּנְטִיגְ נְמִבְּנִינְן צִוֹבְתִּ מִלִּבָּהְ וֹאָהֶבֵּגִּ בַּמִּבְנִינִים בַּמִּבְּנִים בַּמִּבְּנִים בַּמִּבְּנִים בַּמִּבְּנִים בּמִבְּנִים בּמִבְּנִים בּמִבְּנִים ב

וכן הַגְּבָּרוּן: قَدُرُنَا يَا فَهُمُ إِذَا فَكُنَّا فَدُرُنَا قُرِ _ مَهُدُرُهُ لَيْنَا لِمَانِ قُرِ مُرْبَنِي خَرِح جُهُد جُدْر مَلَجُن جَبِنَائٍ جُن خَرِم يَعَثُم مَنْدَ، نَنْكَ بْنَ يُمِون

> shall take of them: gold, and silver, And this is the offering which ye

and fine linen, and goats' hair; and blue, and purple, and scarlet,

oil for the light, spices for the sealskins, and acacia-wood;

and rams' skins dyed red, and

incense; anointing oil, and for the sweet

the ephod, and for the breastplate. onyx stones, and stones to be set, for

that I may dwell among them. And let them make Me a sanctuary,

thereof, even so shall ye make it. the pattern of all the furniture the pattern of the tabernacle, and According to all that I show thee,

- סכסף סבא שם בנדבה, עשאוה לכלי שרת: מלינו בכל מלאכח המשכן שהולרך שם כסף יוחר, שנאמר וֶבֶשֶׁף פְּקוּדֵי קְעֵּדֶה וגוי בֶּקַע לַגְּלָגֹּמ וגוי (שמוח לח, כוכו), ושאר (3) יהב וכסף ונחשת וגוי. כלס באו בנדבה איש איש מה שנדבו לבו, מוץ מן הכסף שבא בשוה, מחלים השקל לכל אחד. ולא
- ताद्रेदः פשמן (יבמוח ד:): ועזים. נולה של עוים, לכך חרגם אונקלום ומִעַצִי, הבא מן העוים, ולא עוים עלמן, שחרגום של עוים (+) וחבלה. למר לצוע בדס מלוון (מנמוח מד.), ולצעו ירוק: וארגמן. למר לצוע ממין לצע ששמו מרגמן: ושש. סומ
- יעקב אבינו לפס ברוח סקדש שעמידין ישראל לבנוח משכן במדבר, וסביא ארזים למלרים ונטעס, ולוס לבניו ליטלם עמסס לכך ממרגס מַמְגוֹנְמֹ, שֻׁשׁ וממפּחֹר בגוונין שלו (שס): ועצי שמים. ומחין היו להס במדבר, פירש רבי מנחומה (מרומה ע), (a) מאדמים. לבועום סיו אדום לאחר עבודן: החשים. מין חיס, ולא סיחס אלא לשעס (שבח כח:), וסרבס גווניס סיו לס,
- וסולרכו לו בשמיס, כמו שמפורש בכי משל: ולקטורה הסמים. שסיו מקטירין בכל ערב ובקר, כמו שמפורש בולחס מלוס. (6) שמן למאור. שמן זימ זך לסעלות נר ממיד: בשמים לשמן המשחה. שנעשה למשות כלי המשכן והמשכן לקדשו, כשילאו ממלרים:
- (ד) אבני שהם. שמים סולרכו שם, לנירך סאפוד סאמור בואמה מליה: מלאים. על שם שעושין להם בוהב מושב כמין ולשון קטרם, סעלאת קיטור וממרות עשן:
- לאפוד ואבני המלואים לחשן. וחשן ואפוד מפורשים בואחה חלוה, והם מיני חכשימ: גומל, ונוסנין האבן שם למלאום הגומל, קרויים אבני מלואים, ומקום המושב קרוי משבלום: – לאפוד ול חושן. אבני השהם
- (8) ועשו לי מקדש. ועשו לשמי נית קדושה:

בּלְיוּ וְבֵּוֹ תַּעְּׁמִי: (ס)

ظظئيه

בְתוֹבֶם:

מחיבר למקרא שלמעלה הימנו, לא היה לו לכחיב וכן מעשו, אלא כן מעשו, והיה מדבר על עשיים אהל מועד וכליו: לי כלי בים עולמים, כגון עולמנום ומנורום וכיורום ומרונום שעשה שלמה, כסבנים אלו מעשו אוסם. ואס לא היה המקרא לי מקדש ככל אשר אני מראה אומך: וכן העשו. לדורות (מנהדרין מז:, שבועות יד:), אם יאבד אחד מן הכלים או כשמעשו (9) ככל אשר אני מראה אוחך. כאן, אם מבנים המשכן (מנחום כע.). המקרא הזה מחובר למקרא שלמעלה הימנו, ועשו

נאַמָּע נִבוֹג. למָטִנ: נְהַצִּי אֶרְכֹּוֹ וְאַמֶּה נְהַלָּצִי רְחְבֹּוֹ ישראל וְעְשְׁאַ אַרְוֹן עַצֵּיִ שִׁמְיִם אַמְּתִוֹם

ומטוא שַׁגַּפּׂנוּ וֹמָמָּיִטַ מַּלָיִנוּ זִיַר ן צפּיק אַתוֹ זְהָב טָהוֹר מִבָּיִת

מּבֹמָע מַּלְ-גַּלְמִוּ עַמָּנִינִי: ַ מַבְּמָּת מַּלְ־צַּלְמוֹ הָאָהָת וּשָׁהַי ूर रिंपिप्रेम दें अंट्रिंट बंदेएंपेंर स्केर्धेर וֹנֹגַּלִטֹ עַוְ אַבְבֹּתְ מִבֹּהָנִי וֹנְיִב

אקם זָהֶב: ⁶ וֹמֹמְּעִם בֹצֵּי מֹגֵּוֹ מִסְּמִים וֹגִּפּׁעָם וֹעַהְבִיר אָרִיםִי בֹּאָמִי מִסְּיוֹ

ئات : צַלְעָּׁת הָאָרִוֹ לְשָׁאַת אָת־הָאָרִוֹ עַל סִמָּרִי אֲרוֹנָא לְמִּשֵּל יָתּ בּהם:

್ದೆರ್ಗ ದರ್ಷ: יי בְּשַּׁבְּעִי הַאָּרֶן יִהְיִי הַבַּּגִּים לְאִ בְּעִּיִּקִי אָרִינִאִ יְהֹוֹ אָרִיחִיִּאִ

יי וֹלִתַּטֵּ אֶּלְ_חַאָּדִוֹן אָת הַעָּהְרָה וִיִּהִין בַּאָרִוֹגָא יָת סְהַדִּיִּהָא

هَمْد هُنَا هَرُنك:

بوَرُنِّه لبشيب: נאַמְּטָא ופַּלְנָא פּוּטָווע נאַמָּטָא שַּבְּשָׁוּן אַמָּיון וּפַּלְגָּא אַיּרְבָּיה נוֹהְבַּרוּן אֲרוֹנָא דְאָנִי שִׁמִּין

QUILL: יִמְבַּבְא טַבְּבַּינִיה וְתַּעָּבַי וְתְּחָפֵּי יָתֵיה דְּתַב דְּכֵי מִגְּיוֹ

סמֶבוּה הגָנְנָא: סמביה תד ותרמין עוקן על הולו הכ בבת ושמו הל אובע لتتالك בוני אובה הולו

וְנִישְׁכֵּג וְנִיבוּוֹ בַּבְּבָּא:

לא יעדין מניה:

لهقرا ځك:

height thereof. thereof, and a cubit and a half the cubit and a half the breadth shall be the length thereof, and a acacia-wood: two cubits and a half And they shall make an ark of

crown of gold round about. overlay it, and shalt make upon it a gold, within and without shalt thou And thou shalt overlay it with pure

two rings on the other side of it. shall be on the one side of it, and four feet thereof; and two rings gold for it, and put them in the And thou shalt cast four rings of

with gold. acacia-wood, and overlay them And thou shalt make staves of

wherewith to bear the ark. the rings on the sides of the ark, And thou shalt put the staves into

ii moii the atk; they shall not be taken The staves shall be in the rings of

testimony which I shall give thee. And thou shalt put into the ark the

91

٤ī

π

- (II) מבית ומחוץ חצפנו. שלשה אכונות עשה בללאל, צ'של והבוא' של ען (יומא עב:), וד' כמלים ושולים לכל אחד, ופתותים (10) רעשר ארון. כמין ארומת שעושים בלא הגלים, עשוים כמין ארגו שקורין אישקרי"ן (שריין שראנק) יושב על שוליו:
- ושמים מכאן לרמבו של ארון, והבדים נמונים בהם, וארכו של ארון מפסיק בין הבדים אממים וחלי בין בד לבד, שיהיו שני בני (12) ויצקה. לצון סמכס כמכגומו: פעמוחיו. כמכגומו ווֶנְמֵיס. וצוויום סעליונום ממוך לכפורם סיו נמוניס, שמיס מכאן משסו, וכשסכפורת שוכג על עוצי סכמליס, עולס סור למעלס מכל עוצי סכפורת כל שסוח, וסוח קימן לכתר תורס: כמין כחר מוקף לו שביב, למעלה משפחו, שעשה הארון החילון גבוה מן הפנימי, עד שעלה למול עובי הכפורח ולמעלה הימנו מלמעלה, נמן של עץ במוך של והב, ושל והב במוך של עץ, וָמָפֶּה שפתו העליינה בוהב, נמלה מלופה מבית וממוץ: זור זורב.
- מן העבעות האלו על גלעו האחת: צלעו. לדו: שן שן ד' עבעים שבממלת המקרה, ופירש לך סיכן היו, והויי"ו זו ימירה היה, ופמרונו כמו שמי עבעות, ויש לך לישבה כן, ושמי אדס הנושאין אם הארון מהלכין ביניסס, וכן מפורש במנחות (למ:) בפרק שתי הלחס: – ושחר טבעות על צלעו האחת.
- (13) בדי מוטות:
- (15) לא יסורו ממנו לעולס (יומאענ.):
- (10) ונחת אל האדן. כמו בלרון: העדת. סמורס, שסיל לעדות ביני וביניכס שלוימי למכס מלות סכמובות בס:

אַמְּתָיִם וָהַצִּיּל אַרְבְּה וְאַמָּה תּרְמֵּין אַמִּין וּפּלְגָּא אוּרְכַּה

נאַמְטָא ופַּלְגָּא פּוּחָיַה: מְבְוֹע וְמַהְבֵּיִר כְּפּוּרְמָא דִּדְתַב דְּבֵי

cubit and a half the breadth thereof. shall be the length thereof, and a of pure gold: two cubits and a half And thou shalt make an ark-cover

TÇÇÇLY: מְקְשׁׁתְ תַּעְּשֶׁׁתְ אָלָם מִשְּׁנֵגְ קַצְּוָת

סמבי כפירקא: לגיד הַשְּבֵיד יָהְהֹוֹל מִהְרֵין וֹמֹמִּוֹעַ מִּלִּוֹם כַּבַבוֹם זַבַּׁי וֹטַהַּבוּג טַבוּו כַּבוּבוּו בַבַּבַּ

ark-cover. make them, at the two ends of the of gold; of beaten work shalt thou And thou shalt make two cherubim

מַלַ מְּנָי לַצּוּהָיוּ: עַכּפָּרֶת שַּׁמְשִׁי אָּטַ עַכּבָּרָת ²¹ וּכְרוּב־אֶּחָד מִקְצָּה מִנָּה מִוָּר מִן־ וַעֲשֶׁה כְּרוּב אֶחֶד מִקְצְהֹ מִנְּה וַעֲבֵּיד כְּרוּבָא חַד מִסְטְרָא

בְּרוּבַיָּאַ עַל הְבֵין סִמְרוֹהִי: מכא מו כפובשא שהבעו נע מכא וכבולא שב מסמבא

two ends thereof. shall ye make the cherubim of the end; of one piece with the ark-cover end, and one cherub at the other And make one cherub at the one

אָּלְ_תַכַּפְּנֵתְ וְהְיִוֹ פְּדֵּוֹ תַבְּנִוֹנִת: לְלֵלְבֵוּלִ כִּפּוּרְתָּא וְהֹוֹ אַפִּי עַכַּפָּבַע יפָּנִינִים אָּיִה אָלַ־אָּנִייִ ^{oz} לְעַּעְלְּה סֹכְבֶּים בְּכַנְפֵּיהֶםׁ עַּלְ־ نْكُلْدُ لِآخُلُكُمُ وَلَيْهُمُ خُزُوْنُو

בובוֹא:

cherubim be. the atk-cover shall the faces of the their faces one to another; toward ark-cover with their wings, with their wings on high, screening the And the cherubim shall spread out

מַלְמָׁהְּלָע וֹאָכְ_עַהָּאָבֶוּ שִׁשֹּוֹ אָעַ_ أزْنَكُ \$ْنِ بَوَجْدُنِ مَرِ بُغُدُا أَنْهَا نُنْ خُعَنْكُ مَرْ لِآبِيْهُ

בְּעִבְיִב אַמָּר אַמָּן אַלֶּירָ:

סְבַּרוּהָא דְּאָתֵין לְרָ: מלמולא וכאבולא ששול לע

shall give thee. thou shalt put the testimony that I above upon the ark; and in the ark And thou shalt put the ark-cover

- ורחבה כרחבו של ארון, ומונחת על עובי הכחלים ארבעתם, ואף על פי שלא נתן שיעור לעוביה, פירשו רבותינו שהיה עוביה (עב) כפורה. כמיי על האכיון, שהיה פתוח מלמעלה, ומניחו עליו כמין דף: אמהים וחצי ארכה. כארכו של אכון,
- נקשי הכפורם: בולמין למעלה, ולייר הכרובים בבלימם קלומיו: - מקשה. במדי"ן בלע"ו כמו דָּחֹ לְדָחֹ נָקַשָׁן (דניחֹל ה,ו): - קצות הכפורת. כמעשה לורפים שקורין שולדירי"ן, אלא העיל והב הרבה במחלת עשיית הכפורת, והכה בפעיש ובקורנם באמלע, וראשין (18) ברבים. דמום פרלוף מינוק לסס: מקשה חעשה. שלה מעשם בפני עלמס ומחברם ברהשי סכפורה להחר עשייםם, **aea (arca a.):**
- הכפורה. עלמס מעשס את סכרוביס, זהו פירושו של מקשה מעשה אותם, שלא מעשם בפני עלמס ומחברם לכפרת: (91) ועשה ברוב אחד מקצה. שלה ההמר שנים כרובים לכל קלם וקלם, לכך הולרך לפרש כרוב החד מקצה מוס:
- הכנפים לכפורת, כדליתה בקוכה (ה:): (0.5) פורשי כופים. שלא מעשה כנפיסם שוכביס, אלא פרושים וגבוסים למעלה אלל ראשיסם, שיהא יי עפחים בחלל שביץ
- ر برقا ق ع عِلام عَرْ عِوْدٍ إ (عمره مر د), نفود در ربقا ق ع حِوْدِه لا عِوْدًا مِرْمِ لِإِنْ لِأَن שבעודו אכון לבדו בלא כפורם, ימן ממלה העדום למוכו, ואמר כך ימן את הכפורם עליו, וכן מלינו כשהקים את המבן, נאמר (וב) ואל הארון חחן אח העדח. לא ידעמי למס נכפל, שסרי כבר נאמר ונמס אל סארון אם סעדום, ויש לומר, שבא ללמד

בָּנָרְ נְמְּבְאָלְ: (פּ) אָר בְּלְאָמֶוֹר אָצְנָוֹר אוּהָרָ אָלַר אָרָרָ אָלַר עַבְּיִם אַּמֶּר עַל־אָרַוֹן הַעָּדָית ב אַהְּךְּ מִעָּלְ תַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שָׁנֵי ונועדהמי לף שָם וִדַּבָרָהָי

حايانا: אָרְכּוֹ וְאַמָָּה רְחָבֹּוֹ וְאַמֶּה וָחֵצִי ت لَمْشِنَ شَكِياً لَمْ اللَّهُ مَا يَالُكُمْ ثَالِمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ

לָוֹ זֶרְ זְהָב סְבֶּיב: ^{**} וֹגּפּּיהָ אָתִׁ זְהָב שְּׁהָיִר וְעָּ

בְּבַבְיבַב ڂڟڞڐڶڟڔ י ְנְשְׁיִהְ לְּוֹ מִסְנָּבֶת שִׁפַּח סְבָּיִב

וֹלִטַשָּׁ אָטַבְטַמּּבֹּמָטַ מַּכְ אַבַבּּמַ ⁹² וֹמֹמְּוֹעֹ בְוָ אַבְבֹּמ מִבֹּמְּע זִנִיֹב

עַפּאָט אַמָּר לְאַנְבָּת נִיּלְיִנִי

تَشِرْتًا:

كرين

פּנטְגִיה וְאַמְּחָא וּפַּלְגָּא רוּמֵיה:

שֹבשׁנוֹ אַמִּנוֹ אַנּבֹכִישׁ וֹאַמִּטֹאַ

וֹטֹמֹכֿיִג פֿטוּבֹא צַאָּמֹו הַסָּוּן

خات

אַרוֹנָא דְּסְהַרוּהָא יָת כָּל

וֹאַמֹכִּיל מִמָּר מִמִּלָּוֹי כָּפּוּרְהָא

מומנו לַנַּ

<u>i</u>@L%4:

זיר דְדְתַב לְגְּדְנְפֵּיה סְחוֹר פּוּשְׁכָּא סְחוֹר סְחוֹר וְתַעְּבֶּיר וְעַמְבֵיר לֵיה גָּדָנָפָא רוּמֵיה

لَالْإِلِللَّادِ: מֹלְ אַנְבָּמ זְוֹיִנִא צַלְאַנְבַּמ בבעב וטטון זט הופטא וֹטֹהְבֹּיִג בִיִּנִי אַּבֹבֹּת הֹוֹכֿוֹ

چَلالرُ٪: לְבְּהָים לְבַּיְּים לְשֵּׁאֵח אָחַ־ אַהְרָאַ לַאֲרִיחַיָּא לְמִפַּלְ יָה גְּלְשְׁמֵּׁתְ הַמִּסְלְּיֶּהֶה הְהְיֵּיִן הַשַּּבְעָה לְבֶּבֵּיל וְּדְנִפָּא יִהְוָיִן שִּׁוְקָּהָּ

> of Israel. commandment unto the children ri əədə əvig lliw I dəidw egnidə the ark of the testimony, of all the two cherubim which are upon above the ark-cover, from detween and I will speak with thee from And there I will meet with thee,

half the height thereof. breadth thereof, and a cubit and a length thereof, and a cubit the acacia-wood: two cubits shall be the And thou shalt make a table of

gold round about. gold, and make thereto a crown of And thou shalt overlay it with pure

†z

round about. golden crown to the border thereof about, and thou shalt make a border of a handbreadth round And thou shalt make unto it a

four feet thereof. the four corners that are on the rings of gold, and put the rings in And thou shalt make for it four

the table. be, for places for the staves to bear Close by the border shall the rings

וכס מפמר, ואמ אשר אדבר עמך שם אמ כל אשר אנים אומך, אל בני ישראל סוא: ונשמעלמשה באהל מועד: ואה כל אשר אצוה אוהך אל בני ישראל. הריוי"ווימירה ומפלה, וכמוהו הרבה במקרא, שַפַּפַּבֶּמ וגוי (במדבר ז, פע), משה היה נכום למשכן, וכיון שבה בחוך הפחח, קול יורד מן השמים לבין הכרובים, ומשם יולה במופים מכחישים זה את זה, בא הכמופ השלישי והכריע פיניהה, ובְּבֹּח מֹשֶה אֶל חֹקֶל מועַד וַיִּשְׁמַע אֶם הַקּוֹל מִדַּבֵּר אֵלֶיו מִעַל הכפורה. ובמקום אחר הוא אומר, ויְדַבֶּר ה' אַלָּיו מַאַהֶל מוּעַד לַאַמֹר (ויקרא א, א), זה המשכן מחוץ לפרכח, ומלאו שני (שב) ונועדהי. כשאקצע מועד לך לדבר עמך, אוחו מקום אקצע למועד, שאבא שם לדבר אליך: ודברהי אהך מעל

(33) קומחו. גובה רגליו עם עובי השלחן (פקחים קע: ובחוק' שם ד"ה אמתא):

(24) זר זהב. מימן לכמר מלכומ, שהשולמן שם עושר וגדולה, כמו שאומרים שלמן מלכים:

ועשית זר זהב למסגרתו. סול זר סלמור למעלס, ופירש לך כלון שעל סמקגרת סיתס: שולמן שרים, ויש אומרים למטס סימס מקועס, מרגל לרגל בארבע רומום סשולמן, ודף סשולמן שוכב על אומס מסגרם: (25) מסגרה. כמרגומו גְּדַנְפְּמֹ, וימלקו מכמי ישראל בדבר, יש אומריס למעלה הימה פביב לשולמן, כמו לבובוין שבשפת

(קב) לעמת המסגרת תהיין המבעות. ברגליס מקועות כנגד כאשי סמסגרת: "לבחים לבדים. אותן מצעות יסיו

במיס לסכנים בהן הבדים: לבחים. לצורך במים: לבדים. כמרגומו לַמַּמְבָּחׁ לַמַבִּימַיָּם:

正學学品: וֹאַפּֿיהָ אָטָם זְּהָרְ וִישְּׁאִ־בֶּם אָרִר שִׁפְּיוֹ וִיִּחָפָּיִי בַּהָּבָּא וֹמֹמִּינִ אָּנַינִיבַבּנִיםְ מֹּגֵּי מִּסְּיִם וֹנַהַבָּיִנִ גִּי אָנַינִינָּא בַּאָהַ,

שָׁהְוֹר הַעֲשָׂה אַהָם: نظرظبيد يخشد يهك جتيا بتيد لْمُهُمْ فَا ظُمْدِنُ مَا لَحَقِنُمَا يَكُمُبِنُمْ لِيَهُدُرِي

ਪ੍ਰੋਫੇਰਿ ਪੈਂਕਾ (ਫ) ್ וֹלִעַעָּׁ מֹּלְ עַהַּאֹּלְעֵוֹן לְטִם פֹּנִים וִעִּשִׁוּ מַלְ פַּעוּנִא לְעִוּם אָפּוֹּא

بنظرية لأ خفلائن بغلثان עליטי הַעְשָּׂה (בספרי ספרד ואַשכנו וֹמֹמִּיִםׁ מִּנְרַט זִּנַרַ מִּעַוָּר מִלְמֵֵּר וִעַמְּבֵּיִר מִּנָּרָטִא צַּבְּנִיב צְּבִּי

جريزد ببراد:

ויהון נְשְלִין בְּהוֹן יָת פְּתוּרֶא:

<u>וְטְעוּל</u>: לעון בוער בכי הענביר لظفئتي يفخيختي لانفتفك מגסוהי

בובת שבובא:

ומושַּנְּהָא מִנָּה יְהַוּן: ולנע טטמבוע מונעא מַבַּע

> borne with them. with gold, that the table may be acacia-wood, and overlay them And thou shalt make the staves of

pure gold shalt thou make them. thereof, wherewith to pour out; of the jars thereof, and the bowls thereof, and the pans thereof, and And thou shalt make the dishes

showbread before Me always. And thou shalt set upon the table

one piece with it. knops, and its flowers, shall be of base, and its shaft; its cups, its the candlestick be made, even its of pure gold: of beaten work shall And thou shalt make a candlestick

(82) ונשא בם. לשון ופעל, יסיס ושה בס הה השלחן:

מכל וכמוי מם: שלר יוםך, שהיו עליו כמין סרך וכסוי, ורן במקוס אחר הוא אומר וַאָּם קְשׁוֹת הַנָּמֶךְ (במרבר ד, 1), ווה ווה, יוםך והיסך, לצוך שמרגם מְכִילְמֵישּ, סיס שונס כדברי סמומר מנקיום סן פניפין: אשר יסך בהן. אשר יכופס בסן, ועל קשומיו סוא אומר קשומיו אלו סניפין, שמקשין אומו ומסויקים אומו שלא ישבר. ומנקיומיו. לו הקנים שמנקין אומו שלא ימעפש, אבל אונקלוס במו גַלְפֵׁימִי בְּבִיל (ירמיה ו, יא). אבל לשון מנקיות איני יודע איך נופל על בניפין, ויש מחבמי ישראל אומריס (מנחות לו.), לחם ללחם פתוכין על אוחן פצולין, כדי שלא יכבד משא הלחם העליונים על החחחונים וישברו, ולשון מְבִילְמִיהּ, חובלוחיו, מן סשלחן סרבה כנגד גובה מערכת הלחס, ומפוללים ששה (הרא"ם גורם חמשה) פלולים זה למעלה מוה, וראשי הקנים שבין כל דבר מלול קרוי קסו"מ: - ומנקיוחיו. מרגומו ומֶכִילְמֵיפּ, סן סניפּיס, כמין ימדום וסב עומדין במרך, וגבוסיס עד למעלס כל למס, שישב למס האמד על גבי אומן הקנים, ומבדילין בין למס ללמס, כדי שמכנם הכוח ביניהס ולא ימעפשו, ובלשון ערבי לְּבֹנֶס וַבֶּּס (ויקרחׁ כד, ז): - וקשוחיו. סן כמין חנחי קנים חלולים הנסדקין לחרכן, דוגמחן עשה של זהב, ומסדר ג' על רחש וכפוחיו. סן גויכין שנומנין בסס לצונס, ושמיס סיו לשני קומלי לצונס שנומנין על שמי סמערכום, שנאמר וְנָמַמָּ עַל סַמַּעַבֶּבֶה ברול, בשל ברול סוא נאפס, ורשמוליאו מן המנור נומנו בשל והב עד לממר בשבם שמפדרו על השולמן, ואומו דפום קרוי קערה: ולכאן, לגדי סבים מוס ומוס, נומן ארכו לרחבו של שולחן, וכחליו וקופיס כנגד שפח סשולחן. וסיס עשוי לו דפום וסב ודפום כרחומיה, שולים לו למטה, וקופל מכאן ומכאן כלפי מעלה כמין כוחלים, ולכך קרוי לחם הפנים, שיש לו פנים רואין לכאן (92) ועשיה קערוחיו וכפוחיו. קערומיו זס סדפום, שסיס עשוי כדפום סלמס, וסלמס סיס עשוי כמין מינס פרולס משמי

(30) לחם פנים. שיש לו פניס, כמו שפירשמי, ומנין הלחס וקדר מערכומיו, מפורשיס באמור אל הכהניס:

ולא סיו בה אלא לנוי: - כפחריה. כמין מפומים היו, עגולין סביב, בולטין סביבום הקנה האמלעי, כדרך שעושין למנורות מוכוכים, אכוכים וקלכים, וקורין להם מדירנ"ם, ואלו עשויין מוהב, ובולטין ויולאין מכל קנה וקנה כמנין שנתן בהם הכמוב, וקוף כלפי מעלה, ועליו נר האמצעי עשוי כמין בוך, לצוק השמן למוכו ולחם הפחילה: - גביעיה. הן כמין כוסום שעושין סרגל של מעס סעשוי כמין מיצס, ושלשס רגליס יולאין סימנס ולמעס: - וקנה. סקנס סאמלעי שלס סעולס צאמלע סירך, (מנסום כמ.), אמר לו סקד"ה, סעלך אם הככר לאור והיא נעשים מאליה, לכך לא נכסב סעשה (סנסומא שם): - ירכח. הוא במדי"ן בלע"ו כמו דְּסְלְדֶטׁנְקַשֶׁן (דנימֿלס, ו): רויעשה המנורה. ממליס (מנמומת בסעלומך ג), לפי שסיס משס ממקשס בס מקשה. מכגומו נָגִיד, לשון סמשכס, שממשיך אֿמ סאֿיבריס מן סעשמ לכאֿן ולכאֿן בסקשם סקורנס, ולשון מקשס מכת קורנס, סלורפיס שקורין שולדיר"ן, אלא כולס באס מחמיכס אחח, ומקיש בקורנס וחוחך בכלי סאומנום, ומפריד סקניס אילך ואילך: (IE) מקשה חיעשה המנורה. עלמ יעענס מוליות, ולמ יעעס קניס ונרומיס מיבריס מיבריס, וממר כך ידביקס כדרך

מַצְּרָה הַשָּּרִי:

ביּצְאָים מִן־הַמְּנֶרֶה: בּפְּתְּׁר וָפְּרֵח בֵּן לְמֵּמְמִי הַפְּּנִים חַזּיר וְשִׁישָׁן בֵּן לְשִׁמָא קִּוּין לְבָמִים מְשֶׁפְבָּיִם בַּפָּנָה הָאָחָר " הַאָּחָד בַפְּהַר וָפֶּׁרַחֹ יִשְׁלֹשֶׁר חַד חַיּיר יְשׁישְׁן יהְלְהַא שְׁלְמֵּע יְּבְמָּנִם מְשְׁמְּבֶינִם בּּפְּנָנִי שִׁלְטָא כַּלְּיִדִין מְצְּיָנִיוֹ בְּפַנָּנָא

מְמֻּפַּׁבְיִם כּפַּשִּבֵּינִ יפּּבַבּוֹינִי: ^{₽€} וֹבְמֶׁנְבֶׁע ÄLĖÄL

וְכַפְּמֵר מַחַת־שָׁנֵי הַפָּנִים מִמֶּנְה ੍ਰਿਵ਼ਕੈਂਟ ਨੁੱਸ਼ਨੇ ਘੁੱਟ ਸੁਰ੍ਹਟੇਰ ਖ਼ਫ਼ੇਵਰ ਰੂਸਦ

לְמָּמֶשׁׁנַ נַלֹּנִים נַנְגַּאָנִם מִּוֹ_

עַלָּוֹנְבֶּע:

מְנַרֶּע מְצְּבַּעְ מְּלְמָא אָנֵי מְנָרְמָא מִפְּטְרַה וְמִּמְּהַע לַנְּוֹם יִגְּאָנִם מִצִּבְּיוֹי וְמִּהָא לַנִּוֹ וֹפַלֵּוֹ מִסַּמְבַיִּא

בופלגו מו מובעא: כּבּידיו מְצְיָהוֹ בְּקַנְיָא חַד

מֹבּגוֹבוֹן ווַאַנוֹיַא וֹמוּמַנּוֹיַא: بزكيرت بكينائه عباجيه حزبارا

מְלָבְעָא: במנה לשמא קניו דנפקיו מו בְּמִנְּע נְתַאִּר מָתוֹת מָבֵין קנִין במוש ובוונו שבון אוון שבון אוון טענט טבול לנול

> the other side thereof; branches of the candle-stick out of the one side thereof, and three branches of the candlestick out of going out of the sides thereof: three And there shall be six branches

the candlestick. so for the six branches going out of other branch, a knop and a flower; made like almond-blossoms in the knop and a flower; and three cups almond-blossoms in one branch, a three cups made like

thereof. knops thereof, and the flowers made like almond-blossoms, the And in the candlestick four cups

candlestick. branches going out of the one piece with it, for the six and a knop under two branches of two branches of one piece with it, one piece with it, and a knop under And a knop under two branches of

קנה האמלעי זה למעלה מוה, ההחבון ארוך, ושל מעלה קלר הימנו, והעליון קלר הימנו, לפי שהיה גוצה ראשיהן שוה לגוצהו (22) יוצאים מצדיה. לכאן ולכאן, באלכמון נמשכים ועולין עד כנגד גובסס של מנורס, שסוא קנס סאמלעי, ויולאין ממוך ופרחיה. ליורין עשוין גס כמין פרמין: - ממנה יהיו. סכל מקשס יולא ממוך ממיכת סעשם, ולא יעשס לנדס וידגיקס: שלפני השריס, וקורין להס פימל"ש, ומנין שלהס כמוב בפרשה כמה כפמוריס בולמין ממנה וכמה מלק שבין כפמור לכפמור:

(33) משקדים. כמרגומו, מזייירים סיו, כדרך שעושין לכלי כמף ווסב שקורין נימל"ל: דשלשה גבעים. בולמין מכל קנס של קנה האמלעי השביעי שממנו יולאים הששה קנים:

וקנס: כפתור ופרח. סיס לכל קנס וקנס:

ידוע אס גביעיס משוקדיס, או משוקדיס כפתורים ופרחיה: יליאם הקנים היולאין מלדיה: - משקדים בפחוריה ופרחיה. זה אחד מחמשה מקראות שאין להם הכרע (יומא נב:), אין (44) ובמגרה ארבעה גבעים. בגופס של מנורס סיו ארבעס גביעים, אחד בולט בס למטס מן סקנים, וסג' למעלס מן

בסעלומך, עד ירכה עד פרחה. ואם מדקדק במשנה זו הכחובה למעלה, המלאם כמנינם איש במקומו: בקנס סאחד כפחר ופרח, וג' למנורס, שנאמר משוקדים כפחרים ופרחים, ומיעוע פרחים שנים, ואחד סאמור בפרשת שנים, האחד למעה אלל הירך, והאחד בג' מפחים העליונים עם ג' הגביעים, ומשעה פרחים היו לה, ו'לששח הקנים, שנאמר סקניס, וג' בגופס של מנורס שסקניס יולאיס מסס, ושניס עוד נאמרו במנורס, שנאמר משוקדיס כפמוריס, ומיעוט כפמוריס נמנאו גביעים כ"ב, י"ח לששה קנים ג' לכל אחד ואחד, וארבעה בגופה של מנורה הרי כ"ב, ואחד עשר כפחורים, ו' בששח יולאים ממנו ונמשכים ועולין כנגד גובסס של מנורס, ומפחיים חלק, נשחיירו שם ג' עפחים, שבסס ג' גביעים וכפחור ופרח, נמשכים ועולים כנגד גובקה של מנורה, טפח חלק, וטפח כפחור ושני קנים יולאים ממנו, וטפח חלק, וטפח כפחור ושני קנים שהקנים נמשכין ממוכן, שנאמר וכפמור מחח שני הקנים וגו', ומפחיים חלק, ומפח כפחור ושני קנים יולאים ממנו אילך ואילך במנורה עלמה, שנאמר משוקדים כפחוריה ופרחיה, למדנו שהיו בקנה שני כפחורים ושני פרחים לגד מן הג' כפחורים (במדבר מ, ד), ומפחיים חלק, ומפח שבו גביע מהחרבעה גביעים, וכפחור ופרח משני כפחורים ושני פרחים החמורים (מנחום כח:), גופסס של מנורס י"ח טפחיס, סרגליס וספרח ג' טפחיס, סוח ספרח סממור פירך, שנחמר עַד יְבֶבֶּש עַד פְּרְחָשׁ (35) וכפחור חחח שני חקנים. ממוץ הכפמור היו הקנים ומשכים משני לדיה אילך ואילך. כך שנינו במלאכת המשכן

Their knops and their branches

	(35) אח נרוחיה. כמין צויכין שממנין צמ		ר פניה. עשק פי ששת הנרות שנרמשי היום היום מיחם אימם אלאם היום	
7	עַּבְרִּוּ תַּיְרִיעָּה הֵעֵּחַׁת שְׁמֹנָה וְעֶשְׁרִיםׁ בְּעַפְּׁה וְרָחַבֹּ עַרְבָּע בְּעַפְּׁה תַיְּרִיעָּה הָאָחָת מִדְּה עַחָת לְבְלְ־תַיְרִיעִּׁת:	שְׁבֵא לְכֹבְ וֹנִוּמִּטִא: אַפּּוּן בִּינִוּמְטִא שְׁבָא מִמְּשִׁטִּא וְטַמְּהָ אָפָּוּן יִפּוּטִוֹא אָנַבָּת אִנְנְכָּא בִּינִוּמִטִא שִׁבָא מִמְּנִוּן	The length of each curtain shall be eight and twenty cubits, and the breadth of each curtain four cubits; all the curtains shall have one measure.	τ
ี่น	וּאָת־הַמִּשְׁבָּן הַעַּשָּׁה עָשָּׁר יִּרִיעָּת שֵׁשׁ מְשִׁיָּר יּהְבָּלֶת יִרִיעָת שֵׁשׁ מְשִׁיִּר שִׁיָּר בְּרָבֶים	ְיָהְהִין: בְּרִיבִין עוֹבָר אִיפָּוֹ חַעֲבֵיר הְצְרְּגָּוֹן עִיבָר אִיפָּוֹ חַעֲבִלְא יְרִיפְּן בְּרִיץ שְׁיִרִר וְתַבְלָא יְרִיפְן:	Moreover thou shalt make the tabernacle with ten curtains: of fine twined linen, and blue, and purple, and scarlet, with cherubim the work of the skilful workman shalt thou make them.	IAXX
07	אַמָּה נְיִנְאָה בְּהַבְּנִיהָם אַשֶּׁר־ פְּהָבְנִילִם אֲשֶׁר־ (ס)	נקזי נעביד ברמוקהון דאף מפקוי בְשוּרֶא:	And see that thou make them after their pattern, which is being shown thee in the mount.	0†
68	ﺟﭽֶר זְתֲב טָּהָוֹר יַעֲשָׂה אֹתָה אָת בְּלְ־הַבֵּלִים הְאֵלֶה:	וֹטַע וֹט פֿכְ מִׁנוֹא טַאִּבְּוּן: כּפֹבא בַּבְּשִׁלֵּא בִּבִּוֹא וֹמִּבִּיִּג	Of a talent of pure gold shall it be made, with all these vessels.	6 £
	מָּבִינב:	בְּכֵּי: בְּיִבְיִּהְיִםְיִא יַּמְחְחְּיְנְתַּחָא דִּדְחַב	And the tongs thereof, and the snuffdishes thereof, shall be of pure gold.	88
Z٤		מְּנְחֲבֵיר יָת בּוֹצִינִהָא שִׁבְּעָא וְתַּדְלֵיק יָת בּוֹצִינִהָא וִיהוֹן וְתַּצְבִיר יָת בּוֹצִינִהָא שִׁבְעָּא	And thou shalt make the lamps thereof, seven; and they shall light the lamps thereof, to give light over against it.	Lε
98	פַפִּמֹרִיהֵם וּקִנֹקָם מִמֵּנָּה יִהְיִּ פָּּלְה מִקְשֶׁׁה צַּחַת זָהֲב שָׁהְוֹר:	האביהון וקניהון מנה יהון פולה גגידא חַדְא דְּדְהַב דְּכֵי:	Their knops and their branches shall be of one piece with it; the whole of it one beaten work of pure gold.	9€

(קצ) את גרוחיה. כמין בויכין שנומנין במוכן סשמן וספמילומ: - והאיר על עבר פגיה. עשס פי ששמ סגרומ שברלשי סקניס סיולליס מלדיס, מוקביס כלפי סלמלעי, כדי שיסיו סגרומ כשמדליקס מליריס על עבר פניס, מוקב לורס לל לד פני

הקנה הלמלעי שהוא גרף המנורה: (88) ומלקחידה. הם הלצמים העשריין ליקח צהם הפתילה מתוך השמן, לישצן ולמושכן צפי הנכות, ועל שם שלוקחים צהם קרויים מלקחים. וְצְבְּיִּמְהָאׁ שתרגם אונקלום, לשון לצת, מוליי"ש צלע"ו ומחחותיה. הם כמין צויכין קמנים, שחותה בהן את האפר שצנר צצקר צצקר, כשהוא מעיצ את הנרות מאפר הפתילות שדלקו הלילה וכצו, ולשון מתתה פויישד"א צלע"ו כמו

לְמְּמִיִׁ מֵׁשׁ מִּיְּמִיִּר (ישעיה ל, יד):

(98) כבר זהב מהור. שלא יהיה משקלה עם כל כליה אלא ככר, לא פחוח ולא יוחר, והככר של חול ששים מנה, ושל קדש היה כפול, ק"ך מנה, והמנה הוא ליערא ששוקלין בה כמף למשקל קולוני"א, והם ק' והוצים, כ"ה מלעים, והמלע ארצעה והוצים:

(94) וראה ועשה. ראה כאן בהר חבנית שאני מראה אותך. מגיד שנתקשה משה במעשה המנורה, עד שהראה לו הקצ"ה

כפור, קיך מנה, והמנה הוח ניערם ששוקנין גה כמף נמשקנ קונוניים, והם קי והוצים, כיים מנעים, והמנע מרצעה והוצים:

(0+) וראה ועשה. כאה כאן צהר מצנית שלני מכאה אותך. מגיד שנתקשה משה צמעשה המנורה, עד שהראה נתקצ"ה

מנורה של אשר אחה מראה. כמכגומו דְּשַׁׁמְּ מִתְּחֲוֹי בְּמִירְנֹחֹ, אִילִּי הִיּה נְּתִּרְ מִכּרִי בִּין עוֹשְהַ בּמִרְנִוּ אֹתֹּם מתחוי, שאמרים מראה (שהיה צין עושה לנעשה):

(1) ואח חמשכן חעשה עשר יריעות. לסיום לו לגג, ולמחילום מחון לקרשים, שסיריעום מלויום מלחוריסן לכמומן: שש משזר וחכלה וארגמן וחולעה שני. סרי לרבע מינין יחד בכל מוע וחוע, לחד של פשחים, וג'של למר, וכל מוע וחוע כפול ו', סרי ד' מינין כשק שורין יחד כ"ד כפלים לחוע (בריימל דמללכת סמשכן): כרובים מעשה חשב. כרובים מלויירין בסס בלריגתן, ולל ברקימס שסיל מעשס מחע, ללל בלריגס בשני כוחלים, פרלוף לחד מכלן ופרלוף לחד מכלן, לרי מלד וס ונשר מלד וס, כמו שלורגין חגורות של משי שקורין בלע"ו פיישים"ל

다두广대 첫빛대 성선 설터급대: אַשָּׁה אָל־אַַחֹתָה וָחָמֵשׁ יָרִיעֹתֹ חַמֵּשׁ חַיִּרִישָּׁה מַּהְיָּיוֹן הְּבְּרֵה חַמֵּישׁ יָרִיעָן יִהְנְיָן מְלְפָּפָּן

الإنارة فرازة والأراء والألاج المنافي الأرام المنافرة ا

تهزر مرجدرا ترززةم ههاد

בּלַגָּע עַוֹנְגִּמְע אָמָג בּמַטַבּנָע

שׁמַּמָהָם לְלַאָּט טַהְּמָּטַ בּוֹנִינְיָהַ

េកុង្កាជ ក្មេងឡូប ក្តុកុងក ចុម្មឃុំក

פַעַעָּ אַטָּם:

%□ :

청८~월더다다:

מְלְפָפּׁן הַדְא מִם הַדָּא: עובא מס שובא נשמנה געומל

הקיצונה במקקברת השנית: וָכֵן תַּעַשְׁתְ בִּשְׁבַּע תַיָּרִיעָּת הַיְרִישְׁהֹ הְאֶהְה מִקְצֶה בַּחֹבְבֶהֶה וֹמֹמְּיִם לֵלְצִּׁת הָבֶּלֶת עַלָּלֶת עַלָּ

בנט בופי וכן העבר הספקא ספֿטא גיריעַנא חַדא מסטָרא וְנַבְּבֶּוֹ בְנַבְּלֵאְ מָּלַ

מנובול שׁבְּיֵלְאֵ: בונוגלטא לסמבא כונו כופו

הונפוא שבא לפביל שבא: בבית לופי הננוא מכונו שֹהְבֹּיג בֹּסִמֹבְא צִינִינְקֹטֹא בּוֹנוֹמֹא שַׁבֹא וֹשַמָּמֵו הֹנוּבִּוֹ 口はない

הַרָא בְּפוּרְפִּיָא וֹיהֵי מַשְׁבְּנָא הַר: ַ, וְחַבַּרְהָּ אֶת־הַוְּרִיעָת אִמֶּה אֶלַ וּהָלְפָּיף יָה יָרִיעָהָא חַרָא עִם نَّمْشِينَ لَيْمَشِيَ كَلُوْرٍ يُثَارُ لَيْمُرِّي يَظْمِيا فَيَلِّيْكِ لِيَمْرِينَ لِيَظْمِيا فَيَلْ لِيُلْكِت

שַּׁבְּיִר יָהָהוּן: עַמְּהְבֹּוֹ הַהְּטִּיַבְ הַהְּעַנִי וֹנִינְעִי הַלְ מַהְבֹּלִא עַבָּא הַהְּנִי וֹנִינִּוֹ ² וֹמֹמֶּׁיִלְ וֹנִימָּׁנִי מֹּוְּיִם לְאִׁנִילְ מַּלְ_ וֹנַמְּבִּיִר וְנִימָּוֹ בַּמִּמִּיִּ לְפַּבְּסָא

> one to another. other five curtains shall be coupled together one to another; and the Five curtains shall be coupled

edge of the curtain that is outmost likewise shalt thou make in the that is outmost in the first set; and upon the edge of the one curtain And thou shalt make loops of blue

one curtain, and fifty loops shalt Fifty loops shalt thou make in the in the second set.

another. loops shall be opposite one to curtain that is in the second set; the thou make in the edge of the

tabernacle may be one whole. another with the clasps, that the gold, and couple the curtains one to And thou shalt make fifty clasps of

9

thou make them. tabernacle; eleven curtains shalt goats' hair for a tent over the And thou shalt make curtains of

- לשון נקבה, ובדבר שהוא לשון זכר אומר איש אל אחיו כמו שנאמר בכרובים, ופְגִיפָס אִיש אֶל אָמִיו (שמוח כה, כ): (3) חהיין הוברוח. מופרן בממט זו בלד זו, ממש לבד וממש לבד: אשה אל אחוחה. כך דרך סמקרם לדבר בדבר שסום
- קנולם ממשם סיכיעום קכויס מונכם: וכן העשה בשפה הירועה הקיצונה במחברה השניה. נלומס יכיעס שסיל (+) לולאות. לגי"לש בלע"ז וכן מרגס מונקלום עַנוּבְין, לשון עניבּס: מקצה בחוברת. במומס יריעס שבפוף סמבור.
- מ' אמום המלויין על אמורי המשכן שבמערב, ושמי אמום המחמונות מגולות. זו מלאמי בבריימא דמסכם מדות, אבל במסכם שבמורח, שלה היו קרשים במורח הלה ד' (ברש"י ישן המשה) עמודים, שהמשך פרוש וחלוי בווין שבהן כמין וילון, נשחיירו . אמה לחוברת, שלשים מהן לגג חלל המשכן לארכו, ואמה כנגד עובי ראשי הקרשים שבמערב, ואמה לכסוח עובי העמודים קומם הקרשים שגבהן עשר, נמנאו שמי אמום המחמונות מגולות. רחבן של יריעות ארבעים אמה כשהן מחוברות, עשרים מלל רוחב המשכן, והמה מכהן והמה מכהן לעובי רהשי הקרשים שעוביים המה, נשמיירו ש"ו המה, ה' ללפון וה' לדרום מכשות קרשים למקלעום הרי עשר, ובמקומם אפרשם למקראום הללו. נותן היריעות ארכן לרחבו של משכן, עשר אמות אמלעיות לגג האמה, הרי שלשים מן המורח למערב. רוחב המשכן מן הלפון לדרום עשר אמוח, שנאמר ולירכחי המשכן ימה וגוי, ושני השנית. והמשכן ארכו שלשים מן המורח למערב, שנאמר עשרים קרשים לפאח נגבה חימנה, וכן ללפון, וכל קרש אמה וחלי יו כנגד זו, מכגומו של כנגד, לקבל. היריעום ארכן כ"ח ורחבן ארבע, וכשחבר חמש יריעום יחד נמלא רחבן כי, וכן החוברת זו כן יסא במברמס, כשמפרוש מוברם אלל מוברם יסיו סלולאום של יריעס זו מכוונום כנגד לולאום של זו, וזסו לשון מקבילום, (a) מקבילות הלילאות אשה אל אחותה. שמור שמעשס סלולמות במדס מתם, מכוונות סבדלתן זו מזו, וכמדתן ביריעס קילונס, לשון קלס, כלומר לפוף המוברמ:
- (6) קרסי זהב. פירמיל"ש בלע"וומכנימין כאשן אחד בלולאים שבחוברם זו, וכאשן אחד בלולאים שבחוברם זו, ומחברן בקן: ונחח אח הפרוכח חחח הקרסים, ואם כדברי הבריימא הואח, נמלאח פרוכח מעוכה מן הקרסים ולמערב אמה:

שבם (פרק הזורק לם:), אין היריעום מכסום את עמודי המזרח, ומ' אמום סלויות אחורי המשכן, והכסוב בפרשה זו מסייענו,

לַתַּמְשׁׁי מַמְבַר יָרִיעִּה: הַנְרִיעָה הָאָהָת מִבְּה צַּהַת לאַמָּע וֹנְטַבְ אַבְּבֹּה בֹאַמָּע אַמָּגוֹ וַפַּנְעֹגֹא אַבַבֹּה אַמָּגוֹ

فرز بنېشر: אָם בּוֹנְיִמְּנִי בַּמִּמְּיִם אֶלְ־מִּוּלְ זִּם וְרִוֹמְּטִא מְטִינִינִא לְפַבִּילִ ر الهُلا يَشِم لاَنْكَ يَرْكُ لَا لَحُوَرُقُ لَيْنَ هِينَ نُكِيمًا لَيْنِي لِيَانِي لِيَرْمِيكُ نَاحَدُنُّ \$ُلِ لَائِيُّم تَانُدُ مِلْ كُجُّهِ ۗ

בּעַלָבע נְעַמְהָּנִם לָלְאָע הַּגַ ଂ ਘੁੰਫੁਰ ਰਾ;਼ਾਪ੍ਰਾਂ ਜੁਲ੍ਹਾਂਰ ਰੁਕਾਈਜ਼ لْمُهُنِكُ لِتَوْهُرِهِ خُرِجُهِنِ مَرَ

מְּפָּׁנִ עַיְּרִישְׁהַ עַתְבֶּבֶרָת תַשְּּוֹנִת:

نَاحَلُقُ هُلِ لِهُكُمُ نُكِزُلِ هُتُلِ: וְנִיבָאנֹ אָנַרַנַפְּרָסִים בַּגַּלְאָנַ لْمُهْرِثُ كَلَّكُمْ ثُلِيهُمْ لِتَمْهُرُهُ

על אַדורַי הַמִּשְׁבָּן: חַצַּי הַיְרִישָּׁה הִעֹּבֶׁפָּת הִסְרַה ְנְמֶבְעְ בִּיבִילָּת הָאֲהֶלְ וְמֶּבְחָא

ומוור לבסקו: סְרְוּחַ מַּלְ־צָּבֵּי חַמִּשְׁבָּן מִזֶּח י בּאָרֶךְ יִרִיעָּת הָאָהֶל יִהְיָה וְהַאַמְּה מִנְּה וְהַאַמְּה מַנָּה בְּעַבֵּף וְאַמְּהָא מִבָּא וְאַמְּהָא מִכָּא

לְנִוֹבְא מֹמְבוּ וֹנִוּמֹן: אוֹנוֹ אטׁנוֹמָט אוֹנוֹ אטׁזֹג. אָבוּבוּן בּוֹנִינִאָּנִי בַּאַנַוּט אָבְאָנִם אוּבְבֹּא בּיִבִּינִּנְטֹא בַּבָּא שֹבְטִּוּן

יהְלְפָּיף יָת חֲמֵישׁ יָרִישָּׁן לְחוֹד

שׁנְיִנְאָ: ספים דיריע לופי בנט קופו וֹטַמְּמָוֹ הֹנוּבוֹן הַּכְ ספּטא ביריעה הא הַרָא בָּסִטְּרָא ונומבוג בומטו עוובון על

נטגביר פורפין דנקש חמשין

יטַלפּיף יָת מַשְּׁבְּנָא וִיהַי חַד: וֹטֹמֹגַ וֹט פּוּבֹפּוֹא בֹּמֹנוּבּוֹא

נומכנא: בְּיִנְיבִיא שַּׁסְבַוּט מַּלְ אֵּטוִנִיג

מְכָּא יִמְכָּא לְכַסְיִיתִיה: נְהֵי סְרִיחַ עַלְ סְטְרֵי מַשְׁבָּנָא בּבְיַמִיר בְּאַבֶּךְ יְרִישְׁת מַשְּׁבְּנָא

> curtains shall have one measure. each curtain four cubits; the eleven thirty cubits, and the breadth of The length of each curtain shall be

the tent. the sixth curtain in the forefront of themselves, and shalt double over by themselves, and six curtains by And thou shalt couple five curtains

which is outmost in the second set. loops upon the edge of the curtain outmost in the first set, and fifty the edge of the one curtain that is And thou shalt make fifty loops on

that it may be one. loops, and couple the tent together, brass, and put the clasps into the And thou shalt make fifty clasps of

back of the tabernacle. remaineth over shall hang over the the tent, the half curtain that that remaineth of the curtains of And as for the overhanging part

tabernacle on this side and on that hang over the sides of the of the curtains of the tent, shall which remaineth over in the length the cubit on the other side, of that And the cubit on the one side, and

side, to cover it.

- (ד) יריעות עזים. ממלס של עזיס: לאחל על חמשכן. לפרוש מומן על סיריעות המחמונות:
- לכסום אחם מהשחי אמום שנשארו מגולום מן הקרשים, והאמה החחחונה של קרש שאין היריעה מכסה אוחו, היא האמה (8) שלשים באמה. שכשניםן ארכן לרוחז המשכן כמו שנתן אם הראשונים, נמלאו אלו עודפוח אמה מכאן ואמה מכאן,

(פ) וכפלה אה היריעה הששיה. סעודפת באלו סעליונות יותר מן סמתמונות: אל נוול פני האהל. מלי לתבס סיס המחובה בנקב האדן, שהאדנים גבהן אמה:

- על המחמונות חלי היריעה למערב, שהחלי של יריעה החת עשרה היחירה, היה נכפל הל מול פני הההל, נשהרו שחי המוח שנאמר בקן לאסל על המשכן, וכל אסל האמור בקן אינו אלא לשון גג, שמאהילום ומסככות על המחחונות, וקן היו עודפות (21) וסרח העודף ביריעות האהל. על יריעות המשכן. יריעות האהל כן העליונות של עוים, שקרוים אהל, כמו מלוי, וכפול על סממך שבמורח כנגד ספחח, דומס לכלס לנועס סמכוסס בלעיף על פניס:
- המשכן. סום לד מערבי, לפי שספחם במורם שקן פניו, ולפון ודרוס קרויין לדדין, לימין ולשמםל: כומב מליס, עודף על כומב המממונים: - הסרה על אחורי המשכן. לכסום ב' אמום שהיו מגולום בקרשים: - אחורי
- (13) והאמה מזה והאמה מזה. ללפון ולדכוס: בערך באורך יריעות האהל. שסן עודפות על מוכך יכיעות סמשכן

口で回必に

ムは谷のに必

	ועשית את הקרשים למשכו	ותעביד ית דפיא למשכנא	And thou shalt make the boards for	
Ζτ	שָׁמֵי יָדִוֹת לַקָּבָשׁ הָאָהְד מִשְּׁלְבֵת אִשֶּׁה אָל־אַחֹתָה בֵּן הַעֲשֶּׁה לְכָל קרְשֵׁי הַמִּשְׁבֵּן:	שׁמְבֵּיר לְכֵלְ גַּפּּרְ מַשְּׁכְּנְא: מְשִּׁיּלְבִין חַד לְקְבֵּילְ חַד בֵּּו הְבִין צִירִין לְנַפָּא חַד	Two tenons shall there be in each board, joined one to another; thus shalt thou make for all the boards of the tabernacle.	4
91	עַשֶּׁר צַּמִּוֹת צַּבֶּרְ תַּקֻּבָּשׁ וָצִּמָּר וַחֲצָּר הֲצַּמְּּה רָחַב תַהֶּרָשׁ הְצָּחֵר:	בְּרַפָּא תַר: נְאַמְּתָא נַפַּלְנִּנִת אַמְּתָא פּנִתְיָא הַשְּׁה אַמְיִן אַנְּרָכָּא בְּרַפָּא	Ten cubits shall be the length of a board, and a cubit and a half the breadth of each board.	Ģ
לבימי	مَّۃً، مَهُرَت مِثَالِیت: لَمْمُرِث جُن بَوْلُمُرِت حِفِمُخَا	בְּאָתְּי שְׁמִּין קְּנְיִּשְׁבְּיִא וְתַּעְּבִיר יְתְ דַּפּּיָא לְתָּשְׁכִּיִּא	And thou shalt make the boards for the tabernacle of acacia-wood, standing up.	9
† ī	מִּילִם מְאָבְּמִים וּמִּבְּסָה עֹרָת הְחִשְׁים מִלְּמֵעְלְה: (פ)	מְלְמִּגְאֵי בְּמָחֶבֵּּג סְסִׁינִיֹא בְּחַהְבָּּאִי בְּמַחֶבֵּּג סְסִינִּיִא בְּמַחֲבָּּגִי	the tent of rams' skins dyed red and a covering of sealskins above.	,

שמי אמומ: יהיה סרוח על צדי המשכן. ללפון ולדרוס, כמו שפירשמי למעלה. למדה מורה דרך ארן, שיהא אדם מש על היפה:

יו דַפָּין לְרוּחַ עֵּיבַר

the south side southward:

Źτ

91

Sī

the tabernacle, twenty boards for

And thou shalt make a covering for

ترقٰزُك:

مُمْلَرُه كِلُّم خِفَعَلَا ثُلْقُكَ مُمْلًا

ין וְשְׁמֶּיִהְ מִכְּסָהׁ לְאָהֵל עֹרָה וְתַעָּבִיר

(▶1) מכסה לאהל. לאימי גג של יריעית עזיס, עשה עוד מכסה אחד של עורות אילים מאדמים, ועוד למעלה ממנו מכסה עורות תחשים, ואותן מכסאית לא היו מכסין אלא את הגג, ארכן ל' ורחבן י', אלו דברי רבי נחמיה. ולדברי רבי יהודה, מכסה אחד היה חליו של עורות אילים מאדמים וחליו של עורות תחשים:

- (31) ועשיה אה הקרשים. סיס לו לומר ועשים קרשים, כמו שומתר בכל דבר ודבר, מסו סקרשים, ממומן סעומדין מיות אות הקרשים. סיס לו לומר ועשים קרשים, כמו שומתר בכל דבר ודבר, מסו סקרשים, ממומן סעומדין לכך. יעקב מבינו נמע מרויס במלריס, וכשמת, לוס לבניו לסעלומס עמסס כשילה ממלריס, וממר לסס שעמיד סקב"ס לנוות מומן לעשום משכן במדבר מעלי שמיס, רמו שיסיו מוומניס בידכס, סומ שימד סבבלי בפיוע שלו, עם מעע מוונייס קורות במינו מרויס, שנודרוו לסיות מוכניס בידס מקודס לכן: עצי שמים עומדים. מישמנגי"ש בלע"ו שיסמ מורך סקרשיס וקוף למעלס בקירות המשכן, ולמ מעשס סכתליס בקרשיס שוכביס, לסיות רותב סקרשים לגובס סכתלים קרש על קרש:
- ביין עי. (10) עשר אמות אורך הקרש. למדנו, גבסו של משכן עשכ אמות: ואמה וחצי האמה רוחב. למדנו, אככו של משכן לכיקרשים שיסיו בלפון ובדרוס מן סמורם למערב, ל' אמס:
- (עד) שחדי ידוח לקרש האחד. סיס מוכן מם סקכם מלמעס בממצעו בגובס ממס, ומנים רביע כמבו מכאן וכלים מכלן, וסן סי ידוח לקרש האחד. סיס מוכן מם סקכם מלמעס בממצע במכל מסס, ומנים רביע כמבו מכאן וכלו, ומוים מכלן, וסן סן סידום, וסמכין מלי כומב סקכם בממצע, (כלונו לומכ, קכש נקכל מס בנשלה למס מכרן מכאן ומכאן, ולו נשלה כומב ממס, ומוא מלי כומב סקכם שבממצע סוא מלי ממס. וכן פיכם כש"י בסדיא בפי סווכק (שבת דף ל"מ:) שסמכין באמצע כמב מלי ממס, ומיס מוכן דביעים ממס מכל לד, וכל יד סיס כומב כביעים ממס, וכן כל שפת אך סיס כומב כביעים ממס, וידוק סימב ולו מסל מס, וידוק סימב מלונת סכונים מכונין ממיס מכל לד, וכל יד סיס כומב כביעים ממס, וכן כל שפת אך מיס כומב כביעים ממס, וידוק כלופיס מ' וס אלל וס, וידות סקכש סנכנמות במלל סאדרים מכולות מצלשם לדיסן, כומב סמרין כעובי שפת סאדן, שיכמס מקכש מת כל כאש סאדן, שלס לא כן נמלא כיות בין קכש לקכש כעובי שפת שני סאדנים שיפיקו ביניסס, ווסו שנאת ניסיד ממס, ווסו שנאת הלים לא כן נמלא כיות בין קכש לקכש כעובי שפת שני סאדנים שיפילו. משוי אל אחחה. מכוונות וו כנגד וו מוו, ומשופין כאשיס ליכנם בחך מלל סאדן, כשליבס סוכנמת במלב מוח משוכם ללד מון בעובי סקכש שסיל מס, וומדנס על ידות בנונים שנים חללון.

בְאָבוֹר לִאָּהַנִי יִדְּקָיוּ: יִדְלָיו יַּאָׁדָיָ אָבוֹנִים טַּחַעַרַבַּאָּרָשׁ תַּחַת־הַקּרֶשׁ 口袋口厂 خۿڟۥ ه قَلَالِ مُهُدِّرُهِ لِأَكْدُرُهِ هُٰذِر كُلَّالِهِ مُرْدُ كُلَّالُهُ فِي الْمُعْلَى فِي الْمُعْلَى فِي الْمُ וֹאַבְבָּמִים אַבְנִי־בֶּמֶפָּ

בְּפְּוֹן עֵּשְׁרֵים בְּרָשׁ: يَّذُ يُتَّرِم يَاهِمُقُلُّ يَهِمُنُ لَا خُطِّمُ لَا يُخْمَمِ مُهْدُثُهُ فَائِنَهُ خُلِينَا

خُلَارُتُ فَالِمَا لَاقَالُمُ لَاجُمُالًا: אָבונים תַּהַה הַקָּבָּה הַאָּרָי ישְׁבָּרָי וּשְׁבָּרָי ישְׁבָּרָי נֹאַבְבַּמִּנִם אַבַוּנִנֵים כַּסָב הַּנֵּנִ

شَهْد جَرِبُهُ، ٢٠ וְלְינַרְפְתֵּי תַּמְּשְׁבֵּן יְמֶּר תַּצְּשָׁר וְלְסְיְפִּי

עמשְבָּן בַּיַרְכְתָוִם: ⁶⁶ וְמֵׁלֵגְ לֵבְׁמָּגִם עַלְּמֶשְׁבְּ לַבְּעָבְּאָקָע יּנְיְבֵין בַּבּיוֹ עַּלְּבָּגִב לְזָוֹנִע

خَفِّرْ بَامَ خَفِّرْ لَاقِظَمُ لِمَا يَكُنُهُ: ئاڭلات וֹנוֹנִ עַמִּים עַלַראָמָּוַ אָּלַרַ וֹנְטְנֵוּ עָאֲמִם מִלְמָּמִּע וַנִטַבוּ וּיהוֹן מַבְּוָנִין מִלְּבַע וַבַּחָבָּא

غَبُرُنَ فَلَانَ يَوْلُمُ يَغُلُدُ אָבונים תַּהַה הַקָּבָּה הַאָּהָר וּשְׁנַי ي جُول سَهْد مُمُد يُخَذُرُه مُثَرَّ لَذُولَ مَوْنَ مُمَد مُثَرِّ لَا يُعَالِمُ مُنْ لِمُدَالُ فَدَرَا וֹבִיוּ שְׁמִלָּב לַבְשָׁים וְאַרְנִיהָם

> בובנבי: סְמְּכִין מְּחוֹת דַּפָּא חַד לִתְּרֵין לטבון אובנטו וטבון

בפונא ממרון דפון:

יהְבֵין סְמְכִין הְחות דַּפָּא חַד: שבון סְמְכִון הַחות דַּפָּא חַד ואַנבהוו סמכיהוו דכסף

עַעַבְיר שָּהָא דַפּין:

ממכלא בסופרון:

יהון מַכְוָנִין עַל הַישִׁיהוֹן

סְמִכְין מַחות דַּפָּא חַד: סמכון מחות דַפָּא חַד וּתָרוֹן וועון שמניא בפון וסמכיהון

> another board for its two tenons; two tenons, and two sockets under two sockets under one board for its of silver under the twenty boards: And thou shalt make forty sockets

twenty boards. tabernacle, on the north side, and for the second side of the

two sockets under another board. two sockets under one board, and And their forty sockets of silver:

make six boards. tadernacle westward thou shalt And for the hinder part of the

the hinder part. for the corners of the tabernacle in And two boards shalt thou make

two corners. them both; they shall be for the the first ring; thus shall it be for complete unto the top thereof unto and in like manner they shall be And they shall be double beneath,

another board. board, and two sockets under sockets: two sockets under one and their sockets of silver, sixteen Thus there shall be eight boards,

(18) לפאח נגבה חימנה. אין פאס זו לשון מקלוע, אלא כל הכוח קרויה פאה, כחרגומו לְרוַחַ מֵיצַר דְּרוֹמֶא:

קרשים. קרשים. כרי מ' אמות רותב: (22) ולירבחי. לשון מוף, כמרגומו וֶלְמְיָפֵי. ולפי שהפחח במורח קרוי מורח פנים והמערב אחורים, וזהו סוף, שהפנים

וסלמס מוס, בלום כנגד למום עובי קרשי סמשכן סלפון וסדכום, כדי שיסל סמקלוע מבפוץ שוס: . אמד הן, אלא שאלו השמים אינן במלל המשכן, אלא חלי אמה מוו וחלי אמה מוו נראום במלל להשלים רחבו לעשר, והאמה מוה (ES) ושני קרשים תעשה למקצעה. אחד למקלוע לפונית מערבית ואחד למערבים דרומית, כל שמנה קרשים בסדר

סכמליס ממובריס: בן יהיה לשניהם. לשני סקרשים שבמקלוע, לקרש שבפוף לפון ולקרש המערבי, וכן לשני המקלועות: קרש, רולס לומר בעובי קרש המערבי. ודו"ק) הדרומי והלפוני, וראש קרש המקלוע שבפדר מערב נכנם למוכו, נמלאו שני מלום הדרומי והלפוני אלמטה קאי, ורולה לומר שהדרומי והלפוני וראש קרש כו' נכנש לפוכו, ומה שכמב היה טבעת בעובי לקרש שאללו. אבל אותן מבעות לא ידעתי אם קבועות הן אם ממולמלות. ובקרש שבמקלוע היה מבעת בעובי הקרש (נראה בי האחח. כל קרש וקרש סיס חרוץ מלמעלס ברחבו שני חרילין בשני לדיו כמו עובי מבעם, ומכניםו בעבעם החם, נמלה מחהים וסדרומי, כדי שלא יפרידו סאדנים ביניסם: ויחדו יהיו חמים. כמו מאומיס: על ראשו. של קרש: אל חטבעה יכן סקרש שאללי, ונמלאי מואמים זה לוה, וקרש המקלוע שבמדר המערב, חרוך לרחבו בעביו כנגד חריך של לד קרש הלפוני מוו, וסו שפרשמי, שיסיו לירי סידות מרוליס מלדיסן, שיסה רוחב סקרש בולט ללדיו חון לידי סקרש, לכשות הם שפח סהדן, (24) ויהיו הואמים מלמטה. כל הקרשים מוחמים זה לזה מלממה, שלח יפסיק עוצי שפח שני החדנים ציניהם להרחיקן זו

لَاثِيقُكِ خُرِّدُيْنِ يُجْرِم لِيَقِمُكُمُ لِيَثِمُهُ خُلِقِ، وَمَد مَمْخَتُهُ

מָּמָּׁ, בַ וֹנַתְּבָּיִג הַבָּבִי בַּאָבִי הָמִּהָוּ

the one side of the tabernacle, acacia-wood: five for the boards of And thou shalt make bars of

 $\Box \mathring{\mathbf{Z}} \Box \mathbf{L}$:

خَطَّلَهُمْ يَقَمُهُمُ لَمِينَاتُ لَكُنَّاتًا خَمَّدً مَهُدُتُهُ خُمِيفُتِهِا رة ترة التعارب البادية حداثات מהבלא שלולא נשמהא הבעו נְשׁמְאָּהֵע בַּבְרִיּטְם לְצַבְּהָהְ, בֵּלָתְ 'נִשְּׁמְאָא מִּבְרִין לְנַפָּּג סִהָּר

part westward; of the tabernacle, for the hinder five bars for the boards of the side other side of the tabernacle, and and five bars for the boards of the

מַבְרָהַ מִּוֹ הַפַּצָּה צֶּלְהַפַּצֶּה: 82 rūgrū ūgrit grit ūgrių a

<u>"</u>;

ממבר מן סְיָפֵּי לְסְיָפֵּי: וֹמֹבֹרָא מֹגִימְאָר בָּגוֹ דַפּּנָא

through from end to end. the boards, which shall pass and the middle bar in the midst of

87

Lτ

׃בֹיבֿוֹנ כלבוטם לגפול אט בלבוטם ²⁵ שַּבְּּעְהֵיהֶם הַעֲּשָׂה זָהְב בְּהָים װאָת־הַקְּרְשִׁים הְצַפָָּה זָהָב וָאָת־

בַּטְבָּא: לְמְבְרֵיָּא וְתִּטְפֵּר יָת מְבְרֵיָּא מּוֹפֿטַעוָן טַהַּבּיִג בַּעַבָּא אַטַבָא ווֹט בּפֿוֹא טֹטִפֿו בַטַבֿא ווֹט

thou shalt overlay the bars with gold for holders for the bars; and with gold, and make their rings of And thou shalt overlay the boards

هُمَّا لَالٰهُ لَا خُلَّادٍ: (٥) ः र्प्तेवं श्रेप-प्रांक्रेट्रे ट्रंकेंब्वर

דְאָתַּקְוֹיִיקְאַ בְּטִירֶא: וטלים יָת מַשְּׁבְּנָא בְּהָלְבְּהָתִיה

thee in the mount. thereof which hath been shown tabernacle according to the fashion And thou shalt rear up the

מלמעה וגוי, כך היא המשנה, והפירוש שלה הלעתי למעלה בקדר המקראות: מלמעלה אלבע מכאן ואלבע מכאן, ונומנן למוך עבעת אחם של והב, כדי שלא יהיו נפרדין זה מוה, שנאמר ויהיו תואמים לשון משולצום, עשויים כמין שליצה, ומכניםן למוך שני אדנים, שנאמר שְנֵי שֵׁדְנִים שְׁנֵי שֵׁדְנִיס (שמום לו, ל), וחורך אם הקרש מווקין) כמין שני שליבוח סולם המובדלוח זו מזו, ומשופוח להכנס בחלל האדן כשליבה הנכנסח בנקב עמודי הסולה, והוא מלמטה רביע מכאן ורביע מכאן, והחריץ חליו באמלע, ועשה לו שחי ידוח כמיץ שני חמוקין (ולי נראה שהגרשא כמיץ שני בסדר מערבי. כך שנוים במשנם מעשם סדר הקרשים במלאכת המשכן. היה עושה את האדנים חלולים, וחורך את הקרש (es) והיו שמנה קרשים. הן האמוכית למעלה מעשה ששה קרשים ושני קרשים מעשה למקולעות, נמלאו שמנה קרשים

י"ב, כנגד רוחב מ' קרשיס, כך סים מפורשה במלחכה המשכן (שבה לה:): רוסו מן סקלס אל סקלס, מן סמורם ועד סמערב, וס' צרימיס שבמערב אורך סעליונים וסמסמונים ו' אמוס, וסמיכון ארכו שנאמר במוך הקרשים. הברימים העליונים והחחחונים שבלפון ושבדרום, אורך כל אחח מ"ו אמה, והחיכון ארכו ל' אמה, זו, לפל לברים המיכון אין מבעות, אלא הקרשים נקובין בעובים, והוא נכנס בהם דרך הנקבים שהם מכוונין זה מול זה, וזהו מן המחמונה ולמטה, וכל חלק הוא רביע אורך הקרש, ושני חלקים בין טבעת לטבעת, כדי שיהיו כל הטבעות מכוונות זו כנגד למוכן, שמי עבעות לכל קרש, משולשים במוך עשר אמות של גובה הקרש, מלק אחד מן העבעת העליונה ולמעלה, וחלק אחד יעד קלסו, שנאמר וסברים המיכון וגו' מברים מן הקלה אל הקלה, שהעליונים והמחחונים היו להן מבעום בקרשים להכנם מלד זס, עד שמגיעין זס לזס, נמלא שעליין ומחמון שניס שסן ארבע, אבל סאמלעי ארכו כנגד כל סכומל, ומברים מקלס סכומל וסמחמון עשוי משחי חחיכוח, וס מברים עד חלי סכוחל ווס מבריח עד חלי סכוחל, וס נכנם בטבעת מלד וס ווס נכנם בטבעת (62) בריחם. כמכגומו עַבְּרִין, ובלע"ו מֹשפרי"ם חמשה לקרשי צלע המשבן. מלו ס', ג' סן, מלמ שסברים סעליון

וספיפיום לא היו נראום במוך המשכן, אלא כל הכוחל חלק מבפנים: ומן סטבעם לפס סטני, נמלאו סברימיס מלופיס וסב כשקן מחובין בקרשים, וסברימיס סללו מבחוך סיו בולטום. סטבעות אלל העבעות לכאן ולכאן, ארכן ממלא את רוחב הקרש מן העבעת לכאן וממנה לכאן, והבריח נכנם לתוכו, וממנו לעבעת, הוחב מדובק על הברימים, שמין עליהם שום לפוי, מלמ בקרש היה קובע כמין ב'פיפיום של וחב כמין ב'פדקי קנה מלול, וקובען (פג) בחים לבריחם. סמנעום שמעשם נסן יסיו נמים לסכנים נסן סנרימים: וצפיח את הבריחים זהב. לא שסיס

(30) והקמה את המשכן. לממר שיגמור, סקימסו: הראית בהר. קודס לכן, שמני עמיד ללמדך ולסרמיםך מדר סקממו:

חשב יעשר אקה פָרֶבֶים: שמים, וֹמְשָּׁוֹעׁ פַּׁרֶבֶּע שַׁבַּבְעׁ וֹאַבְּנָתָוֹן

مَر عَلَٰ خُمُكُ مَلُدُر خُمُكُ : מִּמְּנִם מְצְּבָּנִם זְּנְיִב וֹנִנִינֵם זְנִיִב וְנְתַתְּה אַלְה עַל־אַרְבְּעָה עַל־אַרְבָעָה עַמּוּהַי

تؤثم بكرا كِثم تَعْلَمُنَا: וֹטִלְגַּילָט תַּפְּׁנֶכֶמִ לָכָּם בַּיּוֹ לפַּרֹבֶת אָת אֲרַוֹן הַעַּרִוּת בועה نثقثك אֶת־הַפַּהְבֶת

بالمريم بالمراجع المراجع ्रदेत: مَا يُرَدُ لَا يُرَامُ مِنَا مِنَا مِنَا يَدِالْهُ الْهِالِيَةِ الْمُعَالِّيِةِ الْمُعَالِّيِةِ الْمُعَالِّيِةِ ss ZĠĻĈĽ וְאֶת־הַמְּנִרֶּהֹ %U_UMCUL

וֹמַשׁ מִשְׁלַבוֹ מִלְּמָבוֹ בַלִּם: שׁכֹּלִט וֹאַבְּנֹמֹן וֹעוּלַמֹּט מָּנֹי שַכֹּלָא וֹאַבְּנִּוֹנֹא יִאָּבַה וַעִיָּבִי لْمُشَرِبُ مُولِ كِٰقُولِ لِيُهُدِرِ لِمُمُدِّدِ فِلُوٰمِ كِنْدِم مَشْفِرُهِ

> מובע כבולו! מוור מובר אומן ומבור ותה נאּבעוֹלא ואַבֿה זַבובו ובוּא פֿרוּכִתָא דַתַּכְלָא

: ځافغن בעלא מֿל אַרְבָּעָא סָמָכִין מִּמִּגוּ מִבוּפַּוּ בַּבַּבָּא וֹנִיהוֹוֹ וֹטִשַּׁין וַתַּה עַל אַרְבָּעָא עַמוּדֵי

לכון בון קודשא יבין לדש בְסְבַוּנִמָא וְתַפְּבוּנִשְ פָּבוּכִמָא מׁנֹּנו לַפֿבוּכֹטֹא זֹט אַבוָנֹא יָת פַּרוּכְהָא הַחוֹת

בְּסְבְּרוֹא בְּלְבָה מִנְרְשָׁיִא: לְנְנְיִנִישִׁ אֶטַרַתַכַּפֶּבֶנִי מֹלְ אֶבַוֹן וְיִמֵּין יִה כְּפּירַהְא עַלְ אֲבוֹנְא

לְבַּע לְפַּעוּכְשַׁא וֹנִע מִלְנִעִא לְפַבּיִּלְ מְטַוּגֹּא וּטַּהָהוּג נִי פּֿטוּנִא מִכּּנִא

יבוץ שְׁוִר עוֹבֶר צַּיָּיר:

it be made. work of the skilful workman shall twined linen; with cherubim the and purple, and scarlet, and fine And thou shalt make a veil of blue,

four sockets of silver. their hooks being of gold, upon pillars of acacia overlaid with gold, And thou shalt hang it upon four

place and the most holy. divide unto you between the holy the testimony; and the veil shall thither within the veil the ark of under the clasps, and shalt bring in And thou shalt hang up the veil

the most holy place. upon the ark of the testimony in And thou shalt put the ark-cover

₽ξ

31

table on the north side. the south; and thou shalt put the on the side of the tabernacle toward candlestick over against the table without the veil, and the And thou shalt set the table

colours. linen, the work of the weaver in purple, and scarlet, and fine twined the door of the Tent, of blue, and And thou shalt make a screen for

דומין זה לוה: ברבים. ליורין של בריות יעשה בה. סיס כפול, בכל מומ ומומ ו'מומין: מעשה חושב. כבר פרשמי שוו סיל לריגס של שמי קירות, וסליורין שמשני עבריס לינן (וצ) פרוכח. לשון מחילם סול, וצלשון חכמים פרגוד, דצר סמצדיל צין סמלך וצין סעם: חבלח וארגנון. כל מין ומין

של משכן, והמוחר חלוי לאחוריו לכסוח את הקרשים: ורומב המוברת כ' אמה, וכשפרשם על גג המשכן מן הפתח למערב, כלמה בשני שלישי המשכן, והתוברת השנית כתמה שלישו בית קדשי הקדשים עשר על עשר, שנאמר ונְתּמָה שֶׁת הַפְּרֹבֶת מַתַת הַקְּרֶבֶת, המתברים את שתי תוברות של יריעות המשכן, ורחבה יי אמום כגבהן של קרשים, פרוסה בשליש של משכן, שיהא הימנה ולפנים עשר אמום, והימנה ולחוץ כי אמה, נמלא כלוגם שכחש הפרוכם כרוך בה, והחונקליום הן הווין, שהרי כמין ווין הן עשוים, והפרוכם חרכה י' אמוח לרחבו של משכן, (22) ארבעה עמודי שמים. די עמודים מקועים במוך די אדנים, ואונקליות קבועין בסן, עקומין למעלה להואיב עליהן

dara: ולפנים. כילד, אורך המשכן מן הפתח לפרוכת עשרים אמה, המובת והשלתן והמנורה משוכים מן הפתח ללד מערב עשר שמי אמות ומחלה, ומובח הוהב נתון כנגד אויר שבין שלחן למנורה, משוך קמעא כלפי המורח, וכולה נתונים מן חלי המשכן (פצ) ושמח אח השלחן. שלמן בלפון, משוך מן סכומל סלפוני שמי למומ וממלס, ומנורס בדרוס, משוכס מן סכומל סדרומי

t្ដាំឃុះ (a) זְהָב וְיִצְקְהָם בַּמִּשֶּׁה אַרְנֵי עני מִּמְּיִם וֹגִפּּיהָ אָטִם זִּלְּכ וֹוֹיהָם لْمُشْرِبُ كَقَوْكُ لِيَطِهُدِ مَعِيدٌ. لِيَفَدَّدِ خُفْدُوٰ؉ يَظِهُٰ؉ مَعِيدً.

עַמְשָׁאַ סְמָכִין דִּנְחַשָּׁאַ: <u>וְנֵיהוֹ דַהְבְּא וְתַהֵּיךְ</u> ממון וְטִוּפֵי יְמָהוֹן צַּהְבָּא

sockets of brass for them. be of gold; and thou shalt cast five them with gold; their hooks shall five pillars of acacia, and overlay And thou shalt make for the screen

אַמוע למָטו: حُمَد حِدِية نَبَيْطُ مَفِيَقُمَ يَهَجُهُ لَمُشِينَ كُن لِكَانَةِ لَكُنَا مُعَلِّي مُفَاتِ

۲۲۵٬۲۲: מַבְבַּחַא יִתְלָת אַמִּין נטמנת אמון פוטוא מבופֿת מהון שבות אהול אובלא וֹטֹהְבֹּיג וֹט מֹוֹבַבֹּטֹא וַאָהוֹ

shall be three cubits. four-square; and the height thereof five cubits broad; the altar shall be acacia-wood, five cubits long, and And thou shalt make the altar of

زلاهُلا: خقد فكثرا ككرند لخفرة بهكبر וֹמְמָּוֹים בּוֹנְיָנוּו מַּבְ אַבְּבָּה פִּנְיָנוּו

וְתִּחְפֵּי יָתֵיה נְחָשָׁא: זווטיה מניה יהוון קרניהי ונומדיר קרנוהי על אַרבַע

it with brass. piece with it; and thou shalt overlay the horns thereof shall be of one it upon the four corners thereof; And thou shalt make the horns of

לְכָלְ בַּלְיוּ תַּעֲּשֶׁה נְהִשֶּׁה: ימוְרְלִינִי ימוֹלְגִינִיו ימִוֹשִׁלַיִי نمَشِينَ فيبنير خُلِهُبِ نُنْمُير

עַנוֹהִי הַעַבֵּיד נִהַשָּׁא: וְצְנּוֹרְיַמִיה וּמָחָהִיָּמִיה לְכָל שמוני ומובופוטיי ומובטוני. ועעביד פּסַכְהַירְנְהֵיה לְמִסְפֵּי

thereof thou shalt make of brass. and its fire-pans; all the vessels and its basins, and its flesh-hooks, take away its ashes, and its shovels,

And thou shalt make its pots to

לַתְנִינוֹנו: אַרְבַּעַ שַּבְּעָהַ נְחְשֶׁת עַלְ אַרְבָּעַ מִּצְּרְחָאֵא אַרְבַּעַ עִּוֹקָוֹא וְשְּׁמְיִם לְּוֹ מִכְבְּּר מִצְּשֵׂר הָשָׁת הָשֶׁת וְתַעְּבִיד לִיה סְרָדְא עּוֹבְדְ

על אַרְבְּעָא סִמְרוֹהִי: על־הָנְשֶׁת מִצְּרְתָא דִּנְחָשָׁא וְתַעֲבֵיר עַל

thereof. brazen rings in the four corners upon the net shalt thou make four grating of network of brass; and And thou shalt make for it a

- עובד ליור. מדם המסך כמדם הפרוכה י' אמום על י' אמום: בו מעשה מחע, כפרלוף של עבר זה כך פרלוף של עבר זה: דוקם. שם האומן ולא שם האומנות, וחרגומו עוֹצַד לַיֶּיר, ולא (36) ועשיה מסך. וילון, סול ממך כנגד ספמת, כמו שַׁכְּמָּ צַעֲלוּ (מֿינ ה, י), לשון מגין: - מעשה רוקם. הלוכות עשויות
- ונאמר בפנימי רבוע, מס לסלן גבסו פי שנים כארכו, אף כאן גבסו פי שנים כארכו, ומס אני מקיים ושלש אמות קוממו, משפת (1) ועשיח אח חמזבח וגר. ושלש אמוח קומחו. דבריס ככמנן, דברי רבי יסודס, רבי יוסי מומר, נממר כמן רבוע
- (2) ממנו חדיין קרנוחיו. עלא יעעס לצדס וימצרס צו: וצפיח אוחו נחושה. לכפר על שוומ מלמ, עואמר ומְצָּמַךְ נָמוּשָׁר קובב ולמעלה (זבחים נמ:):
- שיסא ממסר שריפאן, ובלע"ו קרולינ"ש ובלשון חכמיס לנוריות: ומחחוחיו. ביא קבול יש לסס, לימול בקן גחליס מן סמובה בסס דס סובמים: - ומזלגוחיו. כמין אונקליום כפופיס, ומכס בסס בבשר ונמחביס בו, ומחספכין בסן על גחלי סמערכס כמרגומו, מגרפום שנועל נסס סדשן, וסן כמין כפוי קדרס של ממכם דק, ולו פים יד, ופלפ"ו וידי"ל – ומזרקוחיו. לקבל . מַמֶּבֶן (ישעי' פב, י), הסירו אַבניה, וכן וַיְשַוְקֵהוּ וַשַׁקְנֶהוּ (שם ה, ב). אף כאן לדשנו להסיר דשנו, ובלע"ו אַדשלדר"יר ויעיוו. שעיפיה. וכמוסו וָזֶם סְפַׁמֵּלוּן שָבְּמֹו (ירמיה נ, יו), שבר עלמיו. וכמוסו וַיְמְּקְלָהוּ בְּמַבְּנִיס (מלכים־ה כה, יג), וחלופו מַקְלוּ ג), ומלופו, וּבְּבֶל מְּבּוּסְׁמִי מְּשְׁבֵּשׁ (שֹס לֹחֹ, יב). וכמוסו בִּמְעָפֶיטָ פֹרִיָּס (ישעיס יז, ו), ומלופו מְמָעֵף פָּחֹרֶס (שֹס י, לג), מפשמ מלום בלשון עברים מלס אחח מחחלפת בפתרון, לשמש בניין וסחירה כמו וַפַּשְׁרֵשׁ שְׁרָשֶׁיִם (תֹהלים פּ, י), פֻוִיל מַשְׁרִישׁ (אֿיוּב ה, (E) סירוחיו. כמין יורום: לדשנו. לספיר דשנו למוכס, וסוח שמרגס הונקלום לָמָמְפֵּי קַמְמֵיּש, לפפום הדשן למוכס, כי יש (ישמיה מה, ד):
- (+) מכבר. לשון כברה שקורין קריבל"ש (זיעב) כמין לבוש עשוי לו למובח, עשוי חורין חורין כמין רשח, ומקרה זה מסורם, ממקומס, וכן סַיַמַּמָס מִישׁ מֵשׁ בְּמִיקוֹ (משלי ו, כו): לכל כליו. כמו כל כליו:

לשאמס על מובח הפנימי לקערח, ועל שם חחייחן קרויים מחחוח, כמו לֶהְפּוֹח אָשׁ מִיְקוּד (ישעיה ל, יד), לשון שאיבח אש

מַּע שַׁבָּי הַמִּוֹבֶּח: त्वाद्या यद्युव्य । त्वाद्य प्रदेष । त्वाद्य । व्याद्य । व्याद्य ।

מֹגַוֹעֹא מַר פַּלְוּוּת מַוֹבִּעַשׁ: פַּרְכָּב וְמִמֵּין יָמַה מְּחִוֹת סֹוֹבֵיבָא

the net may reach halfway up the ledge round the altar beneath, that And thou shalt put it under the

ממום נגפוני אנים נשמני: ° וְמְשְׁיִם בְּרִים לְמִּוְבְּחַ בַּרֵי עַצֵּי וְמִצְּיִר צְרִיחַיָּא לְמִרְבְּחָא

נְתְּהַוֹן נְהַשְּׁא: אַבותי דְאָעִי שִׁפִּין וָטִהָפּי

overlay them with brass. altar, staves of acacia-wood, and And thou shalt make staves for the

עַבּבְּיִם עַּלְ שְׁעֵּיִ צַּלְעָה תַמִּוְבֶּח וּיִהוֹ אֲרִיחַיָּא עַלְ הְּרֵין סְמָרֵי וֹטַנְלֵא אָטַ בַּנְיוֹנִ בַּמַבַּמְטַ וָטַנִּנְ נִוֹמָנְ זִי אָנִיטַנְיִנִי בַּמַּנְלֵטַ וָטַנָּנְ נִוֹמָנְ זִי אָנִיטַנְיִנִי בַּמַּנְלַטַאַ

מַדְבְּהָא בְּמִשָּל יָהֵיה:

Hollow with planks shalt thou in bearing it. be upon the two sides of the altar,

into the rings, and the staves shall

And the staves thereof shall be put

הַמְּמָר はななれ なびに

ئانھ

בַּבוֹר בְּמָא בַאַנוּוּ יָנוֹר בְּמִוּרָאְ כַּוֹ אָטַוְ חַבְּיכִ בְנִּחִין הַעָּבֵּיִג יָהַיהִּ in the mount, so shall they make it. make it; as it hath been shown thee

And thou shalt make the court of

מְשְּׁזִּר מֵאָה בְאַמְּה אַבֶּךְ לַפַּאָה לְדְרָהָא דְּבוּץ שִׁזִּיר מְאָה پرد-مَرمَدِه مِرَفِيه كِامِيْه يَوْس جَرْدي فِرجِد يَدانِهِم مَرِيد، لْمُشِينَ אُن لَامِّدَ بَاهِٰمُخُلَّا لِأَخْفَلَ لِنَمُحَدِي ثَن يُدَن مَمْخَتُهُ

אַמָּגוֹ אַנְרְכָּא לְרַנְּחָא חֲבָא:

hundred cubits long for one side. for the court of fine twined linen a southward there shall be hangings the tabernacle: for the south side

וֹתְנִילִיתְי نېڭلا:

تَلَمُكَانَاتِ حُوْلًا:

جرا يَقِظِهِ: (٥)

ממבום לשמש דונ

וֹכֹבוּמָגעוּן כַּסָּב: הְעַמְהָים עַּסְרִין הְנְחָשָׁא נְנֵי עַמּוֹדִיָּאֹ لْغَلَدَيْتِ لَمَصَينِي مَمُنيا لَمُصَّدِينِا

their fillets shall be of silver. brass; the hooks of the pillars and twenty, and their sockets twenty, of And the pillars thereof shall be

רוס שסיס מובדל מן סמובח מלא סחום, במסכח ובחים (סב:) למדנוס מן סמקרא: . אמים קומסו. ולדברי האומר דברים ככסבן, ג' אמום קומסו, לא היה אורך הכבע אלא י' אמום, כך מלאסי במענה מ"ט מדום, בדרום סמובת, מובדל מן סמובת מלא חוע סשערה, ורגליו מגיעין עד אמה סמוך לקלעי החלר שבדרום, כדברי האומר יי כך שנינו במכילפה (בחדש פי"ה). ומובה הדמה הוא מובה הנחשה, שהיו ממלהין חללו הדמה במקום הנייהן, והכבש היה שמענו בפרשת מובת אדמה מעשה לי, ולא העלה במעלות, לא העשה לו מעלות בכבש שלו אלא כבש חלק, למדנו שהיה לו כבש. וכנגדו עשו למובה ביה עולמים, דוגמה הוט הסקרה בהמלעו. וכבש שהיו עולין בו, אף על פי שלה פירשו בענין זה, כבר רחבו עד חלי המובח, נמלא שהמכבר רחב אמה, והוא היה סימן לחלי גבהו, להבדיל בין דמים העליונים לדמים החחחונים, מחמיו, וחירך סמחרך, חרי הוי, חד לנוי, וחד לכהנים דלא ישחרגו, זה שבדופן לנוי היה, ומחחמיו הלבישו המכבר, והגיע שמי אמות סללו קרויים כרכוב. ודקדקנו שם, וסכמיג תחת כרכוב סמובת מלמעס, למדנו שסכרכוב בדפנו סוא ולבוש סמכבר מקרנומיו, וכן שנינו בובחים (פב.), איזסו כרכוב, בין קרן לקרן, וסיס רוחב אמס ולפנים מסן אמס של סלוך רגלי סכסנים, אני מקיים ושלש אמות קומתו, משפת סובב ולמעלה, אבל סובב להלוך הכהנים, לא היה למזבת הנחשת, אלא על ראשו לפנים שביבו, וסים רחבו אמס בדפנו לנוי, וסוא למוף שלש (מ"א שש) אמות של גבסו, כדברי סאומר גבסו פי שנים כארכו, סא מס כלי ען, כל שעמיד לשוף ולכרכב, וסוא כמו שעושין חרילין עגולין בקרשי דפני סמיבוח וספסלי סען, אף למובח עשה חריך (5) ברכב חמזבח. מוצג, כל דצר סמקיף סגיב צעגול קרוי כרכב, כמו ששנינו בסכל שוחמין (מולין כס.), אלו הן גולמי וכה פתרונו, ועשית לו מכבר נחושת מעשה רשת:

(√) בשבעות. במרבע מבעות שנעשו למכבר:

- על ה' אמות, כמין פדן: (8) גבוב לוחות. כמכגומו פַּלִיל לוּמִין, לומות עלי שמיס מכל לד והמלל באמלע, ולא יהא כולו עך אמד, שיהא עביו ה'אמות
- סממורגס פְּרֶדְם לפּי שהן מנוקבין ככברה: רפאה האחת. כל הרוח קרוי פאה: (9) קלעים. עשריין כמין קלעי ספינה נקבים נקבים, מעשה קליעה ולה מעשה הורג, והרגומו קרֶדִין כהרגומו של מכבר

تَامَفَكُ، ◘ رَكَمُكَ، ثَالِهُ حَرِينًا ◘ خُولًا: וֹאַבְנִיהֶם מִשְּׁבִים ְ נְּחָהָט װְנֵּ אָבֶב וֹמֹמֵבוֹ מֹמִּבְים וֹכָּן כִפֹּאַט גַּפוּון בַּאֲבוֹשׁ עַלַמֹּוֹם וֹכוּ לַבוּנִם גַפּוּנָא בַּאִנַבַכָּא

בּנֹבוֹמֵא נֹוֹ. מֹמִיבּוֹא וֹכֹבּוּמִּ.ביוֹ סְבְּבֵי מְאָב אִינְכָּא וֹמִמּיִבוְנִייִ

pillars and their fillets of silver. twenty, of brass; the hooks of the thereof twenty, and their sockets hundred cubits long, and the pillars length there shall be hangings a And likewise for the north side in

הַמִּמָּנִם אַפָּנִר עַמָּדִיהָם עַשְּׁלָּר וֹנְעַר מִטְבֶּר לְפְּאָת־יָם לַלְמָנִם וּפּוּהָיָא

ממוביהון משֶׁרָא וֹסִמֶּכִיהון מֹמֹוֹלֵא סֹבְבוֹ שַמֹמֹתוֹ אַמֹּוֹ

their sockets ten. fifty cubits: their pillars ten, and the west side shall be hangings of And for the breadth of the court on

נאַלנים עַּשְּׁיבּיי

מֹבְנָהָא הַמִּאָרוּ אַמִּין: פּ וְרַחַב הֶחְצֶּר לְפָאָת הֶרְטְר וּפּוּחָיָא דְּדָרְהָא לְרוּחַ קַדּוּמָא

cubits. east side eastward shall be fifty And the breadth of the court on the

٤t

מְנָבְרָה הַמְּשִׁים צַּמֶּר:

וֹסֹמֶכֵּיהוֹן הַלְקָא: שֶׁלְמֶּׁע לְמִבְּרָא מַמִּידִיהוֹן הְּלְהָא hangings of fifteen cubits: their And for the other side shall be

their pillars three, and their sockets

the gate] shall be fifteen cubits: The hangings for the one side [of

لَمُلَدُيْتُ مُمْكِمُكُ לַלְמָּׁיִם עַּמָּבִינִים أرَخْتَالِ لَهَٰذِينَ لَاثِمَ مُمُرَّكِ بَرِٰمُخُدُمُ فَلَيْتُمُ لَلَّهِم مُمُرَّةً

إلاَّ لِينَاتِ فِحَالِمُ اللَّهُ الْعَلَادُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ال

וְסְמְבֵיהוֹן הְלְהָא: הְּלְמְּע סִבְּיוּן עַּמִיּבִיהוֹן

pillars three, and their sockets three.

אּבׁקֹּט וֹאַבֿוֹנִינֵם ₫ÜL'Ü□ שְׁנֵי וְשִׁשְׁ מִׁמְּנִוֹר מִנְּבְּׁע בְעֵם זְרֵוְנִי וּבוּץ שִׁזִּיר עֹנְבָּר צַּיִּיר אַפּֿוִע שַׂכְּבְע וֹאַבׁנֹּמָן וֹעוְכַזֹּמִע אַפּּוֹן בַעַבֹּלְא וֹאַבֹּנֹוֹלְא יַּגְּבַמַ يَرْهِمَد تَانَةِد مُقَلِّهِ مُهَالَيْ مَهَالَيْ الْمُنْدَم يُدَانِّه هُدُفِه مُهَادِياً

ىلىڭ شان

המוביהון אַרְבָּעָא וְסָמְכֵיהון

and their sockets four. weaver in colours: their pillars four, twined linen, the work of the and purple, and scarlet, and fine be a screen of twenty cubits, of blue, And for the gate of the court shall

מַצוּשָׁים (שופּמים ימ, י), מרגומו השוקים: מס על פני כולן, מס ברמשס, ומס בממצעס, מך יודע מני שחשוק לשון חגורה, שכך מצינו בפילגש בגבעה, וְשָמֹו צֶמֶד קַמֹוּרָיס קומת מתילות סתלר: - ווי העמודים. סס סלונקליות: - וחשוקיהם. מוקפות סיו סעמודיס בתומי כמף תביב, וליני יודע כאשו וקוף למעלה וכאשו אחד חקוע בעמוד, כאומן שעושין להליב דלחום שקורין גונוי"ש, ורחב הקלע חלוי מלמעה, והיא וכוכך שפח הקלע סביביו במימרים כנגד כל עמוד ועמוד, ומולה הקוודם דרך מבעתו באונקליות שבעמוד העשוי כמין וי"ו, וסעמודים מקועין למוכן, סיס עושה כמין קונדסין שקורין פלא"ם, ארכן ו' מפחים ורחבן ג', ומבעם נחשם קבוע בו באמלעו, (10) ועמודיו עשרים. חמש המוח בין עמוד לעמוד: ואדניהם. של העמודים נחשה, ההדנים יושבים על ההרך,

בנמיס כ' אמה, וזהו שנאמר וּלְשַׁעַר הֶמָבֶר מֶמֶךְ עֶשְׁרִיס מַמֶּה, וילון לממך כנגד הפתח, כ' אמה ארך כרוחב הפתח: ממומיס כולס בקלעיס, לפי ששס הפמח, אלא ע"ו אמה קלעיס לכתף הפמח מכאן, וכן לכתף השניח, נשאר רחד חלל הפתח ומערב קרוי אחרר, כמו דחרגם אונקלוס פַיָּס פְטַׁמַלון (דברים יא, כד), ימא מערבא: 🗆 חמשים אטה. אומן ני אמה לא היו (13) לפאח קדמה מזרחה. פני סמזרם קרוי קדס, לשון פניס, אחור, לשון אחוריס, לפיכך סמזרם קרוי קדס שסוא פניס,

למסך, סרי י' עמודים למזרח כנגד י' למערב: שהוא מן הג' שבמורח ה' אמוח, וממנו לשני חמש אמוח, ומן השני לשלישי חמש אמוח, וכן לכחף השניח, וארבעה עמודים (14 שמדי הם שלשה. ממש ממות בין עמוד לעמוד, בין עמוד שברמש הדרוס העומד במקלוע דרומית מורחית, עד עמוד

מפטיר

וֹאַבׁוֹנִים נֹשֹמֵני: מְחַשְּׁמֵנִם בְּמָּנִ נְנִיהָם בְּמָנִ מְכִּיִּבְּשִׁין בְּסָרְ נְנִיהֹוֹ בְּסָרִ

וְסְמְבֵיהוֹ דְּנְחְשָׁא: סְבִיבֹ כַּלְ עַמִּוּדֵי דַּרְתַא סְחוֹר סְחוֹר

sockets of brass. their hooks of silver, and their about shall be filleted with silver; All the pillars of the court round

אַפֿוע הֹה כֹּהֹוֹב וֹאַבוֹנוֹבֶם ಗ್ರಥತ್ಯಗಿ ಕಗ್ರಥತ್ಯಗಿ ಗೆಲ್ಲಗೆ ಗೆದೆಬ אַבֶּךְ הֶחְצֵּרְ מֵאָה בְאַמְּה וְרָחַבו אירִכָּא דְּדָרְהָא מָאָה אַמִּיוֹ

בוא בבוא אַפוּון דבויץ

their sockets of brass. five cubits, of fine twined linen, and fifty every where, and the height hundred cubits, and the breadth The length of the court shall be a

[កុំប៉ូកូក: (០) لْحُحْــ نُتَكِبُكُ، لَحُحْــ نَكُلُبِكَ يُتَلَمُّكَ ﴿ وَاذِكْ نُدُدُ فَوَانِدُ لَحُحْ فَقَا خُرجم خُرٍّ، لاَفِهُ فِأ خُرَم مُتِلْكَة خُرِم حُدٍّ،

pins of the court, shall be of brass. and all the pins thereof, and all the tabernacle in all the service thereof, All the instruments of the

Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, the Maftir and Haftara are on page 232. Shabbat Rosh Hodesh on page 232. For Shabbat Zachor the mastir and Hastara are on page 239. On Hodesh, read as defore but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read the 7th aliya for page 150, and the Hastara is the special Hastara on page 237. When Shabbat Shekalim is Rosh The Haftara is I Kings 5:26 – 6:13 on page 220. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 – 16 on

לְמָאִוּר לְעַתְּלְעִ זֶּר מְמָּיִר: כא נוֹפְׁטִנ אֵבֶּוֹב הְּהֵׁנוֹ זוֹנִי זִוֹב כְּטִנִי נוֹפְּבנוּ לָבִּ מִהַּטִי זוֹטָא בַּבְּיִגִּא

כֿטׁנַמַא לַאַּנֹעַנא לַאַּגַלַלא منه إياضًا مِعِيْرًا عِمَاجِيْرِ بَهُرَاءُكُمْ إيْمِ مِعَهِّلًا بِمَ جِيْدٍ بَهُرِيهُمْ

continually. the light, to cause a lamp to burn unto thee pure olive oil beaten for children of Israel, that they bring And thou shalt command the

- נאמר ווין ומשוקים ואדני נמשמ, לכך בא ולמד כאן: (דו) כל עמודי החצר סביב וגוי. לפי שלא פירש ווין ומשוקים ואדני נמשת אלא ללפון ולדרום, אבל למורת ולמערב לא
- היו. כך נכלה בעיני שלכך חור ושנלן: ואדניהם נחושה. להציא אדני המסך, שלא מאמר לא יאמרו אדני נמושם אלא לעמודי הקלעים, אצל אדני המסך של מין אמר למערב, והמשים על המשים חלר לפניו (עירובין כג:): וקומה חמש אמות. גובה מחילות החל, וחוא לוחב הקלעים: ורחב המשכן עשר אמוח באמלע רוחב החלר, נמלאו לו עשרים אמה ריוח ללפון ולדרום מן קלעי החלר ליריעוח המשכן, וכן בְּלוּ בּממשים ספנימיס, וכלה מֿרכו לסוף ל', נמלמו כ' ממס ריוח למחוריו בין סקלעים שבמערב ליריעום של מחורי המשכן, מכובעת ממשים על ממשים, שהמשכן הרכו שלשים ורמבו עשר, העמיד מורח פתחו בשפת נ' החילונים של הורך החלר, נמלחו (18) ארך החצר. סלפון וסדרוס שמן סמורה למערג מלס גלמס: ורחב חמשים בחמשים. הלר שגמורה סיהס
- שהם מקועין בארץ, לכך נקראו ימדומ, ומקרא זה מסייעני, אֹבֶל צַּל יִבְּעָן צַּל יִפַע יְמֵדִּמָיו לֶגֶנַא (ישעיה לג, כ): יודע אס מחובין בארך, או קשורין ומלויין וכובדן מכביד שפולי סיריעות שלא ינועו ברוח, ואומר אני, ששמן מוכיח עליסס נחושת עשויין ליריעות האהל ולקלעי החלר, קשורים במיתרים פביב פביב בשפוליהן, כדי שלא חהא הרוח מגביהתן, ואיני (19) לכל כלי המשכן. שסיו לריכין לסקמסו ולסורדסו, כגון מקצוס לסקוע יסדום ועמודיס: יחדוח. כמין נגרי
- alg: מבימין נאמר ממיד (ויקרא ו, יג), ואינה אלא עַמַלִימָּה צַּבֹּקֶר וּמַמַלִימָּה בְּעָרֶב, אבל ממיד האמור בלחם הפנים, משבח לשבח כא.): - חבויד. כל לילה ולילה קרוי המיד, כמו שאהה אומר עֹלַה מְּמִיד (במדבר כה, ו), ואינה אלא מיום ליום. וכן במנחת וכשר למומות, שואמר כמים למאור, ולא כמים למומום: - ל'השלוח גר חמיד. מדליק עד שמסא שלסבת עולס מאליס (שבת מומנן ברימיס, כדי שלא יסא בו שמריס, ואחר שהוליא מפה ראשונה, מכנימן לרימים ומומנן, והשמן השני פסול למנורה (02) וך. בלי שמרים, כמו ששנינו במנחום (פו.), מגרגרו בראש הזים וכוי: - בחיח. הזימים הים רוחש במכחשת ואינו

جَكُٰהַל מוֹעֵדׁ מִחֹוּץ לַפְּרֹהָת אַשֶׁר עַל־הָעֵהָת יַעֲרֹף אָתִּוּ אַהֲרַוְ וּבְנֵיוּ מִעֶּהַר עַד־בִּקֶר לְפְּנֵי יְהוְוֹה הֻקַּת עוֹלָם לְרַרֹהָם מֵצֶּת בְּנֵי יִשְׂרָצֵל: (ס)

אַבְוּרְיִּ אָלְעָּזֶר וְאִיחָטֶּר בְּנֵי ישִׂרְאֵל לְכַבְּנֵר אָחִּי מָתְּיִּךְ נְבֶּר ישִׂרְאֵל לְכַבְּנֵר אָחִי מָתְּיִּךְ נְבֶּר אַבְירְוּיִּא אֶלְעָּזֶר וְאִיחָטֶּר בְּנֵי אַבְּיְרְוּיִּ

אַנוֹגַעַ לְכְּבְּנָגַ נְלְנִיפְּאָנֵנֵי: זּ וֹמְהָגִים בֹּנִבֵּגַ לַבְּהָּ לַאִּנִינָן

> בְּמִמְפֵּן וִמְנָא מִבָּרָא מְרַמְשָׁא מִּד צַּבְּרָא מֵרָם יִי מְרַמִּשְׁא מִד צַבְּרָא מֵרָם יִי ישׂראל:

> וְאָהְ קְּבִירֵ לְנְתָּךְ יָתְ אָהֵרֹן אַחוּף וְנְתְּ בְּנֹיֹהִי ִ עְּמֵּיהִ מִּגֹּי בְּנֵי נִשְׁרָאֵל לְשָׁמִּשְׁא קֵדְמָי אָהַרֹּן בְּנֵי אַהְרֹן:

וּלְטוּמְּבֹטֹא: לְאַנְוּוְ אֵׁטוּנִּ לְיִפֿׁר וְטַמְּבִיתְ לִבִּימָּר לִנְיִּמָּר

נְאַהְ הְּעַבְּילִ עִם כָּלְ חַבִּימֵי אַהַרֹן לְלַבְּשׁיּתִיה לְשָּׁמְּא הַבְּמָא וְיַעְבְּרִוּן יָת לְבִּישִׁי הְבְּמָא הְּאַשְׁלִימִיה לְשָׁמָּא הַבְּמָה הַבְּלְ

لَاحِدُتِينَدَ كُرِهُوْهُمُ كُلُـفُدِ: كَانِيْهُمُ كُمِّلُتِياً كَلِينِا لَيْضُرُبُرا لَيْمُخُدِياً كُرِحِيْمَ. لَحْسِرُنَا فَرَشَعُا فَعُرُخًا لَحْسِرُنَا فَرَشِعُا فَمُرَمِّعًا لَعُمْرًا كُرِحِيْمُنَا كُنَامُخُدِياً

In the tent of meeting, without the veil which is before the testimony, haron and his sons shall set it in order, to burn from evening to morning before the Lora; it shall be a statute for ever throughout their generations on the behalf of the children of Israel.

And bring thou near unto thee

And bring thou near unto thee Aaron thy brother, and his sons with him, from among the children of Israel, that they may minister unto Me in the priest's office, even Aaron, Nadab and Abihu, Eleazar and Ithamar, Aaron's sons.

ΠΙΛΧΧ

And thou shalt make holy for splendour and for beauty.

And thou shalt speak unto all that are wise-hearted, whom I have filled with the spirit of wisdom, that the may to sanctify him, that he may minister unto Me in the priest's office.

And these are the garments which they shall make: a breastplate, and an ephod, and a robe, and a tunic of chequer work, a mitre, and a girdle; and they shall make holy garments for Aaron thy brother, and his sons, that he may minister unto Me in the priest's office.

(21) מערב עד בוקר. מן לס מדמס שמסח דולקת מערב ועד בוקר, ושיערו מכמיס חלי לוג ללילי עבת סחרוכין, וכן לכל סלילות, ואס יותר אין בכך כלוס:

- (I) ואחה הקרב אליך. לאחר שחגמור מלאכח סמשכן:
- (5) לקדשו לכהנו לי. לקדשו לסכנימו בכסונס על ידי סבגדיס, שיסף כסן לי, ולשון כסונס שיכות סוח, שנעריח"ס בלע"ו
   (4) הושן. מכשיע כנגד סלב: ואפוד. לה שמעתי (שסיה לבוש)ולה מלחתי בברייתה פירוש הבניתו, ולבי הומר לי שסיה
- מגור לו מאחוריו, רחבו כרוחב גב איש, כמין סינר שקורין פורלי"נט שחוגרום סַשְּׁרוֹח כשרוכבות על המוסים, כך מעשהי מלמטה, שנאמר וְדָּוִד מָגוּר מֻפּוֹר בְּּדָּר (שמואל־בּו, יה), למדנו שהאפוד חגורה היא. ואי אפשר לומר שאין בו אלא חגורה לבדה, שהרי נאמר וַיִּמֵּן עָלִיו מֻׁח הַאפֿיד (וִיקְרֹא מ, ו) ואחר כך וַיַּמֵּגֹר מֹחֹ בְּמֵשֵׁב הְאָבֹּל (שס), וחרגם אונקלום בְּהֶתְיַן מֵפּוֹדְא לִמרנו שהחצב הוא החגור, והאפוד שם מכשיט לבדו. ואי אפשר לומר שעל שם שחי הכתפוח צבו הוא קרוי אפוד, עהרי נאמר שמי במפוח האפוד, למדנו שהאפוד שם לבד, והכתפוח שם לבד, והחצב שם לבד. לכך אני אומר שעל שם המינר של מני הלמט קרוי אפוד, על שם שאופדו ומקשטו בו, כמו שנאמר ויאפד לו בו (שס), והחצב הוא חגור שלמעלה הימו, והכתפוח קבועות בו. ועוד אומר לי לבי, שיש ראיה שהוא מין לבוש, שמרגם יונתן ודוד חגור אפוד בד, בַּרְדִּיִּע דְּבִּיּן, ומרגם כמו כן מעילין, בַּרְדִּעִין, במעשה

שׁנְלַמַּט עַמָּלוֹ נְאָט_עַמָּמִ: (פּ) עַשְׁכֵּלְע וֹאָעַרַעַאַנְיּנְאָן וֹאָעַר עַּכָּלְאָ וֹנִע אַנְיָּנִוֹאָ וֹנִע אָבַיּ וְמַםְ וֹלֵטַנִּ אָטַ עַנְּטְׁכִּ וֹאָטַ וֹאָנּנוֹ וַסְּבֵנוֹ וֹטַ גַּטַבָּא וֹנִטַ

זְהורי וְיָה בּוּצָא:

scarlet, and the fine linen. the blue, and the purple, and the And they shall take the gold, and

ದ್ದೆದ್ದ ಗರ್ಭ: וַאַרְגָּטָׁן תּוֹלַעַתְ שְׁנֵי וְשֵׁשׁ מְשְׁזָר תַּכְלָא וַאַרְגָּוִנְאַ צְבַע זְּהוֹרִי מעשה חשב: וַעְּב שַׁכְבָב וַעַב שַבְבָב וּנִגְּבָב וּנִגְבַבוּן נִט אָנפּוָדָא דַּהְבָּא

It shall have two shoulder-pieces the skilful workman. and fine twined linen, the work of

gold, of blue, and purple, scarlet,

And they shall make the ephod of

joined to the two ends thereof, that

it may be joined together.

אָבַ אָנֹו לַגִּוּטָוּוּ וֹטַבַּר: مَح فترا فمُدين أنفخُها: ק שְׁמֵּיִי בְתַפְּׁת חְבְרֹבת יְהְנָה לָנִי תְּבִין פִּחָפִין מְלְפְפָּן יְהוֹן לֵיה

כס.): אבוש. סיא חגורה על הכחונת, והאפוד חגורה על המעיל, כמו שמלינו בסדר לבישחן, וַיָּמָן עָלָיו אֶם הַבְּמֹנֶת וַיַמַּגַּר קשמונ"ש - מצופה. כמין כיפה כוצע שקורין קופי"ה, שהרי במקום אחר קורה להם מגצעוה, ומהרגמיון פוּבֶּעין (עיין יומה במכשיטי זהב למושב קביעת אבנים טובות ומרגליות, כמו שנאמר באבני האפוד מֻפַּבֹּת מִשְׁבְּצֹוֹת וְהֶבּ, ובלע"ז קוראין אותו . אלא שהכמונם סמוך לבשרו, ומעיל קרוי מלוק העליון: חשבץ. עשויין משבלום לנוי, והמשבלום הם כמין גומום העשויום ַ ממר אחום אבשלוס, פִי בַן מִּלְבַּשְׁן בְּנִים סַמֶּלֶךְ סַבְּמוּלֹם מְעִילִים (שמואל־ב יג, יח): ומעיל. הוא כמין חלוק, וכן הכחונם,

(a) והם יקחו. מומס מכמי לב שיעשו סבגדיס, יקבלו מן סממנדביס אם סוסב ואם סמכלם, לעשום מקן את סבגדיס: אלמו בְּפַבְּנֵמ וַיַּלְבֵּשׁ אׁמוּ פֻׁמּ בַּמִּעִיל וַיִּמֵן עְבְיוּ פֻׁמ בְפֵּפִיד: בגרי קרש. מחרומה המקודשת לשמי יעשו חוחם:

חושב. כבר פרשמי שקום מריגם שמי קירום שמין נורם שני עבריקס דומום זו לוו: וקלץ פמילים לעשום (אם פמילי סוסב) במוך סמכלם ובמוך סאכגמן וגוי, למדנו שמוע של וסב שוור עס כל מין ומין: מעשה ו המר כך שוזר אם כולם כאמד, נמלא מומן כפול כ"מ, וכן מפורש במם' יומא (עב.), ולמד מן המקרא הזה ויכקעו אם פמי הזהב ומוט של והב עם שש מוטין של הרגמן, וכן במולעם שני, וכן בשש, שכל המינין מוטן כפול ששה ומוט של והב עם כל המד והמד, מוע ומוע. היו מרדדין את הוהב כמין עסים דקין, וקוללין פחילים מהם, ועווין אומן חוע של והב עם שש מועין של חכלם, סלפוד, ולא יסא נד ונגדל, סולך ומוזכ: - זהב הכלה וארגמן והולעה שני ושש משזר. ממשס מיניס סללו שוזרין בכל . אל מול מבעות האפוד שוכביס זה על זה, ומרכמן בפתיל מכלת תחוב במבעות האפוד והחשן, שיהא תחתית החשן דבוק לחשב בשני קלום המשן במחמימו, וכנגדס שמי מבעוח בשמי כחפוח האפוד מלמעה, בראשו המחמון המחובר בחשב, מבעוח החשן השרשרות השתחלית תקועין בתשבלות שבכתף שתחל, נתלה החשן חלוי בתשבלות החפוד על לבו תלפניו, ועוד שתי עבעות מבעות שבתשן בשני קלות כתבו העליון, חמת לימין וחמת לשמחל, ושני כחשי השרשכות מקועים במשבלות לימין, וכן שני כחשי בסס, אחם על כחף ימין ואחם על כחף שמאל, והמשבלום נחונים בראשיהם לפני כחפיו, ושחי עבוחות הוהב חחובות בשחי ממין האפוד, אכרכום כדי שיעור לוקפן אלל לואכו מכאן ומכאן, ונקפלום לפניו למעה מכספיו מעע, ואבני השהם קצועום לימין ואחם לשמאל, מאחרי הכהן לשני קצום רחבו של מינר, וכשווקפן עומדום לו על שני כחפיו, והן כמין שחי רגועום עשויום וסמשב ממובר בראשו על פני רמבו מעשה אורג, ומאריך לכאן ולכאן כדי להקיף ולמגור בו, והכמפום ממוברות במשב, אמת נשיס רוכבות קוקיס, ומוגר אומו מאמוריו כנגד לבו למעק מאליליו, רמבו כמדת רומב גבו של אדס ויותר, ומגיע עד עקביו, לכך אני כומב מעשיסם כמום שהוא, למען ירוך הקורא בו, ואחר כך אפרש על סדר המקראות. האפוד עשוי כמין סינר של (6) ועשר אח האפוד. אם באמי לפרש מעשה האפוד והמשן על סדר המקראות, הרי פירושן פרקים וישגם הקורה בלרופן,

אומס במחע למעק בחשב, ולא יארגס עמו, אלא אורגס לבד ואחר כך מחברס: זישה, לא למעלה מאליליהם ולא למעה ממחניהם, אלא כנגד אליליהם: 👚 וחבר. האפוד עם אותן שחי כחפות האפוד יחבר . אלא כנגד גבו של כהן, וגבהו עד כנגד האלילים שקורין קודי"ש, שנאמר לא יַמְבְּרוּ בַּיָּוַע (ימוקאל מד, יה), אין הוגרין במקום וסולכות כנגד כתפיו, ושתי אבני שהם קבועות בהן, אתת בכל אתת: אל שני קצוחיו. אל כתבו של אפוד, שלא סיה כתבו לפניו כנגד החוה, ועל ידי חבורן לעבעות החשן נאחוץ מלפניו כנגד לבו שאץ נופלת, כמו שמפורש בענץ, והיו וקופות סיו ממוברום במשב שמי ממיכום כמין שמי רלועום רמבום, אמת כנגד כל כמף וכמף, וזוקפן על שמי כמפומיו עד שנקפלום (ד) שחי בחפוח וגוי. סקינר מלמעס, ומשב סלפוד סיל סתגורס, ולמודס לו מלמעלס דוגמת קינר סנשים, ומגבו של כסן

וְמֵּמְ מִׁמְּזֵׁנֵי: פַמְּמְמְטִי מִפָּנִּי יִנְיָנִ מִּנִּ וְנְיֵבְ מִּבְּנִי מִפָּנִּי יִנְיָנִ וְנֵוֹמֵּך אָפְׁנִּיִּי מִפָּנִּי יִנִיְנִי

ָּ יִשְׂרַאָּלְ: יפִּתַּחְתָּּ אָרִישְׁם שְּׁמָוָת בָּנֵי בְּעָלְםִחְתָּּ אָרִיִּים שְׁמָוֹת בָּנֵי

י^{שראל} שָּשְׁהֹ מִשְּׁמִיִׁה עַלְּהַהָּבֵּן הַשָּׁהָה הַנּוּהְרֵָים: ישר יְאָה־שְׁמֵּוֹת הַשִּׁשָּׁה הַנּוֹהְרֵָים על־הְאָבֶן הַשְּׁנִית בְּתִּיְלָּה הַנּוֹהְרָים

ַ מַצַּמֵּׁה חָרַשׁׁ אָבֶן פִּחּיחֵי " חֹקָם הְפַּמַהׁ אָת־שְׁתֵּי הָאֲבָּנִּים עַל־שְׁמָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָסַבָּה מִשְׁבְּצִיֹּה זָהֶב הַעֲשֶׂה אֹקֶם:

ןשַׂמִהְׁ אָת־שִׁהֵי הָאַבְּנִים עַּל בּי בְּהָבָּׁה הֲאֵפֹּד אַבְנֵי וִפְּרָוֹ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנְשָׁא אַהַרוֹן אָת־שְׁמוֹּהְם לְפָנֵי יְהְנָה עַל־שְׁתֵּי בְּהַפֶּיוּ לְוִבְּרְוֹ: (ס)

בּי נְעְּשָׁיִם מִשְּׁבְּעִי זְהָבִי

וְהִמְיֵן הִּמִּוּנִיה דַּעֵלִיהִי בְּעּוּבְדֵיה מִנֵּיה יְהֵי דַּהְבָּא הַכְלָא וְאַרְגָּנְגָא וּצְבַע וְהוֹרִי וּבוּץ שְׁוִיר:

ְיִמְּבִׁאֵל: הְּמִּנִּע בַּׁנָג וְטִּנְּלְנְּג הַּבְּיִעִּנְן הָמָטִע בַּנָג אַבְנָגַ אַבְנָג בּנְבִלָּא,

בְּטִגְלְבְטַׁעֵּנְוּ: בְּאָהְטִּׁאַבְנִּ מִּלְ אַּבְּנָאִ טִּנְיִנִּטְּאִ בְּיִבְאָ נְיִנְי הְּמָבִיּאִ טִּנְיִנִּיּא הָטָאַ מִהְּמְנִינִינְוּ מַּלְ אַבְּנָאִ הָשִׁאָ מִהְּמָנְיִינְוּוּ

שַּהְבֵּיג יְטְבְּוּ: יִּמְבְאֵבְ מְתָּפֵּלְּהְּ מְבְ מְּמָבְׁיִּ שַּבְּשִׁוּ אַבְנִיֹּא הַּבְ מְּמָבִי בִּנִּ מִבְבַּוּ אַבְנִיֹּא הַבְ מְּמָבִי בּנִּי מְבָּבַבְ אַנְפָּוֹ אֲבָּוֹ מִבְא שִׁלְבְוָבּ יִנִי מִנְבָּב אַנְפָּוֹ אָבָּוֹ מִבָּא בְּטִבּ

בּנִיפּוּהִי לְדוּכְרָנְאֵ: שְׁמְּחָהָיִרִּ אֲבָנִי אִנְּבָּנִי לְבְנִי וְשְׁרָאֵלְ וְוִשִּוּלְ אַהָנִי דִּיכְּרָנְא הְמְהַנִי הְיִבְּנִי אֵבְנִי דִּיכְּרָנְא הְמְשְׁנִי לְדוּכְרָנְאִ

וַתַעְּבֵיד מְרַמְּצְן דִּדְתַב:

And the skilfully woven band, which is upon it, wherewith to gird it on, shall be like the work thereof and of the same piece: of gold, of blue, and purple, and scarlet, and fine twined linen.

And thou shalt take two onyx stones, and grave on them the names of the children of Israel:

six of their names on the one stone, and the names of the six that remain on the other stone, according to their birth.

With the work of an engraver in stone, like the engravings of a signet, shalt thou engrave the two stones, according to the names of the children of Israel, thou shalt make them to be inclosed in

And thou shalt put the two stones upon the shoulder-pieces of the ephod, to be stones of memorial for the children of Israel; and Aaron shall bear their names before the LORD upon his two shoulders for a memorial.

gold;

٤t

ΟI

- (8) וחשב אפדחו. ומגור שעל ירו, סול מלפדו וממקנסו לכקן מקשמו: אשר עליו. למעלס בשפת סמינר סיל סמגורס: במעשהו. כלריגת סמינר מעשס מושב ומממשת מינין, כך לריגת סמשב מעשס מושב ומממשת סמיניס: _ ממנו יהיה. עמו יסיס לכוג, ולל ילרגת לבד וימבכנו:
- (סו) כתולדותם. כמדר שנולדו, רמובן שמעון לוי יסודס דן ונפמלי, על סממת, ועל סשניס, גד אשר יששכר ובולן יוסף, ופנימין מלא, שכן סוא כמוב במקוס מולדומו, כ"ס אומיות בכל אמת ואמת:
- (II) מעשה הדש אבן. מעשס לומן על לפניס. מרש זס, דבוק סול למיבס עללמריו, ולפיכך סול נקוד פמת במופו, מושה הדש אבן. מעשס לומן על לפניס. מרש זס, דבוק סול למיבס עללמריו, ולפיכך סול נקוד פמת במופו, וכן קרש עליס געס קן (ישעיס מד, יג), מרש על עליס. וכן קרש בַּרְיָל מַעְּנְד (שס יב), כל אלס דבוקיס ופתומיס: פחוחי הוחם. כמכגומו קַעַב מְּבְּלְף דְּעַוְקֵח, מרונים סמומית במוכן, כמו שחורלין מוממי מבעות שסס למתוס אגרות, כמב והחם. כמר ומפורש: על שמוח. כמו בשמות: מסבוח משבצוח. מוקפות סמבנים במשבלות זסב, שעושס מושב סלבן בוסב כמין גומל למדת סמבן, ומשקעס במשבלות, ומולח סמבנלת מושבלת מושבלת מרבלת מרבלת במבלות במפות סמפור:
- (שבו) ליכרון. שיסא כואס סקנ"ס את סשבעים כמובים לפניו, ויוכור לדקמם:
- (13) ועשיה משבצות. מיעוע משכלות שמיס, ולא פירש לך עמס בפרשס זו אלל מקלת לרכן, ובפרשת המשן גומר לך פירושן:

ַבְּעָה עַלְרַ הַלְרַ הַּלְרַבְּיִם הַלְּרֵבְּיִם הַלְּבְּיִם הַלְּבְּיִם הַלְּבְּיִם הַלְּבְּיִם הַלְּבְּיִם ה %u_āLāLu מולבלית העעשה אקם מעשהר

المم طَمُلُك عَلَمُهُك عِنْد: שַׁכְּבִּע וֹאַבְלֹמָן וֹטוָבַלֹּמָּט חָלֹי. הושב במעשה אפר מעשני זָהָב

וֹנְבַינ בַוֹּבַבִּי: י בְבְוּעַ יְהְיָהִ יְהְיָה בְּבָּוּבְ זְיֵבֶע אָבְבָּוּ הְבִוּבָּת וְבִוּ מָבִּ וְבִּיִּה בִּיִר בְּיִבִּי בִּיבִ

نجُدُكُن يَهُنِد يَهُنِد: שירַים אָבֶן שיר אָדֶם פַּטְּדָהֹ וּמִבְּאַנָּ בוְ מִבְּאָנ אָבוֹ אַבְבָּמַנו

» نتمند تهزر زهه مهرد زئترات:

נַרַמּוּר הַשְּׁלִישִׁי לֶשֶׁם שְׁבַוֹ וְסְדְרָא הְלִיהְאָר

וְנְאָפֹּע מְאָבֹּגִּנִם זְעַבְ נְעַנִי נְעַנִי נִבְּנָבְאֵ נְפַּנְמֵינִי, וְהַמּוּרְ הָרְבְיִּמְּי תַּרְשָׁיִמְ וְאָהַם וְסִרְרָא רְבִיִּמְאָר כְּרוּם יַמָּא

בְּמָלוּאָמֶם:

מַל מִרַמִּצְתַאַ: לבילו וְתְּהַיוֹ נָת הָבַּנָא אָדילַתַא וּעוֹבשׁוּן שׁכֹּוּן בּבְעַר בַּכֹּי

: نارانا: זהורי ובוץ בֿעַבֿאַ עַכֹלָא וֹאַבְעָּוֹנֹא וֹאָבַתַ במוכב אופורא שמברניה لْمُهُمْ يَا يُشِعُ مِنْفُهُمُ مِنْمُهُمُ لِيَهُمُ مِنْكُ لِيهُمُ لِيَعْلَمُ لِيَعْلَمُ لِمُنْفُلًا

וֹזְרְתְאַ פּוּתְיֵיהוּ:

نجُلخًا مَلَّلًا لِمَانِة مُلُدِّة كَلُمْعُد مُمْكًا يُلِكًا אַנבּמֹא סִנוּנוּ נַאָּבוּ מַבֹא וֹעַהָּבְים בוֹע אַהָּלַמִּוּט אַבֹּוֹא

نَوْجُلَادِيت: נסבבא שלנגא אומבגדין שבויי

كانظراك

מֹבְלֵגֹא וֹמֵּגוֹ מִּנְלָא:

בּוְתַב וְתוֹן בְּאַשֶּׁלְמִוּהָתוֹן:

the settings. shalt put the wreathen chains on them, of wreathen work; and thou plaited thread shalt thou make and two chains of pure gold; of

thou make it. scarlet, and fine twined linen, shalt gold, of blue, and purple, and the ephod thou shalt make it: of skilful workman; like the work of of judgment, the work of the And thou shalt make a breastplate

and a span the breadth thereof. a span shall be the length thereof, Four-square it shall be and double:

be the first row; carnelian, topaz, and smaragd shall stones, four rows of stones: a row of And thou shalt set in it settings of

and the second row a carbuncle, a

agate, and an amethyst; and the third row a jacinth, an

sapphire, and an emerald;

inclosed in gold in their settings. onyx, and a jasper; they shall be and the fourth row a beryl, and an

לומר לך סמשבלות הללו יווקקו לך, לכשמעשה שרשרות מגבלות על החשן, חמנם על המשבלות הללו: ומליהו על עשייתן ועל קביעותן, ולה נכתב כהן הלה להידיעך מקלת לורך המשבלות שלוה לעשות עם ההפוד, וכתב לך והת, לוואם קביעומן, ואין מעשה האמור כאן לשון לווי, ואין ונסמה האמור כאן לשון לווי, אלא לשון עמיד, כי בפרשת החשן חזור ונחחה את שרשרות. של עבומות סעשויות מעשס עבות על משבלות סללו. ולה זה הוה מקוס לווהת עשייתן של שרשרות ולה מעשה נקבים וכפלים כמומן שעושין לבורות, מלה כמומן שעושין לְעַרְדַּמְּקְחֹוֹת שקורין הֿינשיגשייר"ש (רוכפהם) (בינה כב:): (+1) שרשרות זהב. עלעלמים: מגבלות. לפוף גלול המען המעה מוחס: מעשה עבות. מעעה קליעה חומין, ולמ

לשון בירור דבריס, שמפרש ומברר דבריו: במעשה אפוד. מעשק מושב ומחמשת מינין: משמש ג'לשונות, דברי מענות בעלי סדין, וגמר סדין, ועונש סדין, אס עונש מיתס אס עונש מכות אס עונש ממון, וזס משמש (פו) הושן משפש. שמכפר על קלקול הדין. דבר אחר משפע, שמברר דבריו והבטחחו אמם, דרישומ"ע בלע"ו שהמשפע

מלמוריו על כמפיו, ונקפלות ויורדות לפניו מעט, וסחשן חלוי בסן בשרשרות ומבעות, כמו שמפורש בענין: (16) זרח ארכו וזרח רחבו. כפול, ומועל לו לפניו כנגד לצו, שנאמר וְסִיוּ עַל לֵב אַבְּבֹן, מלוי בכמפומ האפוד הבאומ

(דו) ומלאח בו. על שם שהאבנים ממלאות גומות המשבלות המתוקנות להן, קורא אותן בלשון מלואים:

במלואוחס, כשיעור מלוי עביין של אבניס יסיה עומק המשבלוח, לא פחוח ולא יוחר: (02) משבצים זהב. יהיו העורים בתלוחותם, תוקפים משבלות זהב בעומק שיעור שיחתלה בעובי ההבן, זהו לשון למחחיחו, כמו שמפרש וסולך: אל מול פניו. של אפוד, שלא יחן המשבלוח בעבר הכחפוח שכלפי המעיל, אלא בעבר העליון ובקן הוא מלוי, ועדייון שפת המשן המתמונה הולכת ובאה, ונוקשת על כרימו ואינה דבוקה לו יפה, לכך הולכך עוד ב' עבעות השמחלים: - ונחחה. המשבלום על כחפום האפוד, אחם בוו ואחם בוו, נמלאו כחפום האפוד מחויקין אם החשן שלא יפול במבערם החשן לימין ולשמחל חול הליחר, שני רחשי שרשרום הימנים פרקע במשבלום של ימין, וכן בשל שמחל שני רחשי שרשרום למעלה בין פרשת החשן ופרשת האפוד, ולא פירש את לרכן ואת מקומן, עכשיו מפרש שיתקע בהן ראשי העבותות התחובות (פב) ואח שחי קצוח. על עמי סענומות, נ' רלעיסס על כל לוחם ולוחם: חחן על שחי המשבצוח. קו קו קרסונום

(24) ונחחה את שחי עבוחות הזהב. סן סן שכשות גלות סכתונות למעלס, ולה פירש מקוס קנוען נתשן, עכשיו מפרש לכיך אחס לפחור כן: על שני קצות החושן. לשחי פאוח שכנגד סלואר לימנים ולשמאלים סבאים מול כחפוח האפוד: אם שמי המבעות, והלא כבר נמונים בו, היה לו לכמוב במחלם המקרא, ועשים על קלום החשן שמי מבעות והב, ואף בשרשרות (ES) על החושן. לגירך המושן, כדי לקצעם צו. ולל ימכן לומר שמהל ממלם עשיימן עליי, שלם כן מה הול שמוזר ולומר ונמת

רואס אם דבריו, אלא שרשרם בלשון עברים כשלשלם בלשון משנה: - גבדרה. הוא מגבלום האמור למעלה, שההקעם בעבעות המשבלות, ואף שרשרות פתר מנחס בן תרוק לשון שרשים, ואמר שהרי"ש ימירה, כמו מ"ס שבשלשום, ומ"ס שבריקם, ואיני לאילן להאחו ולהחקע בארן, אף אלו יהיו מאחיוין לחשן, שבהם יהיה חלוי באפוד, והן שחי שרשרום האמורות למעלה בענין (22) על החושן. בשביל החשן, לקבעם במבעומיו, כמו שמפורש לממה בענין: שרשה. לשון שרשי הילן, המהמיוין

אַיפוּדְא לְקָבֵיל אַפּוּהִי:

שכלפי המון, והום קרוי מול פניו של הפוד, כי הומו עבר שהינו נרמה הינו קרוי פנים:

לך שיסא מוחד אותן בעבעות, ומדע לך שהן הן הראשונית, שהרי בפרשת אלה פקודי לא הורפלו:

שיסיו בגבול סחשן, וכל גבול לשון קלס, חשומי"ל בלע"ו מעשה עבוח. מעשס קליעס:

(וב) איש על שמו. כקדר מולדומס קדר האבניס, אודס לראובן, פעדה לממעון, וכן כלס:

مُرِي نَالَيْدًا خَمُرٌ مُمُلِ مُحُرِي فَيُرِي فِي أَمْ خُمِ: نَّمَلِ אָל אָלוּם מֹּמִבוּ וְשֹׁאַבֹּנְיִם שַׁעַּיְּיוֹ מַּלְ_אָּמָוֹע בַּדִּיִּ

מְצְּמֶהַ צְּבְתְ זְהָב מְהָוֹנְר: · لَمْشَرَة مَح ـ تَـ ثِشَا شَلَـ شِهَا وَحُرُكِا

ह र्ष्युक्रं तं प्रं प्रमाणी क्षेत्रं विदेशीय

مَحْ ضِيْرٌ جَعِبْ بَاشِهُا:

זְּנְתְ וְנְתַּשְׁ אֶת שְׁשִׁ, תַּשְּבָּתְנִע

: اشنت עַמּבּׁמָּע אָבְעַבּאָנִע מַבְ עַּבְעָּגוּ מּוֹפָעָא בּסְמָבַנּ

אָבַבְנוּנִ פַּנוֹנִי: תַּלְבְּנִתְּפָּוֹע הָאֵפְּׁר מְרַמְּצְּהָא וְתִּמֵּין עַלְ כִּהְפָּי اثنان مر עַמְּשְּׁבְּאַנְעַ סְמְרוֹנִי מִמֵּין עַּלְ מַרְמֵּין נאָט אָשֿוּ, לַּגִּוְטַ אָשֿוּ, וַהַגֹּדְעָט וֹנִט שַּׁבִּעוּל צָּבִילָן בַּבּּלְ שַׁבִּין

מל הביו סטבי

דושָנָא:

מולטא ונומביד על הושנא תרמין

אולו גבער וטטוו זט סבטון

ئے۔: מתחמן עובר גדילו דדהב וֹטֹהְבָּיִר עַלְ חוּשְׁנָא הַכִּין

And thou shalt make upon the they shall be for the twelve tribes.

every one according to his name,

לְטָבׁוּ מַּמָּב מִּבְּמִוּוּ: בהולא יבר הכ המנני וניונו אָמִביניבון בְּמָב מִפְּבַא כִּנְלָן וֹמִבֹאָל עֹבעֹא מֹמִבוּ מֹב

like the engravings of a signet, twelve, according to their names; the names of the children of Israel, And the stones shall be according to

שְׁמִנִים פּשִּינוֹ. עוִשָּׁם אָּישׁ עַלַ־

shalt put the two rings on the two breastplate two rings of gold, and And thou shalt make upon the wreathen work of pure gold.

Preastplate plaited chains of

the forepart thereof.

t7

٤٢

77

the shoulder-pieces of the ephod, in

the two settings, and put them on

wreathen chains thou shalt put on

And the other two ends of the two

rings at the ends of the breastplate.

wreathen chains of gold on the two

And thou shalt put the two

ends of the breastplate.

נאַלנגא גענגן הגן הָמִעִיט לנג

: עלו בּי (בספרי ספרד ואשכנז הָאָפִּוֹד) הָאָיפּוֹדָא לְגָיוֹ: شَطْرِهِ كُيْشِد كُر_مَدُد لِيُعْظِد للنِشْئِمُ مَحْ مُطْفِينِهِ يَجْمُدُدُهُ אִלִּם הַּגְ_הִהֹיֹ לַבֵּוֹנִי נַנְאָהֵוֹ הַּגְ_ יִנְיְהַנֵּי יִנְיִהַנִּי יִנְיִהַנִּי יִנְיִהַנִּי וֹמֹמָוּטִ מִּשׁׁן מַּבּׁמֹּוָטַ זַּטְׁרַ וֹמִּמִּטֵּׁי וֹטַמְּבֵּוּ. טַבְּטֵּוֹ מִּוֹפֿוֹ צַבְּבַרַ

立る母にて: לְעְּמֵּׁה מַחְבַּרְתִּי מִמַּעַל לְחֵשֶׁב קאַפַּוֹד מִלְּמַשָׁהוֹ מִמִּיּל פַּנְּיוּ עב וְנְתְתְּהָה אַלְהַם תַּלְ-שְׁמֵי כִּתְפָּוּת וְתִּמֵין יְתְּהוֹ עַלְ הָרֵוֹ בִּתְפִּי لمُصْبِينَ مُقِيرً

زَرِي رَيْنِ بَانِهُا مُعْرَ بِهُوٰنِہ: שַׁכְּבֶש בְשַׁנִיש הַּבְ_שַׁהָּב שַׁאָפֿוָע 82 87-044 TXGIT ווֹבְכָּסוּ אָטַבַנַעַמֵּן מִסְּבַּקּטָנוּ

:וינור קמיר: בְּבִאָּוּ אֶּלְ-וַעַּׁבְּהָ לְוֹפֹּנִוּן לְפֹנֵוּי בְּמִוּהֵלָוִי לְטוּדְהָא לְרוּכְּנִוֹּא ود بَهْدُهُمْ جَيَّهُا يَعْمَهُ فَمَ مَمْ حَرَّدُهِ نَهْدُهُمْ جَيْهُا يَانِهُ فَمْ خَدَيْهِ

מהלוו לשמול אופולא: אַפּוִנִי לַכַבֿיל בַית לופי מלבת מלפביר וְבְּבַ וְתַּגְּבֵיִג תַּבְּמֵן בִּוֹלֵן בַּדְתַב

מִמֹלְוֹנ אֵיפּוֹדָא: אַפּוָבַא וֹלַא וֹטַפּּבַל עוּהָּגָא בטכילמא למטוי הכ טמון אַיפוֹדָא בָחוּטָא וֹנְטַׁבוּן נִינְ טוּמָּלָא מָמָוֹלַטִּיה

וּנְשָּׁא אַבַרוֹן אָר שְׁמֹוֹת בְּנֵי וִיִּשׁוֹל אַבַרוֹן יָת שְׁמָהָת בְּנֵי

inward. toward the side of the ephod upon the edge thereof, which is the two ends of the breastplate, gold, and thou shalt put them upon And thou shalt make two rings of

.bodqs the skilfully woven band of the close by the coupling thereof, above nnderneath, in the forepart thereof, shoulder-pieces of the ephod gold, and shalt put them on the two And thou shalt make two rings of

the ephod. the breastplate be not loosed from woven band of the ephod, and that that it may be upon the skilfully of the ephod with a thread of blue, by the rings thereof unto the rings And they shall bind the breastplate

the LORD continually. . holy place, for a memorial before heart, when he goeth in unto the breastplate of judgment upon his the children of Israel in the And Aaron shall bear the names of

67

סעבר הוא ללד האפוד, שמשב האפוד מוגרו לכהן, ונקפל הפינר לפני הכהן על ממניו, וקלם כריפו מכאן ומכאן עד כנגד קלומ ו האפוד נמון על ממניי, ועוד נמן סימן, שלא יקבעס בעבר החושן שכלפי החוץ, אלא בעבר שכלפי פניס, שנאמר בימה, ואומר לך שני סימנין, סאחד שימנס בשני קנוח של חחמיחו, שסוא כנגד סאפוד, שעליונו אינו כנגד סאפוד, שסרי סמוך לנואר סוא, (62) על שני קצוח החושן. קו שמי פלומיו סמממונות לימין ולשמלל: על שפחו אשר אל עבר האפוד ביחה. סרי

ולשמאל, שלא יסא מחמית החשן הולך לפנים וחוזר לאחור ונוקש על כריסו, ונמלא מיושב על המעיל יפה: ממודל פניו. בעבר שנאמר ממעל למשב האפוד, והן כנגד מוף המשן, ונומן פמיל מכלה באומן העבעות ובעבעות המשן, ורוכמן באומו פמיל לימין למקום חבורן באפוד למעלה מן החגורה מעמ, שהמחברם לעומת החגורה, ואלו נתונים מעט בגובה וקיפת הכתפות, הוא גרונו ונקפלום ויורדום לפניו, וסמצעום לוס לימן בראשן סשני שסוא ממוצר לאפוד, וסוא שנאמר לעומם ממצרמו, סמוך (TS) על שחי כחפות האפוד מלמטה. שהמשגלות ותונות ברחשי כתפות החפוד העליונים, קבחים על כתפיי כנגד סמשל, וקלומיו שוכבין עליו:

גונם בל לברם: ונומס לילך: להיות על חשב האפוד. לסיומ סמשן דבוק אל משב סאפוד: ולא יות. לשון נימוק, ולשון ערבי סוא כדברי - הסמורנים זה לזה, שאי אפשר לירד לגיא שביניהם אלא בקושי גדול, שממוך סמיכמן הגיא זקופה ועמוקה, יהיו לבקעם מישור (82) וירבסו. לשון חצור, וכן מֵרֶכְמֵי מִּישׁ (חֹסלִיס לֹחֹ, כחֹ), חצורי חצרי רשעיס. וכן וְסְרָכָמִיס לְּבָּקְעָה (ישעיה מ, ד), הריס

ಗ್<u>ರ</u>ಭ್ಗ∵ (೦) بَشْدِيْرُ مِرْ حَجْدٍ، جَجْدٍ، بِحَيْدٍ، بِعَيْدٍ، بِعَدْدِيْ וְנְשָׁא אַבְרֹן אָח־מִשְׁפַּט בְּנֵי־ וִיִּשֹּׁיִל אָבַרֹן יָת לַב אַנְדְן בְּבְאָוֹ לְפְּנֵי יְהְוָהְהְ דִּאַנְרָן בְּמִינְּלִיה לְקָּנִים ° באורים וְאָת־הַהְּמִּמִים וְהְיוֹ עַלִּי יִנְיִה הַעִּיִּנִי עִישִּיָּא וִיהַוֹן עַלֹּלְ ְנְנְתַהְּ אֶל־תַּשֶׁן תַמִּשְׁבְּּט אֶת־ וְתִּחֵין בְּחֹשֶׁן דִּינָא יָת אִירַיָּא

^{אנים,} וְעְשְׁהְיִּהְ אָת־מְעָעִיל הָאֵפְּוֹד בְּלָיל וְתַעֲבֵר יָת מְעִיל אֵיפוֹדָא

בְּפָּר תַּחְרֶגֵא וְהְנֶה לֹּי לְאִ יִּמְּרֵעַ: בְּיִה דְּלָא יִהְבְּוֹע: בּפָר תַחְרֶגָא וְהְנֶה לֹּי לְאִ יִמְּרֵעַ: ַיְהְיָהְ לְפָּיִר סְבְּיַב מַעֲשֵּׁה אַהַגִּ יָהִי מַפַּף לְפּוּמֵיה סְחִוֹּר סְחִוֹּר בפי סְחְרְאִ יְהִיהַ לֹּנְ לְאֵ יָהַרְטִּ עִּוֹבְר מָחֵי כְּפּוֹם שָׁרְיָן יְתֵי إترز ، جِי ראֹשִׁוֹ בְּתוֹכֵוֹ שְׂפְּה וִיהֵי פּוּמִיהְ כְּפִּיל לְנֵוֹיה תּוֹרֶא

ڼ≒ړ⊏: סבור ופּעַמנו זְהָב בְּתוּכֶם וֹאַרְנְּמָן וְתוֹלְמַת שְּׁנְּי עַּלְ־שׁוּלְיוּ لْمُشْرِبُ مَح_صِيخُرِد لَجِبْرِ فَحُكُنِهِ ۗ

أنفيا مَح مِنز، يَفَمُر فِدُت: • פַּלְּמָן זְהָבְ וְרַפְּוּן פַּעְּמָן זָהָב

יְהְנֶה וּבְצֵאָהוֹ וְלָאִ יָמִוּה: (סֹ) לְּבְלֵּי מִּלְ־אַנִּרָן לְשָׁבֵּת וְּנְשְׁמֵּע מְלְילוּ בְּבֹאֵי אֶלְ־חַלְּבֶשׁ לְפְּנֵי

אָמִיר תַּכְלְא:

בּבְבַב בַּנגַיהון סְחור סְחור: על שפולוהי סחור סחור וַזַּגִּין שַּׁבְּלֵא וֹאַבְעִּוֹלָא יִצְּבַת זְּבִינָבִי וְתַּגְבִיר עַל שָׁפּוּלוּהִי רַמּוֹנֵי

מְמִּילְאַ סְחוֹר סְחוֹר: בבעלא ובשולא מכן מפוכנ זַנְא דְּדַהְבָּא וְרִמּוֹנָא זַנָּא

וְלָא יִמוּנו: לְלִוּדְשָׁא לְלְדָם יִיְ וּבְמִפְּקִיה לכוני במועליה מַל אַנַון לָהַמָּהָא

> before the LORD continually. the children of Israel upon his heart Aaron shall bear the judgment of goeth in before the Lore; and be upon Aaron's heart, when he and the Thummim; and they shall breastplate of judgment the Urim And thou shalt put in the

the ephod all of blue. And thou shalt make the robe of

it be not rent. were the hole of a coat of mail that round about the hole of it, as it have a binding of woven work head in the midst thereof; it shall And it shall have a hole for the

between them round about: the skirts thereof; and bells of gold purple, and of scarlet, round about make pomegranates of blue, and of And upon the skirts of it thou shalt

upon the skirts of the robe round golden bell and a pomegranate, a golden bell and a pomegranate, a

ŧ٤

31

that he die not. LORD, and when he cometh out, unto the holy place before the shall be heard when he goeth in minister; and the sound thereof And it shall be upon Aaron to

שם קליחת המשפע: נשפטים ונוכחים על ידו אם לעשוח דבר או לא לעשוח. ולפי המדרש אגדה, שהחשן מכפר על מעווחי הדין נקרא משפט, על שם אומו הכמג הוא קרוי משפט, שנאמר וְשָׁמַּל לוּ בְּמִשְׁפַט הַאּרִיס (במדבר כו, כא): אח משפט בני ישראל. דבר שהס דבריו (יומא עג:). ובמקדש שני סיס סמשן, שאי אפשר לכסן גדול לסיות מחופר בגדים, אבל אותו סשס לא סיס בחורו, ועל (05) האורים ואת החמים. סוא כמג עם המפורע עסיה נומנו במוך כפלי החען, עעל ידו הוא מאיר דבריו ומחמה את

(וצ) אח מעיל האפוד. שלפוד נימן עליו למגורס: כליל חכלה. כולו מכלם, שלין מין למר מעורב בו:

عوديا: שלם יקרע, והקורעו עובר בלפו, שוה ממנין לפוין שבפורה, וכן לפ יצַק הַפּשֶׁן, וכן לפ יבָבר מִמֶּנוּ (שמום כה, עו), הנפמר בבדי לשפה כפילמו, והיה מעשה אורג ולא במחמ: – כפר תחרא. למדנו שהשריונים שלהם פיהם כפול למוכן: – לא יקרע. כדי (23) והיה פי ראשו. פי המעיל בגבהו, הוא פהיחת בית הלואר: 🗈 בחוכו. כתרגומו קפיל לגוַיה, כפול לחוכו, להיות לו

בחוכם סביב. ביניסס סביב, בין שני רמוניס פעמון אחד, דבוק וחלוי בשולי המעיל: (33) רמוני. עגוליס וחלוליס סיו, כמין רמוניס סעשוייס כבלת חרנגולה: ופעמוני זהב. זגין עס שְנְבֶּלִין שבחוכס:

(12) פעמון זהב ורמון וגוי. פעמון וסב ורמון מללו:

لإجرَّارُ פְּתּוּחֵי חֹהָם جَٰדֶשׁ جِיתֹוֶת: לְּמְיָהָ בְּיִא זְהָב מָהָוֹר וּפִּתַּהְהָּ

פַּנִי־הַמִּצְנָפָת יִהְנֶה: וְנְיִנְיִנִ מַּלְ-הַמְּגְנְפָּׁנִי אֶלְ-מִוּלְ יַנְיָּבְּיִלְטָא וִיבִוּ מַלְ מַצְּנָפָּטָּא لْشَمْكُ אָעוַ מَלְ_פֹּעֿוּלְ שַּׁכְּבֶשׁ וּשַׁהַּוּוּ

خُلُمُنِا خَتُو خَفَرْ نُعِيْنِ: קְּדְשֵׁיהֶם וְהָנֶה עַל־מִצְּחוֹ מָמִיד تظايرها فتر نهد بجر ذِخْط منائلا لينظلها فقد نهد بجر ذِحر אַבַרן אָרַעַּלוֹ הַפַּּדְשִׁים אַשֵּׁר וִיִּשׁיל צַהַרוֹ יִה עַּיְנִיה קּיּדְשׁיִבּ ְּנְקְיֵׁהְ מַּלְבְּמֵבֵּת אַנְּרִלְ וְנָשֶּׁא וִיהֵו עַּלְ בֵּיִת עִינִיוּ דְּאַנְרֹן

ರೆಡೆದೆಗ ೭೭೦: ואבונט تخظا نظشنك

> ן הגלוף עַלוֹהִי בְּהָב מְפְּרַשׁ לֶדֶשׁ לֵינְ: אַיעַא דִדְהַב דָּכֵי

לַלְבַבוּגְ אַפּׁוּ מָאַנֹפּשׁאַ וֹבוּי: بالثرك על הושא

::. a أيَّا מונוטו שבולא לַבַמָּלָא לַעוּן מְשְׁנְת מִידְשׁיהוֹן וִיהֵי עַל בַּית

וֹטִמְיוֹ שַּׁהְבִּיִג מִוּבָב בּּוֹוָב: بلألقابا ĊULŢX. ドロロジス

ڹڬؚڶڟٙڴڷٮ: إركال بالمناه فالمناه يضير عين المراب المراجعة المر ڶڟٙۺڶ וֹלְבֹנוֹ, אַנַירוֹ הַעַּעְמְשִׁי כְּמָנֵה וּלְבָנוֹ, אַנַרוֹ הַעַּנִיר בְּהִוּוֹן

> тне Гокр. engravings of a signet: Holy to gold, and engrave upon it, like the And thou shalt make a plate of pure

shall be. upon the forefront of the mitre it blue, and it shall be upon the mitre; And thou shalt put it on a thread of

before the LORD. forehead, that they may be accepted gifts; and it shall be always upon his shall hallow, even in all their holy things, which the children of Israel iniquity committed in the holy forehead, and Aaron shall bear the s'norsA noqu od Ilsale ti baA

the work of the weaver in colours. linen, and thou shalt make a girdle, thou shalt make a mitte of fine chequer work of fine linen, and And thou shalt weave the tunic in

splendour and for beauty. shalt thou make for them, for for them girdles, and head-tires make tunics, and thou shalt make And for Aaron's sons thou shalt

מימק בידי שמים: (פצ) ולא ימוח. מכלל לאו אמה שומע הן, אם יהיו לו לא ימחייב מיחה, הא אם יכנם מחופר אחד מן הבגדים הללו, חייב

(35) ציץ. כמין עם של והב היה, רוחב ב' הלבעות, מקיף על המלח מהוון להוון (סוכה ה:):

ונמקיימו כל המקראות, פתיל על הליד, וליך על הפתיל, ופתיל על המלנפת מלמעלה: המלנפח, והיה נוחן הליץ על ראשו כמין כובע על המלנפח, והפחיל האמלעי מחזיקו שאינו נופל, והעס חלוי כנגד מלחו, קשור עם ראשי השנים, והולך על פני רוחב הראש מלמעלה, נמלא עשוי כמין כובע, ועל פחיל האמלעי הוא אומר והיה על ראשי הפסילים מאחורי העורף שלשחן, ונמלאו בין אורך העס ופסילי ראשיו מקיפין את הקדקד, ופסיל האמלעי שבראשו בנקבים, ומלויין בו בשני ראשים ובאמלעו, ששה בג' מקומות הללו, פתיל מלמעלה אחד מבחוך ואחד מבפנים כנגדו, וקושר מפלין, למדנו שהמלנפת למעלה בגובה הראש, ואינה עמוקה להכנם בה כל הראש עד המלח, והליץ מלמטה, והפתילים היו ולמעס סוא אומר וסיס על מנח אסרן, ובשחיעת קדשים שנינו (זבחים יע.:), שערו סיס נראס בין ניך למנופח ששם מניח (γε) על פחיל חבלה. וצמקוס ממר סוא מומר, ויִמְּנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁמִיל מְבֵּנְמׁ (שמוח לע, לֹח), ועוד, כחיב כאן וסיס על סמליפח,

מלמו, שלמ יפים דעמו ממנו: שטה, ולדצרי האומר עודהו על מלחו מכפר ומרלה, ואם לאו אינו מרלה, נדרש על מלחו תמיד, מלמד שממשמש צו צעודו על . ממיד, שסרי אינו עליו אלא בשעת סעבודה, אלא ממיד לרצות לסס, אפילו אינו על מצחו, שלא סיה כהן גדול עובד באותה נאמר, ולא עון המקריבים, הא אינו מרלה אלא להכשיר הקרבן: - והיה על מצחו חמיד. אי אפשר לומר שיהא על מלמו סרי כבר נאמר לא ירלס, ואס עון נומר סרי נאמר לא ימצג, ואין לומר שיכפר על עון סכסן שסקריב עמא, שסרי עון סקדשים אח עון הקדשים. לרלום על סדס ועל סמלב שקרבו במומאס, כמו ששנינו (מנמום כס.), אי זס עון סוא נושא, אס עון פגול (85) ונשא אהרך. לשון פליסה, ואף של פי כן אינו זו ממשמעו, אסרן נושא אהרך. לשון נמלא מפולק סעון מן סקדשים:

(95) ושבצה. עשה אותם משגלות משגלות, וכולם של שש:

(0+) ולבני אחרן חששה כחנה. מרצעה צגדים סללו ולה יומר, כמוומ, והצנע, ומגצעות היה מלופת, ומכומים הכתובים

لَحُكُرُانُ كُرِهُ: ימכאל אָנוַר וֹלַבַּאָלָ אָנוֹם النظمة في المنابعة المنابك المنابك

נִיבוו וּישִׁמָּשׁיוּן בַּרְמָי: יטַלביב וָת קירְבָּנְתוֹ יהַלַבַּיִיש וַמַלְבֶּישׁ יָמָהוֹן יָת צַּהַרוֹ צַּחוּף

رَيْسُ لِ كِيْنِ مُحْدُقٍ، جُدٍ كُحَوْنِهِ رَيْدُنِد كِنَا مُحْدُونًا يُحِدِّاً

ئلكنا نكائه: ה מְבוֹנִים מִמְּטַׁלַנִם וַמָּבַ לְכַפַּאָׁם בַּמָּב מָבוֹגָא מִנוֹבֹּגוּן

אַהַרֶּיוּ: (ס) تاكات ני בְּבֹאָבוּ אֶל־אָהָל מוֹעַּר אַוֹ בְּמִיעַלְהוֹן לְמִשְׁכַּן וִמְנָא אוֹ

יםמׄאַם:

بَثِرَيْتِ:

בּּלְבָה וֹלְאַ וֹמְאַנּ מֹּנִוֹ וֹמְנִינִ בּּלְנִוֹ הַאָּא וֹלְאִ יִפֹבּּלְנוֹ עוָבָא خَرْشُقُا \$ُر_نَفَاقِنَ كَشَدَنَ خَمَوْرَحُنِا خُمْدُخُنِهُ خُرِهُوْمُهُ

جَهِٰثِا وٰدُں

נמכ בּלָנו ויהון על אַבורן וְעל בְּנוֹהִי

שבון שַּלִמָון: פַּר אָחָד בָּן־בְּקָר וְאֵילִם שְׁנֵים סַב חּוֹר חָד בַּר חֹּוֹבִי וְדְּכְּרִיֹן כב לַשְּבֵּה אִטִּם לַכִּבִּוֹן לִי לֻלַעו לִשִּבָּהֹא וֹטִינוּ לְהַתַּהָּא שֹׁבֹתִי حدره، إنِّه بَهَدِّد هُنُّادٍ بَهَمُّ لِيُهُم ذِرْقُوا إِيِّهِ إِنْهُمْ جَمَعُونَ خَابَا

בְּטִמְין מַצְּבֶּיד יָהָהוֹ: השים פפירין הקשיהין בקשה סלת מצות הפילן עקעת ולחים פּטיר וגָריצָן פַטִּירָן

> sanctify them, that they may sons with him; and shalt anoint Aaron thy brother, and upon his And thou shalt put them upon

minister unto Me in the priest's them, and consecrate them, and

unto the thighs they shall reach. nakedness; from the loins even breeches to cover the flesh of their And thou shalt make them linen

unto his seed after him. be a statute for ever unto him and bear not iniquity, and die; it shall minister in the holy place; that they they come near unto the altar to unto the tent of meeting, or when upon his sons, when they go in And they shall be upon Aaron, and

two rams without blemish, otice: take one young bullock and to minister unto Me in the priest's shalt do unto them to hallow them, And this is the thing that thou

XIXX

77

make them. of fine wheaten flour shalt thou wafers unleavened spread with oil; unleavened mingled with oil, and and unleavened bread, and cakes

(ד+) והלבשת אותם את אהרן. מומס סממורין במסרן, משן, ומפוד, ומעיל, וכמונם משבן, מנופם, ומבנט, וניך, לממה בפרשה:

מסירה וויר"סטיר, והוא מלוי ידים: כשממנין אדם על פקודה דבר, נותן השליע בידו בים יד של עור שקורין גוואנ"מו, ועל ידו הוא מחזיקו בדבר, וקורין לאותו סמשמס: - ומלאח אח ידם. כל מלוי ידים לשון מנוך, כשסוח נכנם לדבר לסיום מוחוק בו מחומו יום והלחה, ובלשון לע"ו, ומכופיס, הכמוביס למעה בכולם: - ואח בגיו אחו. לומס הכמובים בהם: - ומשחח אוחם. למ להכן ולמ בניו בעמן

(ב+) ועשה לחם. לאסרן ולצניו: מכנסי בד. סרי מ' בגדיס לכסן גדול וארבעס לכסן סדיום:

לסיכל וכן למשכן: ומחו. סא למדת, שסמשמש מחוקר בגדיס, במימס: חקח עולם לו. כל מקוס שנאמר חקם עולס, (34) והיו על אהרן. כל סבגדים סללם, על מסרן סרמייין לו: ועל בניו. סממורין בסס: בבואם אל אהל מועד.

מוט גוירה מיד ולדורות לעכב בו:

שמוקפר: (1) לקח. כמו קח, ושחי גוכוח הן, אחם של קיחה ואחם של לקיחה, ולהן פחרון אחד: פר אחד. לכפר על מעשה העגל

בשמן. כשסן קמס, יולק בסן שמן ובוללן (שס עס.): - משחים בשמן. אסל שפיימן מושסן כמין כ"ף יונים שסיל עשויס כמי"ן למעה בענין חלם לחם שמן, על שם שנותן שמן ברבוכה כנגד החלות והרקיקין, וכל המינין באים עשר עשר חלות (מנחות עו.): (ב) ולחם מצוח וחלח מצח ורקיקי מצוח. סרי אלו ג' מינין, רצוכס, ומלום, ורקיקין. לחס מנום סיא סקרויס

וֹאֵט מִהוֹ בַאִגלִם: لْيَاكُلُدُكُمْ هُمُّكُ خَفَرٌ لَهُمْ يَنْظُدُرُ مُنْكُلُدُ مُنْكُلُدُ خُفَرُهُ لَيْنَ וֹלִטִשְּׁ אָנִטִּׁםְ הַּלְ-סַּלְ אֶּטְוֹר וֹטִשֵּׁוּל יִטְׁבִּוּל הַּלְ סַּלְּא חַב

אטם בֿמָנם: אָל־פֶּתַח אָהֶל מוֹעֶד וְרְחַצְּתְּ לְחָרֵע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְתַסְּהֵי

口袋停下: וֹאָטַ עַעְהָאָה וֹאָפַּגִּטָּ כָוָ בַּעַהָּב تلظرح ŢŵĠr י אָת־אַבַוֹרן אָת־הַכָּהֹנָת וָאֵת יִה אַבַּרוֹ יִה כִּהּנִיִא וְיָה لْجُمَانِيٌّ هُمَ سَجْدُنُهُ لَيَا لَيَجْجَهُمُ لَيُوحَ بِمَ جُحَدِهُمُ لَيَجْجَدُهُ

° וֹמִּמִׁשַׂ וַמִּגֹּוֹפִׁע מֹל_באָאָוּ וֹנִעַשִּׁ

نْنَمَّكُ ثَمْ لِيهُمْ يَثَمِّلُونَ هُنَانِ: ¹ וֹלֻׁכֹּוֹשׁׁ אָּעַ<u>הְּהְּמִּוֹ</u> <u>r</u>qÿŸŢr

خَكَٰذِلا: الثم خثر قطر العالم الم

װְמִבְאֵנֵׁ זֹע_אַנִינִן וֹנִע<u>ַ בּּלְּי</u>וּי خُيْتُ خُيَّةُ خُيُولًا י וְחְבַשְׁמָ לְחָם מִּוְבָּמֶּה וְהָוְתָּה نفتكف هجنا هختم هقتال بخئير

ئترثاء مَر ـ لَهُم بَقَد: מוְמֹּג וֹסְמוֹב אַנְוֹנוֹן וּבֹּלוֹו אָנוַ_ أنكرتك لأمك توفد كوفي الأبرك

שוְבֹא וֹנִי שַבוּגוֹ צַבְּנוֹנוּ

וֹאָט_אַנוֹלְן וֹאָטַבּלּנִין שַּׁלַבְיִר וֹנִט אַנוֹבְן וֹנִט בּּנִינִי שַּׁלַבִּיר

※「ほ「アンド שוּהָלֹא וֹטַטַבוֹן בִישַ בּטַמָוֹן ממג אופולא ווט אופולא ווט

מַבְנַפַּטַא: וֹטשׁוּן וֹט בֹלִילָא בַּלוּבַהָּא הֹלִ וּשְׁמִּוּ מִגְּוֹפֹּשׁא מַּלְ בוּמָּוּשׁ

ילביק על בישיה וקבבי ווסב ונו ממָבא גובועא

دېپيت، پېتاا جېپېرا بېتا خانانادا :

וֹלוּוֹבְנֹא צִבְנוְנִוּי: מֹכִם וטַלַבור טוּבַלָּגֹא בַאַנַבוּן יטִבי לְבוּוֹ בְּבוּנִּמָא לְלֵיִם بختبند أنتفقدا كبيا عبخما

ילַנוְנִי זְּנִי יְבִינִוְ מַּלְ בִימָּ וטלביב זה הורא לקדם

> two rams. basket, with the bullock and the basket, and bring them in the And thou shalt put them into one

meeting, and shalt wash them with To rast shr to roob shr orau gaird And Aaron and his sons thou shalt

band of the ephod. gird him with the skilfully woven ephod, and the breastplate, and the robe of the ephod, and the and put upon Aaron the tunic, and And thou shalt take the garments,

upon the mitre. his head, and put the holy crown And thou shalt set the mitre upon

anoint him. oil, and pour it upon his head, and Then shalt thou take the anointing

put tunics upon them. And thou shalt bring his sons, and

consecrate Aaron and his sons. perpetual statute; and thou shalt shall have the priesthood by a bind head-tires on them; and they girdles, Aaron and his sons, and And thou shalt gird them with

hands upon the head of the bullock. Aaron and his sons shall lay their before the tent of meeting; and And thou shalt bring the bullock

बर्ट्स (ब्रव):

(3) והקרבת אותם. אל מלר סמשכן ציוס סקממו:

(3) ואפדת. קשמ ומקן המגורה והפינר פגינומיו: (+) ורחצה. וו מנילה כל סגוף:

שלשמן מאמורי העורף, הוא נומנו על המלנפת כמין כובע: (6) גזר הקדש. זס סלין: על המצנפה. כמו שפירשמי למעלס, על ידי ספמיל סאמלעי ושני פמילין שבראשו סקשורין

(ד) ומשחת אותו אף משיחה זו כמין כ"ף יונים, נומן שמן על כלשו, ובין ריםי עיניו, וממברן בללבעו:

סכסונס: (9) והיחה לחם. מלוי ידים ום לכסונת עולם: ומלאח. על ידי סדברים סאלם: יד אהרן ויד בניו. במילוי ופקודת

פַּתַח אָהֶל מוֹעֵּד: " וְשְׁעַסְמָ אֶמְתַעַפֶּר לְפָּנֵי יְהְנְיָה וְתָּבַנִס יָת תּוֹרָא בֶּדָם יִיְ בִּתָּרַע

tent of meeting. before the Lord, at the door of the And thou shalt kill the bullock

ĪĊĴËŪ: الهما حِذَ آبِينَ مِنْ فَلَ هِذَ أَرَابًا إِنِّا جِذَ إِنِهِ مَنْ فَلَا ذَرَابًا * בי על־קרנה המוְבָּח בְּאָצְבְּעָרִי על קרנה ערִבְּחָא בְּאָצִבְּעָרִי וְלֶלְעַהְתְּ מִצַּה הַפֶּּר וְנְתַּמָּה וְהִסַב מִדְּשָׁא דְתוֹרֶא וְתִּמֵין

remaining blood at the base of the and thou shalt pour out all the horns of the altar with thy finger; the bullock, and put it upon the And thou shalt take of the blood of

للإرثار لنظملن تغاظفت: וֹאֶט_עַוֹעֹלֶב עַּיּמָנְעִ הַּלְעַבּבְּע וֹאֵעְ אָמַג וֹנִט עַנִּמָּגוֹ כִּיִלְנוֹ וֹנִט עַנִבּא tı TÜÇĞL نظطنان

אַשָּׁר דַּעַלְיהוֹן וְתַּסֵּיק לְמַדְבְּחָא: ַנְאָט עּנֹא נֹנֹט טַבּּבֹא בַּהַלְ כַּבְּבַא אֶטַ פּֿלְ עַּטֶבְּלֶּבְ וֹטִפַּר זִט פֿלְ עַּוֹבָּא צַּׁטִפָּר זִט

the altar. them, and make them smoke upon kidneys, and the fat that is upon above the liver, and the two covereth the inwards, and the lobe And thou shalt take all the fat that

לַמַּחַנָּה חַמָּאַת הָוּא: וּאָת־פּּרִשׁׁוֹ הִשְּׁרֵךְ בְּאֵשׁ מִחָּוֹץ וְנִתְ אִיכְלֵיה חּוֹקִיד בְּנוּרָא וֹאָנו_קֹבוָ ĽĠĻ

מִבּנֹא לְמַמִּבונים בּוֹמֹאִנֹא ונת בְשָׁר הוֹרָא וְנָת מַשְׁבֵּיה

and Aaron and his sons shall lay Thou shalt also take the one ram; sin-offering.

with fire without the camp; it is a skin, and its dung, shalt thou burn

But the flesh of the bullock, and its

Þτ

π

لَكِم لَكُٰذَح: אַבְּיָן וּבְּנְיֶּר אָת־יְבִיהָם עַּלֹּ־ אַבְּיִר יִּהְיִרִי יָת יְבִיהוֹן עַּלִ

ביש דִּכְרָא: ַנְאָטַ בַּאָנִגְ בַאָּבוֹב עַפְּׁב נַסְמְּכְנִ נִנָט צַכְּבָּא בַב טַפַּב נַנַסְמָבוּוֹ their hands upon the head of the

י וֹמִׁעַמִּטֹּ אָעַרַעָּאָיִלְ וֹלְלַעַעָּעָ אָעַרַ

לטכום לט גלבא לטפד לט

it round about against the altar. thou shalt take its blood, and dash And thou shalt slay the ram, and

בַּמְוּ נִוֹבַלֵּעָׂ מַּלְ_עַמִּוֹבִּעַ סִבְּיִבּי

לְנְטְׁעַוֹיִנְ וְנִינִי צַּבְּבֹנִא שַּׁפַּבָּנִי לְאָבַבוְעִי רְּמִיה וְתִּוְרוֹק עַּל עַּרְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר:

and with its head. legs, and put them with its pieces, pieces, and wash its inwards, and its And thou shalt cut the ram into its

מַלְ־נְתְּלֵין וְעַלַ־רֹאָאָוּ: מַל אֶבְרוֹהִי וְשָל בֵישִׁיה: וֹבְטַגִּשׁ עַבְּעַ וּבְבָּגִּגִּג וֹנִטַשׁ וּטִׁנַכָּגִץ זִּיגִי וּבָּבָתְנִיג וֹטִשָּׁגִּן

(11) פתח אהל מועד. נחלר המשכן שלפני הפחח:

(21) על קרנוח. למעלס, בקרנוס ממש (זבחיס נג.): ואח כל הדם. שירי סדס: אל יסוד המזבח. כמין בליעם בים

קבול עשוי לו סביב סביב לאחר שעלה אתה מן הארך (מדוח פ"ג מ"א):

איבר"ש (ראטספלייש): על הכבד. אף מן סכבד יטול עמס (מ"כ ג, ד): (13) החלב המכסה את הקרב. סול סקרוס שעל סכרם שקורין עיל"ל: ואת היתרת. סול עַרְפְּשָׁל דְנַבְּדֶל שקורין

(14) השרף באש. לא מלינו מעאם חילונה נשרפת אלא זו:

שכנגדה באלכמון, וכל ממנה נכאים בשני לדי הקרן אילך ואילך, נמלא הדם נמון בד' רומום סביב, לכך קרוי סביב: סברב. כך מפורש בשמיעם קדשים (ובמים נג:), שלין סביב ללא ב' מסנים שרן ארבע, האחם בקרן ווים זו, והאחם בקרן אבל שאר ובחים אינן טעונין קרן ולא אלבע, שמחן דמס מחלי המובח ולמטה, ואינו עולה בכבש, אלא עומד בארך ווורק: (10) וורקת. בכלי, לוחו במורק ווורק כנגד הקרן, כדי שירלה לכלן ולכלן, ולין קרבן טעון ממנה בלובע ללל העלה בלבד,

(ען) על נחחיו. עס נממיו, ומף על שאר הנממים:

ניהות אַשֶּׁה כַיהוָה הָנּא: הַמִּוְבֶּחָה עַּלְה הָוּא לִיהוֹגָה הֵיחַ עַלְהָא הוּא קֵדָם יִיָּ לְאִהְקַבְּלָא ווילמני

لېم ئېند: אַבְּלֶן וּבְּנְיֵנִ אָּטַ יְּבֵינָהָם מַּלְ אַנְּרֵן וּבְּנִיהִי יָה יְבִיהוֹן עַּלְ لْݣُرْكَانْاتْ ݣُلْك يْݣْرْدْ يْتْهْلْدْ لْخُولْك الْنَقْد بْنِ يَخْدُم فَيْنْتْمْ لْنَصْرِكَ

אָּעַ_עַבְּיֵם הַּגַ_עַמִּוֹפָּעַ סָבָּיב: لمَد_خِثِل لَهٰذُه تِنْفُرُنِ لِنُلِكُ עומנית ועל בקטן ידם הומנית אַנְירַן וְעַלְיהַרְיהָרָה os מִדְּמוֹ וְנְתַמְּה עַל חָנוּךְ אֹגוֹן אַנוֹ ガローロダバイ

יללבו יללו יללו ללו אשו: וֹמּכַ בֹּלִינִוּ בֹּלוֹו אִשַּׁוְ וֹלַבַּמָ עוּאָ מַּגַ-אַבֿיוּן וֹמַגַ-בֹּנֹבְיוּ וֹמַגַ-בֿנֿוּוּ ≖ ក្នុមុឌីក្ ថេម្តីជ្យុ ក្នុម៉ាក្ក ក្រុះក្នុ וֹלְלַטְטְׁטָּ מִוֹרַבִּיִם אָּהָהָר הַּלַרַ

אָרל מִלְאָים הָוּא: אַאָּב הַּבְיַנְוֹ נֹאָע הָוָע עַיִּמָוֹן בָּי נאַטו אָשֿג עַכּׁלְיָט נְאָט עַעַבֶּלֶ אָטַרַבַּפֶּבֶר וֹאָט יָטָבָה הַכְּבָרַ יי וְהֵאַלְיְׁה וְאֶתְרְתַהַלֶּלֶבוּ הַמְּכַפֶּה וְאַלְיִהְא וְיָה תַּרְבָּא דְּחָבֵּי نظظنان 41-TX:2 הַהְבֶב וֹנִסַּב

> לבהוא טובלוא טבם גו בוא: هُن خُرِ نَهِزِرِ الْنَقَاطَ ثَنَ قُرِ يَخْتُهُ ذِٰمَا يُغْتَا

QUIL: בְּמָא עַל מַדְבָּחָא סְחוֹר בּנֹלְעוָן בַּוֹמִּינָא וֹעזִבוָל זִע בדרון הימינא ועל אליון בבנוהי הימינא ועל אליון トドロ おドアバメ מבמוה והמין על רום אודנא בלבא נטפֿב

וֹמֹל לְבוּיָמֵּוּ בֹוּוָנִיוּ ומק לבומוניו ומק יממֹמְאוֹא בּבׁרוֹטֹא וֹטֹבּי. מֹכִ נטפר מו במא במל מדקהא

יבניהי ילבושי בנוהי עמיה: עמיה וְיִהְקַדִּשׁ הוּא וּלְבוּשׁוֹהִי

בהביהון וות שקא דומינא יִח אַנְא וְיָת חַצַּר כַּבְּרָא וְיָת

> fire unto the Lord. a sweet savour, an offering made by burnt-offering unto the Lord; it is ram smoke upon the altar; it is a And thou shalt make the whole

their hands upon the head of the and Aaron and his sons shall lay And thou shalt take the other ram;

round about. dash the blood against the altar great toe of their right foot, and their right hand, and upon the To dmunt sht noqu bas, enoe eid To res right she tip of the right ear of the tip of the right ear of Aaron, take of its blood, and put it upon Then shalt thou kill the ram, and

garments with him. hallowed, and his sons and his sons? he and his garments shall be garments of his sons with him; and upon his sons, and upon the Aaron, and upon his garments, and anointing oil, and sprinkle it upon that is upon the altar, and of the And thou shalt take of the blood

consecration; the right thigh; for it is a ram of and the fat that is upon them, and of the liver, and the two kidneys, covereth the inwards, and the lobe fat, and the fat tail, and the fat that Also thou shalt take of the ram the

- (18) דיח ניחוח. נחת רות לפני, שלתרתי ונעשה רלוני: אשה. לשון אש, וסיא הקערת אינרים שעל האש:
- האמלעי: (OS) חנוך. סוא שְּמְחִים (מ"כ מילואיס כ"א), גדר סאמלעי שבמוך סאוזן, שקורין מנדרו"ם: בהן ידם. סגודל, ובפרק
- כמפוכם במנין: לכך אני מלריכו סחוס, לסיוח לו לעובד סעבודס למנס, ווס משם ששימש במלואים, וסשאר אכלו אסרן ובניו, שסם בעליס, הוא. שלמים לשון שלמום, שהושלם בכל. מגיד הכמוב שהמלוחים שלמים, שמשימים שלום למובח, ולעובד העבודה, ולבעלים שור ועו אין עעוניס אליס: ואח שוק הימין. לא מלינו הקערה בשוק הימין עם האמורים, אלא זו בלבד: בי איל מלואים ַלְשָׁמַּׁם בֶּשְׁבֶּׁה יָמִירֶפֶּּה, מקום שהכליום יועלום, ובאמורי הפר לא נאמר אליה, שאין אליה קריבה אלא בכבש וכבשה ואיל, אבל (בב) החלב. זס מלב סדקיס או סקיבס (מולין ממ:): והאליה. מן סכליים ולמטס, כמו שמפורש בויקרא (ג, ט) שנאמר

<u> ಗಡಚಿಗ ಸ್ಥರ್</u> ನಡ್ಡೇ 'ಗ್ರೆಗ: מְּמֵׁן אַנוֹע וֹבְקָּיִם אָנוֹג מִסָּלְ בִּלְנִיִם מִּמָּט נִוֹנִא וֹאָסָפּוּג נוֹב וְכִבַּר לֶטִם אַחַׁת וְחַלֵּת לֶטִם יפִּקְא דִּלְחֵים חַדְא יוְּרִיצְּחָא

خظتر نيات: לְבֶּי בְּנְיֵנְ וְבִוֹפְׁעֵּ אָטָם טְּנִוּפְּה יְבִי בְּנִיְהִי יִּהְרִים יְהְהֹוֹ אַבְּטְא יי וְשְׁמְתָּ הַבְּלְ אַלְ כְּבֵּּרִ אַהַרְן וְעֵּלְ יִהְשִׁיִּ בּוֹלְאִ מִּלְ יְדִי אַהַרֹּן וְעֵּלְ יי וְשְׁמְתָּהְ הַבְּלְאָבְלְיִהְ אַנְיִם הְנִינְפְּה יְבִּינְהְיִהְיִם יְהָהְיִּה בְּלָאִ מִּלְ יְדִי אַהַרוֹן וְעֵּלְאִ וְשְׁלְאָבָיה בְּלְיִינִי וְהַנְפְּלְאָבְיִי בְּלֵּהְיִם הְיִבְּיִי בְּלָּאִ הְּלְיִבְיִי בְּלָאִים הְיִנְיִם הְיִבְּיִם הְיִבְּיִם הְיִבְּיִם הְיִבְּיִם הְיִבְּיִם הְיִבְּיִם הְיִבְּיִם הְיִבְּיִם הְיִבְּיִם הְיִבְּיִם הְיִבְּיִם הְיִבְּיִם הְיִבְּים הְיִבְּים הְיִבְּים הְיִבְּים הְיִבְּים הְיִבְּים הְיִבְּים הְיִבְּים הְיִבְּים הְיִבְּים הְיִבְּים הְיִבְּים הְיִבְּים הְיִבְים הְיִבְּים הְיבְּים הְיבְּים הְּבְּים הְיבְּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבִּים הְבְּים הְבִּים הְבִּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבְּים הְבִּים הְבּים הְבְּים הְבְּיבְים הְבּיבְּים הְבּים הְבּים הְבְּבְּבְּים הְבְּבְּים הְבְּבְּים הְבּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְים הְבְּיבְים הְבְּבְּבְים הְבְּיבְים הְבְּבְיבְים הְבּיבְּים הְבּיבְים הְבּיבְּים הְבּיבְים הְבּיבְים הְבּיבְּבְּים הְבְּבְיבְים הְבּיבְים הְבּיבְים הְבּיבְים הְבּיבְים הְבּיבְים הְבּיבְּים הְבּיבְים הְבּיבְּים הְבּיבְים הְבּיבְים הְבְּבְּבְּים הְבְּיבְּבְיבְּים הְבּיבְיבּים הְבּיבְיבְיבְים הְבּיבְים הְבּיבְי

﴿ لِالْإِلَّا } براتر راجير إمرا هي المراه كم הַמִּוְבָּהָה מַלַ בְּמַבְּבָי לְבִינוּ לְמָּבְבָּהָא וֹלַלַטְהְקָּ אָטִׁםְ מִיּגְהַם וֹנִילַמָּוֹנִי וֹנִסַּר יָהָרוֹן מִיּגַרוֹן וִתַּסֵּיק

אתו הנופה לפני יהוֹה וְהָנֶה مَّ بَهُمْ مِن مُجَمَّد جُمَيَدٍا لِيَتَفَقَّ للالادح النوح نظظنان

خَعَتَبًا نِمُعُمُّدٍ خَحُثُرِ: הוהם מאיל המקאים מאַשֶּר رد شِرَح تَابَدَيْت هِپُود بَائِلًا يَهُبُودُ וְקְבַּשְׁהֵּ אֵתו חֲזֵר הַהְּנִיפְּׁה וָאֵל יִהְקַבֵּישׁ יָה חֶדְיָא דַּאָּרָמוּהָא

קרומָמַם לַיהוָה: בְּנֵי־וִשְּׁרָאֵל מִוּבְחֵוּ שַּׁלְמִיהָם קרומָה הָוּא וּהְרוּמָה יִהְיָה מֵאָת sz מוּלָם מֹאָעִ בּוֹנוֹ וֹמִּבֹאָלְ בֹּנוּ أثأثب كهتبا بكثئد كثاب نبت كهتبا لكثبن ككثه

מַסַּלָא בַּפַּמִירַיָּא דַקְּדָם יָיָ:

וֹ עוּבְבָּנְא בוּא בֶּרָם וֹנִי: よおじさせん ⊒أ

לְטַלְם: נְיִנְינִי אָבְׁבָּא פֻבִּם נִיָּ וֹנְינִי לְּבַּ

מְצַלְאַבוֹרְן יִמְצַלְבָּנִיְהִי: יוֹאטֹפֿוֹמ מֹגַכֹּר לוּוֹבֹּנוֹּא וֹנִים מִּלֵא בַאַפֹּבֹמִנִים בַאַנַבַם

לובמיהון אַפָּרָשוּהָהוּהָהון בַּיִרָם נבי מו לני ושֶּבֹאָץ מוּכֹסַע אַפֿרְשוּהָא הוא וְאַפְּרָשוּהִיהָא מֹלִם מוֹ בֹּנוֹ וֹמִבֹאֵלְ אָנוֹ

> that is before the LORD. of the basket of unleavened bread of oiled bread, and one wafer, our and one loaf of bread, and one cake

them for a wave-offering before the hands of his sons; and shalt wave the hands of Aaron, and upon the And thou shalt put the whole upon

77

before the LORD; it is an offering burnt-offering, for a sweet savour on the altar upon the their hands, and make them smoke And thou shalt take them from

portion. the LORD; and it shall be thy wave it for a wave-offering before Aaron's ram of consecration, and And thou shalt take the breast of

made by fire unto the LORD.

which is his sons?. that which is Aaron's, and of that the ram of consecration, even of waved, and which is heaved up, of of the heave-offering, which is of the wave-offering, and the thigh And thou shalt sanctify the breast

heave-offering unto the LORD. peace-offerings, even their of Israel of their sacrifices of heave-offering from the children heave-offering; and it shall be a children of Israel; for it is a sons as a due for ever from the And it shall be for Aaron and his

היה למשה למנה, אלא חזה בלבד: מלינו מכומת לחס הצא עס וצח נקטרת, אלא זו צלצד, שמרומת לחמי מודס ואיל נזיר נמונה לכהנים עס חוס ושוק, ומוס לא (ES) וכבר לחם. מן המלומ: וחלח לחם שמן. ממין הרצוכה: ורקיק. מן הרקיקין אמד, מעשר שבכל מין ומין. ולא

פורעניות ורומות רעות. תרומה, מעלה ומוריד למי שהשמים והחרך שלו, ומעכבת עללים רעים (מנתות קב.): ובוס סיו אסרן ובניו בעלים ומשס כסן: – חגופה. מוליך ומביא למי שארבע רוחות סעולס שלו, ומנופס מעכבת ומבעלת (24) על כפי אהרן וגר והגפה. שניסס עמוקין במנופס, סבעלים וסכסן, סא כילד, כסן מניח ידו מחח יד סבעלים ומניף,

לה׳. לשמו של מקוס: (as) על העולה. על סמיל סרמעון שסעלית עולס: - לריח ניחוח. לנמת כות למי שמת ונעשס כלונו: - אשה. למש נתן:

מעלה ומוריד: שלמיס, אבל לא להקטרה, אלא והיה לאהרן ולבניו לארול: - חנופה. לשון הולכה והבאה, וינטלי"ר בלע"ו: - הורם. לשון (קב) וקדשת את חוה התנופה ואת שוק התרומה וגר. קדשם לדוכום, לסיום נוסגם מכוממס וסנפמס במוס ושוק של

יִלְמִּלָאַ_בֿם אָטַ_וֹבֶם: خْطُرُنا هَلَالُنا خُمُّهُلُات حُبُه خِضُرِين حُنْدِين خُرَحُهُد خَدِيا

אָבַל מוֹעָר לְשָׁבָת בַּּלְּבָשׁ: قَلَقُدُ مُخَدِّدٌ كُمُّدٍ نُكِمُ كُرِ فُلِيلِينِ.

אָנַר בְּשְּׁרֵוֹ בְּמָלָם קָּרִשׁ: เล็บ ลีเล บิย่อัลเอ บิฮับ เฮลิอ์ชี

פַּתַח אָהֶל מוֹמֶר: בַּאָנִלְ נְאָנִירַבַּלְטְׁם אַׁמֶּוֹר בַּסָּלְי דִּבְּרָא נָיִה לַהְמָא דִּבְּסַלָּא الْهُجُم هَلَالًا بَحُدُرًا هُلا خُشِّل أَنْدَبَاحِ هَلَالًا بَحْسَنِا ثَلَا خُشِل

לא־יאכל בי־לָדֶשׁ הַם: ﴿مُمَارِّهُ هُنِ لَئِكُ مِ خُطَالُهُ هُنُكُمْ لَئِلًا إباج أد بابتا بالإلا ووا جنتا

אָנַר הַנּוֹתְר בְּאָה לָאִ יִאָּכֶל

בּי־קֹבֶשׁ הִוּא:

וֹמִים שַׁמַבָּא וֹבֶם: ומון טַבור בוּוַבָּנִעון: בְּכָלְ אֲשֶׁרַ־צְּוֹיִתִי אָטְבְרָה שְׁבְעָּתְ בְּכֵלְ דְּפַּמִּידִית יָחָךְ שִׁבְעָּא لْمُهُرِنُ كُمِّتُذِا يَكْخُدُر خِحُك لْمَمَّدُنِهُ كُمِّتُذِا لَكِخْتِينِ خُيْرًا

برٰ كَالَـٰלِي خَسِيا يُن كِينَـٰ خَيْلِ: يخلائا، يَوْتُم يُجَمِّد خُعَتَدٍا نَثِيْنَ يَجْدَمُ، طيلُمُم يَجْعَتَدِا نَبِيا

ċ₫₽₽₩: **占海は海**を Lawcl ŢĊŢ\$ מִבֹנונונ שְּׁבְעָּתְ יְמִים יִלְבְּשָׁטְם תַכּתֵון שְּׁבְעָא יוֹמִין יִלְבְּשׁנּוּן בְּתַּנָּא

كك.ه: יטלאָג זע לאָנגע לאָנגע לוּוֹבְבַּוֹּא שַׁסַב

בְּעַבַע מַשְּׁכַּן זְמָנָא:

לידשא אנין: ئڭىبا ئنىچېت خ× تىجې ڭت، לְפֿבֹרָא זֹנו טִינְבְּלִּנִינִן לְפַבְּהָא להלכון זטעון דאטפפר פתון

וְנִאַכִּיל אֲרֵי קוּדִשְׁאַ הוּא: נו באָמִטֹאַר בַנוּרָא לָא ומן לַוְמָא עַר צַּפְּרָא וְתוֹקֵיר עַמִּלְאָּיִם וֹאָם וֹהֵטֹאַר מִבָּהָר מוּוֹבְּנִיֹאַ

that is in the basket, at the door of the flesh of the ram, and the bread

because they are holy. but a stranger shall not eat thereof, consecrate and to sanctify them; wherewith atonement was made, to And they shall eat those things

And Aaron and his sons shall eat

consecration, and seethe its flesh in

And thou shalt take the ram of

meeting to minister in the holy

he who cometh into the tent of

consecrated in them.

anointed in them, and to be shall be for his sons after him, to be

And the holy garments of Aaron

priest in his stead put them on, even Seven days shall the son that is

the tent of meeting.

a holy place.

place.

31

30

67

is holy. fire; it shall not be eaten, because it thou shalt burn the remainder with remain unto the morning, then consecration, or of the bread, And if aught of the flesh of the

days shalt thou consecrate them. that I have commanded thee; seven and to his sons, according to all And thus shalt thou do unto Aaron,

010: (82) לחק עולם מאח בני ישראל. שסשלמיס לצעליס, ואת סמוס ואת סשוק יתנו לכסן: - כי חרומה הוא. סמוס ושוק

درارم: ְלְמֶשְׁמֶס (במדבר יח, ח), פֿל מְגְעוּ בִּמְשִׁימִי (מסליס קס, מו): ולמלא בם אח ידם. על ידי סבגדיס סוא מחלבש בכסונס (92) לבניו אחריו. למי שבה בגדולה המריו: למשחה. להמגדל בהם, שיש משימה שהיה לשון שררה, כמו לְּךְּ נְּמַמִּיס

הכהן החתיו מבניו. מכאן כאיה, כל לשון כהן, לשון פועל עובד ממש, לפיכך ניגון הָבִיר נמשך לפניו: אלא בו (יומא עג.): החחיר מבניר. מלמד, שאס יש לו לכסן גדול בן ממלא אם מקומו, ימנוסו כסן גדול מהחיי (ח"כ ו, עו): יבא אל אהל מועד. אומו כסן המוכן להכנם לפני ולפנים ביוס הכפורים, ווהו כסן גדול, שאין עבודת יום הכפורים כערה (30) שבעה ימים. ללופין: "לבשם הכהן. אשל יקוס מבניו מממיו לכסונס גדולס, כשימנוסו לסיומ כסן גדול: אשר

(IE) במקום קדש. בחלר מסל מועד, שסשלמיס סללו קדשי קדשיס סיו:

(28) פחח אהל מועד. כל סמלר קרוי כן:

למדנו אוסרס לור סאוכל קדשי קדשים, שנמן סמקרא מעם לדבר משום דקדש סם: ולחס סללו: - לקדש אחם. שעל ידי סמלואיס סללו נחמלאו ידיסס ונחקדשו לכסונס: - בי קדש הם. קדשי קדשי קדשים, ומכאן (33) ואבלו אחם. אסרן ובניו, לפי שסס בעליסס: אשר כפר בהם. לסס כל זרות ותיעוב: למלא אח ידם. באיל

בְּבְּפְּרוּהָ עַּבְיֵּר וּמְשְׁהְהְהָ אָתִוּ עֵלְ עִרְבְּהָא בְּבָפְּרוּהָף עֵלְיִהּ עַבְפַּרְיִם וְחַמֵּאַלְ מַּלְ_חַמְּוֹבְים לְיוֹמָאַ עַּל בְּפִּירַיָּא יּהְרָבַּי וּפַּר חַשָּׂאַת תַּעַשָּׁה לַיּוֹם עַלַ וְתוֹרֶא

לון לַכּּבָשׁ הַאָּבַוּר:

בין הערבים:

نَاثِرِي:

نظيّم: (a)

حَجْكَاد لَهُنِ نَاقَاتُم نَاهِرُ، نَامُهُن

口袋口厂

خَتُشُبَ خُرْدِ مُثَرُب مُرْزَت كِرَبُت عَظِيرًا خِرْدَ مُثِع فِيدًا كِرْبِطُع

לַבְהָה עוֹבְהָּנִה בּּמִוֹבּם הַבְּבַּהָא עִבָּה עוּבְהָנוֹ בּּגִ

ר וְקְבַּשְׁמְּ אָעִוֹ וְהָיֶה הַמִּוְבֶּחַ עַּוְבְּחָא וּהְקַבִּישׁ יָהִיה וֹהִיָּ

שׁבְעָת יָמִים הְכַפֶּר עַל־הַמִּוְבָּה שִבְעָא יוֹמִין הַכַפָּר

ממי וְנֶוֹה אַשֶּׁר פּעַשְׁה עַלְ הַפּּוְבָּחַ וְדֵין דְּחַעֲבֵיר עַל מַרְבָּחָא

יתְרַבֵּי יְתֵיה לְלַדְשׁיתֵיה: ドロロンスロン

altar shall be holy. most holy; whatsoever toucheth the sanctify it; thus shall the altar be atonement for the altar, and Seven days thou shalt make

> anoint it, to sanctify it. atonement for it; and thou shalt

the altar when thou makest thou shalt do the purification upon

other offerings of atonement; and bullock of sin-offering, beside the

And every day shalt thou offer the

the first year day by day continually. offer upon the altar: two lambs of Now this is that which thou shalt

The one lamb thou shalt offer in

מְּמֶהֵא יַנְיִנְאָ שַּׁהְּבֵּיִר בְּּיִן וְיִם אַמְרֵא שַּנְיִנְאָ שַּׁהְבֵּיִר בְּיִן נו אמבא ער עעבריר בעפרא

בבע ההיון ובפר רביעת ההיו בְּתִישׁ דַבְּעוּת הִינָא וְנָסְבָּא مه إرْسَفْدُا ݣُوْم جِحْدَدُ جِسُولًا جِمِينَ الْرِيْضِدَنَهِ مَدَاِّمِهِ وَجَافِهِ حَدِيْفِهِ الْعِ

בְבְּעוּת הִינָא חַמְּרָא לְאָמָּרָא

And with the one lamb a tenth part thou shalt offer at dusk. the morning; and the other lamb

hin of wine for a drink-offering. beaten oil; and the fourth part of a with the fourth part of a hin of of an ephah of fine flour mingled

לסיום כסניס, ועבודהם פקולס: אחבה. כמו הומך: שבעה ימים המלא וגור. בענין הוה ובקרבנות הללו בכל יום: (פצ) ועשיח לאהרן ולבניו ככה. שנה הכתוב וכפל לעכב, שהם חקר דבר החד מכל ההמור בענין, לה נחמלהו ידיהם

וחשאת. וקדבי, לשון ממנמ דמיס סנמוניס באלבע קרוי מעוי: ומשחת אותו. בשמן סמשמס, וכל סמשימום כמין כ"ף וס. ומדרש מורח כסנים (מילואים מ"ו) אומר, כפרח המובח הולרך, שמא החנדב איש דבר גוול במלאכח המשכן והמובח: דבר סבא בשבילס, כגון האילים והלחם, אבל הבא בשביל המובח, כגון פר שהוא למפויי המובח, לא שמענו, לכך הולרך מקרא (35) על הכפורים. בשביל הכפורים, לכפר על המובח מכל זרוח וחיעוב, ולפי שנאמר שבעח ימים חמלא ידם, אין לי אלא

(מ"כ ו, ב. זבחים פג:), שנראה לו כבר ונפסל משבא לעזרה, כגון הלן, והיולא, והעמא, ושנשחע במחשבת חוץ לזמנו וחוץ וסנרבע, ומוקלס, ונעבד, וסעריפס, וכיולא בסן, מלמוד לומר ווס אשר מעשס, סממוך אחריו, מס עולס ראויס אף כל ראויס שלא יכד, ממוך שנאמכ כל הנוגע וגו' יקדש, שומע אני בין כאוי בין שאינו כאוי, כגון דבר שלא היה פסולו בקדש, כגון הכובע (פ) והיה המובח קדש. ומס סיא קדושמו, כל סנוגע במובח יקדש, אפילו קרבן פסול שעלס עליו, קדשו סמובח לסכשירו

sycl: וסוא מקלה ויולא דרך החושס, ונופל על גג המובה, ומשם יורד לשיהין במובה ביה עולמים, ובמובה הנהשה יורד מן המובה כמו ששנינו במסכח סוכה (מח.), שני ספלים של כסף היו בראש המזבח, ומנוקבים כמין שני חוממין דקים, נוחן היין למוכו, למעט מנחום שאין לריך כחים, שאף הטחון ברחיים כשר בהן (מנחום פו.): רבע ההין. שלשה לוגין: ונסך. לספלים, שנאמר כמים למאור, ומשמע למאור ולא למנסום, יכול לפסלו למנסום, סלמוד לומר כאן כסים, ולא נאמר כסים למאור אלא (04) ועשרון סולח. עשירים האיפה, מ"ג בילים וחומש בילה: 🛚 בשמן כחיח. לא לחובה נאמר כחית, אלא להכשיר, לפי למקומו, וכיולה בהן:

441

01

68

38

ניחֿת אַשֶּׁה לַיהְוָה:

לְאִטְׁלַבֹּלְאִ בְּנִהְוֹאִ לִוּנִבְיֹנִא וֹנִיט אמּבֹא טֹלִנֹלא טַהַּבּיִר בּוּן

₩□: هُلْمُد حُدُم هُفِد خُدَوْد هَجُرِكُ وَرَفُورَا אַהֶל־מוֹמֶד לְפְּנֵי יְהְוָהְ אֲשֶׁר מִשְׁכּו וִמְנָא בֵּוֶם יִיְ דְּאַנְמִין מּבְשׁ שַּׁמִּידִ לְדְנִינִיכְים פַּשׁעוּ מֵּבְשׁ שִּׁדִינִא לְדָבוּיכוּוֹ בִּעָרַמּ

לכון שמו למללא

וֹנֹלוֹנֹת בֹלבוֹנִי: לִּהְבַּעִּׁי הְמֹּבִעִּ הְאַפֹּעִי כִבְּדֵּוֹ הֹחְבַאֵּבְ וֹאִזֹמִו מִהֹבִו שַפֹּוּ כִבְּדֵּוּ

וֹמְבֹאָן וֹאָטַלגַהַ בּוּלַבוּיִ

لاُحَتَام حُرِّتًا حُر: עמּוֹבַּע וֹמִע אַעְרָן וֹמִע בּּדְנִי מָרַבְּּטְא וֹנִט אַעָרָן וֹנִי בּּנְיָנִי וֹלבּהְשֹׁיה אָּטַ־אָטַלְ מוָמֹּד וֹאָטַ־ וֹאָלַבּיִהְ זִּי מַהָּבֹּו וֹמִיֹא וֹנִי

אַלבּוּה לְהַּמִּהָא לֹבֹרָה:

١٠٠ لَمُحَدُّنِهُ، خُنُبِكَ خُدُّرٌ، نَمُلُهُمْ لَهُمُدَ، مُحْدَثِنَ خُبِبَ خُدُ، نَمُلُهُمْ

نهّنت خيبا څهځك:

יְהְוָה אֱלֹהֵיהֶם: (פּ) מגלנם לְמִּבְנִי בַּעוּכִם אָנִי בַּמִגִּנִם י אַעָּר הוֹצָאָתִי אֹתָם מַאָּרֶץ דְּאַפּּיקית ⁵⁴ אַעָּר הוֹצָאָתי אֹתָם מַאָּרֶץ דְּאַפּּיקית וְנְדְעֹּׁהְ בֵּרְ צִּגְּרְ יְהֹנְתֹ אֱלַנֵינִהֶם וְיִדְעוּן אֲבִר צִּנָא יָן אֱלְהַהוֹן

בּינִיהוֹן אַנָא יִיְ אֶלְהַהוֹ: לַאַמְבְאָר שְּׁכִּינְתִי

> It shall be a continual unto the Lord. savour, an offering made by fire drink-offering thereof, for a sweet the morning, and according to the to gairefto-leam edt of gaibtocca at dusk, and shalt do thereto And the other lamb thou shalt offer

unto thee. I will meet with you, to speak there of meeting before the Lord, where generations at the door of the tent burnt-offering throughout your

shall be sanctified by My glory. children of Israel; and [the Tent] And there I will meet with the

minister to Me in the priest's office. and his sons will I sanctify, to meeting, and the altar; Aaron also And I will sanctify the tent of

children of Israel, and will be their And I will dwell among the

the Lord their God. that I may dwell among them. I am them forth out of the land of Egypt, LORD their God, that brought And they shall know that I am the

כג שַּמֶּים הַעַּעֲשֶׁה אָהָו: בבית. וֹמְמָיִנִי מִוֹבְּיִם מִלְמָּבֹר לַמְבִיע מְּבִּבּיִג מָרַבִּּיִם אֵ לְאַלַמָּרִא

שטין הַעָּבֵיד יָהַיה: הגוני לסבע ביסמול דאמי

shalt thou make it. burn incense upon; of acacia-wood And thou shalt make an altar to

XXX

54

- (ו +) לריח ניחוח. על סמנחס נאמר, שמנחם נקכיס כולס כליל, וקדר סקרצחס, סאיצריס צחחלס ואחר כך סמנחס, שנאמר
- סנוכר במקרם: שנאמר וְדְּבַּרְמִּי אָפִּוּ מֵעַל הַבַּפַּרֶמ (שמות כה, כב). ואשר אועד לכם האמור כאן אינו אמור על המובח, אלא על אהל מועד מרבוחינו למדים מכאן, שמעל מובח הנחשם היה הקב"ה מדבר עם משה משהוקם המשכן, ויש אומרים מעל הכפורת כמו (S+) חמיד. מיוס אל יוס, ולא יפסיק יוס בנחייס: אשר אועד לכם. כשאקבע מועד לדבר אליך, שס אקבענו לבא. ויש מַלְט וּמֹנִמַט (וּיקרא כג, לו):
- שמשרה שכינתי בו. ומדרש אגדה, אל מקרי בכבודי אלא במכובדי, במכובדים שלי, כאן רמז לו מימח בני אהרן ביום הקמחו, (34) ונועדתי שמה. המועד עמס בדבור, כמלך הקובע מקום מועד לדבר עם עבדיי שם: ונקדש. המשכן: בכבודי.
- (אי) לשכני בחוכם. על מות לשכון לני בתוכם: רוסו שאמר משס סוא שַׁשֶׁר דְּבֶּר ס' בַּאמר בְּקֵרבַי שֶׁקְרֵשׁ (ויקרא י, ג), וסיכן דְבֶּר, ונקדש בכבודי:
- (I) מלשר לשורה. לסעלות עליו קימור עשן ממיס:

אַמְּׁע אַרְכֹּוֹ וְאַמֶּׁת בַּחָבוֹ בַבַּוּעַ אַמְּסָא אוּרְכֵּיה וְאַמְּסָא פּוּחָיִיה

מבולה ובי וסבטו אַמוּן

סָבֶיב: كلُتكُنا لَمُشَلِكُ خُلالًا لِللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ا ¿ זּזּּנִׁ נְאָטַ בּינִינְיוֹ סְבֹּיִב נְאָטַ אִזּּבֹיִנִי נִינִי כִּינִינִי סְׁנִינִר בְּינִינִי בְּינִינִי וְצְפְּיהָ אַתְוּ זְהָבַ שְּהְוֹר אָת־ וְהִהְפִּי יָתִיה דְּהַב דְּבֵי יָת

ÇÜĞL: לְבָּהָים לְבַּיִּים לְמָּאָנו אָנוֹיִ مَعْمُ مَا مُحْرِمُتُ جَيْرًا لَٰتِرَبَالِ + מעַנות לְזֵרוֹ עַלְ שְׁתֵּי צַּלְעָלָיוֹ וּשְׁמִי שַבְּעָת זָהָב תַּעֲשָה־לָּוּו

לאַריחַנָּא לְמִשָּׁל נְתֵּיה בְּהַוֹּן: ן סְמֶרוֹהִי וִיבֵּי לְאַנִרָא ונוביו אולו בבנד נהביר

נעפית אתם זהב: י וֹמֹמִים אָבוֹרַבּוּים עַבַּוּים מָצֵּי שִׁמִּים

شفرا لنائق ئندرا يَنخُه: וֹטֹהְבֹּגִע גֹע אָבוּנִעוֹּגָא צַאָהוּ

ثِينَاتِ: ﴿ كُمُّ لِـ مَحْ لِلْمَالِ لِللَّهُ لِللَّهِ لِللَّهِ لِللَّهِ لِللَّهِ لِللَّهِ لِللَّهِ لَا لِكُلَّ ַ מַּל־אֲרַוֹ הַמֶּהָת לְפָּנֵי הַכַּפַּהָת וְנְתַמְּה אֹתוֹ לְפְּנֵי הַפְּרֹכֶת אֲשֶׁר

סמום פּבּטו פּבטו ביומובו

ドダく בעל אַרוֹנְא דְּסְהַרוּהָא בַּרָם נִמְמֵין יָמֵיה קָדָם פָּרוּכְּמָא

ל וְהַקְּמִיר עְּבְיִׁר צִּהְרָן קְּמָרֶת

נַלמָבנַע: בְאַנִיקְנוּנוּנוּנוּ یان ではんだん ĊŔĞL ווַקטר עלוהי אַבַרוּ קטבת

فقرب خفتر نبائد خببترقه: حْدا بَهْلِكُنَا نَكْمَدَثُونَا كُمُ מפמיר וּבְהַעַּלְיה **XILL**

אָּעַ_עַנְּנְעַ יַלְּמִּיֶרָנִי

خئد، حيا: שבירא בדם בול שמשנא נקטרנה קטרת ילאֹבְלַלוּט אַנְבוּן נִט פּוָגִּנִנִּיֹא

> piece with it. the horns thereof shall be of one cubits shall be the height thereof; foursquare shall it be; and two and a cubit the breadth thereof; A cubit shall be the length thereof,

it a crown of gold round about. thereof; and thou shalt make unto thereof round about, and the horns gold, the top thereof, and the sides And thou shalt overlay it with pure

places for staves wherewith to bear make them; and they shall be for upon the two sides of it shalt thou thereof, upon the two ribs thereof, make for it under the crown And two golden rings shalt thou

with gold. acacia-wood, and overlay them And thou shalt make the staves of

testimony, where I will meet with before the ark-cover that is over the that is by the ark of the testimony, And thou shalt put it before the veil

9

lamps, he shall burn it. morning, when he dresseth the incense of sweet spices; every And Aaron shall burn thereon

throughout your generations. perpetual incense before the LORD lamps at dusk, he shall burn it, a And when Aaron lighteth the

- לכמר כסונס: (5) אח גגו. זה היה לו גג, אל ל מזבח העולה לא היה לו גג, אלא ממלאים חללו אדמה בכל חנייחם: זר זהב. סימן הוא
- סאלס: לבחים לבדים. לכל בית תסיס סעצעת לצד: (+) צלעוחיו. כאן היא לשון זויית כתרגומו, לפי שנאתר על שני לדיי, על שתי זוייתיו שבשני לדיו: וחיד. מעשה העבעות
- (ע) בהימיבו. לעון נקוי סבויכין על סמנורס מדען ספמילות ענערפו בלילס, וסיס ממיבן בכל בקר ובקר: הגרווח. לולי"ע (6) לפני הפרכח. שמא מאמר משוך מכנגד האכון ללפון או לדרום, מלמוד לומר לפני הכפרם, מכוון כנגד האכון מבמוץ:
- בלע"ו, וכן כל נכום האמורות במנורה, חוץ ממקום שנאמר שם העלאה, שהוא לשון הדלקה:
- (8) ובהעלות. כשידליקס לסעלות לסבתן: יקטירנה. בכל יוס, פרם מקטיר שחרית, ופרם מקטיר בין סערביס:

څځږ:

بترالار: ומושלא ווספא לא שופכון לאַ תַּשְּׁלֵי עְּלֶיִי קְשְׁבֶּה זְרֶה לְאִ תַּסְּקוּן עֵּלְיִהי קַשֹּׁהָה

drink-offering thereon. meal-offering; and ye shall pour no thereon, nor burnt-offering, nor Ye shall offer no strange incense

ליהוֶה: (פ) לְּבְנְינִיכְּם לְּבְתְּ לַבְּתָּים הָיִּא ק"א בַשְּׁנְה מִדַּם חַמַאַת הַכְּפָּרִים בְּשִׁמָּא מִדַּם חַמַּאָה כְּפּּוֹרַיָּא زخظك يختبار مَح كالبرئير يختك نيخفد يختبار مَح كالأنتيب تبته

it is most holy unto the LORD. for it throughout your generations; the year shall he make atonement sin-offering of atonement once in year; with the blood of the upon the horns of it once in the And Aaron shall make atonement

The Hastara is Ezekiel 43:10 - 43:27 on page 222. On Shabbat Zachor, Mastir and Hastara are on

درمعة ٳיְדַבֶּר יְהֹוְה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמִר: יִמַלֵּיל יִיְ עָם מֹשֶׁה לְמֵימַר:

לבים דינו לפלע אַטָּם: ליהוֶה בְּפְקֹּר אֹתָם וְלֹאֹ־יִהְנֶה ي خِطْكَتَ بِيُنَا لِأَنْ لِهِ هِنْ مُرْهَدُ لَطْهُا لِيُؤْلِهُ خِطْرُنُا لِنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ الْنَالِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمْ عِلَيْكُمْ عَلْمُ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عِلَيْكُمْ عِلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عِلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عِلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عِلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عِلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عِلَيْكُمْ عِلَيْكُمْ عِلَيْكُمْ عِلَيْكُمْ عِلَيْكُمْ عِلَيْكُمْ عِلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عِلَاكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عِلَاكُمُ عِلَا عِلَاكُمُ عَلَيْكُمُ عِلَاكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عِلَاكُمْع

שמני יהדון ולא יהי בהון פולטן ופשיה בדם יי פר בּׁנִ עַמְּאַ אָּעַרַנְאָחָ בֹּנִירִימְּנִאָּלְ, אָרֵנְ עַבַּבּנִלְ זָעַ עַנְּמָּבּן בִּנִי

מַחַצַּית הַשָּׁבֶל הְרוּמָה לַיהוָה: פֿלַנוּט סַלַמֹּא אַפֹּבַהוּטֹא בובם تَجْبَكُ يُضِرِّتُ يَنِّضِرَا لِيَضِّرِا מא ממבון ממון סלמא. יי הַפְּקְּוּים עַהַעָּצִייה הַשְּׁקָלִי בְּשֶׁקֶלֵל בְשֶׁקֶלֵל מִנְנְנִינִ אַ פְּלְוּוֹת סִלְעָּא בְּסִלְּעִי זֹבו ישׁנִי בֹּלְבְבֹוֹמְבֹירִ מֹּלְב בּגן ישׁנִין בֹּלְ בַּׁמֹבֹר מֹלְ

> numberest them. plague among them, when thou numberest them; that there be no unto the Lord, when thou every man a ransom for his soul their number, then shall they give children of Israel, according to When thou takest the sum of the

And the Lord spoke unto Moses,

:Buives

π

an offering to the LORD. is twenty gerahs—half a shekel for spekel of the sanctuary—the shekel numbered, half a shekel after the passeth among them that are This they shall give, every one that

(9) לא חעלו עליו. על מונס זס: קטרח זרה. שוס קעורס של נדנס, כולן זרוס לו מוץ מזו: ועולה ומנחה. ולא עולס

ומנחס. עולס של בסמס ועוף, ומנחס סיא של לחס:

קדשים. המובח מקודם לדברים הללו בלבד, ולה לעבודה החרת: שְּבְּיִי (ויקרה מו, יח): - חשאה הכפרים. הם פר ושעיר של יום הכפורים, המכפרים על מומהם מקדש וקדשיו: - קדש (10) וכפר אהרן. ממן דמיס: אחת בשנה. ביוס הכפוריס, הוא שנאמר באמרי מומן נְצָא אֶל הַמִּוְצַּמ אֲשֶׁר לָפְנֵי ה' וְכִפֶּר

שמנינו בימי דוד: מחליח סשקל, וחמנס אח סשקלים וחדע מנינס: - ולא יהיה בהם נגף. שסמנין שולע זו עין סרע, וְסַדֶּבֶּר צֹא עליסס, כמו (בו) כי חשא. לשון קבלה כתרגומו, כשמחפוץ לקבל מכום מניים לדעת כמה הם, אל תמום לגלגולת, אלא ימנו כל אחד

מחווס: עשרים גרה השקל. עכשיו פירש לך כמס סומ: גרה. לשון מעס, וכן בשמואל (א ב, לו) יַבּוֹא לְהַשֶׁמְּנַוֹּת לוֹ מחצית השקל בשקל הקדש. במשקל סשקל שקלבמי לך לשקול בי שקלי סקדש, כגון שקלים סאמורין בפרשת ערכין ושדם מעבירין אם הנמנין זה אחר זה, וכן פֿל אַשֶּׁר יַעַבַּל הַמַּח הַשְׁבֶּע (ויקרא בו, לב), וכן שַעַבַּלָה הַלָּה עַלַ הַיַר מַתַח הַשָּׁבָּע (ירמיה לג, יג): (13) זה יחנו. סכאס לו כמין מעצע של אש ומשקלס מחלים השקל, ואמר לו כוס יחנו: העובר על הפקודים. דרך סמונין

ندرون أباله: בְּלְ נַמְּכֵּרְ מַּלְ_נַפְּׁלֹבְוֹיִם מִבֵּוֹ כִּלְ גַּמְבַר מַלְ מִנְיָנִיֹּא מִבַּר

نَظْمَالِٰدُوّٰتِ : אָּעַ שַׁרוּמָּע יְּרְלֶבְ לְכַפֹּר מַּלְ - אַפָּרְשִׁיִּטְאַ צַּרָם וֹן לְכַפּּרָאִ מַלְ يْ يْرْفْرْسْ مْشْلِيْدْ، بَاشْجْرْ كْلْمَا يَامِد مُوجْدِيْهِ مُرْمُوا يْرُ ַ עַשְׁתְּשָׁנִי בְאָ יַנְבְּשָׁי וְתַבַּעְ לַאְ בַּמִּטִיר לָאִ יַסְנִּי וּדְמִסְבֵּין לָאִ

﴿ <َقَالِ مَر _ (ظَمِ لِنَا رَقِ مِن اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ ا نهُدُهُم كُنْدُدِيلِ كُفَيْرِ نُدِيْتِ מַבְרַר צָּהֶל מוֹעֵּר וְהְיָה לְבְנֵי שִּׁשְּׁכּוּ וִמְנָא וִיהֵי לְבָנֵי יִשְּׁרָאֵל or בְּנֵלֵ יִשְּׁבְאָלְ וֹנְיִנִישָׁ אָנְוִ מֹּלְ... יִשְּׁבָאֵלְ וִיִּשִּׁגּוֹ יִינִיהַ מֹלְ פּוּלְּטַוֹ וְלַלַנְהַהְּ אֶּטַ כַּמָּלִ הַכִּפּּבְנִים מֵאֵטַ וְהָסַב יָהַ כְּסַבְּ כִּפּוּהָיָא מִן בָּנִי

וֹמְאֹלִם יִשֹּׁוּ הֹּהְרֵוּ הִּנְוּוּ יִלְהִּילָאִ יִשֹּׁוּ

تَظِمُنُ حِياً:

עלבלא צובם גו לַכּפּּבא מַל,

ישראל וַיְרַבֶּר יְהַוְּה אֶל־מֹשֶׁה קֹאמִר: וּמַלֵּיל יְיָ עָם מֹשֶׁה לְמֵימַר:

offering of the Lord. years old and upward, shall give the that are numbered, from twenty Every one that passeth among them

atonement for your souls. offering of the LORD, to make the half shekel, when they give the the poor shall not give less, than The rich shall not give more, and

atonement for your souls.' Israel before the LORD, to make be a memorial for the children of of the tent of meeting, that it may and shalt appoint it for the service money from the children of Israel, And thou shalt take the atonement

91

:Builes And the LORD spoke unto Moses,

שמומ, וסעלוסו לשש מעס כמף, ומחלית סשקל סוס שאמרמי לך, יחנו מרומס לסי: לַבְּגֹרְרָם פֶּבֶּף וְכְבַּר לָהֶס: – עשרים גרה השקל. שסשקל סשלס ד' ווויס, וסווו מתחלתו חמש מעות, חלח באו וסוסיפו עליו

(+1) מבן עשרים שנה ומעלה. למדך כלן, שלין פתוח מגן עשרים יולל ללגל, ונמנס גכלל לושיס:

כמו שנאמר כָּל מֵרִיס מְּרוּמַם כָּשָׁף וּנְחֹשֶׁת (שמוח לה, כד), ולא הימה יד כלם שוה בה, אלא איש איש מה שנדבו לבו: ענייס ועשיריס, ועל אוחס חרומס נאמר לכפר על נפשוחיכס, שהקרצנוח לכפרה הם באים. והשלישיח היא חרומח המשכן, שַבְּנִי בַּשְׁנִים (במדבר הֹ, הֹ), וימנו כל המד מהליה השקל, והן לקנות מהן קרבנית לבור של כל שנה ושנה, והשוו בהם (שם שם, כו). וסשנים אף סיא על ידי מניון, שמנאן משהוקם המשכן, הוא המניון האמור במחלת חומש הפקודים, בְּמֶׁמֶד לַמֹדֶשׁ למחׁם הככר, שנחׁמר וֶכֶּשֶׁף פְּקוּדֵי הְעַבְּיִה מְטַׁם כִּכֶּר (שמוח לח, כה), ומהם נעשו החדנים שנחמר וַיְהִי מָחַׁם כִּכֶּר הַבֶּשָׁף וגוי כאן מרומת ס' ג' פעמיס, אחם מרומת אדנים, שמנאן כשהתחילו בנדבת המשכן, ונתנו כל אחד ואחד מחלית השקל, ועלה (EI) לכפר על נפשוחיכם. שלא מנגפו על ידי מנין. דבר אחר לכפר על נפשומיכס, לפי שרמז לסס כאן ג' מרומוח, שנכחב

לקלוח לסס וולמוו על סמשכן, וסשני באחד באייר: על עבודה אהל מועד. סן אדנים שנעשו בו: הממחילין ממשרי, נמלאו שני המנינים בשנה אחם, המנין הראשון היה במשרי לאחר יום הכפורים, שנחרלה המקום לישראל השנס (ב:), ונבנס המשכן בראשונה וסוקם בשנייה, שנמחדשה שנה באחד בנימן, אבל שנוח האנשים מנויין למנין שנוח עולם האנשים בשנה אחח נמנו, אבל למנין יציאח מלרים היו שחי שנים, לפי שליציאח מלרים מונין מנישן, כמו ששנינו במשכח ראש בשמי שנים סיו, ואי אפשר שלא סיו בשעת מנין הראשון בני י"מ שנס שלא נמנו, ובשניים נעשו בני כ'. משובה לדבר, אלל שנות ו במומש הפקודים אף בו נאמר כן, וַיִּהִיוּ כָּל הַפְּקַדִּיס שֵׁשׁ מֵמֹוֹת שֶׁלֶף וּשְׁלֹשֶׁת מַלְפִיס וַמַמֵּשׁ מַמֹוֹת וַמַמָשִׁים (במדבר הֹ, מו), והלה ואס מאמר, וכי אפשר שבשניסס סיו ישראל שויס, ו' מאות אלף וג' אלפיס וס' מאות ונ', שסרי בכמף פקודי סעדס נאמר כן, כו), סא למדמ, ששמים סיו, אחם בחחלת נדבתן אחר יום סכפורים בשנה ראשונה, ואחת בשנה שנייה באייר משהוקם המשכן. בְּמֶׁמֶּדְ לַמֹּדֶׁם מְּקִיסׁ וגוי' (שמוח מ, ז), ומסמנין הוה נעשו האדריס משקליס שלו, שנאמר וַיָּהִי מְטַׁת פַּבַּר הַבֶּמֶּף לָגֶׁהֶחוּגוי' (שם לה, ספקידים, שהרי נאמר בו בְּאָמֶד לַמֹדֶשׁ סַשֵׁנִי (במדבר א, א), והמשכן הוקם באחד לחדש הראשון, שנאמר בְּיוֹס הַמֹדֶש הָרִאשׁוֹן בבקשס ממך, מנס אם גאני ודע כמס נומרו בסס, לסודיע שסיא אביבס עליו. ואי אפשר לומר שסמנין סוס סוא סאמר במומש בסס מגפס, כמו שנאמר וַיִּגְּף ס' אָמ סְעָט (שמוח לב, לס), משל לצאן סחביבס על בעליס שנפל בס דבר, ומשפסק, אמר לו לרועס (16) ונחח אוחו על עבודה אהל מועד. למדמ, שנלמוו למנומס במחלם נדבם המשכן לחל מעשה העגל, מפני שנכנם

\$!□: מוֹעֵד יבֵין הַמּוְבָּח וְנְתַהָ שֶׁמָּה ⁸¹ לְרְחָצְֻּת וְנְתַתְּ אֹתֹו בֵּין־אָֹהֶל וְרַסִימֵיה וְעְשְׁיִם בְּיִוֹר נְחָשֶׁת וְכַנִּוֹ נְחָשֶׁת וְתַעְּבֵיר

<u>וֹבוּבׁם וֹאֵט_בֿלִבְּוּבֹם:</u> or וְרֵבְוֹאָנִי אַנְּרֶן יּבְּנְיִי מְמֵּנִי אָנִי וִיקַּדְּשׁיוּ אַנֵּרוֹ יִּבְנִיהִי מִנִּיהִ יָּהַ

تقبيقت לשِيْد جُيَمِوند هِهِد oz מוֹם וֹלָאִ וֹמִׁעוּ אֵּוָ בֹּוֹהֲעָם אֶּלְ_ בְּבִאֶּם אָלְ־אַָהָלְ מוֹעֵגְ יִרְחֲצִי־ בְּמִיעַלְחוֹן לְמִשְׁכּוֹ

וּלְזַּבְׁמִּוְ לְאַבְעָם: (פּ) יְמֶּתְיּ וְהְיְמְיִב לְמָיַם חַלַ־עּוֹלֶם לְוֹ ִימִּיתִּין יִּחָבִי לְהַוֹן קִיָם עָלִם וֹבְטַבֵּּה יִבִּינִים וֹבַלְּכִינִים וֹלָאָ וּיפַבְּּמָהוּ יִבִּיבוּוּוֹבִלְאָ

⁵⁵ १९७५ १५१८ थ्रें प्रेंट देश्वेट :

نظتب_كُمُّت لِيُظمُّن بَعْظُنَا: ໍ່ ຕໍ່ລືດ ໔ມ້ຂໍເບ້າ ກຸ່ດໝູ້ເດ ເດື່ອດໍ່ເດ ⁵² מְרַ־דְּרוֹר חַמֵּשׁ מֵאִוֹת וְקִנְּמֶן־

> יבון מַרְבְּחָא וְחָמֵין הַמָּן מַנָּא: ניםון ימיה בין משפן ומנא

> למעובעו למוביא וֹשֹבּא וֹלָא וֹמוּנווווּ

יביהון וְיָה בַּגְּלֵיהוֹן:

건**...**:

چىك أخ~~لا~~تىك، خئاتىكىل:

וּמַבֶּיל וְיָ מִם מִמֶּּה לְמֵימַר:

מֹטַבֿל מֹאַטַן וֹטַמָּהָּוֹ: מאַעוֹ וֹעַמְאָוֹן וּלַנִּי בוּסְמֹאַ וֹלוֹמֹן בֹּמִם פּּלְמִינִישִׁ מִנִילַלְ מִּגְרָא בַּבְּיָא מִּטְּקַלְ שָׁמֶּגְהָ מִאָּרַ וַאַהָּה קַח־לְּדְּ בְּשְׁמָים ראָשׁ וַאַהָּ סַב לָדְּ בּוּסְמִין בִישָא

> therein. the altar, and thou shalt put water it between the tent of meeting and whereat to wash; and thou shalt put brass, and the base thereof of brass, Thou shalt also make a laver of

their hands and their feet thereat; Asaw Ilans sons sid bas norsA baA

by fire to smoke unto the LORD; minister, to cause an offering made they come near to the altar to water, that they die not; or when meeting, they shall wash with when they go into the tent of

throughout their generations.' even to him and to his seed shall be a statute for ever to them, their feet, that they die not; and it so they shall wash their hands and

Moses, saying: Moreover the Lord spoke unto

77

calamus two hundred and fifty, hundred and fifty, and of sweet cinnamon half so much, even two hundred shekels, and of sweet spices, of flowing myrrh five Take thou also unto thee the chief

ידו סימנים על גבי רגלו סימנים, וידו סשמאלית על גבי רגלו סשמאלים, ומקדשן: (91) אח ידיהם ואח הגליהם. בבמ אחת סיס מקדש ידיו ורגליו, וכך שנינו בובחיס (ימ:), כילד קדוש ידיס ורגליס, מניח כש), כלומר מובה לפני אסל מועד, ואין כיור לפני אסל מועד, הא כילד, משוך קמעא כלפי הדרוס, כך שנויה בובהים (נע.): כנגד אויר שבין המובח והמשכן ואינו מפסיק כלל בנחיים, משום שנאמר וְאָׁם מִוְצַּח קִעֹּלֶה שֶׁם פֶּאַח מִשְׁצַן אֹבֶל מֹוּעֵד (שמוח מ, מוסב על סכיור: - ובין המזבח. מזכה סעולה, שכתוב בו שהוח לפני פתה משכן חסל מועד, וסיס סכיור מָשׁוּךְּ קמעח, ועומד (19) כיור. כמין דירגדולה, ולה דרים המריקים צפיהם מים: וכנו. כמרגומו בְּמַימַיִּה, מושב ממוקן לכיור: - לרחצה.

ביאם אהל מועד אלא בחלר: ולא ימוחו. סא אס לא ירמנו ימומו, שבמורס נאמרו כללות, ומכלל לאו אסם שומע קו: אל המובח. המינון, שאין כאן (20) בבואם אל אהל מועד. להקעיר שחרית ובין הערבים קערת, מו להוות מדס פר כהן המשיח ושעירי עבודת מלילים:

(IS) ולא ימוחו. לחייב מיחס על המשמש במובח וחינו רחרן ידים ורגלים, שממיחה הרחשונה לח שמענו חלה על הנכנם

בשס: חמשים ומאחים. פך משקל כולו: שאין שוקלין עין בעין, וכך שנויס בכרימות (ס.): וקנה בושם. קנס של בשס, לפי שיש קניס שאינן של בשס, סולרך לומר כלו ממש מאום, כמו שיעור מר דרור, אם כן למס נאמר בו מלאין, גורם סכמוב סיא לסביאו למלאין, לסרבום בו ב' סכרעום, . אלא כען, לכך סולרך לומר קנמן בשס, מן סמוב: - מחציחו חמשים ומאחים. מחלים סבאחו חסא חמשיס ומאחים, ומלא (23) בשמים ראש. משוביס: וקנמן בשם. לפי שהקנמון קליפה ען הוה, יש שהוה עוב ויש בו ריה עוב ועעם, ויש שהינו $\zeta C_1 C_2$:

الشفا آند تارا: * tářn páv áxin füga ráju

מְמְחַת לַבְשׁ יִהְנֶת: בַלַּם מִבְּלַם מִגְּמָהַ בַעָם מָמֶל ः पृष्णंत् अतं प्रवा वर्णतत दीएण

אָבון הַמְּבִוּי: " ומֹמֻטִׁשְׁ בֹוְ אֵטַ אַנִיבְ מוְמֹב וֹאֵט וֹנַבְבֵּּוֹ בּוֹב זְטַ מַמְבַּן וֹמִלֹא וֹנִט

מוְבָּח הַקְּשְׁרֶת: וּאָט_הַמִּוֹנִבר וּאָט_בּבְּיִנִי וֹאָט ĺŔĽ_Ċ́_Ċ̈Ċָ́\

כּבְיוּ וֹאָטַ עַכּיְּרַ וֹאָטַ כּּוֹּוִ: וֹמִעַ מִּוֹבַּע עַמְלַע עַמְעַ בַּלַ וֹנִע מַבַבּע צַהַלְטַא וֹנִע כַּלְ

خْدِـ لَاثِمْ خُلُاهِ نَظَيُّهُ: مع المرتبية لا أمام المرابع ال

וְקַבַּשְׁמָּ אָטָם לְכַבַוֹן לְי: ° נְאָטַ אַּנִוֹנְן נְאָטַ בֹּלְנִוּ טַמְאָטִׁ נָנָט אַנִּבְן נָנָט בַּנְנָטִי טַּנַבָּי,

שְׁמֶן מִשְׁחַת־לֹבֶשׁ יִהְנֶה זֶה לֶי לְמִימַר מִשִּׁח רְבוּת קּוּדִשְׂאִ

¿۲۲۵٬۵۵:

מָלֵג טִוּלָּא׃ בְּסְלְמֵּו לוּדְשְׁא וּמְשָׁח זִיקָא ולַּגוֹהְעָא מִעָּלַן עַמָּוָהָ מָאָע

: يالًا، בוסמנו ממט בבוט פובמא ליוְשְׁאַ פּוּסֶם מִבוּסַם מוּבַר וֹטֹהְבֹיג וֹטִיה מִשָּׁם רַבוּנוּ

אָרונָא דְּסְהַדוּהָא:

דקטהת בוסמיא: מֹנֹנִים וֹנִים מֹנִנִיא וֹנִים מֹנִבְיםֹא ווֹט פֿטובא ווֹט כֿל מָנוִבוּ וּוֹט

מְנְוְעִׁי, וְנְתְ בִּיּוְבַא וְנְתְ בְּסִיסֵיה:

מולאו לכ לילנד לעון וטלביש יטיון ויהון לדש

كَلُور: النطتاب ابالانا

נבי ביו בדמי לדביכון:

oil a hin. shekel of the sanctuary, and of olive and of cassia five hundred, after the

anointing oil. perfumer; it shall be a holy compounded after the art of the anointing oil, a perfume And thou shalt make it a holy

the testimony, the tent of meeting, and the ark of And thou shalt anoint therewith

the vessels thereof, and the altar of thereof, and the candlestick and and the table and all the vessels

Lτ

97

S٦

laver and the base thereof. with all the vessels thereof, and the and the altar of burnt-offering

toucheth them shall be holy. they may be most holy; whatsoever And thou shalt sanctify them, that

priest's office. they may minister unto Me in the his sons, and sanctify them, that And thou shalt anoint Aaron and

throughout your generations. be a holy anointing oil unto Me children of Israel, saying: This shall And thou shalt speak unto the

סשמן, עד שקלע סרים וקפחו לשמן שעל סעקרין: - העקרין, אמר לו ר' יהודה, והלא לפוך את העקרין אינו סיפק, אלא שראוס במיס שלא יבלעו את השמן, ואחר כך הליף עליהם (24) וקדה. שם שורש עשב, ובלשון מכמים קליעה: הין. י"ב לוגין, ונמלקו בו מכמי ישראל, ר' מאיר אומר, בו שלקו את

מכקמם: רקח מרקחת. כקם סעשוי על ידי מומנים וקעכן צום: מעשה רוקה. שם סמומן צדבר: כא, עו), וכמו לוקע סְאָבֶן (שס מב, ס), שסמעס לממס, וכל דבר סמעורב בחבירו, עד שוס קופח מוס או ריח או מעס, קרוי (25) רוקח מרקחת. לוקמ שם דצר סום, וסמעם מוכים שסום למעלם, וסרי סום למו לקע, לגע, ולינו למי לגע סַיָּס (ישעיס

(32) ומשחח בו. כל המשימות כמין כ"ף יונית, מון משל מלכים שהן כמין נור:

ו) לשון שכמים בהן כלשון עברים: משימתן אלא לגדולה, כי כן ישד המלך שוה מנוך גדולתן, ושאר משימות, כמו רקיקין משותין ובַאָשָׁית שָׁמֶנִים יָמֶשָׁמוּ (עמום ו, מלמוד לומר כבשים, מס כבשים ראויים אף כל ראויים. כל משיחת משכן וכסנים ומלכים מחורגם לשון רבוי, לפי שאין לורך ושנויס סיא משנס שלימס אלל מובח, מחוך שנאמר פל סַנֹבֵע צַמִּוְבַח יִקְדֶּשׁ (שמוח כע, לו), שומע אני בין ראוי בין שאינו ראוי, למוכו קדוש קדושת הגוף, להפשל ביוצא, ולינה, ומבול יוס, ואינו נפדה לצאת למולין, אבל דבר שאינו ראוי להם אין מקדשין. (92) וקדשה אוחם. משימה וו מקדשמה להיות קדש קדשים, ומה היא קדושמה, כל הנוגע וגוי, כל הכאוי לכלי שבת, משנכנם

﴿ كِلُّ لَا لَا يُعْ كُلُّ لِهِ نِهِ رِبُرُ لَا كُرُفُ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ וְּבְמַעְבְּנִשְׁוּ לְאִ תַעַּשְׁוּ בְּעָבוּ וּבִּדְמוּתֵיה לָא תַעְּבְּדוּן בְּנָתִיה

ದಭರ್ಷ: (೦) रत्ता द्रवाहर אָישׁ אֲשֶׁר יִרְקַח בְּמֹהוּ וַאֲשֶׁר וּבּר דִּיבַפָּים דַּבְּנְמִיה וּדִימִין

: با الله סַמֶּים יּלְבֹנָה זַבָּה בָּד בְּבָר ـ סַמִּים נִמֶּף ١ ישִׁבַלֶת וָהֶלְבָּנְּה נ²

על משָה קַה־לְךָּ מִּלְ־מִשָּׁה קַה־לְךָּ

רוקַחַ מְמָלָח מְּהָוֹר קֹדֶשׁ:

לבות היהנה לבם: المُعْرَبُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الل و مَقْدِل رَجِيرٌ بَعِيدَ جَهُرَ حَيْقِهِ مَنْقِد عَنْقِد عَنْقِد عَنْقِد عَنْقِد عَنْقِد عَنْقِد عَنْقِد عَنْقِد عَنْقِد عَنْقِد عَنْقِد عَنْقِد عَنْقِد عَنْقِد عَنْقَد عَنْقُد عَنْقُل عَنْ عَنْقُل عَنْقُل عَنْقُل عَنْقُل عَنْقُل عَنْقُل عَنْقُل عَنْقُل عَنْقُل عَنْقُلُ عَنْقُلُ عَنْقُلْ عَنْقُلْ عَنْقُلْ عَنْقُلْ عَنْقُلُ عَنْقُلْ عَنْقُلُ عَنْقُلُ عَنْقُلُ عَنْقُلْ عَنْقُلُ عَنْقُلُ عَنْقُلْ عَنْكُ عَنْقُلْ عَنْقُلْ عَنْقُلْ عَلْكُمْ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلَيْكُمْ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلَيْكُمْ عَلْمُ عَلْمُ عَلَيْكُمْ عَلْمُ عَلَيْكُمْ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عِلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عِلْمُ عَلَاكُمُ عَلْمُ عَلَيْكُمْ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلَمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلَمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلْمُ عَلَمُ عَلَمُ عَلْمُ عَلَمُ عَلَمُ عَلَمُ عَلَمُ عَلَمُ عَلَمُ عَلَمُ عَلَمُ عَلِمُ عَلَمُ عَلِمُ عَلِمُ عَلَمُ عَلَمُ عَلَمُ عَلِمُ عَلَمُ عَلَمُ عَل إَنُّ لِمَارِمٍ فَقُولًا بَيَامٌ الْإِلَافُاتِ ا

> לין אַ הוא לין שָׁאַ יָהַי לְכוּן: אֹבַם לָאִ וּיִסְבַּ הֹלְ בֹּהִבֹּא בַּאֹּנָהָא לָא יִנַיּפַּבּ

וֹלברט מֹנֵּגִע מֹל, טִוּלְוָנִּג וֹנְאָשׁנִגֵּג

בֿכֹּנִלַאַ מִּנַבַלַ בְּבַּנַנַלַבְ נְבֵנִי: ומלבוומא בוסמון ולבוומא נָמופָא נאַמָר יוַ לִמְשָׁר סַב לַדְּ

بر خطيله: בוסם מולע בוסמנו ממער וֹעֹהַבֹּיג וֹעַבּ לַמְבָּע בּוּסְמָּגוֹ

حثم دنهما فت، ذحيا: ומֹלא בֹאֹזמון מומבו לַבַ שַּמֹן מנה קדם סהדוקא במשפו ושמעום מזע ושבים וששו

> it shall be holy unto you. composition thereof; it is holy, and any like it, according to the be poured, neither shall ye make Upon the flesh of man shall it not

78

from his people.' upon a stranger, he shall be cut off it, or whosoever putteth any of it Whosoever compoundeth any like

each shall there be a like weight. spices with pure frankincense; of and onycha, and galbanum; sweet Take unto thee sweet spices, stacte, And the LORD said unto Moses:

and holy. perfumer, seasoned with salt, pure a perfume after the art of the And thou shalt make of it incense,

be unto you most holy. . where I will meet with thee; it shall testimony in the tent of meeting, small, and put of it before the And thou shalt beat some of it very

(ופ) לדרחיכם. מכאן למדו רצומינו לומר שכולו קייס לעמיד לבא (סוריום יא:): וה. בגימעריא מריקר לוגין סוו:

. אם פחם או רבה שממנין לפי מדם הין שמן, מוחר, ואף הטשוי במחכונתו של זה, אין הסך ממני חייב, אלא הרוקחו (כריחות עלמו: ובמחכנחו לא חעשו כמודה. זמכוס פממניו, לא מעשו אחר כמוסו זמשקל פממנין הללו, לפי מדת הין שמן, אדל (2E) לא "סך. צעני יודי"ן, לעון לה יפעל, כמו לְמַעַן יִימַבּ לָךְ (דבריס ו, יה): על בשר אדם לא "סך. מן סעמן סוס

ס.): ובמחכנחו. לשון משבון, כמו ממכנמ סלבניס, וכן בממכונמס, של קטורמ:

(33) ואשר יהן ממנו. מלומו של משס: על זר. שלינו לוכך כסונס ומלכומ:

למד בלמד יסים, זס כמו זס: משקלו של זה, וכן שנינו, הלכי והלפורן והחלביה והלבויה משקל שבעים שבעים מנה. ולשון בד, נראה בעיני שהוא לשון יחיד, אם הלפורן ללבנה שמהא נאה: – בדי בבדי יהיה. אלו הארבעה הנוכרים כאן יהיו שוין משקל במשקל, כמשקלו של וה כך שהשבולם ונרד אחד שהנרד דומה לשבולה, הקושמ, והקילופה, והקנמון, הרי י"א. בורים כרשינה אינו נקמר, אלא בו שפין שלו, סרי עשר, ולצונס, סרי י"ש. ואלו סן, סלרי, וסלפורן, סמלצנס, וסלצונס, מור, וקליעס, שצולם נרד, וכרכוס, סרי מ' (כרימות ו:) י"א שממנין נאמרו לו למשה בסיני, מעוט שמים שנים, נעף ושחלת וחלבנה ג', הרי ה', שמים, לרבות עוד כמו באגודם מעניומינו ומפלמנו אם פושעי ישראל שיסיו נמנין עמנו: סמים. אחריס: ולבונה זכה. מכאן למדו רבומינו וחלבנה. בשם שרימו רע, וקורין לו גלב"ים (גמלבמן) ומנמה הרמוב בין סממני הקטורם, ללמדנו שלם יקל בעינינו ללרף עמנו (מסעריאק): ושחלת. שורש בשס, חלק ומנסיר כלפורן, ובלשון המשנה קרוי לפורן, וזהו שחרגם אויקלום וְמוּפְּבָה: (48) בשף. הוא לרי, ועל שאינו אלא שרף הנומף מעלי הקמף קרוי נמף, וצלע"ו גומ"א (גוממיא), והלרי קורין לו מרי"אקה

יסיס, וקדש יסים: לערצן עס סמיס, וכל דבר שאדס רולס לערב יפס יפס, מספכו באלבע או בבוך: – ממולח שהור קדש. ממולח יסיס, ומסור ְ וְמֹבְּלֹיָךְ (ימוקאל כו, כו), על שם שמהפכין אֹת המים במשומות כשמנהיגים אֹת הספינה, כאדם המהפך בכף בינים מרופות (35) במלח. כמרגומו מעורב, שיערב שמיקמן יפה יפה זה עם זה, ומומר מני שדומה לו וַיִּרְמֹּי הַמַּבְּמִים (יונה מֹ, ה), מַּבְּמִיַךְ

(18) ונחחה ממנה וגרי. סיא קמרת שבכל יוס ויוס שעל מונת ספנימי שסוא באסל מועד: אשר אועד לך שמה. כל

« אָישׁ אַשְׁר־יַשְׁשָׂר בְּמִיּה בְּהִיְרִיִּה ְּבָּר דְּיִשְׁהַיִּצִי הַבְּּוָתַה לְאָרָחָא בְּה וְיִשְׁתֵּיצִי מַעַּמֵּיה: خِيْتُ مِبَيْدٍ جِهِ كِنْدِيْدٍ: خَرَنَا خُرُنَا خُرِي لَا يُقَمُّهُ كُرُكُ حَلَى سَلَا خُرِياً إتظميتى

לוב א פוני לף ברם יו: הַעַּשָּׁה וקִמֹרָת בוּסְמִין

כַבְ וַנְיַבַבַּר יְהַנְוֹר אֶלְ מִמֶּה לֵאמִר: וּמַלֵּיל יִיְ עָם מִמֶּה לְמֵימַר:

אַנְרֵי בֶּן־חָוּר לְעַּטָּה יְהוּדֶה:

בו אונו בו שור לְמִּבֹּמֹא تَ لَكُنَا كُلُّكُمُنَا، خُشُو خَمْرُكُمْ قُلَا يَنَا، لَالْخَيْنَا، خُشِيْط خَمْرُكُمْ

ŧĊĊ**Ĺ**ĊĊ\Ċ\Ċ\: בְּחְכְמֶה וּבִקְבוּנְה נאַמַלָא אָטִוּ רַנּיִם

יּבְכְלְ עֲבִידָא: יְבְּדַעַתּ יְיְ בְּחְָכְמָּה יִבְסוּכְלְתָנוּ וּבְעַדַּע אָבְעַוֹים וֹאַמִּבְימִית מִּמִּית בוּתַ מוֹ בֹּבִם

יבַבֶּפֶר יבַנְּהְשֶׁת: ל כַשְׁמֵּב מִשְׁמִבְּׁע כַמְּמָּוָע בּוֹּעֵב לַאַּלָפֹּא אַשְּׁמִּנוֹן לַמִּמִּבַר

בְּבַבְיִבְאַ יִבְכַּסְפָּאִ יִבְנְיִםְאָּאִ:

ĊĊΧĊĽ: וּבֹשְׁרָׁהֶשׁׁ הֹאֹ לְהֹהֹאָנִי בַּבֹלְ וּבִּוֹנִינִי אָהֹא לְחָהֹבֹּר בַּבֹלְ

לְמַלְאָנוּ וּבֹאוּמִוּנוּנוּ אָבִּוּ מִבֹא לְאַהֶּלְמָא

 هُتُكْرَيْهُدَ دُالِهُنْانِهُمُكِ كُمْشِيا نُنْ هُتُكْرَيْهُدَ دَدِ هُنِيهُمُكُوا וַאָּנִי הַנְּהָ נְתַּהִי אָתּוֹ אָתוֹ נַצְּנָא

: خانانا:

הְּבְּמָה וְעִישׁׁר אָת בְּלְ־אֲשֶׁר חַבִּימִי לִבְּא יַהַבִית חַבְּמִּתְא אַניהד. וּנֹהְבְּׁבוּוּ וֹנִי כִּלְ בִּפַבּיגַבְעַבּי: בְּן יִבְבֶּעְ בַּקְ-שַׁבִּם-גָעְר נִעָּשִׁי, לְחֵבְּמָא ' בְּבֵּן ĽΧ ŢŢ

> thee holy for the LORD. make for yourselves; it shall be unto composition thereof ye shall not make, according to the And the incense which thou shalt

cut off from his people.' that, to smell thereof, he shall be Whosoever shall make like unto

:gaiyses And the LORD spoke unto Moses,

IXXX

the tribe of Judah; the son of Uri, the son of Hur, of See, I have called by name Bezalel

and in all manner of workmanship, understanding, and in knowledge, of God, in wisdom, and in and I have filled him with the spirit

and in cutting of stones for setting, gold, and in silver, and in brass,

to devise skilful works, to work in

all manner of workmanship. and in carving of wood, to work in

commanded thee: that they may make all that I have wise-hearted I have put wisdom, and in the hearts of all that are Ahisamach, of the tribe of Dan; with him Oholiab, the son of And I, behold, I have appointed

(פ) במחכנחה. במנין סממניס: קדש חהיה לך לה׳ שלא מעשנה אלא לשמי: מועדי דבור שאקבע לך, אני קובעם לאומו מקוס:

(88) להריח בה. אנל עושה אתה נמתכנתה משלך כדי למכרה ללנור:

(ב) קראחי בשם. לעשות מלחלתי, חת בללחל:

סקדם: (3) בחכמה. מס שאדס שומע דבריס מאמריס ולמד: ובחבונה. מבין דבר מלבו ממוך דברים שלמד: ובדעה. רוח

(+) לחשוב מחשבות. מריגמ מעשה משנ:

ען קרוי נגר: - למלאח. להושיבה במשבלום שלה במלוחה, לעשום המשבלם למדם מושב החבן ועוביה: (5) ובחרשת. לשון מומנים, כמו מְכָשׁ מְכָס (ישעיס מ, כ). ומונקלום פירש, ושנה בפירושן, שמומן מבנים קרוי מומן, ומרש

(6) ובלב כל חכם לב וגוי. ועוד שלר מכמי לג שנכס, וכל לשר נממי בו מכמס, ועשו למ כל לשר לוימיך:

נֹאָנו כַֿל_כַּבָּי, נַאָּנוֹלִי: לְמֹנְע וֹאָע עַכֹּפִּבְע אָהָוֹר מִּלְיִנ לַסִּנִירִנִא אַבוּן אַבּל מוּעִּד וְאָבַרַהָּאָרוֹן יָה מִשְּׁפּן וִמְנָא וְיָה אַרוֹנָא

ַ וֹאָט_הַאָּלִטֹן וֹאָטַבַכֹּלָת וֹאָטַ וֹנִט פֿטַנָּב וֹנִט מַנְנָה וֹנִטַ

جَرْبُ لِهُلَا مُؤْخِبَ يَظُمُرُكُ: הַמְּנְנֵיה הַמְּּהְרֵה וְאָת־כָּלִ־ מְּנָרְתָּא דְּכִיהָא וְיָה כָּל מְנַהָא

בּלִיו וֹאָטַ עַכּיּוָר וֹאָטַ כּּלָּוִי ואָת־מִוְבָּח הַעֹּלְח וֹאָת־כְּלֹ וְיִתְ מַדְבְּחָא דַּעַלְהַא וְיָת כְּלֹ

بالمَاتِينَ مِنْ الْمُسْتِدُيِّةِ، طَيْلُمُ لِمُتَالِ فَلَيْمُ الْبُلِّمِ عُمْلِنًا فَلَيْمُ الْبُل נאט בּלִיבַ, וַמְּבֹיב נאָט_בּלָבַ, וֹנִט לְבוּמָּ, מִּפּוּמָא וֹנִט לְבוּמָ,

וֹאָט מֻּמֹּנוֹ עַפֹּמְמֵנוֹע וֹאָט לַמְנִיט וֹנִט מָמֵּנוֹא גַּוֹבוּנוֹא וֹנִט جزر جويا:

בווטף יעשוי (פּ) עַפַּמֶּים לַפְּיֶבְתָּ בְּלָבְ אָמֶבְ בַּקַנֵּע בּיִּסְמָּיָּא לַפִּיִבְתָּא בַּכָב

נְצִמֶר יְהְנְה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמִר: נַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לְמֵימַר:

לְדְרָהֵיבֶּם לְדַּעַת בֶּי אֲנֵי יִהְוָה בֵּין מִימִּרִי יִבִּינֵיכוֹן לְדָרֵיכוֹן בּׁ, אָנְע נְיָנִא בּׁנֹוֹ, וּבְּנוֹנִכֶּםְ צַּנְלָ, טַּהְּבֵּנִן אָבַר אָנִע נִיגִא ה לאמר אַף אָח־שַׁבְּתֹּהָי הְשָׁעָרִי לְמִימִר בְּרָם יָה יוֹמִי שַׁבִּיָּא וֹאַטַּׁע גַּבָּר אָּגַבַּדֹוֹ, וֹמְרַאָּגַ וֹאַטֹ מֹלָוּגָ מֹם דֹּוֹוּ וֹמִּבֹאָגַ

בּהֹבְוְנִי. וֹנִנוּ כֹּבְ מִׁנִּוּ מַהָּכֹּוֹא:

וֹנִת מַבְבְּהָא בַּקְמָבֶת בּוּסְמָוֹא:

מְנוֹנִי וְיָׁנִ בִּיוְרָא וְיָת בְּסִימִיה:

לְבוּהֵׁ בְּנוְנִי לְהַּפֹּהֹא:

למבה אבו אלא !! מעבהכון:

furniture of the Tent; that is thereupon, and all the the testimony, and the ark-cover the tent of meeting, and the ark of

pure candlestick with all its vessels, and the table and its vessels, and the

and the altar of incense;

and the altar of burnt-offering

and the plaited garments, and the its base;

with all its vessels, and the laver and

minister in the priest's office; and the garments of his sons, to holy garments for Aaron the priest,

commanded thee shall they do.' place; according to all that I have incense of sweet spices for the holy and the anointing oil, and the

:Surves And the Lord spoke unto Moses,

I am the Lord who sanctify you. generations, that ye may know that Me and you throughout your My sabbaths, for it is a sign between of Israel, saying: Verily ye shall keep Speak thou also unto the children

(ק) ואת הארון לעדות. לנוכך לומומ סעדומ:

(8) המהורה. על שם והל מהור:

بْكَايَىٰ ھُكِاتِ :

לְבּוּשֵׁי שַׁמּוּשָׁה, וחֿין לו דמיון במקרח, וחֿני חומר שהוחֿ לשון חֿרמי, כמרגוס של קלעים ומרגוס של מכבר, שהיו חֿרוגיס בממט, בסונס מדבר, לא מלינו באחד מסס ארגמן או חולעם שני בלא שש: 🗈 בגדי השרד. יש מפרשים לשון עבודס ושירום, כחרגומו ַ דברי, שימתר יתן סַמְּבַלֶּמ וְסַמְרָנֶּמֶן וְמוּלַעַת סַשְׁנִי עָשׁוּ בְּגָבֵי שְׁרֶדְלְשָׁבֵת בַּקֹּדֶשׁ (שתוח למ, מ), ולה סרוכר שש עתסס, ומס בבגדי בגדי סקדש לאסרן סכסן ואת בגדי בניו לכסן, אלא אלו בגדי סשרד סס, בגדי סמכלת וסאכגמן ותולעת שני סאמוריס בפרשת (10) ואח בגדי השרד. אומר אני לפי פשומו של מקרא, שאי אפשר לומר שבנגדי כהונה מדבר, לפי שנאמר אללס ואת

בסנמילי לכס את יוס מנוחתי למנוחה: לדעת. סאומות בס, כי אני ס'מקדשכס: כל אכין ורקין מעומין, למעט שבת ממלאכת המשכן: - בי אוח היא ביני וביניכם. אות גדולה היא ביניו שבתרתי בכס, מפני אומס מלאכס: – אך את שבחותי תשמורו. אף על פי שמסיו כדופין ווכיזין בוכיוום סמלאכס, שבמ אל מדמס מפניס. (13) ואחה דבר אל בני ישראל. ואחה, אף על פי שהפקדמיך לנוומה על מלאכם המשכן, אל יקל בעיניך לדמוח את השבת (11) ואח קטורה הסמים לקדש. ללורך הקערת ההיכל שהוא קרש: משויים נקבים נקבים, ללי"דין בלע"ו (שלינגווערק):

لاَثَارِات: וולבומי בווא מפוב בִּי בְּלְ הַמְּשָׁה בָּהִ מָלְאַלָּה הַנְאַ לְבֶּנֶם מְּחַלְלֶנֶיהַ מָּוֹת יוּמֶּת הִיא לְכִוֹן דְּיַחַלְנַּה אָהְקְּמְלָא بَهُمَالِيْنَ مُن لَيَهَدُن جِنْ ظِيْمَ إِنهُدِنا بِنَ هَٰدُنَّهُ هُذَا طَنَاهُم

מגו עמיה: <u>הְבְּיִרְ הְאַ וְיִשְׁאֵ וְיִשְׁאֵ הַרְוּאַ</u> יוטלמיל אַבי כָל דִינְבָביד בַּה

off from among his people. work therein, that soul shall be cut to death; for whosoever doeth any that profaneth it shall surely be put for it is holy unto you; every one Ye shall keep the sabbath therefore,

'انْݣَالَا: בּוֹם בַּמַּבָּע מִנע كائم א ובווס הַאַבוּגו אַבּּט אַבּטוּן

אַנוֹלַמַּלָא וִנוֹלַמִּוּלִי: מָא לוֹבם וֹוֹ כֹּלְ בַּוֹהְבָּוֹב. ולוומא מולומאר מולא מולטא ַנְמִּים בַּמְּמֶשׁב מָלַאַלָּנוְ מִּטַא יוֹמִין מִּהָעָבָּנִי עֲבָּיִרְ עָּבִירָהָאַ

בָּבְיה עוֹלָם: 4:0 440: ﴿ كُمُّ شَالِ الْمُعَالِينَ الْمُعَالِينَ الْمُؤْمِدِ لِمُ الْمُؤْمِدِ لِمُعَالِمُ الْمُؤْمِدِ لِمُ الْمُمُلْدُ، خُدْرَامُكُمْ كُلِيتِهَكُنِي الْمُدِيا خُدْرَامُكُمْ ثَنِ مَحْنَهُ

[[tda: (0) בּוֹאָבוֹל וּבֹוּוָם בַּמָּבוֹגוֹ מָבֹּנוּ מְשֶׁבְ יְבוֹנִב אָנַרַבַּשְׁעַנִים וְאָנִרַ ען בוא לַמְלַבְם כֹּוּ מָּמֶתׁם פּֿגָנִ יבּגן פֿנוֹ וֹמָּבַאָּכְ אָנִע

יבְּיוֹמָא מֻבִּיגֹּאִי מֻבְּעַ וֹנְעִי: מֹבֹר וֹנֹ נִין מִמִּנֹאִ וֹנִי אַבֹּמֹא אַנו בויא לעַלַם אַבי שָׁהָא יוֹמִין בון מומנו ובון בנו ומָנֹאַב

tables of the testimony, tables of him upon mount Sinai, the two had made an end of speaking with And He gave unto Moses, when He

ceased from work and rested.' earth, and on the seventh day He

days the Lord made heaven and

It is a sign between Me and the

generations, for a perpetual

the sabbath throughout their shall keep the sabbath, to observe

Wherefore the children of Israel

sabbath day, he shall surely be put

whosoever doeth any work in the

Six days shall work be done; but on

solemn rest, holy to the LORD;

the seventh day is a sabbath of

covenant.

children of Israel for ever; for in six

%८ٍ८،□: كناب هُدًا خَنَدُره خَمُمُولِهِ ליחי סְהַדוּהָא ליחי אַבְנָא אַמּוֹ בְּתַרַ סִינַּי שְׁנֵי לְתַּת הַעַּהָת עְּמֵּיה בְּטִּירָא דְּסִינִי מְּבֵין נימן אֶל־מֹשֶׁה בְּכַלְתֹּוֹ לְדַבֶּר וִיחַב לִמֹשֶׁה בַּר שֵׁיצֵי לִמַלְּלֶא

God. stone, written with the finger of

(+1) מוח יומח. אס יש עדיס וסמראס: ונכרחה. צלא סמראס: מחלליה. סנוסג צס מול צקדושמס:

- אס בַּיּוֹס קַרָּחְשׁוֹן שַבְּמוֹן וּבַּיּוֹס סַשְׁמִינִי שַבְּמוֹן (שֹס, למ), חמרכיס בכל מלחכת עבודס, ומומכיס במלחכת חוכל נפש:) קדש אוכל נפש, וכן יום הכפורים שנאמר בו שַבַּמ שַבְּמֹון הוּא לְבֶם (ויקרא כג, לב), אפור בכל מלאכה, אבל יום מוב לא נאמר בו כי (פו) שבח שבחון. מנוחם מרגוע ולא מנוחם עראי: (שבח שבחון. לכך כפלו הכחוב, לומר שאמור בכל מלאכה, אפילו
- יישף וְלֹחׁ ִייְגַשׁ (ישעיה מ, כח), וכל פעלו במחמר הכחיב מנוחה לעלמו, לָשַׁבֵּר החוזן מה שהיח יכולה לשמוע: (17) וינפש. כמרגומו וְנַמּ, וכל לשון נופש הוא לשון נפש, שמשיב נפשו ונשימח בהרגיעו מעורה המלאכה, ומי שכחיב בו לא לה׳. שמירם קדושמס לשמי ובמלומי:
- לו מורס בממנס ככלס לחמן, שלא סיס יכול ללמוד כולס בומן מועט כוס. דבר אחר, מס כלס מחקשמח בכ"ד קשוטין, סן בליווי אמר לישראל, קחו מאחבם דייקא, ולא מערב רב, לפי שהם גרמו בנוקין וק"ל): - בכלחו. ככלמו, כחיב חחר, שנמחרה ויקסל, אשר על כן בלווי סקב"ס כמיב מאת כל איש, דסיינו גם ערב רב, כמו שדרשו רבותינו ז"ל, איש איש, מלמד וכוי, ומשס שעגל, ומשה לא הגיד לישראל לווי המשכן עד למחרת יום הכפורים, שהיו ישראל מרולים להקב"ה, וכן הוא בהדיא בווהר מובא, דילמא הכל כסדר, ולווי הקב"ה למשה היה בארבעים ימים הראשונים, ערם עשומם העגל, וקודם רדמו מההר עשו בממוז נשמברו סלומום, וביוס סכפורים נמרלס סקב"ס לישראל, ולממרת סממילו בנדבת סמשכן וסוקס באחד בנימן. (ל"ע (18) ויהן אל משה וגר. אין מוקדס ומאוחר בחורה, מעשה העגל קודס ללווי מלאכח המשכן ימיס רבים היה, שהרי בי"ו

IIXXX

מֶּת־הָיָה לְוֹּ: בומלון מאבא מאבום לא נבעור לְפְּנֵינוּ כִּי־זֶהוּ מֹשֶׁה הָאִּישׁ צֵּשֶׁר עַשְּׁה קְנֵנּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ מִּים עָבִיד לֹנָא דַחְלָן דִּיהְכָּן מַלְ אַנְוֹנְן וֹיּאָמֶרְוּ אַלְּגִן לַנִּםוּ מַמָּא מַלְ אַנִוֹנְן וֹאָמָרוּ כִּיִּנִי בְבַבְבַיה מִן־הַהָּה נַיִּקְהַב הַעָּם לְמִיחַת מִן שוּרָא וָאִהְבָּנִישִׁ ניַרְא הַעָּׁם בְּירבֹשָׁשׁ מֹשָׁה נַחָזְא עַמָּא צָּרֵי אֹיחַר מֹשָּׁה

לנכם ולנמכם ובליאו אלו:

לוֹמָּוֹ עַוֹּטְׁכַ אַמֶּע בֹּאִוֹנוֹ וֹמָוּכָם

ب المراب المراب المربية المربية المربية المربية المربية المربية المربية المربية المربية المربية المربية المربية

\$4_\$<u>I</u>L!:

ינדענא מא הנה ליה: באַפֿעלא מאַבלא בּמֹאָבוֹם לָא בובלא אבו בון משה מיברא

נמוכנו לנוכנו וללטכנו לאנטנ رزيج لأكثام بهتال فإحاد تغور ZUL ŠŪLĮ ĒLIZU

ذرت لاپترا: עַוֹּעֵר אָמֶּנ בּאוֹנִינִים נֹיבֹיאָנ עַנִעַבּאַ עַבְאָנְעַנְינִוּן נְאָנְעִיאָנּ וּוֹטַפּּוֹעַנְ כַּעַ עַהָּמָם אָטַ נוֹמָ, וּפּּוֹנִעוּ כַּעַ מַּמָּא זֹטַ עַּבַּהָּתִּ

באַפֿליף מאַרְעָא דָּמִצְרָים: هَٰذُك هُٰذِيْنِ نَشِلَهُمْ هُشِّد يَهُمُدُ هُذِنا يَنَاذِنَك نَشِلَهُمْ ַ, ווּהֹקּשְׁעוּ הֹלֶגְ מַפַּבְעוֹ וּגְאָמִרְוּ בּוֹיפָא וַעַּבְּיוּה עַיָּגָרָ מַטַּבְא ניקַח מִיּיְדְם ניְצַר אַתוֹ בַּהָבֶם תְּסִיב מִיּדְהוֹן

> Egypt, we know not what is become drought us up out of the land of for this Moses, the man that god who shall go before us; for as and said unto him: 'Up, make us a themselves together unto Aaron, the mount, the people gathered Moses delayed to come down from And when the people saw that

IIXXX

them unto me.' and of your daughters, and bring the ears of your wives, of your sons, off the golden rings, which are in And Aaron said unto them: 'Break

'mid to

ears, and brought them unto Aaron. golden rings which were in their And all the people broke off the

land of Egypt.' which brought thee up out of the they said: 'This is thy god, O Israel, tool, and made it a molten calf; and and fashioned it with a graving And he received it at their hand,

שביו שמיהן שוום: סמשפטיס: לדבר אחו. מלמד שסיס משס שומע מפי סגבורס, ומוזרין ושונין את ססלכס שניסס ימד: לחח. לתת כתיב, האמורים בספר ישעיה (ג, מכד), אף מלמיד מכס לריך להיות בקי בכ"ד ספרים: – לדבר אחו. המקים והמשפמים שבואלה

ליוו לסס: - בי זה משה האיש. כמין דמום משס סכלס לסס סשמן, שנושליס לוחו בלויר רקיע סשמיס: - אשר העלנו לאחר חלוח, שהרי לא ירד משה עד יום המחרח, שנאמר וַיַּשְׁבִּימוּ מְשְּׁמֵבֶׁה וַיַּעֲלוּ עֹלוֹח: אשר ירבו לפוינו. אלהוח הרבה שכבר באו שש שנות ולא בא וכוי, כדאימא במסכח שבת (פע.), ואי אפשר לומר שלא מעו אלא ביום המעוק, בין קודס חלות בין וערבב את סעולס, וסראס דמות חשך ואפלס וערבוביא, לומר ודאי מת משס לכך בא ערבוביא לעולס, אמר לסס מת משס . ארבעים יום ולילו עמו, ויום עליימו אין לילו עמו, שהרי בז' בפיון עלה, נמלא יום ארבעים בשבעה עשר בממוז, בי"ו בא השמן . אמר להם, לפוף ארבעים יום אני בא בפוך ו' שעות, כסבורים הם שאופו יום שעלה מן המנין הוא, והוא אמר להם שלימים, (I) כי בשש משה. כמרגומו לשון הימור, וכן ב שֵׁשׁ רְכְבֹּוֹ (שופמים ה, כח), וַיָּמִילוּ עַד בּוֹשׁ (שם ג, כה), כי כשעלה משה להר

(2) באזני נשיכם. אמר אסרן בלבו, סנטיס וסילדיס מסיס במכטימיסן, שמא ימעכב סדבר, ובמוך כך יבא מטס, וסס לא מארץ מצרים. וסיס מוכס לנו דרך אשר נעלס גס, עמס לריכין אנו לאלסות אשר ילכו לפנינו:

הממינו ופרקו מעל עלמן: פרקו. לשון לווי, מגורם פרק לימיד, כמו ברכו מגורם ברך:

אח נזמי. כמו מנזמי, כמו כְּגַמְמִי מֶׁמ קַעִּיר (שמות ט, כט), מן סעיר: (E) ויחפרקו. לשון פריקח משל, כשנטלוס מלוויסס נמללו סס מפורקיס מנומיסס, דישקריי"ר צלט"ו (טנטללוטעט):

ומזייפין על ידו מוממום: - עגל מסכה. כיון שהשליכו לָחֹוּר צַבּוּר, בחו מכשפי ערב רב שעלו עמהם ממלרים ועשמוםו אונקלום וַצַר יָמַיּשׁ בְּוִיפָּחֹ, לַשון וִיוּף סוֹחֿ, כלי אומנום שחולין בו בוסב אומיום ושקדיס שקורין בלש"ו ניי"ל (גראבשמיכל), ומורטין בו לורוח בוהב, כעט סופר החורט אוחיות בלוחות ופנקסין, כמו ובְּמֹב עָבְיִי בְּמֶבֶט מֻּנִישׁ (ישעיה ה, א), וזהו שחרגם (ישעיה ג, כצ), וַיַּנַל כְּבְּרָיִם בֶּשֶׁף בְּשְׁנֵי מֲרִימֵים (מלכים־ב ה, כג). והצ' וילר לשון לורה, במרט כלי אומנות הלורפין שמורלין (4) ויצר אוחו בחרש. יש למרגמו נשני פנים, האחד וילר לשון קשירה, נמרע לשון מודר, כמו וְסִמְּשְׁמִּׁח וְסָמֵּרִיעֵים

ניקָרֶא אַהַרֹּן ניאֹמָר חָג לַיהוָה י נינ"בא אַניבו ניבו מוּבני לְפֹּּנִי נְנִינִא אַנִיבו יִּבְּנָא מַבְבָּנִא

עַנְאַ צַבְרַם יִיָּ מְתַר: בובתוניו ופרא אַנורן נאָמָר

וֹאֶשׁנִי וֹנֹשׁמוּ לַגַּעֹב: (פּ) تتؤمد مُخْرَثُنَ تَتَهُدَ لَـُمُو كُلِّكُ خِر

וֹשׁמוּ לִעוּוֹכֹא: לאַסְתַר עַמָּא לְמֵיכַל וּלְמִשְׁמֵי נאַסּיקי עַלָּון וְקָרִיבוּ נְבְּסָוֹ تَنَهُ خَرْمِهِ مُؤْلِثُكُ تَنَهُّذُهِ مَذِي لِمُؤْلِيهِ خُرَبُهُ لِحُثْدِينَ،

מֹאֶבֶא מֹאַבֶּוֹם: בּֿר שָׁבוֹע הַמַּוֹבְ אַמָּב בַבְּבֹלִיל אָבו עַבּוּך עַמָּוֹב דַאַפַּיקקאַ ַ נִיָּדְבֶּרְ יְהְנְהְ אֶלְ מֹשֶׁה לֶּךְּ דֵּדְ וּמַלֵּיל יִיְ עִם מֹשֶׁה אִיזִיל חוֹת

מאַבמא במהבום:

באבום: هُمْتُ هُمْ بُرِكِ نَصْلَهُمْ هُمُّكَ يَعْمَدُ هُمْ لَا يَتَارِّنَكَ نَصْلَهُمْ رَّهُ فَاللَّهُ عَلَى الْهُ خُلِكِ عَلَيْكُمْ لِهُ فَالْحُمُ وَفُرْكِ فَرِيكُ لِكَوْلِهِ كَرِيكُ
 גוּנִיִם הֹמַּנִּ לַנְיָם מֹלֵּכְ תַּסֹבְּעׁ צַּפּפּגַצְּטַנּנּן הַבְּצֵינְ לַנְיָן הַגַּנְ סָרוּ מַהַר מִן הַבֶּבֶוּ צַּשָּׁר סְמוּ בִּפָּרִיעַ מוֹ אֹוּרְחָא

<u> בּאַסְׁלוּשׁ מַאַרְעָאַ דְּמָאַרָוֹם:</u>

برياتا جاياته אָת הְעָה הַנְּה וְהַבָּה עַם קְשָׁה הְבֵין וְהָא עַם קַשָּׁר קָדִין וְהָא עַם קַשָּׁר קָדִין و رَزْهُمُ لَا بَالِكُ هُمْ مَشِينَ لِهُمَا يَهُمُ لَا يُعْمَا يَرْ خُلِيمًا فِكِرْ كَالْمَا فَقِهِ

> LORD. To-morrow shall be a feast to the proclamation, and said: an altar before it; and Aaron made And when Aaron saw this, he built

up to make merry. down to eat and to drink, and rose peace-offerings; and the people sat burnt-offerings, and brought morrow, and offered And they rose up early on the

land of Egypt, have dealt corruptly; that thou broughtest up out of the Go, get thee down; for thy people, And the Lord spoke unto Moses:

land of Egypt.' which brought thee up out of the said: This is thy god, O Israel, it, and have sacrificed unto it, and molten calf, and have worshipped them; they have made them a of the way which I commanded they have turned aside quickly out

it is a stiffnecked people. have seen this people, and, behold, I's see Lord said unto Moses: I'

סס שנקסלו על אסרן וסס שעשאוסו, ואחר כך סטעו אח ישראל אחריו: אחר, קכ"ה קנטרין והב היו בו, כגימטריא של מסכה: אלה אלהיך. ולא נאמר אלה אלהינו, מכאן שערב רב שעלו ממזרים בו משם עלם שור עלם שור לסעלות ארונו של יותף מתוך נילות, וסשליכו לתוך הַפּוּר, וילא סעגל: מסכה. לשון מתכת. דבר בכשפים, ויש אומרים מיכה היה שם, שילא ממוך דמומי בנין שנחמעך בו במלרים (סנהדרין קא:), והיה בידו שם ומם, שכחב

חג לה׳. בלבו סיס לשמיס, במוח סיס שיבה משס ויעבדו הח המקוס: מבים לכרכ רום מבים אבן ונמלאם מלאכמן עשרים בבם אחח, מחרך שאני בונה אוחו ומחעלל במלאכחי, בין כך ובין כך משם בא: לפניו, ויבן מובוח לפניו, ועוד ראה ואמר מומב שיחלה בי הסרחון ולא בהם, ועוד ראה ואמר, אם הם בונים את המובת, וה ומדרשו בויקרא רבה (י, ג), דברים סרבס ראס אסרן, ראס חור בן אחוחו שסים מוכיחם וסרגוסו, וזסו ויבן (לשון בינס)מובח לדמומס לגמרי: ריבן מזבח. לדמומס: ריאמר חג לה מחר. ולא סיוס, שמא יבא משה קודס שיענדוסו, זסו פשומו. (פ) וירא אהרן. שסיס בו כום מייס, שנאמר בְּמַבְנִימ שׁור אֹבֵל עַשֶׁב (מסליס קו, כ), וראס שסללים מעשס שען, ולא סיס לו פס

ושפיכום דמים, כמו שנהמר יַקוּמוּ נָה בַּנְּעָרִים וִישַׁבַּקוּ לְפָּגִינוּ (שמוחל־ב ב, יד), חף כהן נהרג חור: (3) וישכימו. סשמן זרוס כדי שיממלו: לצחק. יש גמשמע סוס גלוי עריית, כמו שנלמר לַלַמֶּק בִּי (ברחֹשִים למ, יו),

רב שקבלם מעלמך וגיירסס, ולה נמלכם בי, והמרה עוב שידבקו גריס בשכינה, סס שהתו והשהימו: בשבילס (ברכוח לב.), באוחס שעה נחנדה משה מפי ביח דין של מעלה: שהה עמך. שחה סעה לא נאמר, אלא עמך, ערב (ד) וידבר. לשון קושי סום, כמו וַיְדַבֵּר מְּמֶס מֲשׁוֹח (ברמשים מב, ז): לך רד. כד מגדולסך, למ נסמי לך גדולס מלמ

(9) קשה עורף. מחזירין קשי ערפס לנגד מוכיחיסס וממחנים לשמוע:

الكابك: جِٰהֶם נַאַּכַבַּיָם נַאָּמֶּשָּׁה אוֹהָךְּ לִגְוֹי וְעַמְּהֹ הַנְּיהָה לְּי וְיֵהַר־אַפִּי יִכְעוֹ אָנִה בְּעִיהָף מוֹ בֶּדְטִי

ניטפל ביניו בביו נאָמָיצִינוּן

מְצְּבִוֹם בְּכָנוֹ נְּצְרִוֹלְ וּבְיָנִר וְחַזְּקְתוּ: בְּעַקְהַ אַשֶּׁר הוצָאַרָ מַצֶּבֶּץ " וَخُאמֶר לְמֶה יְהוָה יֶחֶהֶה אַפְּףְ וּנְחַל משֶׁׁה אָת־פְּנֵי יְהֹנְה אֶלְהָיִי וִצִּלִי הַשְּׁה בֵּרָם יִיָּ אֶלְהִיה

Ūظ،Ġ%: נאַמַר למָא וֹן וִטַבַּוּ רוּנִזָּוּ

أناؤتاه لإحرائلها كِلَمْقِكِ: הְאָדְמָה שִיב מִחַרוֹן كُلُابِرَهِ بِكُرَدِيْتِهِ مُرَمَّرٍ فَرْرً בּ בְּרָעָה הְוֹצִיאָם לַהַרָּג אֹתָם לַמַּדְ יאָמִרְוּ מִצְרַוֹם לַאִּמָר

בּמִשׁא בַמַבּגלִשֹא לַמָּמֹבַר שוב משלוף רוגוף נאָמיב מו ילשׁיצַיוּהָהוֹן מִעָּל אַפּוּ אַרְעָא לַלַמּלָא וֹטַבוּוֹ בּננִי מוּנוֹא **くば、むし** ĖĖιѼΧ 必要に合きれ はれしぶし

هُمُنِّا خُيْلَةُجُهُ لَائِلَكُ، خَمِكُه: וֹכַּٰלְ הַאָּבָא הַנְּאָנִ אָּמָּוֹר אָמָּוֹנִייִּ מט_זְבׁהַכֹּם פֿכוב<u>ٰ</u>ב*ו* בַּהַּמְנִם كِيْنِ فِكِ رَفِيدِكِ لِاكْتِرْتِ هَلَـٰقِيرِ ق نظنهٔلغظ مُحَيِّنك عُهُد نهُظَمْنَ ڂڹڿڹٵ

וֹנְטַסְנוּגוֹ לַמָּלַם: עבא בּאַמונית אָמון לְבָּנִיכוּוֹ בְּבִוּבְבֵּי מְתַּנִּא וְכָּבְ אַנְתָּא ĖĊĸĊĹĿ بذنهٰدهد مختك كعينفه ₹₩₽₽₽

<u>הקר לעשות לעמו: (פ)</u> לממבר לעמיה: וֹטֹּב וֹנֹ מֹן בֹּהֵשֹּׁא בַּמֹבְּיִגְ

> great nation. them; and I will make of thee a them, and that I may consume My wrath may wax hot against Now therefore let Me alone, that

great power and with a mighty forth out of the land of Egypt with people, that Thou hast brought Thy wrath wax hot against Thy God, and said: 'LORD, why doth And Moses besought the LORD his

of this evil against Thy people. from Thy fierce wrath, and repent from the face of the earth? Turn mountains, and to consume them them forth, to slay them in the speak, saying: For evil did He bring Wherefore should the Egyptians

shall inherit it for ever.' will I give unto your seed, and they all this land that I have spoken of your seed as the stars of heaven, and saidst unto them: I will multiply didst swear by Thine own self, and Israel, Thy servants, to whom Thou Remember Abraham, Isaac, and

His people. which He said He would do unto And the Logo repented of the evil

בו, שאם ימפלל עליהם לא יכלם (שמו"ר מב, י): (10) הגיחה לי. עדיין לא שמענו שהמפלל משה עליהם והוא אומר הניחה לי, אלא כאן פחח לו פחח והודיעו שהדבר חלוי

- (II) למה ה׳ יחרה אפך. כלוס ממקנה הלה מכס במכס, גבור בגבור:
- (בו) והנחם. סמעשת ממשבה למרת להיעינ להס: על הרעה. לשר משבת להס:
- בַּשְׁב נְשְׁבַּשְׁמִי לְטַבְּרֶטְס טְבִּיץ (שס כו, ג), וליעקב נאמר שָׁנִי מַל שַדַּי פְּרֵס וּרָבָס (שס לס, יא), נשבע לו באל שדי: בּדְ, שׁחְמִה קיים ושבועחך קיימה לעולס, שנחֹמר בִּי נִשׁבַּעְמִי נָחָׁס ה' (ברחֹשיה כּב, עו), ולילחק נחׄתר, וַבַּקִימֹתִי טֶׁח בַּעָּבְעָה (ברכום לב.): אשר נשבעה להם בך. לה נשבעת לסס בדבר שסוה כלה, לה בשמיס ולה בהרן, לה בסריס ולה בגבעות, הלה מס אמס אומר לי ואעשס אומך לגוי גדול, ואס כפא של שלש כגליס אינו עומד לפניך בשעת כעפך, קל וממר לכפא של רגל אחד . אס לסריגס, זכור ליצמק שפשט צוארו לעקידה, אס לגלומ, זכור ליעקצ שגלס למרן (שמו"ר מד, ס), ואס אינן נצולין צזכומן, וילאו עשר בעשר: - לאברהם ליצחק ולישראל. אס לשרפה הס, זכור לאברהם שממר עלמו להשרף עליך באור כשדים, (13) זכור לאברהם. אם עזרו על עצרם הדזרות, אזרסה אזיסה נחנקה צעצר נסינות ועדיין לא קצל צלרו, חנהו לו

<u> ಇಳ್ಲೇ ಭರ್ಧ ಗರ್ಭಿಗ ಗರ</u> כה לַחָת הַפֶּהֶת בְּיְדְוֹ לְחָת בְּתְבִים יּהָבִין לֹּיִםִי סְהַדִּיִּתְא בִּיבִיה

מפא ומפא אוון פֿטובון: בים، בייבון מטבון מבביהון וּלְפֶּן וּיַּבֶּר מֹשֶׁרֹ מִן־הָהְר וּשְׁנֵי וְאָהָפִּוִי וּנְחַת מֹשֶׁה מִן שּוּרָא

חבונים מכדקקוני: וְחַמְּכְהָב מְכְתַּב אֱלְהִים הֹנְא יִּכְהָבְּא בְּתָבָאׁ דֵּייִ הֹנֹאַ מְפְּרַשׁ ַוְתַּכְּחָת עַעֲּעָּת אֶלֹהָים הֻמָּה וְלִּיחַיָּא עַיּבְרָא דַּייָ אָנּיוֹ

यद्वेवयेष हेब्वव्हेपः בְּרַעָּׁה וַיּּאַמֶּר אֶל־מֹשֶׁה קוֹל בַּר מִיַּבְּרָוֹ וַאֲמַר לְמִשֶּׁה קַל

לבלא למהבולא:

מַנוש אָנכ׳ו מִמֶּה: נאין קול ענל ענית הקישה קול בקרבא ואף לא קל חלשין

בׁמִשַּבְּבוּו פֿב בַמְטִוֹכִוּן אָנֹא ניֹאמֶר אֵין קוֹל' עֲנַוֹת גְּבוּרֶה נִאַּשֵּר לְא קַל גִּבְּרִין דְּנְצְּחִיוֹ

בּכְּמִנִי הַּמְּבָּר אָטָם עַּמַנִי בְּנִינִי: אַף משָה וַיַּשְׁבֶּךְ מִיָּּדְוֹ אָתַ־ פּי נַיָּרְאַ אָמ־הָטָגֶל יִּמְּחֹלָת נַיְּחַר־ וּוֹעַי פַּאַמֶּר קַרַבְ אָלְ־הַמַּהְנָה וַהָּנָה פַּד קָרֵיב לְמַשָּׁרִיהָא

קים א ועפר יה היון בשפולי רוגייא דמשה ורמא מידוהי יח וֹשׁוֹא גֹע מֹנֹלָא וֹשׁנֹנִיוֹ וּשַׁכֿוּוּ

ڰٛٮٳڂڗ؞ڹۿؙڶڰٚڂ؞ בול ניוֶב מַלְ פַּנָּנ בַּמָּנִם נַיֹּאָלַ oz וַיִּשְּׁרֵן בְּאֵשׁ וַיִּשְׁוֹן עַּרְ אֲשֶׁר – בְּנִירָא וְשֶׁף עַר דַּהַוֹּה דַּקִיק וּיַפְּט אָטַ טַמְּלֶּכְ אָׁמֶּב הֹמָנְ יּנְסִיב יָט מִּלֶּלְא בַּמַּבְבַרוּ וֹאִיפֿיִב

מורָא:

ובבא הכן אפו מוֹא וֹאַהְּטוֹ וֹנוּ

the children of Israel drink of it. strewed it upon the water, and made and ground it to powder, and had made, and burnt it with fire, And he took the calf which they

And the tables were the work of the other were they written. their sides; on the one side and on tables that were written on both tables of the testimony in his hand; from the mount, with the two

And Moses turned, and went down

writing of God, graven upon the God, and the writing was the

in the camp. unto Moses: 'There is a noise of war the people as they shouted, he said And when Joshua heard the noise of

tables.

noise of them that sing do I hear. cry for being overcome, but the neither is it the voice of them that them that shout for mastery, And he said: 'It is not the voice of

And it came to pass, as soon as he

broke them beneath the mount. the tables out of his hands, and Moses' anger waxed hot, and he cast saw the calf and the dancing; and came nigh unto the camp, that he

(15) משני עבריהם. היו הלומיות נקרלות, ומעשה נקים היה (שנת קד.):

(פיינשניידען): פלונים, כך כל שעשועיו של סקב"ס במורס: - הרוח. לשון מרם ומרע אמד סוא, שניסס לשון מיקוק, אנעליי"ר בלע"ו (16) מעשה אלהים המה. כמשמעו, סוא בכבודו עשאן. דבר אחר, כאדם האומר לחברו כל עסקיו של פלוני במלאכה

בני ישְׂרָאָל:

- (עו) ברעה. בהריעו, שהיו מריעים ושמחים ולוחקים:
- קול ענות. קול מרופין וגדופין, סמענין למ נפש שומען כשנלמרין לו: (18) אין קול ענוח גבורה. אין קול הוה נכאה קול עניים גבורים הלועקים נלחון, ולא קול חלשים שלועקים וי, או ניסה:
- (20) דיוד. לשון נפוץ, וכן יוורס על נוסו גפרית (מיוב ית, מו), וכן פִי מִנֶּס מֶוֹבֶס בֶּבְשֶׁת (משלי מֿ, יו), שוורין בס דגן וקמניות: ישראל מומריס ואמננס לסס: חחת ההר. לרגלי ססר: (91) וישלך מידו וגוי. אמר, מס פסח שסוא אחד מן סמנוח, אמרס חורס כל צן נכר לא יאכל צו, סחורס כולס כאן, וכל
- שבדקום המים ולבו במניהם: הירחח שהן מרובין, עדים בלא החראה, במגפה, שנאמר <u>ו</u>יגף ה' אָם בְעָם, לא עדים ולא החראה, בהדרוקן (יומא מו:), וישק אח בני ישראל. נתכוין לגדקס כמומות, שלש מיתות נדונו שס, אס יש עדיס והתראה, צמייף, כמשפע אנשי עיר

עַּלְיוֹ חֲשְׁאָה גְּדִלְה: הְמְּע לְנִּ עִהְים עַנִּיִּע כִּירְ הַבָּאָטִ לְנַּ הַמָּא עַבֵּין אָבִי אָנִינִיסָא וּיַאַמֶּר מֹשֶׁהֹ אֱל־צַּהַרֹן מֶה וַאֲמַר מֹשֶׁה לְצַּהַרֹן מָא צַּבָּר

止(2): אַטַּׁעְ זְּעַהְטְּ אָטִר הַעָּׁם כַּי בְּרֶע צַּרְבּוֹנִי אָטְּ זְּעַבְּטִּ זְּעָ עַּמָּא אָנָרִי

מְצְּרָוֹם לְאִ נְרַמְּנוֹ מֶּנִי בֶּנִי לְּיִבּי: בَצִּיִּהְ אַהַוֹּר בַבְּלֵינִ בִּאָבֹוּ ق هِپُور يَرُح، رُهِيرِن جِنَيْرا نَيْوِن ניאמרו לי עשה לנו אַלהום נאַמרו לי עביר לנא דַהְלִן

المُثَرُّدُ لِأَيْلَا: וּשׁׁנוּ בְיֹ, וֹאַהְּלְכֵּבוּוּ בֹאָהְ וּיֹגֹא פֹּבוּלוּ וֹנִיבוּ בֹּ, וּבֹמִינִינִי

خَطَّرَيْتُם: עוּא בִּי־פְּרָעַה אַהַרֹּן לְשִׁמְצָה

هَجُر، حُح_خُدْر جَار، ع וּ ַּאָמֶׁר מָׁי לַיִרוֹּוֶר אֶּלִי וֹיֵאַסָׁפֹּוּ ಚಿತ್ರರ್ಥ ದೆಳ್ಳಿಗೆ ಫೆಳ್ನರ್ಕ ಗ್ರಹ್ಮರ್ಥೆಗ

ئا<u>ـ</u>ا: בוא מואָרוי וְאָרשׁ מוּאַרוּ מוּאָריי וּאָרשׁ אַרוּ كِهُمَدِ خَمَلَاثِكِ لَكِدُلِهُ جُنهِ_جُنك_ מַּלְ יְנְבַרְיִ נְמָוּבִוּ נִמָּהַבּוּ ح الأحرية، نَشِلُةِح شِنْ هَنِي عَلَيْ اللَّهُ اللَّالِي اللَّهُ الللَّهُ اللَّاللَّالِي اللَّهُ الللَّالِمُ اللَّالِمُلَّا اللَّا اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ا ניאמר להם פָּה־אָמָר יָהוָהֹ

מַלְוְעִׁי עוְלֹא בַבּא:

בְּבְישׁ הוּא: נַנְאָמֶר אַבַּרְן אַלְ־יָנִיר אָף אַדְגָיִ נַאָמָר אַבַּרן לָא יִהְקָּף רוּגָוָא

בְּמִאֶבוֹם לָא וֹבְמִּלָא מֹא בַּוֹנִ באַסְקנָא מָאַרְעָּא ביהקן קדשנא צבי בין משה

בנולא ונפל מגלא הדין: יַּג נְאִמֶּר לְְהָם לְמֵּיִי זְהְב הִחְפְּרֶקוּ וַאֲמַרִית לְהוֹן לְמֵּן דַּהְבָּא

44-44 אַהַרֹן לְאַסְבוּתְּהוֹן שׁוֹם בִּישׁ במיל הוא אַרֵי בַּמִּילִנּוּן "
וויר א משֶׁר אָר־הְעָּׁם כֵּי פְּהֻעַ וַחָּוֹא, מֹשֶׁר יָה עַמְּא צָרֵי

לְנְטִׁ, וֹאִטַּבֹּנִימָוּ לַנְטִינִי כַּלְ בַּנִי נאַמּר מּן דְּחַלְיָּא דַּיִי יִיחֹוֹ וֹלֵם מָמֵּנִ בֹּטֹנַת מַמָּנִיטָא

אַבויהי וּגְבַר יָת חַבְּבֵיה נָאָנָש בּׁמֹמָבוּנִישׁאַ וּלַמוּבוּ וּבָּב וֹעַ הגבנו וטובו מטבה לטבה Æ۵ ドニネレガム

> them? hast brought a great sin upon did this people unto thee, that thou And Moses said unto Aaron: 'What

the people, that they are set on evil. of my lord wax hot; thou knowest Tegan said: 'Let not the anger

Egypt, we know not what is become Drought us up out of the land of for this Moses, the man that god, which shall go before us; for as So they said unto me: Make us a

the fire, and there came out this so they gave it me; and I cast it into hath any gold, let them break it off; And I said unto them: Whosoever

derision among their enemies-Aaron had let them loose for a people were broken loose—for And when Moses saw that the

gathered themselves together unto me.' And all the sons of Levi LORD's side, let him come unto camp, and said: 'Whoso is on the then Moses stood in the gate of the

his neighbour. man his companion, and every man every man his brother, and every throughout the camp, and slay and go to and fro from gate to gate every man his sword upon his thigh, the LORD, the God of Israel: Put ye And he said unto them: 'Thus saith

(IS) מה עשה לך העם. כמס יקוריס קבלת שיקרוך עד שלה תביה עליסס המה זס:

(שב) בי בדע הוא. נדרך רע סס סולכין ממיד, ובימיונים לפני סמקום:

1454: (24) ואמר להם. דבר המד, למי וסב לבד, וסס מסרו וסמפרקו וימנו לי: ואשלכהו באש. ולה ידעמי שילה סעגל סוס,

סדבר סוס לגנות בפי כל סקמים עליסם: (אב) פרוע. מגולס, נמגלס שמלו וקלונו, כמו ופָרַע אָמ רֹאשׁ סְּאָשָׁה (צמדצר ה, ימ): לשמצה בקמיהם. להיות להם

(26) מי לה׳ אלי. יצא אלי: בני לוי. מכאן שכל השצע כשר (יומא שם):

כְּהְלָמֵּט אַלָפֿו אָיִה: וּוֹפַּׁלְ מִן עַמְשׁ בּוֹנִם עַנִיגּא בַּמָמֵּע וּנִפַּל מוֹ מַּפָּא בַּוֹנִמָּא رَالْمُهُو خُرِّر خِلْ خِلْجُلِ لِيَهُكِ لَمُحَلِدِ خُرْدٍ خِنْ خِنْ خُونَائِمُهِ

וֹלִנוֹּט גֹּלִנכֹּם עַּנְּיָם בַּבַבלע: ליהוְה בֵּי אֵישׁ בְּבְנִוֹ וּבְאָחַיִוֹ אֲבֵּי גְּבַרֹ בְּבְרֵיהׁ וּבַאָּחוּהִיֹּ ניַ צְאַמֶּר מֹשֶׁה מִלְאֹנּ יֶדְבֶּם הַיּוֹם

אנלן אַכּפַּרָע בַּעָּר חַטַּאַנְבֶּם: بتخب بعوت هيجر هح بتأت ° רִּעְּׁם אַמָּם הַמָּאָהָם הַמָּאָר וּיְהִי מְמְּהְבְּהְתּ וּיִּאִמֶּר מִשֶּׁהֹ אֶלְ־

ַּגַּבְּטַ הַגְּהֵהָּ לְטֵם אֶּלְתַּי זָהָב: אָנָא חְטָא הָעָם הַזָּה הַטָּאָר ניַטְּב מְמָה אָלְיְהְוָה נִיּאַמָּר

: ئَاتُاتُ אַנן מִעַנִי נְאַ מִסִפּּרָהָ אָמֶה ַבאוֹ בעוֹאמוֹע אַמוּטַבא בעמוֹא בעמוּ

הַמְאַרְלִי אֶמְהָהַנִּ מִסְפָּרִי: « נִלְאַמֶּר יְהְוָה אֶלְ־מֹשֶׁה מֶי אֲשֶׁר נִאָּמֵר יִיְ לְמֹשֶׁה מֵן דְּחָב קֵּדְמִי

יפְּקרְתָּי עֲבֶרָה עַמָּאַהָם: dátik tálja ádki ÷ אַמֻּר דּבַרְהָיִּ לְבְּ הִנָּה עַלְאָּכִיּ ַנְעַמְּה בַּבְּוּ נְחֲה אָת־הָעָּׁם אָל

עווא כּטַלְטַא אַלָפּוּן װּבָּרָא:

וּלְאֵיקְאָה עֲלִיכוֹן יוֹמָא דֵין וְמֹא בון לוּבְבָּנֹא שבם נֹי וֹאַמֹּג ממֵּנ פֿבּוּדוּ וֹבוּכוּן

ן מְאָם אֲכַפָּר עַל חוֹבֵיכוֹן: עוָלֹא נַלֹּא יַלְתֹּן אָסַׁל לְלֵּנִם משָה לַעַּמָא אַמוּן הַבְּמוּן וְהַנְה בְּיוֹמָא דְבְּתְּרוֹהִי וַאֲמַר

בלא ומֹלבו לַבוּן בַּטַלָן בְּבְעוּ חָב עַּמָא הָדֵין הוֹבָא וְמָב מָמָּנו לְלֵּדָם וֹּלִ וֹאֶמָּנו

rçüçü%: נאם לא מעונו למן מפלבע ילהו אם הוללט לעודיעון

אָמִבונוי מִסָפּבו:

XOULTION ixòal לאּטֹבֹא בַּמַכַּילִית לָבַ הַאַ וכתן איזיל דבר וָת עַּמָא

> thousand men. of the people that day about three to the word of Moses; and there fell And the sons of Levi did according

blessing this day. He may also bestow upon you a son and against his brother; that every man hath been against his yourselves to-day to the LORD, for And Moses said: 'Consecrate

atonement for your sin.' peradventure I shall make will go up unto the Lord, have sinned a great sin; and now I that Moses said unto the people: 'Ye And it came to pass on the morrow,

made them a god of gold. have sinned a great sin, and have LORD, and said: 'Oh, this people And Moses returned unto the

hast written. Thee, out of Thy book which Thou sin—; and if not, blot me, I pray Yet now, if Thou wilt forgive their

him will I blot out of My book. 'Whosoever hath sinned against Me, And the LORD said unto Moses:

"mədə noqu day when I visit, I will visit their sin go before thee; nevertheless in the unto thee; behold, Mine angel shall the place of which I have spoken And now go, lead the people unto

₽ξ

78

30

ישרטל: (קב) בה אמר וגרי. וסיכן אמר, וֹבֵּח לְמֵלְהִיס יָמֵרֶס (שמות כב, ימ), כך שנויס במכילתה (פתחה פי"ב): אחיו. מהמו, וסיה

(92) מלאו ידכם. אמס ססורגיס אומס, צדצר זה מממנכו להיות כהנים למקוס: כי איש. מכס ימלא ידו צצנו וצאחיו:

(30) אכפרה בעד חמאחכם. אליס כופר וקנות וקתיתה לנגד המאחכס, להצדיל ביניכס ובין התמא:

למלך, שסיס מפֿכיל ומשקס פֿם בנו ומקשמו, ומולס לו כים בלופֿרו ומעמידו בפֿמּם בים וונומ, מס יעשס סבן שלפֿ ימעפֿ (ברכומ (בוּ) אלחר זחב, אסס סוא שגרמת לסס, שהשפעת לסס וסב וכל תפלס, מס יעשו שלא יתעאו (יומא פו: ברכות לב.). משל

סמורס כולס, שלא יאמרו עלי שלא סיימי כדאי לבקש עליסס רחמיס: (28) ועחה אם השא המאחם. סכי מוג, ליני לומר לך מתני: ואם אין מהני. ווס מקכל קלכ, וכן סכצס: - מספרך. מכל **gg**):

ולה אני: וביום פקדי וגוי. עמה שמעמי אליך מלכלומס ימד, וממיד ממיד כשהפקוד עליהם עונומיהם, ופקדמי עליהם (46) אל אשר דברתי לך. יש כאן לך אלל דבור במקום אליך, וכן לדבר לו על אדוניםו (מלכים-א ב, יע): הנה מלאכי.

אָתַרַהַעָּגָל אַשָּׁר וַיִּגְּּרְ יָהֹוָה אָתְ־הַעָּה עַל אַשֶּׁר יִמְהָא

מַשְּׁר דְאָשְׁתַּעַבּרוּ

Aaron made. because they made the calf, which And the Lord smote the people,

؉ڬڐڐ۬ڮ לְנֹבְּעַׁלְ נְלְנִהְּלִתְ לֵאִמֶּר לְזָרִהְּנִּ בַאָּבֶׁא אַמֶּב וָמִבְּגֹעוּ לַאַּבֹבְנִים וַבַּצִּינִמוּנִי אַמָּר נְהָעָם אַשָּׁר וּהַעָּם אַשָּׁר רִיּהַעָּם אַשָּׁר <u>וּיְדַבֶּר יְהוְּה אֶל־מֹשֶׁה</u>

بذرتوط خفرفك خجزك هفزوك: מכא אַטַּ וֹמַמָּא בַּאַסָּגַלַטַאַ ימַלַיל יוַ עַם משָה אָיזַיל סַל eaying: Unto thy seed will I give it— Abraham, to Isaac, and to Jacob, land of which I swore unto out of the land of Egypt, unto the people that thou hast brought up Depart, go up hence, thou and the And the Lord spoke unto Moses:

IIIXXX

וְטִעַּאָן וּפְּרוַנְאָן טִנְאָן וִיבוּסָאָן: للألالان ريخت ひればれる

—əaisudə[the Perizzite, the Hivite, and the the Amorite, and the Hittite, and and I will drive out the Canaanite, and I will send an angel before thee;

مَصَـ كَمِّكِ مِثُلُو فِي هُلُكُ مُنْكِ هُلُـ هُرُكُكُ בּי לא אָעֶבֶלה בָקרְבָּוּ בַּי לְא אַפַּנִיק שְׁכִינְתִי מִבּינָדִּ אָלְאָנוּ זְבָּנִי טַלְב וּבְבָּהְ לְאָנה הַּבָּנִא טַלְב וּבַבָּה אָנוּ

نهُمَانَ، خُطَرُك مَحْكُكُ لَرُكَهُنِ

וְתַפְּׁבְיָּ, תַּטִוּ, וְתַּוֶּבוּסֶׁ,:

אַמִּיצִינְךְ בְּאוֹרָחָא: אָבׁוּ מַם לַמָּוּ לַבַּלְ אַשׁ בַּלְמָא

thee in the way.' stiffnecked people; lest I consume midst of thee; for thou art a honey; for I will not go up in the

unto a land flowing with milk and

וּוֹמֻׁלֵּה עַבְּׁם אָּעַרַעַדְּבֶּר תְּרָעַ וּמְּטִה עַּמָּא יָה פּּהָנָמָא בִישָּׂא ĒLL:

הקרון ציביה עלוהי:

man did put on him his ornaments. evil tidings, they mourned; and no And when the people heard these

څلاب څځايه: עַנְּיִׁר וְּנִעְאַבְּלְנִי וֹלְאָ חֻּנִינִ אָנְתְּ בִּיִּרוֹ וֹאֵטְאָבֹּלְנִּ וֹלְאָ הָּנִּיִּנִּבַר

كَشِيرِ مِثِلًا ثُنِّلًا كُلْمُ كُلُّكُ لِي مُمْرِد بَاللَّهُ خُوذٍ لِمُحْرِبُنُ וּאַמֶּר יִהוָּה אֶל־מֹשֶׁה אֵמָר

שׁפוּן זְינָבְ מִנָּבְ נָבָי בַּבַבָּת מָאַ מבולב ואַמּגבולב ולמן אַהֹבַּ וֹהְבֹאָכ אַשוּוֹ הֹם לַהָּוּ לַבַב נאַמר ון למשה אימר לבני

ornaments from thee, that I may therefore now put off thy moment, I shall consume thee; into the midst of thee for one are a stiffnecked people; if I go up Say unto the children of Israel: Ye And the LORD said unto Moses:

know what to do unto thee.'

מעט מן סעון סוס עס שאר סעונות, ואין פורענות באס על ישראל שאין בס קלה מפרעון עון סעגל:

(פצ) ויגוף ה׳ אח העם. מימס בירי שמיס, לעדיס בלא סמראס:

- בשעת כלון לך עלס: אחה והעם. כמן למ מתר ועתך: (ז) לך עלה מזה. ארץ ישראל גביס מכל סארנית, לכך ואמר עלה. דבר אחר, כלפי שאמר לו בשעת הכעם לך רד, אמר לו
- (2) וגרשחי אח הכנעני וגוי. ששס לומום סן, וסגרגשי עמד ופנס מפניסס מלליו:
- בי עם קשה עורך אחה. וכששכינמי בקרבכס ואמס ממריס בי, מרבס אני עליכס ועס: אבלך. לשון כליון: (3) אל ארץ זבה הלב ודבש. פני פומר לך לסעלומס: בי לא אעלה בקרבך. לכן פני פומר לך ושלממי לפניך מלפך:
- (+) הדבר הרע. שלין השכינה שורה ומהלכת עמה: איש עדיו. כתרים שניתנו להם בתורב כשלמרו נעשה ונשמע (שבת
- (פ) רגע אחד אעלה בקרבך וכליחיך. אם אעלה בקרבך ואמס ממרים בי בקשיות ערפכם, אועוס עליכס רגע אחד,

מַנַר חורֶב: ° וּגְּטִׁוּאָּכִּוּ בַּדְוֹגִימִּבְאָב אָטַבְמָּבְוֹם וֹאַמְבַוּ בַּדָּגִּ וֹמְבָאָכְ זֹטַ טַפּוּן

אַהֶל מוֹעֶּׁד אֲשֶׁר מִחָוּץ לַמַּחַנֶּה: וְנְיִנְתְ כְּלְ בְּלְבַפֹּתְּ וְעִנְיִנְ יִגֵּאָ אֶלְ בְּנִתְ אִּנְלְפֹּּנָא וְנִינִ, כָּלְ בִּעִּבָּת קַמַּחֲנְּה וָקָרָא לוֹ צַּהֶל מוֹעֵּד מַשְּׁרִיהָא וְקָרֵי לֵיה מַשְׁכַּן \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1} \)

 \(\frac{1}{2} \)

 \(\frac{1}{2} ימשֶׁה יַּמָּח אָת־הָאָהֶל וְנָטָה־

עַר־בֹּאָוֹ הָאָהֶלָה: قْنَا غُتُكِٰذِ لَيْخِرَمِرْ غَتَكَٰرَ مِهُد ⁸ נְקוּמוּ כְּלְ_הָעְּם וָנָצְּבוּ אָנשׁ וְהַוְה כְּצֵאַת מֹשֶׁה אֶל־הַאַהֶל

וְדְבֶּר מִם־מִאֶּה: מַמַּנְר בַּעְּלְן וְעְּלָּבְר פָּנָבַר הָאָבַר , וְהְיָה בְּבְאִ מֹשֶׁה הְאֹהֵלְה יֵרֵד

لْتُمُنَايَنِهُ لَايُمْ قُرَبِ كُلُّولِ: مَثِلَ ظُنَتِ تِكِيْثِمِ لِكُاهِ خُمْ لِثَمْطِ ن زَنْهُد جُرُ بَهِمَ هُم مُوْلِهِ يُعْمَا وَالْمُوْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِةِ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ عَلِيمِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلِي عَلَيْهِ ع

זינהון משורא דחורב:

ڂؚڟۿۮٮڟ؉؞ לַמַּהְכּוֹ בּית אִילִפּוֹא בַּמִבּרָא אולפו מו בדם ין נפיק ダアロイ ひけしゃ ומשה נסיב ית מַמִּכֹּנֹא

מַר דְּעְּלֵילִ לְתַּשְׁכָּוֹאִ: ומסעללין **XULL** は役に לוֹמוֹ כֹּל מֹפֹּא וּמִעֹמֹשֹֹרוּן וְהְוֵי כַּר נְפֵּיק מִשֶּׁה לְמַשְּׁכָּנָא

ದರ್ಭ: בּטַבׁת מַמִּבּלֹא נמטַמַבַּע מִם לבונו המובא בהללא נלאום וֹנוֹנִ כַּב מַלָּיל מִשָּה לְמַשָּׁבָנָא

בּעַרע מַשְּבְּנִיה: וֹשׁוֹמִוֹ כֹּבְ הַמַּא וֹסֹיִבוּוֹ יַּבַר בּהְּוֹלֵא לַאִּים בִּעַרַע מַשְּׁכָּלָא וְחַוֹן כָּלְ מַמָּא יָר עַמוּדָא

> from mount Horeb onward. themselves of their ornaments And the children of Israel stripped

the camp. tent of meeting, which was without sought the Lord went out unto the it came to pass, that every one that called it The tent of meeting. And afar off from the camp; and he and to pitch it without the camp, Now Moses used to take the tent

after Moses, until he was gone into man at his tent door, and looked people rose up, and stood, every went out unto the Tent, that all the And it came to pass, when Moses

spoke with Moses. door of the Tent; and [the LORD] cloud descended, and stood at the entered into the Tent, the pillar of And it came to pass, when Moses

door. worshipped, every man at his tent the Tent, all the people rose up and pillar of cloud stand at the door of And when all the people saw the

שבלבי לששות לך: ועחה. פורענום זו מלקו מיד, שמורידו עדיכס מעליכס: ואדעה מה אעשה לך. בפקודם שלה סעון, לני יודע מס שהוא שיעור זעמי, שואמר הַבִּי בְמְעַעַ בֶּנַע עַד יַעַבְר זְעַס (ישעיה כו, כ), ואבלה אחכם, לפיכך מוצ לכס שאשלח מלאך:

(6) את עדים מהר חורב. ממקעַדִי שהיס נידס מהר מורנ:

אל אחל מועד. כמו יולא. דבר אחר וסיס כל מבקש סי, אפילו מלאכי סשרת כשסיו שואלים מקום שכינס, חבריסם אומרים וסים קורם לו אםל מועד, סוא בים ועד למבקשי מורס: בל מבקש הי. מכאן למבקש פני וקן, כמקבל פני שכינם: יצא למלמיד: הרחק. מלפיס ממה, כענין שנמתר מַןּ בְּמוֹק יִהְיָה בֵּינֵיבֶם וּבֵּינֵי כְּמַלְפַּיִם מַּמֶּה בַּמִּדְּה (יהושע ג, ד): וקרא לו. (ע) ומשה. מפומו עון וסלפס: יקח את האהל. לשון סווס סופ, לוקם פסלו ונועסו מפון למפנס, פמר, מנודס לרצ מנודס

שנמכקס מסס: - והביטו אחרי משה. לשנת, משכי ילוד משס שכך מונעת שסשכיים מכנק ממריו לפתת מסלו: (8) והיה. לשון סווס: בצאח משה מן המחנה. ללכת אל סאסל: יקומו בל העם. עומדיס מפניו, ואין יושבין עד לסס סרי סוא באסלו של משס:

וכשסוא קורא מְדבר, משמע שהמלך מדבר עם ההדיומ: בְּלֶּיִי (במדבר ז, פט), וסֿינו קורסֿ מֶדבר סֿליו, כשסוסֿ קורסֿ מָדבר פּמרונו סקול מדבר בינו לביץ עלמו, וססדיום שומע מסליי, (9) ודבר עם משה. כמו ומַדַּבֵּר עם משה. חרגומו ומָקְמַנֵּל עם משה, שהוח כצוד השכינה, כמו וַיִּשְׁמַע הֶֿח הַקּוֹל מִדַּבַּר

(10) והשתחוו. לשכינה:

מְתְּוֹבְ הַאְמֶל: (פּ) יְהוֹשֶׁעַ בַּּן־נוּן נְעַר לְאִ יָמֵישׁ במטין שָׁב אָל־הַמַּהָנָה יִמְשֶׁרְתוֹ עִם הַבָּרִיה וְהָאֵיב לְמַשֶּׁרִיהָא בּלָנִם כֹּאַמֶּבׁ נֹבַבֹּב אַנְחַ אָבְ מַמִּבְלַ כַּמֹא צַּנִמְבָּנִלְ יוּבְבֹבא إبَرُد إِمَالِم هُمُ مَنْهُمْ قِيْنِهِ هُمُ * إِنْ الْهُمُ * وَيُنْهُمُ هُمُ * وَيُنْهُمُ هُمُ أَنَ

בַּתְּינָלֵי: וֹבֹאַטַּׁוֹבַ בַּמָּם וֹנִם_מָּאָאַטַ בוֹן غَمُد_فَمُكِا مَقَا، لَعَفَٰكَ عُمَٰلُونُ ַ עַּנְּע נְאַטַּע לָאַ עִוּעַהְעָּנִי אָת _{שלישי} אַמְּד אֹמֶר אֵלֵי הַעַּל אָת־הַעֶּם וַיּאַמֶר מֹשֶּׁר אֶל־יָהוָָה דְאַה

בְּי עַבְּיָר הַבְּיָר: كِمْمَا هُمُعُم يَاا خُمْرُدُك بِلَهْك יי הודעני נא אָת־דְּרֶלֶה וָאַדָעַלִּיּ וַעַמְּה אָם־נָא מָצָאָהִי הַוֹ בְּעֵינֶיוּךְּ

+ ז ניאַמֻוֹר פַּנָי יַלְרי וַדְּנִוֹיָנִי לֶב:

הללים אַל־תַּעַלָנוּ מַזָּה: هَڙبك رَيُونِد

> מולולא לא מדו טון טַּמָּכוֹא: ומהימשניה והושע בר נון יִמְמַלֵּיל יִיְ עָם מִשֶּׁה מַמָלַל עַם

> نقك هَمْخَنْكُ تَـتَمْنَا كُلُمُ: ממו נאַט אַמֹרַט בּבוטב במום וָאַהְ לָא אוֹדַעְּתִּוּי וָת דְּתִשְׁלַח אַמַר לִי אַפַּיק וָת עַּמָּא הָדֵין נאַמר משה קרם יי חוי דאַמ

> בובלב אַבו הפֹּב הפֹא בִבוו: באַמִּכַּט בטמון צַבַמָּב וּנִבִי, מולף וֹאָבַע בַחַמָּף בָּרִיל שבתר אודעני קען נת אודה וכֹתֹן אָם כֹתֹן אַמִּכַּטִׁית רַחַמִין

נאַמָּר שָּׁכִינִטִּי מִּבַּוּ נִאָּנִים לָבִּי:

עַסְקְנָנָא מָכָא: מְּכֹּנִישָׁ עִׁעַלְכֹּא בּנִוֹנָא לָא كألمين Χ¤

> man, departed not out of the Tent. Joshua, the son of Nun, a young into the camp; but his minister his friend. And he would return face to face, as a man speaketh unto And the Lord spoke unto Moses

π

found grace in My sight. thee by name, and thou hast also with me. Yet Thou hast said: I know me know whom Thou wilt send this people; and Thou hast not let See, Thou sayest unto me: Bring up And Moses said unto the LORD:

that this nation is Thy people. grace in Thy sight; and consider Thee, to the end that I may find me now Thy ways, that I may know have found grace in Thy sight, show Now therefore, I pray Thee, if I

with thee, and I will give thee rest.' And He said: 'My presence shall go

not up hence. presence go not with me, carry us And he said unto Him: 'If Thy

שישוב אל המתנה, אמר לו אני בכעם ואתה בכעם, אם כן מי יקרבם: שווה, וכן כל הענין, וראה כל העם וחזן, ונלצו וקיימין. והצימו, ומשמכלין. והשתחוו, וְשָבְּיִין. ומדרשו, ודצר ה' אל משה שד אלה בניפן, ומשסוקס לא נדבר עמו עוד, אלא מאסל מועד: - ושב אל המחגה. מרגומו וְמָבּ לְמַשְׁרִימָּה, לפּי שסוא לפון בשממס ובלב שלס, ואמר לו למשס שְלַמְּפִי בְּדְּבֶּבֶיר, ומשר לו לומות אחרונות, וירד וסחחיל לנוותן על מלאכם סמשכן, ועשאוסו וגוי (שם י, ו), מה הראשונים ברלון אף האחרונים ברלון, אמור מעחה, אמלעיים היו בכעם. ביי בחשרי נחרלה הקב"ה לישראל . נאמר לו ועלית בבקר אל הר סיני, לקבל לוחות האחרונות, ועשה שם מ' יום, שנאמר בהם וָשָׁנֹבִי שָתַדְּמִּי בְּבֶר בַּיָּמִיס הָרָאֹשׁוֹנִיס ְּבְשְׁם וגוי (שמוח לב, ל), ועשה שם הרדעים יום ובקש רחמים, שנהמר נֶמֶהְנַפַּל לְפָּגֵי ה' וגוי (דברים מ, יה), וברחש חדש הלול בממוז נשמברו הלומות (מענית כת:), ובי"ת שרף את העגל ודן את החועאים, ובי"ע עלה, שנאתר וַיָּהִי מִשְּׁמֶבֶת וַיֹּאֹמֶר משֶׁה שֶׁל אל סממנס, ומלמד לוקניס מס שלמד, וסדבר סוס נסג משס מיוס סכפוריס עד שסוקס סמשכן ולא יומר, שסרי בשבעס עשר (II) ודבר ה׳ אל משה פנים אל פנים. ומְמְמַנֵּנֹל עס משֹס: ושב אל המחנה. לממר שנדבר עמו, סיס שנ משֹס

מלדם בשם חשיבות, שהרי אמרת לי הנה פולךי בָּא בֻּלֶיךְ בְּעַב הֶשְׁנֶן וגו' וגם בְּךְ יַבַּׁמִינוּ לְשׁוֹלָם (שם ימ, ט): ְּהַנֶּס סְׁלָכִי שֹׁלָסַ עַלְּסְׁךְּ (שמום כג, כֹ), פֿין זי סידעס, שפֿין פֿיני פפּן בס: − ואחה אמרח ידעחיך בשם. סכרמיך משפר בני (21) ראה אחה אימר אלי. כלס, מן עיניך ולצך על דבריך, למס לומר ללי וגו' ולמס לל סודעמני וגו', ולשר למרם לי

ברכוח (ז.), ואני ליישב המקראות על אופניהם ועל קדרם באתי: בסס ממאם, איני סומך על היולאים מחללי שיחקיימו, ואח חשלום השכר שלי בעם הזה חודיעני. ורבומינו דרשוהו במסכח מליפֿם סמן: – וראה כי עמך הגוי הזה. עלפֿ מפֿמר ופֿעשס פֿומך לגויגדול, ופֿם פֿלס מעוול, רפֿס כי עמך סס מקדס, ופֿס אמצא חן בעיניך. ואדע בוו מדם הגמוליך, מה היא מליאה הן שמלאהי בעיניך, ופתרון למען אמלא הן, למען אביר כמה שכר (13) ועוחה. אם אמת שמלתםי תן בעיניך, סודיעני גא את דרכיך, מס שכר אתם ניתן למולאי תן בעיניך: ואדעך למען

(14) ויאנזר פני ילכו. כמרגומו, לא אשלה עוד מלאך, אני בעלמי אלך, כמו ופְּנֶיף הֹלְבִיס בַּקְרֶב (שמואל־ב יו, יא):

ניאטר יהוָה אַשָּׁר דִּבָּרִים אָתַ בּי־מְצָאַתְ הַוֹּ בְּעֵינִי נָאֵדְעַּרִּ בְּיִימָּרְ הַזְּהָרְ אַשָּׁרִ דִּבָּרְיִם אָעֵּשָׂה בְּשֶׁר:

81 ניאַנוֹר הַרְאֵנִי נָא אָת־פְּבֹהֶהָי:

יי על־פְּנֶיף וָקְרָאָהִי בְשָׁם יְהַנָּה לְפְּנֵיף וְקַרָאָהִי בְשָׁם יְהַנָּה לְפְנֵיף וְחַנִּהִי אָת־אַשֶׁר אָחׄן וְרְחַמְּהִי אָת־אֲשֶׁר אֲרַחַם:

ڎ؞ לְאֵרֵוֹבְאָּנִי עִּאַבְׁם נְעֵוּי: ™ נְּיֵאְמִּב לְאִ עוּכֿלְ לְבִׁאָּע אָעַבַּּּּּׂנִוֹּ

וְנְצְּבְהָ עַלְרַהַצְּיִר: בּ וַנְאַמֶּר יְחַנְּח הַנָּח עָּקִים אָתָּי

> אַפּּ. אַבְּעְא:
> נּלְמַּמֶּוּ מְשָׁרְאָ בְּעְרְאָ בְּעְרְאָ נּלְמַמֶּוּ מְשָׁרְגָּ נִשְׁכָּלְ תַּמָּא בַּתְּלָ הַמָּלְא נִיהְלָא בְּתְּרָוּ הָבְּינְהָוּ אַהְבָּחִית בְחַמִּין בַּדְּמָרִ אָבָרָ נְבְּעָא נִהְיָרָא

> וְנַבְּינְהְיְּ בְּמְהֵים: אָבִין דְּמַלֵּילְהָא אַנְבָּיִר הַבִּין דְּמַלִּילְהָא אַנְבָּיִר הַאָּמָר יִיְ לְמְהָּים:

נֹאַמָּר אַטִּוּנִי כְּעָּן נִי נְלֵבֶרָ:

מן בּאַבנינם: נאַטוּן לְמּן בּאַטוּן נאַבנינם מּלְ אַפּׁנּ נאַלבו, בֹאָמֹא בּוּ, לֵבֹנִם נאַמֹּב אַנֹא אַמִּבָּר כִּלְ מוּבִּוּ מַּלְ

וְנִיטְׁפֿוּם: מְּכִּנִּטִׁי, אֵבִּי, לְאִ נִּשְׁזִּנְנִּי, אֵּנְמִא נְאֵמָּר לְאִ טִׁכַּוָלְ לְמָשְׁזִּי, זְּטַ אַפִּּי

ְנְיִטְיְׁהְמַּרְ מְּלֶ מְנְּרֶא: נְאָמָר יִיְ הַאְאָמַר מְתִּפַּן בֵּּוֹדְמָר

For wherein now shall it be known that I have found grace in Thy sight, I and Thy people? is it not in that Thou goest with us, so that we are distinguished, I and Thy people, from all the people that are upon the face of the earth?

And the LORD said unto Moses: 'I will do this thing also that thou hast spoken, for thou hast found grace in My sight, and I know thee by name.'

And he said: 'Show me, I pray Thee, Thy glory.'

And He said: 'I will make all My goodness pass before thee, and will proclaim the name of the Lord before thee; and I will be gracious, and will show morey on whom I will show mercy."

бі

81

And He said: 'Thou canst not see Me My face, for man shall not see Me and live.'

And the Lord said: 'Behold, there is a place by Me, and thou shalt stand upon the rock.

- (15) ויאמר אליו. בוו אני מפן, כי על ידי מלאך אל מעלנו מוס:
- (שו) ובמה יודע אפוא. יודע מלילם סמן, סלל בלכמך עמנו, ועוד דבר למר לני צולל ממך, צלל מצרס צכינמך עוד על לומות עובדי לליליס: ונפלינו אני ועמך. ונסיס מובדלים בדבר סוס מכל סעס, כמון סְפְּלֶּס ס' בֵּין מִקְנֵס יִשְׁבְבֹּל וּגו' (צמות מ, ד):
- (קב) גם אח הדבר הזה. שלא משכס שכינמי עוד על עובדי אליליס אעשס, ואין דבריי של בלעס סרשע על ידי שריימ שכינס, אלא נופל וגלוי עיניס, כגון וְאַלִי צְּבֶּר יֶגִּיְבֶּב (אֿיוּב ד, ב), שומעין על ידי שלימ:
- (18) ניאמר הראני גא אח כבודך. כפס משם שסים עם כלון ודבריו מקובלים, וסופיף לשמול לסרמומו מרפים כבודו:
- (פו) ויאמר אני אעביר וגרי. סגיעס שעס שמרחס בכנודי מס שחרשס הוחן לרחות, לפי שחני רולס ולכין ללמדן מדר מפלס, שכשניכרם לבקש רחמיס על ישרחל, סוכרם ליוכום הצוח, כסבור המס שחם ממס זכום הצוח הין עוד מקוס, הני העציר כל מדם עובי לפניך על סלור, והחס לפון במערס: וקראחי בשם הי לפניך. ללמדן מדר בקשם רחמים, הף הם מכלס וכום הצוח בקוד והשחם הי לפניך. ללמדן מדר בקשם רחמים, הף הם מכלס וכום הצוח. וכסדר וס שחם כוהם הוחי מעומף וקורה י"ג מדום (רחש בשנה יוו), סוי מלמד הם ישרהל לעשות כן, ועל ידי ביוכירו לפני רחום ומנון, יסיו נענין, כי רחמי לה קלים: וחנותי את אשר אחון. הוחן פעמים שהלה לחון: ורחמתי. מם שהמפון לרחם. עד כהן לה סבעיםו הלה עמים הענה ועמים לה מנה, הבל בשעת מעשה המר לו הגה הְנִים בְּרִים, בבעימו שהינן מורות ביקם (שס):
- (20) ויאמר לא חוכל וגוי. אף כשאעפיר כל עופי על פניך, איני נומן לך רשות לראות את פני:
- (11) חגד מקום אחי. בסר אשר אני מדבר עמך שמיד, יש מקום מוכן לי ללרכך שאממינך שם שלא שווק, ומשם שראה מד שמראה, זו פשומו. ומדרשו, על מקום שהשכינה שם מדבר, ואומר המקום אתי ואינו אומר אני במקום, שהקב"ה מקומו של עולם ואין עולמו מקומו:

ناخ الله المراجعة בְּנְקְרָת תַאַּיִר וְשְׁכַתָּי כַפָּי עָלֶיוְךְ בִּמְעָרָת שִּנְרָא וְאַנֵּין בְּמֵימָרָי וְהְיְהְיִ בַּמְּלְרְ כְּּבְיְּ, וֹמְּמִטִּילִ וֹנִי, בְּמִמְבַּר וֹלֵב, וֹאָמִוּנִוֹּ

passed by. thee with My hand until I have in a cleft of the rock, and will cover glory passeth by, that I will put thee And it shall come to pass, while My

(ספק פרשה סתומה בכתר ארם אַבְוּבוֹנִ נְפַּׁנֹוֹ בְאָ וֹבֹאִנּ: (פּ) זִט בַּבְטַבוּ, וֹבַלַבַמִּוּ נְעַסְׁבְעִי, אָּעַבַכָּבָּ, וְנֵאָנִי אָעַבַ וֹאָהֹבִּי, זְעַ בַּלְבָעַ וֹלֵבִי, וֹעַעַוֹיִ

shall not be seen.' thou shalt see My back; but My face And I will take away My hand, and

בוֹנאַמְנִים אַמֶּב מִּבּּנִנִים: בַגְּבֶּרִים אָּמֶּר בְיָיִי עַלְ־הַלְּוֹת עַל לִיחַיָּא קַרְעָאֵי דְּתַבָּרִתְּאִי ھر_تذيات לְנֵ שְׁנֵיר לְנִינִי אַבְנִים בְּרַאִמְנִים לְנִים אַבְנִיִּא בְּקַרְמָא נֹאָבְתִּיב ربي البال عالم الموال الموادر المرابعة

אָטַר עַל לוּחַנָּא נָת פַּהָנְטַנָּא דַּהַוֹוֹ נאַמר יִיְ לְמִשֶּׁה פְּסָל לְדְּ הְּבִין

the first tables, which thou didst the tables the words that were on unto the first; and I will write upon Hew thee two tables of stone like And the LORD said unto Moses:

 $\Lambda IXXX$

 $\subset \sqcup_*$

थ़ा⊏⊓)

دِאָהֻ בַּבַוֹר: אָלְ_עַר סִינְיּ וֹנְאֵּבְעַ לִי מֶּם מִּלְ בַּגַּפֹּנְאַ ً ثَنْزُب ثَمْنِا كِفَقْد لَمْكِنْ فَجَعْدِ نِنْنِ لَمِنَا كِمَخْدُ» نَعْمَط

וְטִטְמִּטַר בוֹבָתו טַמָּן מַכְ בִוּמ

there to Me on the top of the mount Sinai, and present thyself come up in the morning unto

And be ready by the morning, and

בַּיבִינאַ: ְּנְחַבְּקְר' אַל־יִּרְעֹּוּ אֶל־מָוּל הָהֶר וְתֹּוֹבִי לָא יִרְעִּוֹן לָהֶבֵּיל טּוּרָא ההוא: ַ אַּלְ_יִנֵּא פֿבֿלְ_עַעַיִּעַר עַּם_עַבּאָן לָא יַשַּעַיִּג פֿבֿלְ מּוּנָא אַר מִּנָא لْهُنِمُ ذِهِ يَمُكُلُ مَفِكَ لَرْتِ هُنِمَ يَهُرُمُ ذِهِ نَقِطَ مَقْكَ لِهَاءَ هُرُم

that mount. let the flocks nor herds feed before throughout all the mount; neither thee, neither let any man be seen And no man shall come up with

שנמנס רשום לממבלים למבל (מ"כ פ' ויקרא), ומרגומו וְאָבֵין בְּמֵימְרִי, כנוי הוא לדרך כבוד של מעלה, שאינו לריך למוכך עליו נַמַל (מעלי ל, יו), פֻֿנִי קַרְמִּי וְעֶׁמִימִי מֶיִס (יעעיה לו, כה), גורה המח להם: נקרח הצור. כריית הלור: - ושכוחי כפי. מכאן (שב) בעבור כבודי. כשלענור לפניך: בנקרח הצור. כמו פעיני פְפַׁנְשִׁיס פְהַס מְנַהֶּר (נמדנר מז, יד), יַּהְרוּסְ עֹרְבֵּי

אחורי. סרמסו קשר של מפילין: (33) והסרוחי אח כפי. וַשַּׁעְדֵי יַמ דְּבְּרַמ יֶמֶרִי, כשמממלק סנסגמ כנידי מכנגד פּניך, ללכמ משס ולסלן: וראיח אח

משס, ארוסמו של הקב"ה אלו ישראל, לכך נאמר פסל לך: שמם קרעם אומס, אמס קנם לס נייר אמר ואני אכמוב לס בכחב ידי, כן סמלך זס סקב"ם, סשפחום אלו ערב רב, וסשושבין זס שלא סיס הקלקול אלא מן השפחות, ומרלה לה, אמר לו שושבינה, כמוב לה כמובה אחרת שנקרעה הראשונה, אמר לו המלך, ילא עליס שם רע, עמד שושבינה וקרע כמובמה, אמר, אם יאמר המלך להורגה, אומר לו עדיין אינה אשתך, בדק המלך ומלא . אמס שברם סראשונים, אמס פפל לך אמרומ, משל למלך שסלך למדינם סיס וסנים ארוסמו עס סשפמום, ממוך קלקול סשפמות (1) פסל לך. סראסו מחלב קופירינון מחוך אסלו, ואמר לו ספקולח יסיס שלך, ומשס נחעשר משס סרבס: פסל לך.

(s) terf. anat:

(3) ואיש לא יעלה עמך. סראשונים על ידי שסיו במשואים וקולום וקסלום, שלעס בסן עין רעס, אין לך יפס מן סלניעום:

יְחְוָה אֹתְוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לָחָת וֹנְמֹלְ אֶלְבַעוֹר סִינִוּ כַּאָּמֶה בֹּנִינִי בָרְאִמְנִים נַיַּמְבֶם מִמְּנִי בַבְּצֵרְ ؼٚڎؚڔڐ آنظوے

ביביה הבין ליהי צַבניַא:

בְּצָּבְּרָא יִסְלֵילְ לְמִיּרָא בַּסִינִי

אָם וּנִלְרָא בְשָׁם יְרַנְר: ¿ נֵגְינֶׁב נְׁעַנְּעַ פַּׂמֹּלָן נֵיַטְוֹאָב מֹפֵּנְ נֹאִטִּוּלְג וֹנִ בַּמְּנָנֹא נֹאִטִּמִּםּב

ממוע שַמוּן וּלַבְא בֹחִמָּא בַּוֹנִי:

ÄLL VEID Į LEĪĢT ĮĶĶR: إِمَرُكِ ا إِمَرُكِ هُمُ رَاءِهِ إِمَانِهِ ا ניקבר יהנה ו על פניו ניקרא

למעבר טָבָון וּקשׁוֹם: נְחַנָּגָא מַבְחֵיק רְגַּוּ וּמַסְגֵּיוּ וּלַבֹא וֹנֹ וֹנֹ אֶּלְבַא בַשַּׁמֹּלָא נאַמְבַּר יִיְ שְׁכִינְתִיה עַל אָפּוָהִי

لقظرت: בול בונם מכישלשים ועלי פּבּערו מַנְן אָבְוִע מַּלְ-בָּנִים וְמַּלְ-וַפַּשָׁע וָחַפָּאָר וַנַּקָּר לָא יָנַקָּר רגילה) הֶטֶר לְאֵלְפִּׁים נֹשֵׁא עָנֵן

מֹבוֹנוֹ מֹלְ בַּנוֹ שַׁלְיִנַאֵּי וֹמֹלְ אַבְּהָן עַל בְּנִין וְעַלְ בְּנִי בְנִין שׁנֹבׁנוֹ לָא מִנֹכֹּנ מֹסָׁמָּר שַנְבָּי לְבְּשִׁיבִין לְאִיְבִייִנִייִ וֹלְבַלְאִ حملانا نخشدبد بخسبخدا فحس (בספרי תימן נצר בנו״ן נְמִיר מִיבוּ לְאַלְפִּי דָרִין שְׁבֵּיִל

ڗڗ؆ۺ۩: 8 آز<u>ط</u>تار

אַבְצָּר וְאִיחִי מֹשֶׁה וּכְרַע עַלְ אַרְעָא

نزلاخانان: בוא וְסְלַהְתָּ לַצְּוֹנָנוּ וּלְהַשָּׁאַנֵוּנוּ ه خقرتك **%**□_[%

خْسَارِ حُرْبُ الْمُعْرِينِ السَّامِي ا מֿם לַמָּג לַבַב עוּא וֹטַמִּדוָל

> his hand two tables of stone. had commanded him, and took in up unto mount Sinai, as the LORD up early in the morning, and went like unto the first; and Moses rose And he hewed two tables of stone

and proclaimed the name of the cloud, and stood with him there, And the Lord descended in the

abundant in goodness and truth; gracious, long-suffering, and the Lord, merciful and him, and proclaimed: 'The LORD, And the Lord passed by before

and unto the fourth generation. children's children, unto the third upon the children, and upon the visiting the iniquity of the fathers by no means clear the guilty; transgression and sin; and that will generation, forgiving iniquity and keeping mercy unto the thousandth

worshipped. his head toward the earth, and And Moses made haste, and bowed

and take us for Thine inheritance.' and pardon our iniquity and our sin, of us; for it is a stiffnecked people; Lord, I pray Thee, go in the midst grace in Thy sight, O Lord, let the And he said: 'If now I have found

- (a) ויקרא בשם ה׳ ממרגמין וּהָרֶם בָשְׁמָח דסי:
- לשלם שכר מוב למושי רלונו: אפים. מאכיך אפו, ואינו ממסר ליפרע, שמא יעשס משובס: - ורב חסד. ללריכים מפד, שאין לסס זכיות כל כך: - ואמח. שרך מלאמי במכילמא (שירס פ"ג). ואין לומר למדם סדין למס עובמני, כך מלאמי במכילמא (שירס פ"ג): ארך (a) יירי ירי. מדם כחמים סים, אחם קודם שיחשל, ואחם לאחר שיחשל וישוב (כאש השנה יו:): אל. אף זו מדם כחמים, וכן
- לממש מאות, שבמדה עובה הוא אומר נולר מקד לאלפים: בידיסס, שכבר פירש במקרא אחר לשונאי: - ועל רבעים. דור רביעי, נמלאת מדס עובה מרובה על מדת פורענות אחת דרשו (יומא פו.), מנקס סוא לשבים ולא יוקס לשאינן שבים: 🛚 פוקד עון אבוח על בנים. כשאוחזים מעשה אנומיסם שושה להכשים: - ונקה לא ינקה. לפי פשומו משמע, שהינו מוומר על העון לגמרי, הלה נפרע ממנו מעט מעט. ורצוחינו (ק) נוצר חסד. שהאדם עושה לפניו: לאלפים. לשני אלפים דורות. עונות, אלו הודונות. פשעים, אלו התרזים שאדם
- (8) וימהר משה. כשכלס משס שכינס עוברם ושמע קול סקרילס, מיד וישמחו:

ಇದ್ದ ಇದ್ದ : יָהוָה בִּי־נוֹרֶא הוֹא אֲשֶׁר אֲנִי אַמָּב אַטְּׁנִי לֹצֹבְׁנָ אָנַרַמָּהֹמָּנִי יּבְקְלַלְ־הַגּוֹיָם וְרָאָָה כְּלִ-הַנְּמָּם ڰٚۿٚۮۦڂۼۦڹڂڶۼ؞ڂڂڂۦٮڰڎ؞ؙؙؙؗ <u>װּגַר בְּל־עַמְּף אָעָשֶׁ</u> אָעָשָׁה וִפְּלָאָת ניאמר הגה אַנכִי פֹרֵת בָּרִיתַ

كلاميد لكختلاد لمصفر لمغديد עַיִּיִם עַנְּיָּרְ עָבְשָׁ מִפְּנִיִּרְ אָתַר בֵּיוֹ הַאָּנָא מָהָבִירְ מִן אָדִּמָּרִ مُرْد خُلِهِ هُن هُمُد هُرَدُ، طُعَلَا مَد خُلَا تُعَدُّهُ مُوطَلُكُ بِيضَع

בְאָבֶא אֲמֻבּ וְתַעוּגְ וְתַּגְּבִּנְםֵׁגְ:

: 1515 לא מֹכְגִים פּּוֹ וִיהָנֶה לִמִיִּשְׁה צּלְמָא וָבִוּ לְטַפֿלָא פּוּנָבּ: تَهُمُد ذُكِ هُا مَحْدُن خَدِين مُضْمَد ذِكَ يَخْمُم نَذُنَدُ ظَنُه

בְּי אֶת־מִוְבְּחֹמָם מִתְּצְוּן וְאֶת־ צָּבִי יָת צִיגּיבִיהוֹן מְמָרָעוּוֹ

نخدين! מַבְּנִים שַׁמִּבְנִוּן וֹאָטַ-אַמִּבוּוּ וֹנִים בַמְטִּבוּוּ שַּׁמִּבוּוּ וֹנִים

יְהְוֹהְ קַנָּא שְׁמִוּ אֵלְ קַנָּא הְוּא: די בּּ. לְאִ עֹמְשֹׁעַבְׁוֹנִי לְאָּלְ אַנִוֹר בֹּ. אָנִי לָאִ עִסְׁמִּנִ לְמִתְּנִיאַ

CIFÇȚI: ַבְאָלַ<u>יַ</u>בִּילְם וֹפֿבֹא לַבְּ וֹאָכּלִטֹּ الزور هيرر هجأت أب الإجاد ازمعنا جمد معرمتنا دريجتان هُل ضَحُرُن خُرُرن خُرِيهُ لَا يُخْرُمُهُ عَاثِيَد كُنُو خُرُنُهُ لَا يُخْرُمُهُ عَاثِيَد كُنُو خُرُنُهُ لَا يَعْدُمُهُ

> בּטַוּל הוא בּאָנָא עַבָּיר עַמָּף: ביניהון יח עובדא דיי אַרי הממלא לושוו כב המא באש אַטַּבּוּ בּבַל אַבַּהֹא יַבְבַבַּ כל עמה אַנַביר פָּרישוֹן דְּלָא וֹאָמָר הָא אָנָא מָּר קְנָם קָּרָם

וּפַּׁבוֹאָ: וֹבוּסָאָ: נו אמובא וכוחוא וששא

هَٰؤُكِ كِٰزُنَادِ هَٰلَـٰمُهُ لَـٰهَٰفُ مُكِٰذِحٍ مُّكِنَا

אַמּגבובוו טַלַּגַּגוּו:

אָבְרְיִנְיִּלְּאָ מְּמָרְהָּ אֶבְ לַנְּאָ הַרְיִּנְיִּלְּאָ מְמָרְהָּ אֶבְ לַנְּאָ מְמָרְהָּ אֶבְ לַנְּאָ

خمٰمُتنفسيا أنفسيا كك نصحيح

tremendous. to do with thee, that it is work of the Lord that I am about among which thou art shall see the in any nation; and all the people been wrought in all the earth, nor will do marvels, such as have not covenant; before all thy people I And He said: 'Behold, I make a

the Hivite, and the Jebusite. the Hittite, and the Perizzite, and Amorite, and the Canaanite, and I am driving out before thee the commanding thee this day; behold, Observe thou that which I am

in the midst of thee. thou goest, lest they be for a snare inhabitants of the land whither make a covenant with the Take heed to thyself, lest thou

ye shall cut down their Asherim. and dash in pieces their pillars, and But ye shall break down their altars,

٤ī

71

ΟĪ

name is Jealous, is a jealous God; other god; for the LORD, whose For thou shalt bow down to no

sacrifice; call thee, and thou eat of their sacrifice unto their gods, and they go astray after their gods, and do inhabitants of the land, and they lest thou make a covenant with the

בקשם ונפלינו אני ועמך, שלא משרה שכינתך על האומות עובדי אלילים: שלכלך בדרך, אם השלמ לעיניני וגוי. יש כי במקום אם: — ונחלחנו. וממנני לך לנמלה (מ"א שממן לני נמלה) מיומדם, זו היא (9) ילך גא הי בקרבנו. כמו שסיבמחמנו, מאחר שאחס נושא עון, ואס עם קשס עורף סוא וימרו ידך, ואמרח על ואח פן

(10) בורח בריח. על ואמ: אעשה נפלאוה. לשון ונפלינו, שמסיו מובדליס בוו מכל האומות עובדי אלילים, שלא משרה

(11) אח האמורי וגוי. ו' אומות יש כאן, כי הגרגשי עמד ופנה מפניהם: שכיומי עליקס:

(13) אשריו. סול לילן שעובדים לומו:

(14) קנא שמו. מקום להפרע והינו מווחר. וזהו כל לשון קולה, הוחו בנלחונו ופורע מעוזביו:

לבניך (עבודה זרה ת.): (15) ואכלה מובחו. כספור אמה שלין עונש בלכילמו, ולני מעלה עליך כמודה בעבודמו, שממוך כך אמה בלולוקם מבנומיו

0Δτ

לּגָּוֹב אַנִוֹנוּ: אַנְנוּגנוֹן: خَرْضُ، هَتَاتَ، هُكِتَ، ثِالْ لَنَائِرَ هُلِي لخكيان مجنهد خجيب ابير

ע אָלְהֵי מִפְּבֶּה לְאִ תַּעֲּמֶה־לֶּדְ:

בְּאַבְּוֹב וֹאֵאַנֹ מִמָּאַנִוֹ מִמָּאַנִוֹם: לְמִוּמֶר חַׁבָּשׁ הַאָּבָּיב בָּי בְּחַבָּשׁ ⁸¹ נְמִים הֹאַכַל מַצּוֹת צֲשֶׁר צִוּיהְדְּ אַר־חַג הַמַּצּוֹת הִשָּׁמֹר שָׁבָעָּת

הּיַּלֶר פַּטֶר שִׁיִר נְשֶׂה: ہ خرے قمد کاں کے، اگرے ماکائانے

خَرْبِكِ نَحْيُبِ لَالِمِ تَلْمُو خَرْبُ

 **
 לא תפְדֶר וְעְרַפְּתְּוֹ בָּל בְּכְוֹר

 יפֶּטֶר חֲמוֹרֹ הִפְּדֶּה בְשֶׁה וְאָם־

ובֿפֿגור הַשָּׁהָרוּ: ימים העבר

تَهُدُّت: كُمُّادِ بَاشِرَتِ لِيَامُ فِي لِهِ فِي الْمُعْرِدِ فَاطِيقُوا וְנְעַרְ אֶּבְׁמְעִ עַּהֵּאָנֶע לַנְּ בִּכּנְבֵר, וְעַנָּא בַּאָבנִהָּגֹא עַהַּבָּנג. לָנַ

> נע בּנְרְ בְּתַר שְׁצְּנְתְיוּ: בֹּלִטְׁעוֹ בַּעַר מְצְּנְטִׁעוֹ נִימְצִּין ننقح מخئفيبا خخئك ننفمبا

> בטלן במשלא לא עהביר

בּאַבובא וֹפַלטֹא ממֹגֹבום: ŗġĠſŗġŗ ŗġĠſŗģŖ 4141 מְבֹּהֹא יוֹמִין מַיכוֹל פַּמִּירָא ŪξΧ

שור וְאָמַר: למירה הקריש הקרין קלור כֿל פֿעַע וֹלְבַא בּילִי עוּא וֹלַלְ

ترگفرا: שמבוט ולא ושטוון שבתי נטלפוט כַל בוכבא דַבָּנָה נאם לא טפֿרוט

יבְחַצֶּרְא הָנוּהַ: בּבוֹבׁנת מִבֹנּגֹאַנו שְׁמַא יומִין הִפַּלַח וּבְיוֹמָא

يخزيه جنوجة بالأورة: בַּכוּבֵי הַצָּד הַשִּׁין

> thy sons go astray after their gods. go astray after their gods, and make unto thy sons, and their daughters and thou take of their daughters

Thou shalt make thee no molten

Abib thou camest out from Egypt. month Abib, for in the month thee, at the time appointed in the unleavened bread, as I commanded thou keep. Seven days thou shalt eat The feast of unleavened bread shalt

ox and sheep. sanctify the males, the firstlings of and of all thy cattle thou shalt All that openeth the womb is Mine;

бі

۷t

before Me empty. redeem. And none shall appear first-born of thy sons thou shalt shalt break its neck. All the thou wilt not redeem it, then thou shalt redeem with a lamb; and if And the firstling of an ass thou

shalt rest. plowing time and in harvest thou seventh day thou shalt rest; in Six days thou shalt work, but on the

ingathering at the turn of the year. wheat harvest, and the feast of weeks, even of the first-fruits of And thou shalt observe the feast of

- (18) חדש האביב. מדם קּבְּפּוּר, שהמבוחה ממבכרת בנישולה:
- (19) כל פטר רחם לי. נאדם: וכל מקוך חזכר וגר. וכל מקוך אשר חזכר בפטר שור ושה, אשר יפטור זכר את רחמה.
- מלוס עליכם להביא עולת ראיית פנים. ולפי מדרש ברייתא, מקרא יתר הוא, ומופנה לגורה שוה, ללמד על הענקתו של עבד . סיא, ואינו מוקב על סבכור, שאין במנוח בכור ראייה פניס, אלא אוסרס אחרה סיא, וכשחעלו לרגל לראום, לא יראו פני ריקס, פדיינו קלוב, שנאמר ופְדוּיַיִ מָבֶּן מֹדֶשׁ מַפְבֶּה (במדבר ימ, מו): ולא יראו פני ריקם. לפי פשומו של מקרא, דבר בפני עלמו לצעליס: וערפחו. עורפו נקופין, סוא ספמיד ממון כקן, לפיכך יופסד ממונו: כל בכור בניך חפדה. המשה פלעיס (02) ופטר חמור. ולא שלה נסמס ממלס: - חפדה בשה. נומן שם לכסן, וסוא מולץ ביד כסן, ופער ממור מומר בעבודס בטר. לשון פתיחס, וכן פוער עיס בחשית עדון (משלי יו, יד). תי"ו של תוכר לשון נקנס סיח, מוסג על סיולדת:
- מריש רשום אף קליר רשום, ילא קליר סעומר שסוא מלוס, ודוחס את סשבם: שסרי כבר נאמר שַׁדְּךְ לֹא מִּוְכֶשׁ וּגוי (ויקראַ כֹּה, ד). ויש אומרים שאינו מדבר אלא בשבת, ומריש וקניר שסווכר בו לומר לך, מס וביוס סשביעי משבות, ועבודת ו'סימיס שסתרתי לך, יש שנס שסתריש וסקליר אתור, ואין לריך לומר תריש וקליר של שביעית, הככנס לשביעית וקליר של שביעית היולה למולהי שביעית, ללמדך שמוסיפין מחול על הקדש, וכך משמעו, ששח ימים חעבוד (IS) בחריש ובקציר חשבות. למס נוכר מריש וקליר, יש מרבומינו מומריס (רמש סשנס מ.), על מריש של ערג שביעימ עברי שסוא המשה קלעים מכל מין ומין, כפדיון בכור, במקכה קדושין (יו.):

ڰٚڔؾڒۺؙڶڰٚڔ٤ זְּכִּיְרְדְּׁ אֶת פְּנֵי תְאָרָן וּ יְהֹנֶה דְכִירָה מֵדָם הַבּוֹן עִלְמָא יִיָּ مُكْمِ هُمُكُم فَمُثَلَا تَلَهُدٍ قَحِي فَكُن نَفْنا فَمَفَع نَفَنَانِا قَحَ

بَاثِرِهِ هُنِي ݣُلِهِ لِهُ لَهُ لِمُنْ يُنْ مِنْهُ لِنَافُ لِمُنْ يَنْ الْمُنْ لِنَافِ الْمُنْ الْمُنْ الْمُن \$_\%_\\\\

שְׁלְתֵּה פַּׁתְּלִוּם בַּשִּׁלָּוִי: ݣْرْعُنْتْ هِمَا فِينْ بْمَيْلِ هُمْ يُونْ بْمَيْلِ هُمْ يُرْبُرُهِ tz LLLTEU.

וֹלְאֵי וֹלְוּוֹ לְבָּפֹֹר זֹבֿע עֹנ וֹלְאַ וֹבִוּטוּוּ לְאַפֹּרֹאִ שֹּׁבֹבּוּ לא השְׁתַם עַלְ חָמֶן בַּם־וּבְּחָר לֵא הִפּוֹס עַלְ חֲמִיעַ בַּם פַּסְחִי

TĘOT:

בית יהנה אַלהָוּף לֹאַ הְבַשָּׁעַ מַקְּדִּשְׁאַ בֵּיִי אָלִהָף לָאִ הַיִּכְלִוּן באָהָגע פֿפּיבו, אַבְלָּטַבְּ טַּבְיָגא בּיִהְ פֿפּיבוּ אַבַּלֹבַ טַּנִינוּ לָבִיע

שניעי ניְאַמֶּר יְהֹנְהֹ אֶלְ־מֹשֶׁה בְּתְּבַ נַאֲמַר יִיְ לְמִשֶּׁה בְּתִּבַ לָּדְּ יָת נָּבְי בַּחַבְר אָמֶּוִ: (פּ)

غفك خدُرب نغبر نهُدُخ: עַל־פָּיו תַדְּבְרָים הָאֵלֶה בְּרָחִי פּתְּעִיּא הָאִלֵּין גִּוַרִית עַשְּׂרִ حد حُلِّا الْمُسْلِينَةِ لَدُرُبِ لَا يُقَالِمُ الْمُقَالِمِ فَي طَنْفُونَا لِمُسْلِمُ مَا مُعْرِبًا لِمُسْلِم

אָלִבֹא בּוֹמְּבֹאַן:

אָנוַ נְּבְאָבׁ נְאָב נְאָבִּטֹּי, זְנִי טִּעוּמָבּ נְלָא יְנִימָּיִר מפּבָּוֹשׁ אַבוּ אַטֹבוּשׁ הּמִמִּוֹ מוּ צֹבֹמֹשׁ

נְכְּסָת תַּנְא דְפִסְתָא:

בְּשָׁר בַּחֲלְב:

לום ומם ומֶבֹאָנ:

times in the year. before the Lord thy God three land, when thou goest up to appear neither shall any man covet thy thee, and enlarge thy borders;

For I will cast out nations before

males appear before the Lord GoD,

Three times in the year shall all thy

the God of Israel.

.gainrom feast of the passover be left unto the neither shall the sacrifice of the My sacrifice with leavened bread; Thou shalt not offer the blood of

seethe a kid in its mother's milk.' the Lord thy God. Thou shalt not thou shalt bring unto the house of The choicest first-fruits of thy land

And the LORD said unto Moses:

with Israel.' made a covenant with thee and the tenor of these words I have Write thou these words, for after

וו לשון סכנסס לבים, כמו וַשְׁמַפְמֹּו שֶׁל מֹוּךְ בֵּימֶךְ (דבריס כב, ב): חקופה השנה. שסיח בחורת סשנס, במחלת סשנס סבחס: למקדם, כי מנחם סעומר סבאס בפסח, מן סשעוריס סיא: ודה האסיף. בומן שאחס אוסף מבואחך מן סשדס לבים. אסיפס (SS) בכורי קציר חשים. שלתה מגיה לו שתי הלחם מן החמים. בכורם שהיה מנחה ראשונה הגהה מן החדש של חמים

(ES) כל זכורך. כל סוכריס שבך. סרבס מלום במורס ואמרו ונכפלו, ויש מסס שלש פעמיס וארבע, למייב ולענוש על מנין תקופת. לשון מסינס וסקפס:

לאיין שנהם, ועל מנין עשה שנהם:

אח גבלך. ואמס רמוק מבים סבמירס, ואינך יכול לראום לפני ממיד, לכך אני קובע לך עלשס רגליס סללו: (אב) אוריש. כמרגומו שְׁמָרֶךְּ, וכּן סְמֵלְבֶשׁ (דבריס בּ, לֹמ), וכן וַיוּרֶם מֶׁמְסְמֵּמִרִי (במדבר כת, לב), לשון גירושין: והרחבתי

ולא ילין. כמכגומו, פֿין לינס מועלמ ברפֿש סמובה, ופֿין לינס פֿלפֿ בעמוד סשמר: - זבח חג חפסח. פֿמוריי, ומכפֿן פֿמס (32) לא חשחש וגוי. לא משמע את ספעת ועדייין מתן קייס, אוסרס לשומע, או לוורק, או לאחד מבני חבורס (פעמיס בג.):

שגדי סחס כל יונקיס במשמע: בחלב אמו. פרט לעוף, שאין לו חלב אס, שאין איסורו מן הסורה אלא מדברי סופרים: לאימור בישול (מולין קמו:): - גדר: כל ולד רך במשמע, ואף עגל וכבש, ממה שהולרך לפרש בכמה מקומות גדי עזים, למדת הוא דבש ממריס: - לא חבשל גדי. אוהרה לבשר ומלב, ושלשה פעמים כמוב במורה, אחד לאכילה, ואחד להנאה, ואחד (12) ראשיח בכורי אדמחך. משנעת המינין האמורים נשנת הליל, אָרֶן הַשָּׁה וּשְׁעַרֶּה וָגָשָּן וּגוי (דנריס ה, ה), וּדְּבָשׁי למד לכל הקטר חלבים ואברים:

(22) את הדברים האלה. ולה המס רשהי לכתוב מורס שבעל פס:

מַּמְבַנו עַבַבַבונם: מַל־הַלָּחָת אָת דְּבְרֵיִי הַבְּרִית אַלְּלְ וּמִוֹם לְאִ שְׁנִהְוּ וּיִּכְהַבּ לְאִ אַכִּלְ וּמִיָּא לְאִ שְׁנִי וּכְּתַּב יים וֹאַבְבֹּהֹנִם קַנֹּלְעַ לְטִׁם לָאִ נֹמִמֵּנו וֹאָבַבֹּהֵנוֹ לָנִלְוֹן לַטִּמֹאִ זַיְרְהַיִּשְׁם מִם יְרְנְיַר אַרְבְּעִים וַהַנָּר פַּמָּן בָּדָם יִיָּ אַרְבְּעִין

זבה לו לבן הוב פלוו לבלנו בְּרִדְקוֹ מִן־הָהָר וּמֹשֶׁה לֹאֹ־ פַ יִּשְׁנֵּי כֻּחָת הֵיֵבְ בְּיַר מֹשֶׁר וְיְהִי בְּנֶבֶהְת מֹשֶׁה מַתַּר סִינֵּי וַהֵּנָה כַּר נְחַתְּ מֹשֶׁה מִשׁירָא

וּוֹובֹאוּ מֹנֹמִשׁ אֹלַווּ: אָת־מֹשֶׁה וְהַנָּה מְרָן עַּוֹר פְּנְיֵוֹ تَوْلَهُ هَلَابًا لَحْرَ فَتَدْ نَشِلَهُمْ رَلْتُنَهُ هَلَالًا لَحْرَ فَتَدْ نَشِلَهُمْ

ניְדַבֶּר מֹשֶׁר אֲלַבֶּם: אַנְינִן וְכְּלְ יַנְּנְשְׁאָים בְּמִנְיה אַנִינִן וְכָלְ רַבְּרָבִיָּא בְּכִּוּשְׁמָא انْجَرُه لِاكْتِ مِنْفِد نَبْهُدَ لَاكْرُد لَا نَجْدُهُ خُدِياً مَنْفِد نَمْدَ خُرْتَنَهُ

אשׁו בֹבור סִינְי: ניצוֹם אַתְּ בְּלְ־אֲשֶׁר דְּבֶּר יְהְנְה יִשְׂרָאֵל

מַלַ פַּּנְיו מַסְוֹבִי: מפטיר ווְבָלַ מְשֶּׁה מִזְּבֶּר אִמָּם וּיִתַּן וְשִׁיצֵי מִשֶּׁה מִלְּטַלְאֵא עִּפְּהוֹן

> ממבא פּטִגִּמוּן: הג גונוגא ונו פּטוֹמו צוֹמֹא

> ווו יְקְרָא דְאַפּוֹהִי בְּעַלְלוּתִיה מולא ומְמֵּע לָא גֹֹבת אָבוֹ סִנֹי בּירָא דְמשֶה בְּמִיחָתִיה מִוֹ בְּסִינֵי וּהְבֵין לְיִבֵי בְּסְבֵירוּהָא

خلاتي: באפורי ידוילי מלאקקקרבא יָת משֶׁה וְהָא סְגִי זִיוּ יְלְּרֶא

וּמַלֵּיל מֹשֶׁה עִּמָּהוֹן:

بَ إِن اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ ع ٤٦٤٠٩ יפַּבוּידנין יָת

וְיהַב עַל אַפּוֹהִי בֵּית אַפֵּי:

words of the covenant, the ten And he wrote upon the tables the neither eat bread, nor drink water. forty days and forty nights; he did And he was there with the Lord

forth abeams while He talked with not that the skin of his face sent from the mount, that Moses knew Moses' hand, when he came down the two tables of the testimony in came down from mount Sinai with And it came to pass, when Moses

to come nigh him. forth beams; and they were afraid behold, the skin of his face sent children of Israel saw Moses, And when Aaron and all the

and Moses spoke to them. congregation returned unto him; Aaron and all the rulers of the And Moses called unto them; and

31

mount Sinai. LORD had spoken with him in in commandment all that the Israel came nigh, and he gave them And afterward all the children of

on his face. speaking with them, he put a veil And when Moses had done

ומסיכן וכס משס לקרני ססוד, רצומינו אמרו מן סמערס, שנמן סקצ"ס ידו על פניו, שנאמר וַשַֿפֹּמִי כַפִּי (שמומ לג, כצ): (92) ויהי ברדה משה. כשהביא לוחות אחרונות ביום הכפורים: בי קרן. לשון קרנים, שהאור מבהיק ובולע כמין קרן.

משם סיו מרמיעים ומודעועים: ס' פְמֵׁשׁ מֹכֶגֶּׁמ בְּרמֹשׁ מְמְר לְעֵינֵי בְּגֵי יִשְׁרָמֵׁל (שמות כד, יו), ולח ירחים ולח מודעועים, ומשעשו חת העגל, חף מקרני הודו של (30) וייראו מגשת אליו. באוראס כמס גדולס כחס של עבירס, שעד שלא פשמו ידיסס בעבירס מסו אומר, וַמַרְמֶס בְּבֹּוֹד

(22) ואחרי כן נגשו. אחר שלמד לוקניס, חוור ומלמד ספרשה או ההלכה לישראל. חנו רבנן, כילד קדר המשנה, משה היה (1E) הנשאים בעדה. כמו נשימי סעדס: וידבר משה אליהם. שלימומו של מקוס, ולשון סווס סומ כל סענין סום:

כדמימה בעירובין (נד:): נכנסו כל סעס, שנה להם משה פרקס, נמלא ביד כל העם א', ביד הוקנים ב', ביד בני אהרן שלשה, ביד אהרן ארבעה וכרי, נסמלקו הס, ישב אלעור לימין משה ואיחמר לשמאל אהרן, נכנסו וקנים, שנה להם משה פרקם, נסמלקו וקנים ישבו ללדדין, לומד מפי הגבורה, נכנס אהרן, שנה לו משה פרקו, נסמלק אהרן וישב לו לשמאל משה, נכנסו בניו, שנה להם משה פרקה,

קא מסום לאפה, לשון הבעה, היה מסחכל בה, אף כאן מסוה, בגד הניתן כנגד הפרלוף ובית העינים, ולכבוד קרני ההוד שלא (צב) ויוק על פניו מסוח. כמרגומו בֵּימ מַפֵּי, לשון מרמי הוא צגמרא מְנִי לְבָּא (כמוצומ פב:), ועוד צכמוצות (מ.), הוה

نَّمُلُهُم هُن هُمُّد نُمُثَابُ: מאטו ווֹאָא וֹבבּר אָבְבּלוֹ אַפּּו מַר מפּטוּ וֹלפּיַ וּמִמַבִּילִ י⁺⁵ אָמֹּוֹ יֶסְיִר אֶת־הַשַּּסְנֶה עַד־ לְעַלְּלְא עִמֵּיה עַעְּדִּי יָה בֵּיח بجك منهد خوير بمزت جُدور بحد وجند منهد خهره ب

עם בְנֵי יִשְׂרָאֵל יָת דְּמִהְפַּקַר:

that which he was commanded. spoke unto the children of Israel came out; and he came out; and him, he took the veil off, until he LORD that He might speak with But when Moses went in before the

דאו לַבַבֶּר אָטִוּ: (ס) משֶׁה אָת־הַמַּסְנֶה עַל־פְּנְיוּ עַד־ קלים בֵּי קַרֹן עַּוֹר פְּנֵי מֹשֶׁה וְהַשִּׁיב צְּרֵי סְנִי זִּיֹוֹ יָקָרָא רַאַפִּי מֹשֶׁה וְרְאָנּ בְּנֵי ִישְּׁבְאָרִ אָּטִ-פְּנֵנִ מְמְּטִ וְחָזִּן בְּנִּי ִשְּׂרָאֵלְ יָהְ אָפּּי מִשְּׁה

אַפּוָנוּ מַר דְּעָלֵיל לְמַלָּלְאַ וְמְטִיב מִשֶּׁה יָח בֵּיח אַפֵּי עַל

Him. face, until he went in to speak with Moses put the veil back upon his Moses' face sent forth beams; and face of Moses, that the skin of And the children of Israel saw the

Tarah, Mastir and Hastara are on page 243. The Haftara is I Kings 18:1 - 18:39 on page 224. Sepharadim read I Kings 18:20 - 18:39. On Shabbat

לְעַּמְּת אָטִׁם: עובליים אַשֶּר־צְּוָּה ررطوم نشتهم تتهشد هجيتات بحجب يبخت نشتهم تهمد خيبا هجرا וּנֹצִׁעַבַ מְמָּע אָט פַֿלְ גַּגַעַ פּֿדָ, וּכִּנָּה מְמָּע יָט פֿלְ פַּנָהָשֹּׁא

יְהוָה פְּהְגְמֵיָא דְפַפֵּיד יִיְ לְמָעֵבִר

לוב מבלא מבלא בום נו הַהְּמִּע וֹמִנְם שַׁהְּמִּנְע מִלְאַכְּע הָטָּא נִמְנוֹ טִּטְהָבּנְג הַבּנִגַּטָּאַ

نظفيح שַבְּת שַבְּתִּוֹן לַיתּוֹגָת בְּלְ־תִּשְׁת בְּלְ דְּיִשְּׁבִיר בִּיה עַבִּידְתָא ב ובנים השְבִיעִּי יִהְגָּהׁ לְבֶם קָבֶישׁ וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאַה יִהִּי לְכוֹן

מוְטַבְנִיכוּן בְּיוֹמָא בַּמַּבְּטַא: לכל לא טובערון אישטא לכל your habitations upon the sabbath Ye shall kindle no fire throughout

work therein shall be put to death. to the Lord; whosoever doeth any

a holy day, a sabbath of solemn rest the seventh day there shall be to you

Six days shall work be done, but on

are the words which the Lord hath

Israel, and said unto them: 'These

To negregation of the children of

And Moses assembled all the

commanded, that ye should do

them.

 ΛXXX

צַנְּה יְהנָה לֵאִמְר: نْضِلْكُمْ كُمْرِّد يُلَّد لَيْجُد كِيْضِد لَضَائِمُهُمْ كُمْرِيْد يَدْا فَنَهُمْهُ رَيْهُمُ لَا هُمْ حِمْ حِمْ لِيَكُ لِي فِيْنِ لِهُمَا مُشِاءَ خُرْدٍ خِنْشِمَهُ لِهَٰذِيهُ

מְאֵּבְעֹיכִים בֹּוֹנִם עַאַּבָּע: (פּ)

84

³ לאָ_טְבָּעָּבׁ

בָוֹ מְלַאַבֶּת יוּמֶת:

בפור ון למומר:

And Moses spoke unto all the

:Saring: which the LORD commanded, Israel, saying: 'This is the thing To negregation of the children of

ילא בלא מסוס: יזוע הכל מהם, היה נותן המתוה כנגדן, ונועלו בשעה שהיה מדבר עם ישראל, ובשעה שהמקום נדבר עמו עד לאחו, ובלאתו

(46) ודבר אל בני ישראל. ורמו קרני ססוד נפניו, וכשסוא מקמלק מסס:

- (פצ) וחשיב משה אח המסוה על פניו עד בואו לדבר אחו. וכשנה לדנר המו נועלו מעל פניו:
- פּ, בבוכו' ומכרומו וֹקַבֹּנֹם: (I) ויקהל משה. למחרת יום הכפורים בשירד מן ההר, והוא לשון הפעיל, שאינו אומף אנשים בידים, אלא הן נאספים על
- (2) ששת ימים. סקדים לסס אוסרת שבת לצווי מלאכת המשכן, לומר, שאינו דותה את השבת:
- (E) לא חבערו אש. יש מרבומינו מומריס, הבערה ללמו ילמם, ויש מומריס למלק ילאם (פנהדריץ לה:, יבמום ו:):
- (+) זה הדבר אשר צוה ה׳ לי לממר לכס:

7/1

† 1	וְאָת־מָנֹרָת תַמְּאָוֹר וְאָת־בֵּלֵיתִ וְאָת־נֵרֹמֵיהְ וְאָת שָׁמֶן תַמְּאִוֹר:	באַנְטַרוּטָא: מְנַטָּא וֹנִט בּוָאִנִּטִא וֹנִט מִמְּטַא וֹנִט מִלְנַטִא באַנִטִּוּנִי וֹנָט	the candlestick also for the light, and its vessels, and its lamps, and the oil for the light;	† 1
81	אָת־הַשְּׁלְחָן וִאָּת־בַּבָּיו וִאָּת־ בְּלְ־בַּלְיוּ וָאָת לֶחֶם תַּפְּנִים:	יָת פְּתּירָא וְיָת אֲרִיחֹוֹתִי וְיָת כְּל מְנּוֹהִי וְיָת לְחֵים אַפּיָּא:	the table, and its staves, and all its vessels, and the showbread;	٤ī
71	אָת־הַאָּרָן וְאָת־בַּגָּיוּ אָת־ הַכַּפְּׂבֶת וְאֵת פְּרָבֶת הַמְּּסֶף:	יָת אָרוֹנָא וְיָת אָרִיחוֹהִי יָת כְּפּוּרְתָא וְיָת פָּרוּכְתָּא הְפְּרְהָא:	the ark, and the staves thereof, the ark-cover, and the veil of the	71
ישרחל	אָת־הַמִּשְׁבֶּן אֵת־אָהֵלִוּ וָאָת־ מִכְּסָהוּ אֲת־קָרֶסִיוּ וָאָת־קָרָשִׁיוּ אַת־בָּרִיחָוּ אָת־עַמָּדֶיוּ וְאָת־ אֲדְנֵיוּ:	יָת מַשְׁכָּנָא יָת פַּרָסִיה וְיָת הוּפָאֵיה פּוּרְפּוֹהִי הַפּוֹהִי עְבְרוֹהִי עַמּוּרוֹהִי וְסְמָכוֹהִי:	the tabernacle, its tent, and its covering, its clasps, and its sockets, its pillars, and its sockets;	π
OI	אָת בְּלְ־אַשֶּׁר צְּנָה יְהַלָּה: וְכְלְ־חַבַם־לֵּב בְּבֶה יְבַאִּי וְיַעֲּה:	וֹנְמְּבְּׁרֵוּן יְתְ בְּלְ דְּפַּבֵּּיִר יְיָ: וְכְלְ חַבִּימֵי לְבָּא דִּבְּכִוּן יִיתוֹו	And let every wise-hearted man among you come, and make all that the Lord hath commanded:	OI
6	לְאָפֿוָג וֹלְטָהָוֹ: וֹאָבׁנִּגַ-הָטִם וֹאַבֹּנִג מִלְאָנִם	ולטוגמֿלא: אַמְּלְמִוּטִא לְמִּפֹּֿמֹא פֿאָנפּוָבָא וֹאַבְׁזֹּוֹ בוּבַלְא וֹאַבְׁזֹוֹ	and onyx stones, and stones to be set, for the ephod, and for the breastplate.	6
8	إڜڜا ڒؚ؋؉ڹڎ ١ج؈ٚۻڞ ڔڛٚڽ١ ڽ؋ڛؙٚڹؙڎٳڒۼ؈ؙڽ؈ڗڡ؋ڗڡ	בּוּסְׁמִּגְא: כְּמָּאָּט בִרִּיטִא וֹכְלֵּמְבָּט וּמִאָּטִא לְאַנִּטִרנִיִא וְבוּסְמִּגָּא	and oil for the light, and spices for the anointing oil, and for the sweet incense;	8
۷	הְהָהָת אֵילָם מִאְּדְּמָים: וְעְרָת אֵילָם מִאְּדְּמָים	סְׁמְנִוֹּא וֹאֹמֹּג מִּמִּג!: נְמַחֲבֵּׁג בַּבְבְבֵׁר מִׁסְׁמִּבֵּו נְתַּחָבֵּּנ	and rams' skins dyed red, and sealskins, and acacia-wood;	L
9	וֹמְמְ וֹמֹּגִים: יִטְׁכֵּבְטִ וֹאָבׁוֹּמָוֹ וֹטִיִבְמָם מָּוֹנִ	ובוא ומַמְנֵי: וֹטַבְלָא וֹאַבְנִּוֹלָא וּצְּבַע וִבוּרִי	and blue, and purple, and scarler, and fine linen, and goats' hair,	9
S	קה מאקבם קרימה ליהוֹה בּל גדִיב לבּוֹ יִבִיאָה אָת הְרוּמָת יְהְנָה זְהֶב וָבֶּסֶף וּנְחִשֶׁת:	וְכַסְפְּא וּנְחַמְא: נְה אַפְּׁרְמִּוּהָא מֵדָם וְיָּ דַּהְפָּא נְה אַפְּׁרְמִּוּהָא הַר הָנְּהְוֹשְׁרְשִׁי	Take ye from among you an offering unto the Lord, whosoever is of a willing heart, let him bring it, the Lord's offering: gold, and silver, and brass;	Ş

(שו) ואח פרוכח המסך. פרוכם המחילה. כל דבר המגין בין למעלה בין מכנגד קרוי מסך וסרך, וכן שַׁכְּמָּ בַּעֲדֹו (מֿיוּב מֿ,

(11) אח המשכן. יריעות סתתתונות סגרלות בתוכו קרויס משכן: אח אהלו. סיל לסל יריעות עויס סעשוי לגג: ואח

($\epsilon_{\rm I}$) לחם הפנים. כבר פירשמי, על שם שקיו לו פניס לכאן ולכאן, שקיק עשוי כמין מיבק פרולק:

(a) נדיב לבו. על שם שלנו נדנו קרוי נדיב לב. כבר פירשמי נדנת המשכן ומלְהֹכמו במקום לווחמם:

ו) ' שׁנְיִנְיִ שְׁנֵּ שְׁנְבְּבֶּנְ (שִוּשִׁת בּ ' מִי:

מכסחו. מכסה עורות הילים והתחשים:

خَقْتَه يَامِمُكُا: ŢΘάι□ iżu_dóĿ 正遺匠口 ិ ខ្លែក ឃ្លួញ ក្មាយុក្កក ន្ត្រក ក្មុយុក וְאָתְ־מִוְבָּח תַקְּטֵרֶת וְאָתְ־בַּדְּיוֹ

جَازِل: %u_<u>ヸ</u>ゖ゚゚゚゚゙゙ゖ 8<u>0</u>L_4 אַתו מוְבָּח הַעֹּלָה וְאָת־מִכְבָּר

וֹאָטַ אַבוֹגֹנִי וֹאָטַ מִסֹב הָהֹתַר אָט בַלְמָּג בִישָׁבָּג אָט_מַּמָּבָוּנוּ

ثلۃٰد:

בְּטַבְּאָר וְאָמַרְמֵיִהְרָבִיהָם: אַט_וֹטַבַע עַמָּמֶבֶּל וֹאָט_וֹטַבע זָט ספּו מַמֶּבּוֹא וֹנִט ספּו בַּבַעֹא

نهْد خند، خئر، خوتا: هُن خَدُلًا، نَظِيُم خُهَنَالًا نَحِبًا هُن حَدُثُ، نَهٰلُه كِهٰتُن خَفْلُه

ದರ್ನದಲ್ಲಿ ದಲ್ಲಿಗ: °° נֹגֹאָנּ בֹּלְ הֹֹנִע בֹּנֹ, וֹמָבֹאָלְ וּנֹפַלוּ בֹּלְ בֹּנֹמִעֹאַ

הְּבָּבְעָוָ נִלְבִינִב׳, עַלְבָבְהַ: לְמְלֵאכִים אָבִיר מוִמָּד וּלְכָּרַ אתו הביאו אָת־הָרוּמָת יָהוָה عدد حُجِّد اِحْد يَعْضِ بِهَا اللَّهُ الدَّبِ الدَّبِ اِحْدَ الْمَعْضِيْنِ الدَّبِينِ فِقِيبً וֹנְבֵאנ בַֿל_אָנָה

> ilu ėlox lūlax jūla בבולא ווט למבט בוסמוא ווט מֹוְבַּטֹא צַלַמּנָע בּוּסְמָּוֹא

> וֹנִט כֹּלְ מְנִנִיג נִט כּיּנִבֹא וֹנִט בּנְתְשָׁא בּילִיה נָת אָרִיחוֹהִי נְיַע מַבְבְּטִא בַּמְּלָטָא נִיָּע סָבְבָא

> ווֹט סמכוֹא ווֹט פֹבסֹא צַטַבת נְתְ סְרָבֵי בְּרָתָא נָת עַּמּוּדְוָהִי

ונת אַמינִיהון:

ុំក្រ កុំក្រុង មុំ២៥ មុំមុំមុំង

בְנוֹהִי לְשַׁמְּשָׁא: לַאַּנַרְן כַּנַלָּא וֹנִע לַבַּוּהָ, בְּלֵינְהְאֵא נְתְּ לְבִוּאָה לִינְהָא

نَّمُلُهُم مَا كَلُم مِمْك:

פּוּלִטְנִישׁ וֹלַלְדוּמָה לוּוֹאַא: לְהַבְּינִעו מַמָּבּן וֹמִנֹא יַלְכָב אַניגאַ וֹט אַפֿבֿמוּטֹאַ בֿבֹם וֹוֹ וֹאַטוּ כָּל וֹּבַר דְּאָטַרְעִי לְבֵּיה

> tabernacle; for the door, at the door of the the sweet incense, and the screen staves, and the anointing oil, and and the altar of incense, and its

its vessels, the laver and its base; grating of brass, its staves, and all the altar of burnt-offering, with its

the hangings of the court, the

contr: and the screen for the gate of the pillars thereof, and their sockets,

the plaited garments, for pins of the court, and their cords;

the pins of the tabernacle, and the

minister in the priest's office.' and the garments of his sons, to holy garments for Aaron the priest, ministering in the holy place, the

presence of Moses. children of Israel departed from the And all the congregation of the

07

81

91

the work of the tent of meeting, brought the LORD's offering, for whom his spirit made willing, and And they came, every one whose

for the holy garments. . and for all the service thereof, and heart stirred him up, and every one

אף הוא לריך מכמי לב, שהוא משונה משלר שמנים, כמו שמפורש במנחות (פו.), מגרגרו בראש הזית, והוא כמים ווך: (14) ואח כליה. מלקמיס ומסמים: - גרוחיה. לוליני"ש בלע"ו, בזיכיס שסשמן וספמילום ומונין בסן: - ואח שמן המאור.

(13) מסך הפתח. וילון שלפני סמורת, שלה סיו שם קרשים ולה יריעות:

שנאמר וַמַמֵּשׁ שָּבְּרֶה טַּמֶּה קַלְּעִים לַכְּמֵף (שמוח כו, יד): פרוש ללד המורח עשרים אמה אמלעיות, של רוחב החלר שהיה חמשים רחב, ושחומין הימנו ללד לפון מ"ו אמה, וכן לדרום, (עב) אח עמודיו ואח אדניה. סרי מלר קרוי כלן לשון וכר ולשון נקבס, וכן דברים סרבס: ואח מסך שער החצר. וילון

(18) יחדות. למקוע ולקצור בסס סופי סיריעות בתרן, צלה ינועו ברות: מיחדיהם. תבליס לקצור:

(19) בגדי השרד. לכסום האכון והשלחן והמנורה והמוצחות בשעת שילוק מסעות:

יַּנְהֶב כַּיּהנְה: וֹכֹאַ אֶּהָב עוֹוֹנְ שׁוּוּפַּׁע בְּבְּעִב וֹכֹּאַ צָּבָּב בַּאָבִנִם لْمَحْمَٰ لَانِمُا خُدِ خُذِر يَٰثِلَ لِمَحْدًا لَمَنَكُا نَمْنِكِ خُدِ مَا לבור לב בליאו בוח ולנס האטרעי לביה צימיאי שירין נֹלָאֵנ בֹאַנֹאָנֹחֵים בַּלְ בַנַנְּאָנִם בַּלְן נְמִינַן מִּיִבְנַנֹּאִ מַלְ נְאָנֹאַ כַּלְ

לְכְּלְ עָמְאָמָע עַהְּדָּעָע עִדְּיִאָנִי

אַמֶּרְ נְמְצָּא אִטְוּ הַצָּרִ מְּפָּיִם

מְאָבְׁמֶנִם וְעָרָת הְּחָשְׁהָ בִּים הַבְּרָאַנּי

ٳڎ۪ڂ؊ؙڹ؈؋ڽڛڗڎڎڎڰڰڰڰۺڎ

لجالك

نَّمُشَا_لِيُّمُ:

אָבְמוּנו בַּבְּבָא בָּבָם וֹנִי:

%'\\'\%F: יבוא ימֹמָנו ימַמָּבּי בַּבַבְּי ¿ טַבֿבְט וֹאַבֹּלָמ וֹעוּבְּמָּט הֹּגִּי. שַכֹּלָא וֹאַבְיּוֹלָא יִגַּבֿת וַבְיָבִי, וְכְלְ וְבָר דְאָשְׁהְבָרו עִמֵּיה

לְכַּׁלְ מְּבִירַת פּּילְטִוֹא אָיִהיאוּ: וְכֵל דְאִשְׁהְבַבו עִמֵּיה אָעֵי שִׁטְּיִ ליב בבראו אָר קרועַר יהוָה וְכֹל אֵיתִיאוּ יָה אַפְּרִשׁיִּה אָר הָרִיּא בַּּיִם יִיִּ בּלְ מִנְים הַנְּוֹנִתִּ בָּמָלְ וּנְחַמֵּט בַּלְ צַּאָבִים אָבְמוּט בָּסָלְ וּנְחַמִּ

וֹכֹאַ אָּמֵּׁע עַכֹּמִעַ צְּׁד בֹּוֹנֵגִי וֹכֹּאָ אִשִּׁטֹא עַכּּוּמִע לַבָּא

זְהורִי וְיָת בּוּצְא: וֹאָטַ בַּיֹאַבְנְּמָן אָטַ טַנְלַמָּט בַּמָּנִי נֹט טַכַּלְא וֹנִט אַבְּלֵּוֹנֹא נִט אַבַּמ י שְׁנִוּ וַיְּבְיֵאוּ עַשְּׁנֶה אָת־הַהְּבֵלֶת בּידַהָא עִיּלְא וּמִיתוּ בּד עַיִּיל

מַמַוֹיָא: אַטְגָּׁיִב בְּּעַבְּׁבְּעָבִי מָנִי אָטַ־הַעִּיִּים: המעון בְּעַבְּמָא הּוֹלָן נִע °° וֹלְּלְ_עַנֹּמְּיִם אַׁמֶּע נֹמָא לָבָּׁוֹ וכל למּוֹא באטבמי לבּהוֹן

לְהַּפֹּֿלֵא בַּאָנפַוָבָא יַבְּעוּהָלָא: لْمَانِ مَخْتَرُ، لَاقَاذُهُمْنِ جُمْطَيِبِ خَيْلَجُمِ لِزُنِ مَخْتَرُ مَشِرْمِينَهِ עב וְהַנְּשְׁאָם הַבְּיִאוּ אָהְ אַבְּנֵי הַשְּׁהַם וְרַבְּרָבִיָּא אֵיהִיאוּ יָה אַבְּנֵי

> the LORD. brought an offering of gold unto of gold; even every man that signet-rings, and girdles, all jewels nose-rings, and ear-rings, and willing-hearted, and brought women, as many as were And they came, both men and

brought them. rams' skins dyed red, and sealskins, and fine linen, and goats' hair, and found blue, and purple, and scarlet, And every man, with whom was

service, brought it. acacia-wood for any work of the banoì saw modw diw, asm the Lord's offering; and every offering of silver and brass brought Every one that did set apart an

the scarlet, and the fine linen. had spun, the blue, and the purple, hands, and brought that which they wise-hearted did spin with their And all the women that were

goats' hair. stirred them up in wisdom spun the And all the women whose heart

the ephod, and for the breastplate; stones, and the stones to be set, for And the rulers brought the onyx

Lτ

97

. אם העזים): - חח. היא הכשיט של והב עגול, נסון על הזכוע, והוא הלמיד: - וכומז. כלי זהב הוא, נסון כנגד אומו מקום בְּבְּבַיְםׁ, כמו שממרגס לעיל מיניס, רק ממרגס וּמַיִּימָן, ורלס לומר שהצימו חח ונוס צעודן על הנשים, כמו שכחצ רש"י על מוו (22) על הגשים. עם הנשים, וסמוכין אליהם. (מה שהחרגום הניח על כפשומו, משום דלא מחרגם ויצאו האנשים וַאָּמוֹ

(33) וכל איש אשר נמצא אחו. מכלם או ארונתן או מולעם שני או עורות איליס או מחשיס, כולס הביאו: לאשה, ורבומינו פירשו שם כומו, כאן מקום ומה:

וְסַמְּלְחַבֶּס הְיִמְיִם דַיְּס (שמום לו, ו), הֿמכו נשיהֿיס מס עלינו לעשום, סביהו הם הבני השסס וגוי, לכך החודבו בחנוכח המובח אלא כך אמרו נשיאים, ימנדצו לצור מה שממנדצים, ומה שמחסרין אנו משלימין אומו, כיון שהשלימו לצור אם הכל, שנאמר (22) והבשאם הביאו. אמר ר' נמן, מס ראו נשיאים לסמודב במנוכם סמובם בממלס, ובמלאכם סמשכן לא סמודבו בממלס, (62) שוו אח העזים. היא הימה אומנות ימירה, שמעל גבי העזים היו עווין אומס (שבת למ.):

מחלה, ולפי שנחעללו ממחלה, נחקרה אום משמט, והנשאם כחיב:

لْهُ، كُلُّم نُعِلُّك خُمَّات خُمْخُمُّ عُنِي لِمُلْحَد لَذْ خُمِيت خُمْخُمُ رَبُهُ مِن هُمِ خُرِ فَيْلَ نَهُلُهُمْ نَهُمَا مِهَا كُلِّنَا نَهُلُهُمْ ליהוֶה: (פּ) וֹמְבֹאֹלְ נֹבַבֹּטֹא בֹבֹם וֹנֹ: מְמֵּע עַבּֿיאּי בְּנִי־יִשְּׁרָצֶּלְ נְדְבָּת אַמְּר אַנְּהְי וְהְנָהְרְ לְאַמְּנִים בְּנִר עָבְרָרְהָא בְפְּפֵּיר יִין לְמָנֶבָר وم אָטִסְ לְטִבׁיאַ לְכְלְרַתַּמָּלְאַלְּע לִבְּּתִוּ מִמְּעוּוּ לְאֵיִםְאָּע לְכָלִ حُمِ عَيْنِ لَهُمُ لِهُ هُلِ أَيْلًا كَرْفُلِ فَمْ يُقِدِ لَهُمَا لِهُنَالُمْ يُعْنَالُمْ أَ ŪŌÜ.□: עַמְּאָטְיִע וֹלְלַפְּׁמְיִע גְאָנִטְרִיִּטְא וֹלְמָאָהַע וֹבִיטָא لْغُنَا بَارَةُمُوا لَعُنَا بَامُعُلَّا لِأَمْ عِنْدُمُ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ

<u>֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֡֡</u> څل_كاند (J(4)

וֹנְתַבְּא אָטִוּ בוּעַ

יִבְבֶּלְאַבֶּוּי:

יבַבֶּסֶר יבַנְּחָשֶת: וֹלַשְׁמָּר מִשְׁמַּלְע לַמְּמֵּע בֹּוֹעֵר וּלְאַלָּפֹא

מְלֵאכִים מִּוֹדְהֶּבְים: יבֹשׁבַׁהַמִּע מֹא כַמֹּמְוִע בֹּכֹב, יבֹנוֹנַנִע אֹמֹא לַמִמֹּבַּב בֹּכֹבְ

لَّهُٰتُحْرِيْقِد قُلْهُنْدِمُمُكَ خِمْمَتِ لِهُٰتُخِيغَد

خْد_مْخْ×ِجْد لْنِهْدْ، مَنْهُجْد: בּימוּלַמַּט עַמִּּנִי וּבַמָּמָ וֹאָבִי מָמָּיִ בַּטְבֵלֵת וּבֶאגִּינְמָוּ « בְּלְ מְלֵּאִכְּת חַבְשׁ ו וְחַשֵּׁב לְמִּמֶּבִּר כְּלְ עֵּבִינִת נַּּוֹר וְאִיּשָּׁוֹ מִלֵּא אָּנְיִם חַבְּמַת־לֵב לַעֲשִׁוּת אַשְּׁלֵים עִּמְּהוֹן חַבִּימוּת לִבָּא

לְמַמָּה בַּר אִירִי בַר חוּר לִשְׁבָטָא דִיהוּדָה:

וְבְבְלָ מְבִּידָא: נְבְוֹבְמַע וֹגְ בְּטִבְׁכְמָא בְּסִנְבְלְטָנִוּ וּבְמַבַּמ אָבְעַיִם וֹאַהֶּבִים הֹפִּיִּבּ רוּטַ מֹן בֹּבֹם

בַּבַעַבַּא יַבְכַּסְפָּא יִבְנָחָשָא:

לְמַלְאָע יִבְאִיּמִּנִיִּע אָבִוֹ מִבְא לְאַהֵּלְמָא

לשְבְּטָא דְּדָן: בְּלְבַּוֹי הוֹא וּלְאַלְפָא יָחַב בְּלִבֵּיה הוּא

בְּעַבְלֵא וּבְאַבְּוֹנִא

and for the sweet incense. light, and for the anointing oil, and the spice, and the oil, for the

to be made. commanded by the hand of Moses the work, which the Lord had made them willing to bring for all every man and woman, whose heart freewill-offering unto the LORD; The children of Israel brought a

son of Hur, of the tribe of Judah. by name Bezalel the son of Uri, the of Israel: 'See, the LORD hath called And Moses said unto the children

and in all manner of workmanship. understanding, and in knowledge, spirit of God, in wisdom, in And He hath filled him with the

in gold, and in silver, and in brass, And to devise skilful works, to work

all manner of skilful workmanship. and in carving of wood, to work in and in cutting of stones for setting,

the tribe of Dan. Oholiab, the son of Ahisamach, of he may teach, both he, and And He hath put in his heart that

WOTKS. and of those that devise skilful them that do any workmanship, linen, and of the weaver, even of an purple, in scarlet, and in fine the weaver in colours, in blue, and and of the skilful workman, and of workmanship, of the craftsman, of heart, to work all manner of Them hath He filled with wisdom

SE

4٤

33

31

67

(30) חור. ננס של מריס סיס:

בשבמים, לקיים מה שנהמר ולה נבר שע לפני דל (היוד לד, ימ): (48) ואהליאב. משבט דן, מן סירודין שבשבטיס, מבני השפחוח, והשוחו המקוס לבללאל למלאכח המשכן, והוא מגדולי

וֹמֹמְעִ בֹּגֹּלִאֶב וֹאַבֹּלִיאָב וֹכָּבוּ

ـ תַקְּדָשׁ לְכָל אֲשֶׁר־צִּנָּה יְהַנְּה: ַלְהַמֵּע אָטַבַלַּלְבַעָּלְאַכָּע הַּדְּנַע קְבְמָּה וּהְבוּנְהֹ בְּהֵמָה לְדַעַת יעאא אָישׁ חַכַם־לֵב אֲשֶׁר נְתַּן יְהֹוֹה

אָל_הַמְּלְאַכָּה לַעֲּשָׁה אָנְה: פֿבן אָמָה למָאָן לַדְּן לַלַבְּרָע حُد يُخَمُّد دُيِّهُا بُدِيْدٌ بَاخِمُن خَذِجُهِ · אָבַבְיּגִאָּבֶ וֹאָבְ כַּבְ_אָּנָהִ עַבַּם_ ַנּיִּלְבָּא מִמְּע אָלְבַּבָּגַלְאָלְ וָאָלְ

מוע לבבע פּבּפור פּבּפור: לְצְׁמֶּת אָמָה וְהָם הַלִּיאִי אֶלֶיוֹ וּשְּׁבְאַכְ לַמְּלֵאִכֶּת עֲּבְרָת תַּפְּבָת ַ בַּעַּעַרוּמָר אַשָּׁר הַבָּיאוּ בְּנַוּ וּיִקְחוֹי מִלְפְּנֵי מִמֶּה אָת כְּלְ

مَقَرَعُكُمُ لَا يُعَمُّكُ لِيَقَالُ لِمَمِّنُكَ: בּלְ_לִגְאַבְּעוּ עַעַּׂבְּתָה אָנְתָּ_אָנְתָּ בֹּלְ הַבְּנִגַע עַנּגַתָּא יָּבַר יָּבַר * נִיְבֹאוֹ כְּלְ־תַחֲכְמִׁים תִּעֹשִׁים אֵת

יְהֹוָה לַעֲשָׂת אֹמָה: עמלאלָר אַשָּׁר־צָּוָּר לְנִדְוֹא מִנֵּוּ ※4」は設け ハガスル

וּכְּלֵא הַעָּם מִהָּבִיא: עיר מְלַאַבֶּה לִהְרִימָה הַאָּדִשׁ ַ , כַאַנוְרֶ אַנְהַ נְאָהָּוִ אַּלְ_וֹהָהַוּ

נהותר: (ס) 「日は八名代」 ֶּ וְתַּמְּלְאִּכְּׁה הְיְּהָה דַיְּםְ לְּכְּלִ

(ז) מדי העבודה. יומר מכדי לוכך סענודס:

(6) ויכלא. לשון מניעה:

פּוּלְטוֹן לוּדְשְׁאַ לְכָּלְ דְּפַּמֵּיִר לְמִבַּת לְמִמְּבַר יִנִי כַּלְ מַבְּינִבני שבלמים וסוכלינוים ביון נְּבַר חַכִּים לְבָּא דִּיחַב יִי נוגדור בצלאל ואָהַלִיאָר וֹכִל

לְהַבְּינִעִיאַ לְמָהְבַּר וֹטַעַי: כַּגְ בַּאִנִיבוֹ גַמְלַנִד לפֿא בּיהַב יִיָּ חַכְּמָתְא בָּלְבָּיה וּלְאַּעַלְיִאָּד וּלְכַּלְ וֹּבָּר עַכִּים

בֹּגַפֿג: מוען בוש מוד נדבהא בצפר לוּוֹאַא לַמָּמְבַר וָתַה וֹאַנּוּן כֿל אַפֿרַשוּטָא דּאָיָּהָיאַ בָּנִי ונסיבו מן קרם משה ית

מהלגבינ באנו הלבון: וֹאַׁעוִ כֹּלְ עַכֹּוּמִוֹּא בַּמַּבֹבוּוֹ וֹע

לְהְבִירְהְיִא בְּפְּפֵּיִר יְיָ לְמְתְּבָר עמָא לְאֵיתְאָה מִסָּת פּוּלְחָנָא נצַּמָרוּ לִמִשָּׁה לִמֵּימָר מַסִּוּן

מְלְאֵיתְאָה: לְאַבְּרְשׁוּה קוֹרָ מִיּדְשָׁא יִבְּסַל עַּמָּא לא וֹהֹבוֹנוֹ הוָב הֹבֹוֹנוֹא בְּמִמְרוֹשׁא לְמִוּמִר נִּבָּר נֹאִטֹא ربع משֶׁה וַיַּעְבְירוּ קוֹל בְּמַחֲנָה יפּפִיד משֶׁה וְצִּעְבָרוּ בָּרוֹז

אָלַיַנַ אַבּיגַעָּא לְמִמְבָּר יִּתָה וּיִתַרָת: וֹגֹּבֹג בֹעֹא בֹוֹנִי מִפַּע לְכֹּלְ

> hath commanded. according to all that the LORD the service of the sanctuary, know how to work all the work for or gaibnerstanding to in whom the Lord hath put work, and every wise-hearted man, And Bezalel and Oholiab shall

> the work to do it. heart stirred him up to come unto put wisdom, even every one whose man, in whose heart the Lord had Oholiab, and every wise-hearted And Moses called Bezalel and

freewill-offerings every morning. brought yet unto him wherewith to make it. And they the service of the sanctuary, Israel had brought for the work of offering, which the children of And they received of Moses all the

they wrought. every man from his work which all the work of the sanctuary, came And all the wise men, that wrought

make.' which the Lord commanded to enough for the service of the work, The people bring much more than And they spoke unto Moses, saying:

restrained from bringing. sanctuary.' So the people were more work for the offering of the neither man nor woman make any throughout the camp, saying: 'Let and they caused it to be proclaimed And Moses gave commandment,

9

wncy. for all the work to make it, and too For the stuff they had was sufficient

 $I\Lambda XXX$

מְעָשְׁ אַמְם אַמְם אַמְם אַמָם: נאַבוּלמֹן נְעוַכַּמֹע מָּלָג בֹבַבַּנִם בַּבְּנָבָוּן מְיַבַּג אַנָמוֹ מַבַּג ئاڭڭانا וְנְתְּטִ הַהָּתְ עַהְּגִּינִ ردره، بَافَارُعُجُنِّتُ عُنا_بَافِهُ قُلْ ۩ٙ۩ؙ۪ \$4_ÜĞ**0**_\$5

וֹאַבְעִּוֹנֹא יַבְבַת וַבְיָבוּ, בּוּבַע מֹבוֹעִם וֹנו מַמִּבְיֹלָא מֹמָע וֹמֹבַׁעוּ כַלְ טַכַּימֵי לְבַּא בַּמַּבַבִּי

workman made he them. cherubim the work of the skilful blue, and purple, and scarlet, with curtains: of fine twined linen, and work made the tabernacle with ten among them that wrought the And every wise-hearted man

אַנוֹע לְבָּלְ_נַוֹּוֹנִיהִּעִיּ בְּאַפֶּׁר הַוְרִישָּׁה הָאָהָת מְדֶּר י נעשורים באַמָּה וְדֹחַב אַרְבָּע אַבְרְ הַנְרִיעָה הָאַהַת

אַמּוֹל צּוֹבוֹהֹטֹא בוֹבֹא מֹחֲבוֹטֹא וֹטַמְנוֹ אַמָּוֹן וּפּוּטָוֹא אַבַבּת הַּמְנְּע אוּוֹבֹא בּוֹנוֹתְא עַנָּע אוּבֹלא בּוֹנוֹת מַמָּנוֹן. וּ

all the curtains had one measure. breadth of each curtain four cubits; eight and twenty cubits, and the The length of each curtain was

אַנוֹע אָג_אָנוֹע: אָל אָבְוֹע וֹטִמֹתְ וֹנִימִעְ טַבְּר מִם טַבָּא וַטַמָּוּת וֹנִימָּוֹ לָפָּוּר נְיִחְבֶּּר אָטִיחְמָהְ תַּיִּרִימְּט אַחָט וְלְבָּּיף יָח מִמֵּישׁ יָרִישָּׁן חָדָּא

עַרָא מִם עַרָא:

he coupled one to another. another; and the other five curtains

And he coupled five curtains one to

OI

تَشَارُنُكُ: עונרעה הקיצונה בשקקברת בּמּשׁבַבני בּוֹ גַּמְּעִ בַּמִּפַּע " שָׂפַּת הַיְרִיעָה הֵאֶּהָת מִּקְצֵּה ئڭڭئ くくさい

ובוגלטא בסמבא בונו קופו בית לופי בן עַבַר בְּסְפְּתָא ספּטא ביריעהקא הדא מסטרא וֹהֹבֹע הֹנוּבֹוּן בַעַבֹלָא הֹל

that was outmost in the second set. made in the edge of the curtain outmost in the first set; likewise he edge of the one curtain that was And he made loops of blue upon the

עַשְּׁנִית מַלִּבִּילִת עַכְּלָּצָת צַּעָת בּלַבָּע עַוֹנְינִקְּע אָהָור בַּמִּטְבָּנִי ्र प्रेप्ट प्रितंश्वाच देदेश्व देखें<u>न</u> שׁמְּמִּה לְלַאָּט הֹמִּטְ בּּוֹנִהֹנִינ

﴿كُاڐ،﴿ لَالٰهُ: שׁנֹנֹלִאַ מֹכֹּנֹנֹן הֹנוּבּנֹא שַבֿא בְּסִמְרָא דִּירִיצְהַהָא דְּבֵית לוֹפֵּי בַבְא וְחַמְּאָוֹן עמהו הובו הבר ביריעה

opposite one to another. the second set; the loops were the edge of the curtain that was in curtain, and fifty loops made he in Fifty loops made he in the one

※4_※□は:

זְּנִוֹרַ וֹמְבֹּר חַמְשִׁין פּוּרְפִּין דּרְתַב

another with the clasps; so the and coupled the curtains one to And he made fifty clasps of gold,

tabernacle was one.

ÿ∏r: (₫) אַחַתְ בַּפְּרֶלְים וֵיְהָי הַמִּשְׁבֶּן וּנְׁעַבֶּּר אָטַרַעַּיְרִיעָּת אַעָּר אָלָב וָלָפָּוּך יָה יָרִישְּׁהָא עַּדָרָאַ שָּׁם událo dĺči

הַרְאַ בְּפִּיּרְפַּיָּאִ וְחָוָהִ מִשְּׁבְּּנְאִ הַרְאַ בְּפִּיּרְפַּיָּאִ וְחָוָה מִשְׁבְּנְאִ הַרְי

eleven curtains he made them. for a tent over the tabernacle; And he made curtains of goats' hair

ىتىم خار مَمْنَا. مُمْنَا الله مُمْنَا الله مُمْنَا الله مُمْنِا الله مُمْنِا الله مُمْنِا الله וּנְהַתְּ וֹנִיתָּע מֹּוְיִם לְאָבֵע מַלְ_ וֹהֹבֹּע וֹנִיתָּוֹ בַּמֹּהוֹ. לְפַּבֹסֹא

ជុម្ហុក ×ក្ក⊏ៈ

מומס, ולסומר: והותר. כמו וְסַכְּבֵּד מָׁם לְבֹּו (שמום מ, ימ), וְסַבּּוֹח מֶׁם מוֹמְב (מלכיס־ב ג, כד): (ע) והמלאכה היחה דים לכל המלאכה ומללפת ססנלס סימס דיס של עושי סמשכן, לכל סמללפס של משכן לעשות

† z	וּאַרְבָּעִיםׁ אַרְנִי־בָּסָף עִּשְּׁה מַחַת עַשְׁרֵים חַקּרָשִׁים שְּנֵי אָרְנִים מַחַת-חַקּרָשׁ חָאָחָר הַקּרָשׁ הָאָחָר לִשְׁתִּי יָדֹתְיוּ הַקּרָשׁ הָאָחָר לִשְׁתֵּי יָדֹתְיוּ	בּפְא תַּד לְתְּבֵין צִירְתָּי: מְתְּכִין מְתְּבִין מְתָבִין מְתְכִין תְּתִּין בַפָּא תַּד לְתָבֵין הַשְׁבְּיִלְ מְתָּבִין מְתְבִין הַשְּׁבְּיִלְ מִּתְּבִין הַשְּׁבְּיִלְ מִּתְרִים הַבְּיִלְ מִּבְיִן	And he made forty sockets of silver under the twenty boards: two sockets under one board for its two tenons, and two sockets under another board for its two tenons.	† z
£z	ىرىرى ئىدى خۇلان كىلان ئىلارى ئادۇرەر كىلان ئىد تىرىرى ئىدىلىن كىلان	בְּרוֹמָא: בְּשְׁרִין דַפִּין לְרוּחַ עֵּיבָר בְּעַלָּא:	And he made the boards for the tabernacle; twenty boards for the south side southward.	ध्य
77	שְׁתֵּי יִדֹּת לַמֶּׁרָשׁ הֵאָהְׁד מִשְּׁלְבֵּת צַּחָת אֶל־אָחָת בֵּו מְשְׁה לְלָל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁבֶּן:	מְבֵּר לְכֵלְ דָּפֵּי מַשְּׁבְּנָאִ חַד מְשִׁיּלְבִין חַד לְמֲבֵיל חַד בֵּן מְבֵּר לְכֵלְ דָפֵּי מַשְׁבְּנִאִ	Each board had two tenons, joined one to another. Thus did he make for all the boards of the tabernacle.	77
17	עַשֶּׁר אַמָּה צָּבֶּף הַקּּבָשׁ וְאַמָּה וַחֲצָּי הֵאַמְּה רָחַב הַפֶּרָשׁ הָאֶחֶר:	בְּרַפָּא תַר: מְשָׁרְ אַמְּיִן אִנְּרָבָא בְּרָפָּא מַשְׁר אַמִּין אוּרְכָּא דְּרַפָּא מַשְׁרָ	Ten cubits was the length of a boatd, and a cubit and a half the breadth of each board.	17
ממישי	ښېرت فېړېت: درون ښېرتېږن ځونېچر پيور	מִּמִּגוּ לֵּוֹמִגוּ: וֹמְּבַּב זִט בּפּוֹא לְמַמִּבְּׁלִּא בַּאִמָּג	And he made the boards for the tabernacle of acacia-wood, standing up.	07
61	ניִעִּשׁ מִבְסָּתֹ לְאָהֵל עֹרָת אֵילָם מְאְדְּמִים וּמִבְסָּה עֹרָת הְּחָשָׁים מִלְמֵּעְלְה: (ס)	בְּמַמְּכֵּי סְסְגִּינְא מִלְּמִּילְא: בְּמַמְּכֵּי בְּכְרֵי מְסְׁמִּלֵּי וְחִיפָּאָה בְּעַמְׁכֵּי סְסְגִינְא מִלְמִּילָ	And he made a covering for the tent of rams' skins dyed red, and a covering of sealskins above.	61
81	ַנַיָּעַשׁ קַרְּסֵי נְּחָשֶׁת חֲמִשָּׁיִם לְחַבָּר אֶת־הָאָהֶל לְהָיָת אֶחֲר:	וְעָבִר פּוּרְפִּין דִּנְחָשׁ חַמְשִׁין קלְפָפָא יָח מַשְּׁבְּנָא לְמָהָוֵי חַר:	And he made fifty clasps of brass to couple the tent together, that it might be one.	81
Ζτ	ַנּיַּעַשׁ לֻלְצָׁת חֲמִשִּׁים עַּל שָׁפָּת חַיְרִישְׂה הַקּיצֹּנָה בַּמַּחְבָּרֶת וַחֲמִשֵּׁים לֻלְאָׁה עִשְׁהֹ עַל־שָׁפָּת חַיְרִישְׂה חַחֹבֶרֶת חַשִּׁנִית:		And he made fifty loops on the edge of the curtain that was outmost in the first set, and fifty loops made he upon the edge of the curtain which was outmost in the second set.	Źτ
91	ְנְאָת־שֵׁשׁ הַיְרִילִּת לְבֶּר: נְיְחַבֶּר אֶת־חֲמֵשׁ הַיְרִילִּת לְבֶּר	וְיִׁטְ הֵּיִּטְ יְרִישָׁוּ לְטִוְר: וְלְפָּוּשׁ יִיִּה יְרִישָּׁוּ לְטִוְר	And he coupled five curtains by themselves, and six curtains by themselves.	91
ςι	אָרֶךְ הַיְּרִיעָה הָאַהָה שָׁלִשִּׁים בְּאַמֶּה וְאַרְבָּע אַמֹּוֹה רִחַב הַיְרִיעָה הָאָהָת מִהָּה אַהָּה לְעַשְׁתֵּי עָשְׂרֶה יְרִיעְׁה:	לְטַבְא מְּמֶבׁוּ וְבִּוּמֵּן: בּירִישְׁלְא מִיְּטְׁהָא חֲבָא אַמָּין וְאַרְבָּע אַמָּין פּיהָיָא אַנְּרְכָּא בִּירִיעָּה אַמָּין	The length of each curtain was thirty cubits, and four cubits the eleven breadth of each curtain; the eleven curtains had one measure.	ςτ

† £	ואָת־הַקְּרָשִׁׁים צִפָּה זָהָב ואָת־שַבְּעֹהַם עָשָׂה זָהָב בָּהָים לְבְּרִיחָם וַיְצֵף אָת־הַבְּרִיחָם זָהֵב:	בּטַבּא: לְמָבְרַיָּא וַחַפָּא יָח עַבְרַיָּא עִּיְקְהָרִיּא וַחַפָּא יָח עַבְרַיָּא נְיָח בַּפִּיָּא חַבָּא בַּהְבָּא וְיָח וְיָח בַּפִּיָּא חַבָּא	And he overlaid the boards with gold, and made their rings of gold for holders for the bars, and overlaid the bars with gold.	+ £
55	ײַשַשׁ אָת־הַבְּרֵיהַ הַהִּיכִּן לִבְרֹתַ בְּתַּוֹךְ הַקְּרְשִׁים מִן־הַקְּצֶה אֶל־ הַקְּצֶה:	לְסְׁנְפֵּר: לְאַעְּבְּרָא בְּגוֹ דַפּּנָא מָן סְנְפֵּר נְעֲבָר יָח עְבְּרָא	And he made the middle bar to pass through in the midst of the boards from the one end to the other.	33
78	נחָמְשָׁה בְּרִיהִם לְקַרְשֵׁי צֶּלִעֹּ הִּמִּשְׁבֶּן הַשָּגָיִת נחֲמִשָּׁה בְּרִיחִם לְקַרְשֵׁי הַמִּשְׁבְּן לִיַּרְבְּתָיִם יֶמְּה:	מֹהְבֹבֹא: לְבִּפִּׁ, מַהָּבֹּוֹא לְסִוּפַּׁעוּוּ מַהְּבֹּוֹא טִּוֹלֵה וֹטַמְהָא הָּבָׁבִּוּ וַטַּמְׁהָא הַבְּבִׁוּן לְבַפִּּּוּ סְׁמָּב	and five bars for the boards of the other side of the tabernacle, and five bars for the boards of the tabernacle for the hinder part westward.	7 £
īξ	לְעَרְשֶׁׁרְ אֶּלְתְּרְהַשִּׁשְׁבֵּלְ נִינִּתְּחְ בְּרִרְתֵּיִ תְּאָרֵ הָשִּׁרִם חֲלִמְֶּּּׁרִ	לְבַפּׁג סְׁמָּב מָּמֶּבְּלֵּא טַב: נְתְּבַב מְּבְבֵי, בַּאָמָ, מִּמָּוּן טַמְמָא	And he made bars of acacia-wood: five for the boards of the one side of the tabernacle,	īξ
90	וְהָיוֹ שְׁמֹנָה קָרָשִׁים וָאַרְנִיהָם אָרָנִים שְׁנֵוּ אָרְנִים מַּחָת תַּמֶּרָשׁ הְאָחֶר:	נְהָנִי הְמְנְנָא בּפִּין וְסָמְבֵיהֹוֹ סְמְבִין הְּבֵין סְמְבִין הְּדִין בְּפָא חַד:	And there were eight boards, and their sockets: under every board two sockets.	οξ
6 z	וְהְוָי תֹוֹאֵמִם מִלְמַּשָׁתֹ וִיִחִדָּׁוּ יִהְיִּ תַמִּים אָל־ראִשׁׁוֹ אָל־ הַשַּבְּעַּת הָאָחָת בֵּּן עָשָָׂר לְשְׁנֵיהֶם לְשְׁנֵי הַפִּקְצִּעְּה:	נְחַרְ מַּלְּנִין מִלְּרַע וְכַחָּדָא חֲוֹו מַבְּוֹין בְּרִישִׁיהוֹן בְּעִּוְקָהָא הַדְא בֵּן עֲבַר לְתַרְוִיהוֹן הְתַרְמֵּין זְוְיָן:	that they might be double beneath, and in like manner they should be complete unto the top thereof unto the first ring. Thus he did to both of them in the two corners.	67
82	ױּשְׁנֵי קְרָשִׁיםׁ עִשְּׁה לִמְקַצִּעָּה הַמִּשְּׁבְּן בַּיַרְכְּחֵיִם:	נְּמְבֵּיִן דַּפִּין צָבָּד לְּוָיִנְת מַשְּׁבְּנְא בְּסוֹפְּחוֹן:	And two boards made he for the corners of the tabernacle in the hinder part;	82
Lτ	ھَھِّد كَلَمُّدَة: لَكِرَدُكِنَد يَعْمُكُلُ نُقْدِ مُمَّدِ	מְּטֵא גַּפּׁנְ! נְלְסִׁנְפָּׁ, מַמְּבָּנְאִ מִגְּנִבְאִ זְּבָּבִ	And for the hinder part of the tabernacle westward he made six boards.	Lτ
97	וּאַרְבְּעִים אַרְנִיהָם בָּסָף שְׁנֵי אֵדְנִים מַּחַת הַפֵּרָשׁ הָאָחָר יִשְׁנֵי אֲדְנִים מַחַת הַפֵּרָשׁ הָאָחֶר:	וּאַרְבְּשִׁין סְמְכִיהוֹן דִּכְסָף מְבֵין סְמְכִין מְחוֹת דַּפָּא חַד מְבִין סְמְכִין מְחוֹת דַפָּא חַד:	and their forty sockets of silver: two sockets under one board, and two sockets under another board.	97
ST	خَجْرَم بَهْضُدُرُ بَهْرَبَ خُجُهُن دَخْيْرَم بَهْضُوْل بَهْرَبَ خُجُهُن خُجْرَا مُهُنَ	גפּוּנְא מְּבַר מְּמְּבִּוֹץ הַנְּוֹנְא לְרוּחַ וְלְסָׁמֵר מִמְּבְּנָא שִׁנְנָגָא לְרוּחַ	And for the second side of the tabernacle, on the north side, he made twenty boards,	Şz

ذلُـٰـٰـٰتٰ: مْمُألِد مَمْمُد بيمُح مُمُلِد عُرُند ئڭڭلا

גובע בבובון: מוור מובר אומו עבר יחה וֹאַבְגָּוֹלָא וּצִבַע וָבוּלִ וֹמֹבֿר יַת פַּרוּכִתָּא דָתַכָּלָא

of the skilful workman made he it. linen; with the cherubim the work purple, and scarlet, and fine twined And he made the veil of blue, and

לָהֶם אַּבְּנְיה אַבְנִי־בְּסֶף: וּנְצְּפָּם זְּהְב נְוּיהֶם זָּהָב וּיִצְּא

نحول: نقصك كبيا هكخته ففخيا וּשׁפֿתוּ בּבַּבֹּא וֹנִיבוּוֹ בַּבַּבַבֹּא וּהְבַּב לַנִי אַבְבַּמֹא מַמִּנְבוּ, מָּמִּוּ, וֹ

and he cast for them four sockets of gold, their hooks being of gold; of acacia, and overlaid them with And he made thereunto four pillars

ದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಗಿನ್ನರ: لَهَلَ لَمُلَا لَلِيكِمْنَ هُرُدُ لَهُمْ فَهُلُكُ ردِ يديون نوم ﴿ جَهِومَ لَا جَهُمَ لَا مِحِجُمُ

יבוץ שְּוֹיך עובֶד צַּיָּיך: בעלא ואֹבוּוֹלא יאָבת וַבוִנַיִּנ והֹבֹּע פֹּבֹסֹא לַטַּבַת תַּהָּכֹּוֹא

the work of the weaver in colours; and scarlet, and fine twined linen, of the Tent, of blue, and purple, And he made a screen for the door

וְאַרְנִיהֶם חֲמִשֶּׁה נְחְשֶׁת: (פּ) נגפֿע באמננם נטמטנטם זטכ וְאָת־עַמּוּדֶיוֹ חֲמִשָּׁה וְאָת־נְוֵיהֶם

下口口以 アドロロ וְסְמְבִידון וֹכֹבוּמִּגעוּוֹ בישיהון ונית עמידוהי המשא ונת נניהון acacia-wood: two cubits and a half And Bezalel made the ark of

and their five sockets were of brass.

capitals and their fillets with gold;

and the five pillars of it with their

hooks; and he overlaid their

ΙΙΛΧΧΧ

زيز باخذ إلاقِد زيءِ، طَهِمَا: שׁמְיִם אַמְּטָיִם נְחֵבֵּי אָרְכֹּוֹ וְאַמֶּר ווֹהָתְ בֹּגֹלִאָּלְ אָטַ עַשִּׁלְּוֹ הַגָּוֹן

נאַמְּיָא ופַּלְגָא רוּמִיה: אוּבְבֶּיה וְאַמְּהָא וּפַּלְגָּא פּוּהָיִיה מְּמֵּגוֹ עַּבְׁעֵּגוֹ אַמָּגוֹ וּפַּלְנָּא וֹהְבַּר בָּבַּלְאֵלְ יָה אָרוֹנָא בַאָּהָי

and a half the height of it. a half the breadth of it, and a cubit was the length of it, and a cubit and

נינעש לו זר זָהֶב סְבָּיב: י נוצפהו זהב שהור מבנת ומחוץ

נעבר ליה זיר דדהב סחור וְנְוַפַּנִי, גַּנִיב גַב, מִנְּיו וִמְבַּבֹא

crown of gold to it round about. within and without, and made a And he overlaid it with pure gold

מַּלְ־צַּלְמִוּ תַּמִּנִינוּ: מַל־צַּלְעוֹ הֶשֶׁהְת וּשְׁהֵי שַבְּעוֹ עַלְ סִטְּרֵיה חַד וְתַּרְתֵּין עִיִּקְ ַ מֹלְ אַנְבָּעַ פַּמְׁמִנְיָנִוּ וּמְשָׁיֵּ מִבָּמָנִי ניצָל לְי אַרְבָּע שַבְּעָת יַלְיִב וְאַטִּיף לִיה אַרְבָּע עִּוֹק דִּרְבַּע

על סטריה הגינא: הכ אובה זווטיה וסומיו עוק

rings on the other side of it. rings on the one side of it, and two in the four feet thereof: even two And he cast for it four rings of gold,

ל ננגש בהי עצי שפיר ונצר אקטם נצרה ארים: דאשי שפין וחפא

יָהְהוֹן דַּהְבָּא:

and overlaid them with gold. And he made staves of acacia-wood,

ַ בַּלְהָּע עַאָּגִוּ לְמִאָּע אָּע_עַאָּרוּ: י נְיִבְּאָ אָּעַרְתַבְּּבְּיִנִם בַּמַּבְּמָּע מָלְ וָאַמֶּיִלְ, יָנִי אָרִיתִּיָּא בַּעִּיִּקְלָּא

ער סטרי אַרוֹנָא לְמִטַּל יָת אַרוֹנָא:

on the sides of the ark, to bear the And he put the staves into the rings

ויעש בצלאל. לפי שנחן נפשו על החלאכה יוחר משאר חכמים, נקראח על שמו:

<u>ĻŮ</u>₩: נינעש כּפְּהָת זְהָב שְהָוֹר אַמְּתָיִם נִעָּבִר כָּפּוּרְמָא דַּרְהַב דְּכֵי

מְשָׁר אָטָׁם מְאָּנִי, לַבּּנְעַ עַכּּפָּבָע: ל נינטש שני כרבים זהב מקשה נפרי הבין בדרב

מֹמָּנֹג (כּ, לַבְּנוּנִינוּ)[לִ, לַבְּנִינֵינוּ]: עַכּפָּרֶת עַּמֶּר אָת־הַכְּרָרֶנים ַ יִּכְרִיבַ־אֶּחָר מִקְּצָּה מִזְּה מִוֹּ **ベードエージ**ゴー ひむれ

אַנִיו אָל־הַכַפּּרָה הָיָיּ הַכַּפַּרָת וּפְּנִיהָם אַנִּשׁ לְמָּמְלְע סְׁכְבֶּיִם בְּבַנְפֵּיהֶם עַּלִּ- לְמֵּילְא מְשַׁלֵּן בְּנַרְפִּיהוֹן עַּלְ تَنْكُذُهُ كَخُدُمُ قِلْمُ، خُنُقِنَا تَكُنْهُ خُدِيدَتْهُ فَدَرَهُۥ لَا يُدَوِّينِا

הַכְּרְבֶים: (פּ)

וֹאַמֶּׁע נִבוֹגִי לִמְׁתִּיִּ: אַמְתַיִם אָרְכּוֹ וְאַמֶּה רְחְבֹּוֹ תַּרְמֵין אַמִּין אַרְבֶּיה וְאַמֶּהְא נוֹתְמָּ אָטַ עַמְּבְׁעָוֹן הֹגֵּוֹ, מִמְנִם נֹתְּבָר נִטְ פַּטִּנִרְאָ צַּאָתְ, מִסְּנִן

זֶר זְהָב סְבָּיב: " נִיצְרְ אָטִי זְהָב מְהַיִּוֹר נַיִּעַשׁ לֵוּ נִהְפְּא יִמִיה דְּהַב דְּבֵי נַעְּבֹּר

נינש זרין קק למסגרילו סביב:

אָמֶת לְאַנְבָּת נִינְלֶינִי אָטַרְהַשְּׁבְּשְׁהַ עַלְּאַרְבָּעַ הַפּאָט וִיהַב יָה עִּוְקָהָא עַלְ אַרְבָּעַ נוגל לו אַבְבָּת מַבְּלָּט זְבִיב וּמֵן וֹאִמֵּנְ לִיה אַבַבָּת מִוֹלֵן בַּבְּיִב

正學子口[: בְּשִׁים לְמִּאִנ אָנו אַנוֹבָא לְאָנִינוֹיִא לְמִמָּלְ יִנוּ לְעָמֵּתְ תַמִּסְנְּיֶבֶת תְיוּ תַשִּבְעָּת לְקֵבֵיל נְדְוָפָא תַוֹאָה עִיְקְהָא

بَيْمُ حُيًّا: נוֹצֶּלְ אָטָם זְּעָבְ לְמָּאָנִ אָנִי וַנְהָפָּא נִיְהָוֹנָ בַּהָפָּא לְמִפָּלְ יָת נּנֹמֹתְ אָּטַ טַכּבּׁנִםְ הֹֹגֵּוֹ, הָּסִּׁנִם נֹהָבַר נָט אָנִנטַנֹא בֹאָמֹּנ הָסֹּנּוֹ

> וְאַמְּהָא וּפַּלְגָּא פּוּהָיַה: אַרְבָּה וְאַמֶּה וָהַצִי הַרְהֵין צַּמִין וּפַלְנָּא אוּרָבַה

כַפּוּרַתַּא: לניד עבר יההון מקביו סטבי

מְהְבֵין סְמֶּרוֹהִי: כפובשא מבר ית כרוביא וכְרוּבָא חַד מִסְּטְּרָא מִכָּא מִן מַנְּע כַּרוּבָא חַד מִסְטָּרָא מִכָּא

בְרוֹבַיָּא: פְּנֵי חַד לְקְבֵּיל כְּפּוּרְחָא חֲוֹוֹ אָפִּי אָלְ- כֹפּוּשׁא וֹאִפּּיִשׁוּן עַּר לְלֵּבִיּלִ

פּוּטְיֵיה וְאַמְּמָא וּפּּלְגָּא רוּמִיה:

ליה זיר דדתב סחור סחור:

פּוּשְׁכָּאַ סְחוֹר סְחוֹר וַעֲבַר זִיר

דְדְתַב לְגְדְנְפֵיה סְחוֹר סְחוֹר:

זוומא בלאובה בילגוני:

פַּעוּרֶא:

half the breadth thereof. length thereof, and a cubit and a gold: two cubits and a half was the And he made an ark-cover of pure

the two ends of the ark-cover: of beaten work made he them, at And he made two cherubim of gold:

thereof. the cherubim at the two ends piece with the ark-cover made he cherub at the other end; of one one cherub at the one end, and one

cherubim. the atk-covet were the faces of the their faces one to another; toward ark-cover with their wings, with wings on high, screening the And the cherubim spread out their

half the height thereof. breadth thereof, and a cubit and a length thereof, and a cubit the acacia-wood: two cubits was the And he made the table of

round about. and made thereto a crown of gold And he overlaid it with pure gold,

thereof round about. made a golden crown to the border hand-breadth round about, and And he made unto it a border of a

thereof. corners that were on the four feet and put the rings in the four And he cast for it four rings of gold,

the table. the holders for the staves to bear Close by the border were the rings,

with gold, to bear the table. acacia-wood, and overlaid them And he made the staves of

Sī

ŧт

71

6

L

9

ਪ੍ਰਾਂ। (ॿ) הקשות אַשֶּר יָפַּף בְּהֵוֹ זָהָב כֿפַּטַ่ון נְאָטַ מִּנֹפַיּטָוּנוּ لكلا_ אָנו_להֹרוֹנוּג ַבוּאָן _ וּנְּמֹמִ אֶשׁבַעַבּלִיםו אָמָּב מֹכַ_

לעול גדעב דבי: מכילמיה ויח קפומא דיקנפר נת מגסוהי ונת בוכוהי ונת וֹהְבֹּר וֹט מִנוֹא בַּהַלְ פַּטוּבָא

wherewith to pour out, of pure gold. thereof, and the jars thereof, and the pans thereof, and the bowls upon the table, the dishes thereof, And he made the vessels which were

ಧರ್ಷದ ಧರ್ಗ: لكثب بنحنين حفيين بفتين (שּלְשָּׁי) מְקְשֶּׁר עָשֶׁר אָת־הַשְּׁנְרֶה יֶבְכָּה ווּעשׁ אָת־הַמְּנֶרֶה זְהָב שָהָור

וְמֻוְמֻּנֹבִא מִנָּב בַּווו: שְׁבַּה וּקְנָה כַּלִידַהָא חַוּוּרַהָא

out of the sides thereof: three And there were six branches going flowers, were of one piece with it. its shaft; its cups, its knops, and its the candlestick, even its base, and pure gold: of beaten work made he

And he made the candlestick of

ದರ್ಭ ಗಳ್ಳ: ىلىم كالآر לַנְוּם וְגֹּאִנִם עֹגִּבְּוֹיִם וְמִהַבּיוֹם וֹמִים בּלוּוֹ וֹפַבּוֹן עִפַּמֹנִים אַ

ַ מַבּּבַּעַ שַּׁלַטֹּא אַנוּ מִוֹנִעַמָּ מִסָּמַבַעַ

So for the six branches going out of other branch, a knop and a flower. made like almond-blossoms in the knop and a flower; and three cups almond-blossoms in one branch, a three cups made like

branches of the candlestick out of

the one side thereof, and three branches of the candlestick out of

the other side thereof;

ַביּצְאָים מִן־הַמְּנֶרָה: ביּצְאָים מִן־הַמְּנֶרָה: כפְּתָּר וְפְּרַח בֵּן לְשֵׁשֶׁת תַקָּנִים לבמים משקקורם בקנה אחר ق بهرار جوراد زورتا الالارتياد מְּבְמֵּנִר נְּבֹמִּנִם טְמִמְפַוֹנִים כַּפַּנָרוּ

בׁלֹפֹּלֵגוֹ מִן מִלְנִבְיֹא: הַוּנִב וְהָנְהֵוֹ בֹּן לְהִּטֹּא לֹּנִגוֹ כלידין מְצְיָהוֹ בְּקּנָיִא חַד שׁלִטֹא כֿלִידִון מִׁגַּוֹבון בַּעַנִוֹא

cups made like almond-blossoms, And in the candlestick were four the candlestick.

مِّ مِعْدِر مِخْدِرُ بِهُ لِيَارِ بِغُلْيَارِ بِعُلْيَارِ بِعُلْيَارِ بِغُلْيَارِ بِعُلْيَارِ بِغُلْيَارِ بَعْدُ ダーロボー

מֹבּגוֹנוֹן עוּנוֹשִׁא וֹמְוָמִּנּעֹא: אַבְבָּמָא כַלְיִבְין גְּבָמֶנֶם וּבַמְנַרְתַא

two branches of one piece with it, one piece with it, and a knop under and a knop under two branches of thereof;

the knops thereof, and the flowers

خُشِمُلا لَاقَائِاتِ لَابِعُهُمُ تَا فَقَائِلَا: וְכִפְּתְּר מַתַתַ־שְׁנֵי תַקָּנִים מִמֶּנְת וְכְפְּמִר מַחַת שְׁנֵי הַפְּנִים מִמֶּנְה إحوقت فَيَرَمُ قِيْدُ يَرَجِذُنُكُ مِنْ قِرْتِهِ

לְמִּשֹׁא לּנְגוֹ גֵּוֹפֹּלֵגוֹ מִנְּנֵי: וֹטַאָּנַ שְׁטַנְיָט שְׁנֵגוֹ בִּנִגוֹ גַּמִנְּנֵי נובאוב שבונו שבול שנול המנה

נובאור מחות מבין קנין דמנה

Their knops and their branches branches going out of it. one piece with it, for the six and a knop under two branches of

چَבِّה מִקְשָּׁה צַּחָת זְהָב שָהְוֹר: $_{zz}$ ਵਰ੍ਗੇਟਾਜ਼ੁਰ ਕ੍ਰੰਸ਼੍ਰਿਰ ਕੁਲੂਰੂਜ ਜ੍ਰਾ, ਜੁਸ਼ਦੂਸਜੀ ਕ੍ਰਿਪਸੀ ਕਰੂਸ ਜੁਸ਼

כּוּכַּע לִיִּידָא חֲדָא דִּדְתַב דְּכֵי:

of it was one beaten work of pure were of one piece with it; the whole

מָבִינר: نظخظشن ţΫŢ

וֹבֶּיבְטִבְאַ יִּמְטְהְיִּבְיִאָ צִּדְיַב נו בוגונוא מבמא

the snuffdishes thereof, of pure seven, and the tongs thereof, and And he made the lamps thereof,

לב כְּבֶּרְ זְהָבְרַ שְׁהָוֹר שְּׁשֶׂר אִתְּה וְאֵלִה בְּבְּרָא דְּרַהְבָּא דְּכְיָא שְׁבִר

וֹטַע וֹוֹט כַּלְ מָנַעָא:

and all the vessels thereof. Of a talent of pure gold made he it,

77

77

17

81

كَلُـدَتُدُن: בוה נאמענם למען ממנו בנו يُّ שُמָים אַמָּה אָרְכּוֹ וְאַמָּה רָחָבֹוֹ ווֹגֹּה אָטַבְטוֹבָּע עַפֿסָבָע הַּבּּגַּ

בוֹאָב לַבַננבי: וְתַּרְתֵּיך צַּמִּין רוּמֵיה לִנֵּיה אובכוע וֹאַמִּטֹא פּוּטווע מֹבַבֿת בוסְמוֹא בּאָמִי שִׁמִּין אַמִּטִא וֹהֹבֹר וֹט מֹוֹבֹטֹא וּלַמוֹנט

thereof were of one piece with it. was the height thereof; the horns thereof, four-square; and two cubits thereof, and a cubit the breadth acacia-wood: a cubit was the length And he made the altar of incense of

לבניליו נינשש לו זר זהב סביב: עּנְּוּ וֹאָעַבַלוּנְנָנֵוּ סַבּוֹב וֹאָעַ וַיְצַּף אֹמֹו זָהָב טָהוֹר אָת־

זיר דְדְתַב סְחור סְחור: סְחוֹר וְיָתְ קַרְנוֹהִי נַעַּבַר בֵּיה אַנְּבִיה וְיָת כּוּהָלוֹהי סְחוֹר וְנַוֹשָׁאַ וְמֵוִעַ בְּעַר בְּכֵּוּ וְתַ

of gold round about. of it; and he made unto it a crown thereof round about, and the horns the top thereof, and the sides And he overlaid it with pure gold,

לַשָּׁאַנוּ אָנוֹיִ בַּּנָוֹם: מֹלְ מִתְנָׁ גֹּבְיוֹנִ לְבְנַעָּנִם לְבַּיְּנִם ַ מִעַּעַר לְזֵרְוִ מַּלְ מִּעֵּׁי צַּלְמִלְיוּ וּשְׁמִי שַבְּעָת זָהָב עֲשָׁה־לָוו

ינהיה בָּהון: לָאַנִיבָא לָאָבוּיהַנָּא לָמִּסָּלְ קרון סטרוהי ליה מקרש לזיביה על תרמין וֹטֹבְטֵּגוֹ אוֹפֿוּ גַּבְעַר הַבַּע

wherewith to bear it. two sides of it, for holders for staves upon the two ribs thereof, upon the rings under the crown thereof, And he made for it two golden

נוְצָרְ אָמָם זָהֶב: ווֹמֹת אָעַרַהַבּוּרָם עַצְּיִנִ שִׁמְיַם וַעָּבָר יָה אָרִיהִיּא דָּאָעִי שִׁמִּי

נְחָפָא יָהְרוֹן דַּהְבָּא:

with gold. acacia-wood, and overlaid them And he made the staves of

료투별 Ē₫Ġċ□ וְאָת־קִּטְבֶת וּנְּהֹתְּהְ אָּעַרְאָהְמֹוֹ עַפֹּאָטַבְעַ לֵבְיָה וֹהַבֹּגַ יִנִי מָאָטַא גַּבְבוּטַא

בוסמנו: קודשא ויח קטבח בוסמיא

spices, after the art of the perfumer. oil, and the pure incense of sweet And he made the holy anointing

طِينانا: אַפּוֹות בְחְבוֹ רְבוּעַ וְשְׁלְשׁ אַפּוֹות ((בניפי) שְׁמְּיִם חְמֵשׁׁ אַפּוֹרת אָרְבֹוֹ וְחֲמֵשׁ דְּאָעֵי שְׁמִּין חֲמֵישׁ אַפּּוֹרוּ שביתי נוֹגַמָּ אָטַ מִּוֹּבָּטַ עַמְלַטַ הַּבָּגָ נַהַּבָּע נָע מַבְבָּטַא בַהַּלְטַא

מְרַבַּמ יִתְלָת אַמִּין רוּמִיה: און ביה נקמיש אמין פוקניה

height thereof. four-square, and three cubits the five cubits the breadth thereof, cubits was the length thereof, and burnt-offering of acacia-wood: five And he made the altar of

IIIAXXX

82

97

"
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

زباشر:

נַחַפָּא יָהֵיה נְחָשָׁא: ממונ ביני פרומיו ניצף אקו עניהה מניה בואה פרוהיי

with it; and he overlaid it with horns thereof were of one piece upon the four corners of it; the And he made the horns thereof

بتقبيم جِرْ حَرِّرٌ بِهِن بِبَنْهِم: بِبَنْهِم: بِبَنْهِم: המוְרְלֹת אָת־הַמִּוְלְגָת ָ אָט_עַפֿירָט וֹאָט_עַיָּמִּים וֹאָט_ וּנְּהַתְּהְ אֶשׁבַבְּבְבְבַבְיֹנְ בַשְּׁנִּבְּעַוֹ וֹהְבַב וֹע כַּבְ מִוֹנִ מִּגַבְּטֹא וֹע

ונט מטטנטא פֿב מתט. מֿבּב וֹנִי מִוֹבְלוֹא נִי הֹנִובְוֹטֹא פֿסֹכְשׁיבְוֹנִיאַ וֹנִים מַלְּבְוָפֹּנִישָׁאַ

made he of brass. fire-pans; all the vessels thereof the basins, the flesh-hooks, and the altar, the pots, and the shovels, and And he made all the vessels of the

ַ מִלְמַּמְר עַּר־הָצְיְוֹי: ַנְיַטְּטִּ לְמִּוְבֵּחַ מִכְּבְּר מַעֲשֵׂה וַעְּבִּר בְשֶׁת נְחָשֶׁת מַחַת פרכבוּ עּוֹבר تئتك

סוביביה מקרע עד פּלְגֵּיה: כּוֹבְכַבָּוּ מוּבָר מִצְּדְחָא דִּנְחָשָׁא הָחוֹת **ムは下兵口×**

·dn round it beneath, reaching halfway of network of brass, under the ledge And he made for the altar a grating

رقيات: עַקְּאָלָע לְמִלְבָּר עַנְּעִׁמְשׁ בְּּמִים זְנִיִּנְאַ לְסְבָּרָאְ צִּנְּטִהָאָ אַנִּרָא נוּקֵל אֹנְפֿה הֹפֿהְנוּ בּאַנְבֹּה וֹאָטֵּנְ אַנְבָּה הֹוֹלֵן בֹּאַנָבָּה

holders for the staves. ends of the grating of brass, to be And he cast four rings for the four

וּנְצֶּרְ אָטָם נְחָמֶּנִי: ° ניַעָשׁ אָת־הַבָּהִים עַצֵּי שׁמָים נעַבר יָה אָריהיָא דְאָעִי שׁמִין

נְחַפָּא נְהְהוֹ נְחָשָׁא:

with brass. acacia-wood, and overlaid them And he made the staves of

נְבְוּב לְחָת עְשֶׂה אָתְוֹ: (ס) - גּּלְמָּע עַפּּוּבְּעַ לְמָּא**ִע א**ָעוּ בַּעָוֹם - מַּלְ סִמְּרֵי מַדְבְּּחָא לְמִפַּלְ יָתִיה וּיְבָא אָטַרַהַבַּוִּים בַּשַּבְּעָה עַּל

בְּחוֹן חֲלִיל לוּחִין צַּבָּד יָהֵיה: וֹאַהֶּגַ וֹט אָבוּובוֹא בֹּהוֹלַטֹא

planks. to bear it; he made it hollow with on the sides of the altar, wherewith

And he put the staves into the rings

ַ צַּבְאָנְ פֶּתַח אָבֶל מוִמֶּד: (ס) וּנְתְׁמֵּט בַּמִּבְאָט עַּהָּבָאָט אַמָּב וַנַּעַשׁ צָּת הַכְּיֵּוֹר נְחֲשֶׁת וָצֵּת כַּנַּוֹ

באטלו לגלאר בטרע משפו בְּסִיסֵיה דְּנְחָשֶׁא בְּמִחְזְיָת נְשִׁיָּא וֹאַבֹּג וֹט כֹּוּוָבֹא צַּוֹטְאָא וֹנִט

meeting. did service at the door of the tent of mirrors of the serving women that the base thereof of brass, of the And he made the laver of brass, and

בַּאַב בַּאַמֶּר: تنزئك كذلة، تنفقر هُم مُهٰلِد ַנוּמַמְ אָטַ טַטַבּאָר לְפַאָּטוּ דָּנֶר נַמְּבָר נָט בָּרָהָא לְרַנִּים מִּנְבַר

שָׁוִיר מְאָה אַמִּין: בולא פודי דוקא דביץ

linen, a hundred cubits. of the court were of fine twined south side southward the hangings

And he made the court; for the

מְּמְבִּים נְּעַמְּטִ וֹנִגְ עַמְּמִיבִים מְּמִּבְוֹן צַּנְּטְמָּא נְנִג מִפִּיבוֹא מּמּנִגַיהָם עַּמְּלִים נְאַבְנִיהָם עַמּנִגַיהוֹן עָמָבִיהוֹן

וֹכֹדוּמִידִוּן כַּסַבּ:

of silver. of the pillars and their fillets were sockets twenty, of brass; the hooks Their pillars were twenty, and their

ΟĪ

تَلَمُّكَ، ثَامَ خُمُلِ:

of silver. hooks of the pillars and their fillets their sockets twenty, of brass; the cubits, their pillars twenty, and And for the north side a hundred

تَلَمُكَانُ لَا لَا خُولًا: ממבום לשמע לווֹ. בוֹעַמוּהָים המנבונים ממובנים נאבונים ולפּאָת צָפּוּן מָאָָה בֶּאַמָּה ולְרוּחַ צַפּוּנָא מָאָר אַמִּין

ממבון בוטמא ונו משובוא

לכל רומ, והמלל באמלע: (ק) גבוב לוחות. נצוג סול מלול, וכן וְעָבְּיוֹ מַלְבַּע מֻלְבַּעוֹת נְצוּצ (ירמיס נצ, כל): - גבוב לוחות. סלומות של עלי שמיס

נגבטן: של מראוח, מירוא"ש בלע"ו (שפיעגעל), וכן מלינו בישעיס (ג, כג), וְסַבְּלְיֹנִיס, מתרגמינן וּמֶהְוְנָהָה: אשר צבאו. להביא שלא סיס נמשמ של כיור מנמשת סמנופס, כך דרש רבי מנמומא (פקודי עו), וכן מרגס אונקלום בְּמֶקוְיַם נָשַׁיָא, וסוא מרגוס ומדע לך שהן מראום ממש, שהרי נאמר ונחשם החנופה שבעים ככר וגו' ויעש בה וגו', וכיור וכנו לא הזוכרו שה, למדת, במכלות סלובלות, ונעשס סכיור מסס, שסול לשוס שלוס בין ליש ללשמו, לסשקות ממיס שבתורו למי שקנל לס בעלס ונתמרס, לבעליסס לידי מאוס, ונוקקות לסס, וממעברות ויולדות שס, שנאמר פַּמַת סַפַּפּוַת עוֹרַרְפִּיף (שיר סשיריס ת, ס), ווס שנאמר ונוטלום המראום, וכל אחם רואה עלמה עם בעלה במראה, ומשדלמו בדברים, לומר אני נאה ממך, ומחוך כך מביאום - סגשים לבאום רבוח במלרים, כשסיו בעליסם יגעים בעבודה פרך, סיו סולכום ומוליכוה לסס מאכל ומשחה ומאכילות אותם, - המשכן, והיה מואם משה בהן, מפני שעשוים לילר הרע, אמר לו הקב"ה קבל, כי אלו חביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם העמידו (8) במראוח הצובאות. בנום ישכאל סיו בירן מכאום, שכואום בהן כשהן ממקשמום, ואף אומן לא עכבו מלהביא לנדבם

لَمُلَدُبُونَ مُحِمُّكِ: וֹסֹמֶכֹּגעוָן שַׁלְעָא: sockets three. وْضُرِت هِفِير وَفِيدَيْرِت نُوحَنُّون وَضِرَهُ هِونَا وَقَائِدَتَا وَجُرْبَهُ cubits; their pillars three, and their the court were hangings of fifteen ي לְהֵּמֹּת בּישׁלְבֶּּר פַּלְמְּים הְבָּהֵישׁ לִחָּרַע דָּרְתָּא סְרָבֵי הַהָּיִשׁ hand and that hand by the gate of וְלַכְּתַּלַ תַּמְּנָוֹת מָזְּנִׁת וּמָזָּת וּלְמָבָרָא שָּנְנָנָא מָכָּא וּמָכָּא And so for the other side; on this لَمُلَدُبُونَ مُحِمُّكِ: אָל־הַבְּהָף עַמּוּדִיהָם שְּלִשְׁה לִעִּבְרָא עַמִּוּדִיהוֹן הְלְהָא pillars three, and their sockets three. the gate] were fifteen cubits; their הַמִּשִׁ־עָשָׁבָר אַפּוֹע סַבְבֵּי שַׁמִּיִּמְ מַּמָּבָא אַפּוּוּ The hangings for the one side [of ٤ī And for the east side eastward fifty נְהַמִּיבִינִהם בְּסֶּוּי: וֹאַבׁנִינֵם הֹהֹנִינ וֹנִגְ עַהֹפֹּנִינִם pillars and their fillets of silver. וֹסׁמֹכֹיהוו מִשְׁרָא נִוּי עַמִּידִיָּא their sockets ten; the hooks of the 世級はL of fifty cubits, their pillars ten, and 71 וֹלְפֹּאַנוַ וָּם עַלְמִּוּם ŢĊŸſ□ ילרוח מערבא סרדי חמשין And for the west side were hangings באססט ברשה ויקהל – סרר כז – Hxopus XXXVIII

عاقق مَثَنَاتُر באשיהם בַּסָר ע בוְעַמוּדִים וֹשַׁמִּיבֿיהֶם عاڨ וֹבְאָּבׁוֹם לָתֹמֹבִים וַנְעָמָב וֹנָי

" בְּלְ קַלְעֵּיִי הַחְצֵּרִ סְבָיב שֵׁשׁ כְּלְ סְרָדִי דְּרְתָא סְחוֹר סְחוֹר דְבוּץ שָׁזִר:

לני עמודיא וכבושיהון כַּסַר וֹסְמְכִיֹא לְעַמוּדִיִּא דִּנְחַשָּׁא

filleted with silver. and all the pillars of the court were overlaying of their capitals of silver; and their fillets of silver; and the of brass; the hooks of the pillars And the sockets for the pillars were

about were of fine twined linen.

All the hangings of the court round

91

: 고다봤다

تَامُمُانِ :

خُمُولَا كَخُمْر يُسْتُمْكِ خُمُولًا אֶהֶךְ וְקוֹמֶה בְרֹחַב חָמֵשׁ צַּמּוֹת هُدُد لِهُم طَمُئِدٌ لَمُمُدُره هَفْكِ מפמיר רֹקָם מְּבֶלֶט וֹאַרְנְּגָוֹן וְתוּלַמַּט צַּיִּיר דְּתַבְלָא וֹאַרְנְּוֹנָא יִצְּבַעַ

אַמָּגוּ לַפֿבּגַ סָבָבַג בַּבַעָּא: אובלא ובומא לפוטוא שמומ غدرن بدنغ هُند نُهُهُديا هَفيا

of the court. cubits, answerable to the hangings the height in the breadth was five twenty cubits was the length, and scarlet, and fine twined linen; and colours, of blue, and purple, and court was the work of the weaver in And the screen for the gate of the

: ياۋڭ בוֹאמגבֿים تِتُمُّكِٰيثُ<u>ہ</u> ĹŔĠĿ אַרְבְּעָה נְהַשֶּׁת נְוֵיהָם בַּטָּף וְעַמְּבֵי הַשְׁ אַרְבְּעָהְה וְאַרְנִיהָם וְעַמִּיבִיהוֹן אַרְבְּעָא וְסְמִבִיהוֹן

: ياق אַבְבְּעָא דְּנְחָשָׁא נְנִיהוֹן כְּסָרִ of their capitals and their fillets of hooks of silver, and the overlaying their sockets four of brass; their And their pillars were four, and

סְבֶּיב נְחְשֶׁת: (ס) طدة الخدر بالتين حقيفة الكناهد الخع مقنع غمففنه بغدائه

סְחור סְחור דְּנְחְשְׁא:

of brass. and of the court round about, were And all the pins of the tabernacle,

(13) לעמת קלעי החצר. כמדת קלעי סתלר:

.742 sgad no si bratlaH odt bna ,844 sgad no 02 - 1:11 wbox3 On Shabbat Tarah, read Mastir and Hastara on page 243. On Shabbat HaHodesh, Mastir is Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 – 16 on page 150, and the Haftara is the special Haftara on page 237. The Haftara is I Kings 7: 40 -7:50 on page 228. Sepharadim read I Kings 7:13 -7:26. On Shabbat

אַבֿבו: מַבע עַלְוּיָם בּוֹע אָנִטְמָׁר בּוֹן ַ כח קעַהְתּאֲשֶׁר פָּקִר עַל־פָּי מֹשֶׁת דְּסְהַרִּיִּהְאַ

מימרא דמשה פולחו ליואי ^{وطري}، يُلْدُل طِطِيدٌ، لِيَفْهُوْلِ مَهُوْل هُذِرا مَثِرَتْ، مَهُوْتُه مَهُوْتُه

אַשֶּׁר־צְּנָר יְהוָה אָת־משֶּׁה: ַלְמַּמֵּׁה יְהוּדְה עַשְּׁה אָת כְּלְ־ לְשִׁבְּטָא דִּיהוּדָה עַבַּר יָת כָּלֹ

בּ לְמַמֵּח דָן חָרֶשׁ וְחִשְּׁב וְרֹקַם לְשִׁבְּטְּא דְּדָן נַּנְּר וְאִיּמָּן וִצִּיִר

בְּלְ הַוֹּהְבִ הֵעְּשִׁיוּ לַמִּלְאַכְּע כָּל עַשְּׁנֵי וּבַשָּׁשִׁ: (ס) פֿטַכְּלֶעְ וּבֶאַבְוֹּלְטֶּן וּבְּעוּלְהַע בַּטַבְלָא וּבָאַבוּנִוֹא וּבִּצָּבַת

خَشَرُ لِ لِكِيْمَ: וְאָבָת מֹאַנִי וְאָבְאָּנִם אָבֹב עַטְּוּפְּׁע שַׂמָּג וֹמָמָרִים כַּכָּר ן לּלָגְ מָבְּׂאַכִּע עַפְּׁצָהָ וּגִּעָרוּ זְעַבָּר בַּ<u>הְּבְּיִנְ עַאַ</u>

<u>בן טור וקצלאל פר אורי בר חור</u>

אַבְּלְיִאֶּׁר פֿוֹ אַנִיסְמָנִ וֹמִמֵּיה אַבְּלִיאָר פַּר אַנִיסְמָּרִ

hand of Ithamar, the son of Aaron the service of the Levites, by the commandment of Moses, through rendered according to the the testimony, as they were tabernacle, even the tabernacle of These are the accounts of the

Moses. all that the Lord commanded of Hur, of the tribe of Judah, made And Bezalel the son of Uri, the son

—.nənil ənr and in purple, and in scarlet, and and a weaver in colours, in blue, a craftsman, and a skilful workman, of Ahisamach, of the tribe of Dan, And with him was Oholiab, the son

the sanctuary. thirty shekels, after the shekel of talents, and seven hundred and offering, was twenty and nine sanctuary, even the gold of the work in all the work of the All the gold that was used for the

סוא סים פקיד עליסס למסור לכל בית אב עבודה שעליו: ללויס במדבר, לשחם ולסוריד ולסקיס, חיש חיש למשחו סמופקד עליו, כמו שחמור בפרשח נשח (במדבר ד): ביד איחמר. לסס סקב"ס על מעשס סעגל, שסרי סשרס שכיימו ביייסס: עבודה הלוים. פקידי סמשכן וכליי, סוא עבודס סממורס משכן. שני פעמיס, רמו למקדש שנחמשכן בשני חורבנין על עונוחיקן של ישראל: - משכן העדוח. עדוח לישראל שויחר (IS) אלה פקודי. נפרשה זו נמנו כל משקלי נדבם המשכן לכסף ולוהב ולנחשת, ונמנו כל כליו לכל שבודמו: המשכן

כי וודמי כך לום לי סקצ"ם, וכן עשם, סמשכן מחלם ומחר כך עשם כלים: בללאל מנהג העולם לעעות תחלה בית ואחר כך משים כלים במוכו, אמר לו כך שמעתי מפי הקד"ה, אמר משה, בלל אל היית, וקלר מס שדיבר עמסס, וסאי קרא מדכמיב כל אשר לוס ס' אם משס, חזינן דסיס מלוס לסס בסיפוך. ודוק סיטב). אמר לו מגלן שמשס רבינו ש"ס לוס לבללל ספך סענין, ויש לומר, כיון דכמיב בפרשם ויקסל ויקרא משס אל בללאל ואל אסליאב וגוי, אבל לענין להחנדב להכין מה שיהיו לריכין, מה לי מה שמחנדב חחלה, ועיין בחוספום פרק הרואה (ברכוח נה.). ואם חאמר לפועל איך יפעול כשדר, וממלא צפרשת כי משא ראה קראמי בשם בללאל וגוי, הווכר מממלה את אהל מועד, ואמר כך הכליה, יריעום, ואמר כך ליווי סקרשים, וליווי משה רבינו ע"ה ריש ויקהל, ממלה המשכן ואהלו ואמר כך הכלים, הא מיירי לענין ליווי ואחר כך משכן, (לא לענין לווי להחנדב קאמר, דהא אדרבה להיפך לוה הקב"ה בפרשת חרומה, מתחלה הכלים שלחן מנורה ה' את משה, אפילו דברים שלא אמר לו רבו, הסכימה דעתו למה שנאמר למשה במיני, כי משה צוה לבצלאל לעשות תחלה כלים (בב) ובצלאל בן אורי וגוי עשה אל כל אשר צוה הי את משה. משר נוס מומומשס מין כמיב כמן, מלמ כל משר צוה

්කුර්ස්ට කීඵිදු ර්කීඵ්දු රුඵ්ර්ක: וּאָבוֹבוּ וּשִׁבַּׁת מִאָּוִט וַחַמִּאָּטִי נְבֶּטֶרְ פְּקוּדֵי הְעַבְּרָ הְעַבְּרָ הְצָּתְ כִּבְּרַ

ĭ∏¢₩r¤: וְאָלַמֵּט אָלִפְּוֹם וֹשְׁמָּמִ מֹאִנִּע ڛٚؠڗڹؗڔؽۺڋڂڹۦڂڛڛۦؿۼڹؠؠۼٚڿٳڂؗۺڋڔٳ مَح_الفَظَائِره άţļ °° בְּיִהְעָּלֵץ עַעַּׂבְהָה לְכָץ עַמְּבָּר סִלְּהָא בְּסִלְהָּה עוּדִּשָּׁא לְכִץ كُكم حَوْجُرِين مَلَةُ بن بَهُكُم فَطَرْه جُرِدِجُنِهُ فَجُرِيب

וּטַׁלְטַא אַלְפָּון וַטַמָּיִה מִאָּע מֹמְבַּׁנִם בַּמֹבִי מַלְ מִנְּיִנִּיֹּאְ מִבִּי מַּטִּנִין

بَاحَدُد حَدِّد كِيُّدُا: עַפּּעָכִי מְאַנוּ אָבְנָים לְמְאָנוּ אָט אַבְּוֹ, עַפְּבָּהְ נְאָט אַבְוֹ, לְאָטַכָּא זָט סְמָכָ, מַנְּבְּהָא נִיִּט رَبْدُ بِالْهُمْ حِوِدَ يَرَجُهِدُ كِنْ فِي اللَّهِ يَالِيَا هِذِيدُ حَوْقِهِ لِيَالِمُ اللَّهِ الْمُعْدَ حَوْقِهِ الرَّافِظِةِ اللَّهِ اللَّهُ اللّلْمُ اللَّهُ اللَّالِمُ اللَّالِي اللَّاللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّاللَّا ا

كِثِمُكِ وَخُلِياً وَخُلِم كُوٰثِرُم: סְמְבִי פַּבוּכְמַא מָאַב סְמָבִוּ

ごうかん メジロ ľάĞĽ Ç⊈arı, r□ ישראל נחַמשָּׁה וְשִׁבְּעִים עְּשָׂה נָוִים لَكُمْ لِـ لِـ لَكُمْ لَا لِـ لِكُمْ لَا لِـ لِكُمْ لَا لِكُمْ لَا لِكُمْ لَا لِكُمْ لَا لِكُمْ لَا 口はなごに

لٰאַמִּגעִם וֹעַפֹּג בׁנְמָּגעַן וֹכַבָּנָמָ זֹטַעַן!: וְשְׁמֵּוֹהַ עֲבַר וְוִין לְעַּמִּוּדִיָּא ווש אַבְנַב וּהָבַת מֹאַע וֹהָבֹתוֹן

لْعَذْقَتُ لَعَلَقَمَ مُعْلِنَا مُتُكَارِ: الزبرُشِير يَاضِدَرُونَا فِجُرِّرُا حَجُرًا لِيَتَامُ كِيْرِيْرِنِي فَجُرِيًا خَجُرًا

فخيرا: יטבו אּלַפוּן וֹאַבַּה מֹאַנִי

מכבר בוּנוֹמָת אַמָּבַלָוּ וֹאָנוּ מועה ואַת מוְבָּח הַנְּחֹשֶׁת וָאָת־ ניעש בָּה אָת־אַרְנִי פָּתַח אַהֶל

خُد_خُدٌ، لَاظِائِظُلَ:

סבבא בונומא ביליה וות פר וֹמֹלֹא וֹנִים מֹוֹבַבֹּשֹׁא צַּנִּשְׁמָא נִנִים נעבר בה יח סמבי תרע משכו

> the sanctuary: fifteen shekels, after the shekel of seven hundred and three-score and a hundred talents, and a thousand numbered of the congregation was And the silver of them that were

thousand and five hundred and fifty hundred thousand and three twenty years old and upward, for six them that are numbered, from for every one that passed over to after the shekel of the sanctuary, a beka a head, that is, half a shekel,

socket. hundred talents, a talent for a veil: a hundred sockets for the sanctuary, and the sockets of the were for casting the sockets of the And the hundred talents of silver

their capitals, and made fillets for hooks for the pillars, and overlaid seventy and five shekels he made And of the thousand seven hundred

and four hundred shekels. seventy talents and two thousand And the brass of the offering was

67

Lτ

vessels of the altar, brazen grating for it, and all the and the brazen altar, and the to the door of the tent of meeting, And therewith he made the sockets

(+2) ככר. ששים מוס, ומוס של קדש כפול סיס, סרי סככר ק"כ מוס, וסמוס כ"ס שלעיס, סרי ככר של קדש שלשת אלפיס

שקלים, לפיכך מנה בפרוערוע כל השקלים שפחומין במנינם מג' הלפים, שהין מגיעין לככר:

שולין אלף ושבע מאוח וחמשה ושבעים שקלים: שקליס, כינד, שש מפום פלף פגפין פרי פן ג' מפום, פלף שלימים, פרי מפם ככר, והשלשם פלפים ופמש מפום ופמשים פגפין, בספר במדבר, ואף עמה בנדבם המשכן כך היו, ומנין חלאי השקלים של שש מאות אלף, עולה מאת ככר כל אחד של שלשת אלפים (62) בקע. הוא שם משקל של מחליח השקל: לשש מאוח אלף וגוי. כך היו ישראל, וכך עלה מנינס אחר שהיקם המשכן

מרבעס, סרי ממס, וכל שמר סמדנים נמשת כתיב בסס: (קב) לצקח. כמרגומו לְפַּפְּבָּם: אח אדני הקדש. של קרשי ממשכן, שהס מ"ח קרשים, ולהן ל"ו הדנים, וחדני פרכח

(82) וצפה ראשיהם. של עמודים מהן, שבכולן כחיב ולפה כאשיהם וחשוקיהם כסף:

וְעָרָת הַמְּמְבֶּן וְאָת־בְּלְ וְהָרָת ַ אַבְוֹג הַהַּגַּב בְּבְבִּיבְ נְגָיִי בְּלִ_{ךְ} וְנָיִי בְּלֶבְי בִּבְרָ בִּבְּיִבְּיִּגְ בִּבְרָבִיּגְ וֹנִינַי וֹאָט_אַבׁוֹגֹ בִּישׁבֹּגַ סִּבְּגַב וֹאָט_

וית סְמְבֵי דְּרְתָא סְחוֹר סְחוֹר

court round about. tabernacle, and all the pins of the the court, and all the pins of the about, and the sockets of the gate of and the sockets of the court round

ಜ್ಞ⊓ದ'ಭ್ರ⊓: (ಡ) אַמֶּר לְאַנְרוֹן כַאַמֶּר צִּנָּר יְהְוֹה בּשְׂבָת וֹנֹהֹמֵנ אָט_בֹּלִבֹי, וַלְּבָבַתְ XIXXX בַּמִּלָּנִ מַּמִּנְ בֹלִיבֵּי מְּלֵב לְמֵבְנִי זְּבִינָנִ, מַּבִּבוּ לְבוּמָג מִמּנִמָּא

לְבוּהֵג עוּוֹבְאָא צִּלְאַנִינִן כַּמָא לְהַּפֹּהָא בֹּלוּוֹהָא וֹהֹבֹוּו וֹט ימן הַשַּׁכְּלֵע וֹבַאַבוּלָמוֹן וַנוּנַלַמּנו ימו שַּׁכַלָא וֹאַבוּוֹוֹא יַּאַבַמ

تَاشَأَك: (ממישי) וְאַרְגְּבָּוֹן אַני נוּעַשׁ אָת־הָאֵפֶּׁד זָהָב הָבָּכֶלָת

נְטוּלַמַּט מָּנָי וְמָּמָ מַכְּלָא נִאָּרַנִּוֹלָא נִגָּבַת וְטִוּרִי אַיפֿוֹרָא דַּהְבָּא

تهزر بجرراح تهيم مييها باهد: بختيك كهناؤا بختيك صيظمت ً פְּתִילִם לַמְּמֻוִּת בָתַוֹּבְ תַעַּבֶלֶת זְיְרְקְּמָה אָתְרְפַּהַיִּרְ הַזְּּהָבְ וְקַצֵּאַ

זְהורִי וּבְגוּ בוּצָא עובָד אוּמָן: שַּבְּלֵא יּבְינוְ אַבְּנִוֹלָא יּבְינוְ אַבַּמ וֹפֹּגִיגוּ שוּמִגוֹ לַמָּהְבֹּע פֹּינִוּ יָת שַּׁכֵּי דְּדַהְבָּא

(כ, לַבְּנוּתַנוּ)[ל, לַבְּנִתָּנוּ] עַבְּרָ: בְּמַבָּׁנִ מְּמִוּ כִוְ חִבְּרָנִ מַּלְ מִּנִּי

שבין סטרוהי מלפף: כּטַפּׁגן הַּבַרוּ בַיה מָלָפָפָן עַּלַ

ದೆಜ್ಞಗ: (ರ) קשְׁנְרְ כַּאָשֶׁר צְנְּרְ יְהְנָה אָתַ וֹאַבְוֹלֵמוֹ וְתוּבַמִּם ڟٚۯڔ י הוא בְּמִנְשֵּׁהוֹ זָהָב הְבַּלֶּת ئْتِمْد אُפَٰدُنِ، אُمُّد مُخْد طڤُور

אַוּיר פְּמָא דְפַּקּיד יִיָּ יָת משֶה: וֹאַבְנְוֹלָא יַבְבַע זְהַנְרִי יַבוּאַ עוא כמובדוהי דהבא תַכִּלָא נְהְמְיוֹ הְמְּנְנִיה בַּעְּלִיה מְנֵּיה

ַ עוִטָּׁם מַּלְ אֶׁמִוּע בַּנָר וֹאֶבָאֶל: מְּמְּבּׁגְּּע זַּעִוֹר מְפַשְּׁעִעִ פּשִּיעוֹ. מִנַמָּגוֹ בּגַעַר וּלְיפָּוֹ כְּטָב

מפּבה גּב הַמִּביש בּוּג וֹהָבֹאָב: לגֹּהְׁמִן אָטַאַבְיוֹ. עַמְּעַם מְׁסַבְּּט נֹהְּבַנוּ נִטְאַבְוֹנִ בִּוּבַלְאִ מְׁמִּפֹּהֹּלִ

> Moses. Aaron, as the Lord commanded and made the holy garments for for ministering in the holy place, scarlet, they made plaited garments, And of the blue, and purple, and

fine twined linen. blue, and purple, and scarlet, and And he made the ephod of gold,

7

XIXXX

skilful workman. the fine linen, the work of the purple, and in the scarlet, and in to work it in the blue, and in the thin plates, and cut it into threads, And they did beat the gold into

it joined together. joined together; at the two ends was They made shoulder-pieces for it,

commanded Moses. twined linen, as the LORD and purple, and scarlet, and fine the work thereof: of gold, of blue, on, was of the same piece and like was upon it, wherewith to gird it And the skilfully woven band, that

children of Israel. according to the names of the with the engravings of a signet, inclosed in settings of gold, graven And they wrought the onyx stones,

- שש, אלא סס בגדיס שמכסיס בסס כלי סקדש בשעת סלוק מסעות, שלא סיס בסס שש: (1) ומן החבלה והארגמן וגוי. שש לא נאמר כאן, ומכאן אני אומר שאין צגדי שנד הללו צגדי כסונה, שבצגדי כסונה סיס
- של מכלמ, וכן עם כל מין ומין, שכל המינין מומן כפול ששה, והוהד מומ שדיעי עם כל אמד ואמד: לאורך העם, לעשות אותן פתילים מעורבים עם כל מין ומין בחשן ואפוד, שנאמר בהן זהב, חוע אחד של זהב עם ששה חומין (אויזדעהנען), עמין דקות. כאן הוא מלמדך היאך היו עווין את הוהב עם החומין, מכדדים עמין דקין, וקוללין מהן פחילים (3) וירקעו. כמו לְלַקַע שָׁשֶׁרֶן (מַהליס קלו, ו), כמרגומו וְרַדִּידוּ עַמִּין, היו מרדיץ מן הוהב, אֹשמנ"דרה צלע"ו

تَّهَدُّمُن مَر_هُدُّ، كَالْمِين تَالِهُلُّ: breastplate. שַּׁבְשָׁלוּאַ הַּבְ שַּׁבַוּוֹ סִמְבוּי rings on the two ends of the מבְעָּר זְהָבְר וַיִּהְנִי אָת־שָׁהֵי יםין עוְקוֹ זְקוֹ זְים וִיהַבוּ יָה. and two gold rings; and put the two וְנְיִּשְׁהְ שְׁמֵי מְאֶבְצָּת וְּלֶב וּאֶמֵי And they made two settings of gold, וּהֹבּעוּ שֹבְשׁוֹ מִבְשׁבֹּן בַּעִבִּים ئے۔: זּבַבְקת מִצְּשָּׁה צָבְת זָהָב מָהְוּר: wreathen work of pure gold. משטמל מולד גרילו הדהב breastplate plaited chains, of Sī مَح ـ تِنْهُا 口に分れる And they made upon the מַבַּמָּגו: לְמִׁנִים מַּמָּר שֶׁבֶּם: for the twelve tribes. בּמּוֹלֵא יּבֿר מַּלְ חֵמִינִי לַטְּבִי every one according to his name, אַנָּה עַּלַ־שָּׁמִוּ אַנִּישׁ בַּלַ שְׁמְהָהָהְיִה בְּתְּבֶּרִ מְפָּרַשׁ בִּגְלָף like the engravings of a signet, تَوْبِ مِنْ لِمَ مُمْتِكِ مَحٍ مِنْ لِمَا twelve, according to their names, וֹמְבֹאָב אֹנּוֹ עַבַּעַא הֹמָבוּ הַב the names of the children of Israel, וְבֹאַבֹנִים מַּלְ-שִׁמָט בַּנִי-וֹשָּׁבָאָל تهريات 47 And the stones were according to בְּמִלְאָטֶׁם: מֹבשׁגֹּן בֹּבִיב בַּאַמִּבְמִיטִבוּן: settings. inclosed in fittings of gold in their onyx, and a jasper; they were ٤٦ וֹסֹבְרָא בְבִימְאָר כְּרִוּם יַמָּא And the fourth row, a beryl, an מֹבְלֵגֹא וֹמֵּגוֹ מִנְלֵא: agate, and an amethyst. تهٰذيهٔ، څهٰه هٰذيافائه فذيفُهٰد 71 كأذكدك And the third row, a jacinth, an نَمَتُكَرِيهِ: sapphire, and an emerald. الماد تهن زهد مهد ازتراء: וֹסֹבְרָא שׁלְנִגָּא אִוֹמִבּלְצִּין הַּבְּזִיוּ And the second row, a carbuncle, a نىڭڭد: مُمْعًا بُلِعًا بِجُلِعًا مِلْدِي سَلِ: and smaragd was the first row. טור אָדֶם פִּטְדְתֹ וּבְנֶהֶקֶת הַטִּוּר באָבו מֹלא סבנא פבמאַנו stones: a row of carnelian, topaz, וּנְטָּלְאִיַבִוּ אַּבְבָּהָע הַּוּבִּי אַבְּן וֹאַהְבֹוֹתוּ בוֹע אַנִבֹּהֹא סֹנִנוֹ And they set in it four rows of خُطٰنے: breadth thereof, being double. פוניוניה עיף: עַהְשָּׁן זְרֵה אָרְכָּוֹ וְזָרֶת רְחָבָּוֹ חוּשְׁנָא זַרְקָּא אַרְבָּיה וְזָרְקָּא
רְבָּיִעּ הְנָה בְּבָּרִי יְנִה בְּבָרִי יִנְהַ length thereof, and a span the breastplate double; a span was the It was four-square; they made the تْشَاّل: fine twined linen. Ĺ&Ŀŧċ! blue, and purple, and scarlet, and the work of the ephod: of gold, of שׁכֹּבְעׁ בַּמְנִלָּג אָנפּוָגַא גַּנִיפָּא שַכֹּבָא work of the skilful workman, like נַנְיַנְיַתְ אָנַרְ הַנְּבֶּר הַ הַנְבָּר אַנְבָּר אַנְבָּר אַנְבָּר אַנְבָּר אַנְבָּר אַנְבָּר אַנְבָּר אַנְבָּר And he made the breastplate, the ದಜ್ಞಗ: (ಡ) CÄÄL of Israel, as the Lord commanded stones of memorial for the children אַבוּג בוכבוא לבני וֹמָבאַל shoulder-pieces of the ephod, to be וְאַנּוּ יִנְיִבוּוּ מַלְ כִּנְתָּיִ אִיפּוּדָא נְיָשֶׁם אָטִׁם מַּלְ כִּטִּבָּט בַּאָפָּג And he put them on the

ھُت، تھجُمْن مَح کَجُنِت تَانِھُا: לי לֹנִילֵּיִנְ אָשׁ, עַהְּבְעָׁע עַנִּיְרָ מֹלְ... נִינְרֵנִ שַּׁנְשֵׁוּ צִּּיִלְן בּוֹעַרַ

הֹלְ שֹנִשׁוּ הֹוֹלִשֹא הֹלְ סֹמִנוּ

the ends of the breastplate. chains of gold on the two rings at And they put the two wreathen

جَزُر: **다ぬĠ**ア מַּל_כִּעְבָּע المناز والمناز المناهم المنازل נאָט אָטֿ. לַּגַּוָטְ אָטֿ. בֿמַקטָט וֹיָט טּבִטּו נִּגִּילָן בַּמַּלְ טִבּיוֹ

אַפּוִבוּא לַפֿבֿיל אַפּוָבוּי: אָלְבְּעוּלְ מִנְמֵּגֹּטֹא וִינִבוּנִוּ מַּלְ כֹּטִׂפּּי סמבוני. וניבו גל פורפון

forepart thereof. shoulder-pieces of the ephod, in the two settings, and put them on the wreathen chains they put on the And the other two ends of the two

אַמָּר אָלַבְמַבָּר בַּיִּאָפַר בָּיִיּהָר אַ مَح ِ هُٰدًا كَٰ خُرِيبَ يَائِهُا مَح ِ هُٰؤَيِّا،

ليناز المراتبة שוּהְלֹא מֹל ספְּתִיה דַּלְמִבְרָא וֹחַוּיאַנּ מַּכְ שַּׁבֵּיוֹ סַמָּבִי וֹהֹבֹנוּ טֹבְטֵוּן הֹוֹכֹּן בַּבְעַכ

of the ephod inward. thereof, which was toward the side the breastplate, upon the edge and put them upon the two ends of And they made two rings of gold,

ַ מִמְּהַב בְּשִׁהַב בַּאָפָּב: ממוכ פֹּלָנו לַמְּמִע מִשַּׁבַּבַעוֹי ್ಜ ष्ट्र क्षंत्रं ट्रेव्ह्य प्रश्नेत सदेव्वेप् לוּהַמְּהָ מִשׁנוּ מּבּׁהַּע זִּבִר וֹיִשֹׁנִים מהלוו לִנִמוֹן אופּוּדָא: לַכֿבֿיל בַּית לופֿי ĊĊĹĸ וויבונון גל הבין כהפי וֹהֹבֹנוּ טֹבְטֵוּן הֹוֹכֹּן בַּבְעַכ

the skilfully woven band of the close by the coupling thereof, above underneath, in the forepart thereof, shoulder-pieces of the ephod and put them on the two And they made two rings of gold,

ದೆಜ್ಞಗ: (ಡ) הְאָפֶּׁר כַּאֲשֶׁר צְנָה יְהְנָה אָתַ־ האפר וְלְאַ־יַזָּח הַחַשֶּׁן מִעָּל יי אָגַ_תּדִּהָנ TXGT נירקסי אָת־הַהשׁן

מהלנו אופורא למא בפשור אַפּוָבֹא וֹלָא יִטְפּּבַל עוּהָלָא בטכילמא למטוי הכ שמון X.GLLX ַ מְּסְבְּעְּטִׁגְוְ נַאֲּטַבוּ נִיט טוּשְׁנָא מָמָוֹלִינִים

commanded Moses. from the ephod; as the LORD the breastplate might not be loosed woven band of the ephod, and that that it might be upon the skilfully of the ephod with a thread of blue, by the rings thereof unto the rings And they did bind the breastplate

(ממי) אָנֻג בְּלִיל הְבֶּלִיה: אַנְיּאַיְּ נַנְּעָשׁ אָּעַ־מְעָעִי הָאָפְּׁד מַעְּעָשׁה נַעָבָר יָה מָעִירָ אֵיפּוֹדָא עּוֹבָד

מְבוּג וּמִגר תַּכְלְא:

of woven work, all of blue; And he made the robe of the ephod

שְּׁבֶּר לְבֶּוּו סְבָּוֹר לְאָ וֹפַֹּבֶתֹּ: ⁵² ופּֿגַעַמְּמָגַ בַּעוָכִוְ כַּפָּגַ עַעַבְּצָ

: مَدَّانُ יפומוני בממולא בפול לַנוּיה

not be rent. about the hole of it, that it should of mail, with a binding round midst thereof, as the hole of a coat and the hole of the robe in the

שׁכֹבֹע וֹאַבֹּינֹמוֹ וֹעוַבְלֹמִע מֻהֹנֹ. בִּמְנִנִּ. עַבַּבֹא וֹאַבַּיּנִנֹא יִבָּבַת לי בי בי ליני שלילי הקליל המוני ועברר על שפולר מעילי מינילא בי בי מילי המילי המילי המיליא בי היילי המיליא בי היילי

And they made upon the skirts of

linen. purple, and scarlet, and twined the robe pomegranates of blue, and

77

٤٢

77

07

81

Zτ

הַרמֹנְים: מּלְ מִּנְלְּ עַמְּמִּלְ, סְבְּיִב בְּתְּוֹיִ מִּפִּיִלִ, מִפִּילִ, מִפִּילִ, מִפִּילִ, מִנִּיך סְחִיִּר אָת־הַפְּעָּלִים בְּתַּוֹךְ הַרְמִּנִים יָת זַנִּיָּא בְּגִּי רַמִּוֹנָיָא עַל ניפְשׁׁ פַּעְּמִינִ, זְתָרַ סְּהָוֹרְ נִיִּהְנֹי נִעְּבִרוּ זַנִּין דְּדְתַב דְּבֵּי וִיתַבוּ

pomegranates: robe round about, between the pomegranates upon the skirts of the and put the bells between the And they made bells of pure gold,

ದೆಜ್ಞಗ: (ರ) לְשֶׁבֶׁת כַּאֲשֶׁר צַּנְת יְהוֹה אָתַר לֵשְׁמַשְׁא כִּמָא דְּפַבּוֹר יָן יָת 口はないく برتاز ويزبا

סביב שפולי מעילא סחור סחור נְוֹבְמָּן זֹגֹא וֹבִמּוָנֹא זֹגֹא וֹבִמּוָנֹא מֹכִ

in; as the Lord commanded Moses. the robe round about, to minister a pomegranate, upon the skirts of a bell and a pomegranate, a bell and

97

אָנֹי לֹאַנַוֹרָן וּלִ~~בֹּל~~וּוּ: אָבוּגֹא אָנוַ עַלְּטֹלָט מָמָּ מִלְּמֹלָט הַבּּיג עָלָטבּי בּינּגל בּיגִא אָמָלֵזיַן בּיגַא

מולר מֶנוֹי לְאַנַוֹרוֹ וְלְבָּנוֹנִיי:

and for his sons, linen of woven work for Aaron, And they made the tunics of fine

شَم تَامِينًا ـ: הַמִּגְבָּעָה שֵׁשֶׁ וְאֶתְרַמְכְנָסֵי הַבָּר מִיבִעָּא רַבּיצָא וְיָה מִכְנָסֵי נאָט בַּטְּאַנְפַׁט אָה נֹאָט בּאָבוֹ, נוֹט מִאַנֹפַטֹּא גַבוּגֹא נוֹט אָבַם

בוצא דבוץ שויר:

the linen breeches of fine twined goodly head-tires of fine linen, and and the mitre of fine linen, and the

רקם כַּאַשֶּׁר צְנָה יְהְנָה אָתַ־ וֹאַבֹּלֹמֹן וֹטוַבַלֹמִּט חָהָנֹ תֹהֹתִּשִׁ الْمُن لِنَجَدُتُم شِمْ فَمُأِلِدُ نِنْكُكُنِ

צייר בְּמָא דְפַקּיר יִיְ יָת מֹשֶׁה: וֹאַבְגְּוֹלָא וּבָבַת וַבְוָבוּ תּוְבַב ונְת הְמְנָנְא דְבוּץ שִׁוּיר וְתַּכְלָא

as the Lord commanded Moses. the work of the weaver in colours; and blue, and purple, and scarlet, and the girdle of fine twined linen,

انته هن خرا تاب نوئه انت ದೆÿ⊓: (a)

וֹמֹבֹרוּ וֹנוֹ גֹוֹגֹא כֹלִילָא

signet: Holy to the Lord. it a writing, like the engravings of a crown of pure gold, and wrote upon And they made the plate of the holy

פְּתִּיחֵי חוֹלְם לְּדֶשׁ לַיהֹנֶה: מַבְוּנְ וּיְכְּשְׁבָּוּ מַבְּנִוּ מִבְּעַבְ בַּעוּדְמָא בַּדְּעַב בַּבֵּי וּבְּעַב

מַלוהי בְּתָב מָפְּרַשׁ לַדָשׁ לַינָ:

above; as the Lord commanded blue, to fasten it upon the mitre And they tied unto it a thread of

צְנָה יְהְנָה אָת־מֹשֶׁה: (o)

בְּמָא דְפַבֵּיר יִיָּ יָת מֹשֶׁה: מַּבְעַנּוֹאַנְפָּע מִלְמָׁמֹּלְעַ כַּאֹּמָנֹע לַמִּטַּוּ מַבְ מַגִּנפַּטַא מַלְמָּגַלָּא וּיִּקְנִי עְּבְּינִי פְּתָּילִ הְבֶּבְיע לְתָת וִיהַבוּ עֵּלְזִינִי חוּטָא דִּהְכִילְהָא

(82) ואח פארי המגבעות. מפארת המגזעות, המגזעות המפוארות:

ספפוד שכנגדן, ולפי דרך קשירה ד' מומין היו, ומכל מקום פחום משנים מי מפשר: - שֶׁם בַּפַּשְׁן וּדוּ, ועל כרסך פסום מצנים לה סיו, צסרי בצסי קלום הסצן סיו צ' עצעום הסצן, וצב' כמפום האפוד סיו צ' עצעום למול ערפו, ומושיבו על המלנפת. ואל מתמה שלא נאמר פחילי חכלת, הואיל ומרובין הן, שהרי מלינו בחשן ואפוד וַיִּרְפְּמוּ יאין דרך קשירה בפחות משני חומין, לכך ואמר על פחיל מכלח, ועליו פחיל מכלח, וקושר ראשיהם השנים כולם יחד מאחוריו במלנפח כשסום ברחשו, ושני חומין היו בכל קלה וקלה, חחח ממעל וחחח מחחם ללד מלחו, וכן בהמלעו, שכך הוה נוח לקשור, שהליץ הינו הלה מהוון להוון ובמה יקשרנו במלחו, והיו קבועין בו חוטי חכלם לשני רהשנו ובהמלעימו, שבהן קושרו וחולהו הלוואה הוא אומר וַשְׁמָשָ אֹמוּ עַל פְּמִיל הְּבֵלְת (שמוח כח, לו). ואומר אני, פחיל חכלת זה חומין הן, לקשרו בהן במלנפח, לפי - המלופח למעלה והליץ למעה, ומהו על המלופח מלמעלה. ועוד הקשימי בה, כאן הוא אומר ויחנו עליו פחיל חכלח, ובענין שהרי בשחיעת קדשים שנינו (זבחים יע.:), שערו היה נראה בין ליך למלנפת ששה מנית תפילין, והליך היה נתון על המלח, הרי (ופ) לחח על המצופח מלמעלה. ועלידי ספמיליס סיס מוזינן על סמלנפם כמין כמר, ולי הפשר לומר סליץ על סמלנפם,

6٤	אָתו מִוְבָּח תַנְּחִׁשֶׁת וָאָת־מִכְבָּר תַנְּחִשֶׁת אֲשֶׁר־לֹוֹ אָת־בַּדֶּיִי נְאָת־בְּלִ־בַּלְיִּו אָת־תַבִּיִּר וְאָת־ בַּנְיֹ:	יָת מַדְבְּחָא דִּנְחָשָׁא וָיָת סְרָדָא דְּנְחָשָׁא דִּילֵיה יָת אֲרִיחוֹהִי בְּסִיסֵיה:	the brazen altar, and its grating of brass, its staves, and all its vessels, the laver and its base;	68
88	װאָל מִזְבָּח תַזִּּלִב וְאָל שָׁמֶן תַּמִּשְׁלְּה וְאָה קְעָּרֵת תַסַּמִּים וְאֵה מְסֶךְ פֶּתַח הְאִהֶל:	תַּמְּבֹּלְא: בּוּסְׁתָּגֹּא וֹנִט פַּבְסָא צִּעָּרַת מִמְּטִא צַּרְבוּטָא וֹנָט לַמְרָט וֹנִט מַבְּבָּטָא בַּרָטִבָּא וֹנָט	and the golden altar, and the anointing oil, and the sweet incense, and the screen for the door of the Tent;	88
Ľ٤	אָת־תַמְּנֹרְה תַמְּתֹרְה אָת־ נֵרֹמִיהְ נֵרָת תַמְּעַרְבֶּה וְאָת־ בְּל־בֵּלֶיהְ וְאָת שֶׁמֶן תַמְּאִוֹר:	וְיִׁטְ מְמְּטֵׁא בְּאַנְּהָרוּהָא: בּוֹצִינֵי סְרָרָא וְיָה כָּלְ מָנָהָא הַיְצִינֵי סְרָרָא וְיָה כָּלְ מָנָהָא	the pure candlestick, the lamps or order, and all the vessels thereof, and all the vessels thereof, and the oil for the light;	Lε
98	אָת־תַשְּׁלְחָן אָת־כְּל־כֵּלִיוּ וְאָת לֶחֶם תַפְּנִים:	לְנִים אַפּּנָא: נְת פְּתוּרָא נְת כָּל מָנִוְהִי וְנְת	the table, all the vessels thereof, and the showbread;	98
SE	אָת־אָרִוֹן הִעָּהֵת וְאָת־בַּהְיִי וְאָת הַכַּפְּהָת:	יָת אֲרוֹנָא דְּסְהֵדוּתָא וְיָת אֲרִיחוֹתִי וְיָת בְּפִּוּרְהָא:	the ark of the testimony, and the staves thereof, and the ark-cover,	SE
† £	וְאָת־מִכְסֻׁת עוֹרָת הֵאִילִם הַמְאְדְּמִים וְאָת־מִכְסָת עֹרָת הַמְּקְדְּיִם	סְסְגוּנְא וְיָת פְּרוּכְהָא דִּפְּרָסָא: מְסָמְּקֵי וְיָת חוּפָּאָה דְּמִשְׁכֵּי וְיָת חוּפָאָה דְּעַשְׁכֵּי	and the covering of rams' skins dyed red, and the covering of sealskins, and the veil of the screen;	+ 8
C 0	וֹאֵבׁנְיֵנִי: פֿבְסָׁנִוּ פֿבְּנְמִינִּ בּּבִּנְמִוּ וֹמִּמִּבִּנִי אָנִי בַּאָנִילִ בִּבְנִינִוּ וֹמִּמִּבִּנִינִ אָנִי בַּלְנִינִי	יָת מִשְׁבְּנָא וְיָת בְּלִ מָנוֹהִי פּוּרְפּוֹהִי הַפּוֹהִי עָבְרוֹהִי וְעַמּוּדוֹהִי וְסְמְכוֹהִי:	And they brought the tabernacle unto Moses, the Tent, and all its furniture, its clasps, its boards, its bars, and its sockets;	££
78	והֿכֶל כְּל־עֲבֹדֵּח משְׁכֵּן צְּהֶל מוֹעֵּד וְיַעֲשׁוֹ בְּנֵוּ יִשְׁרָצֵּל כְּכֹל צַשֶּׁר צְּנְה יְהֹנְה צָת־מֹשֶׁה בֵּן עְשְׁוּ: (ב)	מְּהְכּוֹ וֹמִלֹא נֹהְבַרוּ בְּנֵי, וֹהְבַאֵּבְ	Thus was finished all the work of the tabernacle of the tent of meeting; and the children of Israel did according to all that the LORD commanded Moses, so did they.	78

⁽³³⁾ ויביאו את המשכן וגוי. שלא היו יכולין להקימו, ולפי שלא משה משה שום מלאכה במשכן, הנים לו הקצ"ה הקממו, שלא היה יכול להקימו שום אדם, מחמם כובד הקרשים שאין כח באדם לוקפן, ומשה העמידו, אמר משה לפני הקצ"ה, איך אפשר הקממו על ידי אדם, אמר לו עשוק אתה בידך, נראה כמקימו והוא נוקף וקס מאליו, וזהו שנאמר (שמות מ, יו) הוקם המְשֶׁבֶּן, הוקס מאליו. מדרש רבי תנחומא (פקודי י"א):

לאָב׳ מוּמֶר: נֹאָּט כֹּלְ_כַּבָּי, הַּבְּבַט עַמָּהָבּוֹ בובלגר אָנרבּייקביי וימדקהיק هُمْ عَرَفٌ، يَחِצُد هُمَ وَقِيرُ بَنِ

خد فتر هنځتا مَهْ خَنْه خَمَهُ حَالِ בְּרָתָא יָת אַמִּנוּוֹהִי וְסְכַּהָא וְיָת וני סְמְבַבְא וֹנִי פַּבְסָא לְטַבַת נְתְ סְרָבֵי בְּרָתְאָ נְתַ עַּמִּיבַהָאָ

:gaireem fo service of the tabernacle of the tent and all the instruments of the cords thereof, and the pins thereof, screen for the gate of the court, the pillars, and its sockets, and the the hangings of the court, its

וֹאָטַ בֹּנִינַ, בֹּנָת לַכַּעַוֹּ: אָת־בּגְבֵי' הַפְּהָשׁ לְאַהַרָּן הַכּּהָן

בְּנִוְהַי לְמִּמְּמִאֹ: לַאַּנַרְן כַּנַלָּא וֹנִע לַבַּוּהָ, בְּלֵנוֹ הָא נִע לְבוּהָג עַנּוֹהָא אָת־בָּגְרֵי תַשְּׁרֶד לְשְׁרֵת בַּאָרֵשׁ יָת לְבִּישִׁי שִׁמִישָּׁא לְשַּׁמְא

minister in the priest's office. and the garments of his sons, to holy garments for Aaron the priest, ministering in the holy place; the the plaited garments for

בְּבֶּבְרֵי: בן שְּׁהַ בְּנֵי יִשְּׁרְאֶלְ אָנו בְּלְ בְּרֵי בְּנִי יִשְּׂרָאֶלְ זְנִי בְּלְ ּ בְּבֶל אֲשֶׁר־צְּוָה יְהוֹה אֶת־מֹשֶׁה בְּכֹל דְּפַפֵּיד יָיָ יָה מֹשֶה בַּן

ونځ<u>ا</u>لې:

blessed them. had they done it. And Moses LORD had commanded, even so behold, they had done it; as the And Moses saw all the work, and,

of Israel did all the work.

commanded Moses, so the children

According to all that the LORD

 $X\Gamma$

٤4

77

ದೆಜ್ಞಗ: (ಡ) הֹמֹּנ וֹלֹבֶבׁ אָטַׁם והנה עשי אֹהָה כַּאַשֶּׁר צַנָּה וַיַּרְא מֹשֶׁה אָת־כְּל־הַמְּלְאַלָּה

כן עַבוּ וּבְרוּ יִבְרוּ יָהְרוּ יִהְרוּ מַשֶּׁה: וְנִיא הַבוּ וְנִינִי כִּמָא בַּפַעוֹר יִי וַחַזָּא מֹשֶׁה יָת כָּל עַבִּידִּהָא

ימַבְּיל יְיָ עִם מִמָּה לְמִימָר:

:Sarives And the Lord spoke unto Moses,

CICAL: ַ בְּיִּיִם הַלְּיִם אָת־מִשְׁבֵּן אָהֵל לֵיְיָרָטְא הַּקִים יָת מַשְּׁבְּנָא בְּיַרִם יַרָטְא קַרְטָאָר בְּחַר בְּיַהְשָׁה הַלְּיִם אָת־מִשְׁבֵּן אָהֶל לֵיְיָרָטְא הָּקִים יָת מַשְּׁבְּנָא

نهم، ויְדַבֶּר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֶר:

מַמְבַּן וַמְנָא:

the tent of meeting. shalt thou rear up the tabernacle of

On the first day of the first month

نُوَحِثْ مَحِ لِيَعُدُا عُن لِهَٰذِكِن: ן וְשְׁמִים אָע אָרָון הָמָרָוּת אָרָוּן

יָת פַּרוּכְתָּא: בְּסְׁנֵדוּהָא וְתַּמֵּיל עַלְ אֲדוֹנָא

screen the ark with the veil. of the testimony, and thou shalt And thou shalt put therein the ark

אָטַ מֶּרְבֶּי וְהַבָּאַטְ אָטַ הַמְּנְרֶב סְרְרֵיה וְתַּעֵּל יָה מְנְרָהָא لْتَدَّهُمْ هُلِ لَهُذَّإِنَا لَمُدَخُفُ لَلَمْمَ مُن فَلِيدُهُ لَلَهُ لَا خُلِيدًا لَيْ

וֹעַבְלֵיל יָת בּוָאָינַהָא:

thereof. candlestick, and light the lamps upon it; and thou shalt bring in the and set in order the bread that is And thou shalt bring in the table,

בעובלא למַשָּׁכּנָא: אַסְיַזְרוּהָאָ וּהָטָּוּ נָת פָּרָסָאַ לְלַמְּבִינִ לִפֹּנִגְ אָבוּוִ ללמבנו בוסמוא לבם אבולא עַנְהָבְי וְהָהֵין יִה עַרְבְּהָא דְּיַהְבָּא

door to the tabernacle. testimony, and put the screen of the for incense before the ark of the And thou shalt set the golden altar

- וסוא אחד מי"א מומורים שבתפלה למשה: (E+) ויברך אוחם משה. המר להם יהי רלון שהשרה שכינה למעשה ידיכה, ויהי נעם ה' הֱלהֵינוּ עְלֵינוּ וגו' (ההלים ל, יו),
- (3) וסכות על הארון. לשון סגנס, שסרי ממילס סימס:
- (+) וערכת את ערכו. שמי מערכות של למס הפניס:

لَٰذُنَّا لَاهَاٰ كُلُّ مِا كُلُّهُمْ كُلُّهُمْ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ ויהי מַדְבְּהָא לַבָּשׁ קּרָשׁ קּרָשׁין: בֹּלְ בּבֹלְוּו וֹלִיבַּ אָשׁ אָשׁ בַיֹּמִוֹבְּיוֹ בֹּלְ מִׁתְנֵיוּ נִיֹּלִבְיָּה וֹנִי מִנְבַבּיֹא نَّ بَيْمَنُكُ هُلِ مِنْ خَلِكُ لِمُكِالِ لَهُلِ النَّلَةِ، زَلِ مَلْخُتُم لَيْمُ لِنَالِ حَكْرٍ، لِبَرْنِ طِيُم: מָנובי, וּיהִי קוּדְשָׁא: אַמָּר בְּוֹ וְלֵבַהִּטִּׁ אָטָוּ וֹאָט בֹּכִ בביה וקקדיש ימיה וית כל it, and all the furniture thereof; and ַ װְלְּמְּשִׁעְׁ אָּעַרַעַּמְּמְבֵּׁן וְאָעַרַבָּלֶרַ װְנְרַבֵּּי יָתְ מַמְּבָּנָא וֹיָת בָּלָ עַמְּאָבְיִר וְהָסַּר יָה מִאָּהָא דִּרְבוּהָא : אַבוֹב אָת־מְסָך שָׁעַר הָחָצֶר: round about, and hang up the ۱۵ لَهْمُونُ عُد_ثِئَةُ حُدِّد لَٰزُنَنِ יקשני ית דְרָקא סְחוֹר סְחוֹר And thou shalt set up the court άί□: בוֹבַא: מוער יבון המובח ונהף שם ומלא יבון מובטא נטטון ספון <u>₩</u>.1_%\\ וֹטִשׁוּן וֹט כֹּוּוָבֹא בָּוּן מַמָּכֹּן ŢĊŢX: قِرَח מִשְׁכַּן אָבֶל־מוֹעֵר: ¾ الْإِلَافِاتِ هُلِ مَا فَائِدًا لَـفِرُكِ كَافَاتًا
¾ الْمَافِد هُلِهِ مَا فَائِدًا لَـفِرْكِ كَافَاتًا
¾ الْمَافِيةِ إِنْ الْمَافِقِ الْمَافِيقِ الْمَافِقِ الْمَافِقِ الْمَافِقِ الْمَافِقِ الْمَافِقِ الْمَافِقِ الْمَافِقِ الْمَافِقِيقِي الْمَافِقِيقِ الْمَافِيقِيقِ الْمَافِقِ الْمَافِيقِ الْمَافِقِيقِيقِيقِ الْمَافِقِيقِيقِيقِيقِ زنترا וֹט מֹוַבֹּטֹא בַּהַּלְטֹא DEL WOLL - ELWR EGIL! - HOLW! - AND SUDDE

וְיִלְפְוּיִהְ וֹנִיהּ: וְאָטַרַפַּנְוֹיְ וּהְרַבֵּיוֹ נְהַ בִּּיּוֹרָא וְנָה בִּסִיסֵיה

אָל־פָּתַה צַּהֶל מוֹעֵד וְרְחַצְתָּ לִהָּרַע מִשְׁכַּן זִמְנָא וְתַסְתֵּי אַתם במים: וֹטִלַנַבְׁעָּׁ אֶשְׁיַאַנַּבְן וֹאָשַבַּלְּנִוּ וּטִּׁלַבַנִּב זִשְׁ אַנַבוּן וֹנִשְ בַּּנְטִּנִּ

نختا ځږ: יְנְתְיה וִישִּׁמִישׁ בַּוֹבְעָי: ַהְקְּבְשְׁהְ אֶתְרְאָהַרְן אָת בּנְבֵּי, וְתַלְבָּישׁ יָת אַהַרֹן יָת לְבִּישׁ וְהַלְבַּשְׁהְ אֶתְרִאַהַרְן אָת בִּנְבֵי, וְתַלְבָּישׁ יָת אַהַרֹן יָת לְבִּישִׁ הַלְּבָּשְׁהָ אֶתְרִי הַתְּבִּישׁ

אָטֿם כֿעֿלָע: ^{⁺י} וֹאֵט_בֹּלוֹנוֹ טַלִּוֹנִיר

אַנֿם בֿמָנֹם:

أظتهٰتُ אָטִוּ:

" וְמְשַׁהְתָּ אָת־הַבּיָּר

מולם לדרמם: خنيد خثت ففنثت خكنتد ¿ אָנ־אָבִיהֶם וֹכִהָנִיּ כִיְּי וְהִוֹלְיִר וּמְשָּׁהְשָׁ אָלָּם כּאַשֶּׁר מְשָּׁהְטַׁ וּהָרַבּּי יָהָהוֹן כְּמָא דְּרַבִּיהָא

ئىدبا خىسنا: ئىدۇخۇن ئىد خىبىد ئەتدە ئىدۇخىم

לְבְּׁעוּנָת מְּלָם לְבִּינִעוּוֹ: بنت خفنت خدبا لحبندبا נְת אַבוּבוּוֹן וִישִׁמְשִׁוּן בֶּדְקִי

> .gaireem the tabernacle of the tent of To roob and stored gairsfto-rand And thou shalt set the altar of

therein. the altar, and shalt put water between the tent of meeting and And thou shalt set the laver

all that is therein, and shalt hallow oil, and anoint the tabernacle, and And thou shalt take the anointing screen of the gate of the court.

burnt-offering, and all its vessels, And thou shalt anoint the altar of it shall be holy.

shall be most holy. and sanctify the altar; and the altar

its base, and sanctify it. And thou shalt anoint the laver and

water. meeting, and shalt wash them with sons unto the door of the tent of sid bas norsA gaird Ilsak uodt baA

priest's office. he may minister unto Me in the anoint him, and sanctify him, that holy garments; and thou shalt And thou shalt put upon Aaron the

put tunics upon them. And thou shalt bring his sons, and

generations. priesthood throughout their shall be to them for an everlasting priest's office; and their anointing they may minister unto Me in the thou didst anoint their father, that And thou shalt anoint them, as

Sī

Þτ

٤٦

π

8

אֹתְוֹ בֵן עְּשֶׁה: (ס) י. ניעש משֶׁה בְּבֶל אֲשֶׁר צִּנְה יְהֹנֶה נַעֲבַר מֹשֶׁה כְּלִ דְּפַּמֵּיד יִיְ

that the LORD commanded him, so Thus did Moses; according to all

تريمچا: השׁנֶית בְּאֶבֶוֹר לַהַבְּשׁ הוּקָם הִנָּיִםא בְּחַר לְיַרְחָא אִמְּקִם رْزَرْ، حَرَارُكُ رَرَةٌ لَا يَقُولُوا نَوَرَهُ جَرَامُهُ عَلَامُهُمَ جَعَرَهُ

tabernacle was reared up. first day of the month, that the month in the second year, on the And it came to pass in the first

עמוקין: וושל אט בּרוקו ניָקם אָט וּנְמֶּׁם אָטַ-לַבְּמָּנוּ וּנְבֶּם מְמֶּנִי אָתַ-תַּמִּאָבֹּן וּנִימַן וּאָבַים מִמֶּנִי יָת מַשְּׁבָּנָא וִיתַב

ווער יח עברוהו ואַקים ית יָת סָמְכוּהִי וְשָּוֹי יַת דַפּוֹהִי

thereof, and reared up its pillars. boards thereof, and put in the bars and laid its sockets, and set up the And Moses reared up the tabernacle,

ಜ್ಞ⊓ ಬೆÿ⊓: (o) מַלְמָאַלְּע כַּאָּמֶּׁר צַּוָּת יְהַוָּע يبغرض אָת־הַאָּהֶל עַל־הַמִּשְׁבְּן יִפְּרַס יָה פְּרָסָא עַל מַשְׁבְּנָא

נְיָ יָת מֹשֶׁה: יְיָ יָת מִשֶּׁה:

commanded Moses. the tent above upon it; as the Lord tabernacle, and put the covering of And he spread the tent over the

ַבְאָבְן מִלְמֶהְלָּע: הְאָרֶן נִישְׁן אָת־תַכַּפְּּהָת עַלִּי אָרוֹנְא וִיהָב יָת כָּפּוּרְהָא עַל עַקְּיר נְיָשֶׁם אָטַרַעַבַּרָים עַלְּר בַּאָרְיִנָא וְשָּׁוּיִ זָּת אַרִיחַנָּא עַלֹּ

אַרוֹנָא מִלְמֶּילָא: ניקה ניתן אָת־הְעַּדֶּתֹ אֶל־ וּנְסִיב וִיהַב יָת סְהַדּוּהָא

above upon the ark. the ark, and put the ark-cover into the ark, and set the staves on

And he took and put the testimony

יְהוָה אָת־מֹשֶׁה: (ס) מַלְ אַרַוֹּן הַמְּיַנִּים כַּאָמֶהַר צַנְּה עַלְ אַרְוֹנָא הַטְּהַרוּהָא כִּמָא יַ נַּיְשֶׂם אֵת פְּרַכֶּת תַּמְּסְבּ נַיְּסָר יִת פְּרוּכְתָא דִפְּרָסָא וַאַמֵּיל رَنْكَم عُن لِغُدِلٍ عُر ِ لَفِهُ فَلِ لَمُمْرِ نُن غُدِيثُم ذُمْهُ فَتُم لَهُ لَا يَتُم خُرَهُ فَتُم لَهُ لَ

הְפַקֵּיר יְיָ יְת מֹשֶׁה:

commanded Moses. testimony; as the Lord screen, and screened the ark of the tabernacle, and set up the veil of the

And he brought the ark into the

رَقٰلِ دُن : עַל , וֶרֶךְ הַמִּשְׁבֶּן צְפָּנְה מִהָוּץ עַל שָׁנָא דְּמַשְׁבָּנָא צִפּוּנָא לפרכת. النقا אָם־תַּשְּׁלְחַן בְּאָהַלְ מוּמָּב וּיהַב יָה פְּחּיּרָא בְּמִשְׁכּוּ וִמְנָא

veil. tabernacle northward, without the meeting, upon the side of the And he put the table in the tent of

יְהְוָה כַאֲשֶׁר צְוָה יְהְוָה אָת־ تنقرك مُكْرِد مَثِكَ كُلُات خَفَتَر نُعَدَد مُعِينِهِ عَلَيْهَ لَا يَخِتَدِهِ

LORD commanded Moses. upon it before the Lord; as the And he set a row of bread in order

٤٦

(19) ויפרש את האהל. קי יריעות העזיס:

(02) את העדות. קלומומ:

ದ**ಜ್ಞ**ಗ: (ರ)

970: (22) על ירך המשכן צפונה. נמני סלפוני של רומד סבים (יומל לג:): ירך. כמרגומו לְדֶּם, כירך סוס שהול בלדו של (15) ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו. יוס שמיני למלוליס סושוו כולס לכסונס, ומכגומו ניקקְשוּן מִנִיפּ, צו ביוס קַדַש

(25) ויעל עליו וגוי. אף ביוס השמיני למלואים שהוא יוס הקמת המשכן, שמש משה והקריב קרבנות לבור, חוץ מחותן שנלעוה אחד העולח. עולת קרב אַל הַמְּוְצַּׁם וּגוי (ויקרא ע, ז): אחד העולה. עולת התמיד: ואחד המנחה. מנחת

(שב) ובקרבחם. כמו ולקרנס, כשיקרנו:

נפכים של ממיד, כמו שנהמר וְשִׁבְּרֹן פֹנֶה בְּלוּל בַּשָׁמֶן וגוי (שמום כע, מ):

משב מעבם:

	(קב) ויקטר עליו קטורת. מחליחוערני (פג) ויעל עליו וווי, מף ניום מממיני	ימ, כמו שנהמר צַּצֹּקֶר צַּצַּקֶר צָּסִימָיצֹו הֶתּ הַ נמלותים שפות יום פהמת המשכז. שמש נ	בְּבְיֹם וגוי (שמום ל, ז): נשק וקחריב חרבנות לבור. חוז מחומו	
35	φ φ ל ע	בְּמֵיעַלְּחֹוֹן לְמַשְׁכַּן וִמְנָא הְבְמָקְרַבְּחִוֹן לְעַרְבְּחָא מִשֶׁר: מִשֶׁר:	when they went into the tent of meeting, and when they came near unto the altat, they should wash; as the Lord commanded Moses.	7 £
18	אָע_נֹבְנִים נֹאָע_נַלְּנְיִם: נֹבְחַׁגַּנִּ מִמָּנִּנִ מְמָּע נֹאַתַּבָּוֹ נִּבְּנָנִנִ	ומִקּדְשִׁין מִנֵּיה מֹשֶׁה וִאַּחַרֹן וּבְנוֹהִי יָת יָדִיהוֹן וְיָת הַגְלֵיהוֹן:	that Moses and Aaron and his sons might wash their hands and their feet thereat;	īξ
90	ַנִּלְשֶׁׁםׁ אָת־תַכִּיֹּר בֵּין־אָהֶל מוֹעֶד וּבֵין תַמּוְבֵּתַ נִיּתָּן שָׁמָּה מַיִם לְרְחְצְה:	לְטַבּנְהֵ: נְבֵּוֹ מַבְבָּטִא נִיטַד טַמָּוֹ מַנָּא וְהַּנִּ נִי כִּיּנְבַא בֵּוֹ מַהָּכּוֹ וִמְנָא	And he set the laver between the tent of meeting and put water therein, wherewith to wash;	30
67	וֹאֵתׁ מִוְבָּח חִעֹלְה שֶׁם פָּתַח מִשְׁבַּן אִׁהֶלְ מִוֹעֵּד וַיַּעַל עָלִיוּ אָת־חַעַלְהֹ וְאָת־חַמִּנְחָה כַּאֲשֶׁר צְנָה יְחְנֶה אֶת־מֹשֶׁה: (ס)	מְמֶּע: מִּנְטִיאׁ בְּמָא גַּפַּפֶּנְגַ וֹנְ נִע נְאַפְּנַל מְּלְנִיגִּי נִע מִּלְטָא נִיִּע בְּטָרַע עַּמְּבְּנָאִ עַּמְּבָּן זִּמְנָא נְיָּע עַּנְיִּבְּיִלְאַ עַּנִּיִּ	And the altar of burnt-offering he set at the door of the tabernaele of the tent of meeting, and offered upon it the burnt-offering and the meal-offering, as the LORD commanded Moses.	6 z
שניעי	رَبْشِם אָת־מָסָךְ תַּפֶּתַח לַמִּשְׁבֶּן:	לְמַמִּבְּיֹא: וְמִּוּנִ נִינִ פַּבְׁסִא צִּעַבְּמָא	And he put the screen of the door to the tabernacle.	82
Ĺτ	ײַקּמָר עָּלָיו קַטָּהָת סַמָּים פַּאַשֶּׁר צְּוָּח יְחֹזָה אָת־ מֹשֶּׁה: (ס)	ְּאַקְּטַר עַּלְוֹהִי קַטֹּבֶּת בּוּסְמִין בְּטָא דְּפַּקֵיד יְיָ יָת מֹשֶׁה:	and he burnt thereon incense of sweet spices, as the LORD commanded Moses.	Lτ
97	ניָשֶׂם אָת־מִוְבָּח תַזְּהָב בְּצִּהֵל מוֹעֵּד לְבְּנֵי תַפְּּרְכֶּח:	בְּמַמְּכַּן וִמְּנָא צֵבְרֵם פָּרוּכְּחָא: וְמִּוּר יָת עַרְבְּחָא דְּדַהְבָּא	And he put the golden altar in the tent of meeting before the veil;	97
SZ	נינַעל הַגַּרְת לְפְּנֵי יְחְנָה כַּאֲשֶׁר צְנְת יְחְנֶה אֶת־מֹשֶׁה: (ס)	הפקיד יי יח משה: הפקיד יי יח משה:	And he lighted the lamps before the Lord, as the Lord commanded Moses.	Şτ
† z	ريْڜَا هِمَــــَةِذَرِــَارَ جِهِٰمِحُ مَاثِيَّا ذِحِہ مِنْهِجُلِمِا فِرِكُ يِرَاءً مِقْضِهِا پېچە:	בְּתַּהֵּכֵּנִא בַּרוִמָּא: בְּצִׁבִּוּבְ פַּׁעוּבִא מַּבְ הָּבַּא וֹהַוּג וֹט מִלְבַּנִא בַּתַּהָּכּּוּ וִמִּנָא	And he put the candlestick in the tent of meeting, over against the table, on the side of the tabernacle southward.	† z

EXODOS XI - DELMU ECILI. - MELAI. - MELAI.

ַהַמְּלְאֵבֶּה: (פּ) נוְכָל מֹשֶׁה אָת־ וֹלַמִּוְבְּחַ וּיִםֶּן אֵת־מָסַן שַׁמַר לַמַּשְּׁכָּנְא וּלְמֵּוְבְּחַא וִיֹבַ יְּחַ וּנְקָם אָת־הָחְצָּר סְבִיבֹ לַמִּשְׁבָּן וַאָּמִים יָת דָּרְתָא סְחוֹר סְחוֹר

קמִׁר נִׁי מְּבִיגְיִהְאִ: פְּבְׁלָאִ צִּינְרָתְ בְּבְרָתָא וְמֵּיִגִּיִּ

the court. So Moses finished the and set up the screen of the gate of about the tabernacle and the altar, And he reared up the court round

نَّ خَلِيد ثَاثِي مُكِّم אُن لَافِمُ فَل: زَرَّ فَلَم دَنْ غَنْمُجْرَ ثَن مَمْخُتُم: מפטיר ניְכָס הָעָּגָן אָת־צְּהָל מוֹעֵּד נִחַפָּא עַנְנָא יָה מַשְׁכּן וִמְנָא

LORD filled the tabernacle. meeting, and the glory of the Then the cloud covered the tent of

45

וּכְבַּוֹד יְהֹנְה מְלֵא אָתְ־הַמִּשְׁבְּוֹ: עַּשְׁכָּנֵא: אַבל מועד בִּי־שְׁבַן עַּלְיו הַעָּגַן לִמִשְׁבּן וִמְנָא צָּבִי שְׁרָא עַּלְוֹהִי וְלֵאְ יְבָּלְ מִשְּׁרִ לְבוּאִ אָלְ- וְלֶּאִ יָבֵּילִ מִשָּׁר לְמֵיעַּלִ

tabernacle. glory of the Lord filled the the cloud abode thereon, and the into the tent of meeting, because And Moses was not able to enter

מַסְמֵּגַנֵים: بختم المرا المرا المنافض المعاومة المرافع المرازر

בְּכִל מַמְּלְנֵיהוֹן: نَمْلُهُمْ فَحُمْ مَمْخُنُهُ نُمْمُما فَدَر نَمْلُهُمْ

throughout all their journeys. children of Israel went onward, up from over the tabernacle, the And whenever the cloud was taken

מַר־וֹיִם הַעָּלְיָהִ: י וֹאִם לָא וֹמֹלֵע שׁמֹּלוֹ וֹלָא וֹסְמִּוּ וֹאִם לָא מֹסִׁעַּלַם הֹֹּנִוֹא וֹלָא

בְּמְלִין עַּד יוֹם אָסְתַּלְּקוּתֵיה:

that it was taken up. then they journeyed not till the day But if the cloud was not taken up,

נְאָה שֹבְינִים בְּנְלְם בַּנְלְתְּהָנִי בְּנִתְּהָא נְבִינִי אָנְהָּטִא בֹּנִנִי אָנְהָּטָא בֹנִנִי ְּבֵיֵּ מְנָן יְהְנְה עַלְ־הַמִּשְׁבְּן יוֹמְם צֵּרֵי עַנַן יְקָרָא דַּייִ עַל מַשְׁבְּנָא ביי עַנַן יְהְנָה עַלְ־הַמִּשְׁבְּן יוֹמְם צֵרֵי עַנַן יְקָרָא דַּייִ עַל מַשְׁבְּנָא

نَّهُ لَـٰهُم خُدُم مَّهُ خُدْدِيا!: לַכְּילְהֹא בוּשׁ לַמְּוֹנִי כֹּלְ בִּישׁ

throughout all their journeys. the sight of all the house of Israel, there was fire therein by night, in upon the tabernacle by day, and For the cloud of the LORD was

.742 9809 no si nultal Adt and the Haftara is on page 247. On Shabbat 'Parah, read Mafiir and Haftara on page 243. On Shabbat HaHodesh, Mafiir is Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 – 16 on page 150, and the Haftara is the special Haftara on page 237. The Hafiara is I Kings 7:51 – 8:21 on page 229. Sepharadim read I Kings 7:40 – 7:50. On Shabbat

ומדבר עמו (פמיחה למ"כ ח): השלישי והכריע ביניהם, כי שכן עליו הענן, אמר מעמה, כל זמן שהיה עליו הענן, לא היה יכול לבוא, נסמלק הענן, נכנס (פצ) ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד. וכמוז אקד אומר, וזבק משה אל הָסל מועד (נַמִּדִּנִר וּ, פַעַ), בה הכמוז

נלבקו כולן מסמום: שף סום קרוי מסע, וכן וַיֵּלֶךְ לְמַמְּשִייו (ברחֹשִים יג, ג), וכן בֻּלֶּה מַמְשֵי (במדבר לג, א), לפי שממקוס החנייה חורו ונסעו, לכך (88) לעיני כל ביח ישראל בכל מסעיהם. זכל מפע שהיי נופעיה, היה הענן שוכן זמקוס אשר יהנו שם. מקוס הנייהם

ויקכם

And the Lord called unto Moses, and spoke unto him out of the tent of meeting, saying:

Speak unto the children of Israel, and say unto the When any man of you bringeth an offering unto the LORD, ye shall bring your offering of the cattle, even of the herd or of the flock.

If his offering be a burnt-offering of the herd, he shall bring it to the door of the tent of meeting, that he may be accepted before the Lord.

And he shall lay his hand upon the head of the burnt-offering; and it shall be accepted for him to make atonement for him.

And he shall kill the bullock before the LORD; and Aaron's sons, the priests, shall present the blood, and dash the blood round about against the altar that is at the door of the tent of meeting.

And he shall flay the burnt-offering, and cut it into its pieces.

And the sons of Aaron the priest shall put fire upon the altar, and lay wood in order upon the fire.

And Aaron's sons, the priests, shall lay the pieces, and the head, and the suet, in order upon the wood that is on the fire which is upon the altar;

but its inwards and its legs shall he wash with water, and the priest shall make the whole smoke on the altar, for a burnt-offering, an offering made by fire, of a sweet savour unto the LORD.

And if his offering be of the flock, whether of the shall offer, a male without blemish.

And he shall kill it on the side of the altar northward before the Lord; and Aaron's sons, the priests, shall dash its blood against the altar round about.

> ניקָרֶא אָל־מֹשֶׁת נִיְדַבֶּּר יְחֹנְתֹ אֵלֶיו מֵאָהֵל מוֹאֵד לֵאמִר:

דַבֵּר אָל־בָּנֵי יִשִּׂרָאֵל וְאָמַרָהָ אַלֹהָם אַדְם בְּי־יַקְרִיב מִבֶּם קַרְבָּן לִיהֹזָה מִן־הַבְּהַלְּה מִן־הַבְּקִרֹ יִמִּן־הַצֹּאִן הַקְרִיבוּ אָת־קְרְבַּנְכֶם:

، אִם־עֹלָה אָל־פְּׁתַּוֹ אָהָל מוֹעֵר יַקְּרֵי אָתִּי יַקְרִיבָּנִּי אָל־פְּׁתַּה אָהֶל מוֹעֵר יַקְרֵיב אֹתִּי לְרְצֵנִי לְפְּנֵי יְהְוְּה:

، וְסְמֵּוֹךְ יָדֹוֹ עַלְ רַאִּשׁ הִעֹּלְהַ וְנִרְצְּה לֹוֹ לְכַפָּר עְּלֶיוּ:

וְשְׁחָט אָת־בֵּן הַבְּקָר לִפְּנֵי יְהֹוָה וְהִקְרִׁיבוּ לּיי בְּנֵּי אַהַרִּן הַבְּהָנִים אָת־הַדָּׁם וְזָרְלִּוּ אָת־הַדֶּם עַל־הַמִּוְבֵּתִׁ סְבִּיב אֲשֶׁר־פֵּתַה אָהֶל מוֹעֵר:

וֹבִיפְּמֶּגֶס אֶּט_בַּמְלְצִׁי וֹנִמָּט אָנִיה לְנְיִםְוֹנִי:

וֹמֹּבְׁלֵּנְ מֹּגִּגִם מַּלְ_טִאֶּמִּ: ^ וְנִּטְׁנִי בֹּנְרְ אַנִּבְּוֹן נִכְּנֵוֹן אָמִ מַּלְ_טַמִּוֹבִּיטַ

، إلاّ إلَّا هِنَا الْمَارِةِ إِلَّا هُلَا لَاذِيَابُاتُ هُمَا بَرَاهُكُ إِهُمَا لَهِيَا لَا ذِيَابُنَا هُمَا لَاذِيَابُاتُ لَاكَابُكُ هُنُالًا هِنَا لَا فِي الْمُعَالِقِيَةِ الْمُعَالِّقِيَةً الْمُعَالِّقِيَةً الْمُعَالِّقِيَةً الْمُع

, וְקַרְבָּוֹ וּכְרָעֶיוּ יִרְחֵיִץ בַּמָּיִם וְהִקְּטִּיר הַבֹּתֵּן אֶת־הַכֹּל הַמִּיְבְּחָה עַלְנֶה אִשֵּׁה הֵיחַ־נִיחִוֹּה לֵיהֹנֶה: (ס)

מִן־הַמְּיִם לְמְלְיֵׁב זְבֶּר מִמֶּים יַלְּוּיבָּנִּי הְאָם־מִן־הַצֵּאוֹ קְרְבָּנִי מִן־הַבְּשָׁבָּים אָוִ

، וְשִׁחַׁם אִלוּ עַל ֖ בֶּרֶך הִמִּוְבָּח צִפִּנָר לִפָּנֵר יְהְנְּה נְיֶרְלֵּרְ בְּנֵי אַהַרֹּן הַפֹּהָנָים אָת־דָּעָרִ עַל־הַמִּוְבֶּחַ סְבֶיב:

ישראל

פרשת ויקרא למנחה בשבת פקודי

٤t

- And he shall cut it into its pieces; and the priest shall lay them, with its head and its suet, in order on the wood that is on the fire which is upon the altat.
- But the inwards and the legs shall he wash with water; and the priest shall offer the whole, and make it smoke upon the altar; it is a burnt-offering, an offering made by fire, of a sweet savour unto the Lord.
- ַנְתָּר אַתְּיָלְנְתְּלְיִה וְאָתַ-רִאָּשָׁוְ וְאָתַ-פִּּרְרֵוֹ הְנְתָּרְ הַכְּהַלְ אִלְּם תַּלְ-הָמֵצִּים אֲשֶׁר הְנְתָּה אַתְּיָלְנְתְּלְיִה וְאָתַ-רִּאָשָׁוֹ וְאָתַ-פִּּרְרֵוֹ
- ְּוֹתַמֶּרֶב וְתַּבְּרָעָיִם יִרְתַּץ בַּמָּיִם וְתִּקְרִיב תַּבֹּתֵּן אָת־תַבֹּל וְתִקְמָיר תַמִּזְבְּחָה עֹּלֶה הוּא אִשֶּה בֵיתַ נִיחָת לַיתְּה: (פ)

בּגְּרָל זְרוֹשֶׁהַ יִדְּעָנִי בְּאָבֶן İĞŪL _لگ כַּב יִשְׁבֵּי כִּנְעַּוֹ: עפַּל עַלְיהָר אָיִלְהָר אַנְלֵי מוְאָּר וֹאָנִוֹמִוְ נִוֹמָר 浴厂┌□ לָׁנֵוֵצְנִּ אָנוּ יִשְׁבֵּי פַּלְמֶּת: אָן נְבְהַרְאָ אָבְוּפָּר ئلىك: מְּטְׁמִּנִ עַּמִּים יִרְּנְּזְנִן בְחַסְדְרָ עַם־זֵי נְּאָלְהָ דְנַלְטַׁ בְּתְּגְּנִב אֶבְ בָּנָנִב למנט למולב טבלמטן אבא: **Ë**\%: ځنانځ בְּמִבְר נָאִבְּר בַּמְּדֶשׁ נוְבָא הָהִלָּת עָשָׁר غَانِاً.□: מֶּגְבְּמְבְּׁע בַּאֶּבְם יְּעַנֵּע בְרוּהַף כִּפָּמוֹ יָם אַלְעוּ כַּמוּפָּבות בָּמִים אָבֿוּע עַוֹבְיָּה עַוְבוּהְמֵּמְוּ וֹבְׁוּיִ ĪĠĊ ڔٙڛؚۊؠ אניב אָרְדָר צַשָּׁיג אַנובַל מִּלְגַ שׁמִלְאָמוּ ۲۱۲٬۵ בְּבְּאָנְ הְדִּלְתִ בְּלֶבְיֵים: عُلَّالًا هَقِيكِ تُمُلُمِد مِنْ الله לאָבוּ בְמוַנוֹר خَارُيْ لِــُــ بككي השפח חברוף יאקבמו פקש: ַּרְנָה הִּרְעַץ אַנֵּב: יִבְרָב נְאַנְנְךָ מַבְּרָם :اڠلا וְמֶׁנְלַבַּ יְהְנָהְ נָאֶבְרָי בַּכְּחַ מָבְמָּנו מִבּגוּ בִּנִם סָּוּב: שבמט וְכַּסְׁנְמִוּ וְבְרוּ בִמְצוֹעִם בְּמוֹ_ מובלע פולה והילו יבים ئېل: ĿĊĊ אָב' נאַרטְטָּנְה: יְהְוָה אֵישׁ מִלְחָמָה יְהֹוָה المُناهِ الله זֹע אָלִן נֹאַלוָנִנוּ ڲٛڔڵ؞ וְרַבְּלֵוּ רְמֶּה בַּיָּם: הגי וומבע יִש זיים ביים ZXČL אָשֶׁירָה לַיהוָה בִּי־גָאַה גָּאָה άtα ţŸrr-dÿr וּבְנָּוּ וֹמֻבְאָב אָעַרַהַמִּוּבְרֵי 口がお口 ב'יהנְה آنظظك

שירת הים

WITH TID RUNGER TREEFIRE

אַשְׁט בַּמְּׁב וְמְבְּבְּי וְאֵמְטִין וְמִוּרָוִ וַחֲמְרְוִ וְכִלְ אֲמֶׁר לְבַמֶּבִּי (פּ)

אָת־שְׁמִי לִשֵּיִא: (פּ)

אָת־שְׁמִי לִשִּיִּא: (פּ)

זְכִּוֹר אָת־לִּוֹם תַשִּׁבְּת לְקַדְּשִׁי שֵׁשָׁת יָמֵים תַּצְּבֹּר יְנְשָׁתְ כְּלִ-מִלְאִּבְּמֵּךְ יְיִּוֹם תַשְּׁבָת יִמְיַשְׁת יְמֵים תַּצְּבַר יִנְיִם תַשְּבָּת וְיִמִּדְ יִּלִּים תַשְּבָּת יְמָים יָמֵים יְמָים יִמְיִם תַשְּבָּת וְיִמִּדְ שָׁת־יִנִּים תַשְּבָת וְיִמִּדְ בְּיִם תַשְּבָת וְיִמִּדְ בְּרִ שִּׁמְת יְתִּים תַשְּבָת וְיִמְיִם יִשְּׁבָת יִּיִּים תַשְּבָת יִיִּים תַשְּבָּת יִּתְיִם תַשְּבָת וְיִּמְיִם הַּשְּבָּת יִּמְיִם הַשְּבָּת יִּיִם הַשְּבָּת יִּיִּים הַשְּבָּת יִּיִּים תַשְּבָּת יִּיִּים הַשְּבָּת יִּיִּים הַשְּבָּת יִּיִּים הַשְּבָּת יִּיִּים הַשְּבָּת יִּיְים הַשְּבְּת יִּיְים הַשְּבְּת יִּיְים הַשְּבְּת יִּיִּים הַשְּבְּת יִּים הַשְּבְּת יִּים הַשְּבְּת יִּים הַשְּבְּת יִּים הַשְּבְּת יִּים הַיִּים הַּיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַּיְּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַּיִּים הַּיִּים הַיִּים הַּשְּׁים הַּיִּם הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הְּיִּים הַיִּים הְּשִׁים הְּיִּים הְּשְׁבְּים הִייִּים הַיִּים הְּשִּׁהְיִים הְּיִּים הְּשִׁבְּים הְיִים הְשִׁבְּים הְיִּים הַיִּים הְּשִׁבְּים הְיִּים הְּיִּים הְּשִּׁבְּים הְּיִים הְּיִּים הְיִּים הְּיִּים הְּיִּים הְּיִּים הְיִּים הְּשְׁבְּים הְיִּים הְיִּים הְיִּים הְיִים הְּיִּים הְּיִּים הְיִּים הְיִּים הְּיִּים הְיִים הְיִּים הְיִּים הְיִים הְּיִים הְיִים הְּיִּים הְיִים הְיִים הְּיִים הְיִּים הְיִים הְיִּים הְיִים הְיִים הְיִּים הְּיִים הְיִּים הְיִּים הְיִים הְיִּים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִּים הְיִים הְיִים הְיִּים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִּים הְיִים הְיִּים הְיִּים הְיִים הְיִּים הְיִים הְיִים הְיִּים הְיִּים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִּים הְיִים הְיִים הְיִּים הְיִים הְּיִים הְיבְּים הְיִים הְּיִּים הְּיִים הְיִּים הְיִים הְיבְּים הְיִים הְיִים הְיִים הְיבְּים הְיבְּים הְיבְּים הְיבְיבְּים הְּיבְּים הְּיב

אָנְרֵי יְהְנָה אֵלְהָיִר אֲשָׁר הוֹצֵאתִיף מַאָּרֶץ מִצְּרֵים מִבָּרִים מִבָּרִים: לַאׁ יִהְיָה אֲלֹהִים נִּלְשִׁמְרֵי מִצְּרֶה עַלְ־בְּנִים עַלִּשְׁמְבִי וְמִּמְרֵי מִצְּרָה עַלְ־בְּנִים עַלִּשְׁמְבִי וְעִּמְיִם וְעַלְּהִים וְעַלְּהִים וְעַלְּהִים וְעַלְהִים וְעַלְּהִים וְעִלְּהִים וְעִלְּהִים וְעִלְּהִים וְעִלְּהִים וְעִלְּהִים וְעִלְּהִים וְעִלְּהִים וְעִּלְהִים וְעִּלְהִים וְעִלְּהִים וְעִּלְהִים וְעִּלְהִים וְעִּלְהִים וְעִּלְהִים וְעִּלְהִים וְעִּלְהִים וְעִּלְהִים וְעִּלְהִים וְעִּלְהִים וְעִּלְהִים וְעִּלְהִים וְעִּלְהִים וְעִּלְהִים וְעִּלְהִים וְעִבְּיִם וְלְאִהָּרִי בְּשְׁנִים לְאִהְרֵי אֲלִים בְּעִּים וְעִילְיה בְּעִּים וְעִילְיה בְּעִּים וְעִילְיה בְּעִּים וְעִילְיה בְּעִּים וְעִילְיה בְּעָּים וְעִילְיה בְּעָּים וְעִילְיה בְּעָבְיה וְעִילְיה בְּעָּבְים וְעִבְּים וּבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וּבְּעִים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִיבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִבְּים וְעִיבְּים וְעִיבְּים וְעִּים בְּים בְּיִים בְּיִּם בְּיִים בְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּים בְּים בְּיִים בְּיִבְים בְּים בְּעִבְּים בְּיִבְים בְּיִּים בְּים בְּים בְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּים בְּים בְּים בְּיִּים בְּים בְּים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּים בְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּים בְּיבְים בְי

משרת הדברות במעם עליון

上 回の 上 に L

LEULL WAIL

The Haftarah is Isaiah 27:6 - 28:13 & 29:22 - 29:23.

In days to come shall Jacob take root, Israel shall be filled with fruitage.

Hath He smitten him as He smote those that smote him? Or is he slain according to the slaughter of them that were slain by Him?

In full measure, when Thou sendest her away, Thou dost contend with her; He hath removed her with His rough blast in the day of the east wind.

Therefore by this shall the iniquity of Jacob be expiated, And this is all the fruit of taking away his sin: When he maketh all the stones of the altar as chalkstones that are beaten in pieces, So that the Asherim and the sun-images shall rise no more.

For the fortified city is solitary, A habitation abandoned and forsaken, like the wilderness; There shall the calf feed, and there shall he lie down, And consume the branches thereof.

When the boughs thereof are withered, They shall be broken off; The women shall come, and set them on fire; For it is a people of no understanding; Therefore He that made them will not have compassion upon them, And He that formed them will not be gracious unto them.

And it shall come to pass in that day, That the LORD will beat off [His fruit] From the flood of the River unto the Brook of Egypt, And ye shall be gathered one, O ye children of Israel.

And it shall come to pass in that day, That a great horn shall be blown; And they shall come that were lost in the land of Assyria, And they that were dispersed in the land of Egypt; And they shall worship the Lord in the holy mountain at Jerusalem.

Woe to the crown of pride of the drunkards of beauty, Which is on the head of the fat valley of them that are smitten down with wine!

ימִלְאָּי פְּנִירְתַבֶּלְ מְּיִּנְבֶּרִי (פּ) אַרָ יִּשְׁרֵעִי יִשְׁבָּאִים יִשְׁבָּאִים יִמְבָּעִי יִּמְבָּרִי יִּמְבָּרִי יִמְּרָאִיִי

ַ הַּבְּמַבָּת מַבֵּהוּ הִבְּהוּ אָם־בְּחָהָג הַרָּגֵּיוּ הֹרֶג:

چۈאۈى چۈلۈڭىد ئېدىچەت ئېزى چەدىرا: تېۋى چىزە چېدە:

ְּלְבָּוֹ בִּיאָעִ יְכֻפָּר עֵּוֹן־יַעֲּלֵב וְזֶוֹר כְּלִ פְּרֵי הָסָר הַפָּאָתִי בְּשִׁינֵנוּ כְּלִ־אַבְנֵי מִוְבָּה הְאַבְנִי־גִּרֹ מְנָפְּצִּוּת לֹאִ־יֶּקְמִּי צִּשִׁרָים

בֵּי עֵּיר בְּצוּרָתׁ בְּּלָר נָנֶה מִשֶּׁלֵח וָנָעֵזָר בַּמִּרְבָּר שֲׁם יִרְעֵּה עַנֶּל וְשֶׁם יִרְבָּץ וְכִּלֶּה סְעָבֵּיה:

בִּילָשׁ לֵצִירָהׁ מִשְּׁבִּרְנִה נִשִּׁים בָּאָנִת מַלְבֵּן לְאִינְה בַּי לְאִ עַם־בִּינוֹת הָיִּא מְאִירַוֹּת אִוֹמָה בַּי לְאִ עַם־בִּינוֹת הָיִּא

ְלְאַטַר אָטָר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (פּ) הַנְּטָר עֵּרְיַנַתְלְ מִצְּרָיִם וְאַמָּם הְּלְּลָשָׁ הְאַטַר אָטָר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (פּ)

וְתִיָתוּ בַּיִּוֹם תַהֹוּא יִמְקַעַ בָּשׁוֹפָּר גָּדִיֹל וּבְאוּ תָאְבְדִים בְאָהֵץ אַשִּׁוּר וְתַנְּדָחִים בְאָהֵץ מִצְרָיִם וְתִשְׁמַחֲנָוּ לֵיתְּנֶה בְּתַר תַקְּדֶשׁ בִּירוּשְׁלֶם: (פ)

בְּלְנְמֵּג "וֹלֵי בְּבֵּג טִפְּאַבְעַוּ אַמֶּב מַּלְ-רָאָמִ זֵּיאַ-מְּמָנִים בְיִג מַּמָבָר נֵּאִנִי מִפְבֵּג אָפִּבְּוִם וֹבִּגל נָבֵּל

I:IIIVXX

Behold, the Lord hath a mighty and strong one, As a storm of mighty waters overflowing, That casteth down to the earth with violence.

The crown of pride of the drunkards of Ephraim Shall be trodden under foot,

And the fading flower of his glorious beauty, Which is on the head of the fat valley, Shall be as the first-ripe fig before the summer, Which when one looketh upon it, While it is yet in his hand he eateth it up.

In that day shall the Lord of hosts be For a crown of glory, and for a diadem of beauty, Unto the residue of His people;

And for a spirit of judgment to him that sitteth in judgment, And for strength to them that turn back the battle at the gate.

But these also reel through wine, And stagger through strong drink, The priest and the prophet reel through strong drink, They are confused because of wine, They stagger because of strong drink; They reel in yision, they totter in judgment.

For all tables are full of filthy vomit, and no place is clean.

Whom shall one teach knowledge? And whom shall one make to understand the message? Them that are weaned from the milk, Them that are drawn from

For it is precept by precept, precept by precept, Line by line, line by line, Here a little, there a little.

For with stammering lips and with a strange tongue Shall it be spoken to this people;

To whom it was said: 'This is the rest, Give ye rest to the weary; And this is the refreshing'; Yet they would not hear.

And so the word of the Lord is unto them Precept by precept, precept, by precept, Line by line, Here a little, That they may go, and fall backward, and be broken, And snared, and taken.

הְּנָה חָזָק וְאַמִּץ לֵאִדִּילִי בְּזָרֶם בְּרָד שַׁעַר קַטֶּב בְּזֶרֶם מַוֹם כַּבִּירֵים שׁטְפָּים הִנִּיחַ לְאֶרֶץ בְּיֶד:

אָפֿבֿים: בּרַגְלְיִם שַּבְׁמַלְּלִי הַּמָּבִי יָּאָנִע הָכּנִבֹּי

ֵוְהְיִּהְה צִיצָּה נִבֵל צִבָּי הִפָּאַרְהֹּוֹ אֲשֶׁר עֵל־רָאִשׁ גַּיִּא שְׁמָנִים פְּבִכּוּרָהֹ בְּמָרֵם לִּיץ יַבְלְעֵּנְּה: (ס)

چۈنם يىئە» بېزىر بىزى چچەنى לעמנىم چۈد برخودىم موھرى راسى يون:

بَرَّارِدَنِ مِשְׁפְּׁמ كِيْنَقِط עַל־תַמִּשְׁפְּׁמ بَرَّارِدَיְרָת מְשִׁיבֵר מִלְחַמָּת שֶׁעְּרֶה: (ס)

ְוָנִם־אֵבֶּׁתׁ בַּיֵּיוֹ שְׁגֹּוּ וּבַשֵּׁבֶר מִעִּוּ כֹֹתֵוּ וְנְבִיאׁ שְׁגֹּוּ בַשִּׁבְר נִבְלְעַוּ מִן־תַּיַּיִן מִּעּוּ מִן־ תַשֵּׁבְר שְׁגוּ בְּרֹאֶת פְּקוּ פְּלִילְיֵּה:

מְּלֵים: (פּ) מְלֵים: (פּ)

, אָת־מִי יוֹבֶת דִּעְּת וְאָת־מִי יָבָין שִׁמוּעָת מְּתּלֵי מִחְלֶּב עַמִּיקִי מִשְׁדֵיִם:

ֶּמֶׁם וֹמֵּגֶרְ מֶּם: בּׁג בֹּג לְבֵּגְ בָּגִּ לְבָּגִּ עַׁג לְעָׁו עַּׁנִ לְעָׁו וִמָּגָר

چ، چَرَٰپَرْ، שִׂפְׁד וּבְלִשׁוֹן אַמֻנֶרֵת יְדַבֵּר אֶלְ הְעֶם הַזֶּה:

אַשָּׁרוּ אָמַר אַלִּיהָם זָאִת הַמְּנִּיחָה הָנֵיחוּ לֶעְיֵׁך וְזָאת הַמַּרְנֵּעָה וְלָא אָבִּוּא שְׁמְוֹעַ:

Therefore thus saith the LORD, who redeemed Abraham, concerning the house of Jacob: Jacob shall not now be ashamed, Meither shall his face now wax pale;

When he seeth his children, the work of My hands, in the midst of him, That they sanctify My name; yea, they shall sanctify the Holy One of Jacob, And shall stand in awe of the God of Israel.

לבו להראמר יהוָה אַל־בַּיִת יַעַלָּב אַשָּׁר פְּדֶה אָת־אַבְרָהָם לְאַ־עַּהָה יִבוֹשׁ יַעַלִּב וְלְאַ עַמָּה פְּנֵיו יֶהֵוֶרוּ:

הפטרת וארא

The Hastarah is Ezekiel 28:25 - 29:21. On Rosh Hodesh, read the Mastir and Hastarah on page 232.

r:XIXX

Thus saith the Lord God: When I shall have gathered the house of Israel from the peoples among whom they are scattered, and shall be sanctified in them in they sight of the nations, then shall they dwell in their own land which I gave to My servant Jacob.

And they shall dwell safely therein, and shall build houses, and plant vineyards; yea, they shall dwell safely; when I have executed judgments upon all those that have them in disdain round about them; and they shall know that I am the LORD their God.'

In the tenth year, in the tenth month, in the twelfth day of the month, the word of the Lord came unto me, saying:

'Son of man, set thy face against Phataoh king of Egypt, and prophesy against him, and against all Egypt;

speak, and say: Thus saith the Lord GoD: Behold, I am against thee, Pharaoh King of Egypt, The great dragon that lieth In the midst of his rivers, That hath said: My river is mine own, And I have made it for myself.

And I will put hooks in thy jaws, and I will cause the fish of thy rivers to stick unto thy scales, and I will bring thee up out of the midst of thy rivers, and all the fish of thy rivers shall stick unto thy scales.

פּה־אָטֵר מָּשֶׁר נָתָּהִי לְעַבְּיָּר לְיַנְּעָׁבִּי וְנְקְבָּשְׁהִי בֶּם לְמִינֵי הַגּּוִים וְיֵשְׁבִּי בָּם אַרְטְּיִהִי בָּר יִשְׁרָאֵל מִן־הַעַּמִּים אֲשֶׁר נָפָּצִי בָּם אַרְטְּבִי אָתִר מָן־הַמָּים אָשֶׁר נָפָּצִי בָּם

ְּיִנְיִּ יְהַלְּיִם לֵּבֶּׁמְעַ יִּבְּנִי בְּמִּתְ בְּבֶלְ תַּשְּׁאמִנִם אִטַם מִּסְבָּיבוִלְם וְיֶרְמִּי בָּי אָנִי יְתְשְׁאמִנִם אִטַם מִסְבָּיבוִלְם וְיֶרְמִּי בָּי אָנִי יְתְשְׁאמִנִם אָטַם מִסְבָּיבוּלְם וְיֶרְ

בּשְּׁנָה קְנֵים עְּשֶׁרׁי בְּעֵשִׁרִּי בִּשְׁנִים עְשֶׂר לְחָבֶשׁ הְנֶה דְּבַר־יְּהֹזֶה צֵּלֵי לֵאִּמְר:

ظغرُنا لَنَافِرُهِ هَٰذِينَ لَهَم طَعُنَاتَ فَقَلِكَ: ظغرُنَا لَنَافِرُهِ هَٰذِينَا لَهَم طَعُنَاتًا فَقَلِكَ

ַבּבָּר וְאָמַרִּמִּ כֹּת־אָמָרוּ אֲשָׁר דִּצָּרִי הֵחֹנִּה הִנְּּרִי מְלֶּיִּרְּ פִּּרְעָּה מֶלֶּדְּ־מִצְּרַיִּם הַחַּנִּים הַנְּּרִילִ הְרְבֵּץ בְּתַּיִּךְ יְאִרֵּיִי

And I will cast thee into the wilderness, Thee and all the fish of thy rivers, Thou shalt fall upon the open field; Thou shalt not be brought together, nor gathered; To the beasts of the earth and to the fowls of the heaven Have I given thee for food.

And all the inhabitants of Egypt shall know That I am the Lord, Because they have been a staff of reed To the house of Israel.

When they take hold of thee with the hand, thou dost break, And rend all their shoulders; And when they lean upon thee, thou breakest, And makest all their loins to be at a stand.

Therefore thus saith the Lord God: Behold, I will bring a sword upon thee, and will cut off from thee man and beast.

And the land of Egypt shall be desolate and waste, and they shall know that I am the Lord; because he hath said: The river is mine, and I have made it.

Therefore, behold, I am against thee, and against thy rivers, and I will make the land of Egypt utterly waste and desolate, from Migdol to Syene even unto the border of Ethiopia.

No foot of man shall pass through it, nor foot of beast shall pass through it, neither shall it be inhabited forty years.

And I will make the land of Egypt desolate in the midst of the countries that are desolate, and her cities among the cities that are laid waste shall be desolate forty years; and I will scatter the Egyptians among the nations, and will disperse them through the countries.

For thus saith the Lord GOD: At the end of forty years will I gather the Egyptians from the peoples whither they were scattered,

and I will turn the captivity of Egypt, and will cause them to return into the land of Pathros, into the land of their origin, and they shall be there a lowly kingdom.

ڹۄ؈ٚڔ؋ڽ؋ڔ؋ڽڔ؋ڹڔ؋ڔ؋ڔ؋ڔ؋ڔڂڔ؋ڽ ڔٷ؇ڹ؋ڿ؇ڔؙڡٙڽڔ؈ڽڽڿڔ؇ڹڔؙ؇ڎڔ؇ڽڝٷڔ ڹۅ؈؈ڔ؋ڿڔ؞ڽٷڽ؇ڹڔ؋ڎ؇ڔٷڽ

ײַנְינִים מִּהְּמֵּנִי שׁנִי לְבָּיִם וֹהְּבִּאֶּלְ: ° נְיֵּדְׁתִּ כִּלְ_יִהְבֵּי מִּגִּרְוִם כִּׁ אָנָּוּ יִנִוֹיִ וֹמַןְ

שַּׁמְּדֶר וְתַּמְּנֵּגְ לְנֵים כְּלְ_מִּטְּנִים: (ס) יִבְּמַגְּמֵּ לְנִים כְּלְ_כִּמֵּנִ יִבְּתַּאָּמְנָם מְּלֶּיִנְ בִּּמְפָׁם בְּנֵּ (כִּ, בכפר)[מִ, בַּכָּנַן מֵּרְיִּא

לַבַּן כְּּח אָמַר אֲדֹנֵי יֶחִוֹּה הִנְנִי מֵבָיא עְלַיִּף חֲרֶב וְהִכְּרַתִּי מִמֵּף אָדֶם יּבְחַמֶּה:

מְּמֶּיִנְי: װְלְיִּנְיִ אָבֶּוֹ יְתִּנְיִ זְּמֵּן אִמֶּר וְאָר לְ, וֹאֵנִּ וְתְּיִׁנְיִם אָבֶּאֹ מִבְּלִם לְמִּמְמָנִי וְתְּרְבָּיִ

ݣݘ١ הגנר אַליף ואָל־יָאֹבָיִף וָנְתַהֵּי אָת־אָבִיץ מִצְרַיִם לְחָרְבוֹת תַּבִר שְׁמָמָה מְמִּגְרָּל סְוֵנֶת וְעַּד־גְּבָרִל בְּוּשׁ:

טֿהֿבֿעַבֿע וֹלְאָ טַמָּכ אַּגַבֿהָם מָּנִּע: לְאָ טַהַּבַּע בַּעְ נֵינִץ אִּנְם וֹנֵינִץ בִּעַמָּע לָאָ

וְנָתַתֵּי אָת־אָׁבֶץ ׁ מִצְרָיִם שִׁמָמָׁה בְּתַּוֹדִּוּ אֲרָצִוֹת נְשִׁמֹּוֹת וְעָבֵיׁהְ בְּתִּוֹדִּ עָרֵים מְחֵרְבוֹת מִהְיֵין שְׁמָמָׁה אַרְבָּעִים שָׁנְּה הַאֲרָצִוֹת: מֶסְ

בֵּי כְּה אָמָר אֲדֹנֵי יֵחֹוָה מִמֵּץ אַרְבָּעִים שְׁנְהֹ אֲקּבֵּץ אֶת־מִצְרַׁיִם מִן־הְעַמִּים אֲשֶׁר־ נְפְצִי שֶׁמֶּה:

מְמְלְבָׁה שְׁפְּלְה: אָבֶץ פּּהְרוֹס עַל־אָבֶץ מְכּוּרָתָם וְהֵיוּ שֶׁם יְשְׁבְּחִי שְׁפְּלְה:

It shall be the lowliest of the kingdoms, neither shall it any more lift itself up above the nations; and I will diminish them, that they shall no more rule over the

And it shall be no more the confidence of the house of Israel, bringing iniquity to remembrance, when they turn after them; and they shall know that I am the Lord God.'

And it came to pass in the seven and twentieth year, in the first month, in the first day of the month, the word of the Lord came unto me, saying:

'Son of man, Mebuchadrezzar king of Babylon caused his army to serve a great service against Tyre; every head was made bald, and every shoulder was peeled; yet had he no wages, nor his army, from Tyre, for the service that he had served against it;

Therefore thus saith the Lord God: Behold, I will give the land of Egypt unto Mebuchadrezzar king of take her spoil, and take her prey; and it shall be the wages for his army.

I have given him the land of Egypt as his hire for which he served, because they wrought for Me, saith the Lord God.

In that day will I cause a horn to shoot up unto the house of Israel, and I will give thee the opening of the mouth in the midst of them; and they shall know that I am the Lord.

TEUTR CX

מן־הַמַּמְלְכוֹת מְהְנֵה שִׁפְּלָה וְלְאִ־תִּחָנַשָּׂא מִיד עַל־הַגּוֹגֶם וְהָמְעַמְחָּיִם לְבָלְהֵי רְדְוֹת בַּגּוֹנֶם:

ְּרְלֵא יְהְיָה־עוֹד ְ לְבֵׁית יִשְׁרָאֵל לְמִבְּטְּחֹ מִזְּבֵּיר עְּוֹן בְּפְנוֹתָם צַּחֲרֵיתָם וְיָרֲעֹּי בָּי צָּנִי צֵּדְנֵי יֶהוְה: (פ)

וִיְהִי בְּעִשְׂרֵים וְשֶׁבַעִ שְׁנְּח בְּרִאשׁוֹן בְּאָחָר לַחְׂדֶשׁ חְיְה דְבַר־יְהוָה אֵלֵי לֵאִּמְר:

בּן־אָבִׁם וָבּוּכַדְהָאצַר מֶלֶּדִּ־בְּבֶּלִ הַמֶּבִּיד אָת־הַילֹּוֹ עֲבֹדָה גְדוּלְהֹ אֶל־צַׁר בְּל־רַאִּשׁ מִקְּדְׁח וְכְלִ־בָּהֵף מְרוּמָה וְשִׂלֶּר לֹא־הָיָה לְוֹ וּלְהֵילוֹ מִצֵּׁר עַל־הְעֲבֹדֶה אֲשֶׁר־עְבֶר עְלֵיהְ: (ס)

לְכָּוּ פָּה אָמֵרׁ אֲדִּנֵי יֵהִוֹּה הִנְנִי נְתֵּן לְנְבוּיַבְדָהֵאצָּר מָלֶּוּ בָּבֶל אָת־אָּדֶיִ פְּנְּהְ וְהְיְתָּא הַמֹּנְה וְשְׁלֵלְ שְׁלְלְהִ וּבְיַזִּ בְּּנְה וְהְיְתְּה שְּׁכֶּר לְחֵילְוּ:

פְּעָּלְתוֹ אֲשֶׁר־עֲבַר בְּה נָתָהִי לִוֹ אֶת־אֵבֶיץ מְצְּהְוֹם אֲשֶׁר עֲשׁׁר לְי נְאֶם אֲדֹנֶי יֶהוְה:

בּנִים הַהֹוּא אַצְּמֶיהַ מֶּבֶל לְבֵּית יִשְׁרָאֵל וּלְךְּ אָמֵן פִּתְּחִוּן פָּה בְּתּוֹכָם וְיָדְעִּי בִּי־אָנִי יְתְּה: (פ)

The Haftarah is Feremiah 46:13 - 46:28.

The word that the Lord spoke to Jeremiah the prophet, how that Mebuchadrezzar king of Babylon should come and smite the land of Egypt.

Declare ye in Egypt, and announce in Migdol, And announce in Moph and in Tahpanhes; Say ye: 'Stand forth, and prepare thee, For the sword hath devoured round about thee.'

לְּטַכּוִּטְ אָּטַ אָּבֶּוּ מִּגְבִּים: יַּנְּבְיָא לְבְוָא וֹבְוּכַדְרֵאִגִּּרְ מֵּלְנִּי בַּבְּרְ יַּנְבְּיִא לְבָוָא וֹבְוּכַדְרֵאִגִּּרְ מֵּלְנִּי בַּבְּרְ

ַנְהַבֶּוּ בְּׁנִבְאָבְלְנִי מֵבֶר סְבִּיבֶּיוּ: נְהַשְּׁמָיִמִּי בְּנָּרְ יִּבְתַּחָפַּנְתֵס אִמְרָיִּ הַהְיַצִּבִּ הַנְּיִבְּיִבְאָבְלְנִי מֵבֶר סְבִּיבֶּיוּ:

Sī

- Why is thy strong one overthrown? He stood not, because the Lord did thrust him down.
- He made many to stumble, Yea, they fell one upon another, And said: 'Arise, and let us return to our own people, And to the land of our birth, From the oppressing sword.'
- They cried there: 'Pharaoh king of Egypt is but a noise; He hath let the appointed time pass by.'
- As I live, saith the King, Whose name is the LORD of hosts, Surely like Tabor among the mountains, And like Carmel by the sea, so shall he come.
- O thou daughter that dwellest in Egypt, Furnish thyself to go into captivity; For Noph shall become a desolation, And shall be laid waste, without inhabitant.
- Egypt is a very fair heifer; But the gadfly out of the north is come, it is come.
- Also her mercenaries in the midst of her Are like calves of the stall, For they also are turned back, they are fled away together, They did not stand, For the day of their calamity is come upon them, The time of their visitation.
- The sound thereof shall go like the serpent's; For they march with an army, And come against her with axes, As hewers of wood.
- They cut down her forest, saith the LORD, Though it cannot be searched; Because they are more than the locusts, And are innumerable.
- The daughter of Egypt is put to shame; She is delivered into the hand of the people of the north.
- The LORD of hosts, the God of Israel, saith: Behold, I will punish Amon of No, and Pharaoh, and Egypt, with her gods, and her kings; even Pharaoh, and them that trust in him;
- and I will deliver them into the hand of those that seek their lives, and into the hand of Nebuchadrezzar king of Babylon, and into the hand of his servants, and afterwards it shall be inhabited, as in the days of old, saith the Load.

- מִדִּיפִי: מַדְּיִּפִּי:
- הרְבָּה פּוֹשֵׁל נַם־נָפֵֿל אַישׁ אָל־רֵעַׂהוּ נִיְאִקְרוּּ קִּימָהו וְנָשָׁבָה אָל־עַמָּנוּ וְאָל־אָבֶץ מוֹלַרְהַנוּ מִפְּנֵי חֲרֶב הַיּוֹנֶה:
- ַ קְרָאָר שָׁם פּּרְעָּה מֶלֶּדְּ־מִצְּרַיִם שָׁאָּוֹן מְּמֶּבֶיר הַמּוֹמֶד:
- בִּיִבְנִי נִאָם־הַמֶּׁלֶּךְּ יִהְנָה צִּבְאָנִה שָׁמָוּ בִּיִּ הִי־אָנִי נִאָם־הַמֶּלֶּךְּ יִהְנָה צִבְאָנִה שָׁמָוּ בִּי
- ְבְּלֵי גוֹלְתֹ עֲשֵׁי לֶּךְ יוֹשֶׁבֶת בָּתַ־ מִצְּרְיִם כִּי־נֹף לְשַׁמֶּת מָהְנֶׁה נִנְצְּחָת מֵצֵּין יוֹשֶׁב: (ס)
- בא: מְּנְלָׁה וְפַּה־פִּיָּה מִצְּהָוִם מֵּדֶּץ מִצְּפִּוֹן בָּא
- אָגֶבֶׁם פַּא הַּלְינֵים הַּע פּׁלֵבְּעָם: זִּם_טַּמִּׁט טִפּׂנִּי זָּסִי יִטִּבְּיִ, לַאָּ הַּמָּצִי, פַּּי יִנִם אָבְבַּׁל בַּיִּל בַּלִּבִּׁי בְּמִּנְלֵי, מִּנְבָּל בִּי
- ילַבְרְיְּמִיִּתְ בָּאֵי לְיִי כִּּוְמְבֵּי, מַּגִּים: בּוּלְיִי כַּוָּּחָמִ "לֵאַ בִּירִבְּחַיִּלִ
- בבי מֵאַבְבְּׁנִי וֹאֶנוֹ לְנֵים מִסְפֶּׁר: בּּבִי מֵאַבְבְּנִי וֹאֶנוֹ לְנִים מִסְפָּר:
- ה הֹבֶּישֶׁה פַּת־מִצְרָיִם נִהְנָה בְּיֵד עַם־צְּפְּוֹן:
- אַמִר יִהְנָׁה צְבָאִנִה אֵלִהֵּי יִשִּׂרָאֵל הִנָּנִי פּוּקֵר אָל־אָמָוֹן מִנָּא וְעַל־פָּרְעֹּה וְעַל־ פְּרְעָה וְעַל־אָמָוֹן מִנָּא וְעַל־פְּרָעִה וְעַל־ פְּרְעָה וְעַלְ הַבּּטְחָים בְּוּ:
- ְּנְתַּנְיֵנִי (פּ) נְאַנְוֹנִי (פּ) נְתַּכְּנְרָ בְּלֵּגְ נִלְּנָבְ נִלְּנָבְ נִלְּנָב נְתַּנְנִי (פּ)

But fear not thou, O Jacob My servant, Neither be dismayed, O Israel; For, lo, I will save thee from afar, And thy seed from the land of their captivity; And Jacob shall again be quiet and at ease, And none shall make him afraid.

Fear not thou, O Jacob My servant, saith the LORD, For I am with thee; For I will make a full end of all the nations whither I have driven thee, But I will not make a full end of thee; And I will correct thee in measure, But will not utterly destroy thee.

וְאַמְּה אַל־הִירֶּא עַבְּדִי יִעֲּלִבׁ וְאַל־הַחָת יִשְׁרָאֵל כָּי הִנְנֵי מוֹשֶׁעַף יַעֲקוֹב וְשֶׁקִם יִשְׁרָאֵל בְּי הְנָנִי מוֹשֶׁעַף יַעֲקוֹב וְשֶׁקִם

هُمْت عِارَ مِندُّه עِجِيَّ يِעָלִב نِهِمَا بَدَٰتِهِ جِر هِمِهِ هِن جِرُ هِيْشِة جِزَّة جِجِاً تَدَارِهَا هِپُولَ بَيَةِبَوْرَة فَهِنَّ نِهُبَهِ خَهَا هِرِهِلَ جِزَّة بِنَوَا مِنْهِ لَهُ مِنْهُ فِي الْهِبَهِ خَهَا هِرِهِلَ: (عَ)

הפטרת בשלח

.15:?– 4:4 səgbuF si daratlaH ədI

Now Deborah, a propheress, the wife of Lappidoth, she judged Israel at that time.

And she sat under the palm-tree of Deborah between Ramah and Beth-el in the hill-country of Ephraim; and the children of Israel came up to her for judgment.

And she sent and called Barak the son of Abinoam out of Kedesh-naphtali, and said unto him: 'Hath not the Lord', the God of Israel, commanded, saying: Go and draw toward mount Tabor, and take with thee ten thousand men of the children of Naphtali and of the children of Naphtali and of

And I will draw unto thee to the brook Kishon Sisera, the captain of Jabin's army, with his chariots and his multitude; and I will deliver him into thy hand.

And Barak said unto her: 'If thou wilt go with me, I will not go.'

not go.'

And she said: 'I will surely go with thee; not be for thy honour; for the LORD will give Sisera over into the hand of a woman.' And Deborah arose, and went with Batak to Kedesh.

יִרְבוֹרָהֹ אִשָּׁה נְבִיאָׁה אֵשָׁה לַפִּירָוֹת הָיא שׁפְּמָה אָת־יִשְׂרָאָל בְּעֵת הַהִּיא: "יַבְּיּתְה אָת־יִשְׂרָאֵל בְעֵת הַהְיֹא:

אַלְיִהְ בְּנֵי יִּמְּבְאֵלְ לְמִּאָּפֶּמ: בְּרְנָה יְבֵּין בֵּית־אֵלְ בְּתַר אָפְרָיִם נַּיָּגְלְיּ אַלְיִה יְבִּין בִּית־אֵלְ בְּתַר אָפְרָיִם נַּיָּגְלִיּ

נִהִשְׁלֵח נִהִּקְרָא לְבָרָל בָּן־אָבִינִעָּם יְחִנָּה אֵלְהִי־יִשְׂרָאִלֶּר אֵלְיִּ הַלְאָ צִּנְּהוּ יְחִנָּה אֵלְהֵי־יִשְׂרָאִל לֵךְ יִּמְשָׁבְתָּ בְּחַר מְבְּוֹר וְלְסַחְתָּ מִּפְרָּ יִנְאִמֶּר אֵלְיִּי הַלְאָ צִּנְהוּ מְבְּנִי נְפְּתְּלְ

בׁמְנְנְׁי וּנְיַטְּיִבְיוּ בְּנֹבֵּׁב: סְיְסְבְּאַ מְּבַ בְּלֵּא יִבְּוּ וֹאָעַבַבְבַּׁי וֹאָעַב וּמְמָּבְׁיִּנִי אָבְנִּיִ אָבְרַנִּעַבְ בִּיִּמְוּן אָעַב

ַנִּמֹאִמֶּר חָלָּךְ אֵבֵּלָךִ עִּמָּךִ אָפָס כִּי לֹא הַהְנֶׁה הַפְּצַרְמְּדִּׁ עַלְ־חַבֵּלֶבָרְ אֲשָׁר צַמָּר הוֹלֵךְ בֵּי בֵּיַר־אִשְּׁה יִמְכָּר יְחֹנֶה אָתִּר סִיסְרָא וַתַּקְם דְּבוֹרֶה וַמֵּלֶךְ עִם־בְּרָק בֵּרְשָׁה:

הפטרת בשלח

- And Barak called Zebulun and Naphtali together to Kedesh; and there went up ten thousand men at his feet; and Deborah went up with him.
- Now Heber the Kenite had severed himself from the Kenites, even from the children of Hobab the father-in-law of Moses, and had pitched his tent as far as Elon-bezaanannim, which is by Kedesh.
- And they told Sisera that Barak the son of Abinoam was gone up to mount Tabor.
- And Sisera gathered together all his chariots, even nine hundred chariots of iron, and all the people that were with him, from Harosheth-goiim, unto the brook Kishon.
- And Deborah said unto Barak: 'Up, for this is the day in which the Lord path delivered Sisera into thy hand, is not the Lord gone out before thee?' So Barak went down from mount Tabor, and ten thousand men after him.
- And the LORD discomfited Sisers, and all his chariots, and all his host, with the edge of the sword before Barak; and Sisera alighted from his chariot, and fled away on his feet.
- But Barak pursued after the chariots, and after the host, unto Harosherh-goiim; and all the host of Sisera fell by the edge of the sword; there was not a man left
- Howbeit Sisera fled away on his feet to the tent of Jael the wife of Heber the Kenite; for there was peace between Jabin the king of Hazor and the house of Heber the Kenite.
- And Jael went out to meet Sisera, and said unto him: "Turn in, my lord, turn in to me; fear not." And he turned in unto her into the tent, and she covered him with a rug.
- And he said unto her: 'Give me, I pray thee, a little water to drink, for I am thirsty.' And she opened a bottle of milk, and gave him drink, and covered him.

- בְּנְנְּלְ בְּנִילְ מִּטֵ וְּדֵּנְלְ וֹ מִּטֵ נִפֹּמִלְ מְשְׁרָ נּנְּמְלְ בְּנַלְּלְנִ מְּמֶבְנִי אַּלְפָּׁנִ אָנִחִ נִּטִּמִּלְ מִמֵּו נּנִּמְלַ בְּנִילְ אָנִר וְּדִּמְבִּי
- " וְחָבֶר הַפֵּינִי נִפְּרֵד מִפָּין מִבָּנִי חֹבֶב הֹתַן מִשָּׁה נֵיֵט אֲהֵלֹי עַד־אֵילִוֹן (כִּי בצענים)[קי בְּצַעְנַנִּים] אֲשֶׁר אָת־בֶּדֶשׁ:
- ײַ נּיּגִּריּ לְסִיסְרָא בָּי עַּלְּה בָּרֶק בָּן־אָבִינִעַם בּי נַיּגִּריּ לְסִיסְרָא בָּי עַּלְה בָּרֶק בָּן־אָבִינִעַם
- ַ מַּחַרְשָּׁת תַּגּוּלֶם אֶל־נַחַל קִישִׁוּן: הַכָּב בַּרְזֶל וְאָת־כָּל־הָטָם אֵשָּׁר אִתִּוּ מַחַרְשָׁת תַּגּוּלֶם אֶל־נַחַל קִישִׁוּן:
- וַמֹּאִמֶּר ְ דִּבֹרָה אָל־בָּרָׁק קּוּם בֵּי זָה חַיּוֹם אַשֶׁר ְנְתַּן יְהַנָּה אָת־סִיסָרָא בְּיָדֶׁף חַלִּא יְהְנָה יָצָא לְפָּנֵיף נַיְּבֶר בְּרָל מֵתַר מְבֹוֹר נְעְשֶׁרֶה אֲלְפֶּים אָישׁ אַחֲרֶיו:
- יִבְּנִיק רְיֵוֹף אַחָרֵי הָדֶלְכֶּב וְאַחַרֵי הַמַּחַנָּה עָד חַרִשָּׁת הַגּוֹיִם וִיפּֿל פְּל־עַחַנָּה סִיסְרָא לְפִי־חֶׁרֶב לְאׁ נִשְׁאָר עַד־אֶחֶד:
- יבֵּו! בּ'ות מֵבֶר הַפּוּנִי: מַבֶּר הַפּוּנִי בַּי שְּׁלְוָם בַּוּו יָבָּון מֶלְנַ הַבְּּנָר וְסִׁיסִבְּאִ זָּס בְּרַנִּלְוִו אָלְ-אָמֵלְ יִמְּלְ אָמִׁת
- מְלֶּיִהְ הַאָּהֵלְּה וַהְּכַּמָּה בַּשְּׁמִיבֶּה: סּיְהָה אֲדֹנֵי סּיְהָה אֵלִי אַלְ-הִּיְהָא וַיֶּסָר אַלְיִהְ הַאְהֵלְה וַהְּכַּה
- נְּהְכְּפְׁבְנְּיִּ הְּמֵאְטִׁ, נְּשִּׂבְּשְׁׁם אָּטְ-נְּאָנְבְ טִּטְׁלְּדָ נְטַהְּצְׁבִיּ נִּאָמֶב אֶלְיֵבְ עַהְּלֵּנִי נִאָמָב בָּיִ

הפטרת בשלח

- And he said unto her: 'Stand in the door of the tent, and it shall be, when any man doth come and inquire of thee, and say: Is there any man here? that thou shalt say: No.'
- Then Jael Heber's wife took a tent-pin, and took a hammer in her hand, and went softly unto him, and smore the pin into his temples, and it pierced through into the ground; for he was in a deep sleep; so he swooned and died.
- And, behold, as Barak pursued Sisera, Jael came out to meet him, and said unto him: 'Come, and I will show thee the man whom thou seekest.' And he came unto her; and, behold, Sisera lay dead, and the tent-pin was in his temples.
- So God subdued on that day Jabin the king of Canaan before the children of Israel.
- And the hand of the children of Israel prevailed more and more against Jabin the king of Canaan, until they had destroyed Jabin king of Canaan.
- Then sang Debotah and Batak the son of Abinoam on that day, saying:
- When men let grow their hair in Israel, When the people offer themselves willingly, Bless ye the LORD.
- Hear, O ye kings, give ear, O ye princes, I, unto the Lord will I sing, I will sing praise to the Lord, the God of Israel.
- LORD, when Thou didst go forth out of Seir, When Thou didst match out of the field of Edom, The earth trembled, the heavens also dropped, Yea, the clouds dropped water.
- The mountains quaked at the presence of the LORD, Even yon Sinai at the presence of the LORD, the God of Israel.
- In the days of Shamgar the son of Anath, In the days of Jael, the highways ceased, And the travellers walked through byways.

- וַיַּאִמֶּר אֵלֶיהִ עַּמָּר פָּתַח הָאָהַל וְהִיָה אָם־אִישׁ יָבֹא יִשְׁאֵלֶךְ וְאָמֶר הַוֵשׁ־פָּה אָישׁ וְאָמֶרְהְּ אֵין:
- ַנִּמָּמַׁח יָעֵּל אֵשֶׁח־חָבֶר אָח־יָּמָד הָאֹמֶל נַמְּשֶׁם אֶת־הַמַּאָבֶת בְּיָדְה נַמְּבָוֹא אֵלִיוֹ בְּלְאַט נַתְּהָקָע אֶת־הַיָּמֵד בְּרַקְּתֹוֹ נַתְּצְנָה בְּאָבֶץ וְהְוֹּא־נְרְדֶּם נַיֶּעְרְ נִיִּמְר.
- ָּהְקְּהָאַלְּוֹ בְּרָלְ רִיבֵף אָת־סִיסְרָאֵ וַמִּצֵאִי יְעֵל הְאָישׁ אֲשֶׁר־אַמָּר לֹוֹ לֵךְ וְאַרְאֶּךְ אָת־ סִיסְרָאֵ נֹפֵּל מֶת וְתַּיָּתֵר בְּרָקְתִּי:
- ق تَرْجَزُهُ كِذِرْ بَشِلَكُمْ : ق تَرْجَزُهُ كِأَرْبُ لِمَ فِيْنِا لِيَكِلِهِ كُلِي يُطْرِبُ لِيُكِلِي
- ְבָּׁגְוֹ מֶלְנְיַבְּלֵּהְוֹּג (פּ) זְבָּגוֹ מֶלְנִיבְּלְּהְוֹּג הִאָּהְר הַלְּיִנִינִּ אֵּנִי נִּיְּלְנִי גֹֹּר בְּנִגִּוֹה הָּבְׁאָרְ תַּלְוָנִי וְּלִּהְּנִי הַּלִּ
- ַ נַמָּשָׁר דְּבוּרֶה וּבְרֶק בָּן־אֲבִינִּעַם (ס) בּיָּוֹם תַּהְוּא לֵאמְר: (ס)
- מַׁם בֶּּוֹבְנִּ וְבַוְּנֵנִי (ס) בַּבְּרָעַ בְּּרָעוֹי בִּיִשְׁרָאָל (ס) בְּיִרְתָּנִירֵ
- שׁמְעַּנִּ מְלְבְּיִם תַאַּזִינִּנִּ רְזְּנָיִם (ס) אָנֹכִּי לִיחֹנְתׁ אָנְבָי אֲשְׁירָת (ס) אֲזַמֵּר לִיחֹנָת אֶלֹתֵי יִשְׂרְאֵל: (ס)
- ְהְוֹח בְצֵאחָן ִ מִשִּׁעִיר (ס) בְצַעְרְדִּ מִשְּׁבֵּה אֱרִים (ס) אֲרֵץ רָעָּשָׁה גַּם־שָׁמָיִם נְמָפִּוּ (ס) נַּם־עְּבָים נָמְפּוּ מֶיִם: (ס)
- بَرَرَت دِبْرَد بَهْدِيْرِ بَائِير (ס) يُرَد مَائِد طَوْدٌ بَائِير هُرَيْد نَهْدِيْرِ بَائِير (ס)
- אָרִיהִית עַּקלְפַלְנִית: (ס) בִּימֵי יִלְכֵּי מֵדְלִי אָרְחָוֹת (ס) וְחִלְבֵּי נְתִיבֹוֹת יֵלְכֵּי אָרְחָוֹת עַּקלְפַלְוֹת: (ס)

717

mother in Israel. . thou didst arise, Deborah, That thou didst arise a The rulers ceased in Israel, they ceased, Until that

הפטרת בשלח

[stael? there a shield or spear seen Among forty thousand in They chose new gods; Then was war in the gates; Was

ye the LORD. offered themselves willingly among the people. Bless My heart is toward the governors of Israel, That

And ye that walk by the way, tell of it; Ye that ride on white asses, Ye that sit on rich cloths,

down to the gates. His rulers in Israel. Then the people of the LORD went righteous acts of the LORD, Even the righteous acts of watering-troughs! There shall they rehearse the Louder than the voice of archers, by the

Arise, Barak, and lead thy captivity captive, thou son Awake, awake, Debotah; Awake, awake, utter a song;

Then made He a remnant to have dominion over the of Abinoam.

dominion over the mighty. nobles and the people; The Lord made me have

they that handle the marshal's staff. Machir came down governors, And out of Zebulun After thee, Benjamin, among thy peoples; Out of Out of Ephraim came they whose root is in Amalek;

There were great resolves of heart. forth at his feet. Among the divisions of Reuben was Issachar, so was Barak; Into the valley they rushed And the princes of Issachar were with Deborah; As

There were great searchings of heart. pipings for the flocks? At the divisions of Reuben Why sattest thou among the sheep-folds, To hear the

the sea, And abideth by its bays. he sojourn by the ships? Asher dwelt at the shore of Gilead abode beyond the Jordan; And Dan, why doth

> ቲኒልኒ፠ረ፡ (0) ĿŢĻĽ <u> ಭರ</u>್ಷ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّاللَّالِيلَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّلْمُ اللَّهُ اللّ

יְבְחַר אֱלֹחָים חֲדָשִּׁים אָז לְחָם

خخر خُلِيظَكَّ، نَهُلُهُج (م) لِتَقْلُمُنْكُنَاتُ בּאַבְבּהִים אֶלֶב בִּיִּמְבָּאַלְ: (ס)

מְּמֹנֻ אָם_וֹבְאָׁעַ וֹבָמָּע (סִ)

לַּמְׁם בַּבְרָכוּ יְהַוְּהַי: (ס)

مَيْدًا لَبِخُدْ، مَحِ يُثِكُ مُبِينِ: (٥) ַרְכְבֶּיְ אֲׁעִנְוִע בְּעִרְוִע (ס) יִמֶּבֶי עַּלַ

לְנִמְּבְאָצְׁלְ (סִ) אָנִ יִּבְרָנִ לְמָּהֹבְנִים הַם_ יְתַנּנְ צְּבְקוֹת יְהַנְּה (ס) צַּבְקָת פּּרְזּוֹנִי מפּוֹגְ מִעֹבֹּגִים בוֹ מַמִּאִבְּים (ס) מִּם

בּבּבוּ מׁ. (ס) לוּם בַּבָּל וְמִבָּע מִבּוֹנִ מובׁי מובי דְבוּבְנ (ס) מובי מובי رِπ<u>ز</u>ֶπ: (a)

בָּן־אֲבִינְעַם: (ס)

יְרַדַקי בַּגְּבַוְרֵים: (a) אָז יְרָד שְׂלִיד לְאַדִּירָים עָם (ס) יְחִנְּה

מַנָּי אֶפְבַיִים מְּרְשָׁם בַּעַּמְלֵל (ס) אַנִוֹנִירָ

₫Ľ: (a) מְנִיבִּילֵים (ס) וּמִּיְּבִירֵן מִשְּׁבִים בְּשָּׁבֶם בּלוֹמֵוֹ בּגַּמְמָנוֹנַ (ס) מִלָּוּ מִבְּוֹר יָנִרוּ

ַבֹּבֹּלְנִּוִע בֹאוּבְוֹ נֹּבִלְים טִלִּבֹּי. (a) בן בְּיִל בְּעָמָל שָׁלַח בְּרַיָּלְיִוּ (ס) וֹמְבֹּו בֹּוֹמְּמַבֹּע מִם גַּבְּנָע (סִ) וֹוֹמְּמַבַּע

لالبراد نظر عنظر (٥) מְבֹלִנִים הֹבֹנִים (ס) לִפֹלנִיִם בֹאִיבֶּוֹ र्देवंप रंकृदेवं हिर्रा प्रविक्षंबंदित (व) र्वेव्यंव

לַמָּע וֹלִינַ אָּנֹיִנַע (ס) אַמָּב וֹמִבְ לַנַוֹנָלַ נְּלְמֶּׁר בַּמְּבֶּר הַיַּרְבֵּן שְּבֶּן (a) וֹבֶוֹ

نظِرت (م) لَمْم بِنْ فَلِي الْمُعْرِيدِ (م)

הפטרת בשלח

- Zebulun is a people that jeoparded their lives unto the death, And Naphtali, upon the high places of the field.
- The kings came, they fought; Then fought the kings of Canaan, In Taanach by the waters of Megiddo; They took no gain of money.
- They fought from heaven, The stars in their courses fought against Sisera.
- The brook Kishon swept them away, That ancient brook, the brook Kishon. O my soul, tread them down with strength.
- Then did the horsehoofs stamp By reason of the prancings, the prancings of their mighty ones.
- Ourse ye Meroz', said the angel of the Lord, Curse ye bitterly the inhabitants thereof, Because they came not to the help of the Lord, To the help of the Lord against the mighty.'
- Blessed above women shall Jael be, The wife of Heber the Kenite, Above women in the tent shall she be blessed
- Water he asked, milk she gave him; In a lordly bowl she brought him curd.
- Her hand she put to the tent-pin, And her right hand to the workmen's hammer; And with the hammer she smote Sisera, she smote through his head, Yea, she pierced and struck through his temples.
- At her feet he sunk, he fell, he lay, At her feet he sunk, he fell; Where he sunk, there he fell down dead.
- Through the window she looked forth, and peered, The mother of Sisera, through the lattice: 'Why is his chariots so long in coming? Why tarry the wheels of his chariots?
- The wisest of her princesses answer her, Yea, she returneth answer to herself:

- ېچליו עַם הַרֵף נִפְּשָׁוֹ (ס) לִמִּית וַנִפְּהָּלִי עַל מְרוֹמֵי שְׂדֶה: (ס)
- בָּאִי מְלְכִיםׁ נִלְחָׁמִי (ס) אֵז נִלְחָמִי מַלְבֵּי כְנְּעֵּן (ס) בְּתַּצְנְן עַלְ־מֵי מִנְדָּי (ס) בָּצִע בֶּסֶך לְאִ לְבֵּחוּ: (ס)
- מְּמִּסְׁבְּוְיִשְׁם וֹלְנֵוֹמִוּ מִם_סְׁנִסְׁבָּים מִּלְּבְאָנִים וֹלְנִוֹמִוּ (ס) בַּלִּנְכָּבִּים
- נַחַל קִישׁוֹן גְּרֶבֶּׁם (ס) נַחַל קִרוּמֶים נַחַל קישִׁוֹן (ס) הַדְּרְבֶי נַפְשָׁי עִּזּי (ס)
- בְּחֲרָוֹת אַבִּירֶיוּ: (ס) מְדַּחֲרָוֹת אַבִּירֶיוּ: (ס)
- אַוֹרוּ מֵרֹוֹז אָמַרֹ מַלְאַדְּ יְחִוֹּׁה אָרוּ אָרִוֹר יִשְׁבֵּיִהְ (ס) בָּי לְאַ־לָאוּ לְעֵזְרֵת יְחִוְּה (ס) לְעֵזְרֵת יְחִוָּה בַּגְּבּוֹרִים: (ס)
- מְּנְשָׁיִם בְּאָהֶל מְּבְרֶךְ: (ס) מְבְרַךְּ מִנְשִׁים יְעֵּל אֵשֶׁת חֲבֶר תַקּינִי (ס)
- $\bar{x}$ $\bar{x}$
- ִיְדָה לִיְתָּד מִשְׁלִּחְנָה (ס) וִימִינָה לְחַלְמָוּת עַּמֵלִים (ס) וְחָלְמָה סֵיסְרָא הַחֲקָה רֹאִשׁׁוּ (ס) וּמְחַצְּה וְחַלְפָּה רַקְּהְוּ: (ס)
- לפֿל שָּׁרְיּר: (ס) בּוּלְיֶנִילְ פָּרָת וֹפְלְ (ס) בַּאַשֶּׁר פַּרָת שָּׁם בּיוֹ בַּוֹלְיָנִי פַּרָת לפֿל שָׁכָּב (ס) בִּיִּן
- בְּעַר הַחַלּוֹן נִשְׁקְבָּּה וַתְּיַבֶּב אָם סִיסְרָא בְּעַר הָאָשְׁנָב (ס) עַּדִּיעַ בֹשֵׁשׁ רְכְבּוֹ לְבוֹא (ס) עַדִּיעַ אֵחֵרוּ פּעַמֵּי עַרְּכְּבוֹתְיוּ: (ס)
- הַכְּמִוֹת שָׁרוֹמֵיהָ הַעַּנֵנְנָּה (ס) אַף־הָּיא הַכְּמִוֹת שָׁרוֹמֵיהָ הַעַּנֵנְנָּה (ס)

Are they not finding, are they not dividing the spoil? A damsel, two damsels to every man; To Sisera a spoil of dyed garments of embroidery, Two dyed garments of broidery for the neck of every spoiler?

So perish all Thine enemies, O Lord; But they that love Him be as the sun when he goeth forth in his might. And the land had rest forty years.

הפטרת יתרו

הְבֹּה בְּלֵּמְעֹּים לְבַּנְּאֲבֵׁ, מְּלֶבְ: (ס) לְסָנִסְּלְאַ (ס) מִּלְלְ הִּבְּמִנִם בַּלַמְּׁע (ס) בְּטַמְּעִים לְבַאָמ יְּבָׁב (ס) מִּלְלְ הִּבֹמִּם בַּלְאָ נִמִּהִאָּ יִנִוּלְלֵנִ מִּלָלְ (ס)

ָּ בְּן יאִבְרִּ כְל־אִיִּבֶּלִּי ִּחִנְּה וְאַנִּבִּיוּ פְצָאַת תַשֶּׁמֵשׁ בִּנְבָרְתִּוֹ (ס) נַתִּשְׁלָש הְאָבֶץ צַּרְבְעִים שְׁנְה: (פּ)

The Haftarah is Isaiah 6:1 – 7:6 & 9:9 – 9:6.

In the year that king Uzziah died I saw the Lord sitting upon a throne high and lifted up, and His train filled the temple.

Above Him stood the seraphim; each one had six wirh twain he covered his face and with twain he covered his feet, and with twain he did fly.

And one called unto another, and said: Holy, holy, holy, is the Lord of hosts; The whole earth is full of His glory.

And the posts of the door were moved at the voice of them that called, and the house was filled with smoke.

Then said I: Woe is me! for I am undone; Because I am a man of unclean lips, And I dwell in the midst of a people of unclean lips; For mine eyes have seen the King, The Lord of hosts.

Then flew unto me one of the seraphim, with a glowing stone in his hand, which he had taken with the tongs from off the altar;

and he touched my mouth with it, and said: Lo, this hath touched thy lips, And thine iniquity is taken away, And thy sin expiated.

And I heard the voice of the Lord, saying: Whom shall I send, And who will go for us? Then I said: 'Here am I; send me.'

מְלָאִּנִם אָּטַבְטַנִוּכֵّלְ: אָבְוֹּנִ ,מֻּבַ מַּלְבַכָּפָא בָּם וֹנִמָּא וֹמִנּלְנִוּ בַּמִּנִּטַ מִנִּעַ עַפָּנְלָּצִׁ מִּנִּלְנִוּ נִאָּבִאָּנִי אָטַב

שְׁרָפִּים עֹמָדִים ו מִמִּעַל לֹוֹ שֵשִׁשׁ בְּנָפֵיִם שֵשׁ בְנָפִים לְאֶחָד בִשְׁתַּיִםוּ יָכַפֶּת פְּנָיוּ יִבְשְׁתַּיִם יְכַפֶּת רַגְּלֶיוּ יִבְשְׁתַּיִם יְעּוֹפֵף:

וְקְרָא זָה אָל־זָה וְאָמַּר קְּדָיֹשׁ וּ קָדִישׁ קָדִישׁ יְהְנָה צְבָאִיה מָלָא כְּל־הָאָבֶץ בְּבִידְרִי:

نَّوْرُه مِّשُ!: ب يَبْرُمْ هِفِيْت يَوْفِي مُعْاِدٌ يَوْبَدُ يَوْبَدُ هِنِيَةُ الْتَوْبَتِ عِنْدُ

נִאַמַר אִוּי־לֵּי בִּי־נִדְמִׁיִּחִי בֵּי אָישׁ מְמֵא־ שְׁפְּתַיִםׁ אַנֹּכִי וּבְתוּךְ עַם־מָמֵא שָׁפְתַּיִם אָנֹכִי יוֹשֻׁב בִּי אֶת־חַמֶּלֶךְ יְחֹנֶח צְבְאִוֹת רְאִּי עֵינֵי:

ربوا هَذَّ هِبَا مَا مَوْرَفُتُ وَبَرَانَ جَوْرَ عِنْ كُنَّ مِا مَا مَوْرَفُتُ وَبَرَانَ

ឃុំទុំជុះ الْمِد يَرْظ عَلَى مِكِا ديوَر مِكِ فِد يَشْكِيْ بَالِهِ عِنْ مِكِالِ مِكِيْدِ عِلَى مِكِا

ڹڟ؞ڗڴ۪ڮۦڴ۪ڒڹڔۼڟٮڽڹڹڔۼڟ۪ٮۼڡۦڟڔۼۻڴؚٮ ڹڟ؞ڗڴڮۦڴڒڹڔۼڟٮڽڹڹڔۼڟ۪ٮۼڡۦڟڔۼۿڴؚٵ

- And He said: 'Go, and tell this people: Hear ye indeed, but understand not; and see ye indeed, but perceive
- Make the heart of this people fat, and make their ears heavy, and shut their eyes, lest they, seeing with their eyes, and hearing with their ears, and understanding with their heart, return, and be healed.'
- Then said I: 'Lord, how long?' And He answered: 'Until cities be waste without inhabitant, and houses without man, And the land become utterly waste,
- And the LORD have removed men far away, and the forsaken places be many in the midst of the land.
- And if there be yet a tenth in it, it shall again be eaten up; as a terebinth, and as an oak, whose stock remaineth, when they cast their leaves, so the holy seed shall be the stock thereof.
- And it came to pass in the days of Ahaz the son of Jotham, the son of Uzziah, king of Judah, that Rezin the king of Aram, and Pekah the son of Remaliah, king of Israel, went up to Jerusalem to war against it, but could not prevail against it.
- And it was told the house of David, saying: 'Aram is confederate with Ephraim.' And his heart was moved, and the heart of his people, as the trees of the forest are moved with the wind.
- Then said the Lord unto Isaiah: 'Go forth now to meet Ahaz, thou, and Shear-jashub thy son, at the end of the conduit of the upper pool, in the highway of the fullers' field;
- and say unto him: Keep calm, and be quiet; feat not, neither let thy heart be faint, because of these two tails of smoking firebrands, for the fierce anger of Rezin and Aram, and of the son of Remaliah.
- Because Aram hath counselled evil against thee, Ephraim also, and the son of Remaliah, saying:
- Let us go up against Judah, and vex it, and let us make a breach therein for us, and set up a king in the midst of it, even the son of Tabeel;

- ְנְאַמְרַ לֵנְי וּרְאָנ רָאָנ וֹאַלְ־מַדֶּענּי נַּיּאִמֶּר לֵנְי וֹאִמָּרָתֵּ לְמָנֶם תַזָּהְ שִׁמְעָנִּ
- " בַּהְבֹּי יָבֵּין וְאָב וְרָפֹּא לְוִי בְּשְׁמֵּל פַּּן־יִרְאָה בְעִּינְיִ וּבְאָּוָנָיִוּ יִשְׁמָּע השְׁמֵן לֵבִרַםְעָּה הַנְּיִּלְיִי וְאָּנְנִי וּבְאָּוָנָיִוּ יִשְׁמָּעִ
- " נְאִמֶּר עַּר־מָּתָי אֲדֹנִי נִיּאמֶר עַּר אֲשֶׁר אָם שְׁאִּי עְּרִים מֵצֵין יוֹשֶׁב וּבְחִים מֵצֵין אָדֶם " מְאָנִי עָרִים מָצֵין יוֹשֶׁב וּבְחִים מֵצֵין אָדֶם
- בְּלֵבְר בִאָּבְן: " וֹנִטַל וִבוְיִׁב אָנַבְיִאִּנִים וֹנַבָּּנִי בִּהְּוּבָּבִי
- ְּיִנִית בְּהִ מְּשָּׁרִיּיִּה וְשָׁבָה וְהִיְתָה לְבָּעֵר בְּאֵלְה וְבְאַלֹּוֹן אֲשֶׁר בְּשַלֶּכָת מַצֵּבָת בְּם זֶרַע קֹבֶשׁ מַצַּבְתְּה: (פ)
- יויי בימי אָחָׁוּ בָּן־יוֹהָם בָּן־שָׁוּיִּהוּ מֵלֵּךִּ יהוּיִי יְהוּבְׁה שָּלֶה רְצֵּין מֶלֶּךִּ"אֵבֶּם וּפָּקח בָּן־ רְמַלְיָהוּ מֶלֶּדִּ־יִשְׁרָצֵל יְרִוּשְׁלֵם לַמִּלְחָמֶה עַלֶּיִהְ וְלְאׁ יָכִל לְהִפְּתֵם עָּלֶיהָ:
- ַ נְּנְּגַר לְבֶּנִת בִּנִר לֵאָמֶר נָחָה אָּרֶם עַלִּ אָפְׁרָיִם נִיּנָע לְבָּבוֹ וּלְבָּב עַּמָּוֹ כְּנָוֹעַ עַּצֵּיר נְיָנְה לְבֶּנִת בְּנִר לְבָּנִת נְּחָב עַּלְ
- ַניּאמָר יְהֹנְתֹ אֱל־יְשִׁעִּיִּהִׁ צֵא־נָאַ לִקְרָאָת אָּחָז אַמְּה וּשְׁאָר יָשִׁוּב בְּנֵוְך אֶל־קְצִׁה הְעַלַתֹ הַבְּרֵבְה הָעֶּלְיוֹנְה אֶל־מְסָלָת שְׁדֵה בּוֹבֶס:
- ڹۼؚڽڗڝ۫ ۼڮ۫ڹڔڹڛؙؿڔڔڹڽڛؙۼڡۼڂڹڹۼ ڹڬ۪ڿڄڒۼڮۧ؞ؽڋڎۻڛٛڎ؞ڹڽڿڹٮڔۼڎڽڽ ڹڿٳ᠆ٟڎۄٙڿؙؠڹ؞؞
- ַ זְּמֵּלְנְיֵהְ לֵאִּלְּוְרֵ: בְּמֵּלְנְיֵהְ לֵאִלְּרֵ:
- נַעָּלְנִי בְּיִרוּידְתֹ וּנְקִיצֶּׁנָת נָנַבְקַעָּנָת צֵּלִינוּ נְעְלְיִר מֶלְרְּ בְּתוּלְת נִּקיצֶּנָת נָנַבְקַעָּנָת צֵלְיִנוּ

ζ:XI

For a child is born unto us, a son is given unto us, and the government is upon his shoulder, and his name is called Pele-joez-el-gibbor Abi-ad-sar-shalom;

That the government may be increased, and of peace there be no end, upon the throne of David, and upon his kingdom, to establish it, and to uphold it through justice and through righteousness From henceforth even for ever. The zeal of the Lord of hosts doth perform this.

בּי־יֵבֶּד יַבִּי־עַד שַּׁר־שָׁלְיִם: הַמִּשְׁרֶה עַּלִ־שִׁבְּתִּוֹ וַיִּקְלֵּא שְׁמִוֹ פֶּלֶא יוֹעֵּץ אַל גּבּוֹר אֲבִי־עַרְהַבְּתֵּוֹ הַּקְרָּ

(כ' לם רבה)[ק' לְמַרְבָּה] הַמִּשִּׂרָה • יִלְשֶׁלַוֹם אֵיוִ־מֵּץ עַל־בָּסֵא דָוִדׁ וְעַל־ מַמְלַבְּחֹּוֹ לְחָבֶין אֹתְהֹ וְּלְסַעֵּדָה בְּמִשְׁפֶּמ יִבְּצְרְקָה מֵעַמְּה וְצִּה וְלַסְעֵּדְה בְּמִשְׁבָּ צְבְאָוֹת תַּעֲשֶׁה־וְּאֹת: (פ)

LEULR GWEU'D

The Hastarah is Jeremiah 34:8-34:22 & 33:26-33:26. On Shabbat Shekalim, Mastir is Exodus 30:11-16 on page 150, and the Hastarah is the special Hastarah on page 237. When Shabbat Shekalim is 'Rosh Hodesh, read as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read the 7th aliya for Shabbat 'Rosh Hodesh on page 232. On Rosh Hodesh that is not Hastarah are on page 232. On Erev 'Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, read the Hastarah on page 232.

The word that came unto Jeremiah from the Lord, after that the king Zedekiah had made a covenant with all the people that were at Jerusalem, to proclaim liberty unto them;

that every man should let his manservant, and every man his maidservant, being a Hebrew man or a Hebrew woman, go free; that none should make bondmen of them, even of a Jew his brother;

and all the princes and all the people hearkened, that had entered into the covenant to let every one his man-servant, and every one his maid-servant, go free, and not to make bondmen of them any more; they hearkened, and let them go;

but afterwards they turned, and caused the servants and the handmaids, whom they had let go free, to return, and brought them into subjection for servants and for handmaids;

therefore the word of the LORD came to Jeremiah from the LORD, saying:

בָּׁם בּּגנוּגַג אַנוֹגנוּ אָנְמִּ: נְאַלְנֵג, וְנַאְלְנֵגָי נִשְׁאָנִם לְבָלְנֵג, אָּלָג לְאַלֵּט אָנִא אָנרַתַּבְּי, וְאָּגִּא אָנרַאִּפְּטִׁנִי

וְלְמִּפְּטִוּע: (פּ) (כּ, וּנְכְדֵּימִם)[לַ, וֹיְּלְבָּׁמָּיִם] לְהֵּבְּיִנִם נּגְּמִיבִימִּם)[לַ, וֹיִּלְבָּמָּיִם] לְהֵּבְּיִנִם נּגְּמִּיִבִּי אַטְבִּיִּבִּלְ נִגְּמָבִּי אָטִבְיִהְּבָּ

לאמיר: ביקי דְבַר־יְחֹוֹת אֶל־יִרְשְׂיִתוּ מֵאָת יִחֹוֶת

Thus saith the Lord, the God of Israel: I made a covenant with your fathers in the day that I brought them forth out of the land of Egypt, out of the house of bondage, saying:

At the end of seven years ye shall let go every man his brother that is a Hebrew, that hath been sold unto thee, and hath served thee six years, thou shalt let him go free from thee'; but your fathers hearkened not unto Me, neither inclined their ear.

And ye were now turned, and had done that which is right in Mine eyes, in proclaiming liberty every man to his neighbour; and ye had made a covenant before Me in the house whereon My name is called;

but ye turned and profaned My name, and caused every man his servant, and every man his handmaid, whom ye had let go free at their pleasure, to return, and ye brought them into subjection, to be unto you for servants and for handmaids.

Therefore thus saith the Lord? Ye have not hearkened unto Me, to proclaim liberty, every man to his brother, and every man to his neighbour, behold, I proclaim for you a liberty, saith the Lord, unto the sword, unto the pestilence, and unto the famine; and I make you a horror unto all the kingdoms of the earth.

And I will give the men that have transgressed My covenant, that have not performed the words of the covenant which they made before Me, when they cut the calf in twain and passed between the parts thereof;

the princes of Judah, and the princes of Jerusalem, the officers, and the priests, and all the people of the land, that passed between the parts of the calf;

I will even give them into the hand of their enemies, and into the hand of them that seek their life; and their dead bodies shall be for food unto the fowls of the heaven, and to the beasts of the earth.

בּה־אַמָר יְהוָה אֵלֹהַי יִשְׂרָאֵל אָנֹלִי פָּרָחִי בְרִית אָת־אֲבָוֹתִילֶּם בְּיוֹם הוֹצִאָּי אוֹתָם מַאֲהֶץ מִצְּרִים מִבֵּית עֲבָּרִים לֵאמָר:

אָלוִטִּיכֶם אָלְּי וְלְאִ הִּטִּוּ אָתִ-אָּוָנֶם: אָלִיו הְשִּׁלְהִיהִ הְפָּׁהִי תִּפְּּהָר לְלְּיִ וַעְּבֶּר מִבְּי אָהָר הָשָּׁר יִמְּבָר לְלִּי וַעְּבָּרוּ אָשֶׁ מִפֵּא מִבָּר אָהָר הָלָּי הַטִּי אָרִר הָּבָּר הָ

מּבְׁרֵּי וְאֵּיִשׁ אָנִי שִׁפְּׁחְלִי אָשֶׁר שִׁכְּחְחָּ וְמִּשְׁכִּיוְ וְאַנִישׁ אָנִי שִׁמְיִ וְמִּשְׁכִּי אָנִשׁ אָנִי בְּרִיתְ לְפְּנְּי בַּבְּיִּנִי אָשֶׁר יָנְקְרָא שָׁמָי מָלֶי בְּמִּינְי לְפְׁלָּי בַּבְּיִת אָשֶׁר יָנְלֶרָא שָׁמָי מָלֶי וְמִּאָרִי אַמְּטָ חַיְּיִם וַתַּאָּמָה אָנִי חַנִּיִּשׁׁר וְמִּאָרִי אַמְטָ חַיְּיִם וַתִּאָּמָה אָנִי

بأغهره خرقه والمحافة المحافة

לָבֵן בְּּה־אָמָר יְהֹנָה אַמָּם לֹא־שְׁמַּנְמָם אֵלֵי לִקְרָא דְּרִוֹר אֵישׁ לְאָחִיו וְאֵישׁ יְהִנְּה אֶלִ־הַמֶּנֶב אֶלִ־תַהֲבֶּר וְאָל־הְרָשְׁב יְהִנְּה אֶל־תַמֶנֶב אֶל־תַהֲבֶּר וְאָל־הְרִשְׂב יְהִנְּה אֶל־תַמֶנֶב אֶל־תַהֲבֶּר וְאָל־הְרִיִּבְּב יְהִנְּה אֶלִיהוֹנֶב אֶלִים דְּרִינִי הְאָנֵין יִהְיִּה אַמְיִים הָאָנֶדן

خُدُم خَمَّدُكُ، م لَخِمُطَالِينَ (م)

וְנְתַתֵּי אָת־הְאָנִשִׁים הִעְּבְרִיםׁ אָת־בְּרִתִּי אַשֶּׁר לֹא־הַקִּימוּ אָת־דִּבְרֵי הַבְּרִית אַשֶּׁר בְּרְתִּי לְפָּנִי הָעַנֶּל אַשֶּׁר בְּרְתַּי לִשְּׁנִים ניעַבְרִי בֵּין בְּתְּרֵי:

שְּׁנֵי יְתִּגֶּל: וְתַפְּׁתֵּנְים וְלָל עָם הָאָּבֶץ הָעָּבְרִים בֵּין בְּתְּנֵי הְעֵּגְל:

ײַשְּׁמִּנִם נְּלְבְּׁשֵׁמִּט בַּגְּרְ אְנְבִּיהָם נְּבָּוֹץ לְמִּוִּּר נְּפְּׁמֵּׁם וְהַנְּמֵּׁה נְבְלְמָם לְמֵּאִּבְּלְ לְמִּוּר בּשְׁמִּנִם נִלְבְּשׁׁמִּים בְּגָר אִנְבִּיּוֹם נְבָּוֹץ מְבָּלִּהָּוֹ

of the king of Babylon's army, that are gone up from hand of them that seek their life, and into the hand give into the hand of their enemies, and into the And Zedekiah king of Judah and his princes will I

inhabitant. make the cities of Judah a desolation, without against it, and take it, and burn it with fire; and I will them to return to this city; and they shall fight Behold, I will command, saith the LORD, and cause

heaven and earth; and night, if I have not appointed the ordinances of Thus saith the LORD: If My covenant be not with day

compassion on them.' for I will cause their captivity to return, and will have be rulers over the seed of Abraham, Isaac, and Jacob; David My servant, so that I will not take of his seed to then will I also cast away the seed of Jacob, and of

> بجزَب يَادِم شِكِكَ حَجُم بَعَكِرُه مُعَرِّرُه مُعَرِّزُه : אַמּן בְּיֵר אָיְבִיהָם יּבְיָר מְבַקּשָׁי נַפְּשָׁם ןאָת־צִּדְקִּהוּ מֶלֶּדִּיְהוּלָה וְאָת־שְׂנְיוּ

ä¾'ſ'Ÿ¤⊏: (Œ) بْمُلِـ فَكُمْ لَمُنالِمُ مُنْ أَمُنالِ مُقَالًا مُمْمُنا בומור היאת ונקחמו עליה ולקרוה تبزز מְצַנְּה נָאָם־יְהֹנָה וַהֲשָׁבֹתִּים אֶל־

XXXIII:25

ינם_זُנַת וֹהַלוִרְ וֹבוֹנְר תַּבִּיגָּו אָלִאָּס מִפֿטַע וְלְיֵלְתְ חַפְּוֹת שְׁמָוֹם וֹאֲבֶץ לֹא שְׁמְחָתִי:

ַכַּר אָמַר יְהוֹה אָם־לָאָ בָּרִיתָּי יוֹמָם

שְׁבוּטֶׁם וְבְוּהַמְטֵּים: (פּ) וֹנְמְּלֶב בֹּנַ (כּ, אַמִּוֹב)[לַ, אַמָּנַב] אָנַרַ מֹנּבׁתְ מָהַבְּים אָבְ־זָבת אַבֹּבַבָּם וֹהָעַבַּ

הפטרת תרומה

haftarah are on page 239. On Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, the Maftir and Haftarah are on page 232. aliyot from the parsha, and read the 7th aliya for Shabbat 'Rosh Hodesh on page 232. For Shabbat Zachor the mastir and the special Haftarah on page 237. When Shabbat Shekalim is 'Rosh Hodesh, read as before but combine the 6th and 7th The Haftarah is I Kings 5:26 – 6:13. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 – 16 on page 150, and the Haftarah is

and Solomon; and they two made a league together. promised him; and there was peace between Hiram And the Lord gave Solomon wisdom, as He

the levy was thirty thousand men. And king Solomon raised a levy out of all Israel; and

months at home; and Adoniram was over the levy. by courses: a month they were in Lebanon, and two And he sent them to Lebanon, ten thousand a month

hewers in the mountains; bore burdens, and fourscore thousand that were And Solomon had threescore and ten thousand that

rule over the people that wrought in the work. work, three thousand and three hundred, who bore besides Solomon's chief officers that were over the

> נּיִבְרָתְיּ בְּרָתְתְּ אָנִינִם: לְוַ וֹנְינַי שָּׁלְם בֵּין חִירָם יבֵּין שְּׁלְמֵּר ַנִיהנְה נְתַּן חָבְמָּה לִשְּׁלִמָּה בַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־

رَبْتِرَ بَرَةِم مُحِيثِينَ كُجُلِّهُ خُبِهِ: رَبَمَح يَشَرَك فِكِرَثِي مُو مَخَدٍ نَهُدُهُمُ

לביתו וֹאָבְנִינִם מַּלְבַנַּמָּס: (o) הַליפֿוֹת הַבְּשׁ יִהְנִי בַּלְבְנֹוֹן שְׁנַנִים הַדְשָׁים נישְׁלְחָם לְבְנִוּנְה עֲשֶּׁבֶה אֲלָפָּים בַּוֹדֶשׁ

ישְׁמִנִים אֶבֶר הַבֶּר: رَنْكُ، كِمُكِرَثِكِ مَحُمْرَتِ كُكُلِّ رَمِّهِ مَخُكِ

بَالِيَاتِ فَمْ لَا يَمْشُرِكُ فَقَالُهُ فَالْمُعَالِدِةِ (٥) עַמְלָאַלְע הָאַלְמֵּט אָּלָפָּוֹם וּהָגָּהַ מָאָוִע خُرِّد מֹמִּנְ, עَوۡجُدُره خُمُحِمِر كُمُّلَ مَحًا

- And the king commanded, and they quarried great stones, costly stones, to lay the foundation of the house with hewn stone.
- And Solomon's builders and Hiram's builders and the Gebalites did fashion them, and prepared the timber and the stones to build the house.
- And it came to pass in the four hundred and eightieth year after the children of Israel were come out of the land of Egypt, in the fourth year of Solomon's reign over Israel, in the month Ziv, which is the second oner Israel, in the began to build the house of the Lord.
- And the house which king Solomon built for the LORD, the length thereof was threescore cubits, and the breadth thereof twenty cubits, and the height thereof thirty cubits.
- And the porch before the atemple of the house, twenty cubits was the length thereof, according to the breadth of the house, and ten cubits was the breadth thereof before the house.
- And for the house he made windows broad within, and narrow without.
- And against the wall of the house he built a side-structure round about, against the walls of the house round about, both of the temple and of bthe sanctuary, and he made side-chambers round about;
- the nethermost story of the side-structure was five cubits broad, and the middle was six cubits broad, and the third was seven cubits broad, for on the outside he made rebatements in the wall of the house round about, that the beams should not have hold in the walls of the house.—
- For the house, when it was in building, was built of stone made ready at the quarry, and there was neither hammer nor axe nor any tool of iron heard in the house, while it was in building.—
- The door for the clowest row of chambers was in the right side of the house and they went up by winding stairs into the middle row, and out of the middle into the third.

- رْجِرْ بَهْمُا بَرَةُمَا يَرَةُمَا يُحِزِرُه بِتَاكَٰنَه يِجِرِرُه بِهِرَانَه كِأَنِوَا يَهِرَاهُ يَجِزِرُه بِتَاكَٰنَه يِجِرِرُه
- עַבְּיָה נִינְיִה הָעָּלָיִם נִיבְּיָנִי הַעָּלָיִם לְבִּנְוָּת הוְהַגְּבְלְיָם נִיְבָינִי הַמָּצָּים וְהַצָּבְנִים לְבָנְוָת היִפְּסִׁלְיִים נִיבְיִי
- וְיָהֵי בִשְׁמוֹנָים שְׁנָה וִאַרְבָּע מֶצִּוֹה שִׁנְּה לְצֵאִה בְּנֵי־ִשִׁרְצֵל מֵאֶהֶץ־מִצְרַיִם בַשְׁנָה הְרְבִימִּיה בְּחָהֶשׁ זִּוּ הִוּא הַחָהֶשׁ הַשִּׁנִּי לְמִלְךְ שְׁלֹמָה עַל־יִשְׂרָצֵּל וַיָּבֶּן הַבָּיִה לֵיהְנְה:
- ְּוַהַפַּיִת אֲשֶׁר בְּנְּח חַמֵּלֵה שָׁלִמֹה ליחנְה שִׁשִּים־אַמָּה אַרְכִּוֹ וְעֶשְׂרֵים רְחְבֻּוֹ יִשְׁלְשֵּׁים אַמֶּה קוֹמְתְּוֹ:
- ְּ יְהָאוּלֶם עַל־פָּנֵי הֵיכָל הַבָּוֹת עָשָׁרֵים אַמְּהֹ אֲרְבֹּוֹ עַל־פָּנֵי רַחַב הַבָּוָת עָשָׂר בְּאַמֶּה רְחְבָּוֹ עַל־פְּנֵי הַבָּוְת:
- נַיַּמַמְ לַבְּּנִים חַלְנִינִ מְּלֵבָּנִם אָסוּמֶנִם:
- ְּנְלְגִּבְיִּנְ נִינְּמַּמְ גִּלְמִּנְעַ סְבָּיִבּ סְבְּיִב אֶעַ-מִּינְנִע עַבִּיִּעִ סְבָּיִב לְנִינֶבְ נְבְּיִב אֶעַ-מִּינִי עַבָּיִעִ סְבָּיִב לְנִינֶבְ
- (כ' היציע)[ק' הַיִּצִּיעַ] הַהַּחְהֹּנְה הָמֵשׁׁ
   בְּאַמָּה רְחְבְּה וְהַמִּיכֹנְה์ שֵשׁׁ בְּאַמָּה רְחְבְּה וְתַשְׁלִישִׁית שֶׁבַע בְּאַמָּה רְחְבְּה כִּׁי מִּרְעִיה נְתַּן לַבַּיָת סְבִיב חֹוּצְה לְבְלְהֵי אֲחָוֹ בְּקִירוֹת־הַבְּיִת:
- ققزى ڧنڧزىن، ،ئۇڭزى ئىتىل ڧىڭدىڭ خڭ خۇر ئىلى ئۇڭ ئىقزى ڧنڧزىن

- So he built the house, and finished it; and he covered in the house with planks of cedar over beams.
- And he built the stories of the side-structure against all the house, each five cubits high, and they rested on the house with timber of cedar.
- And the word of the Lord came to Solomon, saying:
- As for this house which thou art building, if thou wilt walk in My statutes, and execute Mine ordinances, and keep all My commandments to walk in them; then will I establish My word with thee, which I spoke unto David thy father;
- in that I will dwell therein among the children of Israel, and will not forsake My people Israel.

- ذِنِ لِ هُمَ ـ تَجْدِن نِ رَحْزُ لِهِ نِ نِ مُؤِا هُم ـ تَجَزِن

   ذِنِ عُمَ ـ تَجْدَن نِ رَحَدُ لِهِ نَا مُؤَا هُم ـ تَجَزِن
- בְּנֵבֶן אֶת־(כ׳ היציע)[ק׳ הַיָּצִיֹּלִי אָת־תַבָּיִת הַבַּיִת חָמֵשׁ אַמִּית קִימָתִי נַיָּאֵתִוּ אָת־תַבָּיִת נַיֶּבֶן אֶת־(כ׳ היציע)[ק׳ הַיָּצִיֹּלִי אָת־תַבָּיִת
- וְיְהִילְ דְּבַרְ־יְּהְנְהְ אֵלְ־שְׁלְתִה לֵאִמְר:
- הַבָּיִת הַגָּה אַשֶּׁר־אַמָּה בֹּנָה אִם־מֵּלֵךְ בְּקְ־מִצְּיִתִּי לְלֵלֶבֶת בְּהָה יָהֲקִמֹּהִי אָת־ בְּלִ־מִצְיִתִּי לְלֵלֶבֶת בְּהָה וַהֲקִמֹּהִי אָת־ דְּבְרִי אִמְּךְ אֲשֶׁר דְבַּרְתִּי אֶל־דְּיִר אָבִיךְּ: יְשְׁכְּוֹהְי בְּתִּיךְ בְּנֵי יְשְׁבְּרָ
- מּמֶּנְ וֹמְבְאֵבְיּ (פּ) װּ װְאָבִּינְיִּ בִּעִיִּנִ בִּעִּיִנִ בִּעִּנִי בִּעָּנִי בִּעָּנִי בִּעָּרָ בִּעָּרָ

REWER REVER

The Haftarah is Ezekiel 43:17 - 43:27. For Shabbat Zachor the maftir and haftarah are on page 239.

or:IIIJX

Thou, son of man, show the house to the house of Israel, that they may be ashamed of their iniquities; and let them measure accurately.

- And if they be ashamed of all that they have done, make known unto them the form of the house, and the fashion thereof, and the goings out thereof, and the comings in thereof, and all the forms thereof, and all the forms thereof, and all the form sight; that they may keep the whole form thereof, and all the and all the laws thereof, and write it in their they may keep the whole form thereof, and all the ordinances thereof, and do them.
- This is the law of the house: upon the top of the mountain the whole limit thereof round about shall be most holy. Behold, this is the law of the house.
- And these are the measures of the altar by cubits—the cubit is a cubit and a handbreadth: the bottom shall be a cubit, and the breadth a cubit, and the border thereof by the edge thereof round about a span; and this shall be the base of the altar.

- אַתָּה בָּן־אָבְׁם הַגֵּּד אָת־בֵּית־יִשְׁרָאֵל אָת־ הַבּּיִת וְיִכְּלְטִּוּ מִעֵּיֹנְוֹתֵיהָם וּמְדְרָוּ אָת־ הְּבְּיִת:
- לאָם ִּלֹלְמֵנִ מִלָּלְ אָמָּם ַמְּמָנִ וֹמְמָּנִ אַנִטְם: נאָט פֿלְטַׁפְטָנִי וֹכְלְ־צִּנִּנִמָּנִ וֹכְלְ-צִּנִּנִימָ בּנְבִינִ אִנְיִם יִלְטִּר לְמִנִּנִמִים וֹנְשָׁמִי בּנְבַרְ יִמִּנְאָמִי וֹכְלְ-צִּנִּנִמָּנִ וֹלֶלְ-צִּנִּנְיָנִ בִּנְבִינִ מִּנִּאָמִי מִּנְבָּלְ
- יאָת תּוֹרָת תַבְּיָת עַל־רַאִּשׁ תְׁהָרׁ בְּלִּ גְּבָלֵוֹ סְבָיב ו סְבִיב קָּדָשׁ קְדָשִׁים הַנֵּת יְאָת תּוֹרָת תַבְּיָת:
- וְאֵׁכֶּה מִדְּוֹה הַמִּוְבֵּחַ בְּאַמֹּוֹה אַמֶּה אַמֶּה נְטָפַּה וְהֵיק הָאַמְּה וְאַמָּה־רֹחַב וּגְבּוּלֶה אֵל־שִׂפְּתָה סְבִּיבֹ זָרֵה הָאֶהְר וְזָה גַּב הַמִּזְבֶּחַ:

Sī

- And from the bottom upon the ground to the lower settle shall be two cubits, and the Breater settle shall be four cubits, and the greater settle shall be
- And the hearth shall be four cubits, and from the hearth and upward there shall be four horns.
- And the hearth shall be twelve cubits long by twelve broad, square in the four sides thereof.
- And the settle shall be fourteen cubits long by fourteen broad in the four sides thereof; and the border about it shall be half a cubit; and the bottom thereof shall be a cubit about; and the steps thereof shall look toward the east.'
- And He said unto me: 'Son of man, thus saith the Lord God: These are the ordinances of the altar in the day when they shall make it, to offer burnt-offerings thereon, and to dash blood against it.
- Thou shalt give to the priests the Levites that are of the seed of Zadok, who are near unto Me, to minister unto Me, saith the Lord God, a young bullock for a sin-offering.
- And thou shalt take of the blood thereof, and put it on the four horns of it, and on the four corners of the settle, and upon the border round about; thus shalt thou purify it and make atonement for it.
- Thou shalt also take the bullock of the sin-offering, and it shall be burnt in the appointed place of the house, without the sanctuary.
- And on the second day thou shalt offer a he-goat without blemish for a sin-offering; and they shall purify the altar, as they did purify it with the bullock.
- When thou hast made an end of purifying it, thou shalt offer a young bullock without blemish, and a ram out of the flock without blemish.
- And thou shalt present them before the LORD, and the priests shall cast salt upon them, and they shall offer them up for a burnt-offering unto the LORD.

- نششام بَغُدِا عِدَابِيْنِدِ، مِمَامِنْدِدُ שְׁתַּיִם אַמֹּוֹת וְרָׁחַב אַמָּה אָחָת יִּמִהְעַּיָּנְה הַקְּטַבְּׁה עַדְּהְעֲּיָה הַגְּדִּילְהֹ אַרְבָּע אַמֹּוֹת וְרָחַב הְאַמֶּה:
- ױמָהְאָריאֵל אַרְבָּע אַמָּוֹת (כי ומהאראיל)[קי הְהַהַּאָריאֵל אַרְבָּע אַמָּוֹת (כי ומהאראיל)[קי
- (כ, והאראיל)[ק' וְהְאָרִיאָל] שְׁתֵּיִם מָשְׁרֵה אָבֶף בִּשְׁתֵּים מָשְׁרֵה רָחַב רָבֿיִּעַ אָל אַרְבָּעָה הָשְׁרָאיל)
- וְהִשְׁזִבְּׁה אַרְבָּע עָשְׁרֵה אָבֶּךְ בְּאַרְבָּע סְבְּיב אוֹהָה חֲצֵי הְאַפְּׁה וְהַחֵיק־לֶּה אַפְּה סְבִּיב אוֹהָה חֲצֵי הְאַפְּׁה וְהַחֵיק־לֶּה אַפְּהֹ סְבִּיב וּמִעֲלֹהְה פְּנְוֹת קְּדִים:
- יַּצְּמָר אֵלִי בֶּן־אָדָם כָּה אָמַר אֲדֹנֵי "הוְה אֲבֶּה הֻפָּוֹת הַפּוְבָּׁת בְּיִם הַעָּשׁוֹתָוֹ לְהַצְּלְוֹת עְּלְיוֹ עִּלְיוֹ מִילְיוֹ דֶּם:
- װְנְתַּמָּה אָל־הַפֹּהַנִיִם הַלִּוֹיִּם אַשָּׁר הֵם מִּנָּרַע צִּרְוֹק תַקְּרֹבָים אֵלֵי נְאָם אֵדֹנֵי נֶהוָה לְשֶׁרְתֵּנִי פָּר בָּן־בָּקֶר לְחַמְּאת:
- סְבְּיִב וְחִמֵּאְתֵּ אִנְתִּיְ וְכִּפְּרְמֵּדְיִּ וְאֶלְ-אַרְבָּעִ פְּנִּיִּת חָעֵּיִלְיִּ וְאֶלְ-חַנְּּבִיּל וְלְטַחְתֵּ מִבְּינִי וְלְתַּמְּרִ מִּלְ-אַרְבָּע
- تَجْزَمَ مُنَاءَلًا كَفَوْلًاتِهِ: نَجُزَمَ مُنَاءَلًا كِفَوْلًاتِهِ:
- בַּפֶּר: לְחַמְּאִת וְחִמְּגִּי מַלְּרֵיב שְׁמִיר־עִּוָּבְּחַ בַּאֲשֶׁר חִמְּאִי הבַּיּוֹם תַשֵּׁנִי מַלְּרֵיב שְׁמִיר־עָּוָּבְּחַ
- ַ שְּׁמְּיִם וְאָנִלְ מָּוֹ_הַגֵּאָו מְּמִיה: בְּכַלְוָהָךְ מֶהַמָּאִ הַּקְּרִהָ פָּר בָּוֹ_בָּקָרִ
- מְּלִיהָם מְּלְּט וְהַמֵּלְנִ אִנִּהֶם מִּלְט לַיהְנֶה: מְלִיהַם מְּלָט וְהַמֵּלְנִ אִנָּהָם מִּלְט לַיהַנָּה:

Seven days shalt thou prepare every day a goat for a sin-offering; they shall also prepare a young bullock, and a ram out of the flock, without blemish.

Seven days shall they make atonement for the altar and cleanse it; so shall they consecrate it.

And when they have accomplished the days, it shall be that upon the eighth day, and forward, the priests shall make your burnt-offerings upon the altar, and your peace-offerings; and I will accept you, saith the Lord GoD.

וּמְּמִּי: יפָּר בָּן־בָּקָר וְאִיל מִן־תַּצִּאוֹ הָמִימֵים שְׁבְעָּר יָמְיִם תַּעְּטְׁרָ שְׁעִּירִ חָשְׁאָר לַיִּוֹם

אַעִוּ וּמִלְאִּי יָבֶׁי:
אַעַוּ וּמִלְאִי יָבֶׁי:

ַ װָכַלָּי אָת־הַיָּמִים (ס) וְהִיָּהֹ בַּיּנִים הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יִעֲשׁׁי הַבֹּהַנָּים עַל־ הַשְּׁמְּיִנִי אָתִּלְמִילֶם וְהְצָאִהִי אָתְכֶּם נְאָם צֵּדְנָי יֵהוְה: (ס)

הפטרת כי תשא

The Haftarah is I Kings 18:1 – 18:39. On Shabbat Parah, read Maftir and Haftarah on page 243.

I:IIIVX

And it came to pass after many days, that the word of the LORD came to Elijah, in the third year, saying: 'Go, show thyself unto Ahab, and I will send rain upon the land.'

And Elijah went to show himself unto Ahab. And the famine was sore in Samaria.

And Ahab called Obadiah, who was over the household.—Now Obadiah feared the LORD greatly;

for it was so, when Jezebel cut off the prophets of the LORD, that Obadiah took a hundred prophets, and hid them fifty in a cave, and fed them with bread and water.—

And Ahab said unto Obadiah: 'Go through the land, unto all the springs of water, and unto all the brooks; peradventure we may find grass and save the horses and mules alive, that we lose not all the beasts.'

So they divided the land between them to pass throughout it: Ahab went one way by himself, and Obadiah went another way by himself.

ڗۥ۠ڗ؞ڔۦڽٚڗ؞ڽ ڗڂ۪؞ڡ؞ٻؚڮڔۦؿڹؿڹڽڹؙڎڔڽڔؙڽ ؿۣڂؙڋڎ؞ڿڛٛٳڎ؈ؘڛڂ؞ڛٛڎ؞ڿڋڔڿڽڎڽؿڎ ؿڂڋ؉ڂڋڎ؞ڂڷڎڔڎ؈ڎڮڎڎۼڂ؊ڽۼڎ

ىلىرى خىمۇلىد. تېڭلى تېخىنىدى خىلىمى ئېچىدى ئىلىنى ئېچىدى ئىلىرى ئىلىرى ئىلىرى ئىلىرى ئېچىدى ئېچىدى ئىلىرى ئىل

עַּלִּינִע וְמְבַּגַּוְטִוּ טִנְע וֹנִגָּא אָּטַ וְטִנְע מָאָב: וּנִלֵּבָא אַטִּאָּב אָנִרְמָבָּגַּזָעוּ אָמָה מַּנְ

ַ ַ ַ ַ יִּיִּהִי בְּחַבְרֵית אִיזֶּבֶל אָת נְבִיאַי יַהְוֹּח הַמְשָׁים אִישׁ בַּמְּעְרָה וָכִלְכְּלֶם לֶחָם הְמִיִּם:

ַנְּאָמֶר אַהְאָב אָל־עָּבִייָּהוּ לֵךְ בָּאָהֶץ אַל־בְּל־מַעְיְּנֵיְ הַמַּיִם וָאָל בְּלִ־הַנְּחָלִים אַל־בְּל־מַעְיְּנֵיְ הַמַּיִם וָאָל בְּלִ־הַנְּחָלִים היאמֶר אַהְאָב מְצִיר וּנְחַיָּה סָנּס נְפֶּהֶד וְלְוֹא

- And as Obadiah was in the way, behold, Elijah met him; and he knew him, and fell on his face, and said: 'Is it thou, my lord Elijah?'
- And he answered him: 'It is I; go, tell thy lord: Behold, Elijah is here.'
- And he said: Wherein have I sinned, that thou wouldest deliver thy servant into the hand of Ahab, to slay me?
- As the LORD thy God liveth, there is no nation or kingdom, whither my lord hath not sent to seek thee, and when they said: He is not here, he took an oath of the kingdom and nation, that they found thee not.
- And now thou sayest: Go, tell thy lord: Behold, Elijah is here.
- And it will come to pass, as soon as I am gone from thee, that the spirit of the Lord will carry thee whither I know not; and so when I come and tell Ahab, and he cannot find thee, he will slay me; but I thy servant feat the Lord from my youth.
- Was it not told my lord what I did when Jezebel slew the prophets of the Lord, how I hid a hundred men of the Lord's prophets by fifty in a cave, and fed them with bread and water?
- And now thou sayest: Go, tell thy lord: Behold, Elijah is here; and he will slay me.
- And Elijah said: 'As the Lora of hosts liveth, before whom I stand, I will surely show myself unto him to-day.'
- So Obadiah went to meet Ahab, and told him; and Ahab went to meet Elijah.
- And it came to pass, when Ahab saw Elijah, that Ahab said unto him: 'Is it thou, thou troublet of Istael?'

- פּ וַיִּאִמֶר מֵה חָמָאִהִי בִּי־אַמְּה נֹתַן אֵת־ פּ יַיִּאִמֶר מֵה חָמָאִהִי בִּי־אַמְּהָ נֹתַן אֵת־
- תַיו יִהְנָה אֱלֹהָיף אִם־נִשׁ-גָּוֹי וּמַמְלְכָהֹ אֲשֶׁר לֹא־שְׁלַח אֲדֹנִי שָׁם לְבַּקֵּשָׁף וְאָמָרָוּ אֵיִן וִהִשְׁבֵּיעַ אָת־הַמַּמְלְכָהֹ וָאָת־הַגּּוֹי כָּי לְא יִמְצְאֶבֶה:
- י ןעּמָּה אַמָּר אַמָּר גַּוְּ אֵמָר לַאִרֹּנֵיף הַנָּה אַלְיָּהוּ:
- מְּנְּמְׁבֵּׁי. ְּנְאָ 'מְּבָּאָׁבּׁ וְדֵּבִׁלְּיִּרְ וְמְּבְּבָּׁבּׁ יָבִא אָּטַ -וְחַוְּט מְלְ אִּמָּב לְאַ־אִּבְׁת וּבְאָטִּי לְטַנִּיִּב לְאַטִּאָּב 'נִבְיָּטִי אָנָּרִוּ אַלְבִּי מִאִּטִּׁב וְרָנִטֹ וְחַנְּיִּנִי 'נִּמִּאָבּ
- הַלְאִרהָגַּר לִאִרִּילִאָה אֲשָׁר־עָשִׁיִהִי בְּחֲרָגִּ אִיזֶּבֶל אֵת נְבִיאֵי יְחִנְּה נִאַּחָבָא מִנְּבִיאֵי יְחִנְה מֵאָה אִישׁ חֲמִשִּׁים חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמְּעְרְׁה נְאַכַּלְבְּלֵם לֵחֶם נְמָיִם:
- ױְעַמְּה אַמְּה אַמֶּר אֵלֶּר אֶלֶּר לַאדֹּנִיף הִנֵּה אֵלְיְּהְוּ וַהַרְגֵּנִי: (ס)
- ַניּאִמֶּר אֵלְּבְּנְיוּ הֵי הִיוְּם אֵרְאָר אֵלֶיוּ: ניּאִמֶּר אֵלְבְּיוּי חַיִּיִם אָרְאָר אֵלֶיוּ:
- ײַלְֶּּרְ שַּׁהְאָב לְקְּרָאָת אֵלְיְֶּהוּ: בּיֶלֶּּךְ שַּׁהְדְּיְנְיוּ לְקְּרָאָת אֵלְיְֶּהוּ:
- אַהְאָב אֵלְיוּ הַאַּמָּה זָה עַבֶּר יִשְׂרָאֵל: יַנְיְהְיִּ אַלְיוּ הַאַּמָּה זָה עַבֶּר יִשְׂרָאֵל:

And be answered: 'I have not troubled Israel; but thou, and thy father's house, in that ye have forsaken the commandments of the Lord, and thou hast followed the Baalim.

Now therefore send, and gather to me all Israel unto mount Carmel, and the prophets of the Asherah hundred and fifty, and the prophets of the Asherah four hundred, that eat at Jezebel's table.

And Ahab sent unto all the children of Israel, and gathered the prophets together unto mount Carmel.

And Elijah came near unto all the people, and said: 'How long halt ye between two opinions' if the LORD be God, follow Him; but if Baal, follow him.' And the people answered him not a word.

Then said Elijah unto the people: 'I, even I only, am left a prophet of the Lord; but Baal's prophets are four hundred and fifty men.

Let them therefore give us two bullocks; and let them choose one bullock for themselves, and cut it in pieces, and lay it on the wood, and put no fire under; and I will dress the other bullock, and lay it on the wood, and put no fire under.

And call ye on the name of your god, and I will call on the name of the Lord; and the God that answereth by fire, let him be God.' And all the people answered and said: 'It is well spoken.'

And Elijah said unto the prophets of Baal: 'Choose you one bullock for yourselves, and dress it first; for ye are many; and call on the name of your god, but put no fire under.'

And they took the bullock which was given them, and they dressed it, and called on the name of Baal, from morning even until noon, saying: 'O Baal, answer us.' But there was no voice, nor any that answered. And they danced in halting wise about the alter which was made.

נַפְּאָמֶר לְאִ מְּכַּוְהִיּיִ אָתַ-יִשִּׂרָאָל בָּי אָם־ אַמָּה יבֵית אָבִיף בַּעְּיְבְכָם אָת־מִצְּוֹת יְהֹוֶה נַפְּאָמֶר לְאִ מְכַּרְהִיּ

מאָנִה שְׁלֵּה שְׁלְנוֹ אִיּזְבֶּלְ מֵּאְנִה נַחֲמִשְּׁים וּנְּבִיאֵּי הַאָּשֶׁרֶה אַרְבָּע מֵאְנִה אַכְלֵי שֻׁלְחַן אִיּזְבֶּל מְאָנִה אַכְלֵי שֻׁלְחַן אִיּזְבֶּלִי

אָּעַ_עַּוּּבְׁגּאִּנִם אָבְ_עַנַע עַכּּנְמֶבְ: נִּאָבְעַ אַּטְאָב בָּבְּנָ נִאָבָאָבְ נִּיִּלֵבָּאָ

ַ נְטְׁמְּמֶׁנֶם אֶׁנְמֵּ: קְּנְטְנְּׁטְ לְּבַבְּׁיֵּ וּנִּבִּׁנְאֵּנְ עַבְּּמָּלְ אָּנְבַּמַ_מָאָנָע נּיִּאָמֶּר אֵלְנְּעִוּ אֶלְ_טִׁקָּם אָּדֶּיִ נִּנִטְּׁנִשׁי לָבָּיִּא

ןיִהְנִּי־לְנִּי שִׁנָיִם פְּרִים וִיִּבְחֲרַיּ לִחֶם ׁתַפָּׁר הָאָהְׁד וִינַּתְּהָׁתִּי וְיָשִׁימִּי עַל־הַעֵּצִים וְאָשׁ לָא יְשִׁימִּי וַאֲנִי אָעֶשָׂהו אָת־הַפָּּר הָאָהָד וְנְחַתִּי עַל־הָעֵצִים וְאָשׁ לָא אָשְׂים:

اج רִאָּהָם בְּשָׁם אֱלֹהֵיבָם וַאָּנִיֹ אָקְהָא בְשָׁם־יְחִנְּה וְהְיָהְ הָאֵלֹהָים אֲשֶׁר־יַעָּנָה בְאָשׁ הַוּא הְאֵלֹהִים וַיִּעַן בְּלֹ־הָעָם וַיּאִּמְרָוּ מִיב הַדְּבֶר:

וְקְרָאֵלְ בְּשֵׁׁם אֵלְיְהִי לְנְבִיאֵי הַבָּעֵל בָּחֲרִי לְכָּם הַפְּּר הָאָחָדְ וַעֲשִׁי רִאשׁנְּה בִּי אַהָם הָרַבָּיִם וְקְרְאֵי בְּשֵׁׁם אֵלְהֵילֶם וְאָשׁ לְאִ הָשִּׁימוּ:

ٚڗۥקؗ۩؞ אָת־הַפָּׁר אֲשֶׁר־נָתַן לָהָם ֹוִיִּעֲשׁוֹּ ניקְרָאִוּ בְשֵׁם־הַבַּעַל מֵהַבָּקָר וְעַּר־ הַצְּהֵרָיִם לֹאמֹר הַבָּעַל עֵּנְנִי וְאֵין קִוֹל וְאֵין עֹנֶה וְיְפְּסְחִוּ עַל־הַמִּוְבֶּח אֲשֶׁר עְשֶׂר:

And it came to pass at noon, that Elijah mocked them, and said: 'Cry aloud, for he is a god, either he is musing, or he is gone aside, or he is in a journey, or peradventure he sleepeth, and must be awaked.'

And they cried aloud, and cut themselves after their manner with swords and lances, till the blood gushed out upon them.

And it was so, when midday was past, that they prophesied until the time of the offering of the evening offering; but their was neither voice, nor any to answer, nor any that regarded.

And Elijah said unto all the people: 'Come near unto me'; and all the people came near unto him. And he repaired the altar of the LORD that was thrown down.

And Elijah took twelve stones, according to the number of the tribes of the sons of Jacob, unto whom the word of the LORD came, saying: 'Israel shall be thy name.'

And with the stones he built an altar in the name of the LORD; and he made a trench about the altar, as great as would contain two measures of seed.

And he put the wood in order, and cut the bullock in pieces, and laid it on the wood.

And he said: 'Fill four jars with water, and pour it on the burnt-offering, and on the wood.' And he said: 'Do it the second time'; and they did it the second time. And he said: 'Do it the third time'; and they did it the third time.

And the water ran round about the altar; and he filled the trench also with water.

And it came to pass at the time of the offering of the evening offering, that Elijah the prophet came neat, and said: 'O Lord'D, the God of Abraham, of Isaac, and of Israel, let it be known this day that Thou art God in Israel, and that I am Thy servant, and that I have done all these things at Thy word.

ענא ויקץ: קראָי בְּקוֹל־גָּדוֹל בְּי־אֶלֹתַים הֹוּא בָּי הַיִּחַ וְכִּי־שָׁיג לְוִ וְכִּי־תֶבֶּךְ לְוֹ אִילֵי וְשֵׁוֹ הְיִּא וְיָקֵץ:

در : קרָאוּ בְּקוֹל גִּדִוֹל וַיִּחְגִּדִּדוּ כְּמִשִּׁפְּטֶׁם قِחֲרָבִוֹת וּבְרְמָחָים עַּד־שְׁפְּדִּדָּם עַלִיהֵם:

 נְיְהִילְ פַּעֲבָרַ הַאְּהֲבִים נֵיְהְנַבְּאִיּ עַּר לַעֲלַוֹּת הַמִּנְהָה וְאֵין־קִּיל וְאֵין־עֹנָה וַיְּהְנַבְאִיּ עַּר לַעֲלַוֹּת

נְּאָמֶר אֵלְיָּרְוּ לְכִּלְ_הִמָּם אָלְיָנ וֹיְרְפָּא אָתַ־מִּוְּבָּּה יְּהִיּוֹּה בל_הַמָּם אֵלְיָנ וֹיְרָפָּא אָתַ־מִּוְּבָּה יְּהִיּוֹּה וְנְּאָמֶר אֵלְיָּרֵוּ לְכִּלְ_הַמָּא אָתַרִּמִּוּ

ניפַּח אַליִּהוּ שְׁמֵּים עַשְׂרֵה אַבְּנִים כְּמִסְפָּר שְׁבְּמֵי בְּנֵי־יַצְּקֹב אַשִּׁר הַנָּה דְּבַר־יָהנָה אֵלִיוֹ לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יֶהְיֶה שְּׁמֶּף:

ניִבְנָה אָת־הָאָבָנִים מִוְבֶּח בְּשֵׁם יְהֹוָה ניַעַשׁ הְעְּלְה בְּבֵיתׁ סָאתַיִם זֶּרַעּ סָבָיב לְמִּוְבֶּח:

עַל־הָעַּצִים: װְנְיַּעָרְיִיִּשְׁרִינִיִּשֶׁם

ניאטר מלאו אַרְבָּעָה כַדִּים מַיִם וְיָצְקָּוּ עַל־הַעַּלֶה וְעַל־הַעֵּצִים נַיָּאטָר שְׁנוּ וַיִּשְׁנֵּוּ נַיְאָטֶר שַׁלֵּשׁוּ וַיְשְׁלֵּשׁוּ:

ַ הַּיִּלְבָּר הַמְּנִם סְבָּיִב לַמִּוְבָּח וָנָם אָתַ הַיִּלְבָּר הַמְּנִם סְבָּיִב לַמִּוְבָּח וְנָם אָתַ

וּיָהֵיו בַּעֲלֵית הַמִּנְחָה וּיִּגַּשׁ אֵלִיָה הַנְּבִיאׁ נִיאַעַר יְהְנָה אֵלֹהֵי אַבְרָחָם יִצְּחָק וְיִשְׂרָאֵל תַּיִּים יִנְּדָע בְּי־אַמָּה אֵלֹהָים בִּישְׂרָאֵל וַאֲנֵי עַבְּדָּךְ (כִי ובדבריך)[קי וּבְרְבְרְךַן עַשְׁיִתִי אֵת בְּלְהַדְּבָהִים האלה:

- Hear me, O Lord, hear me, that this people may know that Thou, Lord, art God, for Thou didst turn their heart dackward.
- Then the fire of the Lord fell, and consumed the burnt-offering, and the wood, and the stones, and the dust, and the trench.
- And when all the people saw it, they fell on their faces, and they said: 'The LORD, He is God; the LORD, He is God.'
- ַ עַנֵנִי יְהֹנְהֹ עֲנֵנִי וֵיֵדְעִּי הַעָּם הַנָּה בִּי־ אַמָּה יְהֹנָה הָאֵלֹהִים וְאַמָּה הַסִּבְּהָ אָת־ לְבֶּם אֲחֹרַנִּית:
- " נִתְּפָּׁל אֵשׁ־יְהְנָה וַתָּאִכַל אָת־הָעַלָּה וָאָת־ הֵעֵצִים וָאָת־הַאֲבָנִים וָאָת־הֶעָפָּר וָאָת־ הַמָּיִם אֲשֶׁר־בַּהְעָלֶה לִהְכָה:
- ניַרְאֹ בְּלִ־הַמְּם וֵיִּפְּלִי עַלִ־פְּנֵיהָם וַיֵּאִמְרֹיּיְהֹנְה הַנֹּא הַאֱלֹהִים יְהֹנָה הָנֹא הַאֱלֹהִים:

הפטרת ויקהל

The Haftarah is I Kings 7:40 -7:50. On Shabbat Shekalim, Mafiir is Exodus 30:11 - 16 on page 150, and the Haftarah is the special Haftarah on page 243. On Shabbat tand Maftir and Haftarah on page 243. On Shabbat Harta special Haftarah is on page 247.

And Hiram made the pots, and the shovels, and the basins. So Hiram made an end of doing all the work that he wrought for king Solomon in the house of the Loren:

the two pillars, and the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars; and the two networks to cover the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars;

- and the four hundred pomegranates for the two networks, two rower the two bowls of the capitals that were upon the top of the pillars,
- and the ten bases, and the ten lavers on the bases;
- and the one sea, and the twelve oxen under the sea;
- and the pots, and the shovels, and the basins; even all these vessels, which Hiram made for king Solomon, in the house of the Lord, were of burnished brass.

- ײַעַשׁ חִירוֹם אָת־חַבִּיּרוֹת וָאָת־חַיָּעִים וְאָת־חַמִּיְרְקְוֹת וַיְבָל חִירָם לִעֲשׁוֹת אָת־ בְּל־חַמְּלְאִבְׁה אֲשֶׁר עְשֶׂה לַמֵּלֶךְ שְׁלֹלָה בֵּית יְהְוְה:
- עַּמְּרֵים שְׁנָים וְגָּלָיה תַכֹּחָרָה אֲשֶׁר עַל־ רְאִשׁ הַעַמּוּדִים שְׁתָּיִם וְתַשְּׁבְּכָוֹת שְׁתַּיִם רְאִשׁ הַעַמּוּדִים:

וָאָת־חָרִמֹנָים אַרְבָּע מֵאָוֹת לִשְׁבָרָ הַשְּׂבְּכִוֹת שְׁנֵי־מוּרֵים רִמֹּנִים לִשְּׁבְּבָּת הְאָחָת לְכַסׁוֹת אָת־שְׁמֵי וְּלְּוֹת הַכֹּהָרֹת אַשֶּׁר עַל־פְּנֵי הָעַמּוּדִים:

ְּמֶּלְ_עַּמֶּׁכְנִוְע: מָלְ_עַמֶּׁכְנִוְע:

שַּׁטַע עַיֶּם: נְאָעַרַנִיָּם תַאָּמָדְ נְאָתַרַבָּקָר שָׁנֵים־עָּשָׁר

ڹۼۣ۩ۦڽٙۄ۬ירٚڹؠڔۼ۩ۦڽٙ؞ؙؚڣٚ؈ڹۼ۩ۦڽ؋ڹڎ۪ڂڹؙؙؗؠ ؠۼؗڷۦڿؚڂؖ؈ڿڔٝ؞ڡۦ(ڎ؞؊ۼؗؗؠڂ)[۾، ۻڲؙڿۣ۩] ۼڛٚڎ؈ۼڛٚ؞ڹڹڽڡڂؚۿڿ٦؆ۻڎۻڎ؞ڔڹڹؘؠ ڊڹڛؗؠۻڎڝ؞

97

- In the plain of the Jordan did the king cast them, in the clay ground between Succoth and Zarethan.
- And Solomon left all the vessels unweighed, because they were exceeding many; the weight of the brass could not be found out.
- And Solomon made all the vessels that were in the house of the Lord D: the golden altat, and the table whereupon the showbread was, of gold;
- and the candlesticks, five on the right side, and five on the left, before the Sanctuary, of pure gold; and the flowers, and the lamps, and the tongs, of gold;
- and the cups, and the snuffers, and the basins, and the pans, and the hinges, both for the doors of the inner house, the most holy place, and for the doors of the house, that is, of the temple, of gold.

- בְּבְבֶּר הַיִּרְדֵּלְ יְצְקָם הַמָּבֶּרְ בְּעַעֲבָרִ הְאָבְלָּר בֵּין סְבְּוֹת יְבֵּין צְּרְתָּלְּרְ בְּעַעֲבָרִי
- קאָר לֹא נֶחָקָר מִשְׁקַל תַּנְּחָשֶׁה: מְאָר לֹא נֶחָקָר מִשְׁקַל תַּנְּחָשֶׁה:
- ג, ויַעַשׁ שְׁלִמֹה אֵח בְּלִ־הַבֵּלִּים אֲשֶׁר בֵּיִתּ יְהְוָׁה אֵת מִוְבָּח תַזִּּהְב וְאָת־תַשְׁלְחָוֹ אֲשֶׁר עְלְיִּי לֶחֶם תַפְּנִים זְהֶב:
- وم ﴿ لِهُد لِهَذِ بَائِد عُرُد لِنَظِّهِ مَهُمْ هَا لِمَا الْمَقَلِمِ لِمَهُمُّهُ لِمَ لِهُذَا لِمَا الْمُعَالِمِ الْمُؤْمِ الْمُومِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ الْمُؤْمِ
- أִהִסִּפְׁוֹת וְהָמִיִּמְרָוֹת וְהַמִּזִּרְאָנִת וְהַכִּפִּוֹת הַבָּיִת הַפְּנִימִי לְאַבִּשׁ הַפֵּּדִשִּׁים לְרַלְתִּי הַבְּיִת לַהִיכֶל זְהֶב: (פ)

הפטרת פקודי

The Haftarah is I Kings 7:51 - 8:21. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 - 16 on page 150, and the Haftarah is the special Haftarah on page 243. On Shabbat HaHodesh, the special Haftarah is on page 243. On Shabbat HaHodesh, and the Haftarah is on page 247.

rg:IIV

t:IIIV

Thus all the work that king Solomon wrought in the house of the Lord was finished. And Solomon brought in the things which David his father had dedicated, the silver, and the gold, and the vessels, and put them in the treasuries of the house of the Lord.

Then Solomon assembled the elders of Israel, and all the heads of the tribes, the princes of the fathers' houses of the children of Israel, unto king Solomon in Jerusalem, to bring up the ark of the covenant of the Lord out of the city of David, which is Zion.

And all the men of Israel assembled themselves unto king Solomon at the feast, in the month Ethanim, which is the seventh month.

נִתִּשְׁלַם בְּלִ־תַמְּלָאִלָּה אֲשֶׁר עָשָׂה תַמֵּלָף שְׁלְמָה בֵּית יְהְנָה נִיָּבָא שִׁלֹמֹה אָת־קַדְשֵׁיו דְּנֵד אָבִיו אָת־תַבֶּסָף וָאָת־תַזְּהָב וְאָת־ תַבֵּלִים נְתֵּן בְּאִצְרָוֹת בֵּית יְהְנָה: (פ)

אָז יַקְחֵל שִׁלְמָּה אָת־יִּקְנֵי יִשִּׁרָאֵל אָת־בְּלִ־רָאִשֵּׁי הַמַּמּוֹת נְשִׁיאֵי הָאָבׄוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָל־חַמֵּלֶף שִׁלֹּטָׁה יְרוּשְׁלָח הְיָה הָיֹא צִיְּוֹן:

וּיִּקְּהַלִּיּ אָלְ־הַמָּלֶּךְ שִׁלְמִּהֹ בְּלִ־אִַּישׁ יִשְׁרָאֵל בְּנֶרַה הְאֵהָנָים בָּחָג הָוּא הַתְּדֶשׁ הַשְּׁבִימְיּ:

And all the elders of Israel came, and the priests took

And they brought up the ark of the Lord, and the tent of meeting, and all the holy vessels that were in the Tent; even these did the priests and the Levites bring up.

And king Solomon and all the congregation of Israel, that were assembled unto him, were with him before the ark, ascrificing sheep and oxen, that could not be told nor numbered for multitude.

And the priests brought in the ark of the covenant of the Lord unto its place, into the Sanctuary of the house, to the most holy place, even under the wings of the cherubim.

For the cherubim spread forth their wings over the place of the ark, and the cherubim covered the ark and the staves thereof above.

And the staves were so long that the ends of the staves were seen from the holy place, even before the Sanctuary; but they could not be seen without; and there they are unto this day.

There was nothing in the ark save the two tables of stone which Moses put there at Horeb, when the LORD made a covenant with the children of Israel when they came out of the land of Egypt.

And it came to pass, when the priests were come out of the holy place, that the cloud filled the house of the Lopp

so that the priests could not stand to minister by reason of the cloud; for the glory of the Lord filled the house of the Lord.

Then spoke Solomon: The LORD hath said that He would dwell in the thick darkness.

I have surely built Thee a house of habitation, A place for Thee to dwell in for ever.

And the king turned his face about, and blessed all the congregation of Israel; and all the congregation of Israel

אָנוַ בְּאָנ כְּלְ וּלֵדָנוּ וֹמְּבְאָלְ וּנִמְּאָנ פַכְּנִוֹנִים מּנַבְאָנ כָּלְ וּלֵדָנוּ וֹמְּבָאָלְ וּנִמְאָנ פַכְּנִוֹנִים

ַן ּיַּעֵּלֵי אָת־אָּרִין יְהוָת וָאָת־אָמָל מִיּעָּר וְאָת־כְּל־כְּלֵי הַקְּדֵשׁ אַשָּׁר בְּאָמָל וַיַּעֲלָּי אֹלְם הַכּהָנִים וְהַלְיִּיֶם:

װְמַמֵּלֶּהְ שְׁלִמֵּה וְכְּלִ-עַּבָּה יִשְׂרָאֵלִ הַנּוּעָבִים עַּלְיוּ אָשָׁר לְאִ־יִסְפָּרָוּ וְלְאִ יִמְּנִי עֵּיְב:

ַנְּבָּאִי תַּכִּתַּלִּים אָת־אָּרִוּן בְּרִיתּ־יָּהִוָּה אָל־קְּקוֹמָוֹ אָל־דְּבָיִר תַבָּיִת אָל־לַּדֶשׁ הַקְּדְשְׁיִם אָל־קַּדָשׁ

בְּרֵי הַכְּרוּבִיםׁ פֹּרְשָׁים בְּנָפִּים אָל־מְקִוֹם הְאָרֵוֹן וַיְּסְׁכּוּ הַבְּרֶבֶים עַל־הָאָרָוֹן וְעַל־ בְּדֵּיוּ מִלְמֶעְלְה:

ַנִּאַרְׁכֹּנְּ תַבַּדִּים מֵּן־ תַּמְּדֶשׁ עַלְ־פְּנֵנִ תַּדְּבִיר וְלָא יֵרָאָוּ תַתִּנְּצִר נַנְהְיוּ שְּׁם עַּד תַּיָּוֹם תַזְּה:

אֵין בְּאָרוֹן רַׁק שְׁנֵי לֻחַוֹת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר הְנָח שֲׁם מֹשֶׁה בְּחֹרֵב אֲשֶׁר בְּרָת יְהֹנָה מִם־בְּנֵי יִשְׁרָאֵל בְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרֵים:

ניְהִי בְּצֵאת תַכֹּהָנִים מִן־תַּאָּדִטׁ וְהָעָּנֵן מְלֵא אָת־בֵּית יְהֹוֶה:

וְלֹאֵ־יָכְלַוּ תַכּּחָנֵים לְעֵּמָּד לְשָׁרֵתּ מִפְּנֵי מִעָּנְן בִּי־מָלֵא כְּבוֹד־יִּחֹזָָה אָת־בֵּית יְחֹזֶה: (פ)

چىر چور ئېڭى بىزى چۈد كۈچ چورچى:

בְּנִת בְנָיתִי בֵּית וְבֵּל לְוְדִ מְכִּוֹן לְשִׁבְּחָּךִּ מּוֹלְמִים:

לַנַלְ יִשְּׁבְאֵילְ וְכְּלְ_לַנִלְ יִשְּׁבְאֵלְ מְּנֵגִי: تَوْفِ يَاמِكُكِ אָנִי פּּלְּיִנ וֹיִבְּבֵצִי אָנִי כִּלְ

And he said: 'Blessed be the Lord, the God of Israel, who spoke with His mouth unto David my father, and hath with His hand fulfilled it, saying:

Since the day that I brought forth My people Israel out of Egypt, I chose no city out of all the tribes of Israel to build a house, that My name might be there; but I chose David to be over My people Israel.

Now it was in the heart of David my father to build a house for the name of the Lord, the God of Israel.

But the LORD said unto David my father: Whereas it was in thy heart to build a house for My name, thou didst well that it was in thy heart,

nevertheless thou shalt not build the house, he shall son that shall come forth out of thy loins, he shall build the house for My name.

And the LORD hath established His word that He spoke; for I am risen up in the room of David my father, and sit on the throne of Israel, as the LORD promised, and have built the house for the name of the LORD, the God of Israel.

And there have I set a place for the ark, wherein is the covenant of the Lord, which He made with out fathers, when He brought them out of the land of Egypt.'

לְאַמֶּר בְּרָוּךְ יְהֹוֹר אֲבֵּי וּבְיָּוֹרִ מִצֶּא הְבֶּר בְּפִּיוּ אָת דְּוֵר אָבֵי וּבְיָּוֹרִ מִצֶּא הְאָמֶר:

מן־הַיּוֹם אֵשֶׁר הוֹצֵאִתִּי אָת־עַּמָּי אָת־ יִשְׁרָאֵל מִמִּצְרַ֫יִם לְא־בָתַרְחִָי בְעִּיר מִכּל שְׁבְתַּי יִשְׁרָאֵל לְבְנָוֹת בַּׁיִת לִהְיִוֹת שְׁמֶי שָׁם יַשְּׁבְתַר בְּדְּוֹד לְהְיִוֹת עַל־עַמָּי יִשְׁרָאֵל:

היאטר יְהוֹה אָל־דְּוֵר אָבִׁי יַעַּן אַשָּׁר הִיָּה מִם־לְבֶּבְףׁ לְבְנִוּת בָּוִת לִשְׁמֵי הָשִׁיבֹהָ בָּי הַיְּהְשְׁהְיִּ

רַק אַמְּה לְאׁ תִּבְנָה תַבָּיִת כֵּי אִם־בִּנְףֹ תַיּצֵא מֵחֲלַצֶּיף הְוּא־יִבְנָה תַבָּיִת לִשְׁמֶי: יינה יהוֹה אח־דּררי אַשֶּׁר דּבּר יאלֹח

رْرْجَاם יְחֹנְׁה אָתֹּיְבְּרָוֹ אֲשָׁר דִּבֵּר נִאָּקִׁם מַחַתְּ דְּנָׁד אָבִׁי נְאִשָּׁבו עַלִּ־כָּםֵא יִשְׂרָאֵל בְּאֲשֶׁר דְּבֵּר יְחִנְׁה נָאֶבְנָה חַבָּׁיִת לְשֵׁם יְחֹנְה אֶלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

וָאַשָּׁם שָׁם מָקוֹם לְאָרוֹן אֲשֶׁר־שֵׁם בְּרֵית יְחְוָח אֲשֶׁר בְּרַתֹ עִם־אֲבֹהֵינוּ בְּחוֹצִיאִוֹ אֹתֶם מֵאֶרֶץ מִצְרֵיִם: (ס)

מפטיר לשבת ראש חודש

The Mastir for Shabbat Rosh Hodesh is Numbers 28:9 - 15.

And on the sabbath day two he-lambs of the first year without blemish, and two tenth parts of an ephah of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, and the drink-offering thereof.

This is the burnt-offering of every sabbath, beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

And in your new moons ye shall present a burnt-offering unto the Lord: two young bullocks, and one ram, seven he-lambs of the first year without blemish;

and three tenth parts of an ephah of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, for a meal-offering, and two tenth parts of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, for the one ram,

and a several tenth part of fine flour mingled with oil for a meal-offering unto every lamb; for a burnt-offering of a sweet savour, an offering made by fire unto the LORD.

And their drink-offerings shall be half a hin of wine for a bullock, and the third part of a hin for the tam, and the fourth part of a hin for a lamb. This is the burnt-offering of every new moon throughout the months of the year.

And one he-goat for a sin-offering unto the Lord; it shall be offered beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

«אוזעג» וּבְיוֹם הַשַּׁבְּת שָׁנִי־כְּבָשָּׁים בְּנִי־שָׁנָה קְמִימָם יִּשְׁנֵי שָּשְׁרֹנִים סָׁלֶת מִנְחָה בְּלִּילֶה בַשֶּמֵן וְנִסְבְּוֹּ:

י עלַר שַבַּר בְשַׁבַּהָוֹ עַל־עֹלָר הַהְּטָּרִי מ (פּ)

ױבְרָאשֵׁי חָדִשִׁיבֶּם תַּקְרָיבוּ עַלָּה לַיהוֹּהָ פְּרִים בְּנֵי־בָּקֶר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָׁד בְּבָשָׁים בְּנֵי־שְׁנָה שְׁבְּעָה חְּמִימָם:

نَّهِ لَــُهِدَ يَهُرَبُ عَرَمَ مِنِمِنَ جِذَبَاءً جَهُمِا رَهِد مِهِبِ نَهِدِ يَهُنَادَ وَكُم مِنِمِنَ جِذَبَرِه جَهُمِا رَهِ: مِهِبَادَ

ְּעִשְּׂרֵוֹ עִשְּׁרֹוֹ סְלֵה מִּנְחָה ִבְּשִׁמֵן לַבֶּבֶשׁ הָאָהָד עֹלְה בֵיחַ נִיחֹׁת אִשֶּׁה לַיהְיָה:

וְנִסְבֵּיהָם חֲצֵי תַהִין ִיחָלָה לַפָּׁר וּשִׁלִּישָׁת תַהַין לַאַּיִל וּרְבִיעָּת תַהָין לַבֶּבֶשׁ יָיֵן וַאָּת עֹלָת הֹדֶשׁ בְּחָדְשׁׁוֹ לְחָדְשֵׁי תַשְּׁנֶה:

ִּנִּמְבָּלְיַ הַשְּׁמֵּיִר יִנְשֶׁה וְנָסְבְּוֹ: (ס)

הפטרת שבת ראש חודש

The Haftarah for Shabbat Rosh Hodesh is Isaiah 66:1 - 24.

Thus saith the LORD: The heaven is My throne, and the earth is My footstool; where is the house that ye may build unto Me? And where is the place that may be My resting-place?

For all these things hath My hand made, and so all these things came to be, saith the Lord; but on this man will I look, even on him that is poor and of a contrite spirit, and trembleth at My word.

בועאנו פָר אָעַר יְהוָֹה הִשְּׁעַיִם פִּסְאָׁי וְהָאָהֵץ הַרְם רַוְּלְי אֵי־זֶה בַּיִת אֲשֶׁר הִּבְּנוּ־לִי יְמִי־זֶה מְקְוֹם מְנוּחָתֵי:

He that killeth an ox is as if he slew a man; he that sacrificeth a lamb, as if he broke a dog's neck; He that offereth a meal-offering, as if he offered swine's blood; he that maketh a memorial-offering of frankincense, as if he blessed an idol; according as they have chosen their own ways, and their soul delighteth in their abominations;

Even so I will choose their mockings, And will bring their fears upon them; Because when I called, none did answer; When I spoke, they did not hear, But they did that which was evil in Mine eyes, And chose that in which I delighted not.

Hear the word of the LORD, Ye that tremble at His word: Your brethren that hate you, that cast you out for My name's sake, have said: 'Let the LORD be glorified, That we may gaze upon your joy', But they shall be ashamed.

Hark! an uproat from the city, Hark! it cometh from the temple, Hark! the LORD rendereth recompense to His enemies.

Before she travailed, she brought forth; Before her pain came, She was delivered of a man-child.

Who hath heard such a thing? Who hath seen such things? Is a nation brought forth at once? For as soon as Zion travailed, She brought forth her children.

Shall I bring to the birth, and not cause to bring forth? Saith the Lord; Shall I that cause to bring forth shut the womb? Saith thy God.

Rejoice ye with Jerusalem, And be glad with her, all ye that love her; Rejoice for joy with her, All ye that mourn for her;

That ye may suck, and be satisfied With the breast of her consolations; That ye may drink deeply with delight Of the abundance of her glory.

For thus saith the LORD: Behold, I will extend peace to her like a river. And the wealth of the nations like an overflowing stream, and ye shall suck thereof: Ye shall be borne upon the side, and shall be dandled upon the knees.

As one whom his mother comforteth, So will I comfort you; and ye shall be comforted in Jerusalem.

שׁוֹהֵט הַשִּׁוֹר מַבֶּה־אִּישׁ זִּבֶחַ הַשָּׁהֹ עַּבֵּף בְּלֶב מַצַּלֶה מִנְחָהֹ דַּם־חֲזִּיר מַזְבָּיר לְבֹנֶה מְבֶּרֵף אָנֵן נַם־הַמָּה בְּחַרוּ בְּדַרְכֵיהָם וּבְשְׁקּוּצֵיהֶם נַפְּשָׁם חְפֵּצְה:

עם אַלָּי אַבְתַר בְּתַעַלְכְיִהָם יִמְינִי הַבְּאַמֵּר
 אַבָּיא לְמָם זַעַן קַרָאִהְ וְצֵּין עּוֹנְיְה דַּבַּרְמִי
 לֹא שְׁמֵעֵנִי וַיַּעְשׁׁי הַרַעַ בְּעֵינַי וּבַאְשָׁר
 לֹא־חָפַּצְיִה אַבְתַר בְּתַעַלְּלֵיים וּמְינִירֹם מַּי

שׁמְעִּר ְ דְּבָר ִיִּהְוָֹה הַחֲבֵדָיִם אָל־דְּבָרִוֹ אָמְרוּ אֲחֵיכֶּם שׁנְאֵיכֶּם מְנַדֵּיכָּם לְמָעַן שִׁמִּי יִכְבַּר יְהִוֹּה וְנְרָאֵה בְשִׁמְחַהָבֶם וְתֵם יֵבְשׁוּ קוֹל שְׁאוֹן מֵמְיר קוֹל מֵחֵיכָל קוֹל יִהוְּה

﴿ ﴿ فَمُثَاتِ فَتُدَرِ ذُكِّلُتِ فَمُثَاتِ نُحْنِهِ تَنْكُمْ كُبُكُ مُمَكِّمًا فَعَادِمٌ ذُهِنْكُنَا فَمُثَاتِ نُحْنِهِ تَنْكُمْ كُبُك

וְהִמְּלֵישָׁה זָבֶר: מִי־שְׁמַע פִּזֹאִת מֵי רָאָה פְּאֵבֶּה הֵיִּיּחַל

מָרִישְׁמַע כִּיאָת מָי רָאָת כָּאֵכָׁר הֵיִיחַל אֶבֶיִּן בְּיַנִם אֶחָׁר אִם־יִּנְלֵּר גִּיִּי פַּעַם אֶחָת בִּי־חֲלְה נַם־יָלְבֶר צִיּיִוֹ אֶת־בָּנֵיתָ:

הַאָּנִי אַשְׁבֶּיִר וְלָא אוֹלִיִר יאִנֵּר יְהִנְּהִ אִם־אָּנַיִּ הַמּוּלֵיִר וְעָּצְּרְהִי אָמָר אֶלְהֵיךְּ: (ס)

שִׁמְּיִהִי אִּמְּהִ מְשְׁוִּשִּׁ בְּלְ־הַמְּּהָ בָּלִר אַהַבֶּיִה שְּׁמְיְהִי אִּתְּהִ מְשְׁוֹשִׁ בְּלִ-הַמְּהָ

לְמָׁמַּן שַׁנְיִּבְיּ וְיִטִיְמַּנִּיִּמֵּם מִאִָּר פִּנְיִדְּהּ: 'לְמָעַן הְּנְיִבְיּנִי (ס)

מּלְ-צֵּּדְ שִׁנְּמֶּאֵנ וְעַּלְ-בִּרְכֵּיִם שִּׁמְּמֵּמֶני מְּלְוִם וּכִּנְתַלְ מִנִמֵּף כָּבָוִד נּוֹנִם וְינַלְמֵּם בּי-בָּחוּ אָמָר יְחִנָּת הִנְנָר בִּרָבִים שִּׁמְּמֵני

אַנְטַמְּכְּם וּבִּירְוּשְׁלְם הַּנְּתְּ בְּאֵישׁ אַשָּׁר אִשְּׁוֹ הְנָתַמָּנִיּ בְּאֵישׁ אַשְּׁר אַשְׁיִ הְּנָתִיִּ

And when ye see this, your heart shall rejoice, and your bones shall flourish like young grass, and the hand of the Lord shall be known toward His servants, and He will have indignation against His enemies.

For, behold, the LORD will come in fire, And His chariots shall be like the whirlwind; to render His anger with fury, And His rebuke with flames of fire.

For by fire will the Lord contend, And by His sword with all flesh; And the slain of the Lord shall be many.

They that sanctify themselves and purify themselves to go unto the gardens, behind one in the midst, Eating swine's flesh, and the detestable thing, and the mouse, Shall be consumed together, saith the LORD.

For I [know] their works and their thoughts; [the time] cometh, that I will gather all nations and tongues; and they shall come, and shall see My glory.

And I will work a sign among them, and I will send such as escape of them unto the nations, to Tarshish, Pul and Lud, that draw the bow, to Tubal and Javan, to the isles afar off, that have not heard My fame, neither have seen My glory, and they shall declare My glory among the nations.

And they shall bring all your brethren out of all the nations for an offering unto the Lord, upon horses, and in chariots, and in fitters, and upon mules, and upon swift beasts, to My holy mountain Jerusalem, saith the Lord, as the children of Israel bring their offering in a clean vessel into the house of the Lord.

And of them also will I take for the priests and for the Levites, saith the Lord.

For as the new heavens and the new earth, which I will make, shall remain before Me, saith the LORD, so shall your seed and your name remain.

וְיִאָם אָת־אִיְבֶיוּ: (ס) הַפְּרָחְנָת וְנִירְעֶה יַד־יְהֹנְת์ אָת־עֵּבְרָיוּ הְאָנְהַם יְשְׁתַּיְאִיְבְיוּ:

בִּי־הַנֵּה יְהִנְהֹ בְּאֵשׁ יָבֹוֹא וְכַסּוּפָּה מַרְכְּבֹתְיִי לְהָשָׁיב בְּחַמָּה אַפּֿוֹ וְנִעֲּרָתִּי בְּלְהֲבֵי־אֵשׁ:

בּי בְאֵשׁ יְהְוָה נִשְּׂפְּט וּבְחַרְבִּיּ אָת־בְּל־בְּשָׂר וְרַבִּוּ חַלְלֵלִי יְהֹוְה:

המקקדְשָׁים וְהַמֵּפִהָרִים אָלִ הַנַּנֹּוֹת אַתָּר (כי אחד)[קי אַתַּה] בַּמְּנֶדְ אִבְּלֵי בְּשָּׂר הַחָזִיר וְהַשָּׁקֵץ וְהְעַּבְבָּר יַחְדֶּר יָסְבּּר נְאָם־יְהְנְה:

אָט_פֿבוָגַר: לְעַבָּּא אָט_פַֿלְ_טַנּוָנִם וְטַלְּאָנִוָט וּבָּאוּ וְרָאִוּ וֹאִנְכִּי מִאָּמִינִם וְטַנְּוֹם וְעַלְאָנִינִיםְ בַּאָּטִ

אָת־פְבוֹדֶי פַּגּוֹים: אָת־שָׁגִי בְּהָׁם אַנִּת וְשִׁלִּים אֲשֶׁר לְאִ־שְׁמִּנִי הְבָל וְיֵוֹן הָאִיִּים הָרְחֹלִים אֲשֶׁר לְאִ־שְׁמִּנִי הְשְׁלִים תַּרְשִׁישׁ פִּוּל וְלְוּד מִשְׁבִּי הָשְׁהִ הְשְׁלִים:

וְהַבָּיאִּי אָת־בְּלִץְהֵהָם מִבְּלִּחַגּוֹנָם מִנְחָהוּ לִיהֹוְהׁ בַּסּיּסִים יְּבְּהֶבׁ יִבַצַּבָּים יִבְּפְּרָיִרִם יּבָבִּרְבָּרִיֹת עַּל חָר קְּדְשָׁי יִרִּשְׁלַם אָמַר יְהְוָה בַּאֲשָׁר יָבִּיאִי בְנֵּי יִשְׂרָאֵל אָת־חַמִּנְחָה בִּכְלִי שָׁהֻוֹר בֵּית יִהְיָה:

ונם מהם אַמָּח לַכּהַנִים לַלְוּיָם אָמָר יהְנְה:

جِد حَهَٰوُر مَهُوْرَه نَمَيْرَه نَهُوْرَه زَمَهُر مَايَدُهُم هُوْد هُوْد مُوْل مُوْرَده رُجُور بَهُم زِهُم وَا نَهُوْد يَادُونَ نِهُوْدَه:

And it shall come to pass, that from one new moon to another, and from one sabbath to another, shall all flesh come to worship before Me, Saith the LORD.

And they shall go forth, and look Upon the carcasses of the men that have rebelled against Me; For their worm shall not die, Meither shall their fire be quenched; And they shall be an abhorting unto all flesh.

וְהִיְה מִבֵּי־חֹבֵשׁ בְּחָדִשׁוֹ וִמִבֵּי שַּבֶּת בְּשַבַּתִּוֹ יָבַוֹא כְל־בָּשֶׂר לְהִשְׁתַּחָוֹת לְפָּנֵי אָמָר יְהְוְה:

וְיִצְאָּוּ וְרָאִּוּ בְּפִּוְרֵי הְאַנְשִׁים חַפִּשִׁעָים בָּר בֵּי תּוֹלַעְמְּם לָאׁ חָמׁוּת וְאִשָּׁם לָאׁ חָבְבֶּׁה וְהָיְנִּ דֵרְאָוֹן לְבְלְ־בָּשֶׁר: והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחות לפני אמר יהוה

הפטרת שבת מחר חודש

The Haftarah for Shabbat Mahar Hodesh is I Samuel 20:18 – 42.

And Jonathan said unto him: 'To-morrow is the new moon; and thou wilt be missed, thy seat will be empty.

And in the third day thou shalt hide thyself well, and come to the place where thou didst hide thyself in the day of work, and shalt remain by the stone Ezel.

And I will shoot three arrows to the side-ward, as though I shot at a mark.

And, behold, I will send the lad: Go, find the arrows. If I say unto the lad: Behold, the arrows are on this side of thee; take them, and come; for there is peace to thee and no hurt, as the Lord liveth.

But if I say thus unto the boy: Behold, the arrows are beyond thee; go thy way; for the Lord hath sent thee away.

And as touching the matter which I and thou have spoken of, behold, the Lord is between me and thee for ever.

So David hid himself in the field; and when the neal moon was come, the king sat him down to the meal

And the king sat upon his seat, as at other times, even upon the seat by the wall; and Jonathan stood up, and Ahner sat by Saul's side; but David's place was empty.

יפָּקר מוֹשְׁבֶּף: יפָּקר מוֹשְׁבֶּף:

אָמֶּבְ בַאֶּבֶׁן בַאֵּיבְ: אַמֶּבְיַנְסְׁעַרְיִם מְשֶּׁבְּ בְּנִים תַשִּּגַּמֶּבִי וְנְאָבַּםְּ אַצֶּבְ בַּאָבָׁן בַּאָנִים:

ַנְאָּנְי שְׁלְשָּׁת תַּחִצִּים צִּבְּּר אִינִה 'לְשְׁלַּחַ'לִּי לְמִּשְּׁרֵה:

וְהִנֵּה אָשִׁלְּה אָת־הַנָּעַר לֵּךְּ מִצְּא אָת־הַהִאָּים אִם־אָמֹר אֹמַר לַנַּעַר הִנֵּה הַהִצִּיםו מִמְּךְ וָהַנְּה קָהֻנִּיוְנָבְאָה כִּי־שָׁלִוֹם לְךְּ וְאֵין דְּבֶּר חִי־יְהֹנְה:

וָאִם־פָּׁה אִמַרֹ לְמֶּׁלֶם הִנֵּה הַהִּצִּים מִמְּךֵּ נְהָלְאָה לֵּךְ בִּי שִׁפְּהַךּ יְהנְה:

ְוַתַּבְּרְ אֲשֶׁר דִּבֶּרְנִי אֲנֵי וָאֲמָּה הִנָּה יְהוֹנֶה בֵּינֵי וּבֵינְהְ עַּר־עוֹלֶם: (ס)

עַמֶּלְּבְּ (כּ, מֵּלְ)[לִ, אֶּלְ_] לְאֶּכִּוּלְ: נַיְּסְׁעָּר דְּיָּהְ בַּשְּׁבָּה נַיְּהֵר הַעָּבָה נַיִּשֶׁר

ريسِد تَشِرَا بِرَجِمَ بَرَانِكِا رَيْسِد هِجِيْر هِלَ مَانَسِدَ رَجَاد رَزْجِمَ יِرَانِكِا رَيْسِد هِجِيْر مِوِد تِهِذِا رَبِجِيَّا مِرَات جِيْرِ:

- Mevertheless Saul spoke not any thing that day; for he unclean; surely he is not clean.
- And it came to pass on the morrow after the new moon, which was the second day, that David's place was empty; and Saul said unto Jonathan his son: "Wherefore cometh not the son of Jesse to the meal, neither yesterday, nor to-day?"
- And Jonathan answered Saul: 'David earnestly asked leave of me to go to Beth-lehem;
- and he said: Let me go, I pray thee; for our family hath a sacrifice in the city; and my brother, he hath commanded me; and now, if I have found favour in thine eyes, let me get away, I pray thee, and see my brethren. Therefore he is not come unto the king's table.'
- Then Saul's anger was kindled against Jonathan, and he said unto him: 'Thou son of perverse rebellion, do not I know that thou hast chosen the son of Jesse to thine own shame, and unto the shame of thy mother's nakedness?
- For as long as the son of Jesse liveth upon the earth, thou shalt not be established, nor thy kingdom. Wherefore now send and fetch him unto me, for he deserveth to die.'
- And Jonathan answered Saul his father, and said unto him: 'Wherefore should he be put to death? what hath he done?'
- And Saul cast his spear at him to smite him; whereby Jonathan knew that it was determined of his father to put David to death.
- So Jonathan arose from the table in fierce anger, and did eat no food the second day of the month, for he was grieved for David, and because his father had put him to shame.
- And it came to pass in the morning, that Jonathan went out into the field at the time appointed with David, and a little lad with him.

- וְלֹאִ־דְבֶּר שְׁאָוּל מְאָוּמָה בַּיַּוֹם תַהָּוּא כָּי אַמַר מִקְבֶה הוּא בִּלְתַּי שָהָוֹר הוּא כִּי־לְא שְהְוֹר: (ס)
- ַיִיִּהִי מִמְּחֲרֵת תַחָּדֵשׁ תַשִּּגִּי וַיִּפְּקָד מִקּוֹם בְּיִּדְ (פ) וַיָּאִמֶּר שָׁאִּרִלׁ אֵל־יָהוֹנְתָּן בְּנֹוֹ מַדִּינַ לֹאׁ־בָא בֶן־יִשָּׁי גַּם־הָּמָוֹל גַּם־תַּיּוֹם אֶל־תַלְּחֶם:
- מממני. מּגַבני לְטִׁם: נימּן יְהוּנְטֵן אָנַ אָאָנִ נְאָאָכְ נִאָאָכְ בִּינָב
- ניًאטָר שַׁלְחָנִי נְאַ בָּי זֶּבִּחֹ מִשִׁפְּחָׁר לְנִי בְּעִּיר וְהָוּאִ צִּנְּה־לִי אָחִי וְעַהָּׁה אַם־טָצָאִתִּי חֵן בְּעֵינֶּיִרְ אִמֶּלְטָה נָּא וְאָרְאָָה אָת־אָחָי עַל־בֵּן לֹא־בְּא אָל־שֶׁלְחַן הַמֶּלֶךְּ: (ס)
- ַנְיַחַרַאַּף שָׁאִילִ בִּיחַוֹּנִמָּן יַנִּאִמֶּר לֹוּ בְּּן־נְעַנֵּתְ חַמַּרְדִּית חֲלַוֹּא יָדִיּנְתִּי בִּי־בֹחֵר אָמֶדּ לְבֶּן־יִשְׁי לְבְּשְׁתְּּ וּלְבָשׁת עַרְנָת
- ְבֵּי בְלְ־הַנְּמִּים אֲשֶׁר בֶּן־נִשִּׁי תַּי עַל־הָאֲדַמְּה לְא הִכּוֹן אַמָּה וּמַלְכּוּתֵוּ וְעַמְּה שְׁלָח וְקֵח אֹתוֹ אֵלִי בָּי בֶּן־מֶנֶת הְוּא: (ס)
- ַנַּעַן יְהַוֹּנְהָוֹ אָת־שָׁאָוּל אָבָיו וַיַּאִמֶּר אֵלֶיוּ לְמָּה יּנַּקְת מֶה עְּשֶׁה:
- ַנִּמְל שָׁאַּיִל אָת־הַחָּנֵית עָּלֶיו לְהַבֹּתִּי נִינַדִע יְהַוֹּנְתָּן כִּי־בָלְה הָיא מִעָם אָבֶיו קְהָמִית אָת־דָּוֶר: (ס)
- װְּלְאִ־אָּכְּלְ בְּיוֹם בַּיְ הִבְּלְמִוּ אָבְּיוּ: (ס) וְלְאִ-אָּכְּלְ בְּיוֹם בִּי הַכְּלְמִוּ אַבְּיוּ: (ס)
- בְּנְרֵ וְלֵמָּר קַמְּן מְמֵּנְ: נְנְרֵּ בַּפֵּלֵר נִיֵּבְאָ יִרְוָלָלֵן תַמְּבֵר לְמִנִמָּר

הפטרת פרשת שקלים

beyond him. which I shoot.' And as the lad ran, he shot an arrow And he said unto his lad: 'Run, find now the arrows

lad, and said: 'Is not the arrow beyond thee?' which Jonathan had shot, Jonathan cried after the And when the lad was come to the place of the arrow

and came to his master. stay not.' And Jonathan's lad gathered up the arrows, And Jonathan cried after the lad: 'Make speed, hasten,

David knew the matter. But the lad knew not any thing; only Jonathan and

unto him: 'Go, carry them to the city.' And Jonathan gave his weapons unto his lad, and said

exceeded. one another, and wept one with another, until David ground, and bowed down three times; and they kissed place toward the South, and fell on his face to the And as soon as the lad was gone, David arose out of a

Between my seed and thy seed, for ever. saying: The LORD shall be between me and thee, and as we have sworn both of us in the name of the LORD, And Jonathan said to David: 'Go in peace, forasmuch

> בַנוֹגֹּג לְנַגַּלֹבוֹנִי: אַמֶּר אָנָכִי מוָנֵה הַנַּעַר דָּץ וְהוּא־יָרֶה וַיִּאַמֶּר לְנַעֲּרֹוֹ דָין מִצֶּא נָאַ אָת־תַּחָצִּים

بَاكِرْنِهِ بَاللَّهُ، فَقُلَا لَيْكِهُبَا: ئىبئنا تنظبه ئىبئبا ھنت، ئىتمر تېھد וּנְבָא הַנַּעַר עַד־מְקוֹם הַהַּצִי אֲשֶׁר יָרֶה

בעבי)[ל, בַנִיִבְּיִם] נַיָּבְאָ אָּלְאָרְנֶיוּ: אַל הַעְּמָד ווְלַลֶּט נַעַר יְהְוֹנְהָן אָת־(כּי ניקָבֶא יְהְוֹנְמָן אַבַּבֵי הַנַּעַר מְבַבֶּה הַיִּשְׁה

ַּנְדְעָר אָת־תַּדְבֶּר: (ס) لْسَوْمُد كِهِــــُثَمَ ضُهُّالِهُكِ فَكَ نُكْبِرُكُمْ لِنَائِكِ لِ

ניאמר לו כק הבנא העיר: تنقا ننبئفا هُن حَجْن هُم نتَهُمَا هُمُن كِن

לַאָּפָּׁוּ אָּנְדְּטִי וּיִּמְטַּטוּ מָלָמֵ פֹּגַּמִים بَالِمَارِ خُي لَالِك كُاتِ مُعْمَّمُ بَاثِبُاتِ الْبَوْدِ

אָנוַ_בֹאָנוּ אַרַבְּוֹנִ בוֹלְצַּיל: לֹּיִמְּלַנוּ אַנְתְ אָנַרְ בַּמְּנִי נִיּבְכּנְ אָנִתְ

זַרְעָּהָ עַר־עוֹלֶם: (פּ) יהוְה יהְיָהו בִּינַי וּבִינָף וּבָין זַרְעָּי וּבָין וֹאַבְּאֹנוּ אַנְנוּנוּ אַנְטוֹנוּ בֹאָם נֹטוֹנִעְ כַאָּמָר تنهشد ندبئٹا ځئند ځك ځهځبه هَهد

בפתרת פרשת שקלים

The Maftir on Shabbat Shekalim is Exodus 30:11 – 16. The Haftarah is II Kings 12:1 – 17.

I:IIX

Jehoash was seven years old when he began to reign.

mother's name was Zibiah of Beer-sheba. and he reigned forty years in Jerusalem; and his In the seventh year of Jehu began Jehoash to reign;

instructed him. the Lord all his days wherein Jehoiada the priest And Jehoash did that which was right in the eyes of

בּן־שֶׁבַע שְׁנִים יְהוֹאָשׁ בְּמְלְכְוֹ: (פּ)

גּבוֹע מִבּאָר שֶּׁבַע: بعجويرت فإد مرأء جددتوك بيوه عقن בְּשְׁנַעַ מְּבַבַּ בְּיִבוּאָ מִבַבַּ יִבוּאָמִי

אַמֶּר הורְהוּ יְהוּנָדֶע הַכּהָוֹ: يثون بدنيض تبنوت جعير بدؤت چל־بېرا

- Howbeit the high places were not taken away, the people still sacrificed and offered in the high places.
- And Jehoash said to the priests: 'All the money of the hallowed things that is brought into the house of the LORD, in current money, the money of the persons for whom each man is rated, all the money that cometh into any man's heart to bring into the house of the LORD,
- let the priests take it to them, every man from him that bestoweth it upon him; and they shall repair the breaches of the house, wheresoever any breach shall be found.'
- But it was so, that in the three and twentieth year of king Jehoash the priests had not repaired the breaches of the house.
- Then king Jehoash called for Jehoiada the priest, and for the other priests, and said unto them: 'Why repair ye not the breaches of the house? now therefore take no longer money from them that bestow it upon you, but deliver it for the breaches of the house.'
- And the priests consented that they should take no breaches of the house.
- And Jehoiada the priest took a chest, and bored a hole in the lid of it, and set it beside the altar, on the right side as one cometh into the house of the LORD; and the priests that kept the threshold put therein all the money that was brought into the house of the LORD.
- And it was so, when they saw that there was much money in the chest, that the king's scribe and the high priest came up, and they put up in bags and counted the money that was found in the house of the LORD.
- And they gave the money that was weighed out into the hands of them that did the work, that had the oversight of the house of the Lord; and they paid it out to the carpenters and the builders, that wrought upon the house of the Lord.

- ַנְק חַבְּמִוּת לֹאַ־סָרוּ עִּוּד חָעָם מִוַבְּחָים יִמְקַשָּׁרֵים בַּבְּמִוּת:
- וּאִמֶר יְהוֹאָט אָל־הַבֹּהָנִים כֹל בָּסֶף הַקֵּדְשִׁים אֲשֶׁר־יּבָא בֵית־יְהוָהֹ בָּסֶף עוֹבֶר אִישׁ בָּסֶף נַפְּשִׁית עֶּרְבָּוֹ בְּלְ־בָּסֶף יְהְוְה:
- יִקְּחָוּ לְהֶםׁ תַּבְּהֵנִים אָישׁ מֵאֵחַ עַבְּרֵוֹ וְהָם יחַזְּקּוֹ אֶת־בָּדֶק תַבַּוֹת לְכָל אֲשֶׁר־יִמְּצֵא שֶׁם בֶּדֶק: (פ)
- ְ יִיִּהִי בִּשְׁנָּת עַשְּׁרִֵים וְשְׁלָשׁ שְׁנֶָת לַמֵּלֵךְ יְתוֹאָשׁ לֹאִ חִזְּקִּוּ חַפֹּחֲנִים אָת־בָּדֶל הַבְּיִת:
- וּיִקְרָאֹ חַמָּלֶךְ יִחִיּאָשׁ לִיחִיָּדֶע הַפֹּהַלְ וְלַפְּהַנְּים וַיֵּאִמֶּר אֲלֵהֶם מַזְּיִּעַ אֵינְבֶם מְחַזְּקֵים אָח־בָּדֶל חַבְּיִת וְעַמְּׁה אַל־הִקְחִוּ־כֶּסֶךְ מֵאֵח מַפְּרִיכֶּם בְּי־לְבֶּדֶל הַבְּיִת הְּהְּנְהוּ:
- בְּלְבֹלְטֹּ, נוּצִׁע אָנוַ־בָּבָׁע נַבְּנִני: מּ נִגּאָנוּ נַבְּבַׁלְטָּ, בַּבָּלְטָּ, לַנַנַעַ בַּּמָבָ מָאָנוּ
- ֵוְיְחִי כִּרְאִוֹלְם כִּי־רָב חַבֶּסֶף בָּאָרִוֹן וַיַּעֵּל סֹפֵּר חַמֶּלֶלְּדִּ וְחַפֹּתֵן חַנְּדִּוֹל וַיָּצִּרוֹ וַיִּמְנִּי אָת־חַבֶּסֶף חַנִּמְצֵא בִית־יְחֹוֶה:
- וְנְחָגִּי אָת־הַבָּטָף הַמְּהָבָּן עַל־(כי יד)[קי יֵדִין עַשֵּׁי הַמְּלְאלָה (כי הפקדים)[קי הַמֶּפְקָּדִים] בַּית יְהְנָה וַיּיִצִיאָהוּ לְחָרָשֵׁי הְעֵּץ וְלַבּּנִים הָעִּשִּׁים בֵּית יְהֹנֶה:

for the house to repair it. of the house of the LORD, and for all that was laid out buying timber and hewn stone to repair the breaches and to the masons and the hewers of stone, and for

brought into the house of the LORD; gold, or vessels of silver, of the money that was cups of silver, snuffers, basins, trumpets, any vessels of But there were not made for the house of the Lord

repaired therewith the house of the LORD. for they gave that to them that did the work, and

that did the work; for they dealt faithfully. whose hand they delivered the money to give to them Moreover they reckoned not with the men, into

brought into the house of the LORD; it was the priests. The forfeit money, and the sin money, was not

> ילְכָּׁלְ אָׁמֶּׁעַ־יִּגָּא מַּלְ־עַבָּוֹעַ לְעַוֹּלֵעִי: נֹאַבְׁלָגָ מַטַּבָּב לְטַוֹּע אָטַ בַּּעַב בּגטַ גִּעַוֹיָע نْرَبْكُنْد، صِ بْكْنِامُكُ، كَفِحُا لْكِكْرُبْنِ مَعْرَصِ

יּבְלִי־בְּסֶף מִּוֹ הַבֶּסֶף הַמִּיבָא בִּית־יָהוָֹה: מַנְּמְרָוִע מִוְּרַלוִעְ עַבָּּגְּרְוָע בָּלְ-בָּלָג זָעָר אַדְ לֹא וַעְשָׁה בֵּית יְהוָֹה סִפִּוֹת כַּמָרִ

אָת־בֵּית יְתוֶה: چי־לְעַשֵּׁי הַמְּלְאַבֶּה יִהָּנְהִי וְהִוְּּקִיּבִי

בָּי בָאֶמְנָה הַם עּשִּׁים: ڠٮٮڽڎۉڂؗۄڂۦڹڂ۪ڡڂؿٮڂۄۺ؞ڽ؋ڂۼڬٮ וֹלְא וֹעַמִּבוּ אָעַרַעָּאָנְאָים אָמָּר וִמְּנִי

יְהְוְהַ לַכֹּהֲנֵים יְהְיְוּ: (פּ) כּמַר אָשָׁם וְכַמָר חַמָּאָנִת לָאִ וּיבָא בַּוֹת

GLWR ICIL

The Maftir for Shabbat Zakhor is Deuteronomy 25:17 - 19.

ye came forth out of Egypt; Remember what Amalek did unto thee by the way as

wast faint and weary; and he feared not God. of thee, all that were enfeebled in thy rear, when thou how he met thee by the way, and smote the hindmost

thou shalt not forget. the remembrance of Amalek from under heaven; an inheritance to possess it, that thou shalt blot out in the land which the Lord thy God giveth thee for given thee rest from all thine enemies round about, Therefore it shall be, when the LORD thy God hath

> בְּצֵאַלְכֶם מִמָּגַלְוֹם: זַבְוִר אָנוּ אַּמִּר עְּמָּר לְנִי עֲלָבִי עַבְּבֶּרֶרְ ∠ι:ΛΧΧ

וֹנֹיגֹהּ וֹלַאֲ וֹבֹא אֶבַבַוֹיִם: حُمْ لِيَوْنَا الْمُحْرِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْم ואַטעו وا کی ÄÄL ŽĽĻ ĒĽĽŁ

ಗ್ರಭ್ಯದ: (ಡ) שׁמְטִׁבְ אָנִבְיוֹכֶּב הַמִּבְלֵל מִעַּבוֹע בַּהָּמִּ des_%içil بالألا

REURRI ELWR ICIT

The Hastarah for Shabbat Zakhor is I Samuel 15:2 - 34.

ζ:ΛΧ

Thus saith the LORD of hosts: I remember that which Amalek did to Israel, how he set himself against him in the way, when he came up out of Egypt.

Now go and smite Amalek, and utterly destroy all that they have, and spare them not; but slay both man and woman, infant and suckling, ox and sheep, camel and ass.'

And Saul summoned the people, and numbered them in Telaim, two hundred thousand footmen, and ten thousand men of Judah.

And Saul came to the city of Amalek, and lay in wait in the valley.

And Saul said unto the Kenites: 'Go, depart, get you down from among the Amalekites, lest I destroy you with them; for ye showed kindness to all the children of Israel, when they came up out of Egypt.' So the Kenites departed from among the Amalekites.

And Saul smote the Amalekites, from Havilah as thou goest to Shur, that is in front of Egypt.

And he took Agag the king of the Amalekites alive, and utterly destroyed all the people with the edge of the sword.

But Saul and the people spared Agag, and the best of the sheep, and of the oxen, even the young of the second birth, and the lambs, and all that was good, and would not utterly destroy them; but every thing that was of no account and feeble, that they destroyed utterly.

Then came the word of the LORD unto Samuel, saving:

It repenterh Me that I have set up Saul to be king; for he is turned back from following Me, and hath not performed My commandments.' And it grieved Samuel; and he cried unto the LORD all night.

ֻּבְּה אָמֵר יְחְזָה צְּבְאׁוֹת פְּלֵּדְהִּי אָת אַשֶּׁר־עְּשֶׁה עַמְבֻלָּק לִישְּׂרָאֵל אֲשֶׁר־שָּׁם לוֹ בַּבְּבֶּרְ בַּעֲלֹתִּוֹ מִמְּצְרֵיִם:

עַּמִּה לֵּךְ וְהִבִּיהָה אָת־עַמָלֵל וְהָחַרַמָּמִם אָת־בְּל־אַשֶׁר־לֹוֹ וְלָא תַחָּמָל עָלְיִּר וְהַמַתְּה מֵאַישׁ עַר־אִשָּׁה מֵעַלֵל וְעַד־יוֹנֶׁק מִשְּׁוֹר וְעַד־שֶּׁה מִנְּמָל וְעַד־חֲמְוֹר: (ס)

אָת־אָישׁ יְהוּרֶה: מָאתָיִם אֶלֶּךְּ רַגְּלִי וַעֲּשֶׂרֶת אָלְפָּים וַיְשְׁמָּעִ שְׁאִילִ אָת חָעָּם וַיִּפְּקְרֵם בַּשְּלְאִים

ניּבֹא מָאִיל עַרַעַניר עַּמָלְל ניָבֶב בַּנָּחַל:

ررْغيد شِهْدر چُر-مَوْرَدْ حُردْ فِدِه بَعْضُہ مِشِرَيہ مَوْبِ مِعَــٰجِرً-جِيْر بَشِدِغُرُ بِعِرْدُرُم مِفِدِرِي مِوْبِ عِدرًا جِيْر بَشِدِغُرُ يَوْمُرُمْ:

אַשָּׁר עַל־פְּנֵי מִצְרֶים: ניַך שְׁאָּרל אָת־עֲמָלֵל מֶחֲוִילָה בּוֹאֲךָ שׁוּר

ַנַיַּחָמֹל שָׁאִּיל וְחַפְּׁם עַל־אֵגָּגָּ וְעַל־מֵיטָב י הצאן וְחַבְּּלֶר וְחַמִּשְׁנָים וְעַל־הַבָּרִים וְעַל־כְּל־חַמִּיֹב וְלָא אָבִּוּ חַחֲרִימָם הָחֵרִימוּ: (פּ)

וֹנְהִי בְּבַרְיָּהְנְהְ אָלְ־שְׁמִּוּאֵלְ לֵאִמְר:

ڹڽؘۻڹ؞ ڿؚ؞ۦڹۻڕؙڿڹ؞ ۑ۬ڡۦڛٚۼڹڂٚۦڂ۪ۿڕ٦ ڿۥۦڛٚڎڝۣٚۼڽؽڎؙ؞ڔڽ؈ۦ؋ڿڽ؞ٷ؉ڝۄڹڡڔڹٛڽڎ ڔڛٚڎۥۼ۠ڂڔ؞ڹؚۅ؏ۑڂۦڹؠڽٙؠ ڿؚڂۦؿٷ۪ڹڟ۪؞

And Samuel rose early to meet Saul in the morning; and it was told Samuel, saying: 'Saul came to Carmel, and, behold, he is setting him up a monument, and is gone about, and passed on, and gone down to Gilgal.'

And Samuel came to Saul; and Saul said unto him: 'Blessed be thou of the LORD;' I have performed the commandment of the LORD.'

And Samuel said: 'What meaneth then this bleating of the sheep in mine ears, and the lowing of the oxen which I hear?'

And Saul said: 'They have brought them from the Amalekites, for the people spared the best of the sheep and of the oxen, to sacrifice unto the LORD thy God; and the test we have utterly destroyed.'

Then Samuel said unto Saul: 'Stay, and I will tell thee what the LORD hath said to me this night.' And he said unto him: 'Say on.'

And Samuel said: 'Though thou be little in thine own sight, art thou not head of the tribes of Israel; And the LORD anointed thee king over Israel;

and the LORD sent thee on a journey, and said: Go and utterly destroy the sinners the Amalekites, and fight against them until they be consumed.

Wherefore then didst thou not hearken to the voice of the Lord, but didst fly upon the spoil, and didst that which was evil in the sight of the Lord?

And Saul said unto Samuel: 'Yea, I have hearkened to the voice of the Lord, and have gone the way which of Amalek, and have utterly destroyed the Amalek, and have utterly destroyed the Amalekites.

But the people took of the spoil, sheep and oxen, the chief of the devoted things, to sacrifice unto the LORD thy God in Gilgal.

ַ װְּאָבְׁם שְׁמִּיאֵל לְקְרָאָת שְּאָיִל בַּבָּקָר וְהַנָּׁה לִשְׁמִּיאֵל לֵאִמָּר בָּאִ־שְׁאִָיל הַפַּרְמֶלָה וְהַנָּּה מַצִּיב לֹוֹ יְדְ וַיִּסָּב וְיַנְּעָּר וַיֵּהֶד הַנְּלְּנְּל:

ַ יַּיְבְאַ שְׁמִּנּאֵל אֶל־שְׁאַנּל וַנַּאִמֶּר לֵּוֹ שְׁאַנּל בְּרִנְּאַ שְׁמִּנּאֵל אֶל־שְׁאַנּל וַנַּאִמֶּר לֵוֹ שְׁאַנּל בְּרִינְיה אַמְּרֹ לְיהֹנְה הַקּילִמִּי אֶת־דְּבָר יהוֹה:

בְּאִּנְגִי וְקַוֹלְ תַבְּּלְר אֲשֶׁר אָנָכִי שׁמֵעַ: בְּאָנְגִי וְקַוֹלְ תַבְּלְר אֲשֶׁר אָנָכִי שׁמֵעַ:

رِدْهُوْد שְׁאִּגֹל מֵעֲמָלֵקֵי הֵבִּיאִּים אֲשֶׁר הְמָל הְעָם עַל־מֵימָב הַצּאִּן וָהַבְּּלָּר לְמָעַן הָהַ לִיהְנָה אֵלֹהֻיִּף וְאָת־הַיּוֹמָר הָהֵרְמָנוּ: (ב)

נְּאִמֶּר שְׁמִנּאֵל אָל־שְׁאִנּל חֲבֶר וְאַנֵּידָה לְּלְּ אֵתְ אֲשֶׁר דְּבֶּר יְחְנָה אֵלֵי חַלְּיֵלָה (כִּי ייאַמרי)[קי נִיּאָמֶר] לְוֹ דַּבֶּר: (ס)

رَيْخَوْد שָׁמִיאָּל הַלִּיֹא אִם־קִּמָּן אַמִּר בְּעֵינְּיִר רָאִשׁ שִׁבְּשֵׁי יִשְׂרָאֵל אָמָּה וַיִּּמְשְׁחַךְּ יְהְנְה לְמֶּלֶב עַּל־יִשְׂרָאֵל:

ְנִילְטַמְמָּ בְּיִ מָּר בִּלְוֹהָם אָהָבֶר צֵךְּ וְתַּחֲרַמְּמְּר אָת־הַחַפְּאִים אָה־עֲמָלֵל מְיִינְלְחַמְתָּ בֹּי עַּר בַּלְוֹהֶם אָהֶם:

بْرُ- بَائِبَ رَمَهُمْ بَارَهُ خَوْرَدُ 'بَائِبَ رَمَهُمْ بُرُ- بَائِبَ رَمَهُمْ فَارَمُ خُورَدُ 'بَائِبَ رَمَهُمْ

וּאָמִר שָׁאִּגִּל אֶלִּר־שָׁמִוּאָל אֲשֶׁר שְׁמָלִמְנִי בְּקַוּל יְהְנָׁה נָאֵלֵּךְ בַּהָּהֶרְ אֲשֶׁר־שִׁלְתַנִי יְהְנְָה נְאָבִיא אֶת־אָנֵּל מֵלֶרְ עֲמָלִר יְאָת־שְּׁמְלֵק הָחֶרְמְּהִיּ

ىتىپە خېښە شەھىچى خىلا بېچەر تىمىس تىپە خېښە خىشىنى بېخى ئىچىد تىمىسى

And Samuel said: 'Hath the LORD as great delight in burnt-offerings and sacrifices, As in heartening to the voice of the LORD? Behold, to obey is better than sacrifice, And to hearten than the fat of rams.

For rebellion is as the sin of witchcraft, And stubbornness is as idolatry and teraphim. Because thou hast rejected the word of the LORD, He hath also rejected thee from being king.'

And Saul said unto Samuel: 'I have sinned, for I have transgressed the commandment of the Lord, and thy words, because I feared the people, and heatkened to their voice.

Now therefore, I pray thee, pardon my sin, and return with me, that I may worship the Lord.

And Samuel said unto Saul: 'I will not return with thee; for thou hast rejected the word of the LORD, and the LORD hath rejected thee from being king over Israel.'

And as Samuel turned about to go away, he laid hold upon the skirt of his robe, and it rent.

And Samuel said unto him: 'The LORD hath rent the kingdom of Israel from thee this day, and hath given it to a neighbour of thine, that is better than thou.

And also the Glory of Israel will not lie nor repent; for He is not a man, that He should repent.'

Then he said: 'I have sinned; yet honour me now, I pray thee, before the elders of my people, and before Israel, and return with me, that I may worship the LORD thy God.'

So Samuel returned after Saul; and Saul worshipped the Lord.

Then said Samuel: 'Bring ye hither to me Agag the king of the Amalekites.' And Agag came unto him in chains. And Agag said: 'Surely the bitterness of death is at hand.'

And Samuel said: As thy sword hath made women childless, So shall thy mother be childless among women. And Samuel hewed Agag in pieces before the LORD in Gilgal.

رِيْعَيْد שְׁמִּיּצֵּל תַחֵפֵּץ לִיחֹנָת בְּעַלִּוֹת יּיְבְחִים בִּשְׁמִּעַ בְּקַוֹל יִחְנָָת חַנָּת שְׁמֹעַ מְזָּבַח טוֹב לְתַקְשֶׁיב מֵחֲלֶב צִּילִים:

מְּמֶלְבֵּי (ס) בּבְּּבְּי וַמָּאַטַ-בְּבָּר יְתִּנְׁר וַיִּמְאַסָּרָּ בְּי חַשַּּאַת־קַּסֶׁם מָּרִי וְאָנֵן וּהְרָפִּים

ְנְאָמֶׁרְ אֵׁמְ-חַבְּּׁם נְאָמֶּמֶׁתְ בְּּלְנְלֶּם: בְּיִבְּבְּרָהְיִּ אֵתִ-פִּיִּרְיִנְתְּ וְאָתִרְּבְּרָרִיִּהְ בִּי נְּאָמֶרְ אֵאַנִּלְ אֵלְ-שְׁמִנִּאֵלְ חַׁהָּאִנִי

ְּנְשְּׁמִּטְתֵּנְא נֵא אָת־חַטָּאתָי וְשָׁוּב עִמָּי יְאֶשְׁמַתְנֶה לַיְהְנֶה:

מְּהְיִּהְׁ מְּלְּדְּ עַּלְ־יִשְּׁרְּצְלְ: (ס) בֵּי מָצִּסְׁמַׁרְ אָת־דְּבֶר יְהֹוְה וַּיִּמְאָסְדֵּ יְהֹוְה יַנְיִאְמֶר שְׁמִוּאֵלְ אָלְ-שְׁאָנִלְ לָאִ אָשִׁיִּר עִּמְוֹּ

נּפְּׁבֹ מִּי (ס) נּפְּׁב מְּמִנּאֵלְ לְלְנְׁבִי נִיּנִוֹנִע בֹּלִנָּן מִּמִּגִּלְיִ

رَّهُوْد אֵלִיוֹ שָׁמוּאֵל קַנָּע יָהֹנֶה אָת־מַמְלְבָוּת יִשְׂרָאֵל מַעָּלִיף הַיָּוֹם וּנְחָנֶה לְרֵשֶׁךְ הַשָּׁוֹב מִמֶּהְ: (ס)

رْيَّ يُثِلَّ بَنِيَّ كِينَّلُونَ. الْأَمْ يَقِينَ بَشِدَيُّ رِيَّ نِشَوَّد الرِّيِّ نَثِيَّا جَيْ

رِאׁמֶר חָמְאָתִי עַּמְּה כַּבְּדֵנִי נָאֵ נָגָר זְקְנִי־עַמֵּי וְנָגָּד יִשְׂרָאֵל וְשָׁנִּב עַמִּי יְהְשְׁתַּחְנֵיִתִּי לֵיהְנָה אֱלֹהֵיף:

ַלְּיִחְנְׁה: (ס)

וַנְאָמֶר שְׁמוּאֵל חַנְּישׁוּ אֵלַי אָת־אָנֵּג מֵלֵּךְ עַּמְלֵל וַיֵּלֶּךְ אֵלְיוּ אֲגָּג מִעֲרַנָּת וַיָּאָמֶר אֲגָּג אָבֶן סֶר מַר־חַמֶּנֶת: (ס)

אָמנאָל אָנר אָפֿנּג לְפַּנָּג יְהְנָּאְמָר שִׁפְּלָר נִשְׁפִּר חַרְבָּּוֹד פַּוֹרְתִּשְׁכֵּל מִנְּשָׁר שִׁבָּּלָר נִיִּשְׁפּּר נַיִּאְמֶר שִׁמִּיּאָל בְּאָשֶׁר שִׁבְּלָר נִשְׁים

house to Gibeath-shaul. Then Samuel went to Ramah; and Saul went up to his אָלַבְבּוֹעוֹן וֹּבֹתֹּע הַאֹּוּלִ: ַנַבֶּלְבְּ שָׁמִנּאָל הַרְמָּמָה וִשְּאָנּל עַלְה

ELMU ELL

The Maftir for Shabbat Tarah is Numbers 19:1 - 22.

r:XIX

:Saryas

٢٨٩٦:

This is the statute of the law which the LORD hath

And the Lord spoke unto Moses and unto Aaron,

yoke. wherein is no blemish, and upon which never came Israel, that they bring thee a red heifer, faultless, commanded, saying: Speak unto the children of

shall be slain before his face. shall be brought forth without the camp, and she And ye shall give her unto Eleazar the priest, and she

the tent of meeting seven times. finger, and sprinkle of her blood toward the front of And Eleazar the priest shall take of her blood with his

and her flesh, and her blood, with her dung, shall be And the heifer shall be burnt in his sight; her skin,

the heifer. scarlet, and cast it into the midst of the burning of And the priest shall take cedar-wood, and hyssop, and

into the camp, and the priest shall be unclean until bathe his flesh in water, and afterward he may come Then the priest shall wash his clothes, and he shall

unclean until the even. water, and bathe his flesh in water, and shall be And he that burneth her shall wash his clothes in

a purification from sin. of the children of Israel for a water of sprinkling; it is clean place, and it shall be kept for the congregation the heifer, and lay them up without the camp in a And a man that is clean shall gather up the ashes of

> ∠¾-₫¸☐ ₫¸☐ ₫¸☐ ₫¸☐; אַדַּמְּה הְמִימָה אֲשֶׁר אֵין־בָּה מוּם אֲשֶׁר يَـقُرا هُجِـفَرَّر نَهُلَهُجِ انْكُلُا هُجُرِكِ فَلِن ַזאָת חָקַת הַמּוֹרָה אֲשֶׁר־צְּנָָה יְהֹוָה לֵאמָר

> > يزيور بمثم هِكَ فَهِم بِهِكَ فِيرَا

خظرن <u> ਅੰਧੂਰ ਅੰਟੀਯਾਹਾਪ ਟ੍ਰੋਯਾਹੂੰਨ ਪ੍ਰਿਧੁਧ ਅੰਧੂਰ</u> וּנְתַמֶּם אִלְּע אֶּלְ־אֶּלְמָזֶר תַכִּעַן וְתוּצֶיא

ದ್ದೇ ಕ್ರಭ್ಯದ: וְהִיזְּה אֶל־נֹכַח פְּנֵיְ אֶהֶל־מוֹעֵּד מִדְּמָה نَّاكِمِا هُذِمَٰتُكُ لَاحِتَالَ مَكْمُكَ فَهُمُّ فَمُ

نْݣْلْ خَمْدُكِ نَهْلِ لَهُلْ خُرُكَ مَرْ خَلْمُكَ نَمْدُكُ الْمُنْ لَهُ لَا لَا يُعْلَى لَا لَهُ ل וְשְׁרָף אָמִיהַפְּרֶה לְעִינְיִוּ אָת־עֹרֶה

ئىنۇزىك ھُرىنىك ئېتۇن ئۇڭى: וְלְאַח תַכְּתָוֹ מֵּא אָבוּו וְאָזִיִר וּאָנִי תוּלְמָת

נאַטַר יָבָא אָל־קַשַּׁמָּחָנָה וְשְּׁמָא הַכֹּהָן إجؤه جيئاا مقثا إتماا جهدا حفاه

בְּשָׁרִוּ בַּמָּנִם וְמִמָא מַרַ הַנְעָּרָ: ئىھت4 بېنى ئەۋە خىنى قۇنە ئىنى

บิตู่หน บุเห: לְהַבְע בֹּלֵי.וֹמֶּבֹאַבְ לְמִמְּמִׁבָּע לְמָּוֹ נַבַּע إتبرت מرردم كإفيين جِمْهِنَا فِيرَانُ ثِيرَبُمُ וָאָסָףו אַישׁ שָהֹוֹר אָת אֵפָּר הַפְּּרָה

And he that gathereth the ashes of the heifer shall wash his clothes, and be unclean until the even; and it shall be unto the children of Israel, and unto the stranger that sojourneth among them, for a statute for ever.

He that toucheth the dead, even any man's dead body, shall be unclean seven days;

the same shall purify himself therewith on the third day and on the seventh day, and he shall be clean; but if he purify not himself the third day and the seventh day, he shall not be clean.

Whosoever toucheth the dead, even the body of any man that is dead, and purifieth not himself—he hath defiled the tabernacle of the Lord—that soul shall be cut off from Israel; because the water of sprinkling was not dashed against him, he shall be unclean; his uncleanness is yet upon him.

This is the law: when a man dieth in a tent, every one that cometh into the tent, and every thing that is in the tent, shall be unclean seven days.

And every open vessel, which hath no covering close-bound upon it, is unclean.

And whosoever in the open field toucheth one that is slain with a sword, or one that dieth of himself, or a bone of a man, or a grave, shall be unclean seven days.

And for the unclean they shall take of the ashes of the burning of the purification from sin, and running water shall be put thereto in a vessel.

And a clean person shall take hyssop, and dip it in the water, and sprinkle it upon the tent, and upon all the vessels, and upon the persons that were there, and upon him that touched the bone, or the slain, or the dead, or the grave.

And the clean person shall sprinkle upon the unclean on the third day, and on the seventh day; and on the seventh day, and bathe himself in water, and shall be clothes, and bathe himself in water, and shall be clean at even.

וְׁכִבֶּׁס הִאֹסָׁף אָת־אָפֶר תַפְּרָת אָת־בְּגָּדִיּיוּ וְשְׁמָא עַּד־הִעְּהֶב וְהִיְהָה לִבְנֵי יִשְׁרָאֵל וְלַגֵּר הַגְּר בְּתּוֹכֶם לְחָקָת עּוֹלֶם:

עַּמְּלְיָמָּׁ וּבַּיּנִים עַמְּבִׁינֵּלְ לְאִ יִּמְעַׁבֵּי עַמְּבִינְּלִי יִמְעַבְׁר וֹאָם לָאָ יִנְיִםמָּא בּּיּנִם עַנְאַ יִנְיִםמָּא בַּיִּנְם עַמְּלִימָּי

יִאָּט טַטּיִלְט אָנִט פֿי־יָטָנּי בָּאָטָל פְּלִ־הַבָּא אֶלִּ־הָאָטָל וְכְּלִ־אֲשָׁר בָּאָטָל היישנה הַאָּהָל וְבָּלִ

הְּבְּיְנִ מְּמֵא שִׁנִּא: וֹכְרְ כְּלָו פַּעְנִם אָמֵהָר אָגוֹ_הָּמָנִר פַּטִוּרִ

לַטְבֶר יִמְמָא מֻּבֹּמִּנ יִמִּים:בַּחַלְגְ-חַנְבִר אַּיִּ בֹּמָנ אִּיִ-בַמְּבֵּם אַבַם אַּיַ וֹבֶגְ אַמָּב-יִנְּת מֹּגְ-פַּדְּנְ חַמְּבְּיִנּ וֹבֶגְ אַמָּב-יִנְּת מֹגְ-פַּדְּנֹ חַמְּבְּיִנּ

הֿלְּגוּ מִּגֹם עַגִּגם אָבְ_פֿלְג: וֹלְלֵטִוּגְ לַסִּמָא מִהֹפֹּר הַּנִפַּּט עַטַמָּאָט וֹנִטַוֹ

ْرِغْn אֵזִּיִב וְמָבָּלִ בַּמָּיִם אֵיִּשׁ מְחִיִּרִ וְתַּלְ־חַנְּפְּשִׁיִּת אֲשֶׁר חֲיִּ־שָׁם וְעַלְ־חַבֵּלִים בַּעָּצָם אַנְ בַּחְלֵיל אָנִ בַּמָּת אָנִ בַּמְּבָה:

ְּהִזְּה הַמְּהִרֹ עַל־הַמְּמֵא בִּיִּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יִבְיַּוֹם הַשְּׁבִיעֵי וְחִמָּאוֹ בַּיִּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְבְבֵּּס בְּגְּדֶיוֹ וְרְתַּץ בַּמִּיִם וְטְהֵר בְּעֶרֶב:

91

St

But the man that shall be unclean, and shall not purify himself, that soul shall be cut off from the midst of the assembly, because he hath defiled the sanctuary of the Lord, the water of sprinkling hath not been dashed against him: he is unclean.

And it shall be a perpetual statute unto them; and he that sprinkleth the water of sprinkling shall wash his clothes; and he that toucheth the water of sprinkling shall be unclean until even.

And whatsoever the unclean person toucheth shall be unclean; and the soul that toucheth him shall be unclean until even.

וּאָישׁ אַשֶּׁר־יִטְטָאׁ וָלָאׁ יִחָחַשָּׁא וָנִבְרְתָּה הַנָּפָשׁ הַהָוֹא מִתִּוֹךְ הַפְּהָלְ כִּי אָח־מִקְדָּשׁ יְהְנְּאׁ: הְוּאִ:

עַנְּלְמְע שַׁמְׁלֵא מַּגַעְנִיהְנְינִ (פּ) וְכָּבְ אָמֶגְעַנִינִּמְבִּנְ עַסְּמָא וֹמָלָא וְעַנָּפָּמִ

LEULR ELUR ELL

The Haftarah for Shabbat Tarah is Ezekiel 36:16 – 38.

۷ī

91:IVXXX

Moreover the word of the LORD came unto me, saying:

'Son of man, when the house of Israel dwelt in their own land, they defiled it by their way and by their doings, their way before Me was as the uncleanness of a woman in her impurity.

Wherefore I poured out My fury upon them for the blood which they had shed upon the land, and because they had defiled it with their idols,

and I scattered them among the nations, and they were dispersed through the countries; according to their way and according to their doings I judged

And when they came unto the nations, whither they came, they profaned My holy name; in that men said of them: These are the people of the LORD, and are gone forth out of His land.

But I had pity for My holy name, which the house of Israel had profaned among the nations, whither they came.

Therefore say unto the house of Israel: Thus saith the Lord God: I do not this for your sake, O house of Israel, but for My holy name, which ye have profaned among the nations, whither ye came.

בּן־אָּדִׁם בֵּית יִשְׂרָאֵל יִשְׁבָּים עַּל־אַדְמָּחָם וַיְשַּׁמְּאַר אִוֹהָה בְּדַרְבֶּם וּבַעֲּלִילוֹהָם בְּשְׁמְאַתְ הַנְּדְּה הָיְתָּה דַרְבֶּם לְפָּנֵי:

וֹנְיֵנְי בְּבַרְיְנְיִנְיִנְ אָלָּי לֵאִלְּרִ:

ממאים: אַמָּג_מָּפַבׁי מַּגְ_טִאַנֵּא יִּבִּיגְינִים נֹאָמִפַּׁי טַמִּטִּ, מַּגְיַיִם מַּגְ_טַבָּם

בּבַרְבָּם וְכַתְּלִילְינִים מִפַּסְטֵּים: נִאָפָּיץ אַמִם בַּנּיִיִם נַיִּזְּרָוּ בָּאָרָצִיִּנִי

נִבְבֹוֹא אָלְ־תַגּוֹנִם אֲשֶׁר בְּאֵר שֶׁם וַיְתַלְּלִּר אָת־שֵׁם קְדְשִׁי בָּאֵמָר לְחָם עַם־יְּהְנֵָׁת אֵפֶה נְמִאַרְצִי יְצְאֵר:

ְיִשְׁרְאֶלְ בַּגּוֹנִם אֲמֶר בְּאִי שֲמֶר חִלְלֶּחוֹ בָּיתִ יְשְׁרְאֶלְ בַּגּוֹנִם אֲמֶר בְּאִי שֲמֶר חִלְלֶּחוֹ בָּית

לבֿן אֵמָר לִבֵּיח־יִשִּׁרָאֵל כָּה אָמַר אַבִּיר יֵהוֹה לַאׁ לְמַעַּנְבֶם אָנֵי עֹשֶׁה בֵּיח יִשִּׁרָאֵל כָּי אִם־לְשֶׁם־קְּדְשִׁי אֲשֶׁר חִלּלְהָם בַּגּוֹיָם אַשֶּׁר־בָּאהָם שֶׁם:

And I will sanctify My great name, which hath been profaned among the nations, which ye have profaned in the midst of them; and the nations shall know that I am the LorD, saith the Lord God, when I shall be sanctified in you before their eyes.

For I will take you from among the nations, and gather you out of all the countries, and will bring you into your own land.

And I will sprinkle clean water upon you, and ye shall your idols, will I cleanse you.

A new heart also will I give you, and a new spirit will I put within you; and I will take away the stony heart out of your flesh, and I will give you a heart of flesh.

And I will put My spirit within you, and cause you to walk in My statutes, and ye shall keep Mine ordinances, and do them.

And ye shall dwell in the land that I gave to your fathers, and ye shall be My people, and I will be your God.

And I will save you from all your uncleannesses; and I will call for the corn, and will increase it, and lay no famine upon you.

And I will multiply the fruit of the tree, and the increase of the field, that ye may receive no more the reproach of famine among the nations.

Then shall ye remember your evil ways, and your doings that were not good; and ye shall loathe your selves in your own sight for your iniquities and for your abominations.

Not for your sake do I this, saith the Lord GoD, be it known unto you; be ashamed and confounded for your ways, O house of Israel.

ڔۤקדַשִׁתִּׁי אָת־שִׁמָי תַגָּדִּיל תַמְחָלָל בַּגּוֹלָם אַשֶׁר חִלּלְמֶם בְּתוֹכֶם וְיָדְעִּׁי תַגּוֹלָם בְּי־אָנֵי יְתֹנְׁת נְאָם אֲדֹנֵי נֵתוֹת בְּתִקּדְשֵׁי בְכֶם לְעֵינֵיתֵם:

אָלְ-אַבְׁמִּטְׁכֵּם: אָנִיכֵם מִפְּלְ-הַאָּבֹאָנִת וְהַבָּאָנַוּ אָנִיכֵם בּיִּלְמַהְמָּוּ אָנִיכֵם מִּלְ-הַאָּבִּייִם וְלִפַּאָנֵיּוּ

אָטַכֶּם: מִפְּלְ מְמִאִנִיכֶּם נִמִבְּלְ־גִּלְּיִלִיכֶם אָשַתַּר וְזְרַקְתָּי צְּלִיכִיכֶם אָשַתַּר

מְבְּמְּוֹבְיֶם וֹנְעַעַּׁ, לְכֵּם לֶרֵ בְּמֶּנֵ: אָשָּׁוֹ בְּלֵוְבְּכֵּם וֹנִסְנִיְי, אָעַ-לֶרַ עִאָּבָוֹ וֹנְעַעַּׁ, לְכָּם לֶרֵ עִדְּחִ וֹנִיִּעַ עִדְּרָּ

נְאָמַרְבְּּחָקֵי אָּמֶּרְבְּּחָקִי מַלְכִי וּמִמְּפָּׁמָי מִּמְּנִי נְאָנִרַרְנְחָי אָמַן בִּקְרָי וּמִמְּפָּׁמִי אָנִר

נְאַלְנִים: נְנְיֵנְיִם: נְאָלְנִים:

הְּלְגְכֵּם בְּהֵּכ: וְפַׁבְּאֵט: אָלְ_בַבִּלְּלְנְבִּרָבִּינֵי. אָעָוִ וְלְאָ_אָנֵוּ וְבִּוְהָּהִּהִּנִי. אָלִבְּם מִכִּלְ הָמִּאִנִינִיכִים

ְּנְתְּלֶם: בְּנְּוֹנֶם: בְּנְּוֹנֶם:

בּפּׁנּיבְּם גַּגְ גַּנִנְינִיבְּם נְגַּגְ שִּנְגַּבּוִנִיבֵם: ימִגּגְלְנְיבֶם אָמָּב לְאָ_סִוִבִּים ינִּלְסִִּטִם ינִּבְנִבְׁנִבִּם אָמָּב בַּבְבִּבִּיבָם בַּבִּלְּ

- Thus saith the Lord God: In the day that I cleanse you from all your iniquities, I will cause the cities to be inhabited, and the waste places shall be builded.
- And the land that was desolate shall be tilled, whereas it was a desolation in the sight of all that passed by.
- And they shall say: This land that was desolate is become like the gatden of Eden; and the waste and desolate and ruined cities are fortified and inhabited.
- Then the nations that are left round about you shall know that I the Lord have builded the ruined places, and planted that which was desolate; I the Lord have spoken it, and I will do it.
- Thus saith the Lord God: I will yet for this be inquired of by the house of Israel, to do it for them; I will increase them with men like a flock.
- As the flock for sacrifice, as the flock of Jerusalem in her appointed seasons, so shall the waste cities be filled with flocks of men; and they shall know that I am the Lord.

- פָּה אָמַר אֲדֹנֵי יֶהוֹה פִּיוֹם שַהַרֵי אָהִכֶּם מִפְּל עַּינְוֹתִיכֶם וְהִוֹשַׁבְתִּי אֶת־הֵעָּרִים וְנְבְנִי הָחֲרְבְוֹת:
- « וְאַמְרֹוּ הָאָָרֵץ הַלֵּזּוּ הַנְּשִׁמָּה הְיָהָה קּנּן־עֵּדֵן וְהָעְּרֵים הָחֲרֵבָּוֹת וְהַנְשִׁמָּוֹת יְהַנְּהֵרְסִוֹת בְּצוּרְוֹת יָשֶׁבוּ:
- וְיָדְעָּוּ תַּגּוֹיִם אֲשֶׁר וְשְׁאֲרוֹ סְבִּיבְוֹתֵיכֶם בָּיוּ אֲנֵי יְהוְֹה בְּנִיתִי תַנְּהֵרֶסׁוֹת נְשָׁעָּהִי תַנְשִׁמָּה אֲנֵי יְהוְה דְּבְּרְתִּי וְשְׁשֶׁרִי: (ס)
- בּלְתְינִים: לְבֵּיתַיִּיִּמְרָאֵלְ לְהַּמָּוִת לְנִיִם אַּרְבָּּת אִנִּם בּבּאָן אָבֶׁם:
- אָבְׁם וְיֶּדְשִׁים בְּצִאוּ יְרוּשְׁלַםׁ בְּמָוּעֵּדִיה בּן מִּהְיֶּנְתְ הַעְּבֵים הָחֲבִבְּוּת מָלִאִּוּת צָּאוּ בְּצְאוּ קַדְשִׁים בְּצָאוּ יְרוּשְׁלַםׁ בְּמָוּעֵּדִים בָּ

REALR ELVR RAIL

The Mastir for Shabbat HaHodesh is Exodus 12:1 - 20. The Hastiarah is Ezekiel 45:16 - 46:18.

All the people of the land shall give this offering for the prince in Israel.

- And it shall be the prince's part to give the burnt-offerings, and the meal-offerings, and the drink-offerings, in the feasts, and in the new moons, and in the sabbaths, in all the appointed seasons of the house of Israel; he shall prepare the sin-offering, and the meal-offering, and the peace-offerings, to make atonement for the house of Israel.
- Thus saith the Lord God: In the first month, in the first day of the month, thou shalt take a young bullock without blemish; and thou shalt purify the sanctuary.

- לְּנְשְׂיִא בְּיִשְׂרָאֵילִ: פל הְעָּה הְיִשְׁרָא יִהִיִּי אָל־הַתְּרִיתִּנְה הַזְּאָתִּ פרל הְעָּבְי הְעָּבְי הַיִּיִּאָלִי:
- וְעֵלִרׁ הַנִּשָּׁיאׁ יִהְזָה הָעּוֹלָוֹת וְהַמִּנְחָהֹ הְבְּבֶלִרׁמוֹעַבֵּי בָּתִּי יִשְׂרָאֵל הִּיּשִׁבְּתִּוֹת אָת־הַחַמָּאֵת וְאֶת־הַמִּנְחָה וְאֶת־הָעּילָה הְאָת־הַשְּׁלְמִים לְכַפֶּר בְּעָר בֵּית־יִשְׂרָאֵל: (0)
- בּה־אָמַר אֲדֹנֵי יֵהוֹה בָּרִאשׁוֹן בְּאָחָר לַחְהָשׁ תַּמָּח פַּר־בֶּן־בָּקָר תָּמִים וְחִשֵּאָה אָת־הַמִּקְדֶּשׁ:

And the priest shall take of the blood of the sin-offering, and put it upon the door-posts of the house, and upon the four corners of the settle of the altar, and upon the posts of the gate of the inner court.

And so thou shalt do on the seventh day of the month for every one that erreth, and for him that is simple, so shall ye make atonement for the house.

In the first month, in the fourteenth day of the month, ye shall have the passover, a feast of seven days, unleavened bread shall be eaten.

And upon that day shall the prince prepare for himself and for all the people of the land a bullock for a sin-offering.

And the seven days of the feast he shall prepare a burnt-offering to the LORD, seven bullocks and a rams without blemish daily the seven days, and a he-goat daily for a sin-offering.

And he shall prepare a meal-offering, an ephah for a bullock, and an ephah for a ram, and a hin of oil to an ephah.

In the seventh month, in the fifteenth day of the month, in the feast, shall he do the like the seven days; to the sin-offering as well as the oil.

and the meal-offering as well as the oil.

Thus saith the Lord God: The gate of the inner court that looketh toward the east shall be shut the slay it shall be working days, but on the sabbath day it shall be opened, and in the day of the new moon it shall be opened.

And the prince shall enter by the way of the porch of the gate without, and shall stand by the post of the gate, and the priests shall prepare his burnt-offering and his peace-offerings, and he shall worship at the threshold of the gate; then he shall go forth; but the gate shall not be shut until the evening.

Likewise the people of the land shall worship at the door of that gate before the Lore in the sabbaths and in the new moons.

And the burnt-offering that the prince shall offer unto the Lord shall be in the sabbath day six lambs without blemish and a ram without blemish;

ְּלְלֵח הַכֹּהֵן מִבָּם הַחַשָּׁאָת וָנָתַן אָל־מְזִיזַת הַבַּׁיִת וָאָל־אַרְבָּע פִּנִּית הַפְּנִימֵיה לַמִּוְבָּתַ וְעַּל[ְ]מְזִיזִּת שָׁעַר הָחָצֵר הַפְּנִימֶיה:

ימְפְּתִי וְכִפְּרְמֵּם אָתְ־תַבְּיִת: מּ וְכֵּן מַעֲשָׁתְ בְּשִׁבְעָּת בַּתְרָם מָאָישׁ שׁנֶּתִּ

בַּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָׂה עְּשֶׂר יוֹם לַחֹהֶשׁ יִהְנֶה לָבֶם הַפְּּסַח חְג שְׁבָעַוֹּה יָמִים מַצְּוֹת יִאְבֵל.

ְּנְשְׂחָ חַנְּשִׁיאֹ בַּיֵּוֹם חַהֹּוֹא בַּנִבְּוֹ וּבְעָר כְּל־עַם הַאְּדֶיץ פָּר חַמָּאת:

יִשְׁבְעָּת יִמִּי הַיִּהְנִׁת עִּעָּה עִיּלָה לִיהִוָּה שִׁבְעַת פְּרִים וְשִׁבְעַּת אֵילֵים הָמִימִם לַיּוֹם שְׁבְעַת הַנְּמִים וְחַפְּאִת שְׁעֵיר עִּזְיִם לַיְּוֹם:

ָּ וּמִנְחָה אֵיפְה לַפָּר וְאֵיפָה לָאָיִל יַעַּשָׂה וְשֶׁמֶן הֵין לְאֵיפֶה:

בַּשְּׁבִיעִּׁי בְּחֲמִשֶּׁה עָשָּׁר יָוֹם לַחָהֵשׁ בָּחָֹג יַעֲשָׁה כָאֵלֶה שִׁבְעַּה הַיָּמִים כְּחַשָּׁאִתֹ כְּעַלְּה וְכַמִּנְחָה וְכַשֶּׁמֶן: (ס)

פֹּה־אָמַר" אָבֹנְר יֵהוֹה שַׁעַר הָחָצֶר הפְּנִימִיתְ הַפֹּנָה קַדְּים יִהְיָה סְגִּיר שֵׁשֶׁת יְמֵי הְמַּצְשֶׂה יִבְיִים הַשַּׁבְתְ יִפְּהָתַ יִּבְיִוֹם הַחְבְּשׁ יִפְּהָתַ:

וּבָא הַנָּשִׁיא בֵּרֶךְּ אִּילָם הַשָּׁעַר מִחֹוּץ וְשְׁמֵרׁ עַל־מְזּוּזָת הַשַּׁעַר וְשְׁעַּר הַבֹּהָנִם אָת־עִילְתּוֹ וְאָת־שְׁלָמִיוּ וְהְשִׁתַּהָנָה עַל־מְפְתַּן הַשָּׁעַר וְיָצְא וְהַשָּׁעַר לֹא־יִסְּגֵר עַד־הְעֶּרֶב:

בּשַּבְּטִיִּט וּבְּטֵבְאָבָא פָּטַט טַשָּּצָּר טַנְוּאִ • נֹטַשְׁפַטַוֹוּ פַּם טַאָּבָא פָטַט טַשָּּצָר טַנְוּא

וְהָעֹלְה אֲשֶׁר־יַקְרֶב הַנְּשִׂיא לִיהֹוְהַ בְּיִוֹם
 הַשְּבְּׁה שִׁשְּׁר כְּבְשִׁים הְּמִימִם וְאַיִל הְמִים:

I:IVJX

- and the meal-offering shall be an ephah for the ram, and the meal-offering for the lambs as he is able to give, and a hin of oil to an ephah.
- And in the day of the new moon it shall be a young bullock without blemish; and six lambs, and a ram; they shall be without blemish;
- and he shall prepare a meal-offering, an ephah for the bullock, and an ephah for the ram, and for the lambs according as his means suffice, and a hin of oil to an ephah.
- And when the prince shall enter, he shall go in by the way of the porch of the gate, and he shall go forth by the way thereof.
- But when the people of the land shall come before the LORD in the appointed seasons, he that entereth by the way of the north gate to worship shall go forth by the way of the south gate shall go forth by the way of the south gate shall go forth by the way of the gate north gate; he shall not return by the way of the gate and parts he shall not return by the way of the gate north gate; he shall not return by the way of the gate north gate; he shall not return by the way of the gate north gate; he shall not return by the way of the gate north gate; he shall not return by the way of the gate north gate; he shall not return him whereby he came in, but shall go forth straight before whereby he came in, but shall go forth straight before him
- And the prince, when they go in, shall go in in the midst of them; and when they go forth, they shall go forth together.
- And in the feasts and in the appointed seasons the meal-offering shall be an ephah for a bullock, and an ephah for a he is able to give, and a hin of oil to an ephah.
- And when the prince shall prepare a freewill-offering, a burnt-offering or peace-offerings as a freewill-offering unto the LORD, one shall open for him the gate that looketh toward the east, and he shall prepare his burnt-offering and his peace-offerings, as he doth on the sabbath day; then he shall go forth; and after his going forth one shall shut the gate.
- And thou shalt prepare a lamb of the first year without blemish for a burnt-offering unto the LORD daily; morning by morning shalt thou prepare it.
- And thou shalt prepare a meal-offering with it morning, the sixth part of an ephah, and the third part of a hin of oil, to moisten the fine flour: a meal-offering unto the LORD continually by a perpetual ordinance.

- نמְנְחָה מִיפָה לְאַׁיִל וְלַפְּבְשָׁים מִנְחָה מַתַּה יָדִי וְשֶׁמֶן הֵין לְאֵיפֶּה: (ס)
- ، بجرنات يائيك ود چا-چهاد קמימם إلايهم چچون يېزد ومنون بېزد:
- ְאֵיפְּה לַפְּׁר וְאֵיפָּה לָאַיִל יַעֲּשָׂה מִנָּחָה וְלֵפְבְשִׁים כַּאֲשֶׁר תַּשִּׁיג יָדִוֹ וְשֶׁמֶן תָין לְאֵיפְה:
- װְבְרַרְאַ תַּנְּשִׂיִא הֲרֶךְ אִּילֶם תַשִּׁעַרֹ יָבֹוּא יִבְּרָיִא יַבְרָיִא הַנְיִיּרִ אִּילֶם תַשִּׁעַרֹ יָבֹוּא
- נקאנ: מושני בוולם בבואם ובוא ובצאטם. ביוא וב
- نجַחַגַּיִם יִבַמּוֹעֲדִׁים מִחָּיָה חַמִּנְחָהֹ אֵיפֶּה לִפְּרִ וְאֵיפֶּה לְאַׁיִל וְלִבְּבָשִׁים עַתַּת יָדִוֹ וְשֶׁמֶן הֵין לְאֵיפֶה: (פ)
- וְבְי־יַעֲשֶׁהֹ הַנְשָּׁיא נְדְבָּהְת עּוֹלֵה אִי־שָׁלְמִיםׁ נְדְבָה לִיהוָהׁ וּפְּתָח לוֹ אָת־הַשָּׁעַר הַפֹּּנָה קְּדִים וְעְשֶׂה אָת־עִּלְתוֹ וְאָת־שָׁלְמָּיו כַּאֲשֶׁר יַעֲשֶׁה בְּוִים הַשְּבָּת וְיָצָא וְסָגָר אָת־הַשָּׁעַר אַחְרֵי צֵאתְוֹ:
- رِچْچَשׁ چַּן־שְׁנְחֹוֹ מִמִּיִים מַצַּשָּׂה עּוֹלְהַ לַיּוֹם לִיהְנְה בַּבְּקֶר בַּבְּקֶר מַצַּשָּׂה אֹחָוֹ:
- نמנְחָה תַּשֵּׁה עָלִיו בַּבָּקָר בַבּבָקר שִׁשֵּׁית הָאֵיפְּה וְשֵׁמֶן שְּלִישִׁית הַהָּין לְרַס אָת־הַסָּלֶת מִנְחָה לִיהוְּה הֻקָּוֹת עּוֹלֶם מְמֶיר:

087

- a continual burnt-offering. meal-offering, and the oil, morning by morning, for Thus shall they prepare the lamb, and the
- his sons; it is their possession by inheritance. any of his sons, it is his inheritance, it shall belong to Thus saith the Lord GoD: If the prince give a gift unto
- shall be for his sons. shall return to the prince; but as for his inheritance, it servants, it shall be his to the year of liberty; then it But if he give of his inheritance a gift to one of his
- his own possession; that My people be not scattered possession; he shall give inheritance to his sons out of inheritance, to thrust them wrongfully out of their Moreover the prince shall not take of the people's

every man from his possession.'

- עוֹלַת מְמִיד: (ס) إهْم مَقْبَلِم الهُمْ مَهُمُا فَوْعُد فَقِعُد (כי ועשו)[קי יַעֲשׁוּן אָת־הַבֶּבֶשׁ
- מְּהְנֶה צְּהְנְּהָם הָיא בְּנָחַלֶּה: (ס) מּשׁׁלִּעְ לְאָּגִה מּבֹּלְּנִו נַעַּלְעָוּ עַנִא לְבֹּלֹנִו حَدَّ هِنَّ لَا يُعَاثِر يَتَأَثَّ جِدَّ رَشَا تَوْضُرَهُ
- ַוְבֶּיִייִמֵּן שַּׁמְּנְׁה מִנַּחֲלְתִּוּ לְאַחַד מִצְּבְּדִּיוּ

אַמָּר לא־וָפָצוּ עַמְּי אָישׁ מִאָּחָוָיִהּ

ַן לאֹ־יַפָּח הַנָּשִׁיא מִנַהֲלָת הָעָּם לְהְוֹנִהָם אַּב נִחַלְטְוּ בַּנְיוּ לְחָם טִּהְיָה: إبرابت خار עד־שְׁנָת הַדְּרֹוֹר וְשְׁבָת לַנְּשִׂיא

مَعْنَانَاتِم مُعْنَانَانِ رَبْتَاحِ عُن خُزُن كِمَمَا